Harnidus

épiteiz

1540-ben a nyársardói (Sáros vm) gotikus templomot ¶ nagyobbitotta, mint az a templom bejárata fölötti gót betűkkel köbe vésett s az építőmester nevét feltüntető fölirat-ból látható: „hoc aedificium fecit Harnidus 1540."

Emlkassaicgyházm

I. 357. l.

¶ hajóval és toronyal

HARNIK Betsalel M.D.A.

1921-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.....Bp.1954.365.1.

MDK

Harnik Becalel

Gyermek arckép

N.Szal. tavaszi kiáll. 1929. jun.

7 l.

MDK

Harnik Gyula, ép.
Szül. Dés, 1891-ben

oklevél kelte: 1920.
" száma: 6551

A m.kir.József Müegyetemen okl.-t, absolut.-t. vagy okl.honositást nyert épitészek névjegyzéke.1873-928.
BI-ÉM 17.1. 1931 jan.15.

Harnik Beczalel

festő. szül. Hidalmáson (Kolozsvár) 1894. A világháboru után a bukaresti Belle Arte és a nagybányai művésziskolát látogatta. Most Kolozsvárt él. Bukaresti kiállításával elnyerte az első állami díjat. Zsidó tárgyú festményeit 1929. óta állította ki

Ujv. M. Zs. L. 345. l.

HARRIS László

plakátjai Pócs Péterrel

A változás jelei : Plakátok 1988-19
: Magyar Nemzeti Galéria, 1990.nov.1
dec.31. A kat. szerk. Bakos Katalin.
Bp., MNG,1990 22.p.

734. szám.

732. *Hallgarten Alice.*
Rajzolta T. SPICER-SIMSON 1900-ban.
IPARMŰVÉSZETI MUZE
Budapest.

733. *Simson Alfred.*
Rajzolta THEODORE SPICER-SIMSON 190
IPARMŰVÉSZETI MUZE
Budapest.

734-35. *M. O.*
Rajzolta THEODORE SPICER-SIMSON. Két

Bausch Amelia.
Rajzolta T. Spicer-Simson.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

728. szám.

Bach W. A. S.
Rajzolta T. Spicer-Simson 1898-ban.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

De Uphaugh Ethel.
Rajzolta T. Spicer-Simson 1898.

Harnis Márton kőművesmester 1675. Eperjesen.
(Kemény L., Arch. Ért. 1900 75. l.)

~~Aradi nóplet. VIII. 233.~~

Harnisch, Anton (I.)

Graveurdiurnist
Az 1810-es évek első felében
Körmöcbányán működött, honnan
1815-be Schmölnitzbe helyeztek
át.
1817. 26. August. H. wird nach
Fremnitz zurückberufen.

Katmünzen IV. 1256. l

Kalcedon - nyilkö, paleolith V. 180.

Harnisch Anton (II)

Erster Graveur des Münzamtes Kremnitz, geboren zu Wien 1785, gestorben zu Kremnitz am 26. Juli 1849.

1800. 10. Nov. H. wird als Graveur-diurnist aufgenommen

1811. Graveurdiurnist zu ~~Schmöl~~ Schmölnitz.

1813. visszarendelik Körmöcbányára.

1814. Graveurscholar lett.

1833. 13. Juli. H. wird Graveuradjunct in Kremnitz mit 450 fl Gehalt.

1840. 30. Juli. H. wird zum ersten Graveur in Kremnitz mit 600 fl. Gehalt ernannt.

1843. In ~~Pension~~ Pension getreten.

Kalnemünzen IV. 257. l.

Karikafüggő aranyból, népvándorlás kori

V. 180.

HARRISCH, 1. *Antal*, éremvéső, * Bécs, † Körmöcbánya 1849 júl. 26. 1813-tól állandóan a körmöci pénzverdében dolgozott s ugyanott 1840. első éremvésővé nevezték ki. 1843. nyugalomba vonult.

E. G. I. 442 d

—

sajtóhiba
Harrisch helyett

ugyanezni
Thieme-Becker

Hadsereg:

Dragonyos tiszt.

~~A~~ Balta fo
ti jelvényének b
Tarajos sisakjánc
tókája és gallérja
mája sarkantyu
siéles. Felirata

Austrian
Regt.

s legalól Középük
J. Broth Du
Rézmetszet, n

Harnich

ötvös, éremvéső

lásd

Mih. Pozs. 180

Harnisch

Harnich, pénzverő hivatali éremvéső V. 100.

Mur és Kut-Est

MDK

Harnisch és társa kárpitos

A párisi kiáll. jutalmak kiosztása. Vas. Ujs. 43.sz.
1878. 687 l.

Harnisch Joh. Bapt

ötvös

XVIII st.

Rektori lanc,

Opesti tud. Egyetem.

Iml

SOPRON

Muzeum: Római tárgyak

Folyóiratok szemléje: Akadémiai Értesítő,
1 — 1890, 644 l.

Harnisch Johann
Baptist Čermvéró
1778 – 1820.
l –

Numizm. Kozl.
1929 – 30. 60. l –

Vers

Europa

film Könyv laptergesztő vállalat

Budapest

V. mizsvárdó 31 szám

Harnisch Johann Baptist

éremvező

~~Lásd ismetlés~~

~~Numizmat. Közlöny~~

~~1911. 14. l.~~

Harnisch, Johann Baptist

osztrák éremvező * 1778 Beesbe † 1826 u. o. A bécsi Graveaur-Akademie igazgatója és a bécsi pénzverőhivatal főéremvesője volt. Magyar vonatkozásu művei:

Wurzbach: Biogr. Lex.

Wien, 1861. 7. k.

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

ezem:

.....

helyettesének

ndrényi Imre, Szeged.

Harrich

H., 2. *Johann Baptist*, osztrák éremvésző, * Bécs 1778, † 1826 u. o. A bécsi Graveur-Akademie igazgatója és a bécsi pénzverőhivatal főéremvésője volt. Magyar vonatk. művei: a pesti tud.-egyetem érme 1819-ből (több változatban) és Carolina Auguszta ezüst emlékérme.

R. Gy. I. 442 l

Hadsereg.

Tiszt Károly-fo

~~A~~ Egész a
pálczájára tám
jának taraja
Ke Kabátjának
csizmája ma
ja rövid s a va

Officer o
v

s legalól középütt
& T. Boot

Rézkar

Harnisch J

mintázta.

a pesti egyetem érmét. Elölapján I Ferencz mellkép. Hátlapján fölirat és 1819 évszám.

Weszerle József. Hátrahagyott érmészeti-munkái. 1873. [illegible] F. Tab. 5. 13. 2.

Serédy Gáspárné, özv. VI. 243, 245.

Harnisch J.

mintázta

Carolina Augusta ezüst emlékérmét.
Előlapjai női mellkép, hátlapjai a
magyar korona Pie ut Clementer. körirattal.

Weszerle József. Hátrahagyott érmeszeti
táblai. 1873. C. Tab. XXXIV. 5 sz.

1900.						
1901.						
1902.						
1903.						
1904.						
Végösszeg?						

Harnisch Josef (I)

Graveuradjunct beim Hauptmünzamte, geboren 1783, pensionirt 1849.

1801. 13. Febr. H. wird als Graveur-Zögling aufgenommen.

1802. wird nach Kremnitz geschikt.

1806. H. wird von Kremnitz nach Wien zurückberufen.

1806 – 1830 ig Beisben.

1830. 11. Dec. H. wird im Personalstatus als Graveurdiurnist in Kremnitz mit 511 fl. Gehalt verzeichnet.

1833 – 1849 Beis.

Katmünzen IV. 1258. l.

Kóris Kálmán V. 180.

Harrich

H., 3. *József*, éremvéső, * Bécs 1803., † Körmöcbánya 1877 márc. 6. 1827—1868-ig a körmöci pénzverdében működött.

K. G. I. 442.1

Hadsereg:

Vértes és tüz
Körülöt
~~A~~ jobbr
beszél a rá f
~~III~~ körben jobb
sisak feketesá
vért, fehér ka
dig érő szár
szij csatja n
barna kabát
oldalt gombol
Kereszteződő szi
zett kép alatt
An
1. Cuirassie
2. Imperia
s legalól körép
Mall, and
Reika

Harnisch Josef (II.)

Münzgraveur zu Kremnitz, Neffe des Graveurakademiedirectors Johann Baptist Harnisch, geboren 1803, pensionirt 1868, gestorben zu Kremnitz 6. März 1877.

1827. 13. März. H. wird zum Münzgraveurpraktikant ernannt.

1843. Der Graveurpraktikant H. wird zum zweiten Münzgraveur in Kremnitz mit 450 fl. Gehalt ernannt.

1858. 29. Mai. H. erhält als zweiter Münzgraveur in Kremnitz einen Gehalt von 600 fl und 60 fl Quartiergeld.

Katmünzen IV. 1259. l.

Kengyel V. 187

Harnisch József

pénzmesszői mások-
segéd
Körmöcbanyán

l.

Magyarországi
nevtár 1845-re

211. l.

A m. kir. vallás- és közok
ügyszám alatt a keb. számv
deletének másolata:

Költségvetési év: 1928/29.
mogatása. Rendes kiadások.
alatt álló műemlék és mille
Bélyegilleték: nincs.-

Utasitom,
nak a Műemlékek Országos Bi
VI. Aréna-ut 41.sz./ a műem

Harnisch József

a körmöczbányai pénzverőhivatal pénzmetszői másodsegéde

Nevtország 1845. 211. l.

21 Benedek ap.		**Görög** Jakab,az ifj. **Izraelita** Nizan 5
Csütörtök **22** Gen. sz. Kat.		**Protestáns** Oktávián **Görög** Vazul vt. **Izraelita** Nizan 6
Péntek **23** Fájdalm. sz.	Első negyed 2 óra 45 pk.	**Protestáns** Frumenc **Görög** Nikon **Izraelita** Nizan 7
Szombat **24** Gábor főa.	1934 **Március** 31 nap	**Protestáns** Gábor **Görög** Zakariás **Izraelita** S. Zav.

Nap kelte 6 óra 10 pk. — Nyugta 18 óra 17 pk.

JOHANN HARNISCH, éremvésnök /1778-1826/

5-6.-II.FERENC VITÉZSÉGI ÉRME.-Második veret.-/1805-1809/.-A császár 1804-ben felvette az osztrák császári címet,lemondott a német-római császári címről.Ez az érem elölapjának megváltoztatását tette szükségessé. A vésnök: J,Harnisch/1778-1826/osztrák éremvésző,a vésnökakadémia igazgatója volt. 71.old

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek/ 2.rész.- 70.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972.2.szám, Bp.

Harnisch Josef MDK

éremvéső

Körmöcbányai másodmérn/-vésnök 1868 máj 19-iki nyugdijazásáig.

232.o.

HUSZÁR LAJOS: Mayer Elek éremvésnök müvei.
Müv. Ért. 1960. IX.évf. 3. sz. 231-236.o.

JOHANN HARNISCH, éremvésnök, /1778-1826/

5-6.-II.FERENC VITÉZSÉGI ÉRME. Második veret. /1805-1809/
Fej jobbra, "FRANZ KAISER VON OESTERREICH", lent: I.HARNIS
F. "Hátúl: Babérkoszorúban "DER TAPFERKEIT".
Arany vitézségi érem: Méret: 40 mm. Súly: 28. gr. =8 dukát
Ezüst vitézségi érem, Méret: 40 mm. Súly: 17 gr.
Ezüst éremről kép 6. kép. 72. old. 71. old

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek/ 2. rész. 70. old

AZ ÉREM, XXVIII. évf. 1972. 2. szám, Bp.

J.W.HARNISCH, éremvásnök

I. Ferenc alapitotta "ágyú-kereszt" a Napoleon elleni hábo
rú emlékére, 1813-14. A francia ágyúk bronzából öntötték
5.- HADSEREGKERESZT/tervezet/1813. A kereszt szárai közé
pen vékonyabbak. A hátlapon: TORMENT E CAPTIS BELLICIS
alul: MDCCCXIII. Méret: Ø 39 mm. 30.old. 5.kép. előlap.
Fekete repr.

TÁLAS GÉZA: Az 1813-14-es osztrák érdemkeresztek
29.old

AZ ÉREM, XXX.évf. 1974. 1.szám, Bp.

J.W.HARNISCH, éremvésnök

I.Ferenc alapitotta ágyú-kereszt a Napoleoni elleni háború emlékére,1813-14.A francia ágyúk bronzából öntötték
7.-HADSEREGKERESZT/próbaveret/1814.-kereszt éle kissé ho homoru,szegély vastagabb,belső pereme van,koszorú vékonyabb.m:27 mm.-A 4,5,6,7.sorszámokból néhányan az itáliai osztrák hadseregnél,ahol magy.ezredek is vol tak kiosztottak.Nálunk is előkerülhet e ritka példány 7.kép,elolap. fekete repr. 31.old

TÁLAS GÉZA: Az 1813-14-es osztrák érdemkeresztek 29.old

AZ ÉREM. XXX.évf. 1974. 1.szám, Bp.

J.W.HARNISCH, udvari vésnök

POLGÁRI ÉREMKERESZT Az 1813-14.ÉVI ESEMENYEKERT.I.Ferenc 1815-ben alapitotta és személyesen osztotta ki a legmadasabb rangu államhivatalnokoknak."Akik kitüntették magukat szorgos odaadásukkal a Franciaország elleni harcban".200-an kapták e magas kitüntetést.A Katonai Mária Terézia rend és a Szent István rend után van besorolva.Három fokozat.J.W.Harnisch metszette oket. 31.old

TALAS GEZA: Az 1813-14-es osztrák érdemkeresztek 29.old

AZ ÉREM, XXX.évi. 1974. 1.szám, Bp.

J.W.HARNISCH, udvari vésnök

I.ferenc 1815-ben alapitotta

J.W.HARNISCH, éremvésnök

I.Ferenc adományozta "ágyú-kereszt",a Napoleon elleni h
háború emlékére,1813-14.A francia ágyúk bronzából öntvé
7.-HADSEREGKERESZT/próbaveret/1814.kereszt éle kissé ho
morú,szegély vastagabb,belső pereme van,koszorú vékony
nyabb.M:27 mm.-A 4,5,6,7.sorszámokból néhányat az oszt
rák hadseregnél,ahol nagy.ezredek is voltak,kiosztot-
tak.Nálunk is előkerülhet e ritka példány.7.kép,elő-
lap. 31.old

TÁLAS GÉZA: Az 1813-14-es osztrák érdemkeresztek
29.old

AZ ÉREM, XXX.évf. 1974. 1.szám, Bp.

JOHANN HARNISCH, éremvésnök, /1778-1826/

---

55 5-6.II.FERENC VITÉZSÉGI ÉRME.-Második veret. /1805-1809/.-Hátlap:Azonos II.József érmével.-Egy alúl öszszekötött babérkoszorúban-mely alsó felével egy négy zászlóból és két lobogóból álló trofeán nyugszikókét sorban"DER TAPFERKEIT" felirat.A két zászlón,a babérkoszorú lombján keresztül látható Habsburg cimer a főhercegi koronával van diszitve.-Arany és ezüst.6.kép.71.ol 71.old

TÁLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi érmek 2.rész. 70.old

AZ ÉREM. XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

JOHANN HARNISCH, éremvésnök, /1778-1826/

5-6.-II.FERENC VITÉZSÉGI ÉRME.-Második veret./1805-180
Előlap:a császár jobbra forduló babérkoszorús feje.fe-
lett:"FRANZ KAISER VON OESTERREICH"/Ferenc,Ausztria
császára/,alúl a szegélyen:"I.HARNISCH.F./ felirat áll
Johann Harnisch /1778-1826/ osztrak éremvésző a vésnök
akadémia igazgatója volt. 71.old6.kép 72.old

TÍLAS GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi
érmek/ 2.rész. 70.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

JOHANN HARNISCH, éremvésnök, /1778-1826/

5-6.-II.FERENC VITÉZSÉGI ÉRME.Második veret./1805-1809
Fej jobbra,"FRANZ KAISER VON OESTERREICH",lent:I HARNIS
F".-Hátúl babérkoszorúban "DER TAPFERKEIT" felirat.
Arany vitézségi érem:Méret:40 mm.Súly:28 gr.=8 dukát
Ezüst vitézségi érem:Méret: 40 mm. Súly: 17 gr.
Ezüst éremről 72-lapon fekete rpr. 71.old

TÓTH GÉZA: Korai Habsburg kitüntetések/vitézségi
érmek/ 2.rész. 70.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

J.W.HARNISCH, udvari vésnök

10.-POLGÁRI EZÜST ÉRDEMKERESZT. I.Ferenc 1815-ben alapitotta a legmagasabb rangú államhivatalnokoknak, "akik kitüntették magukat szorgos odaadásukkal a Franciaország elleni harcban". Ezt 149-en kapták. Anyaga: ezüst Súly: 10 gr.-méret: 30 mm.-Szalag: 38 mm. széles. 10.kép, elő-és hátlap. Fekete repr. 32.old

TÁLAS GÉZA: Az 1813-14-es osztrák érdemkeresztek 29.old

AZ ÉREM. XXX.évf. 1974. 1.szám, Bp.

J.W.HARNISCH, udvari vésnök

10.-POLGARI EZUST ERDEMKERESZT.-I.Ferenc 1815-ben adományozta a legmagasabb rangú államhivatalnokoknak, "akik kitüntették magukat szorgos odaadasukkal a Franciaország elleni harcban". Ezt 149-en kaptak. Anyaga: ezüst.-Súly: 10 gr.-Méret: 30 mm.-Szalag: 38 mm. széles. 10.kép, elő-és hátlap. 32.old

TÁLAS GÉZA: Az 1813-1814-es osztrák érdemkeresztek 29.old

AZ ÉREM, XXX.évf. 1974. 1.szám. Bp.

J.W.HARNISCH, éremvésnök

I.Ferencalapitotta ágyú-keresztet a Napoleon elleni háború emlékére,1813-14.A francia ágyúk bronzából öntötték.
6.-HADSEREGKERESZT/próbaveret/ 1814.A kereszt éle kissé homorú.-méret: 27 mm.-Előlap képe,fekete repr. 31.old

TÁLAS GÉZA: Az 1813-14-es osztrák érdemkeresztek 29.old

AZ ÉREM. XXX.évf. 1974. 1.szám, Bp.

J.W. HARNISCH, éremvésnök

I. Ferenc adományozta ágyú-keresztet a Napoleon elleni háború emlékére, 1813-14. A francia ágyúk bronzából öntve.
5.-HADSEREGKERESZT/tervezet 1813. A kereszt szarai közé pen vékonyabbak. A hatlapon: TORMENT E CAPTIS BELLICIS/ alul: MDCCCXIII. méret: 39 mm. 30. old. 5. kép.

TÁLAS GÉZA: Az 1813-14-es osztrák érdemkeresztek 29. old.

AZ ÉREM. XXX. évf. 1974. 1. szám, Bp.

J.W.HARNISCH, éremvésnök

I.Ferenc alapította ágyú-keresztje a Napoleon elleni hábo
rú emlékére,1813-14.A francia ágyák bronzából öntötték

J.W.HARNISCH, udvari vésnök

9.-POLGÁRI ARANY ÉRDEMKERESZT. I.Ferenc 1815-ben alapitotta és személyesen adta át a legmagasabb rangu állami hivatalnokoknak. 38. személynek adta ezt. Anyaga arany, Súly9 22.5 gr.-méret: 30 gr.-Szalagja: 38 mm. széles. 32.old

TÁLAS GÉZA: Az 1813-14-es osztrák érdemkeresztek 29.old

AZ ÉREM, XXX.évf. 1974. 1.szám, Bp.

J.W.HARNISCH, éremvésnök

I.Ferenc alapitotta ágyú-keresztet a Napoleony elleni há
ború emlékére,1813-14.A francia ágyuk bronzából öntve.
6.-HADSEREGKERESZT/próbaveret/1814.A keresztek éle kiss
homorú.méret:27 mm. Előlap kép,6.szám. 31.old

TÁLAS GÉZA: Az 1813-14-es osztrák érdemkeresztek
29.old

AZ ÉREM, XXX.évf. 1974. 1.szám, Bp.

J.W.HARNISCH, éremvésnök

I.Ferenc alapitotta "ágyú-kereszt",a Napóleon elleni ha
boru emlékére.1813-14.-A francia ágyuk bronzából öntve.
1.-A Hadseregkereszt nagykeresztje. Egy példányban ké-
szült I.Ferenc császár számara.Bal mellre tüzhető,
bronzból metszett kereszt.Elveszett.Rajzát közli:
The Medal Collector.1973.8.szám.14.old. 30.old

TÁLAS GÉZA: Az 1813-14-es osztrák érdemkeresztek
29.old

AZ ÉREM, XXX.évi. 1974. 1.Szám, Bp.

J.W.HARNISCH, éremvésnök

I.Ferenc alapitotta"ágyú-kereszt"a Napoleon elleni hábo
rú emlékére,1813-14.A francia ágyuk bronzából öntötték.
3.-AIS FÉM HADSEREGKERESZT.-Ez az alaptipus.megegyezik
a többivel,de sötétzöld lakréteggel van bevonva.van
aranyozott is.A fonott hordgyürüre,v.a keresztre a tu
lajdonos nevét is bevésték sajat költségén.90.000 drb
ebből.27.mm Szalag:38 mm. 30.old. kép.29.old.rekete
repr.

TALAS GÉZA: Az 1813-14-es osztrák érdemkeresztek
29.old

AZ ÉREM, XXX.évf. 1984. 1.szám, Bp.

J.W. HARNISCH, éremvésnök

---

1. Ferenc alapitotta ágyú-kereszt a Napoleon elleni hábo
rú emlékére, 1813-14. A francia ágyuk bronzából öntötték.
4. -KIS FÉM HADSEREGKERESZT/változat/. Ugyanaz, mint a 3. s
szám, zöldre lakkozva, de a kereszt szárain a perem szé
lesebb. méret: 27 mm. Szalag: 38 mm. 30. old. kép. 30. old
4. számú kép.

TÁLAS GÉZA: Az 1813-14-es osztrák érdemkeresztek
29. old

AZ ÉREM. XXX. évf. 1974. 1. szám, 8p.

J.W. HARNISCH, éremmetszó

I.Ferenc alapitotta "ágyú-kereszt"a Napóleon elleni háború emlékére,1813-14.A francia ágyúk bronzából öntve.

2.-NAGY FEM HADSEREGKERESZT.-1.drb.herceg Schwarzenberg tábornagy,hadsereg főparancsnok számara.Bécsi Armeemuseum őrzi.Aranyozott.45 mm.Nyakszalagja 43 mm.széles,három egyenlő fekete-arany-fekete csikkal. 30.old

TÁLAS GÉZA: Az 1813-14-es osztrák érdemkeresztek 29.old

AZ ÉREM. XXX.évf. 1974. 1.szám, Bp.

J.W. HARNISCH, éremvésnök

1813-1814

"FÉM HADSEREGKERESZT". "ágyú-kereszt". Zsákmányolt francia ágyuk bronzából verték. 3 mére ben készült több ezer de egy méretet adományoztak. minden katona rangjara és szarmazásara való tekintet nélkül ugyanazt a keresztet kapta. Mégis többfajta tervezet és próbaveret került elő. 29.old

TÁLAS GÉZA: Az 1813-14-es osztrák érdemkeresztek 29.old

AZ ÉREM, XXX.évf. 1974. 1.szám, Ep.

J.W.HARNISCH,udvari vésnök

8.POLGARI ARANY ERDEMKERESZT NAGYKERESZTJEI.Ferenc 1815 ben alapitotta.és személyesen osztotta ki a legmagasabb rangú államhivatalnokoknak.200-an kapták.Arany és ezüst.Mint a"3.sz"Kis Fém Hadseregkereszt",de a keresztek szárai között nincs fonott koszorú.-Ez egy példányban készült,Metternich herceg számára.Elveszett. 32.old

TÁLAS GÉZA: Az 1813-14-es osztrák érdemkeresztek 29.old

AZ ÉREM. XXX.évf. 1974. 1.szám, Bp.

U

JäWä HARNISCH, éremvésnök

1.Ferenc alapitotta"ágyú-kereszt"a Napoleon elleni hábo
rú emlékére,1813-14.A francia ágyúk bronzából öntötték.
3.-KIS FÉM HADSEREGKERESZT.-Ez az alaptipus.Megegyezik a
többivel,de sötétzöld lakréteggel van bevonva.Van ara
nyozott is.A fonott hordgyürüre,v.a kereszt alsó pere
mére a tulajdonos nevét is belevésték sajat költségé-
re.90.000 példány ebből.27 mm.Szalag:38 mm.30.old.
3.kép. 29.oldalon

TOLAS GÉZA: Az 1813-14-es osztrák érdemkeresztek
29.old

AZ ÉREM. XXX.évf. 1974. 1.szám, Bp.

J.W.HARNISCH, éremvésnök

I.Ferenc alapitotta"ágyú-kereszt"a Napoleon elleni haboru elékére,1813-14.A francia ágyuk bronzából öntötték.
4.-KIS FÉM HADSEREGKERESZT/változat/.Ugyanaz,mint a 3. szám,zöldre lakkozva,de a kereszt szárain a perem szélesebb.Méret: 27 mm.Szalag: 38 mm. 30.old. rekete repr. Elülső.

TALAS GÉZA: Az 1813-14-es osztrák érdemkeresztek 29.old

AZ ÉREM, XXX.évi. 1974. 1.Szám, Bp.

J.W.HARNISCH, éremvésnök

"FÉM HADSEREGKERESZT 1813-1814.-A bronz keresztnek a kö
zép felé vékonyodó szarai között babérkoszoru van. Elöl:
GRATI PRINZEPS ET PATRIA/alul:FRANZ/IMP.AUG.Hatul:EURO
PAE/LIBERTATE ASSERTA/,az alsó szaron:MDCCCXIII/[illegible]
MDCCCXIV.-Harom fokozata volt.Valamennyit,a próbaverete
ket is J.W. HARNISCH metszette. 29.old

TÁLAS GÉZA: Az 1813-14-es osztrák érdemkeresztek
29.old

AZ ÉREM, XXX.évf. 1974. 1.szám, Bp.

J.W. HARNISCH, éremvésnök

I.Ferencalapitotta"ágyú-kereszt",a Napoleon elleni háboru emlékére,1813-14.-A keresztek éle kissé homoru,szégély vastagabb,belső pereme van,koszoru vékonyabb.méret 27 mm.-A 4,5,6,7.sorszámokból néhányat az itáliai osztrák hadseregnél,ahol magy.ezredek is szolgáltak,kioszlottak.Igy nálunk is előkerülhet e ritka példányokból néhány. 7.kép,elölap. 31.old

TÁLAS GÉZA: Korai osztrák kitüntetések 36.old.

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 1.szám, Bp.

I.W. HARNISCH, vésnök

Magyar vonatkozású rendjelek, kitüntetések.
133.- 1812. Vitézségi érem. -Arany, min.tvaz 1809.évi
Vésnök: I.W.Harnisch. 2/242/.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozású rendjelek, kitüntetések /V.folyt./ 1/241/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------XVI. 1960. 15.sz. Bp.

I.W.HARNISCH, vésnök

137.-Nagy Érdemkereszt. Egy példány készült. Metternich részére. Szélesedő, egyenlőszárú kereszt. /I.W.Harnisch mintázta/. A herceg középkeresztként viselte. Arany, 40 gr. 42 mm. Szalag: fekete, két széle sárga. 4/244/old.

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozású rendjelek, kitüntetések /V.folyt./ 1/241/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------XVI. 1960. 15.sz. Bp.

Harmócsi Dóra festőművész

kiállítása február 4-én nyílik
a Fővárosi Művelődési Házban

Magyar Nemzet 1972 február 2
4. old.

Harnóczi Dóra, fotó

Tárlata a fővr. Művelődési Házban tekinthető meg.

— : A mai kulturális programból 8.

Népszabadság, Bp. 1972. febr. 16.

b Harnisch, Jos.

Temesvár.

T. 6477.

A háttérben van a bástyákkal megerősitett vár, az előtérben pedig jobbra a házikó előtt egy asztalnál többen ülnek és egy fedeles kocsi áll, mig az uton ketten haladnak beszélgetve. Felirata:

Ansicht von Temesvar.

alól balra: C.W. Medau & Co. in Prag.
jobbra: Jos. Harnisch gr.

Kny., mér. a vk. 13.7: 21 cm.

140-95

Ø

Harnisch Saum

Festö
London

l.

Mätrai 1862

70. l.

solat hiteléül:

tó.

TETETT

AMPÉNZT IX. kér.

11/27 hó

Harnischmacher György ötvös. 1631–5. Gorgias János brassai mesterénél tanult. A brassai ötvösöch 1641. avatta mesterré. 1677. emlitik utoljára. (Gyárfás I., A brassai ötv. tört. 110. l.)

~~Brown Zabla VII. 244.~~

~~Arabel Ölup II. 204~~

Harnischmacher György

Ötv.

l.

Kőmagyötvi

209.17.

Harnischmacher Georg

ötvös 1631

laid

Gyárfás Brassó 110

Hainischmacher György

(Hanek György)

brassai ötvös

XVII. sz

Talpas pohár

m. 15.6.

Gr. Andrássy Géza

tulajd.

Jul

SOPRON

Városi Múzeum: Római sírkő

Bella: Római sírkő. AÉ, XII – 1892, 445 l.

209

Georgius Harnischmacher, M 1641, e. —1677 ; avagy — *oder*
Georgius Henek alias Zakull, M 1658, † 1660.

a) Vadászserleg, kelyhén vésett rókavadászat, nyelén szarvasfejek. — *Jagdpokal, an d. Kuppa Fuchsjagd grav., am Stengel Hirschköpfe.*

Mus. Nat. Hung.

b) Talpaspohár, dísze: gyümölcs. — *Kluftbecher m. getr. Obstgehängen.*

Gróf Andrássy Géza, Bp. Expos. 1931: 201.

Harnóczy Örs és Körtvélyesi László

Pécsi portrék 1995-1998

Harnóczy Örs: Jegenyés János üvegművész

1999. április 9.
17.00

Újpest Galéria
1043 Budapest, Árpád út 66.

a kiállítást megnyitja
Orbán György,
a Balassi Kiadó PR-igazgatója

Nyitva: hétköznap 11-18 óráig,
szombaton 9-18 óráig
A kiállítás bezár 1999. április 25.

A szerzőpáros által készített, Pécs gazdag szellemi és kulturális életét alakító személyiségeiről Polaroid technikával készített portrék két okból izgalmasak. Egyrészt megismerhetjük az ábrázolt szellemi kiválóságok testi-lelki arculatát, másrészt elbűvöl bennünket a modern portréfényképezés gazdag eszköztára, önálló alkotásként is lenyűgöző megjelenése.

Természetelvű Alkotócsoport

Bemutatkozó kiállítás

1999. április 14. 17.00

Postás Művelődési Központ
1068 Budapest, Benczúr u. 27.

a kiállítást megnyitja
Dr. Vásárhelyi Tamás
a Természettudományi Múzeum főigazgató-helyettese

Nyitva: minden nap 10-18 óráig
A kiállítás bezár 1999. április 26.

Szamódy Zsolt: Vértesi képek

A Fotóművészek Szövetsége Természetelvű Alkotócsoportja
Balla András, Bíró Klára, Berta Béla, Eifert János, Gál Imre, Katona István, Kármán Balázs, Kapocsy György, Kunkovács László, Nánási Pál, Novák László, Sélley Miklós, Dr. Mészáros László, Dr. Szabó József, Szabó Zoltán, Szamódy Zsolt, Szelényi Károly, Szilágyi László, Magyar Ferenc, Mánfai György, Tarjáni Antal, Tímár József, Vencsellei István, Zsila Sándor

Harnóczi Dóra MDK

Öregasszony, olf.

Interieur, olf.

Zöldruhás nő, olf.

Mücsarnok 1960. Képző- és Diszitőművészeti kiáll.

Harnóczi Dóra MDK

Tanulmány, szén

Műcsarnok 1960.Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

Harmóczi Dóra, festő

A Fővárosi Műv. Házban nyílt meg kiállítása.

— :Hír

8.

Népszabadság, B[illegible].1972.febr. 4.

Harnóczi Dóra, festő

Kiállítása nyílik meg a
Fővárosi Művelődési Házban. (febr. 4.)

— : □ Mándy Iván nyitja meg --- 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. febr. 2.

Harnóczi Dóra, naiv festő

Kaposváron, a Képcsarnok Vall. Vaszary-termében, megnyílt Harnóczi Dóra tárlata, Barcson, a Dráva Múzeumban Czinkotay Frigyes műveit állították ki.

– Harnóczi Dóra képeit sajátosan naiv felfogás jellemzi. Autodidakta festő, 1959-ben szerepelt először a nyilvánosság előtt. 1973-ban néhány művét a Frankfurtban rendezett „Naive Malerie aus Ungarn" csoportkiállításon mutatták be. Ugyanakkor a művész költői képeket fest, különleges városokba, mesebeli tájakra kalauzol bennünket. A kaposvári kiállítása okt. 16.-ig tekinthető meg.

H.B.: Festménybemutató Kaposváron, Barcson. Somogyi Néplap, 1980. okt. 3.

Harnóczy Dóra

XII. Rev. Tan. pályázatok
résztvett

Balizsa Kornél

MŰVÉSZET 1985/8/58

HARNÓCZI DÓRA KÉPEI

Kaposvár, Vaszary János Terem

Harnóczi Dóra a patikuséhoz hasonlóan tisztes közgazdászi pályát hagyta ott a festés kedvéért — ez éppúgy Csontváryval való rokonságára utal, mint az erős és tiszta színek kedvelése, vagy éppen a ló formái egyik képén. A bökkenő csak az, hogy Csontvárynak *nem volt előzménye* a magyar festészetben, míg Harnóczi tudatos művész, aki-

nek rengeteg információ áll rendelkezésére, és ez amennyire hasznos, annyira bénítja is hatásával. Másrészt hivatásos művészként a festészetből él, és ez is elválasztja az ihletett, sugallattól vezérelt mestertől — Csontváry ugyanis úgy vélte, csak akkor élhet az általa jónak tartott festészet*nek*, ha nem kell élnie a festészet*ből*. Persze, ma már semmiképp sem oldható meg, hogy valaki húsz éven át takarékoskodjon és dolgozzon, s aztán a készből tartsa el magát. Harnóczi viszont így akarva-akaratlanul sokféle igénynek próbál eleget tenni, a zsüri vagy a műtárgypiac ízlésére éppúgy figyel, mint saját érzéseire; s ettől aztán a kiállítás anyaga néha mintha nem is azonos kéztől származna.

Persze, ez az első bemutatkozás, még bőven van idő arra, hogy a művész önmagára találjon. Úgy tűnik, igazi énjét a délszaki tájak fejezik ki — az olasz, a dalmát városképek, izzó színeikkel, házaik-utcáik varázsával. *Egyéniség* érződik ezekből a képekből; akkor is, ha ez az egyéniség egyelőre a látványos téma függvénye. *(Képünkön részlet a Korcsula című festményből.)*

Székely András

3.

egység életformája vág egybe.

Festészetének líraiságára ott bukkanunk rá, ahol az élmény spontán módon ölt formát, vagy ahol a jellemzés érdekében lemond az elbeszélő jellegről. Ahogy a festő pályáján előrehaladva, számba veszi az időben közelebbi emlékeket is, úgy lazulnak a gyermekkor falujához kötő szálak, és Pappot is eléri a hasonló indíttatású társak dilemmája: szembe kell néznie a ténnyel, hogy megszűnt az útra bocsátó közegének tagja lenni.

Fecske András

Folyóirat

Szűkebb pátriám lapja, legalábbis a nagy nyilvánosság szempontjából, titkos folyóiratnak tekinthető. Magam is csak véletlenül s ritkán találkozom egy-egy számával. Ami sem az olvasók szempontjából nem szerencsés s még kevésbé lesz ezután, ha kéthavonta megjelenő fo-

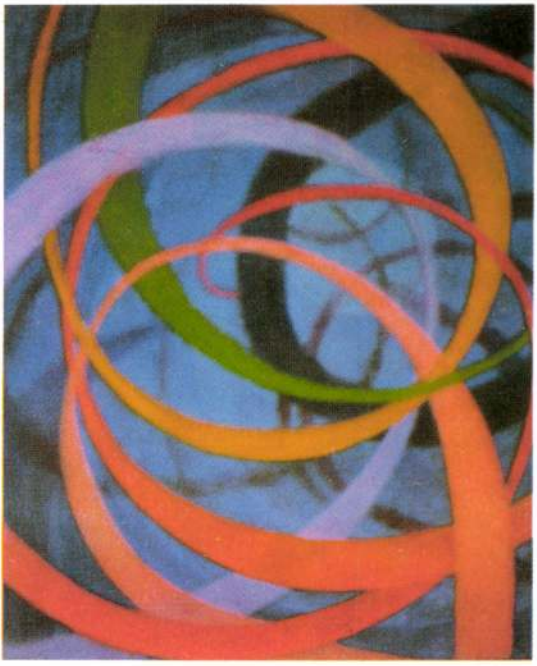

HARNÓCZI DÓRA

KIÁLLÍTÁSA

A JÓKAI KLUBBAN

Budapest XII., Hollós u. 5.

Megtekinthető: 10–14 óráig

hétköznapokon

Sindaritz Péter u. mst.
Új MŰVÉSZET,
Bp.
Balthazár u. 10.

1054

MEGHÍVÓ

HARNÓCZI DÓRA

kiállítására

A kiállítást megnyítja:

MÉSZÖLY DEZSŐ

1993. október 4-én, du. 5 órakor

Szeretettel várja:

A JÓKAI KLUB

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Glatz Géza

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1982 JUL 2 21

1021

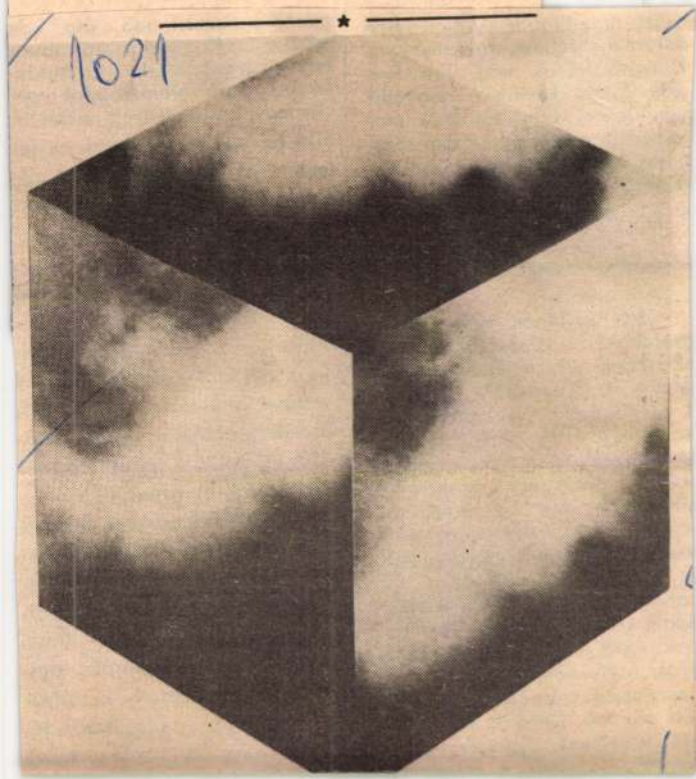

Ezt mondjá
dolgozó széch
Horváth Ildikó
akik ősszel ke
gimnáziumi év
gukat itt, a sü
tiszta környezet
morzsát készítil
száraz péksüte

– Mit tanulnak meg itt a gyerekek? – kérdezzük üzemi körsétánk végén Osztrogonácz István üzemvezetőtől.

– A rendet elsősorban – hangzik a válasz. – A tizennégy-tizennyolc éves fiatal esetleg először találkozik ezeken a munkahelyeken az üzemszerű fegyelemmel. Azzal, hogy pontosan kell megjelenni, pontosan és precízen kell elvégezni a kapott feladatot. Talán itt kezdődik valahol az életre, a munkára való felkészülés, így bizonyos, hogy nem haszontala-

és más csoportok, körök közös fenntartását, de erre még kevés a példa. Sokkal többet kell tennünk a jövőben a tartós, művelődéspolitikai megfontolásokon alapuló együttműködésért más területeken is.

– A Szakszervezetek Megyei Tanácsának a művelődési házak munkájával kapcsolatos feladatai az év elejétől megváltoztak – mondja *dr. Bödő László*, az SZMT kulturális osz-

Harnóczi Örs: Felhő-kocka

Harnóczy Margit, (ipparművész ?)

bútorokat tervezett.

— Elkészült a Főnix első szériája

8.

Esti Hirlap, Bp. 1976. nov. 17.

D

Harnóczy Hykade Károly

l.

A Pesti Varoshaza

1937. 11. n. 9. l.

ón vasárnap, vagy hétfőn
dden már a karácsonyi ünnep-
ületek.

atoztam, reméllem kedves
nat megkapta? és kérem
ik nap és órában érkeznek
a vonattal jönnek, vagy mikor
Autoval jönnek.
ntolsó itt lévő metszeleket.
l és kiváló tisztelettel
tlátásig igaz híve

UDVARTARTÁSHOZ BEOSZTOTT

Mannoukern

Harobetz, Hans, festő

M.D.K.

Graci illetőségű, már 1619-ben dolgozott a Batthyány család részére. Közelebbi adatok ismeretlenek.

Mária G. Aggházy: Steirische Beziehungen der ungarländischen Barockkunst

Acta Historiae Artium,
Bp. 1967. Tom. XIII. fasc. 4. 329. old.

Ilarói ref. templom

Ezüst kehely és ónedé-
nyek a XVIII. szár adból
Torony nekezeti rajza,
műrészletek,
textiliák.
kerek szentély, ~~[illegible]~~ magas
torony fasisakkal, gale-
templom tárlati képei
riával
Debreczeni László

1930. 18. l. – 22. l.
23. l. – 24, 25, 29. l.
30, 31. l. – 32. l.

VIGILIA

HARSÁNYI LAJOS, SIK SÁNDOR, MÉCS LÁSZLÓ, ARADI ZSOLT
ÉS RÓNAY GYÖRGY

KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL SZERKESZTIK

POSSONYI LÁSZLÓ, HORVÁTH BÉLA, JUST BÉLA

FŐSZERKESZTŐ:

POSSONYI LÁSZLÓ

HÁROM KÉRDÉS
KÉPZŐMŰVÉSZETI
TÁRSASÁG

Sokszor kisse gúnyosan, eleve fenntartással élve, vagy éppen megmosolyogva teszik fel a kérdést Társaságunk mevének hallatán - na mi lehet az a "Három Kérdés" és miért pont három és egyáltalán össze lehet-e a képzőművészet lényegét foglalni három kerdésben?
Többéves ezirányú gondolkodás után jutottam oda, hogy létezik az alkotás mechanizmusában három gyökeresen különböző magatartásforma, melyek késztetéseit, törvényszerüségeit, céljait külön-külön értenünk és tisztelnünk kell, s melyeket össze kell végül kapcsolnunk egymással, ha a teljesség megragadása a célunk.

A valóság megfigyelése, ábrázolása a valóság vizuális gazdagságához való érzékletes kötődés elengedhetetlen. Csak akkor tudjuk a saját személyiségünket kifejezni, ha a valóságot irjuk át saját képünkre, a valóságból választunk.
Abrázolás es kifejezés egymást kölcsönösen feltételező tényezők, elég körülirható elvárásrendszerrel, szempontokkal. Ez az első két kérdés. Es ami mindkettőt a saját törvényszerüségeivel, nyelvi rendszerével magábafoglalja, magábairja az a Kompozició. A valoság amit kifejezővé teszünk személyességünkkel és ami megjelenik a mü saját valóságában. Impresszió, Expresszió, Kompozició egyre táguló koncentrikus körei...

Aki ezekből a kérdésekből eggyel törödik csak a számomra unalmas, szimpla, részleges.
/Ez a részlegesség pld. nem összekeverendő azzal a szük ösvénnyel, amin mondjuk Giacometti jutott el a teljességig./ Abrázolás önmagában szenvtelen, véleménynélküli, bármilyen alapos is. Felmerül a kérdés miért fontos ez?

Kifejezés érzékletesség és modellált vizuális nyelvi rendszer nélkül vicclapba való rajzocska, a kompozició valóságosság és kifejezőerő nélkül játék az ember egyensúlyérzékével - dekoráció, alkalmazott müvészet. /Tisztelem az alkalmazott művészeteket, csak ne keverjük össze a képzőművészettel.

De ha egy alkotó veszi a fáradtságot /rendelkezik azzal az összetettséget vágyó késztetéssel/, hogy mindezt a három fő kérdést együtt próbálja megoldani, akkor van reménye arra, hogy valami nagyobb fajsúlyút, kitalált trendeken, napi részlegességeken túli minőséget hoz létre. Társaságunk olyan művészekből áll, és olyanokat szeretne magábaolvasztani, akik tudatosan vagy ösztönösen, de érzik ennek a "Három kérdésnek" a kihivását, jelentőségét.

TARI GÁBOR

HÁROM KÉRDÉS TÁRSASÁG

Háromházi Ferger Ferenc

— **Egy földműves festő nagysikerű kiállítása Budapesten.** Háromházi Berger Ferenc szekszárdi földműves festő pénteken nyitotta meg kiállítását a Dorottya-utca 7. szám alatt a Hitelbank épületében. Berger Ferencnek ez már a második jól sikerült kiállítása. Elsőízben több mint 32 festményét vásárolták meg, s a mostani kiállítása iránt is már az első napon nagy érdeklődés mutatkozik.

Függetlenség, 933.X.14.

Háromházi Ferger Ferenc

Függetlenség, 933.X.18.

Egy földmívesfestő kiállítása a Dorottya-utcában

Háromházi Ferger Ferenc földmívesifjú kiállítása

Már a kirakatablakokon keresztül látjuk, hogy a teremben egymást érik a falon a festmények A kirakat előtt állandóan embertömegek állnak s a terem is zsúfolva van egész nap. *A föld gyermekének ízléses képeit nagyszámban látogatja a budapesti közönség.*

Bemegyünk a terembe, ahol maga a festő fogad bennünket. Szerény fiatalember, de arcáról értelem sugárzik. Harmincnégy kép lóg a falon, *portrék, tájképek, falusi hangulatképek.* S már az első pillanatban látjuk, hogy egy őstehetség áll velünk szemben.

Ferger Ferenc nem az a festő, aki tanult, hanem az, aki tud. *Kompozíciói érdekesek, a képeiről ránk mosolyog Szekszárd vidéke üde színeivel, vadregényes tájaival, de különösen meglepő a világ pusztulását ábrázoló képe.*

Beszélgetés során elmondja, hogy pár évvel ezelőtt kezdett festeni. Egy tó partján nézte az alkonyatot és ez a kép annyira megszállta lelkét, hogy elhatározta, hogy lefesti. Addig sohasem volt ecset a kezében. És ez az első kép olyan meglepően sikerült, hogy a tórészlet tulajdonosa azonnal megvásárolta a képet. Ezután állandóan festegetett s *a mult évben már Budapesten is kiállított, amikor 32 festménye kelt el.* A fiatal festő már ekkor nagy feltűnést keltett, de az idei kiállítása még sokkal agzdagabb és látogatottabb. *A falu gyermekének ügyes keze és színes képzelete kezdi meghódítani a várost.* És *Ferger* Ferenc minden tekintetben megérdemli a felkarolást, mert az az ifjú, aki istenadta természetes tehetségével ilyen eredményeket ér el, a legteljesebb elismerésre érdemes. A kiállítást szombatig lehet megtekinteni minden belépődíj nélkül. (v. p. j.)

Független, 933. X. 18

Franciaország mindenkor az együttműködés politikáját kívánta, amely minden nép számára egyformán garantálja a biztonságot és méltósága csorbítatlanságát. Nincsen olyan szó, amely elkerülné figyelmünket, de a tettekkel szemben sem vagyunk vakok.

Majd azt a kérdést vetette fel *Daladier*,

Harold, Balthasar

harangöntö

1672

l.

Birógernyeszegi

48. l.

Gusztáv Adolf.

Mellig, balra, nyolczszeglet
lonban, lehajtott széles gall
rata fölül:

2.
SERENISSIMVS ET
Princeps &

alól: GVSTAVVS ADO
SVECORVM, GOTHORVM
rum, Rex Magnus Dux
landiae etc.

Rm., mér. a rl. 9.3: 7 c
Ad. Bracheli: Historia no

A kiállitott képek jegyzéke

1. Májusfa döntés
2. A néppusztulás
3. Kicsiny fehér meszelt szoba
4. Női portré
5. Tanulmánykezek
6. A borozó bácsi
7. Férfi portré
8. Kovács műhely
9. Falu vége
10. Delelő tehenek
11. Delelő sertések
12. Baltacimos táj
13. Szigligeti vár
14. Szigligeti uccarész
15. Szigligeti uccarész
16. Erdő és védgát
17. Vadvirág csendélet
18. Orgona csendélet
19. Rózsa csendélet
20. Rózsa csendélet
21. Krizantén csendélet
22. Golgota
23. Uti fasor
24. Hazafelé
25. Alkony
26. Holdsütés
27. Tórészlet
28. Erdő széle
29. Udvar részlet
30. Vizmerők
31. Major és kut
32. Park részlet
33. Tihany
34. Balaton
35. Őszi hangulat
36. Őszi hangulat
37. Balatonarácsi táj
38. Őszi rózsa csendélet
39. Ebéd a szüreten
40. Erdőtöltés
41. Erdei tó
42. Meszelt szoba vázlata
43. Balatonarácsi delelő
44. Utrészlet
45. Táj-részlet

11701 Márkus-nyomda Budapest Bank-u. 5.

Háromházi-Ferger Ferenc

Mély tisztelettel meghivjuk Nagyméltóságodat / Méltóságodat / Nagyságodat

Háromházi-Ferger Ferenc

földmives ifju, kovács legény

eredeti olajfestményeiből rendezett kiállitás

megtekintésére.

A kiállitás a város központjában: **a Magyar Általános Hitelbank épületében Budapest, V. Dorottya ucca 7. sz. alatti** uccai üzlethelyiségben van, melyet az intézet ezen népies őstehetség támogatására dijtalanul engedett át.

Belépés dijtalan. Képek ára mérsékelt.

Budapest, 1933. február 28.

A kiállitás nyitva 1933. március 5-ig.

Az **IGAZSÁG**
politikai hetilap szerkesztősége
Budapest, VIII, Gyulai Pál-u. 10

Ferger Ferenc (— anyjának családi neve: Háromházi és mint magyar ifju magyar nevet kiván felvenni —) szekszárdi születésü földmives ifju. Szülei és családja ma is kisgazdák Szekszárdon. Ferger Ferenc jelenleg 27 éves. Eleinte szüleinek kis gazdaságában dolgozott, majd nagy harc után kivivta szüleitől, hogy iparosnak adják. Kovácsinasnak ment s mikor az iparos tanonciskolába került, akkor ütközött ki először rajzoló készsége. Felszabadulván mint kovácssegéd, iparát folytatta s falusi kovácsműhelyekben dolgozott. Időnkint ellenállhatatlan erő kényszeritette, hogy a kovácsmunka befejezése után rajzolgasson. Nagy lelkesedéssel csinálta, minden cél és terv nélkül, hogy valaha is e téren valamit elérjen.

Pár évig tartó ilyen életsor mellett munkakeresés közben Budapestre került, hol ismét mint kovácssegéd nyert elhelyezkedést egy kőbányai iparosnál. Itt ujra és ismételten feltört benne a művészet iránti ösztön. Itt festette első képét: egy szinpompás alkonyati képet, amikor még azt sem tudta, hogy hivják a festékeket, amikor még ecset nem volt a kezében. Ettől az időtől kezdve kizárólag önképzés utján, de anélkül, hogy eddig módja lett volna akár iskolát járni, akár műalkotásokat tanulmányozni, fejlődött és dolgozott. Barangolta az országot és amit látott megfestette, ha volt pénze vászonra és festékre, ha földmüves szülei ehhez fillérekkel segitették. — Most az Igazság cimü hetilap, mely a falvak népének ujságja, rendezte meg kiállitását, mert az a meggyőződésünk, hogy ha egy kellő iskolázottság nélküli és megfelelő tanulmányok nélküli fiatalember ösztönös képességgel ilyen képeket fest: abban őstehetség rejlik és fel kell hivni rá a figyelmet, hogy szakértő kezek vezetése és támogatása mellett igazi értéke lehessen a művészetnek és a nemzetnek.

MDK

Háromházi-Ferger Ferenc, festőm.

126.	Visegrádnál.	Tempera.
127.	Nagymarossal szemben.	"
128.	Ősz.	"

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festőm. -k
gyüjt. kiállítása.

"Műterem" 1939. dec. hó Kat.

Háromházi Ferger Ferenc MDK

Ködös délután, tempera

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Háromházi Ferge Ferenc MDK

Napraforgók, olaj-temp.

Mücsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Háromházy Ferger Ferenc

A műterem Kossuth L. utcai termében volt kiállítása.

N. M. 1939. XII. 23.

MDK

Háromházi Ferger Ferenc, festőm.

most lép ki a nyilvánosság elé. Még erősen látszik mesterének Szönyi Istvánnak a hatása. De ez a hatás igen szerencsés, bár még saját hangját nem találta meg a művész. Különösen sötét tonusu olajfestményein látszik meg, h. idegen tájakra tévedt. Temperái legmeggyözöbbek, bensőséges hangulatot árasztanak.

/T.D./: Johan Hugó és Háromházi Ferger Ferenc a Műteremben. Két együtt.kiállitás.
Esti Ujság. 1939.dec. 15. 3.l.

MDK

Johann Hugó, festőm.-graf, Háromházi Ferger Ferenc, festőm.

a Kossuth Lajos-utcai "Műterem" -ben kettőjük gyüjt. anyag került kiállitásra.

Esti Kurir. 1939. dec.14.

MDK

Háromházi Ferger Ferenc

A Szinyei-társaság Ernst-Múzeumban rend.kiall.-án szerepelt.

Cikk: (d.r.) Tavaszi Szalon

Függetlenség (Bpest) 1938.ápr.10.

MDK

Háromházi-Ferger Ferenc, festöm.

129. Boldog leány. Tempera.

130. Naplemente. "

131. Alkonyat. "

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festöm.-k gyüjt.kiállitása.
"Müterem" 1939.dec.jó. Kat.

Háromházi-Ferger Ferenc, festőm.

132. Favágók, vázlat. Tempera.

133. Temetés, linoleum.

134. Favágók. "

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festőm.-k
gyüjt. kiállitása.
"Müterem" 1939. dec. hó. Kat.

MDK

Háromházi-Ferger Ferenc, festőm.

135.	Kubikosok.	Tempera.
136.	Fenyves.	"
137.	Szántás.	"
138.	Vajda-Hunyad.	"

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festőm.-k
gyűjt.kiállítása.
"Műterem" 1939.dec.hó. Kat.

MDK

Háromházi-Ferger Ferenc, festőm.

90. Delelő tehenek. Olf.

91. Uzsonna. "

92. Rózsahordó. "

Jehan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc, festőm.-k
gyűjt.kiáll. -a.
"Műterem" 1939.dec.hó Kat.

Háromházi-Ferger Ferenc, festöm.

93. Legelö tehenek. Olf.

94. Leány kutyákkal. "

95. Erdei séta. "

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc, festöm. -k
gyüjt.kiállitása.
"Müterem" 1939. dec.hó Kat.

Háromházi-Ferger Ferenc, festöm.

96. Makkos Máriánál. Olf.

97. Pihenö gulya. "

98. Vázlat. "

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc, festöm. -k
gyüjt.kiállitása.
"Müterem" 1939. dec.hó Kat.

MDK

Hárombázi-Ferger Ferenc, festőm.

99.	Reggeli hangulat.	Olf.
100.	Ernyős leány.	"
101.	Erdőmély.	"

Johan Hugó és Hárombázi-Ferger Ferenc, festőm. -k
gyűjt.kiállítása.
"Műterem" 1939. dec.hó Kat.

Háromházi-Ferger Ferenc, festöm.

102. Solymári csurgó. Olf.

103. Csendes ut. "

104. Karám. "

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festöm.-k gyüjt.kiállitása.

" Müterem" 1939. dec.hó Kat.

MDK

Háromházi-Ferger Ferenc, festöm.

105.	Balaton.	Olf.
106.	Eltévedt ló.	"
107.	Duhmenon.	"

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festöm.-k
gyüjt.kiállitása.

" Müterem" 1939. dec.hó Kat.

Háromházi-Ferger Ferenc, festőm.

108.	Rakó fölött.	Olf.
109.	Aratás.	"
110.	Zuglói részlet.	"

Johan Bugó és Háromházi-Ferger Ferenc festőm.-k gyüjt.kiállitása.

"Műterem" 1939. dec.hó Kat.

MDK

Háromházi-Ferger Ferenc, festőm.

111. Hótakarítók. Repr. Olf.

112. Hóhányók. "

113. Agárdi udvar. "

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc, festőm.-k gyüjt.kiáll. -a
"Müterem" 1939.dec.hó Kat.

MDK

MDK

Háromházi-Ferger Ferenc, festőm.

114.	Önarckép.	Olf.
115.	Nyárfás.	"
116.	Szalmahordás.	Tempera.

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc, festőm.-k
gyüjt.kiáll. -a
"Müterem" 1939.dec.hó Kat.

MDK

Háromházi Ferge Ferenc, festö

Napraforgók. Olaj-tempera.

Mücsarnok. IV. Képzömüv. kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943 máj. 16-30. Kat. 16.1.

Háromházi Ferger Ferenc MDK

festő

Két kiállitás
Esti Magyarország 1943. jun.7.

MDK

Háromházi-Ferger Ferenc, festőm.

117.	Cséplés.	Tempera.
118.	Cséplés.	"
119.	Cséplés.	"

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc, festőm.-k gyűjt.kiáll. -a
"Műterem" 1939.dec.hó Kat.

117.	Osèqiès.	Tempeta.
118.	Osèqiès.	"
119.	Osèqiès.	"

MDK

Háromházi-Ferger Ferenc, festöm.

120.	Baltacinos táj.	Tempera.
121.	Este.	"
122.	Tabáni udvar.	"

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festöm. -k gyüjt. kiállitása.

"Müterem" 1939. dec. hó Kat.

MDK

Háromházi-Ferger Ferenc, festöm.

123.	Májusi mezö.	Tempera.
124.	Téli utca.	"
125.	Bucsu,vázlat.	"

Johan Hugó és Háromházi-Ferger Ferenc festöm. -k
gyüjt.kiállitása.

"Müterem" 1939.dec.hó Kat.

MDK

Johan Hugó és Hárombázi-Ferger Ferenc festőm.-k üvegfestő

kollektiv kiállitása .

Kiállitás. - Pest.1939.dec.14.

Kultusz ingyenes:
Gellért hegy tág, tamp
az egy könnél, linometer
a tordai hasadék

– 1935-ből

Képzőmiv. főiskt

anyak.

Rónai M.

Ostehetség volt

gyűjt:

1933 (Dorotyaa) Tavaszi
1937 (Harishöz) Ostrel
1939 Mütterem
1943 " "

Háromhári Ferger Ferenc

N. Szalon

1940 febr-márc.

Hótakarítók, of
Búcsúsok, tep

1940 okt Téli est
Szérűskert | tep

1941 jul. (XVI. Tav. Szal.)

Tavasz
Kőfejtők | of

M. Művért 1943 máj (Mennes)

Napraforgók, olajtep

Hajnóczi Károly

Művészet 1909

196

HÁROMHÁZI FERGER FERENC

60. Téli est, tempera
61. Szérüskert, tempera

Nemzeti Szalon

Őszi kiáll. 1940. okt.

Ferger Ferenc

Festő

~~lásd~~

~~Háromhaza Ferger~~

~~Ferenc alatt~~

M. Mūo-ért. 1940-41. (Mūo

~~Kódis d. n.~~, temp

1943 (l. Mūlon)

1944. jun. (h. o)

Falu vízen, of-temp

HÁROMHÁZI FERGER FERENC
47. Búcsúsok, temp.
48. Hótakarítók, olajf.

Nemzeti Szalon
Magyar nép
1940 febr. hónap

ALELNÖKÖK

CSÓK ISTVÁN

GEREVICH TIBOR

FARKAS ZOLTÁN

HORVAI JÁNOS

IGAZGATÓ:

HUBAY ANDOR

FŐTITKÁR:

LEHEL BÉLA

HÁROMHÁZI FERGER FERENC
59. Gellérthegy, temp.

Nemzeti Szalon

Magyar
városok
1940. jan.

FERGER FERENC

32. Napraforgók, olajf. 350.-
33. Borzsa folyó, olajf. 350.-

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon
1942

A

KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT

RENDES TAGJAI TAGJEGYEIKKEL

ÖSSZES KIÁLLÍTÁSAINKAT

DÍJTALANUL LÁTOGATJÁK,

CSALÁDTAGJAIK SZÁMÁRA

ÖT INGYENJEGYET KAPNAK,

RÉSZTVESZNEK A RENDES TAGOK KÖZÖTT

RENDEZENDŐ

TÁRGYSORSJÁTÉKON

ÉS INGYEN KAPJÁK A

TÁRSULAT ÉVKÖNYVÉT

BELÉPÉSI NYILATKOZATOKAT KÍVÁNATRA

AZONNAL KÜLD A TITKÁRI HIVATAL

50599. — AZ ATHENAEUM NYOMÁSA

Háromhárs Berger
Ferenc

Tavasz, olaj.
Kőfejtők, olaj.

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon

1941 jul

T. 1630.

ező alakok öltözete tollal diszitett
ruha ~~~ Bratina-ból és ~~ fehér crepe
formáju derékkal és mente zsinórzás-
öny köti le figyelmünket. Felirata:

P
gy divatlap XX számához
KUZMIK divattárából

Grund Pest 1863.
15én 1863.

20 cm.

Háromházi-Ferger

K. 888

Ferenc
festő

Kol. Kiáll. Egy.

Múzeum 56. sz.

1939. dec.

Könyvtáramban

Delelő tehenek
Ussonna
Rózsehordó
Legelő tehenek
Leány kutyákkal
Erdei séte
Marros Máriánál
Pihenő gulye
Várlat
Reggeli hangulat
Gunyos leány
Erdőmély
Solymári csurgó
Csendes út

Karám
Balaton
Eltévedt ló
Dühmenon
Rabó fölött
Aratás
Inglói részlet
Hótakarítók
Hókányók
Agárdi udvar
Tanarekép
Nyárfás

of

%

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**
címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Háromházi Ferger Ferenc

festő

koll. kiáll. kat.

Műterem 111. sz

1943 jun.

Kömpt áramban

A fenti napra összehívott közgyűlést határozatlanképtelenség esetén

június hó 26-án, délután 6 órakor

a camponai ásatások bemutatásával *Nagytétényben tartjuk meg. Erre külön meghívót nem küldünk.*

Találkozás a Szent Gellért-téri HÉV. állomáson. Indulás pont 5 órakor. A közgyűlés színhelye a nagytétényi állami iskola. Az ásatásokat, részben helyszíni bemutatással ***Paulovics István*** tagtársunk ismerteti.

Az ásatások megtekintése után a nagytétényi halászcsárdában társasvacsora.

Az Elnök

Háromházi Ferger Ferenc festőművész

MEGHÍVÓ

Háromházi Ferger Ferencz

FESTŐMŰVÉSZ

Gyűjteményes kiállítására.

MEGNYITÁS 1943. JÚNIUS HÓ 6-ÁN, VASÁRNAP DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR

A "MŰTEREM" KIÁLLÍTÁSI HELYISÉGÉBEN

BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 12 SZ. FÉLEMELETÉN

TISZTELETTEL:

ÓMOROVICZAI SZALMÁSSY ZSIGMOND
igazgató

KATÓ KÁLMÁN
festőművész,
a MŰTEREM művészeti vezetője

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ: 1943. ÉVI JÚNIUS HÓ 6-TÓL JUNIUS 16-IG, HÉTKÖZNAPON REGGEL 9—½6 ÓRÁIG, SZOMBATON 9—1 ÓRÁIG, VASÁRNAP ÉS ÜNNEPEN 10—2 ÓRÁIG

KATALÓGUS ÁRA: 50 FILLÉR

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

dr Szentiványi Gyula *úrnak*
úrnőnek

"MŰTEREM"
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSAI
BUDAPEST, IV. KOSSUTH LAJOS-UTCA 12. SZ.
FÉLEMELET – TELEFON 189-554.

BUDAPEST,

Küldi:

XI Lágymányosi u. 16.

Felelős kiadó: Kató Kálmán
Barcza nyomda, Budapest, IV. — 15080

Háromházi Ferger

Ferenc

lásd

Ferger Ferenc

alatt is

MDK

Háromházi-Ferger Ferenc, festöm.

Két fiatal müvész számol be sokoldalu munkásságáról. Az egyik ö. /A másik:Johan Hugó/.

Látszólag régi utakon jár, de kifejezöbb egyéniség mint kiállitótársaÖJohan H.
Finomak temperái. Csöndes gyönyörködéssel szemléli a világot, de erej elhagyja a naplementék elött.
/Eltávolodott a tárgyak naturalista természetlátásától. /
/V-ó/: A "Müterem " kiállitása. -Kossuth Lajos-u. Magyarország. 1939.dec. 14. /Esti lap.

Háromházi-Ferger Ferenc

festő

Művészet, 1940. V. évf. 31. n. 17. l.

Erdélyi Árpád: A Műterem kiállításai.

MDK

Háromházi Ferger Ferenc

Ködös délután, tempera

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 8.1.

Háromkirályok mestere

a pécsi műhely (XII. század) francia példákat követő nohána.

Végváry Lajos: Rövid müvészettörténeti összefogé laló /1-21/. Közrem.: Miklós Pál /1964-1965. Bp. 1965-1966. 21 db. - 1o. A középkori Magyarország müvészete.

Harnóczy Hykade Károly épitész

Családiház, Iglói-u.5. 1955. repr.

Abai György:A fővárosi sajáthéz akciéról Magyar Építőművészet 1955.IV.évf.9-10.sz. 285.l.

Pihenő tehenek. Háromházi Ferger Ferenc olajfestménye. Műterem Gyüjt.-kiáll.

Hókaparók. Háromházi Ferger Ferenc olajfestménye. Műterem, Gyüjt.-kiáll.

Tél a művészetben. (Brest, 1940)

Faun és nimfa. Falusi Mihály alkotása.

Pandúr szobor. Falusi Mihály alkotása.

mint valami indián leányt. A másik magasabb, a haja platinaszőke, a szeme szürke, a pillantása fanyar és bágyadt. Treiber azt dörmögi, hogy szoktak néha iderándulni társaságok más kávéházakból is, ezek artistalányok lesznek valamelyik kisebb lokálból, ahol a műsor ilyenkor már lejár és ők idejöttek, mert itt lazább a hangulat. Az asztalok között, tálcáját maga előtt emelve, ott jár a cigarettás Klári, fiatal arca sápadt és fáradt s a nyakában aranykereszt himbálódzik pókhálóvékony fonálon, parányi aranykereszt — a Megfeszített mintha mégis itt járna-kelne valamiféle formában és jelenlétére figyelmeztetne... jelenlétére figyelmeztetne a zenén, olcsó alkoholon és olcsó vágyakon át. Mi azonban nem vesszük észre az Ő jelenlétét...

(Folyt. köv.) *Ijjas Antal*

Háromházi Ferenc: Kolozsvár, Bethlen-bástya.

1941. május.

LÁTSZAT ÉS VALÓSÁG

RÉGI KIRÁLYOK, MAI KONDÁSFIÚK

Az utóbbi években egyre erősödő népi érdeklődés új mesék, új dalok felé fordította a kutató figyelmét. Bizonyára szép számmal találtak és találnak olyan mesét, mely még egyetlen gyüjteményben sem szerepel. Többek közt nemrégen jelent meg egy könyv a *Hét bagi mese* címmel, melyben Pandur Péter mond el néhány mesét, de ezek sem az új mesék közül valók. Nem a népmesék keretéből kilépő, az évezredes motívumokat és szabályokat megtagadó új mesékre gondolunk, hanem csak annyira, amennyire egy új jellem, jellegzetes alak szerepeltetése újjá tesz egy régi történetet; egy zárt, tömör, összefogó mesestílus újjá olvaszt régi mesemotívumokat. Éppen ezt, az alkotás jelenvalóságát nem találjuk ezekben a mesékben. Feloldott régi mesék alakjainak, motívumainak, cselekményének keverése; hiányzik belőlük az egységre törekvés és az ábrázolás életrekeltő ereje. Tudjuk, hogy az eleven népi szellem által megragadott mesék soha nem készülnek el „egészen", mindíg egy kicsit a felbomlás állapotában vannak, hasadoznak, új meséket csíráznak ki; az alkotásnak ebben az állandó folyamatában nem merevedhetnek meg, még akkor sem, ha éppen gyüjteménybe is foglaljuk azokat. A hét bagi mese azonban valami mást, többet árul el: a mesék nagy tömege van az erős felbomlás állapotában, annak a reménye nélkül, hogy valala új, igazi mesékké alakulhatnának; nem a mesék, nem a tartalom, a forma bomlott fel ezúttal. Pandur Péter jó mesemondó, eleven, fordulatos, olykor ízes, de ami a mélyben történt, annak ő is csak tükörképe lehet.

A mesék szóbűvöletét megtaláljuk még, de csak úgy, mint egy ereklyét, nem mint egy eleven rítus eszközét. Rémséges alakok bukkannak fel, akiket a hős váratlanul barátságos szóval, köszöntéssel fogad, mire a szörny a szó erejétől lekötelezve baráttá válik. — „Szerencséd, hogy pajtásodnak mondtál, különben elnyeltelek volna." — És utána? A legkisebb királyfiú megy-mendegél az aranyalma után és bejut — „a kisvárosba". Az út, melyen megy, még elvarázsolt, de a királyfi már nem az úton, hanem az „úttesten" halad. Hamubasült pogácsa helyett „felvágottal" indulnak szerencsét próbálni a mese megszállottjai. Lányszöktetéskor, esküvőkor a hős „társaskocsin" utazik, sőt csukott társaskocsin. A feladat, melyet végre kell hajtania „rém nagy"; a királylány a „gangra" ül ki, mint egy szomorú kiscseléd, hogy „spekuláljon" jövője felől. A hősök, akikben az ember sorsának szimbólumait kellene éreznünk, „két órai erőfeszítési munkával" dobálják ki a sárkányokat a megszállott toronyból. De

Vigilia 1941. márc. 7.

Bujócska volt csak. Egyszer jő egy hosszú
bús özvegység, kórság s más alagút, mit
szegény hazádra kormozott a bosszú!
Könny-vitriollal árkokat maratnak
orcádon a rémek. Ne félj te: ott is
sínpárján futsz az Isten-akaratnak!

Nézz rám: húsz évig káoszba merülten
a trianoni alagútban éltem
s e sínpárt sejtve víg nótát fütyültem!
E sínpáron sietve kirobogtunk
a teljes fényre s karácsonyfa lett most
minden tüskével telt kökényke-bokrunk!

Ezt izenem Eperjesnek, Aradnak,
árváknak, özvegyeknek, bús szűzeknek:
a sors-küllők sötétben nem maradnak,
a síron is csak átszalad a sínpár
s annál dicsőbb lesz majd a mennyországod,
minél több szívtisztító könnyet sírtál.

Mécs László.

Háromházi F. Ferenc: Nagyenyed Kollégium.

GERÉB LÁSZLÓ:

A ZÖLD SZIGET LELKE

Az ősi monda szerint, midőn a kelta miléziaiak megszállották az ír szigetet, aranykort élő, csodás népet találtak ott, a Tuatha De Danaan tündér népét. A hódítók békeszövetséget szereztek az őslakókkal és megosztották az országot: a kelták lett minden, ami a föld fölött van, Tuatha De Danaané pedig a rejtett sziklaüregek, a vízesések, források, barlangok mélye. A tündérnép láthatatlanná vált, de nem hagyta el a szigetet. Azóta fejedelem és pórnép egyaránt léptennyomon sejtette a szépséges, vitézi csodanépet, amely betölti és megszállva tartja szép országának minden zegzugát.

Igy — amiképp a szólás-mondás Skótországot a boszorkányok földjének tartja, Bretagne félszigetét a holtak országának — a harmadik kelta területet, Irországot a tündérek hazájának nevezik. Ez a finom regevilág mély bepillantást enged a kelta néplélekbe. Nem a görögök olymposi derűje jellemzi ezt a lelket, nem is a germánok elmélyülő, gyötrődő egetvívása; ábrándos, misztikus ez a lélek, elmerül, feloldódik a természet ezernyi apró megnyilvánulásában. Ott bukkan fel már az elrómaiasodott Catullus versében is, aki elsiratja kedvesének madarát; megnyilvánul a kelta anyanyelvű skót Robert Burns skót-angol tájszólásban költött dalaiban is a kiszántott virágról, a felbolygatott egérlyukról, a balul járt kecskéről... Igy jegyez verset a kodex lapszélre a középkori ír szerzetes kedves macskájáról, a cellájába rebbenő madárról, a fák alatt készülő krónikairás öröméről. A kelta költészetben talál először hangot a vadkacsák húzása, a fajdkakas hívása, az erdőszélen elillanó őz-suták — a természet. Eleven, mégis sejtelmes világ ez, akár a kínai festmények. A kelta sejtő lélekkel közeledik a természet minden megnyilvánulásához, amelyben titokzatos élet tündérvilágát látja.

Az írek igaz kelták. A földdel, az örök természettel való bensőséges kapcsolatukból érthető szívós, hősies hazaszeretetük. Hiszen csodás éghajlatú, vonzó föld Irország. Észak ködös hidegét, dél meleg tarkaságát szeszélyesen egyesíti és lakóit egyaránt hajlamossá teszi a szinpompás képzeletre és az elvont, titokzatos borongásra.

Egy nép lelke irodalmában nyilvánul meg. Az írek irodalma sokáig árnyékban volt, mint maga a nép is. Az angol birodalom és az angol nyelv árnyékában. Szabadságuk régen elveszett. Nagy felkelésüket Cromwell puritán katonái angolszász alapossággal nyomták el. Egyes helyeken az ezredek mérföldes láncokba sorakozva vonultak végig, kiirtva minden élőt, letarolva min-

Háromházi F. Ferenc

Csik somlyó c. 7
linoleum metszete
repr.

Vigilia 1941. febr. 4.

VIGILIA

hirtelen mily kicsiny lesz!

Mert feje, mint a félhold
s a hold a koronája,
szeme a múltba pillant,
sok győzelmes csatára,
keze kinyúl s mutatja
Buddha legyőzött népét,
nyugaton Spanyolhonnak
csipkézett partvidékét.
...S míg őrt állt, egyik lába
a kis halomra hágott,
másik lába a kertben,
hol Isten sírja állott.
De jól jegyezd meg, ember,
a hegy bár összeomlott,
nemsokára a tenger
ezer hajókat hordott;
a hegy jele volt minden
s kihullt a kard a kézből:
a félhold fénye halvány
a hegynek erejétől.

Háromházi Ferger Ferenc festő

Ujság. 1937. ápr. 27

17

— **Ferger Ferenc festő kiállitása.** *(IV., Harisköz 6. sz.)* Háromházi Ferger Ferenc földmüvessorból kiemelkedett fiatal festő. Ujabban az ilyen származásu müvészeket „őstehetség"-eknek szokták nevezni. Az őstehetségek ősi müvészete a szépmüvészet: a pásztori faragás, a kapufavésés, a tulipánosláda-festés. Inkább müvészi érzésből lett ipari gyakorlat, mint müvészet. Ferger ennél jóval különbre törekszik. A Képzőmüvészeti Főiskolán ismerkedik a müvészet feladataival s a módokkal és eszközökkel, amelyekkel feladatait meg lehet közeliteni. A tanulásnak persze még az elején van. Sok egyéb megtanulnivaló vár még reá. Hogy müvészszeme van, amellyel sajátos müvészeti tulajdonságokat tud meglátni, kivált a szinek világában, azt tájképei bizonyitják. Egyelőre azok között vannak legsikerültebb munkái. De egyéb képei is azt tanusitják, hogy jó uton jár. *(e. a.)*

1937. ápr. 27.

évi június hó 8-án,
húnyt el.

Láng Károly az
említett tanszék nyi
nem 6 évig végzett

Mindhármuk ha
karokat egészen vá
oktatás nagy veszte
és tudományos mu
fogjuk megőrizni.

A mult tanévbe
pészmérnök, c. műe
gépészmérnöki oszt
kezése, berendezése
s mint ilyen majdnem egy [illegible] századig működött közre a
müegyetemi oktatásban, továbbá a müegyetem nyugalmazott
tanárai közül Nádler Róbert nyug. müegyetemi ny. r. tanár,
festőművészt is 81 éves korában, aki a volt m. kir. József-mü-
egyetem mérnöki és építészi osztályán a rajzot tanította s az

tudományos, valamint közéleti sikerek a műegyetemnek tekintélyét is öregbítik.

Mint a műegyetem szervezetét érintő eseményekről teszek jelentést arról, hogy a Kormányzó Úr Ő Főméltósága a folyó évi február hó 26-án, illetőleg március hó 2-án kelt legfelsőbb elhatározásával a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére megerősítette a műegyetem műszaki, továbbá mezőgazdaságtudományi, valamint állatorvostudományi doktori szigorlati szabályzatát, továbbá, hogy a Sváb Gyula műegyetemi ny. r. tanárnak, az építészmérnöki osztályhoz tartozó „rajzi és tervezési" tanszék vezetőjének elhúnyta folytán az említett tanszéken a „tervezés" című tantárgy oktatása a mult tanév II. félévében szüneteltetett és az erre a tantárgyra beiratkozott hallgatók szabad választására bizatott, hogy az építészmérnöki osztály melyik más illetékes tanáránál folytatják tervezési munkásságukat, valamint, hogy az építészmérnöki osztály tanrendjébe a „Kertépítészet", továbbá az eddigi rajzi és tervezési tanszék tárgyköréből kihagyott „Épitménytan II. folyam" című tárgy helyett a „Belső építészet" című két új tantárgy

Háromházi Ferger Ferenc

Müterem kiáll.
Gellértheggi táj, tempera
Az egyes körül
linoleummetszet
A tordai hasadék
linoleummetszet

vall. és köokt. min
vásárlása.

Szépművészet
1943. 15 g. l.

rok gróf Zichy Ferenc püspök költségén 1745—63 közt készülhettek.

A reneszánsz művészet első emlékei már Mátyás király uralkodása alatt, a XV. század második felében keletkeztek hazánkban. Városunkban azonban ebből az időből semmiféle emlék sem maradt fenn. Csak a késő reneszánsz néhány emléke él néhány ház árkádos udvarának alakjában (Megyeház-u. 6. egykor nemes ifjak konviktusa 1684, később rajziskola; a Magyar ispita kettős udvara, a Rákóczi Ferenc-utcában 1666-ból, és még néhány házban), de a további épületek a XVII—XVIII. századi barok stílust képviselik.

A legrégibb évszámmal jelzett házat az Apáca-utcában (9. szám) találjuk. Egyemeletes épület ez, tágas kapuval és jobbra zárt erkéllyel, mellvédjén a következő felirat olvasható: „Joannes Feiervart 1657".

A XVII. század legelső, nagyszabású emléke Győrött a mai bencés — egykor jezsuita — Szent Ignác-templom és kolostor. Belső alakításában úgy a XVII. századi korai barok, valamint a XVIII. századi rokokóba hajló Mária Terézia-stílus minden sajátságát tanulmányozhatjuk. A négyszögű Széchenyi-tér déli oldalát foglalja el. A győri származású Dallos Miklós püspök 1627-ben telepítette le a jezsuitákat. A templom homlokzata aránylag egyszerű. Alapkövét báró Draskovits György püspök tette le 1635-ben. Építésének befejezését jelzi a templom főbejárata fölé illesztett kőlapba vésett 1641-es évszám. Alaprajza a római il Gesù-templom példáját követi: a dongaboltozatos egyhajós középrészhez 3—3, egymástól elkülönített

Háromházi Ferger Ferenc

Pest, 1939. dec. 14.

Koll. Kiállítás a Opesti Műteremben.

... – *Háromházi-Ferger* Ferenc gazdag, változatos tempera- és olajsorozata éles ellentétet mutat. Temperái. Szőnyire emlékeztető világos színeikkel, fátyolozottságuk ellenére is derült tónusúak, míg olajképein valami sötétkomor ború ömlik el. Ferger rendkívül tehetséges művész, finom és gyengéd félszínekben tartott temperái különösen komoly elmélyültségről tanuskodnak. Az olajtechnika súlyos, ragadós anyagával itt-ott mintha birkóznék, néhány friss erdei képe és figurálisa *(Hólapátolók)* azonban már jelzi a művészi kibontakozás és felszabadulás útját. Legújabb anyaga kiváltkép komoly elismerésre tart számot. — *r* —

Sorozatunkat illető tanácsait és megjegyzéseit előre is köszönjük.

Az

OFFICINA-KIADÓVÁLLALATNAK

BUDAPEST, VI.

Nagymező u. 26.

Ferger Ferenc, háromházi festő

Művészet. 1938?

Hókaparók. Háromházi Ferger Ferenc olajfestménye. Műterem, Gyüjt.-kiáll.

AZ

ARCKÉPKIÁLLÍTÁS KÉPES TÁRGYMUTATÓJA

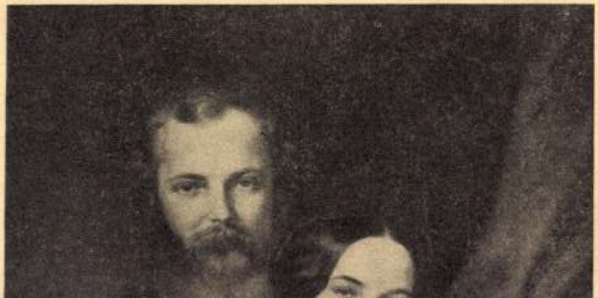

Pandúr szobor. Falusi Mihály alkotása.

Háromházi Ferger Ferenc

festő

Irod

Magyarország (Esti lap)
1939. dec. 14 (A Mű-
terem kiállítása.)

Háromházi Ferger Ferenc

földmives festő:

1933, tavaszán már rendezett Koll. kiállítást Budapesten 1933. okt. ujabb Koll. kiállítása volt egy dorottya-utcai üzlethelyiségben

Három kiállítás

Magyar Hirlap 1933. okt. 15.

U. 2986.

Bizottságának

Budapest

VI. Andrássy út.

Szépművészeti Múzeum.

Ferger Ferenc II.e

fest. nak

Ferk pzomfoisk`vk

1935-36. 70-l-

jelent a Budapest [illegible]
lékei" c. Nicoway [~~kiadási~~
hölcségeiből a Bizottságot
még ~~[illegible]~~ 57 millió K.
fortozás ~~[illegible]~~
terheli. Még hüztelettel arra
kérem a Nagym. Ministeri-
umot, hogy [nevezett célra
22.580.000 K-t engedélyezni
és az összeget Budapest
népesfőváros központi pénz-
tárának utalványozni mél-
tóztassék.

II.

Budapest népesfőváros
tek. Tanácsának

Budapest.

Van szerencsém ér-

Háromházi Ferger
Ferenc

N. 2889

vod
Függetlenség

F 1933. okt. 18. (Egy
(v.p.j. földmivesfestő kiállítása a Dorottya-utcában.)

32 képéből koll. kiáll.
Szekszárd vidéki tájképek, arc-ci falusi hangulatképek. Már mult évben is volt Pesten koll. kiállítása.

KAPOSVÁR
18 VII. 20 18
1 Ft

Országos Bizottságának

Budapest.

Hannoversche Ferger-Frau

Grad

Estilebag

1839 [illegible]

Lantos

1939

KARÁCSONYI KÖNYVJEGYZÉK

Bibliophil kiadású
magyar és idegen nyelvű
illusztrált könyvek.
Számozott példányok.
Metszetek és grafikai lapok.

Háromházi Ferger Ferenc

Háromházi Ferger Ferenc olaj- és temperatechnikával két külön festőművészt mutat. Olajjal a mélytűzű zöldek komorabb, drámaibb hatását érzékelteti. Erdős részletei a meghitt zöldes homály misztikumát fejezi ki, míg temperái a napfény, párázó levegő, szabad természet ujjongását zengik. Olajképein a figurák csak színfoltjai a természet ábrázolásának, temperáin a természet a függvény, a figura az uralkodó. Mind a két előadás öntudatos, talentumos, sok és érdekes mondanivalójú művészt ismertet meg velünk.

Esti Kurir 1939. dec. 14.
(Két festő a Műteremben)

Planimetrie Terreno Fiume

Scala Metrica 1:250, Sez. N.
(Rilievo a Mezzogiorno)

LINÓLEUM METSZETEK

	PENGŐ
54. Temetés	40.—
55. Kubikosok	40.—
56. Favágók	40.—
57. A juhász	40.—
58. Vajdahunyad vára	35.—
59. Déva vára	35.—
60. Csiksomlyó	35.—
61. Medgyesi várkapu	35.—
62. Gyilkos tó	35.—
63. Brassói Katalin bástya	35.—
64. 1-es kőnél	35.—
65. Marosvásárhely	35.—
66. Tordai hasadék	35.—
67. Szeben	35.—
68. Favágók a Hargitán	40.—
69. Nagyenyedi Collegium	30.—
70. Női akt tanulmány (tusrajz)	60.—
71. Erdélyről illusztrált verseskönyv	

A kiállítást rendezte :

KATÓ KÁLMÁN

festőművész,

a "MŰTEREM" művészeti vezetője

Ha kiállításaink érdeklik, kérjük nevét a pontos címével olvashatóan a látogatókönyvbe beírni, hogy a jövőben állandóan küldhessük meghívóinkat nb. címére.

"MŰTEREM" TELEFON: 189-554.

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSAI (KUNSTAUSSTELLUNGEN)

BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 12. (FÉLEMELET)

Barcza nyomda, Budapest, IV. Váczi-utca 40.

111.

HÁROMHÁZI FERGER FERENCZ

FESTŐMŰVÉSZ

II.-IK GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁNAK *katalógusa*

MŰTEREM

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSAI KUNSTAUSSTELLUNGEN

BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-U. 12.

FÉLEMELET • TELEFON: 189-554

1943

A kiállítás megtekinthető: junius 6-tól 16 -ig, hétköznap 9-½6-ig, szombaton 9-1-ig, vasárnap és ünnepen 10-2 óráig.

KATALÓGUS ÁRA 50 FILLÉR

OLAJ TEMPERÁK:

	PENGŐ
1. Ivó lovak	500.—
2. Borzsa folyó	500.—
3. Galiciai táj	400.—
4. Napos udvar	400.—
5. Tavaszi táj	500.—
6. Hazatérő tehenek	500.—
7. Kecske deleltető	250.—
8. Kőfejtő	900.—
9. Kárpátaljai táj	400.—
10. Virágos fák	400.—
11. Hómunkások (olaj)	400.—
12. Vízi malom	400.—
13. Budai táj	300.—
14. Gyilkos tó	300.—
15. Téli táj (Ördögárok)	400.—
16. Kovács műhely	900.—
17. Csónak a Sión	250.—
18. A halász	200.—
19. Napraforgó	500.—
20. Kert vége	250.—

TEMPERÁK:

21. Szérűs kert	300.—
22. Téli est	300.—
23. Vihar előtt	200.—
24. Téli utcarészlet	200.—
25. Faluvége télen	200.—
26. Téli este valkon	250.—
27. A cséplés	250.—

	PENGŐ
28. Neviczke vára	200.—
29. Naplemente a Balatonon	200.—
30. Gellérthegyi táj	300.—
31. Faluvége	250.—
32. A cséplés	250.—
33. Napernyös nő	120.—
34. Őszi táj	120.—
35. Hó olvadás	150.—
36. Baltacinos táj	150.—
37. Visegrádi táj	120.—
38. Boldogi lány	120.—
39. Duna Visegrádnál	200.—
40. Bucsujárók	80.—
41. Balaton	80.—
42. Siófoki részlet	

CERUZARAJZOK AZ OROSZ FRONTRÓL

43. A pihenő járőrök	250.—
44. Roham előtt	150.—
45. Sebesült honvéd	150.—
46. Harc után	700.—
47. Édes álom	200.—
48. A Kurszk-i kórházban	150.—
49. Önarckép	200.—
50. Golyószórósok a Donnál	200.—
51. Cigaretta szünet	200.—

VERT ÁGYUHÜVELYEK AZ OROSZ FRONTRÓL

52. Pihenő katonákkal	500.—
53. Győzelmi jelvény	300.—

Háromházy Ferger Ferenc
Gellérthegy, temp.

Magyarország a képzőművészetben. II. kiáll. Nemzeti Szalon, 1940. január. 8 l.

5. kép. *Csegöldi mester, 1450 körül: Ostorozás.*

Háromházi Ferger Ferenc
Bucsusok, temp.
Hótakaritók, olajf.

Magyarország a képzőművészetben. III. kiáll. Nemzeti Szalon, 1940. február, 9 l.

Háromházi Ferger Ferenc
Téli est, temp.
Szérüskert, temp.

Őszi Tárlat. Nemzeti Szalon, 1940. október, 8 1

csúcsú épülettöredék látható, s a kereszt ferde vonalban levágott három szára áttöri a keretet. Középen a barna kereszten függ a vérzősebű Krisztus. Tartása nyugodt, fejét szelíden oldalrahajtja. Az alsó testét beborító fehér kendő oldalt dús csomót képez. A kereszttől jobbra áll a Krisztusra föltekintő Mária. Jobbkezét tiltakozóan fölemeli, balkezével vörösbélésű zöld köpenyét fogja. Halványbarna ruhája feketével árnyékolt. Mögötte János feje látszik. A kereszttől balra egy katona áll, aki jobbjával Krisztusra mutat, balkezével kardját fogja, miközben fejét elfordítja a kereszttől. Aranycsíkkal díszített rövid, fehérzöld ruháját vörös köpeny borítja. Mögötte jobbjával Krisztusra mutató s rá föltekintő zsidókalapos férfi áll. Felül az ékalakú kiképzésben egy-egy vörösszárnyú szőke angyal mellképe.

64a lap: (8o. Psalm.: Exsultate Deo) *E* iniciálé (85×82 mm) aranyalapon kék betű. Belül egy-egy vörös-zöld sárkány, piros s zöld levelekkel díszített spirált képez.

79b lap: Egy miniatura (191×115 mm) a középen húzott fehér csík által két részre oszlik. Felül *Krisztus feltámadása* látható, alul pedig a *Szent koporsó a három Máriával.*

A felső részben nagy zöld koporsóból térdben meghajlított ballábbal száll ki Krisztus. Jobbjával áldást oszt, balkezében piroshálózatú fehér zászlót tart. A koporsó előtt kékpáncélos, piros köpenyes alvó őr fekszik. Mögötte még két őr alakja látszik.

Alul zöldszárnyú angyal ül a nyitott koporsón, kék ruhában, vörös köpenyben, s a jobb kezében tartott fehér leplet mutatja a három glóriás Máriának, akik közül az első zöld ruhában,

Háromházy Ferger Ferenc
Tavasz, olaj
Kőfejtők, olaj

XVI. Tavaszi Szalon, Nemzeti Szalon, 1941. julius.
7 1.

MDK

Háromházy Ferger Ferenc
Téli est, festm.
Téli táj, "
Vizimalom, "
Kert végén, "

F.K: Magy.Képzőművésznők kiáll. Református Élet, 1943, jun. 12. 12 l.

MDK

Háromházi Ferger Ferenc

r.sz.i: A N. Szal. kiáll. Uj Magyarság, 1941, jul.4.
6 l.

Háromházi Ferger Ferenc, festő

HALÁLOZÁS

Fájó szívvel tudatom mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy szeretett férjem **Háromházi Ferger Ferenc** festőművész súlyos betegség következtében október 30-án elhunyt. Hamvait november 24-én fél 10 órakor helyezzük örök nyugalomra a Farkasréti temetőben. Gyászolják családja, barátai.

— : Halálozás 11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. nov. 18.

Háromházi Berger Ferenc, [festő]

70 éves munkásfestő. Műveiből kiállítás nyílt meg Szekszárdon a TIT székházában.

—: Hír — 8.

Népszabadság, Bp. 1973. május 15.

HARGITA NÉPE 92. VII. 3.

Háromkút

Háromkút istenháta mögötti település. A Gyilkostótól 14 km-re, Gyimesközéploktól, ahová egyik fele tartozik, 15 km-re található teknőszerű, magas hegyekkel körülvett havasi platón. Lakói csángómagyarok és románok, akik 1920 után telepedtek oda, habár mint alkalmi erdei munkások és pásztorok már az 1800-as években is itt szállásokat készítettek. Feltételezhető, hogy az 1820-as években is, amikor egy dokumentum szerint a Terkői havast adták 220 m. forintért bérbe, — már Háromkúton is folyt a farönkök kitermelése és a marosi tutajosoknak való eladása. 1838-ban ezt írta a krónikás: „ha fel nem találták volna a tutajoknak a Maros vizén le Magyarországig vitelét, a gyergyóiak nagy szükséget látnának. Ott még a lányok is, mint tutajosok tavasztól júliusig elszoktak szegődni. Napszámok olly csekély, hogy csak ne lopjanak, veritékes dologgal kinlódnak..."

Háromkút fejlődése összekapcsolódott Gyilkostó fejlődésével, ahová igen tetemes mennyiségű épületfát, zsindelyt és állati terméket szállítottak.

1895-ben, a vasútépítések idején a Veres és Fülöp cég 59 munkást foglalkoztatott a háromkúti fűrésztelepeiken. Stein Ármin bécsi vállalkozó pedig gőzgépet szerelt a Feketehagymás üzemében és sok csángó és gyergyói szekeres foglalkoztatott. 1911-ben kocsiutat építettek a Békény-patak mentén a Gyilkostóig és út épült a rönkök leszállítására a Kisbékás egyes részein is. 1920-ban 40 család költözött az általuk megvásárolt háromkúti völgybe, nagyobb részt csak nyári időszakra. 1929-ben már 3, míg 1938-ban 15 család állandóan kint lakott, a többi csak nyáron. Közben nagy változások színtere az egyre többek által felkeresett Gyilkostó, ahová 1921-ben Ferdinánd király, 1930-ban II. Károly látogatott. 1932-ben már újabb 46 villahelyet adnak ki.

Faluról falura

1950-ben Háromkút keleti fele, vagyis a Kisbékás patak túlsó felére eső erdőkben és havasi legelőkben sokkal gazdagabb rész Neamț megyéhez került. 1969-ben kis rozoga vályogházban két tucatnyi magyar gyerek tanult, igen siralmas körülmények között. 1972/73-as tanévben 21 tanuló Konrát Piroska vezetésével. 1976/77-ben 36 tanuló volt beírva, az 1991/92-es tanévre viszont már mindössze nyolcan maradtak.

Az 1970-es évek elején a középloki Bodor-szerről egy generátort is felszállítottak Háromkútra, ahol pislákolni kezdtek a villanyégők. Akkor még láttam a hajdani malom romjait a Melegvíz patakánál, ahol a mélyből langyos víz bújt elő, és amely télen sem fagyott be. A karsztforrás vize a háború előtti években lisztet őrölt. Vízhozama 300 l/mp, amit értékesíteni volna érdemes.

A kis katolikus templom a tanya északnyugati aljában épült az 1900-as évek elején.

A festői környezettel és sok-sok természeti ritkasággal, és nem utolsó sorban nagy turisztikai lehetőségekkel rendelkező település megérdemelné, hogy azt minél többen felkeressék. Egyik legszebb turistaút a Gálkút-patakán vagy a Csángó úton fel a Terkői fennsíkig, onnan néhány kilométerre van a telep. Még szebb az út Hidegségen át a Jávárdi patak mellett, ahol a festői Kőkert sziklái és barlangjai mellett juthatunk fel Háromkútra.

Amikor néhány csíkszeredai értelmiségi ellátogatott Háromkútra, az emberek sietve gyűltek össze az iskolába és csaknem könnyes szemekkel hallgatták szavaikat. Emlékszem, a Sánta család birkát vágott, azt úgy csángósan nyársra szúrták és parázs felett megsütötték. S míg összekoccantak a poharak, egyre csak azt suttogták: „Osztán még gyűjjenek közénk. Még jöjjenek. Szeretettel várjuk magikat..."

CSAPÓ F. SÁNDOR

Megrendelhető :

	Eladási ár
énzt vagy életet	369
Iaria Treben: Egészség Isten patikájából	650
Iaria Treben: Gyógyeredményeim	585
I. Tierra: Gyógyfüveskönyv	1340
K. Paul — V. Thomas: Bor'ka a boszorka	894
Thomas W. McKnight — Robert H. Phillips: Szerelmi taktikák	546
I. Kushi: Az arcod nem hazudik	643
. Ma The: Anti-Murphy törvény	384
Kondor — Doszpod — Hollós Jónás: Hatodik érzék	568
Ia már a gyógyszerek nem használnak...	719
Agatha Christie: Találkozás a halállal	404
Agatha Christie: Lord Edgware rejtélyes halála	372
Ierkules munkái	307
Iarmadik lány	247
. R. Robinson: Versenyfutás a halállal	372
Bende Ibolya: A gyengébb nem	526
Peter C. Hubschmid: Ételkülönlegességek fokhagymából	483
Az utolsó metropolis	268
Házi cukrászat és befőttek könyve	354
Lázár Ernő: A pokoljáró	400
Jack Higgins: Leszámolás...	525
E. Hilton: Ayrton Senna (A FORMA-1 géniusza)	719
Almoskönyv	489
C.K.G.	1137
Ördögi akció	932
Rataka Siva leánya	269
Kovács — Traub: A hullámos papagáj	444

Címünk: NOVOS Kft. Csíkszereda, Körösi Csoma Sándor utca 7 szám. Telefon: 958—15940, 16830. Telefax: 958—16498 Telex: 67225 (novos r).

Postacím: 4100 MIERCUREA-CIUC, C.p. 95

A homoródszentmártoni

A székelyudvarhelyi

COMSIC Kft.

nagybani eladásban eredeti

SVÉD CSEPPET

KINÁL.

Érdeklődni: Kossuth Lajos u. 5/A, telefon 16380 vagy 12931.

A folyamatos ellátás biztosítva!

(2942)

APRÓHIRDETÉSEK

RÉSZEGH IGNÁCNAK, 40 éves kortárstalálkozója alkalmából, sok örömet, boldogságot és hosszú életet kíván felesége, két gyermeke, Róbert és Erika. (2959)

ELADÓ Skoda 120 motorszett és egy orosz versenykerékpár. Telefon 958—15942, délelőtt 10—14, délután 17—20 óráig. (2945)

HÁROMSZÉKI Gusztáv
Marosvásárhely, ?
grafikus

Banner Erdély

ren működését semmi se
zőket, betegeket. Annál
életvitelét akarta meg
házi rend szentségéhez
rég megtért hivek nehe
házastársi hüséget, ne
lévén ekkor Európa leg
niak tovább folytatták
hiábavaló küzdelem utá
Prágából Rómába, ahol
sel fogadta. Jeruzsále
Szent Sirhoz, de terve
Rómában szétosztotta a
többre, szamárháton in
ben. Igy jutottak el M

HÁROSY ZSIGMOND, grafikus

A Soproni Mú zeum grafikai gyüjteményének városkép ábrázolásai:

12sz.-Hárosy Zsigmond: Die Königliche Oedenburg in Ungarn mit Umgebung /Westliche ansicht/Nach der Natur aufgenommen. Gezeichnet und herausgegeben v[illegible] von Sigmond von Hárosy. Kiadta: Pilaty u. Lochle München. Kőrajz. 58*8 cm. 159.old.

DÁVIDNÉ, ASKERCZ ÉVA: A Soproni Liszt Ferenc Múzeum grafikai gyüjteményének története 157.old

Arrabona, 14. A Xantus János Múzeum Évkönyve. Győr. 1972

Háromszék vmegye 167

Emlékönyv,

Háromszékmegyei –

Petrik 1886 – 1900

Háromszék vármegye

Nagy E.

Háromszékmegye

ipara.

Petrik 1886–1900

Háromszlécsi vk. pléb.

gótikus templom

liptó vm.

Div Felsőm

83. l.

sovinonak, Cellininek, a Vittoria és Gian Bologna iskolájának tipikus darabjaival találkozunk. Számos XV. és XVI. századbeli német, németalföldi és franczia művet is magában foglal a gyüjtemény. Igen becses a XVI. szá-

IRODAI

Tragor Ignácz: Vácz története 1848—49-ben. Vácz, 1908. 8 r. 512. l., 45 szövegkép, 10 melléklet. Ára 30 K.

Az 1848—49-es események történetében Vácznak fontos szerep jut. Görgei ú. n. váczi proklamációjával veszi kezdetét a tulajdonképeni szabadságharcz. 1849 április 10-én Vácznál veri meg Damjanich a Götz tábornok vezénylete alatt álló osztrák csapatot, Görgei hosszasan táborozik a városban. Az orosz túlerővel július 14—17-ike közt három napi hősi csatát vívnak a magyar seregek, mely után Paszkévics tábornagy bevonul a városba.

E nagyfontosságú és különbözőkép kommentált események részletes történetét sok új adattal bővítve, sok új szemponttal gazdagítva adja a Tragor nagyszabású műve.

Tragor nagy fölkészültséggel fog tárgyá-

Háromszlécsi rk.

csucsivés templom

(Líptó vm)

falképnyomok

l.

Gerecze falképek

507-h.

anknüpfenden vier Ecktürmchen besonde
beliebtes, nach Oberitalien weisendes Mo
wofür sich in Felsőörs in Transdanubien
ungarn schöne Beispiele finden. Diese M
in die Gotik hinein, was von ungarischen
Csíkrákos und in den sächsischen Gebiet
Nagyszeben (Hermannstadt), Nagydisz
usw. zur Genüge beweisen. Die Holzkirch
bürgens auf eine lange Stilgeschichte zu
zu Symbolen des siebenbürgischen Unga
Wegen ihres häufigen Vorkommens gilt
türmige Heimat. Diese Form ist bis in d
zahlreiche ungarische Architektennamen
Bereicherung auf in Form des arkadenge
Bogenöffnungen auch für den Stil der si
sind. Die logischen Entwicklungsphasen
wie folgt ab: Steinturm mit hier und do
turm mit Holzhelm, Trabantentürmchen
mit Helm und Galerie aus demselben M
völlig aus Holz errichtete Kirche und T
diese Stufen nicht immer in der gleichen
uns ähnlich konstruierte, alleinstehende
offen ist; das schönste Beispiel hiefür bi
mische Verhältnisse zeugende Glocken
Gliederung und richtiges Proportionsem
Holzkirchen und Türme von den von
chen, bei denen der überschlanke
förmige Helm zumeist unmittelbar a
eigentliche Turmbau fast verschwindet.
mende klare Gliederung, die Übersich
Gebäudemassen, der dreifache Rythmu

Hárosy Zsigmond.

Jezsó

l.

Storno Miksa:

Soproni városrészletek
1852-ből. Sopron 1941.
1. l.

HIRLAP FOBIZOMANYOS
BALASSAGYARMAT

Europa film is könyvkiadó r. t.

Budapest

V Viszgrádi utca 36

Kollósy nyomda B-gyarmat.

Haros y Zsigmond

rop sont abrázoló
szép ~~[illegible]~~ zapatot
magyarázó rajzlap
is jelent meg, amely
az egész képet kontu-
rokban adja, s alul
4 soros szöveg be-
magyarázza meg a
varos nevezetességeit

Hárosy Zsigmond

festo,

Sopron, (Die Koenig-
liche Freystadt Oeden-
burg in Ungarn mit
Umgegend)
Kőjat, ng folio-
(nüvészi mka.)
Nach d. Natur aufge-
nommen, gezeichnet
und herausgegeben von
Sigmond von Hárosy.
Köre rajz A Lebschée
München (?)
1840 ben kesszült ezt
rajz

Hárosy Zsigmond

rajzoló

Sopron láthegye 1840-

Litografia fenti

rajza után

Láttam 1947

aug. 9.

k uj alkotmányos küzdelembe, eze
mus lánglelkü apostola: Griger Mi
ág megváltó eszméjének. És feg
mat, békét, becsületes demokráciát
Ezért fordulok barátaimhoz, hivei
nak hatalmas, lelkes táborunkhoz
gyet, harcoltam a főváros autonomi
zer embertársamon, joggal kérhet
ni az elnyomatás veszedelme ellen.
És kérek mindenkit, akit közös esz
emmit, amig igazolt emberein
er Miklós és az én nevem sz
Budapest, 1935 március havában,

st, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza)
'ilmos.

Hárosy Zsigmond festő az 1840-es években Sopron-
ban (?). 1840. természet után rajzolta és kőnyomatban
kiadta Sopron város látképét. A nagy folio alakú mű-
lap szövege: „Die Koenigliche Freystadt Oedenburg in Ungarn
mit Umgegend. Nach d. Natur aufgenommen, gezeichnet
und herausgegeben von Sigmond von Hárosy." Köre rajzolta
A. Lebschée Münchenben.

~~Bronzszobor, római IV. 20, 21, 22.~~

~~Ár IV. 34~~

Sopron.

Hárosy Zsigmond

8602

A város látképe.

A középtért elfoglaló város, a mely a Martini nyaralóból van felvéve, főbb épületei a „Benennung der vorzüglichsten Gebäude der Stadt und Punkte der Umgegend" III feliratú háromsoros magyarázó szövegben sorolvák fel, melynek kezdete: „1. Des Herrn Fr. v. Martini Lusthaus u. Garten in Unter-Loewer (Aufnahmspunkt)" és befejezése: „46. Neusiedler See." Felirata a kép fölött:

SÜDÖSTLICHE ANSICHT DER KOENIGLICHEN FREYSTADT OEDENBURG
IN UNGARN
Nach der Natur aufgenommen und gezeichnet von Sigmond
von Hárosy im Jahre 1840.

Kny., mér. a vk. 42.6:64.3 cm.

Szn. 179-904
781-904-2

Sopron. 8601.

A város látképe.

A középtért elfoglaló várost az előtérben lévő parkból úri társaság szemléli, a melynek tagjai közül balról hárman beszélgetnek; középütt egy férfi karba tett kezekkel áll, a kit kutyája ugat meg, egy úr távcsővel néz, egy fiú és leányka virágot tép, az ülő hölgyek egyike mellett botjára támaszkodó úr áll balra fordulva, míg az állók közelében egy katonatiszt mutat az út felé; jobbról pedig szolga közeledik két lóval. A város felé vivő utat közeledő szekér és több járó-kelő, míg a mezőséget legelő tehéncsorda élénkiti. Az égbolt felhos. Felirata a kép alatt:

DIE KOENIGLICHE FREYSTADT OEDENBURG IN UNGARN MIT UMGEGEND
(Westliche Ansicht)

ezután: Nach der Natur aufgenommen, gezeichnet und herausgegeben von Sigmond von Hárosy.

alól balra: Auf Stein gez. v. A. Liebschée

jobbra: Gedr. in d. Kunstanstalt v. Piloty u. Loehle in München.

legalól középütt: Zu finden bei dem Herausgeber in Oedenburg.

ch.-p.,
Kny., (mér. a vk. 45.2:67.1 cm.

Szn. 178-904
781-904-1

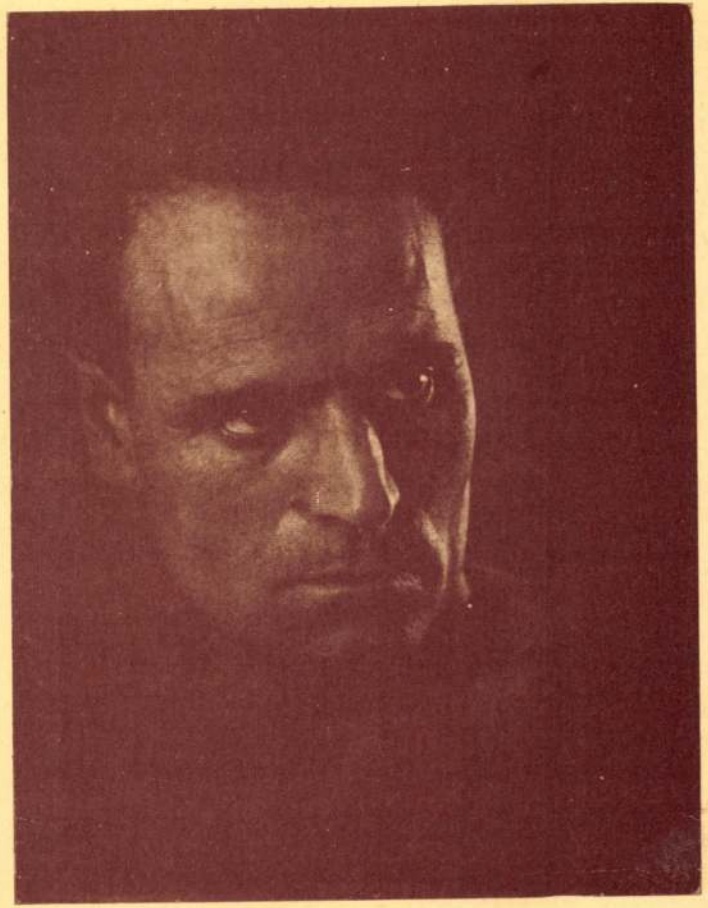

Kölcsey Művelődési Központ
F. k.: Lukovics András

MEGHÍVÓ

»150 éves a fényképezés«

A KÖLCSEY MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT

HAPÁK JÓZSEF

(1909 – 1973)

emlékkiállítására

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
DR. MASITS LÁSZLÓ
1989. október 9–én 17.00 órakor

Megtekinthető:
1989. október 20–ig a Kölcsey Művelődési Központ
előcsarnokában

HAPÁK J. (Fotós)

Ø Harosti Pál

1953. koll. kiállítása volt Pécsett. Katalogusa nem volt.

Király János körlése

sék dijtalanul rendelkezésre állnak,

gy mi is kell tulajdonképen és megfe

asz nélkül maradt,a tek.Bizottságnak

nmel állok nagybecsü rendelkezésükre.

be megyek,hol kb.hat hetet töltök.Ezt

rendelkezni.-

z hivük

dr. Lé[illegible]

Harpay Kató

batikjai keltenek figyelmet.

(Kiáll. az Iparm. Muz.-Can.)

A magy. iparmúvészet napjai.

E. K. 931. X. 11.

dr Harpel Fronius Ödön

[HARPEL FRONIUS]

Eur. Iskola

→ Anna Margit fm
→ Művészet 1985/4/55

Harper Ujházy Ferenc
Istömövi

Postatakarékpénztár ankétjaa kérvel szerepel. –

Magyarság
1929 II. 10.

G. Harrach Erzsébet

cikke: A sárvári vár sorsa napjainkban. - Vasi Szemle, 1968.1.sz.75-81.l.

Az 1968.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Müvtört.Ért. 1971.2.sz.149-182.l.

157.l.

C. Harrach Erzsébet

tervei szerint állitották helyre az őrségi szalafő egyik lakóházát.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem V. (1967-68) Budapest, 1970.

3591.

Harrach Erzsébet

„A zárvári vár sorsa napjainkban"
c. kötvét emliti

Faller László: A műemlékvédelem hazai irodalma 1969-ben. - Műemlékvédelem, 1971.2.sz.113-116. l.

114. l

C. Harrach Erzsébet

Képzitette a Pityerner 3. sz. a. ház

helyreállítási tervét.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy

Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlék-

védelem 1969-70. Budapest, 1972.

4121

C.HARRACH ERZSÉBET és CLEVE RUDOLF, építészmérnökök

A bozsoki Batthyány várkastély látképe a XVII. században. Rekonstrukciós kisérlet, Rajz. Fekete repr. 83.old.
A rom müszaki felmérését is ők végezték. 18.jegyzet után

C.HARRACH ERZSÉBET: A bozsoki Batthyany-várkastély romjának állagvédelméről 83.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv. 1959.II.köt.
Szombathely, 1959

Harrach Erzsébet:

A sárvári vár sorsa napjainkban.
Szombathely, 1969, Vas megyei ny.
75-81. l. - 24cm.

Az 1969.évi magyar művészettörténei irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1972.4.sz. 295-328.l.

298.l.

C. Harrach Erzsébet, [építész]

Tervei nevint állították helyre
a magyarszecsődi templomot.

(Jényhép.)

Dr. Valter Ilona: Kérő román téglaépítészet
Vyngat-Dunántúlon 2084-2090.

Élet és Tudomány, Bp. 1975. okt. 31.

XXX
44.

HARRACH Erzsébet építész

életrajz

USz PJ96/1. 127.

[illegible] meggyelőleg köte
bírálók közlenglők
elfogadó intézmény s

(5) Tegtületi szerző

(6) Szabrám jel, szabv
élvémbe lépés, ter
ISO
DIN
KGM ISz
OSzK H Sz
begoroll

(7) Kut int jelent.
leírás könyvek nógyár
melléklap az összeáll

Harrach József

pesti orgonaépítő

1791.

készítette a gyöngyösi
szent. Bertalan tem-
plom orgonáját.

Stiller János és
dr Thirringer Gusztáv
Gyöngyös részletes
kalauza. Bp. 1929

g. l.

pestre, Szegeden Eckhardt Vilmost államtitkári kinevezéssel hagyva az összes ügyek likvidációjára és a kormánylevéltár Budapestre szállitására, egyuttal az összes tisztviselők és kormány-funkcionáriusok utasitást kaptak, hogy a kormánnyal együtt Budapestre vonuljanak s ott jelentkezzenek. E felvonulást a franciák a rendelkezésre bocsátott autókkal és vonatokkal messzemenően elősegitették.

Ezalatt Budapesten állandó tárgyalások folytak a hatalmak katonai kiküldöttjeivel, Gorton, Graziani tábornokokkal, Bandholz ezredessel, az amerikai Unió delegátusával és a nyomatékosan megismételt párizsi demars eredményeképen a hazafias gondolkozásu, mindenkor egész életében a magyar nemzet érdekeit szem előtt tartó, izig-vérig magyar főherceg visszavonult ideiglenes kormányzói tisztségétől, amelyre a többször ujjáalakult Friedrich-kormányt kérte fel. «Az én személyem ne legyen akadálya annak — mondotta proklamációjában — hogy eddigi ellenségeink barátainkká váljanak és népünk fejlődésére szük-

Harrach József

pesti orgonaépítő

1791-ben készítette

a gröngyösi Szent

Bertalan főtemplom

orgonáját.

Barcza Mátra

82. l.

5 Április

Ø Harrach Hans

Albrecht gróf

mükedvelő festő

Végh Gyula arcképe

szénrajz. 1899. bőt

Végh Gyula =

Bozsoki leltár.

Bozsok, 1921–1946.

2. p.

Zólyemi várfelügyelőség

12 szám
1906.

A

Müemlék

Országos

Hivatkoza

Kelt 542 – 1906 szám

nagyméltóságu m

ministerium által

HARRACH gyűjtemény

HAAS György: Veszélyben Ausztria legnagyobb privát gyűjteményé? = Uj Magyarország, II.évf.71.sz. 1992 március 24. 10.p.

Harrach család gyüjt.

21

192 - 196, 206, 211, 216, 217, 221, 222, 223

92, 198

Harrai József ifj.

Kolozsvári Mulatésu

Céhmester 1837-1840.

Felvétter 1833 jun. 3.

Kolozsvári antalosok

3. P.

2.

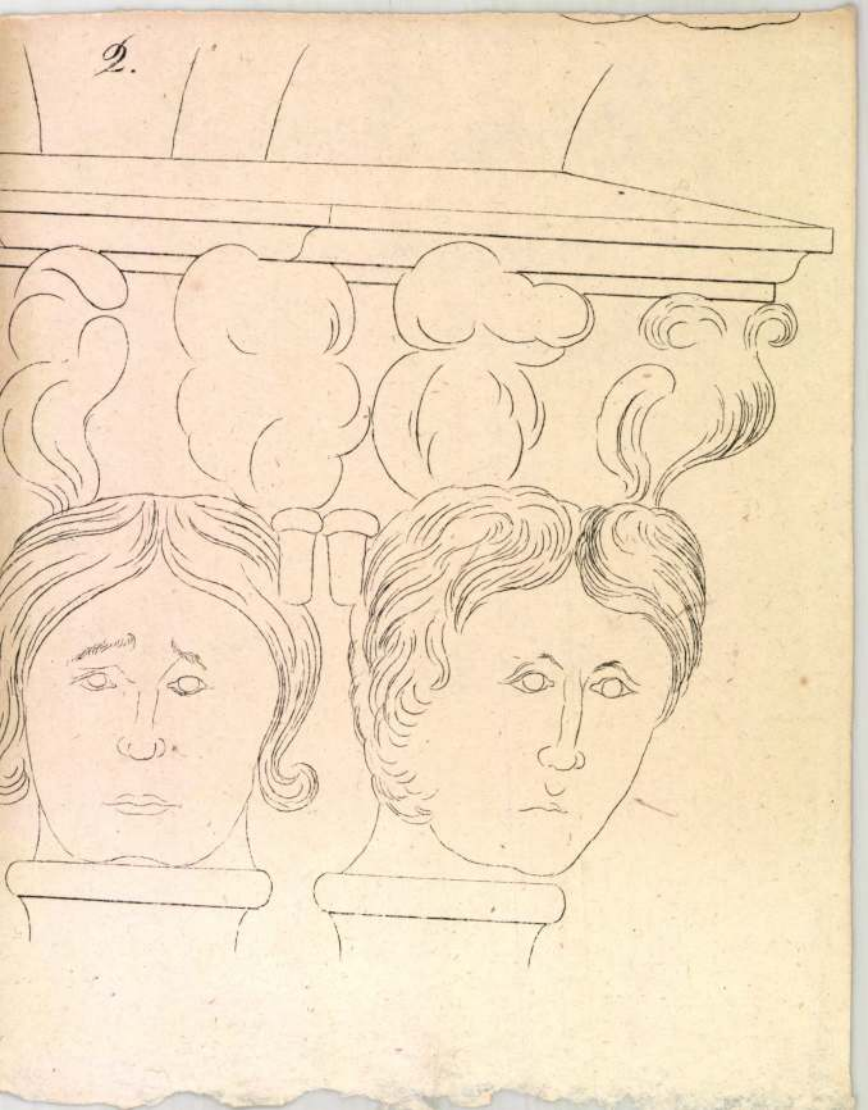

Harrdopler Ágoston

könyvkötő

Selmec XVIII. a.

irod

Tróczkönyvk

76. l.

(Hardopler)

Hárosy,grafikus.

Sopron 1840-ben./Részlet Hárosy Kőrajzáról/.Fekete repr. 7.old

Boromkai Pál: Sopron újjáépitése 8.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat,XIV.évf.1960 Sopron

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

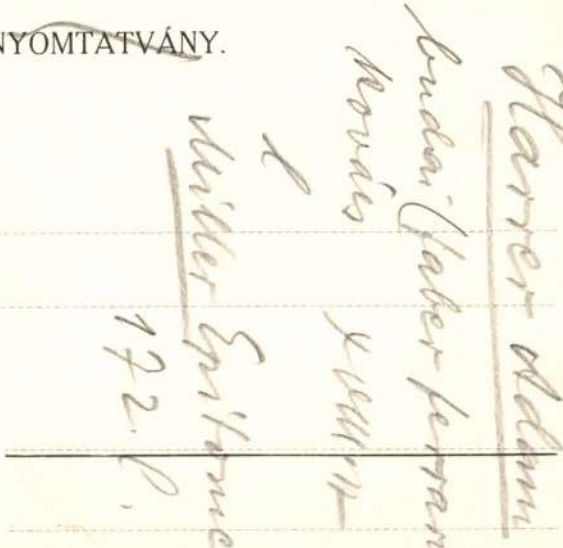

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Harrer Ferenc
építész

M.D.K.

A Budapesti Városi Tanács VB a Budapesti Városépítészeti Vitához (1953 junius) Harrer a Felvetett eszmékről "cimü értekerését írta.
"

Budapest Városépítészeti Kérdései (1954) 45 lap.

Harrer Ferenc, MDK
építész

Budapest általános városrendezési tervjavaslatánál egyik meghívott szakértő.

Irod.:
Magyar 1945-55. kb. 30.o. (a könyvben nincs lapszám)

Ø

Harrer Ferenc

nem épitém
nem mivém

városrendező

szül. 1874. Bp.

a székesfőváros törvény-
hatóságának képviselete-
ben förendiházi tag

Életr. arch.

Haeffler

90. l.

ıtag im Gebirge.

ɔe von Karl v. Enhuber.

Harrer Ferenc

A módszeres városrendezés és
főként ennek tudományos, mondhatni,
magyar megalapozója.

Granasztói Pál: Múló világom
Magvető Bp. 1970 301. old

< Harrer Ferenc >

< 7 > Budapest városfejlesztési programmja. Városi Szemle. 1933. 1–60. l.

<Harrer Ferenc>

JEGYZETEK

<1> Városfejlesztési program. Városok Lapja. 1936. 161–162. l.

<2> Városrendezés és városfejlesztés. Mártonffy: A mai magyar városigazgatás. Bp. 1936. 355–364. l.

JEGYZETEK

< Harrer Ferenc >

< > Törvény a városrendezésről és az építésügyről.
Magyar Közigazgatás
1937 1-3. l.

Harrer Ferenc dr.

elnöki előterjesztése városfejlesztési program tárgyában. Bpest, 1932

Pálfy-Budinszky Endre dr.

A városépítés kis esztendeje. Tér és Forma 1938. 118. l.

(2671-61 2937-ig.)

Olasz nyelvtan és olvasókönyv

Egy vagy két kötetben kapható

Ára: P **11.60**

STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT
könyvkiadó osztálya,
Budapest, VI., Rózsa-u. 111.

Harrer Flora

Könyvtető

l.

Arv. Közl.

73. n. 1935. febr.

13. lap

Van szerencsénk szives figyelmét felhivni, hogy a 22003/4 Bpest H 4 sz. üvegbiztositásának jun.1. -n esedékes a folyó évi dija. A dijösszeg P 15.--

Amidőn erre emlékeztetjük, megjegyezzük, hogy ezt csupán előzékenységből tesszük, azonban ez semmiféle vonatkozásban nem tekinthető az 1927. évi X. t. c. 5. §-ában szabályozott határidős felszólitásnak illetve figyelmeztetésnek.

Végül felhivjuk szives figyelmét, hogy intézetünk, amely már 100 éve működik a magyar biztositási piacon, a legkedvezőbb feltételek és olcsó dijtételek mellett fogad el élet-, tüz-, betöréses lopás-, szállitmány- és üvegbiztositásokat. Kérjük, hogy nb. megbizásával minket megtisztelni sziveskedjék. Pénzküldeményét várva, maradunk

teljes tisztelettel

TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ TÁRSULAT

Budapesti főügynökségi osztály.

932. I. 2.000. — 5629 BUDAPESTI NYOMDA, ERZSÉBET-TÉR 2.

Harrer Ferenc

1.

A két világháború között az általános városrendezési terv előkészítésének legjelentősebb lépése Budapest városfejlesztési programjának elkészítése volt. Nagyrészt a magyar vízprépitők, mesztorának, a magyar kilencvenőt (1957) esztendős Harrer Ferenc szervezőkészségének, kitartásának és diplomáciai készségének köszönhető, hogy a program, haladó gondolkodású szakemberek munkájaként ebben az időben... elkészülhetett, sőt 1940-ben a Tanács közgyűlése el is fogadta.

Preisich G.: Budapest általános rendezési tervének előzményei.
Budapest VII. évf. 3. sz. 1969. márc., 8. l.

2.

Harrer
neve mint előadóé először 1900-ban szerepelt, az általános rendezési terv készítésének fontosságára számutató III. ügyosztáli előterjesztésen. Ezt a problémát a Székesfőváros Törvényhatósági Bizottságában 1932-ben veti fel ismét és eléri, hogy a tervezés előfeltételéül szolgáló városfejlesztési program készítésére-vezetésével-külön bizottság alakuljon. ~~A program~~

Preisich Gábor: Budapest általános rendezési tervének előzményei.

Budapest VIII. évf. 3. sz. 1969. márc., 8. l.

Harrer 3.

A program feladatait és irányelveit Harrer a Városi Szemlében is megjelent előterjesztésében részletesen körvonalazza. Többek között megállapítja a Budapest területére vonatkozó műszaki alapadatok és adottságok ismeretének hiányát: „...

Preisich Gábor: Budapest általános rendezési tervének előzményei.

Budapest VII. évf. 3. sz. 1969. márc., 8. l.

Harrer 4.

Alulírott az előterjesztés szellemében a propreur hősiessége folytán, sor kerülhetőleg ajánlom Harrer kerületi nyugdíjazását.

Budapest Főváros Közgyűlésének Tanácsának határozata a városrendezési tervek és építési szabályrendeletek jóváhagyásáról szóló törvény (1937. VII. tc.) megalkotása után, annak előkészítésében részt vett. A Fővárosi Közmunkák Tanácsának határozata a városrendezési tervek és építési szabályrendeletek jóváhagyásáról szóló törvény (1937. VII. tc.) megalkotása után, annak előkészítésében részt vett. Budapest Főváros Közgyűlésének

Harrer Ferenc

Egy ízben kikelt az életmód- és építési mód-visszgálatok ellen.

Valóság, 1969. 8. sz. 17. l.

Harrer Ferenc dr.

A módszeres városrendezés és tudománya magyar megalapítója. Az ő példája segítette hozzá a szerzőt elmélete kialakulásához.

Granasztói Pál: Töprengések a tudományról; Valóság, 1969. 8. sz. 15. l.

MDK

Harrer Ferenc

ALPÁR Ignác Társaság megalakulása. Magyarság, 1936. márc. 1.

HARRER FERENC, építész

1937-ben pályázat a pesti városközkontra. Granasztói Pál, Helm Ernő és Hönsch László együtt pályáztak. Vihar a terv körül, egyedüli ilyen terv. De megnyerték az egyik első díjat, nagy összeg volt. - Mellettük állt Birbauer/Borbíró/Virgil is, maja később Harrer Ferenc is. 43.old

GRANASZTÓI PÁL: Műhely, 1974. X.sz. Bp.
Tervek és valóság 39.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata. 1974. 10.sz. Bp.

Harrer Jenne, Epitém

Lázd: Preisich Sálor,

Liklai Júlia: Herder-díj → 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975 jún. 11.

Harrer Flóra MDK

könyvkötő

Nádai Pál: Szinpadmüvészet és iparmüvészet.
Magyar Iparmüvészet 1925. 101-103.o.

Harrer Flóra iparművész

Munkáival szerepelt az Iparműv.Társ.kiáll.-
án.

Ybl Ervin: Az Iparműv.Társ.jub.kiáll.

Magyar Iparművészet, 1925. 173.lap

Harrer Flóra pomuvész, bőrmuves

Pesti Hirlap. 1925. okt. 10. 9

k. k. l. Jubiláris pomuvészeté

kiállítás a régi Mincsonedben

Harrer Flórs MDK

Könyvkötések

Műcsarnok 1925 Iparművészeti Társ. Jubiláris kiáll.

D

Harrer Michael

Faxeras

l.

Haberlandt

27. l -

Harrewijn, Jakab

Mellettük még két hollandi mester foglalkozott tervszerűen Savoyai Jenő csatáinak megörökítésével. Romeyn de Hooghe egyik legtehetségesebb tanítványa, a népes Harrewijn-család tagja, Jakab (1600—740), aki főleg arcképeket, városképeket, csatákat és történeti jeleneteket metszett,[438] megörökítette többek között a pétervárади és a temesvári csatát,[439] Romeyn de Hooghe modorára emlékeztető módon.

02

Ambcoata 101. l.

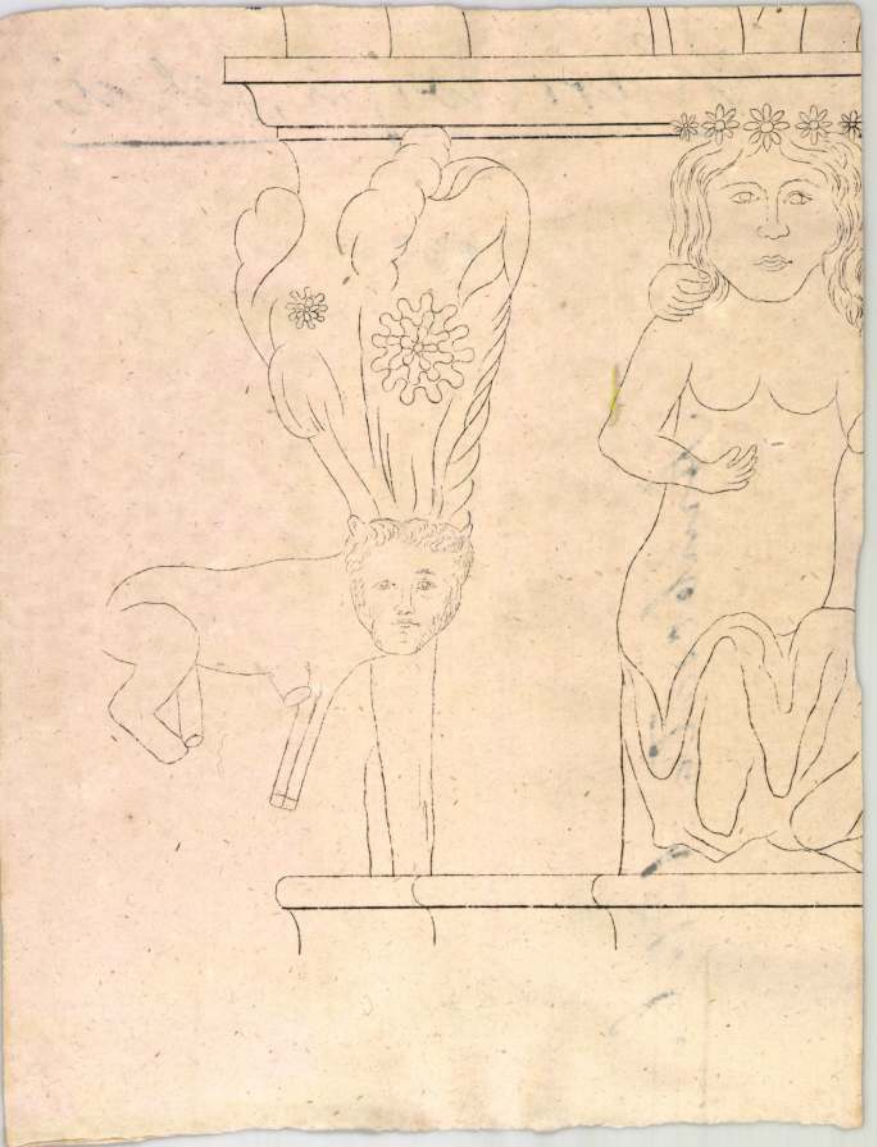

Harrewijn, Jacobus, holland rézmetsző * 1660 k., + 1732-40 közt alighanem Hágában. Romain de Hooghe tanítványa. Amsterdamban, Antwerpenben, Brüsszelben és Hágában működött. Magyar vonatk. metszetei 1716-ból: a péterváradi csata térképe és Temesvár ostroma. (Bubics Zs., Magyarorsz. várak és városoknak fa- és rézkm. Bp 1880 53, 69. l.)

Bronzveret, római VI. 270

[illegible]

Harrewyn

1. Plan de la Bataille de Peterwaradin et de la grande Victoire, A. 1716. — Fol.
Francia magyarországtal. — Bruxelles chez Eugene H. Frick. —
Harrewyn fec.

Bubics. Magyarország vol. 53. 1

Harrewyn

Alan de la Forteresse de Temeswar attaquée par l'Armée Imperiale sous.... le Prince Eugene, — dont les tranchées furent ouvertes le 1. Septbre 1716.
Brusseli Eiadás, jél. Harrewyn fecit. Alul tárlatrajban a vár és város. — Folio.

Bubiés. Magyarországi várak. 69.1.

Harrewyn

Pétervárad. T. 704.

A térrajzban feltüntetett vár előtt a Dunán két hajóhid van, melyek fölött négy és három, alatt pedig tíz naszád tünik szemünkbe. Körülötte a császári ~~szövetséges~~ és a föröl csapatok mozdulatai jelezvék. Felirata:

PLAN de la Bataille de Peterwaradin & de la grande Victoire que l'Armee Imperiale sous le commandement de S.A.S. le Prince Eugène de Savoye
Gouverneur General des Pays-Bas Austrichiens, &c. y a remportée sur les Turcs le 5. Août 1716.

Jelzése alól jobbra: Harrewyn fecit.
legalól: A BRUXELLES, Chez EUGENE HENRY FRICX, Imprimeur de Sa Majesté Imperiale & Catholique 1716.
leiró szövegének kezdete: A. Campement de l'Armée des Turcs, formé 2. Août après l'action du General Palfy és befejezése: I i. Le Danube.

Rm., mér. a rl. 26.8 : 24.9 cm.

Harrewyn,

Temesvár. T. 882.

E lapon TEMESWAR látképe fölött a vár térrajzát szemléljük az ostromló csapatok és müködéseik feltüntetésével. Felirata fölül balra a félholdat ábrázoló körben:

PLAN
De la Forteresse de Temeswar
attaquée par l'Armee Imperiale
sous le commandement de S.A.S.
le Prince Eugene de Savoye, dont
les tranchées furent ouvertes
le 1. Septembre
1716.

Jelzése: A Bruxelles chez E.H. Frix
ez alatt: Harrewyn fecit.

magyarázó szövegének kezdete: A. la Ville és befejezése: M. Digue.

Rm., mér. a rl. 33.9 : 25.3 cm.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI
NAPLÓ

1021

Szlavóniai képzőművészek kiállítása

A Baranya megyei és a szlavóniai képzőművészek hagyományos kapcsolatának egyik jelentős eseményére kerül sor Pécsett szeptember 2-án, szombaton fél hat órakor. A Kulturális Kapcsolatok Intézete, Pécs város Tanácsa és a Képzőművészek Szövetsége Dél-dunántúli Szervezete rendezésében kerül sor a szlavóniai képzőművészek kiállítására a Technika Háza nagytermében.

Megnyitót mond Sarkadiné Hárs Éva művészettörténész.

— **Jugoszláv szakszervezeti küldöttség** érkezett Pécsre. Az SZMT meghívására tegnap reggel négy tagú eszéki szakszervezeti küldöttség érkezett Pécsre Puaca Moso, az eszéki járási szakszervezeti tanács elnökhelyettesének vezetésével. A küldöttséget tegnap délelőtt az SZMT székházban fogadta Bogár József, az SZMT vezető titkára. Délután a vendégek, akik elsősorban az üzemi szakszervezeti munka iránt érdeklődnek, a Keszty ű gyárba látogattak. A küldöttség három napot tölt Pécsett.

— **Kaunitz Antal**, a Fegyveres Erők Klubjában szeptember 1-én, pénteken 19 órakor tartja bemutatkozó iro-

M.D.K.

Harrewijn, Jacobus, holland rézmetsző

Buda és Pest látképét ábrázoló metszete megjelent Sobiétzki Jánosról szóló és Amsterdamban, 1685-ben kiadott könyv illusztrációi között.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493-1800/

Bp. 1963. 118. old.

M.D.K.

Harruckern János György

Az 1720-as évek elején a régi vártól délre épitette fel kastélyát /első földszintes barok kastély/ s előtte létesitette a későbbi park magvát.

Börtsök László: Gyula városképi és müemléki vizsgálata. Bp. 1953. 64. l.

Harring Jenő

nem magyar

katogr

1723–25

l.

Eperjessy 1928

14. l

Nyomtatvány

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Harro Magnussen MDK

berlini nobrán, a Fekete templomban elhelyezett Honterus nobor alkotója. Szobor talapzatán 2 dombormű: Honterus ~~egy [illegible]~~ a kehelyt egy betegnek nyújtja és a Honterus által létesített könyvnyomda.

Das Burzenland. III. köt. Brassó. 1. rén. E. Jekelius kiad. Brassó. 1928.

eml. L. 135. old.

Harrsch gróf táborszernagy

hadiépítés

1764-ben készítette az aradi vár új tervét. A haditanács elfogadta a tervet s 1765-ben hozzáfogtak az építéshez s 1776-ban nagyrészt kézen is volt az új vár. A munka 1790-végzödött be teljesen.

crod 2

Magg

39. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

HARS, Andreas, pozsonyi asztalosmester

A.H.,bürgerl.Tischlermeister
2 éves lánya megh. 1821.I.köt.390 l.

U.az, † 41 éves korában
1822 ápr.29, idegbajban
[1822.I.kötet,551 l.]

Pr.Z.

HARS, Andreas, pozsonyi asztalosmester

A. H., bürgerl. Tischlermeister, 2 éves lánya meghalt.
(1821, 1. kötet, 390 l)

—

U. az, † 41 éves korában, Pozsony 1822 április 29, i-
degbajban. (1822, 1. kötet, 537 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

MDK.

Hárs Éva

cikke a pécsi Modern Magyar Képtáttól

Jelenkor 1967 máj.p.441-445.

MDK.

Hárs Éva

A képzőművészet utján c. cikke

Jelenkor 1967 2. p.166.

MDK.

S.Hárs Éva

Müvészetpolitikai vonatkozások

Dunántuli Napló 1966 ápr.17.

1021

HÁRS ÉVA: A pécsi képzőművészeti élet húsz éve

ANDRÁSSY KURTA JÁNOS: Az én alkotó műhelyem

MŰVÉSZET

HÁRS ÉVA

A pécsi képzőművészeti élet húsz éve

II.

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége Baranya megyei Munkacsoportja

1950–1957

1949 őszén Budapesten megalakult a Szövetség. Az országos szervezet tikára *Váli Zoltán* lett. Tagjai sorába zömmel budapesti művészek kerültek, vidékről csak nagyon kevesen. Ezzel szemben a nagyobb városokban, főleg ott, ahol korábban is folyt művészeti élet, megszervezték a Szövetség munkacsoportjait. A munkacsoportnak mindenki tagja lehetett, aki a képzőművészet iránt rokonszenvet érzett, a tagság sorainak korlátozása egyedül a csoportvezetőtől függött. Általában azonban a gyakorlat az volt, hogy aki az évi közös kiállításokon egyszer-kétszer szerepelt, kérhette felvételét a munkacsoportba. A Szövetség célja – az általános kultúrpolitikai iránynak megfelelően – a vidéki szervezetek népművelő tendenciájának kiemelése volt, tehát lényegében átvette és a munkacsoportokra ruházta a szakszervezet korábbi ezirányú feladatait. Ami azonban a szakszervezet tevékenységében a maga idején helyes és célravezető volt, az most a Szövetség működésében egyre inkább visszásságot szült. Azáltal, hogy Budapesten nem hoztak létre munkacsoportokat és a „művészszámba" vett alkotók a Szövetség tagjaként működhettek, eleve éles határvonal húzódott a fővárosi és a vidéken élő művészek közé. Mivel pedig a munkacsoport-tagság elnyerése nem támasztott olyan szakmai követelményeket a belépő elé, mint a szövetségi tagságé, természetszerű, hogy a vidéki „művész" létszám a dilettánsok seregével erősen felhígult és semmiképpen sem volt többé mérhető a Szövetség mércéjével (noha címében a Szövetség Munkacsoportja elnevezést viselte). Ennek következtében azután a munkacsoportok belső élete hosszas küzdelmek színterévé vált. Az elégedetlenség

forrásai a kiállítási zsürizések, pályadíjak, a vásárlások körül fakadtak, s az elégedetlenkedők persze mindig azok közül kerültek ki, akiknek munkáit a bírálóbizottság nem tartotta kiállíthatónak, díjazásra méltónak, vagy megvásárolhatónak. Ilyen nézeteltérések, hangoskodások és vádaskodások leküzdésével azután azoknak a művészeknek az ideje és ereje fecsérlődött el, akiket művészi munkásságuk megbecsüléseként a Szövetség kért fel a munkacsoport vezetésére, s akiket nem egy esetben a sok intrika igaztalanul támadott.

A Szövetség „Dél-Dunántúli Csoportjá"-nak megalakulása és működése

1950. március 20-án alakuló ülésre gyűltek össze a pécsi képzőművészek és iparművészek a Múzeum Rákóczi uti helyiségében. A Szövetség országos vezetőségét maga a titkár, *Váli Zoltán* képviselte, de itt volt *Redő Ferenc* festőművész is, aki akkor a Népművelési Minisztérium Képzőművészeti Osztályát vezette. Az ülés eredményeként – a vidékiek közül elsőnek – megalakult a „Dél-Dunántúli Csoport", melynek működése kiterjedt Baranya, Somogy és Tolna megye területére, az itt élő művészek munkásságára. Az újonnan létrehozott szervezet *Martyn Ferencet* választotta meg vezetőjének s egyúttal kimondták a „Pécsi Képzőművészek Szabadszervezete" megszűnését. Az alakuló ülés bizakodó, lelkes hangulatban folyt, s mint minden újtól, a Szövetségtől is sok jót, előbbrejutást reméltek. Számos határozat született arról, miként dolgozzanak majd a továbbiakban, hogy érvényesülhet a Szövetség vezető segítsége a vidéken. Elhatározták, hogy az augusztus 20-án nyíló budapesti kiállításon, mely „A dolgozók alkotmánya" címet viseli, az összes művész részt vesz, méghozzá sajátos, helyi problémákat felvető művekkel. Határozatba foglalták, hogy a Fővárosi Képtártól kölcsönanyagot kérnek, s pécsi, szekszárdi, bonyhádi, kaposvári kiállításon mutatják majd be a XIX. századi magyar realista művészek alkotásait. Azután szó esett arról, hogy a szabadiskolák célja: friss vérkeringést vinni az ott tanuló munkás és parasztfiatalokon keresztül a képzőművészeti életbe. Bár a szabadiskolák feladata nem lehetett a művészképzés, hisz erre a Képzőművészeti Főiskola hivatott, mégis a pécsi szabadiskolából valóban több tehetséges fiatal jutott be később a főiskolára, vagy vállalhatott olyan megbecsült munkakört, ahol művészi képességeit hasznosíthatta.

A Szabadszervezet megszűnése és helyette a Szövetség Dél-Dunántúli Csoportjának létrehozása lényeges változást nem hozott a pécsi művészek életében. A csoport szervezeti felépítése, munkássága a szokott mederben folyt tovább s talán csak a taglétszám lassú felduzzadása vetítette előre a későbbi problémák árnyékát.

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége Baranya megyei Munkacsoportjának megalakulása, szervezeti élete

Amikor a Szövetség országos vezetősége a sorait rendezte, létrehozta a Vidéki Bizottságot, élén Baksa Soós György szobrászművésszel, akkorra már a képzőművész körökből és szabadiskolákból jött új emberekkel erősen megnövekedett a vidéki csoportok létszáma. Ez természetesen azzal járt, hogy a kiállítások száma megszaporodott ugyan, de azok művészi színvonala a felhígulás következtében csökkent. Központi, budapesti bírálóbizottság még nem volt, a helyi csoportvezetők pedig nem tudtak minden esetben megbirkózni a kiállításokra áramló dilettáns munkák és alkotóik jogkövetelő fellépésével. A Szövetség vezetősége az igényesség és a magasabb művészi színvonal biztosítása érdekében 1951-ben újabb átszervezéshez folyamodott. A nagyobb területi egységeket magukba foglaló csoportok helyett most már megyénként szervezte meg a Szövetség vidéki munkacsoportjait, melyeket alapszabállyal, működési renddel ellátva a Vidéki Bizottság közvetlen felügyelete alá helyezett. Ebben az alapszabályban – melyet a sárospataki alkotóházban folyt háromnapos tanácskozáson vitattak meg és alakítottak ki a vidéki szervezetek vezetői és a vidéki titkár: *Baksa*

Soós György, valamint *Luzsicza Lajos* minisztériumi osztályvezető – a tanári hivatást betöltő művészek munkájának megkönnyítésére heti egy alkotónap biztosítását is rögzítették. A munkacsoportok helyi vezetését a tagság soraiból jelölt titkárok látták el, akik félévenként találkoztak az országos titkárral együtt megtartott közös budapesti értekezleten.

A Baranya megyei Munkacsoport élére 1951-ben a Kaposvárról csak nemrégiben ideköltözött, fiatal, ambiciózus festőművész, *Soltra Elemér* került. A pécsi festők megbecsült tanítómestere, Martyn Ferenc, aki éveken keresztül fáradhatatlanul vitte a csoport ügyeit, sok évi munkájára és a még rá váró művészi feladatokra hivatkozva, lemondott. Soltra nagy lendülettel látott munkához. A Szövetség által kitűzött célok lebegtek szeme előtt: tartalmában szocialista, formájában nemzeti, magas színvonalú művészet kialakítása, szoros kapcsolat a dolgozó néppel, akinek érdekében a művészetet közérthetővé kell tenni, együttműködni a helyi tanácsokkal, a párt kulturális osztályával és velük együtt kialakított terv értelmében mozgósítani a művészeket. Mindezt fiatalos hévvel, az ügy iránti buzgalommal sietett megvalósítani. Ám művészi célokat csak művészekkel lehet véghezvinni, ezért Soltra az elkövetkező kiállításokat már a zsüri szigorú rostáján szűrte át. 1951 őszétől a Szövetség zsüribizottságai maguknak tartották fenn minden kiállítás bírálati jogát. Pécsett az volt a gyakorlat, hogy a budapestiek megérkezte előtt már néhányan ún. előzsürit végeztek, ami azután csak megkettőzte az elégedetlenkedést. A kizsürizettek szerint a csoport vezetője részrehajló volt, nem a művek értéke szerint bírált, hanem azt vette tekintetbe, hogy ki végzett főiskolát, ki nem. Kevésnek találták az évente rendezett őszi tárlatot, cserekiállításokat, több szereplési lehetőséget kívántak, negyedévenként összehívott csoportgyűléseket. – Hogy a panaszok és kívánságok mennyiben voltak jogosak – ma már írott adatokkal nehéz lenne bizonyítani, mert a Munkacsoportnak ez időben még nem lévén adminisztrátora, a gyűlésekről, tanácskozásokról jegyzőkönyvek nem maradtak fenn. A korabeli újságkritikák szigorú és elítélő hangja pedig a résztvevők és szemtanúk véleménye szerint nem eléggé tárgyilagos. Ami azonban a sajtó híreiből is megállapítható, kiállításokban nem volt hiány, hisz az őszi csoportos bemutatkozáson kívül számos kisebb és egyéni tárlatról is olvashatunk, annak ellenére, hogy a Szövetség csupán az évi egyetlen, közös kiállításra adott anyagi hozzájárulást. Igaz viszont, hogy egy-két tehetségtelen, inproduktív „művész" tevékenysége széthúzást és békétlenséget szított, intrikájával szétrobbantotta az addigi baráti, közösségi szellemet.

A népművelő munka nem szünetelt és a szabadiskola hagyományait folytatva a megyei és a városi tanács anyagi gondoskodásával Képzőművész Kör címen működött tovább, s mint „Pécs és a megye képzőművészeti nevelésének fontos egységét" tartották számon. A sajtó közöl hírt arról is, hogy a jó eredményt elért növendékek munkáit elküldték a budapesti országos kiállításokra, egyesek pedig részt vehettek a nagymarosi művésztelep munkájában. A képzőművész körök vezetésébe 1950-től Martyn Ferenc és Gebauer Ernő mellé bekapcsolódott Erdősi András is, aki a főiskola elvégzése után itt kezdte meg működését. A képzőművész kör feladatai közé tartozott a Népművészeti Intézet által 1952-ben megindított „képzőművészeti tanácsadás" is. Ez lényegében levelező oktatás volt azok számára, akik falun, vagy olyan községben éltek, ahol képzőművész kör nem működött. A levelező hallgatók évente öt-hat feladatot kaptak, amelyet a megoldás után a legközelebbi kör vezetőjének küldhettek el, tanácskérés céljából. A levélben nem tisztázható problémák megbeszélésére az oktató körzetvezetőt évente kétszer felkereshették a levelezők.

A Munkacsoport tevékenyen kivette a részét az 1953-ban rendezett „Országos Képzőművész Hét" ünnepi programjából. Művészeti ankétokat, előadásokat szervezett a Pedagógus Szakszervezet klubjában, ahol a Munkacsoport tagja, Kelle Sándor is tartott előadást. Az ünnepi hét egyik fontos eseménye az „Új Magyar Képzőművészeti Kiállítás" megnyitása volt, amely budapesti művészek alkotásait mutatta be a pécsi közönségnek. A kiállításról szóló ismertetésben Debitzky István ismét felveti az állandó képtár sürgető fontosságát. Elmondja, hogy Pécs Dél-Dunántúl kultúrközpontja, mégsem rendelkezik képtárral. Fontosnak tartja ezért, hogy legalább az

ilyen alkalmakkor rendezett országos kiállítások átfogó képet nyújtanak a magyar művészetről.

A munkacsoportok központi irányítása nemcsak a zsűrizésekben, hanem a mind gyakoribbá váló vásárlásokban is kifejezésre jutott. Ám az 50-es években még nem beszélhetünk rendszerességről, ekkor csupán a Képzőművészeti Alap megbízásából vidékre járó Holba Tivadar látogatott el időnként Pécsre is. Ilyenkor a kiállításokról, vagy az e célra összegyűjtött anyagból kiválogatott néhányat, azzal a meghagyással, hogy azt a Munkacsoport küldje fel a budapesti vásárló zsüri elé. Az ilymódon keletkező anyagi érdekeltség ismét felkeltette a tagság egy csoportjának elégedetlenségét, amely végül is 1954-ben, az őszi tárlat alkalmával rendezett ankéton éles felszólalásokban robbant ki. A sértettek a vásárlásokban elmarasztaltak és a kizsürizettek voltak, akik – miután a Szövetség megalakulása előtti lazább szervezetű csoportban zsürimentes kiállításokat rendezhettek – a régi vezetés visszaállítását követelték.

A viharos gyűlés után rövidesen új vezetőséget választottak és most már hárman együtt intézték tovább a Munkacsoport ügyeit. Soltra Elemér mellé Martyn Ferencet és Bizse Jánost jelölték a vezetőségbe. Az új vezetőség a tagság szakmai problémáinak megbeszélésére több műteremlátogatást tervezett, a kiállítások tartalmi elmélyítésére pedig felvetette a pályázatok gondolatát. Ismét előtérbe került az állandó képtár létesítésének gondja és a vezetőség újabb javaslattal fordult a városi tanács végrehajtó bizottságához: a szakérettségizők kollégiumának átadását kérte e célra, majd rövidesen más, megvalósíthatóbbnak látszó lehetőség kínálkozott: a Múzeum új épülethez jutott a Káptalan utcában, azt tervezték, hogy a műemléképület földszinti termeiben rendezik majd be a képtárat. Martyn Ferenc Pestre utazott és tárgyalt a Szépművészeti Múzeummal, ahonnan 120–150 képből álló letéti gyűjteményt ígértek. Ám az épületről a későbbiek során bebizonyosodott, hogy festmények kiállítására a földszint nedves falai nem alkalmasak, így a terv megvalósítása megint elodázódott.

1955 nyarán a Munkacsoportot a Képzőművészek II. Országos Tanácskozásán Soltra Elemér képviselte. A plénum tapasztalatairól csoportgyűlésen számolt be. Az országos tanácskozás sokat vitatott kérdése volt a realizmus és a naturalizmus problémája. Megállapították, hogy a fénykép-hűségű naturalizmus téves útra vezette a képzőművészetet, s „a festőknek bátrabban kell nyúlniok a szocialista témákhoz, melyeknek eszközként kell szolgálniok a realista művészet kialakításában". Sok szó esett a vidéken élő művészekről is és elérendő célul a magasszinvonalú, igényes alkotások létrehozását jelölték meg.

A Munkacsoport irattárát böngészve, az 1956. februári levelezések között arról olvashatunk, hogy a mohácsi Béke szálló eszpresszójának freskóit illetéktelen kezek átfestették. A népi tárgyú figurális kompozíciót 1940-ben Kolbe Mihály mohácson élő festőművész készítette. Nemes arányaival, harmonikus színeivel gazdag művészi élményt nyújtott a szemlélőnek. Egyszer azonban a Vendéglátóipari Vállalat megyei főnöke elhatározta, hogy a presszót felújíttatja és a freskók helyébe is „szebbet" készíttet. Hasztalan volt a mohácsi Tanács, a Munkacsoport erélyes tiltakozása, az új falkép minden művészetet nélkülöző tarka horgászjelenetei a terem egyik falán elfedték Kolbe freskóit. Ilyen és ehhez hasonló ügyekben sajnos nem egyszer volt szükség a Munkacsoport vezetőségének hivatalos állásfoglalására. Többször felléptek a művészet porondjára olyanok, akik ízlésrontó, a giccs fogalmát kimerítő „alkotásaikkal", jóhiszemű emberek buzgalmát és a törvényes zsürirendelkezéseket kijátszva, kárt és zavart okoztak. Előfordult, hogy a Munkacsoport vezetőségének óvó figyelmeztetése az ellenkező hatást érte el, mert a demagóg álarcban jelentkező dilettáns támadással védekezett és a Munkacsoportot vádolta féltékenységgel, irigységgel. Hosszú évek következetes, kitartó munkájára volt szükség ahhoz, hogy a művészi színvonal, a kulturális igényesség emelkedése ilyen vonatkozásokban is kifejezésre jusson, és a művészetben csupán pénzkereseti lehetőséget vagy társadalmi előnyöket látó bajkeverők a háttérbe szoruljanak.

Az 1956-os ellenforradalom a pécsi képzőművészeti élet rendjét is felforgatta. A megtorpanás nem tartott sokáig, a kiállítások menete hamarosan a rendes mederbe terelődött, de a Munkacsoport eddigi szervezeti rendje megbomlott. A Szövetség irá-

nyító szerepe megszűnt és hosszú ideig nem adott támpontot ahhoz, hogy a művészek hol, merre keressék a kibontakozást. Az 1957-es budapesti Tavaszi Tárlat nyílt teret adott a festészet és szobrászat legszélsőségesebb megnyilatkozásainak és a Szövetségnek nem volt vezető ereje, mely kézben tudta volna tartani a széthúzó erőket.

A Baranya megyei Munkacsoport 1957. január 24-én körlevelet kapott Budapestről, amelyben közölték a Szövetségben történt átalakulásokat. Február 6-án a pécsiek is közgyűlést hívtak össze. Itt ismertették a Szövetség intézőbizottságának javaslatát, mely a képzőművészeti élet átszervezéséről szólt. Ennek hatására a pécsiek elhatározták a Munkacsoport rendjének bizonyos megváltoztatását. Eszerint az eddigi intézőbizottság tagjai egy-egy stílusirányzat képviselőjeként működtek tovább s a mögéjük tömörült tagság ezután az eddig szokásos formáktól eltérően, külön-külön is rendezett kiállításokat. A tagozódást azzal indokolták, hogy a Munkacsoport tagsága sokirányú művészi stílustörekvést képvisel s így jobban adott az egymással törődés, a szakmai segítés lehetősége. A Munkacsoport négy egységgé alakult: Soltra Elemér köré tömörültek a „Baranya megyei művészek Szinyei csoportjá"-hoz tartozók, Martyn Ferencet a „Rippl Rónai csoport" választotta elnökéül. „Nagybánya" nevet viselt Erdősi András vezetése alatt néhány – a képzőművész körből kinőtt – fiatal, végül „Független" szervezetet alakítottak Gebauer Ernő vezetésével azok, akik az előző három egyikének felfogásával sem tudtak közösséget vállalni. Az egyes csoportok voltaképpen azokat a művészi törekvéseket voltak hivatva továbbvinni, amelyekről magukat elnevezték. Valójában természetszerűleg mindenki a maga módján dolgozott tovább, hisz a jó mű születése sohasem függött attól, hogy alkotója milyen nevű csoportosuláshoz tartozott. Mégis, annyi eredménye volt ennek a négyfelé tagozódásnak, hogy kialakult egyfajta versengés és megszaporodott a kiállítások száma. A csoportosulások valódi indítóoka: a közös alkotói koncepció azonban a külön-külön rendezett tárlatokon már nem érvényesült, egyrészt mert a rövid együttműködés idején nem alakulhatott ki, másrészt mert az egyes csoportok tárlataikra vendégként meghívták a másik csoport egy-egy tagját is.

Az intézőbizottság az első időszakban havonta rendszeresen összeült és ezeken az összejöveteleken minden alkalommal más bizottsági tag volt az elnök. Később már csak az egyes kiállítások előkészítése során, a szükséghez mérten üléseztek. A Munkacsoport tagjai alkotó tevékenységük mellett a képzőművészeti kultúra népszerűsítéséből is változatlanul kivették részüket. A szabadegyetem művészettörténeti tagozatán, valamint a városi tanács által szervezett előadásokkal biztosították az állandó érdeklődés ébrentartását.

A négyfelé tagozódás végül mégsem hozta meg a várt eredményt, s ezt a Munkacsoport 1957. évi munkásságáról adott jelentésében le is szögezi: „Egy év megfelelő idő volt arra, hogy a tapasztaltak alapján kimondjuk: a Munkacsoportnak egységesnek kell lennie szervezetében, magasfokú művészi erkölcs tekintetében, a művészi színvonal folyamatos fokozásában és abban a szándékában, hogy a csoport gazdag arculatát, többrétűségét megtartva, szocialista kultúrát támogató művészetet hozzon létre, a dolgozó nép érdekében." Megállapítják emellett azt is, hogy a további munka eredményessége megkívánja a függetlenített szervező, vezető titkár kinevezését, mert az iskolai hivatás, a képzőművészeti alkotómunka mellett a Munkacsoport tagjai nem vállalhatják a megnövekedett szervezői feladatok elvégzését.

A vezetőség 1957. december 31-én, a szabályzatok értelmében lemondott, a Szövetség vezetőségéhez fordult, s közgyűlés összehívását és új tisztikar megválasztását kérte.

A Munkacsoport kiállításai, pályadíjak, vásárlások

Az 50-es évek kiállításai a szocialista realista képzőművészet téves értelmezése következtében az erőszakolt „tematizmus" jegyeit viselték magukon. Azt a helyes törekvést, hogy a művészet tükrözze a szocialista építést, sokan félreértették, s a munkaábrázolások teátrális jelenetein csupa dagadóizmú, optimista mosolyú embert láthattunk. Ám ebben a céltévesztett, tétovázó időszakban is számosan voltak olyanok,

akik őszintén küzdöttek a művészi igazság kifejezéséért, a megváltozott tartalommal adekvát formanyelv kialakításáért. Ezért, ha eltekintünk a túlkapásoktól, e korszak művészi próbálkozásait mégis eredményesnek kell mondanunk abból a szempontból, hogy a képzőművészek figyelmét az emberre, a dolgozó közösségre terelte. Mindemellett pedig az állam teremtette bőséges lehetőségek – ha buktatók árán is – mégis elősegítették néhány tehetséges fiatal művészi kibontakozását.

A pécsiek első tematikus kiállítása 1950. februárjában nyílott „Munka a művészetben" címmel. Építkezéseket, dolgozó embereket jelenítettek meg a képek, melyeket a művészek a városi pártszervezet helyiségeinek díszítésére ajánlottak fel. Tavasszal a bonyhádi és pécsi szabadiskolák növendékei mutatták be munkáikat a városi múzeumban. A kiállítást Martyn Ferenc rendezte, részint saját tanítványai, részint pedig Horváth Olivér bonyhádi növendékei köréből. A tárlatot a Népművelési Minisztérium kiküldött bizottsága is megtekintette és néhány művet kiválasztott a Nemzeti Szalonban rendezendő kiállításra. Júniusban Gádor Emil, Kelle Sándor és Martyn Ferenc közös kiállításáról ad hírt a Dunántúli Napló, majd októberben arról olvashatunk, hogy a nyári pihenőt ezúttal is többen töltötték a mecseknádasdi művésztelepen s itt készült alkotásaikat az őszi tárlaton mutatták be.

1951. februárjában Pécsre is eljutott az előzőleg Budapesten megrendezett „Szovjet képzőművészet" c. kiállítás. Ezt követően a kaposvári festők rendeztek tárlatot a városi múzeumban, majd ismét Budapestről hozott anyagból a „Magyar Karikatúraművészek Kiállítása" következett. Pécs közönsége nem panaszkodhatott, változatos seregszemlében volt része. Alig zárult a karikaturisták tárlata, júniusban az akkor Magyarbólyban élő Simon Béla mutatkozott be a festőkollégák előtt is meglepetést keltő műveivel. Két évet töltött el már a kis baranyai faluban s a kiállított tizenhat olajkép híven tükrözte az ottani élet jellemző motivumait. Decemberben, a Janus Pannonius Múzeumban Martyn Ferenc kiállítását nyitotta meg Szegi Pál, a Szabad Művészet főszerkesztője. Ebben az évben mutatta be Martyn a „Vázlatok a kurucokról" c. 35 olajképből álló sorozatát, amelyet Pécs után Kaposváron és Szekszárdon is kiállítottak.

1952-ben ismét számos művészi eseményről tájékoztatnak a sajtó hírei. Az év elején Johan Hugó üvegfestő műveiből rendezett emlékkiállítást a Munkacsoport, majd grafikai tárlatról, Leonardo da Vinci születésének 500 éves jubileumi ünnepségeiről olvashatunk. A legszembetűnőbb, egyben elszomorító kritika azonban a „Megyei őszi tárlat" alkalmával látott napvilágot. E cikk iránymutatásait követve a legjobb szándékú művész is zavarba jöhet, ugyanis amit elismerésre méltónak tart a névtelen cikkíró az egyik művésznél, ugyanazt kifogásolja a másiknál. Pedig a sajtó kritikus állásfoglalása, szakértő véleménye nemcsak az ilyen történeti visszapillantás alkalmával nagyon fontos segítség, hanem a közönség aktuális tájékoztatása szempontjából is nélkülözhetetlen.

A Szövetség vidéki munkacsoportjai, a megalakulásuk óta eltelt 2–3 esztendő után egyre több helyről s egyre sürgetőbben adtak hangot annak a kívánságuknak, hogy közös, országos kiállításon léphessenek a budapesti közönség elé. A Szövetség vezetősége eleinte hallani sem akart erről a seregszemléről, feltehetően azért, mert a „vidéki" művészetét nem tartotta a fővárosi bemutatkozásra érdemesnek. A munkacsoport-vezetők azonban ebbe nem nyugodtak bele és háromnapos tanácskozás egymást követő felszólalásaival, jogaik elismerését sürgető követeléseikkel olyannyira meggyőzték a Szövetség vezetőségét, hogy a jól sikerült kiállítást végül is maga az elnök, Bernáth Aurél nyitotta meg. A Vidéki Bizottság támogatása és a munkacsoportok vezetőinek határozott fellépése után a következő évben már nem voltak akadályai a Nemzeti Szalonban megnyíló közös tárlatuknak. Itt a Baranya megyei Munkacsoport is jelentős számmal képviseltette magát: Bizse János, Buday Lajos, Cseh László, Gádor Emil, Kelle Sándor és Soltra Elemér küldték el képeiket. Ezután a Szövetség úgy döntött, hogy a továbbiakban ne a fővárosban, hanem a nagyobb vidéki központokban, Miskolcon, Székesfehérváron, Pécsett rendezzék meg a vidék bemutatkozóit. Miskolc máig is évente rendszeresen megszervezi a pályadíjakkal egybekötött ország-

gos kiállítást, Pécs azonban, állandó helyiséghiánnyal küszködve, a második után megakadt.

Az országos kiállítások mellett azért természetesen nem maradtak el a Baranya megyei Munkacsoport őszi közös bemutatkozásai és az egyéni, vagy kisebb csoportos kiállítások sem. Az 1954-es őszi tárlat már a Baranya megyei Munkacsoport IV. Képzőművészeti Kiállítása címet viselte. A csoport szervezeti életének áttekintése során az előbbiekben már említést tettünk arról az ankétról, amelyen e kiállítás résztvevői, de főleg a kimaradottak, a vezetőség munkáját bírálták. Tekintetbe véve, hogy a bírálóbizottság elé 34 beküldőtől összesen 254 „mű" került, s ebből 74-et elfogadott, azt kell feltételeznünk, hogy a nagy szám sok gyenge munkát takarhatott, amelyek közül jónéhányat, valószínűleg hosszas mérlegelés és vita után, mégis elfogadott a zsüri. Így történhetett, hogy a Dunántúli Naplóban megjelent kritika unalmasnak, szürkének ítéli meg a tárlatot, ugyanakkor egyes festők kényszerű távolmaradását nehezményezi.

Pécs idős, sokoldalú mesterének, a szecesszió idején a Zsolnay gyár kitűnő művészgárdájához tartozó Nikelszky Gézának 1955-ben Budapesten, az Iparművészeti Múzeumban rendeztek kiállítást. Kerámiák, kerámia tervek, a Zsolnay gyárban töltött hosszú évek munkássága került itt bemutatásra.

1955-ben a városi tanács népművelési osztálya „Ünnepi heteket" rendezett, amelynek a későbbiek során évről évre megújuló programjában a képzőművészek kiállításai is szerepeltek. Az őszi tárlatot ez évben két helyen: a Janus Pannonius utcai MSZT székház nagytermében és a múzeum Rákóczi uti helyiségében rendezték meg. Ott az olajfestményeket, itt a grafikai anyagot láthatta a közönség. A kiállításon bemutatásra kerültek a megyei és városi tanács által meghirdetett képzőművészeti pályázat művei is. „Baranya múltja és jelene" legsikerültebb alkotásainak, valamint a legjobb pécsi vonatkozású festményeknek volt esélyük a pályadíjak elnyerésére. A tárlatra beküldött közel háromszáz műből kb. hetven került kiállításra. A pályázati kiírás értelmében a művésznek kompozíciós vázlatot kellett készítenie, amelynek egy részletét azonban külön, befejezetten meg kellett alkotnia. A tanácsok kilátásba helyezték, hogy a pályadíjjal kitüntetett vázlatok kivitelezésére megbízást adnak. Erre azonban nem került sor, így a nagy tervekből ránk csupán a vázlatok maradtak. A megyei tanács első díját Erdősi András: Csertetői sortűz című képe nyerte, a másodikat Soltra Elemér: Tárlatlátogatók c. vízfestménye. A harmadikat megosztotta a bírálóbizottság Gádor Emil: 1905-ös parasztfelkelés Baranyában és Simon Béla: Kútnál c. kompozíciója között. A városi tanács díjával négy művészt tüntettek ki: Buday Lajos „Pécsi szőlősházak", Cseh László „Tettye", Gádor Emil „Pécsi ősz" és Farkas János „Leányfej" c. márványszobra érdemelte ki a zsüri elismerését. A kiállítás egyik legszebb darabja volt Kolbe Mihály „Zrínyi" c. mozaikja, amelyet a megyei tanács meg is vásárolt a szigetvári Zrínyi Miklós Múzeum részére. Kár, hogy a kitűnő terv kivitelezésére Kolbe mindmáig nem kapott megbízást.

1956. tavaszán megnyílott az első pécsi Országos Kiállítás, a Pécsi Ünnepi Hetek keretében. A Munkacsoport egyik legnagyobb gondja volt a megfelelő kiállítóhelyiség hiánya. Végül is két helyen rendezték meg a nagyszabású seregszemlét: a járási tanács nagytermében, ahova jelentős költséggel külön vendégfalakat kellett készíttetni a képek felfüggeszthetősége érdekében, és Siklóson, a vár emeleti termeiben. Az ünnepélyes megnyitóra, amelyet Mihályffy Ernő művelődési miniszterhelyettes tartott, külön autóbusszal érkeztek a budapesti képzőművészeti élet jeles képviselői, köztük a 92 esztendős Csók István is. A kiállítás legszebb darabjait Janus Pannonius emlékéremmel tüntették ki, ebből néhányan a pécsiek közül is részesültek. A nagysikerű tárlat a város életének fontos kulturális eseménye volt, nemcsak képzőművészeinket, hanem az érdeklődő közönséget is bekapcsolta egy időre a művészi tájékozódás országos vérkeringésébe, közelebb hozta a szélesebbkörű megismerés lehetőségéhez.

Az országos kiállítás után a nyári erőgyűjtés következett: készülés az őszi, megyei tárlatra. Az ellenforradalom eseményei azonban lehetetlenné tették a kiállítás megnyitását, amelyet pedig már kiragasztott plakátok hirdettek. Annál lendületesebben indult el a kiállítások sora a következő esztendőkben. A Munkacsoport 1957. évi

jelentése 16 kiállítást sorol fel, köztük kettőt a megyében, Szigetvárott és Mohácson. Október 6-án, a Műcsarnok és a Munkacsoport közös rendezésében Martyn Ferenc 80 alkotásából nyílott nagyszabású kiállítás, a járási tanács nagytermében. A megnyitót Achátz Imre, országgyűlési képviselő, a művészeti ügyek régi, lelkes támogatója tartotta. A bemutatott festmények áttekintést nyújtottak a művész több évi munkásságának tájélményeiről és néhány kitűnő, nagy emberismerettel festett portréjáról.

A Munkacsoport pécsi kiállításain és csoportos csereakcióin kívül jelentősek azok az egyéni szerepelések is, amelyek révén a megye művészei a budapesti közönség előtt is ismertté váltak. Az évente megtartott fővárosi országos kiállításokon gyakran találkozhatunk a pécsiek neveivel, bizonyságául annak, hogy megállják helyüket az országos seregszemle versenyében. Ugyanakkor gondjuk volt arra is, hogy a megye művészethez ritkábban jutó községeibe vándorkiállításokat vigyenek. Többször tettek erejüket is meghaladó erőfeszítéseket e célból, sajnos nem sok biztató eredménnyel. Nem a kiállítás összeállítása, a megrendezés, vagy a tárlatot ismertető vezetés megszervezése volt probléma, ezt a művészek feladatuknak, kötelességüknek érezték egy-egy vándorkiállítás alkalmával. Azonban a képek csomagolása, szállítása, a helyiség megszerzése, a képek felfüggesztési lehetőségének biztosítása, a kiállítás propagálása stb., stb. mind olyan feladatok, amelyek megoldása nélkül nincs kiállítás, de amelyek elvégzését a művészek mégsem vállalhatták, hisz nekik elsősorban a képek megfestéséről kellett gondoskodniok. Így aztán ezek a kezdeményezések valahol mindig elakadtak s a legjobb szándék mellett sem valósult meg évente 1–2 vidéki tárlatnál több.

(Folytatjuk)

ANDRÁSSY KURTA JÁNOS

Az én alkotó műhelyem

Ami egy interjúból kimaradt

Az igazi művészet nem szenzációkeltésre törekszik. Nem idénycikk az, hanem az időtlenség számára készül. A mű keletkezésében, munkafolyamataiban sincs semmi, amit a szenzáció reflektorfényébe lehetne állítani. Sokkal egyszerűbb és ugyanakkor bonyolultabb dolog ez, minthogy egy, az alkotásban járatlan ember, egyszerű betekintéssel megérthessen. Különben is nehéz a művészt alkotás közben meglesni. Sokszor jönnek hozzám ilyen szándékkal s bizony csalódással kell távozniuk. Sok író, költő, zeneszerző barátom van, de egyik sem írt előttem verset, novellát, vagy zeneművet. Nem mintha titkokat rejtegetnénk, hanem mert az alkotás pillanatai vagy órái minden művésznek a legmeghittebb belső ügye, ami nem való kíváncsiskodó szemek elé, mint ahogy az élet sok egyéb folyamata sem. Sokszor a meghitt magány teszi könnyűvé az alkotást, de nehéz vívódásaink is vannak, s ilyenkor fokozottabban kell a magány... Csak a kész műveket szeretjük megmutatni, mert ekkor már jól esik a társ, az érdeklődő figyelem és mi tagadás, a siker.

A szobrásznak vannak munkafolyamatai, amikkel nem lehet mindig magányba vonulni. Előfordul, hogy tavaszi vagy nyáridőben, amikor az udvaron faragok, meglesnek munka közben. De mit láthatnak a kíváncsiskodók?... Hogy egy vésővel és kalapáccsal verem a követ, amiről riadt kőszilánkok röpködnek szerte a levegőben. Ilyenkor a kőportól, izzadtságtól piszkosan, a kalapácsnyéltől feltört tenyeremmel, inkább hasonlítok egy kőtörő munkáshoz, mint a romantikus regények – vagy mint az interjúíróm által ábrázolt – hőzöngő vadzsenikhez.

Leselkedő látogatóm ilyenkor megkérdezi: – Így születik a mű? – Nem! – Így készül a mű – felelem én.

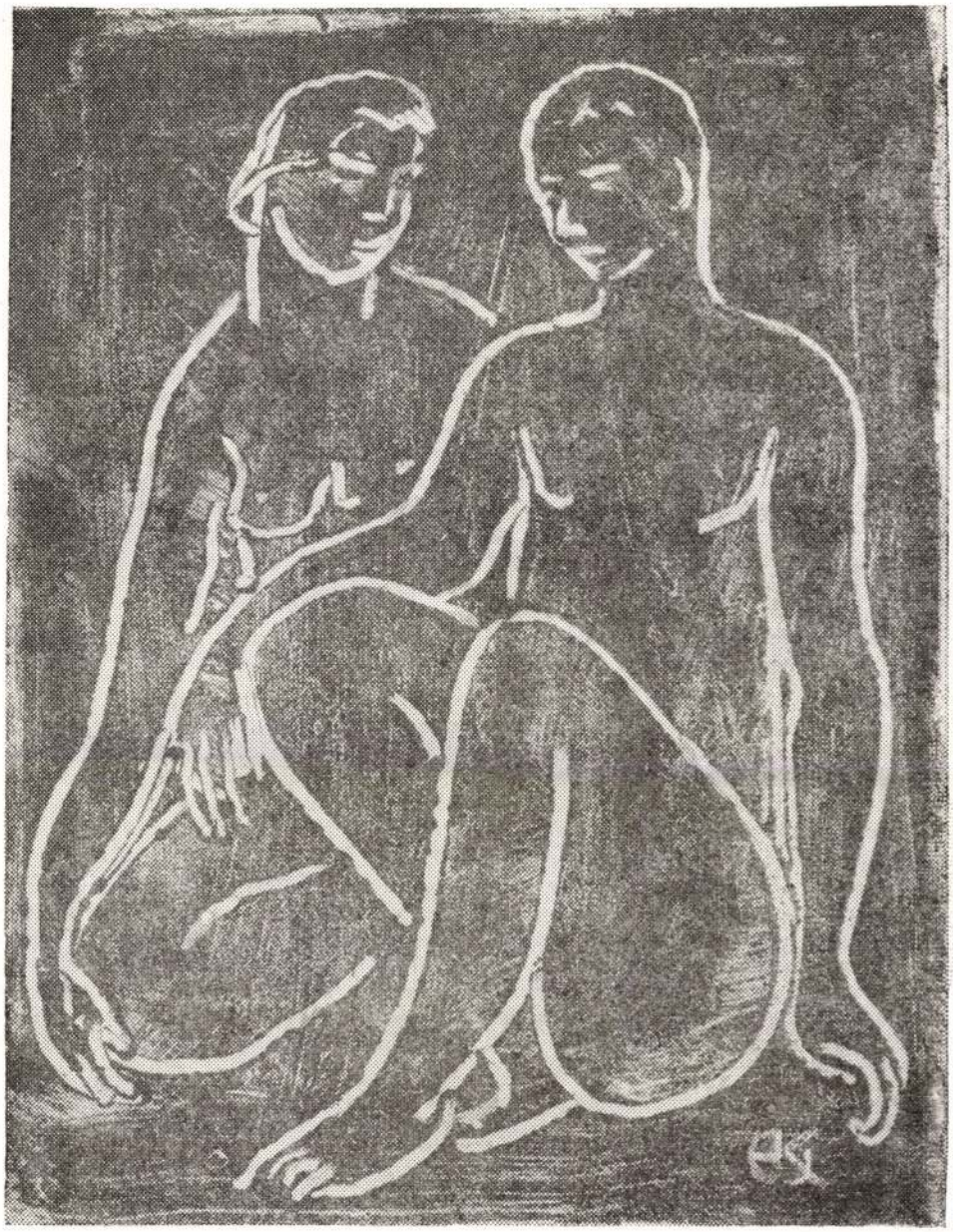

ANDRÁSSY KURTA JÁNOS: Fiatalok

Bár mondhatnám azt is, hogy így születik. Sőt azt is hozzátehetném, hogy vérrel és verejtékkel születik, miként az ember gyereke. Tetszetős, hatásos felelet és még igaz is. Mert a munka hevében a súlyos acélkalapács, aminek a lapját a véső pikkelyesre veri, sokszor félrecsúszik a vésőről s ilyenkor nemcsak a bőrt sérti meg a kezemen, hanem az éles acélpikkelyek mélyen beleszántanak a húsba is. De a munka

hevülete tovább lendíti a kalapácsot. Csattog az acél, pattog a kőszilánk s a kezemről hullik a vér a születendő szoborra, homlokomról, testemről a verejték.

A kőből bontakozó műnek valóban a születéshez hasonló jellege van. Ezért helytállónak látszik, amikor azt mondják, hogy a mű születik.

Igen, de a kőtömb árnyékában ott lapul egy kis agyag, vagy gipszvázlat, amiben a leendő mű alapvonalaiban már megmutatkozik. Lehet, hogy ezt is megelőzte néhány papírra vetett ceruza vagy tollvázlat.

Tegyük föl, hogy a papíron kezdte meg látható életét a mű. De ennek is volt előzménye. Csakhogy ez már szemmel nem követhető. Idáig egyszerű az alkotás miként jét figyelemmel kísérni, hiszen a művész egymás után elénk rakhatja a papírra vetett első vázlattól az agyagvázlaton keresztül a kőbe véglegessé formált művet. Ezután már bonyolultabbá válik a mű követése, mert túljutunk az anyag határán a szellem területére, ahová a szem már nem hatolhat be. Valójában ez az igazi alkotóműhelye a művésznek. Az íróasztal, vagy műterem a másodlagos, a kivitelező műhely. Természetesen ez sem jelentéktelenebb, mert a mű végső kiteljesedése itt ölt látható és esetleg maradandó formát. Azért mondom esetleg: mert nem minden mű sikerül olyanra, amilyenre a művész megálmodta. – A köznapi életben is előfordul, hogy álmaink megcsalnak... Szóval sok vers, novella vagy regényrészlet, teleírt kottalap kerül papírkosárba. Sok kész szobor a kalapács alá. Itt nem úgy van, mint az emberekkel; kiket úgy kell elfogadni, amilyenre sikerültek. No de térjünk vissza a műhöz, mit a látható anyaghatáron hagytunk el. Kövessük most már a szellem területén, ahol az élményből gondolat s a gondolatból alkotó szándékká, illetve tetté fejlődik.

Az élményből fogan a gondolat, s a gondolatból formálódik a mű; először csak képzeletben, majd vázlatokon át érlelődik a végleges megvalósulásra.

De hogy jut a művész az élményhez, amiből művet lehet alkotni? Hiszen élménye mindenkinek van. El tudják mondani, le is írhatják; mégsem lesz belőle mű. Pedig nincsen csak a művész számára gyártott külön élmény. Ugyanabból a kútból merítenek ők is. Ugyanazt a tájat, vagy emberi sorsot látják, mint bárki más. De más a látásmódjuk. Túllátnak a naturális valóságon. Egyszerűsítik, vagy felfokozzák, vagyis művé alakítják az élményt. Az élmény csak nyersanyag, s miként a kőből a szobrot, abból is ki kell hámozni a művészi témát.

Például: a vizsgálóbíró az eléje vezetett vádlottat szemtől szembe megismeri. A vallomásokat az egész tényállással együtt írásba foglalja. Ebben az írásban benne van egy gyilkosság minden tragikus mozzanata. A rendőrségi nyomozás, a helyszíni szemlék, a tanúk vallomásai mind papírra kerül. Mire egy ilyen bírósági eljárás befejeződik, az írásokból vastag kötelet lehetne csinálni. Bár minden betű élmény, végzetes emberi sorsok, véres tragédiák; mégsem tekinthető művészi alkotásnak. De egy ilyenszerű élményanyagból Dosztojevszkij a Bűn és Bűnhődésben a világirodalom egyik remekét alkotta meg.

A művész az élményből kiemeli a magvát vagyis a témát, amit műfajának megfelelően: az író novellává, regénnyé oldja. A költő verssé tömöríti, a szobrász a költőnél is szűkebbre, formává alakítja.

De nemcsak a személyesen átélt élmény nyújt témát. Közvetett, vagy más művészi alkotások felidézte élményekből is születhetnek nagyszerű új művek. Irodalmi és képzőművészeti alkotások inspirálták a zenészeket s zenei művek képzőművészeket, írókat. Saját munkásságomban is kimutathatók különböző művészeti ágak hatásai. Különösen a zenének; még közelebbről Kodálynak és Bartóknak volt nagy hatása művészetem szellemi és formai fejlődésére, kialakítására. De hatottak rám irodalmi művek, vagy írókkal való személyes kapcsolataim. Az sem ritka, hogy más művészeti ágakba is beleártjuk magunkat. A szobrász verset, vagy prózai művet ír, fest. A festő szobrot csinál stb. Mindezt nem azért tesszük, hogy más műfajokban is teret hódítsunk magunknak, hanem mert ez mind hozzá tartozik az alkotótevékenységhez. Véleményem szerint az igazi művész csak akkor teljes, ha az összes más művészeti ágakat is annyira ismeri, mint a sajátját. A megismerésnek legjobb gyakorlata a mű-

fajokkal való próbálkozás. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy azonos szinten is kell tudni művelni – de ha sikerül, nem árt...

Szobraim témáit legszívesebben saját élményeimből veszem. Hogy miként lesz az élményből téma, majd mű; ez nem egyöntetű folyamat. Vannak élmények, melyek robbanásszerűen válnak témává, vagy művé. De vannak, melyek hosszú időn át, sokszor évekig érlelődnek. Hogy jobban érzékeltessem a különböző folyamatokat, két példát említek: 1940-ben Párizs elestének híre rendkívül fölizgatott. Idegességemben egy előttem heverő papírra össze-vissza firkáltam. Csak úgy céltalanul, ahogyan az ideges emberek szokták. Egyszer csak két kusza vonal összekapcsoldódásán akadt meg a szemem. Nem volt az rajz, csak firkálás, de a fölizgatott idegállapotban ez a két vonal mozogni kezdett, s egy menekülő anya alakját fedeztem fel a kusza vonalakból. Olyasmi ez, mint a felhőbe, vagy a falon az eső csurgásfoltjaiba belelátott alakok, mozgások. – Gyerekkoromban sokat szórakoztunk ezekkel.

Ezekből a kusza vonalakból született még ezen a nyáron az életnagyságú Háború című szobrom.

Evvel szemben a Falu bolondja című szobrom (mindössze hatvan centi) gondolatát közel tíz esztendőn át hordtam magamban. Sokszor már meg is feledkeztem róla, de újra és újra fölbukkant – nemcsak mint gondolat, de vidéki útjaim során élő valóságban is. Végül mint nyomasztó adósság nehezedett rám. Majd 1953-ban végre szobor lett.

A példákban két végletet mutattam be, egyik sem általánosítható, de mégis jellemzően mutatják az alkotómunka szellemi folyamatát.

Ha már ennyit elmondtam alkotóműhelyem belső világáról, a teljesség kedvéért szólnom kell a legkedvesebb anyagomról: a kőről.

Kőbe faragni nemcsak nehéz, de a legnagyobb gyönyörűség is alkotóművész számára. (Meg kell jegyeznem, hogy én ma is a régimódi faragást üzöm. A ma általánossá vált üzemesített kőbe másolást, mit pontozógép segítségével ipari szinten végeznek, nem tudom művészetként értékelni.) A kő a művész számára a legvarázsosabb anyag. Michelangelo egyik szonettjében így vallott róla:

„A legjobb művész sem tud oly eszmét
mit fölöslegével nem rejt a kő
magába; s csak az elmét követő
kéz bonthatja ki burkából a testét"

(Rónay György fordítása)

Ebben a versben nincsen semmi költői túlzás. Személyes élmény diktálta minden sorát. Ez a szonettrészlet azt példázza, hogy a kő a művész számára nem élettelen, hideg anyag, hiszen a burok alatt ott van a szobor. Csak a fölösleget kell lehántani róla, hogy kiszabadítsuk.

Számomra a kő minden más anyag fölött áll. Amikor szembe kerülök egy kőtömbbel, napokig, vagy hetekig figyelem, kerülgetem. Próbálom kilesni, kitapintani, mi rejtőzik benne? – Mivel anyagi helyzetem nagyon szűk korlátok közé szorított – nem mindig áll módomban előre megtervezett műhöz követ beszereznem. Úgy látszik, örök sorstársammá szegődött a szegénység. Mint fiatal művész (harminc évvel ezelőtt) az első kőkísérleteimhez az utcán talált köveket használtam. A márvány, néhány kis mérettől eltekintve, örök vágyálom maradt mindeddig. Innen-onnan kapok egy-egy darab követ, de ezek nem mindig ideális arányúak, vagy formájúak. Ez alkalmazkodásra kényszeríti a művészt, mert ilyenkor nem én határozom meg a kompozíciót, hanem a kőtömb formája. Mivel szigorúan tartom magam elvemhez, hogy a kőtömböt a lehető legkisebb fölösleg eltávolításával alakítsam szoborrá, így a legkülönösebb mozdulatú alakok öltenek testet vésőm alatt. Bizony sokszor szomorú alakok kerülnek napfényre a kőtömbből s mintha fájlalnák, hogy meg kellett születniök.

Legtöbb kőszobrom ilyen körülmények között született, mégis ezeket szeretem legjobban; talán mert leginkább érzem a magam sorsát, emberi mivoltomat ezekben a kicsit mindig torzónak ható művekben.

A kőben költészet van. A legnagyobb élmény, amikor a vésővel megbontott kő tömb élővé kezd válni és néz. A durva, pattintott felület még csak sejtelmesen mutatja a leendő szobor formáját. Nincsenek még határozott formák, vonalak, csak sejtelmes, szinte látomásszerű jelenségként mutatkozik, mint ahogyan ködös időben láthatók az emberek, dolgok. Az ilyen állapotban félbehagyott kőszobor már teljes művészi élményt nyújt. Sőt sokszor izgalmasabb, mint a túlságosan befejezett mű. Gondoljunk csak Michelangelo félbemaradt rabszolga szobraira. Ilyen önálló életszerűséggel semmilyen más anyag nem rendelkezik. Ezért mondom, hogy a kőben költészet van.

Említettem már, hogy a készítendő művet rendszerint vázlatok előzik meg. De ezeket legtöbb esetben csak a faragás megkezdésénél használom, mert a kőtömb megbontása után maga a kő új gondolatokat, ötleteket ébreszt. Ekkor már a vázlathoz való ragaszkodás gátolna az anyagnyújtotta lehetőségek kihasználásában. Így érem el, hogy kőszobraim mindig anyagszerűek s a kész műben is visszacsendül a kőtömb eredeti formája.

A kőszobor faragása sok vívódást, kemény fizikai munkát igényel, de jóleső fáradság. Ilyenkor valóban érzi a művész, hogy alkot, mert alkotni jó . . .

– Ilyen a valóságban az én alkotóműhelyem. Nincs abban semmi bohémi, semmi romantika. Csak munka! . . . munka! . . . munka! . . .

ANDRÁSSY KURTA JÁNOS: Anyaság

Hárs Éva, művészettörténész

Simon Béla, pécs-baranyai festő életművét elemző könyve megjelent.

Salamon Nándor (Gyáj): Simon Béla kiállítása Gyárott.
Dunántúli Napló, 1946. Júl. 4.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ORSZÁG VILÁG

Budapest

1975 JUN 11.

Dr. Hárs Éva művészettörténész

KÖNYVESPOLC

Új művészeti könyvek

Az utóbbi időben egész sor igen szép kiállítású művészeti könyv jelent meg a könyvpiacon.

Elsőként említjük a könyvhétre kiadott kötetet, a Mai magyar iparművészet sorozat elsőszülöttjét, Koczogh Ákos: Kerámia, porcelán, üveg című munkáját. A szerző, aki a mai magyar iparművészet egyik legjobb ismerője, egyedi és ipari kerámia, porcelán és üvegedényeket, épületdíszeket, térplasztikákat mutat be album alakú, gazdagon illusztrált könyvében. Élvezetes stílusban, tárgyilagosan elemző módszerrel ad keresztmetszetet az utóbbi évek kerámia-, porcelán- és üvegművészetéről. A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata nagy feladatot vállalt, amikor ezzel a könyvvel megindította négy kötetre tervezett sorozatát a mai magyar iparművészetről.

Ugyancsak a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalatának gondozásában jelent meg dr. Hárs Éva Martyn Ferencről írt gyönyörű monográfiája. Hárs Éva művészettörténész, a pécsi Janus Pannonius Múzeum főigazgatója, különös szeretettel és elmélyültséggel írta meg tanulmányát a Pécsett élő és alkotó Martyn Ferenc Kossuth- és Munkácsy-díjas érdemes művészről, akinek festészete Pécsett iskolát teremtett, s országszerte sok fiatal követőre talált. A gazdagon illusztrált, igen szép kiállítású könyv a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata új sorozatának, a Művész-monográfiáknak első kötete.

Ugyanennek a kiadónak a Mai magyar művészet sorozatában új kötettel jelentkezett Pogány Ö. Gábor, aki Csáki-Maronyák József festészetét mutatja be.

últ a földreform
agybirtokrendsz
ó fenn, azt a me
tósok is tudták.
indegy, hogy
öldreform, s mi
ajtják végre. N
elejteni, hogy a
észei már több
adultak és a föl
ég mindig nem történt sem-
ni. Az ideiglenes kormány
egalakulása után elsősorban a
ommunista Párt volt az, mely
orgalmazta a földreform mi-
őbbi megalkotását. A vita a
ormányon belül február közé-
e táján indult meg és igen he-
es összecsapásokhoz vezetett.
koalíciós pártokon belül első-
rban a Kisgazdapárt jobb-
árnya és a Polgári Demokrata
rt vezetői voltak a radikális
ldreform ellen. Előzetes párt-

ten, a még nyilaskézen levő Nyugat-Dunántúlon tevékenykedtek. A magyarországi partizánharcokban az eddigi — és még távolról sem teljes — adatok szerint mintegy két és fél ezren vettek részt. A fővárosban és környékén a Kommunista Párt által szervezett és irányított, vagy spontán módon létrejött egységekben hatszáz fegyveres harcolt. Vidéken, jórészt kommunisták által szervezett csoportokban körülbelül ugyan-

dr. Hárs Éva, művészettörténész
a pécsi és Baranya m.-i múzeumok
vezetője.

T.Á.: Pécs a Képtárak városa.
Tükör, Budapest, 1977. júl. 17.

1021

1978. junius 29. Kossuth 11,25 VGné

Népi ellenőrök vizsgálták

- A kulturális életben azt hiszem nagyon nagy helyet foglalnak el a muzeumok, és azt hiszem elmondhatjuk, hogy itt nem helyi, de országos jelentőségük vannak, és egyre gyarapodott az utóbbi években a számuk. Kicsit tréfásan, dr.Hárs Éva, a Megyei Janus Pannonius Muzeum vezetője az előbb azt mondta, tanácsnál? Valaki igencsak tréfásan azt jegyezte meg, nagy ég, na irjon annyit, mert abból mindig gondok vannak! De, ha félretesszük a tréfát, azért ebben igazság is van.

- Nyilvánvaló, a muzeum alapvető feladata a muzeum, a gyüjtemény gyarapitás, az viszont nem elegendő, hogy a mütárgyakat begyüjtjük és berakjuk a raktárba. Az lenne a főbb cél, hogy minél többet a kiállitásra vigyünk, ezekből a mütárgyakból. Igen, ám, csakhogy nagyon sok olyan mütárgy kerül be a muzeumba, amely abban az állapotában, ahogy begyüjtöttük, nem kiállitható. Gondolok régészeti tárgyakra, amelyek talán töredékes állapotben kerülnek elő a föld alól, vagy néprajzi tárgyakra, amelyeket a falvak padlásain, pincében gyüjtenek össze a néprajzos kollégák, és restaurálásra szorulnak. És bizony nem kereskedel mi vállalat vagyunk , adás-vétellel nem foglalkozunk, csak gyüjtéssel, enél fogva mindig nagyobb területet igényelünk.

- Most nem a muzeumban ültünk le beszélgetni, hanem a Megyei Népi Ellenőrzési Bizottságon, ahol a megyei népi ellenőrzés elnökhelyettese, Perger Zoltánné beszélgetőtársunk. Ez persze nem véletlen, hiszen 1974-ben országos vizsgálat részeként itt a megyében is vizgálták a muzeumok helyzetét.

- A vizsgálat megállapitotta, hogy jelentősen fejlődött a muzeumi hálózat, gazdagabb lett az anyag, javultak az anyagi és tárgyi feltételeik is. Mindezek ellenére azonban a vizsgálatunknak akkor több kritikai megállapitása is volt. A rendelkezésre bocsátott anyagi erőforrások még igy is, a sok erőfeszités ellenére is szükösnek bizonyultak, a szakmai, felügyeleti ellenőrző munka nem volt elég szervezett, és hatékony, inkább csak az ellenőrzések szerü vonalra terjedtek ki. A muzeum létszáma kevésnek bizonyult, nem állt arányban a növekvő feladatokkal. Legszükebb keresztmetszet a kisegitő létszámban, a muzeológusok mellett tevékenykedő restaurátor, és a nyilvántartás is egészen minimális volt. Évek óta törekedtünk ennek a létszámnak a gyarapitására,

- Ötszakos muzeum vagyunk, minden muzeológusi szak képviselt a Megyei Muzeumi Szervezetben. Tiz-tizenöt évvel ezelőtt az öt szaknak nem is volt meg minden területen képviselője. Ma már ott tartunk, hogy minden szakot három-négy muzeológus képvisel. Négy-öt az ideális létszám egy-egy szakterületre, a muzeológiának minden feladatát akkor tudnánk ugy eleget tenni, hogy tudományos kutatásra, anyg gyarapitásra, egyformán jusson idejük, lehetőségük. Na most az anyag gyüjtésével kapcsolatban

természetszerüleg megnövekednek a belső muzeológiai feladatok, ugyanakkor, amint már emlitettem, a restaurálási feladatok. Arra törekedtünk, hogy mühelyeket hozzunk létre a restaurátori munka elvégzésére. Eredetileg egy vegyes mühelye volt csak a muzeumi szervezetnek, ahol jobbára régészeti tárgyakat tudtak csak restaurálni, a néprajzi anyag restaurálására egyáltalán nem volt mód mondjuk 6-8 évvel ezelőtt. Mühelyünk, képzőmüvészeti restaurátorunk ugyancsak nem volt, mühelyünk nem volt. A vizsgálat idején már ott tartottunk, hogy volt két müvészeti restaurátor, képzőmüvészeti anyag számára. Volt két kép restaurátorunk és néprajzos restaurátorunk, és egy természettudományos restaurátorunk. Azóta ez növekedett. A létszám ugy, hogy saját magunk gazdálkodtuk ki létszámok összevonásával, részben ugy, hogy a felettes hatóságunktól kaptunk támogatást.

- A muzeumlátogató a kiállitott anyaggal találkozik, nem érzi például mögötte a restaurátori gondokat. De esetleg a technikai feltételeket sem. Miélőtt elkezdtünk volna még beszélgetni, azt mondta, hogy például a régészeknek jóformán az ásó-kapa az, ami létezik, mint eszköz, márpedig ez nagyon kevés.

- Igen primitiv eszközökkel dolgoznak, a szükséges tárgyi, technikai felszereltségük nem megfelelő. Keresőmüszerrel, gépkocsival, egyéb szállitó eszközzel nem rendelkeztek.

- Megkönnyitené a munkákat, ha volnának megfelelő korszerü eszközeink. El kell mondani, hogy semmi remény nincs arra, hogy lesz.

- Azt hiszem, ez országos probléma. Az persze nem egy elérhetetlen vágy, hogy még a Jakab-hegyen időre előretervezett, vagy talán hosszabb időre előtervezett nagy ásatáshoz egyterepjáró gépkocsival rendelkezzünk. Mégis elérhetetlen, mert a gépkocsihoz gépkocsi létszám kell. A Megyei Tanácsban meg volt a hajlandóság, hogy számunkra egy ilyen gépkocsit vásároljon, de nem kaptuk meg a terepszámot, nem tudunk venni terepjáró gépkocsit. Az sem lenne talán ipari, vagy egyéb más helyen dolgozóknak nagy kivánság, hogy lakókocsival rendelkezzenek. Külső területen lévő brigádok számunkra elég nagy gond, szinte elérhetetlen vágy, hogy lakókocsit vásároljunk.

- Az elmult egy-két esztendőben nagyon nagy segitség volt, főleg a közmüvelődési munkánk terén, a közmüvelődési alap, a kulturális alap, amelyből juttatásokat kaptunk, és a kiállitásainkat és a közmüvelődési munkánkat korszerübbé tudtuk tenni. Magnetofonokkal, vetitőgépekkel, tehát a munkánknak legalább az a része, amely a közönséggel közvetlen kapcsolatban áll, korszerüsödött.

- A muzeum szolgáltatásainak propagálásában is jelentős eredményeket értek el, igy országos jelentőségü kiállitásaik is

voltak, és ehhez megfelelő ismertetőanyagok propaganda anyagot is biztositottak. Itt indokolatlanul nagymennyiségü anyag felhalmozódást tapasztaltunk, amely arra engedett következetet ni, hogy az értékesités és a terjesztés megszervezése talán nem volt kellő körültekintéssel megoldva.

- A képek nem filléres dolgok.

- Hát az értékét tekintve, egy nagyon relativ dolog ez. Az a helyzet, hogy vannak olyan kiadványaink, amelyek az állandó kiállitásokhoz kapcsolódnak, katalógusok.

- Ezekből mindenképpen kell tartalék.

- A vizsgálat időpontjában 32 állandó kiállitási katalógusunk készült el, 10-10 ezer példányban, persze nagy szám, nagy érték, a raktárkészlet, elfekvő raktárkészletnek számitott, holott, ha a kiállitásunk tiz évig üzemel, akkor ennek a katalógusnak tiz évig kell tartania . A kiállitáson nem változtatunk, a katalógus nem vesziti el az aktualitását.

-Az utánnyomása sokkal drágább, mint a raktározás, ezesetben.

- Pontosan azt akartam mondani, hogy nem lehet utánanyomni, hanem ujra ki kell adni. Tehát a nyomdai árak emelkedésével ez esetleg ötszörös árat jelentene, ha öt-hat év mulva ujra kiadnánk.

- Azoknál a katalógusoknál, amelyek a muzeum nyakán maradtak, valami más is közrejátszott, tehát nemcsak azokról volt itt szó, amelyeket hosszu távra készitettek, tehát jó ideig volt belőlük tartalék, hanem olyanoknál, ahol a nyomdai átfutási idő és az adott rendezvény nem volt eléggé szinkronban.

- Nem tudom ezt honnan tudja, de pontosan rátapintott. Tudniillik volt azolyan, hogy az országos biennáléra, az egy hónapig tartó rendezvényre a nyomda nem készitette el határidőre a kiadványt, hanem csak a megnyitó után egy héttel. De olyan is volt, hogy már bezártuk a kiállitást, amikorra már elkészült a katalogusa. Persze, hogy a nyakunkon maradt ez a kiadvány.

- Ilyenkor muszáj átvenni? Hiába nem tartotta a szerződést a nyomda?

- Magára a kiadványra szükségünk van, dokumentációs tervfeladatainknak alegot tudunk vele tenni, csak éppen árusitani nem tudunk. Ha a nyomdával annyira összeveszünk, akkor a legközelebbi katalógus még igy sem készül el idejében. Sajnos kivagyunk szolgáltatva, egy nyomda van, ni nem tudunk a Fővárosba szaladgálni. Sőt, a fővárosi muzeumok is vidékre viszik a kiadványaikat.

- Ennek az 1974-es vizsgálatnak tulajdonképpen utóvizsgálata, csak beszámoltatás formájában az, ami a közel multban történt.

Itt dr.Hárs Évának kellett beszámolnia a négy év változásairól. Most egy kicsit közelitsük ezt igy meg, ho gy először is ennek az vizsgálatnak, mint muzeumigazgató, milyen hasznát látta?

- Az országos összehasonlitás lehetőségét adtaszámunkra. Ahol élesebben hozta ki a problémákat, bár háborogtunk fölötte, de végülis beláttuk a vizsgálatnak azokat a szempontjait, amelyeken magunknak kell változtatni.

- Mire gondol? Mert azt hiszem, hogy erről volt talán a legkevesebb szó, amin a muzeológusoknak kell változtatni.

- Igen. Például feltárta a vizsgálat azt, hogy elmaradt karto nozás, mondjuk a régészeti osztályon. Három év alatt tiz ezer kartont pótoltak. Ennek a korábbi régészkollégák ágáltak, hogy ez egy adminisztrativ feladat, a kutatásban nem elsőrendü. Igaz, hogy nem volt hozzá gépelő létszám. De, ha az embert bátoritják, akkor az ember mégis megtalálja, saját lehetőségein belül is azokat a módokat, amellyel ilyen problémákon tud változtatni.

- De egy csomó olyan dolog is volt itt, amin a saját erejükből viszont nem tudtak vagy nem tudtak volna változtatni. Kaptak-e például ennek következtében több pénzt? Kimondottan a vizsgálat következtében? Ha nem is eleget,de többet?

- Kaptunk többet, de talán nem ilyen konkrétan azért, mert a vizsgálat volt, hanem, hogyan is juthatott ez kifejezésre, követeltük. Ugyanis a vizsgálat ideje alatt készitettük a távlati tervünket, a hosszutávu tervünket. A vizsgálat kifogásolta is, hogy még nincs terv, de éppen a megelőző időszakban tartottunk. Na most a távlati tervet, a 15 éves távlati tervet már a vizsgálat szempontjai szerint tudtuk összeállitani.Mi beterveztük azokat az igényeket, amelyeket a vizsgálat megállapitott, és ahogy előirt részünkre. A Tanács költségvetési összegét elvileg nem emelhette, azóta is a beszerzésre szánt költségvetés, 15 ezer forintban állt fendelkezésünkre, mint a megállapitás szerint 2oo vagy mennyi kellene. Azonban a munkatervünk alapján tudtuk kérni ujra, és ezért minden évben egy nagyobb összeggel emelkedett a költségvetésünk. És a feltételeknél is figyelembe tudták venni, azokat az igényeket, amelyet a vizsgálat alapján előterjesztettünk. Például a Mohácsi Dél-Szláv Nemzetiségi Muzeumban, megnyitása után kiderült, hogy a klimaviszonyok rosszak. Az anyag tönkremegy. Most már ott tartunk, hogy előkészités alatt van, importból beszerzendő páradusitó gép. Megkaptuk a Tanácstól a lehetőséget, a devizát, a forintfedezetet is, ha lassan is, ha nehezen is. Nem azért, mert a vizsgálat előirta, hanem mert valóban ennek a szükségessége valóban fennáll.Én azt mondanám, hogy szemléletben közelitettek a felettes szerveink, Például a Csontvári Muzeumhoz igencsak klimatizáló berendezést szereltünk fel, a Vasarelly Muzeum megnyitásakor már biztonsá-

gi rendezéssel együtt müködött, ugyancsak klimatizáló berendezéssel. A most készülő Uitz Muzeumban, ahova a Magyar Nemzeti Galériától is kapunk kölcsön anyagot, ugyancsak biztonsági berendezés készül. Azt hiszem az az országos vizsgálat, eredménye volt, hogy a muzeumi tárgyak biztonságát olyan módon is szolgáljuk, hogy az elveszett tárgyaknak utána lehessen keresni. Tehát mi is országos rendelkezést kaptunk arra, hogy minden tárgyat le kell fényképezni.

- És most már jelenleg van minden kiállitott tárgyról fényképük?

- Igen, van.

- Elsősorban a pécsi muzeumokról beszéltünk, noha itt a megyében több kisebb-nagyobb muzeum is akad. Most ezeknek a kisebb muzeumoknak milyen a helyzete. Hiszen azért Pécsnek, egyrészt, mint nagyvárosnak, másrészt nagy kulturális élettel rendelkező városnak van vonzásköre a szakemberek számára is. Egy kisebb, eldugottabb helyen ez már korántsem biztos.

- A megyének egy nagyon fontos muzeológiai szakterülete van, a néprajz, amelynek a gyüjteményanyaga országos jelentőségü. Akkor, amikor a vizsgálat folyt, igen erős raktározási, leltározási problémákkal küzdött ez a részleg. Nagyon nagy előrelépés történt a mohácsi muzeum tekintetében, ahol hosszu évek óta probléma volt az elhelyezések, az épülete nagyon kicsi volt, néprajzi kiállitás lehetősége nem volt. Ugyanakkor a muzeumnak nagyon lelkes néprajzos vezetője van Mohácson, aki az elmult tiz évben nagyon gazdag anyagot gyüjtött össze, mégpedig dél-szláv nemzetiségü anyagot. És ez az anyag, ez a nagyon nagy értékü anyag igen-igen rossz raktárban, rossz körülmények között tárolt, ugyhogy már gombásodás, penészesedés lépett fel. Sikerült elérni a vizsgálat óta, hogy egy régi malom, gabonaraktárt megkaptuk, ez egy többszintes nagy raktár, a Tanács segitségével a raktár melletti lakóházat is kisajátitással megkaptuk, ahol restaurátori mühelyt, feldolgozó szobát tudtunk kialakitani. Időközben elkészült a mohácsi muzeum uj állandó néprajzi kiállitása, amit az imént emlitettem. Elkészült egy uj időszaki kiállitás a Mohácsi Csata történetéről, igaz, hogy a muzeológus nagyméretü gyüjtést rendezett, és igaz, hogy ez a nagyméretü raktár már majdnem tele van,

- Hogy visszatérjünk a kezdeti tréfához, hogy ne gyüjtsenek tovább, mert az helyet követel.

- Ha most nem gyüjti fel, tiz év mulva már nem tudja felgyüjteni azokat a nép darabokat, amiket ma még megszerezhet. És azért még tiz évre való helye van abban a raktárban, tiz év mulva meg mára z utódaink gondja legyen, hogy hol helyezik el a következő gyüjtést.

- - -

Hárs Éva, művészettörténész.

Pécsnek sok érdekes múzeuma van. – Erről beszélgetnek az adásban Hárs Évával, a Baranya-megyei Múzeumak igazgatójával.

Iránytű.

1977. IV. 5. Petőfi 20.33 (Áné).

1621 4-5

1978. julius 27. Kossuth lo,25 VGné

Népi ellenőrök vizsgálták

- - Pécs kulturális életében nagyon nagy helyet foglalnak el a muzeumok és azt hiszem, hogy méltán mondhatjuk, hogy itt nem helyi, de országos jelentőségüek vannak. És egyre gyarapodott az utóbbi években a számuk. Kicsit tréfásan dr.Hárs Éva, a megyei Janus Pannonius Muzeum vezetője az előbb azt mondta, hogy a tanácsnál? Valaki ugyancsak tréfásan azt jegyezte meg, hogy ne gyüjtsetek már annyit, mert ebből mindig gondok vannak. De hogyha félretesszük a tréfát, ebben igazság is van.

- Nyilvánvaló a muzeum alapvető felata a gyüjtemény gyarapitás, az viszont nem elegendő, hogy a mütárgyakat begyüjtjük és berak juk raktárba. Az lenne a fő cél, hogy minél többet a kiállitásra vigyünk ezekből a mütárgyakból. Igenám, csakhogy nagyon sok olyan mütárgy kerülb e a muzeumba, amely abban az állapotában, ahogy van, nem kiállitható. Gondolok itt régészeti tárgyakra, amelyek esetleg töredékes állapotban kerülnek elő a földekből, vagy néprajzi tárgyakra, amelyeket a falvak padlásain, pincéiben gyüjtenek össze a néprajzos kollégák és restaurálásra szorulnak. És mivel mi nem kereskedelmi vállalat vagyunk, adás-vétellel nem foglalkozunk, csak gyüjtéssel, az összegyüjtött anyag kiállitásával, ennél fogva mindig nagyobb teret igényelünk.

- Most nem a muzeumban ültünk le beszélgetni, hanem a megyei Népi Ellenőrzési Bizottságon, ahol a Megyei Népi Ellenőrzés elnökhelyettese, Perger Zoltánné a beszélgetőtársunk. Ez persze nem véletlen, hiszen 1974-ben országos vizsgálat részeként itt a megyében is vizsgálták a muzeumok helyzetét,

- A vizsgálat megállapitotta, hogy jelentősen fejlődött a muzeumi hálózat, gazdagabb lett az anyag, javultak az anyagi és a tárgyi feltételei is. Mindezek ellenére azonban az is tény, hogy a vizsgálatunknak akkor több kritikai megállapitása is volt. A rendelkezésre bocsájtott anyagi erőforrások még igy is, a sok erőfeszités ellenére is szükösnek bizonyultak, a szakmai felügyeleti, ellenőrző munka nem volt elég szervezett és hatékony, inkább csak az ellenőrzések pénzügyi vonalra terjedtek ki. A muzeum létszáma kevésnek bizonyult, nem állt arányban a növekedő feladatokkal.

- Legszükebb keresztmetszet a kisegitő létszámban, a muzeológusok mellett tevékenykedő restaurátor és nyilvántartási személyzet sem volt. Évek óta törekedtünk ennek a létszámnak a gyarapitására. Ötszakos muzeum vagyunk, minden muzeológiai szak képviselt a megyei muzeumi szervezetben. Tiz évvel ezelőtt, tizenöt évvel ezelőtt még az öt szaknak nem is volt meg minden területen egy-egy képviselője. Ma már ott tartunk, hogy minden szakot három-négy muzeológus képvisel. Négy-öt az ideális létszám egy-egy szakterületre, a muzeológia minden fel-

adatának akkor tudnak ugy eleget tenni, a tudományos kutatás ra, gyüjtemény gyarapitásra egyformán jusson idejük, lehetőségük. Na most az anyag gyüjtéssel kapcsolatban, természetszerüleg megnövekednek a belső muzeológiai feladatok, ugyanakkor, mint az imént már emlitettem is, a restaurálási feladatok. Arra törekedtünk, hogy mühelyeket hozzunk létre a restaurátori munka elvégzésére, eredetileg egy vegyes mühelye volt csak a megyei muzeumi szervezetnek, ahol jobára régészeti tárgyakat tudtak restaurálni. A néprajzi anyag restaurálása egyáltalán nem volt még mondjuk 6-8 évvel ezelőtt mühelyünk, képzőmüvészeti restaurátorunk ugyancsak nem volt, nem volt mühelyünk. NEP vizsgálat idején már ott tartottunk, hogy volt két müvészeti restaurátor, képzőmüvészeti anyag s zámára, volt két régész restaurátorunk, volt kép néprajzos restaurátorunk és egy természettudományos preparátorunk. Azóta növekedett a létszám, részben ugy, hogy saját magunk gazdálkodtuk ki, létszámok összevonásával, részben ugy, hogy felettes hatóságunktól kaptunk támogatást.

- A muzeumlátogató a kiállitott anyaggal találkozik, nem érzi mögötte pl. a restaurátori gondokat sem, de esetleg a technikai feltételet sem. Még mielőtt elkezdtünk volna beszélgetni, azt mondta, hogy pl. a régészeknél jóformán az ásó-kapa létezik, az, ami eszköz, márpedig ez nagyon kevés.

- Igen primitiv eszközökkel dolgoznak, a szükséges tárgyi-technikai felszereltségük nem megfelelő. Fémkeresőmüszerrel, gépkocsival, egyéb szállitóeszközökkel nem rendelkeztek.

- Megkönnyitené a munkát, ha volnának megfelelő, korszerü eszközeink. El kell mondanom, hogy máig sincsen, és remény sincs rá, hogy lesz. Azt hiszem, hogy ez országos probléma. Az perszre nem valami elérhetetlen vágy, hogy mondjuk a Jakabhegyen tiz évre előre tervezett, vagy még talán hosszabb időre előre tervezett nagy ásatáshoz egy terepjáró gépkocsival rendelkezzünk. Mégis elérhetetlen, mert a gépkocsihoz gépkocsi létszám kell, a Megyei Tanácsban meg volt a hajlandóság, hogy számunkra egy ilyen gépkocsit vásároljon, de nem kaptuk meg akeretszámot, nem tudunk venni terepjáró gépkocsit. Az sem lenne talán az ipari vagy egyéb helyen dolgozóknak nagy kivánság, mondjuk egy lakókocsival rendelkezzenek, a külső területen dolgozó brigád. Számukra elég nagy gond, szinte elérhetetlen vágy, hogy egy lakókocsit vásároljunk. Az elmult egy-két esztendőben nagyon nagy segitség volt, főleg a közmüvelődési munkánk terén, a közmüvelődési alap, kulturális alap, amelyből juttatásokat kaptunk, és a kiállitásainkat és a közmüvelődési munkánkat korszerübbé tudtuk tenni. Magnetofonokkal, vetitőgépekkel. Tehát legalább a munkánknak az a része, amely a közönséggel közvetlen kapcsolatban áll, korszerüsödött.

- A muzeum szolgáltatásainak propagálásában is jelentős ered-

ményeket értek el, országos jelentőségü kiállitásaik is voltak, és ezekhez megfelelő ismertető anyagot, propaganda anyagot is biztositottak. Itt indokolatlanul nagy mennyiségü készlet felhalmozódást tapasztaltunk, amely arra engedett következtetni, hogy az értékesitás és a terjesztés megszervezése talán nem volt kellő körültekintéssel megoldva.

- Az pedig tudvalevő nem filléres dolgok.

- Hát az értékét tekintve nagyon relativ dolog ez. Az a helyzet, hogy vannak olyan kiadványaink, amelyek állandó kiállitásokhoz kapcsolódnak, katalógusok.

- Tehát ezekből mindenképpen kell tartalék.

- A vizsgálat időpontjában éppen uj, két uj állandó kiállitásu katalógusunk készült el, tiz-tiz ezer példányban. Ez persze nagy szám, nagy érték, elfekvő raktárkészletnek számitott, holott, ha a kiállitásunk tiz évig üzemel, akkor ennek a katalógusnak tiz évig kell tartania, mert a kiállitáson nem változtatunk, a katalógus nem vesziti el az aktualitását.

- Az utánnyomás pedig sokkal drágább, mint a raktározás, ezesetben.

- Pontosan azt akartam mondani, nem lehet utánanyomni, hanem ujra ki kell adni. Tehát a nyomdai árak emelkedésével ez esetleg ötszörös árat jelentene, ha öt-hat év mulva ujra kiadnánk.

-Én azt hiszem, hogy azoknál a katalógusoknál, amelyek a muzeum nyakán maradtak, valami más is közrejátszott. Tehát nemcsak azokról volt itt szó, amelyeket hosszutávra készitettek, tehát jó volt, hogy volt belőle tartalék, hanem olyanokról, amelyeknél a nyomdai átfutási idő és az adott rendezvény nem volt valahogy szinkronban.

- Nem tudom, hogy ezt honnét tudja, de pontosan rátapintott, tudniillik volt olyan, hogy országos biennáléra, egy hónapig tartó országos rendezvényre a nyomda nem készitette el határidőre a kiadványt, hanem csak a megnyitó után egy héttel. De olyan is volt, hogy már bezártuk a kiállitást, amikorra elkészült a katalógusa. Hát persze, hogy a nyakunkon maradt az a kiadvány!

- És ilyenkor muszáj átvenni? Hiába nem tartotta be a szerződést a nyomda?

- Magára a kiadványra szükségünk van, mert dokumentációs cserefeladatainknak eleget tudunk vele tenni, csak éppen árusitani nem tudunk. Ha a nyomdával emiatt összeveszünk, akkor a legközelebbi katalógus mégugy sem készül el idejében. Sajnos ki vagyunk szolgáltatva, egy nyomda van, mi nem tudunk a Fővárosba szaladgálni nyomdákért, sőt a fővárosi muzeumok is vidékre viszik a kiadványaikat.

- Ennek az 1974-esvizsgálatnak tulajdonképpen az utóvizsgálata, csak most beszámoltatás formájában az, ami a közelmultban történt, éppen dr.Hárs Évának kellett beszámolnia a négy év változásairól. Most egy kicsit közelitsük ezt meg ugy, hogy először is dapvetően ennek a vizsgálatnak, mint muzeumigazgató, milyen hasznát látta?

- Az országos összehasonlitás lehetőségét adta számunkra, ahol élesebben hozta ki a problémákat, bár hoborogtunk fölötte, de végülis beláttuk, a vizsgálatnak azokat a szempontjait, amelyeken magunknak kell elsősorban változtatnunk.

- Most mire gondol? Mert azt hiszem, hogy erről volt talán a legkevesebb szó, amin a muzeológusoknak kell változtatni.

- Igen. Például feltárta a vizsgálat azt, hogy elmaradt kartonozás, mondjuk a régészeti osztályon. Három év alatt tiz ezer kartont pótoltak. Amit a korábbi régészkollégák ugy véltek, hogy ez egy adminisztrativ feladat, a kutatásban nem olyan elsőrendü. Igaz, hogy nem volt hozzá gépelő létszám. Szóval, ha az embert rászorítják, akkor valahogy mégis megtalálja szerény lehetőségein belül is azokat a módokat, amelyekkel ilyen pro b lémákon tud változtatni.

- De egy csomó olyan dolog is volt itt, amin a saját erejükből viszont nem tudtak vagy nem tudtak volna változtatni. Kaptak-e például ennek következtében több pénzt? Kimondottan a vizsgálat következtében, ha nem is eleget, de többet például?

- Kaptunk többet, de talán nem ilyen konkrétan azért, mert a vizsgálat volt, hanem hogyan is juthatott ez kifejezésre? Egy közvetve, ugyanis a vizsgálat idején készitettük a távlati tervünket, a hosszutávu tervünket. A vizsgálat kifogásolta is, hogy még nincs, de éppen a megelőző időszakban tartottunk. Na most a távlati tervet, a 15 éves tervet már a vizsgálat szempontjai szerint tudtuk összeállitani. Mi beterveztük azokat az igényeket, amelyeket a vizsgálat megállapitott, és ahogy mi felfogtuk, előirt. A Tanács a költségvetés összegét elvileg nem emelhette. Azóta is a költségvetésünkben a beszerzésekre 15 ezer forint szakmai beszerzésre áll rendelkezésünkre, a vizsgálat megállapitja, hogy legalább 2oo vagy mennyi kellene. Azonban mi a munkatervünk alapján mindig tudtuk kórni, és ezért legalább minden évben 5oo ezer forinttal emelkedett a költségvetésünk. És a póthiteleknél is figyelembe tudták venni azokat az igényeket, amelyeket mi a NEP vizsgálat alapján előterjesztettünk. Például a mohácsi dél-szláv nemzetiségi muzeumban megnyitása után kiderült, hogy a klimaviszonyok rosszak, az anyag tönkremegy. Most már ott tartunk, hogy előkészités alatt van, importból beszerzendő páradusitó gép, csak megkapjuk a Tanácstól a lehetőséget, a devizát, a forintfedezetet is, ha lassan is, ha nehezebben is. Nem azért, mert

NEB vizsgálat előirta, hanem, mert ennek a szükségessége valóban fennáll. Én azt mondanám, hogy szemléletben közelitettek a felettes szerveink a muzeumi gondokhoz. Például aCsontvári muzeumhoz ugyancsak klímaberendezéseket szereltünk fel, a Waasarelli Muzeum megnyitásakor már biztonsági berendezéssel együtt müködött, ugyancsak klimaberendezéssel. A most készülő Uitz muzeumban, ahova a Magyar Nemzeti Galériától is kapunk kölcsön anyagot, ugyancsak biztonsági berendezés készül. Azt hiszem, az is az országos vizsgálat eredménye volt, hogy a muzeumi tárgyak biztonságát egy olyan módon is szolgáljuk, hogy az elveszett tárgynak utána lehessen keresni. Tehát miniszterhelyettesi országos rendelkezést kaptunk arra vonatkozóan, hogy minden tárgyak le kell fényképezni.

- És most jelenleg van már minden kiállitott tárgyról fényképük?

- Igen, már megvan.

- Elsősorban a pécsi muzeumokról beszéltünk, noha itt a megyében még több kisebb-nagyobb muzeum is akad. Most ezeknek a kisebb muzeumoknak milyen a helyzete? Hiszen azért Pécsnek, mint egyrészt nagyvárosnak, másrészt , mint nagy kulturális élettel rendelkező városnak van vonzásköre a szakemberek számára is. Egy kisebb, eldugottabb helyen ez már korántsem biztos.

- A megyének egy nagyon fontos muzeológiai szakterülete a néprajz, amelynek a gyüjteményanyaga országos jelentőségü. Akkor, amikor a vizsgálat folyt, igen erős raktározási, leltározási problémákkal küzdött ez az osztály. Nagyon nagy előrelépés történt a Mohácsi Muzeum ügyében, ahol hosszu évek óta probléma volt a muzeum elhelyezése, az épülete nagyon kicsi volt, néprajzi kiállitás számára lehetetlen volt, lehetősége nem volt. Ugyanakkor a muzeumnak nagyon lelkes néprajzos vezetője van Mohácson, aki az elmult tiz évben nagyon gazdag anyagot gyüjtött össze, mégpedig dél-szláv nemzetiségü anyagot. És ez az anyag, ez a nagyon nagy értékü anyag igen-igen rossz raktárban, rossz körülmények között tárolt, ugy , hogy már gombásodás fenyegette az anyagot. Sikerült elérni a NEB vizsgálat óta, hogy egy régi malom gabonaraktárát megkaptuk, ez egy többszintes nagy magtárépület. A Tanács segitségével, a raktár melletti lakóházat is kisajátitással megkaptuk,ott munkahelyeket, restaurátor müheIyt és feldolgozó szobát tudtunk kialakitani. Időközben elkészült a Mohácsi Muzeum állandó néprajzi kiállitása, amit az imént emlitettem. Elkészült egy uj történeti kiállitás, a mohácsi csata történetéről. Igaz, hogy a muzeológus nagy lelkes gyüjtését követően tulajdonképpen ez a nagyméretü raktár már majdnem tele van,

- Hogy visszatérjünk a kezdeti tréfához, hogy ne gyüjtsenek tovább, mert az helyet követel?

- Ha most nem gyüjti fel, tiz év mulva már nem tudja begyüj teni azokat a népi darabokat, amelyeket ma még megszerezhet. S azért még tiz évre való helye van abban a raktárban, tiz év mulva meg majd az utódaink gondja legyen, hogy hol helyezik el a következő gyüjtés anyagát.

- Nagy Izabella müsora hangzott el.

- - -

DER Ausschnitt
1 BERLIN 45, Telex: 1-83 538 —WS—
Aufl. i. Tsd. } lt. Stamm
Richtung: } 1978 : 344,4;u,ü
Süddeutsche Zeitung
8000 München (Bay)
1021
17.01.79 J

Eva Hárs

Münchner Notizen

Ungarische konstruktivistische Kunst 1920—1977 zeigt der Kunstverein München in einer Ausstellung, die heute, 20 Uhr, eröffnet wird. Gezeigt werden etwa hundert Arbeiten von 29 Künstlern. Die Werke kommen aus privaten Sammlungen in Budapest und Pécs, aus Basel und München. Es sprechen Stadtrat Alfred Lott- [illegible] und Eva Hárs vom Janus-Pannonius-[illegible]um, Pécs. Die Ausstellung dauert bis zum [illegible]ebruar.

g, Zentnerstr., v. Hausbesitzer ohne Prov., herrl. 4-Zi.-Whg., Balk. u. Loggia, Mte. 1090,- + + Hzg., ab 1.3., KT 3 MM, Zu- unter ✉ ZS8350195 an SZ m. be.

-Harlaching
möbl. 1-Zi-App., helle Küche, ZH, 35 qm, gr. Südblk., sehr ru- ehrsgü. Lage, Miete incl. 600,- sofort,
n Brandmeier ☎089/8124863

an kinderl. Ehep. v. HV ☎646164

Kompl. einger. Wohnhaus im Lecht rol, ZH, m. 10 Betten, ganzj. zu ☎08332/1001 ab 18 h

Möbl. 5-Zi.-Reiheneckhaus, ZH, G Gge., Terr., in Laim, ca. 1500,- ink v. Pr., sof. zu verm. **☎584892**

Penthouse-Whg., Neuesting, 95 qm, Kü., Bad, Nä.S-Bahn, 858,-DM + + 50,- Gge., zu verm., **☎6500**

Schö. zentr. Großapp., ZH, W

Hárs Éva művészettörténész

Martyn-monográfiája a Képzőművészeti Alap Kiadójának gondozásában 1975-ben készült az érdeklődők kezében.

W.T.: Martyn Ferenc festőművész és Tatai Dalgozók Lapja, 1948. aug. 22.

Hárs Éva művészettörténész

Martyn Ferenc rajzainak kiállítása
Pécsett, a Káptalan u. 1. i galériában
látható. Martyn Ferenc, mint festő, ismert
elsősorban, „ha ő magát kérdezzük – írja
Hárs Éva – az utóbbi évek munkásságában
rajzait tartja fontosabbnak."

Szécsky András: Martyn Ferenc rajzai.

Új Tükör, 1979. szept. 2.

Hárs Éva művészettörténész

Az idei könyvhétre Hárs Éva munkája Martyn Ferenc Pécsett élő festő-grafikusról szóló tanulmányát jelentette meg a Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalata.

Esti Hírlap, 1975. jún. 7.

Hárs Éva művérzettörténész

A Tanácsköztársaság jubileumi kiállításra beküldött pályamű-vek zsüri tagja.

Dunántúli Napló, 1969, márc. 7.

dr. Hárs Éva, művészettörténész

Frank Magda szobrászművészét dr. Hárs Éva látta meg, hogy Siklóson a szoborkert részére dolgozzon, a Párizsban élő művész. Frank Magda kiállítását a Galériában rendezték.

Némedi György: Mesélget mondok a szobraimmal. (Frank Magda budapesti tárlata).

Pesti Műsor, 1949. aug. 22. 45. old.

dr. Hárs Éva, művészettörténész.

Martyn Ferencről írt: a Jelenkor 1979. 6. száma-ban:

Lantos Ferenc, festőművész — 506-508 old.-on

Keserü Ilona, grafikusművész — 511. old.-on

dr. Hárs Éva, művészettörténész — 512-513 old.-on.

Jelenkor, 1979. 6. 506-513. old.

dr. Hárs Éva, művészettörténész:

Martyn Ferenc festő-grafikus-szobrász-művész Pécsen, a káptalan u. 6. sz. alatt állandó kiállítása nyílik meg. – a kiállítás katalógusát Hárs Éva írta.

(K): Martyn Ferenc állandó kiállítása. Népművelés, 1949. szept.

1021

1981.IV.12.URH. 2o.23/KJné/
Séta a pécsi Muzeum utcában

A Pécsi Körzeti studió müsora következik.
Séta a pécsi Muzeum utcában. Riporter : Somogyvári Valéria.

- A kis utcát, amely a történelmi városrész belső magjában, nem sokkal a Széchényi tér felett húzódik csak a pécsiek hivják igy. Valódi, hivatalos neve Káptalan, a török kiüzése után kapta. A Messek alji város egyetlen utcája, amelynek azóta sem változott az elnevezése.

A volt kanonoki házakban ma képzőművészeti gyüjtemények fogadják az érdeklődőket. A Káptalan u. 2-ben a város legrégebbi, 1326-ban emelt épületében a Zsolnay Muzeum található. Vele szemben a Viktor Vasarelli emlékház, a magyar származásu, pécsi születésü francia müvész a városnak ajándékozott alkotásaival.
A 4.sz. épületben rendezték be Uitz Béla állandó kiállitását, a mellette lévő házban él és alkot az évtizedek óta Pécsett munkálkodó Kossuth dijas grafikus és festő müvész Martin Ferenc-

- Nem kellett ezért harcolni, talán csak érvekkel kellett bizonyitani azt, hogy olyan épületek, amelyek jobb sorsra érdemesek törvényszerüen olyan felhasználásra kell kerüljenek, hogy maga az épület egysége, architekturája megőrzésre kerülhessen.
Itt ezek a palotácskák gótikus alapokkal, a felujitás előtt megviselt, leromlott állapotban álltak ezek az épületek- Amugy is elhatározott, szükségszerü volt a felujitásuk. Namármost a helyreállitás azt kivánja meg ilyankor, hogy az épület eredeti legyen, eredeti mivoltában kerüljön vissza. Talán a legokosabban és legcélszerübben ilyen fajta középület alakitható ki belőle. Egy lakás létrehozása több pénzt igényel, mint a muzeum, hisen nincs semmi másra szüksége mint falakra és padlóra, még ajtó sincs az épületeken. Még az ablakokat is eltakarjuk paravánokkal, hogy több teret nyerjünk a kiállitásra.
Pécs kulturális életének olyan központjaivá váltak, ami nem is anyagiakban, hiszen 3 forintos belépő árral bizony nemigen lehet fenntartani a muzeumokat, de a kulturális értékben mégis csak jelentenek, számitanak valamit a város szellemi bevételének.

- Hárs Éva müvészettörténésszel a pécsi Janus Pannónius Muzeum igazgatónőjével, akinek nagy része volt abban, hogy ez az utca muzeum megszületett elindulunk sétálni házról házra, kiállitásról-kiállitásra.

dr. Hárs Éva,
művészettörténész

1021

1981.I.26. 4,25 N. - 9 -

Jó reggelt!

- A könyvespolcra ajánljuk.

- Művészeti könyvkiadásunk tiszteletreméltó ügybuzgalommal vállal részt a hazai és perszc külföldi közgyüjtemények kincseinek bemutatásában. Ez a kiadói tevékenység muzeumjárásra, tárlatlátogatásra ösztönöz, miközben ismeretlen értékekkel hoz minket közeli kapcsolatba. Nagyon sokan nem tudják például, hogy az ország második legnagyobb modern képzőművészeti gyüjteménye Pécsett található, sőt a XX.századi nagyar képzőművészet összefoglaló bemuatására állandó kiállitás keretében először ez a képtár vállalkozott. A Modern magyar képtár Pécs cimü könyvet Hárs Éva és Romvári Ferenc együttesen irta, szerekszt tette. A bevezető a képtár kialakulásának történetét leiró fejezet azért is tanulságos, mert nemigen tudja az ember, mikónt jön létre egy ilyesfajta nagyértékü gyüjtemény a mi korunkban Magyarországon és nem is a fővárosban. A gyüjtés 1955-ben indult, majd egy magángyüjtő nagyvonalu ajándékával rövidesen szárnyakat kapott. A képtárnak ekkor még nem volt saját otthona, de szükségmegoldások igénybevételével két év után már kaput nyithattak a nyilvánosságnak. Az alapitó adomány jelölte ki a módszeres fejlődés további utját. A müvészettörténészek pontosan tudták, hogy századunk magyar képzőművészetének hiánytalan bemutatásához mely mesterek alkotásaira van szükség. A két világháboru közötti kortárs müvészet legjobb darabjai magángyüjteményekben maradtak fönn. Ezekből igyekeztek minél többet a képtár számára megszerezni. Egy-egy gyüjtő adománya másoknak is követendő például szolgált. A gyarapitó igyekezet végülis oda vezetett, hogy a nagy mecénás, az állam segitségével 25 évvel az alapitás után a Pécsi Képtár a XX. századi magyar képzőművészet minden nagy vonulatát, minden jelentős mesterét be tudja mutatni. A képek, festények, szobrok, érmek és grafikák reprodukciói, akár egy alapos müvészet történeti tankönyv illusztrációs anyagát is képezhetnék. A könyvben lapozgatván arra gondoltam meg kéne tiltani a világ járó magyaroknak, hogy a Prádo, az Ermitázs, a Louvre muzeum adta élményeikről beszéljenek amig a hazai gyüjteményeket tövéről-hegyére nem ismerik.
- Még maradhatunk a modern müvészeteknél, mert a muzsika tájairól is érkezett egy könyvujdonság. Erich Salzmann amerikai zenetudós irta, a XX. század zenéje cimmel. Ez a laikusok számára készült irás szelid harcot indit a közfelfogás ellen, miszerint a legujabb korok kisérletező, uj hangokon megszólaló zenéje érthetetlen, élvezhetetlen. Sokan nem is próbálnak megbarátkozni vele. Salzmann az utóbbi évtizedekben kibontakzott zenei irányzatokat elemezvén nem hagyja figyelmen kivül a kort sem, melyben a müvek születtek. Fölvázolja a modern zene társadalomtörténetét, a századfordulótól napjainkig, a még helyüket kereső irányzatokig. Igy olvashatunk a popzenéről, a hepeningről és multimédiáról is. A Pécsi Képtárról szóló müvet a CORVINA, Erich Salzmann könyvét a Zeneműkiadó adta közre.
- Takács Margit könyvismertetése hangzott el.

Hárs György építész

6. Esterházy hitbizomány sopron. lakóépülete, 1932 (vlpr.) 55-old.

13. Hárs György és Winkler Oszkár: Városi bérház a Lochner Kristóf utcában, 1941

13

Sopron.

57-old.

Magyar Építőművészet, 1984. 2. 54-old.

2. Hárs György: Háromemeletes társasház a Köztársaság utcában, 1931

2

HÁRS GYÖRGY

ÉPITÉSZ.

JELEN VOLT WALTER GROPIUS ELŐADÁSÁN A MAGYAR MÉRNÖK ÉS ÉPITÉSZ EGYLET BUDAPESTI SZÉKHÁZÁBAN, 1934. FEBR. 5-ÉN.

BODRI FERENC: GROPIUS PESTI FÉNYKÉPE.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1970/1. 54. LAP

Hárs György

aláírása is szerepel annak a fényképnek a hátlapján, mely Walter Gropius budapesti előadása alkalmából, 1934.febr.5-én készült.

Bodri Ferenc: Gropius pesti fényképe. - Magyar Építőművészet, 1970.1.sz. 54. l.

3. Hárs György életművének vázlata

A két világháború közti soproni építészet egyik jeles egyénisége volt Hárs György. Dokomlás pusztán (Bogyiszló, Pest-Pilis-Solt Kiskun vármegye kalocsai járásában, Doromlás pusztának is írva) született 1898. március 28-án. *(5. kép)* Apja Hárs Richárd, a kalocsai érsekség erdésze, anyja Kobilás Mária. Elemi iskoláit Bajaszentistvánon járta, majd Baján a ciszterci rendi gimnáziumban végezte középiskoláit és itt érettségizett 1915-ben jeles eredménnyel. Az első világháború idején a 8. szabadkai Tersztyánszky huszárezred tartalékos tisztjeként, majd az utászoknál teljesít katonai szolgálatot. Közben a budapesti József Nádor Műegyetem hallgatója, itt szerez 1920-ban építészi oklevelet. 1922-ben feleségül veszi Nagy Adélt. Apósa, Nagy Emil ügyvéd, aki igazságügyminiszterként a társasház-alapítási törvényt alkotta 1923-ban. Az ő révén létesít kapcsolatokat az Esterházy hercegi hitbizományhoz, ahol 1921-1926 között építészként dolgozik Eszterházán, a mai Fertődön. Házasságából három fia születik (József, 1925, István 1927 és Antal 1933). 1927-ben

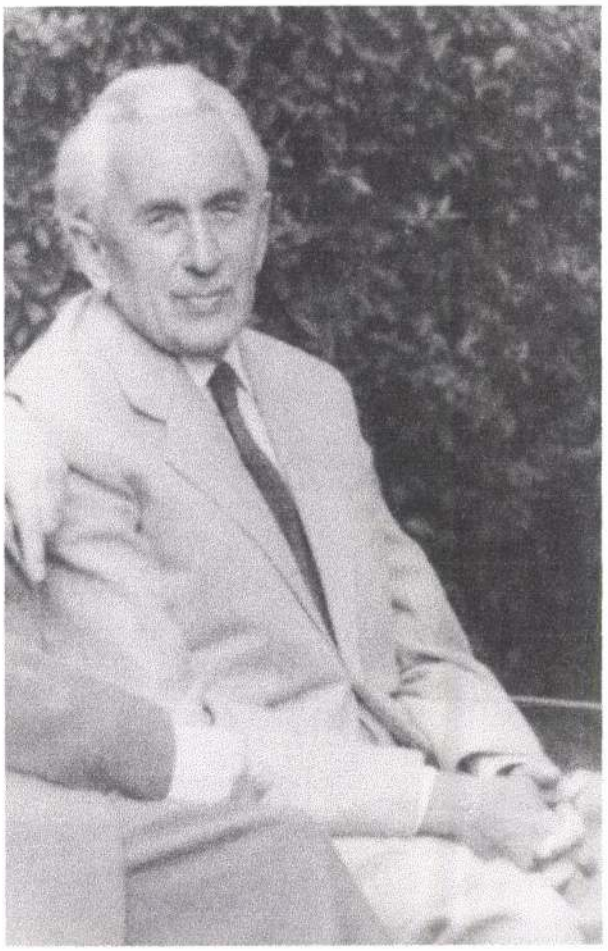

5. kép. Hárs György (1898-1971) építész

Sopronban önálló építőmesteri ipart vált ki, tervezői és kivitelezői gyakorlatot egyaránt folytat. Kisebb téglaégetőt is beindít. A gazdasági válságot követően azonban vállalkozása nehézségbe kerül, iparát 1934-től szünetelteti, 1936-ban megszünteti. Visszatér az Esterházy hitbizomány építési-építészeti szolgálatába. Sopronban széleskörű kulturális-társadalmi életben vesz részt (Magyar Mérnök- és Építészegylet, Képzőművészeti Kör, Zeneegyesületi vegyeskar, Soproni Korcsolyázó Egylet), bekerül a törvényhatóságba is. A második világháború után mint a Szociáldemokrata Párt tagja, rövid ideig a soproni szervezet elnökeként, működik. A Megyei Földbirtokrendezési Tanács kötelékében részt vesz a földosztásban. 1949-ben az első magyar vidéki állami tervező irodában dolgozik (MATI, majd Soproni, később Győri Tervező Iroda). Innen a zalamegyei olajvállalathoz, majd egy zalamegyei építészeti tervező irodához kerül. 1957-ben nyugdíjba vonul, kisebb magántervezéseket élete végéig vállal. Sopronban hunyt el 1971. március 24-én, a régi Szent Mihály temetőben nyugszik.

Tervezési tevékenysége nyomán Sopronban épült jelesebb alkotásai: Családi lakóház, Béke út 5. (1929), zártsorban álló dr. Khoór Ödön lakóház, Deák tér 39. (1930), Szent Domonkos-rendi Credo-egylet zártsorú épülete, Deák tér 41. (1934, Sopron bombázásánál 1944-ben elpusztult), Családi lakóház, Zrínyi utca Mikové-

6. kép. Sopron, Zrínyi u. - Mikoviny u. sarok, lakóház. Hárs György, 1934

nyi út sarok (1934), az első soproni társasház, Erzsébet utca 9. (1930), kiegészítve később két épülettel a mai Kiss János utcában (1931). Esterházy tisztviselői lakások a Deák tér 47. és a Kisfaludy utca között (tervpályázat nyomán). Református templom és paplak a Deák téren (1926-1929), Vöröskeresztes üdülő a Lővér körúton (1934, a háborúban elpusztult), Nelky-villa átépítése, Felsőlővér u. 25. (1937, később elbontották), Szélmalom-laktanya kislakásokká alakítása a Kurucdombon (1948), társasház, Deák tér 21-23. (1964), Sotex-üdülő a Fertő-tavon Fertőrákos mellett (1970). Ipari építészeti munkái közül a Soproni Selyemipar Kőszegi úti üzemi épületei (1930-1932) jelentősek. Ipari építészeti tevékenységében a vágóhidakra szakosodott, részt vesz a soproni vágóhíd 1940 évi meg nem valósított tervpályázati munkáiban is (társtervezőkkel). Kivitelezői munkássága keretében épül a Szent Imre kollégium, a Lővér uszoda átépítése (1934), a Lővér szálló és a felsorolt, általa tervezett lakóházak jelentős része is. Jelentős az épülettervezési tevékenysége Sopronon kívül is (Kapuvár, Csorna, Eszterháza, Kismarton, Mosonmagyaróvár, Nagykanizsa, stb.). Hárs György építészeti munkásságából jó néhány alkotást a racionális építészet soproni meghonosítói közé újítóként kell sorolni, főként két családi házát a Béke úton és a Zrínyi utcában *(6. kép)*, nemkülönben az Erzsébet-utca – Kiss János utcai társasháztömböt. Építészeti szakosodásának csúcsteljesítményei a vágóhidak, melyeket főleg Sopronon kívül építettek.

JEGYZETEK

1. Az Eidgenössisches Polytechnikum részéről Karl Pestalozzi (Vorstand der Ingenieurschule) 1886. dec. 16-án adta ki az 1886/87 tanévre a „Wasserversorgung der Gemeinde Enge" témájú diplomamunkát. A 26 oldal kézzel irt, táblázattal és számitásokkal kiegészített, bekötött munka a család tulajdonában van.
2. Wälder József 1910-ben a községi felvételi díj befizetése miatt vitába került Sopron várossal. Ekkor írja 1910. február 22-én kelt beadványában, hogy 22 éve lakik Sopronban. Végül 1911-ben mégis csak kifizeti a 30 korona összeget. (Sopron. Városi Levéltár)

HÁRS György építész

Koppány-emlékkiv
Bp. 1948

Hárs György, épitész

A soproni "Kaszinó"/Liszt Ferenc Müvelődési Ház/pinceklubjának megvalósitása már az 1943-as Winkler Oszkár-Hárs féle tervben is szerepelt. A kialakitás most megtörtént az 1963-as tervek alapján. 85.old

Szabó Lajos: A soproni "Kaszinó" és a Liszt Ferenc Müvelődési Ház 78.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XXIV. évf. 1970 Sopron

Hárs György, építész

A soproni "Kaszinó" átalakitási terveiből Hars és Winkler Oszkár tervei 1943-ból a legjelentősebbek.
80.old. 3.jegyz

Szabó Lajos: A soproni "Kaszinó" és a Liszt Ferenc Művelődési Ház. 78.old

Soproni Szemle. Helytört. Polyóirat. XXIV. évf. 1970. 80 ron

Hárs (?) György

épitész

a soproni ref. templom

tervezője

vrád

Biertempl.

I. d.

IRODALOM

– Csányi: Mus. és Könyvt. Értesítőben. 4 Cs. Kelly-kiállítás tanulságai – 127 old. 5. ábra. VII. köt.

JEGYZET

Hárs György

soproni épitész

Esterházy hercegi

a soproni tisztviselőház

terv p. 500 p-dij

MAGYAR EPITOMÜVESZET

1930. 3. sz.

29. l.

5-6. sz. 32. l.

JOANNOWITSCH PA

Hárs Gy.
építész

Magyar Építőművészet.
1941. 2/4. l. (Bérház
a soproni Deák-téren,
képpel.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

<Hárs György>

A sopron épitett

Cikke

< > Új feladatok

felé.

Magyar Épitőművészet

1944. 232. l.

és megolaltatni, amelyhez telepük szerint tartoznak

Hárs György
épitész

l.

MMÉEÉvk

1934.210.l

általános és részletes feltételek a nyírbogdányi elöl
a rendes hivatalos órák alatt naponta megtekinthető

A munkálatok 1909. évi szeptember hó 15-i
zendők. Megjegyeztetik, hogy ha az épitkezési mun
kezdéséig a község a faanyagokat rendelkezésre b
tartozik a vállalkozó ajánlatában megjelölni azon e
amelyért a gömbölyü és a faragott vagy fürészelt
köbméterenként a községtől átveszi.

elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott
nak tárgyalás alá vétetni.
boritékának felirása: „Ajánlat Regőce község utainak
ésére, — községi előljáróságnak Regőce."
nlatban semmiféle külön kikötés, vagy szigoruan
nem tartozó megegyezés, vagy feltétel mellőzendő,
tben az ajánlat nem lesz tekintetbe véve.
ség fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett
ül az ajánlati összegre való tekintet nélkül szabadon

e, 1909. évi április hó 26-án.

Regőce község előljárósága:

József
ző.

Hőger János
biró.

---

sz. 59—90. ∷ Alapittatott 1878. évben.

alla József
entárugyár részv.-társ.
Mozaiklap-, műkő- és
cementárugyár.
n-, vasbeton- és burkoló

Hárs György

építészmérnök Sopron

1932-ben kilépett

a Bpesti Mérnöki Kamarából

MMEE Közl

1932. 317 l.

Hans György

soproni épitész

l.

MMÉEKözl

1939. 245. l.

Mérte feltartóztatni a felháborodott embereket.

nevét mindenütt következetesen Fischernek irták.

A történteknek azonban mindenesetre megvolt az az eredménye, hogy a katonaságnál a tisztek hazafiasabb szellemben kezdtek gondolkozni és viselkedni és nem hódoltak ugy a feketesárga szoldateszkának, mint azelőtt. Még a közös hadseregben szolgáló született osztrákok is ezentul jobban megbecsülték a magyarokat és jobban vigyáztak rá, hogy minden ok nélkül ne sértsék meg a nemzet önérzetét.

Halász Lajos mindig népszerü volt Nagyváradon, de amióta megint közkatona lett, még jobban megszerették, pedig a fiatalabb éveiben sok rossz fát tett a tüzre és ötletes csinyjeivel, kalandjaival sok embert alaposan megbosszantott, sokat megnevettetett. Bár régen elszármazott Nagyváradról, ujságiró-körökben még ma is sokat tárgyalják Halász Lajos tréfáit. Ezek közül nem utolsó volt az az eset, amikor egy azóta elhalt nagyváradi ujságiróval, Szücs Dezsővel együtt valahol a kültelken pártfogásba vett egy döglött macskát. A kimult párát ujságpapirba csomagolták és felvonultak vele a Rákóczi-uti Stepper-

Hárs György

az OTI Albertfalván
építendő emeletes
kislakásos házak
terv. megvétel

MMÉEKözl
1942.128.l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Hárs György

ejsítés

Kül: Doromlás 1898

Oklevelet nyert 1920

Nérjegyzmüegyetem S. l.:

1930 sopr. (Esterh. Ly-i) tudokár pály. dij

1931 kecskemáti vágóhíd I és III. dij

1942 ÖTI albertfalvai (mellékes) kislak. bázar sop. 7vét

Klein Hyperion

opalblau

Basel: Novembre 1891

Chlorodehydrat 1920

Niederschlagsmenge 1.6.

<Hárs György>

? építész ?

<> Csákányütés a
(Belvárosban
[soproni]
Soproni Szemle
1940. 94 – 98. l.
tajátkezű vagzai-
val illusztrálva

Ha kell lásd!

MOB Könyvtár

mit weidende Hirschfiguren. Bohm

s üveg, szines arabeszkdisszel. Cseh, 1830 k. — Glas mit
beskendekor. Böhmisch, um 1830.

üveg, szinesen festett vándorkomédiások alakjával. Cseh.
Wanderkomödianten bemalt. Böhmisch.

nyitható ezüst fedővel. 1850 k. — Krug mit Fuss, geschlif-
).

egszárral, bronz foglalatban. Osztrák, 1860 k. — Steh-
Bronze gefasst. Österreich, um 1860.

lán szinesen vadászpár szarvassal. Cseh, XVIII. sz. —
Jägerpaar mit Hirsch. Böhmisch, XVIII. Jh.

eg, ezüst arabeszk disszel. Cseh, 1840 k. — Zwei Blumen-
silberne Arabesken. Böhmisch, um 1840.

zörült üveg, reliefezüst arabeszk disszel. Cseh, 1840 k. —
enes Glas, mit Arabesken im Reliefsilber. Böhmisch, um

ines virágcsokor és madár. Cseh, 1860 k. — Zwei Zier-
enstrauss und Vögel. Böhmisch, um 1860.

n arany szinben kinai egylovas kocsi és egy lovas. Cseh,
auf der Wandung chinesischer Einspänner und ein Reiter.

Hárs György

építőm Sopron

l.

Váljubal

552. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1966 NOV - 6
FEJÉRMEGYEI HÍRLAP

1021

A megyei tárlat elé

A hagyományoknak megfeleloen november 7-én újra kiállítás nyilik a megyei képzőművészek alkotásaiból. A művészek neve nem ismeretlen a fehérvári közönség előtt, hiszen a korábbi hasonló kiállítások is számos érdeklődőt vonzottak. Ezen a seregszemlén 21 alkotóművész 68 művét láthatjuk majd. Elsősorban természetesen festményeket, de szobrokat és más művészi alkotásokat is kiállítanak. A műalkotások között két megyei költő képzőművészeti munkáit is megismerhetik a látogatók. Az István múzeum kiállítási terme valószínüleg megtelik művészetkedvelő emberek sokaságával hétfő délelőtt, amikor Sarkadiné Hárs Éva, a pécsi Janus Pannonius Múzeum munkatársa ünnepélyesen megnyitja a tárlatot.

A kiállított művekből katalógus áll a látogatók rendelkezésére.

A most megnyíló tárlatnak egy igen érdekes kerámiatörténeti kiállítás adja át a helyét, amely az őszi-téli tárlathoz hasonlóan egy hónapig tartott nyitva.

Reméljük ez a rövid idő elegendő lesz arra, hogy mindazok, akik érdeklődnek a megye modern kultúrája iránt, ismét gyönyörködhessenek a helyi művészet legújabb eredményeiben.

S. ZS.

között az általuk meghódított gyenge népeket, és ünnepélyesen kijelenti, hogy eltökélt szándéka haladéktalanul aláírni egy olyan béke feltételeit, amely ezt a háborút a fentebb megjelölt és kivétel nélkül minden nép számára egyaránt igazságos feltételek alapján megszünteti". A forradalom tehát már szinte születése pillanatában beleavatkozott a világtörténelem menetébe, nemcsak példaadásával, nemcsak eszméinek szétsugárzásával, de aktív politikai lépéseivel is. Azt mondta Lenin erről a forradalomról: „Megteremtettük az állam szovjet típusát, és ezzel új világtörténelemi korszakot nyitottunk: a proletariátus politikai uralmának korszakát, amely

[illegible] létesítménye
munkás, a dolgozó
ban, presztízsében

Mert: ma már n
munkással odaát,
háború előtt, a fo
évszázadokon át le
is kell adni, követ
itt a nagy riválisa
igazi ellenfél, a s[illegible]
Ma már anakronizmus, világot bőszítő jelenség a fajgyűlölő rezsim Dél-Afrikában, pedig nemrég az egész, gyarmati világot az a szellem és az a gyakorlat determinálta. Ma már nem „comme il faut" a fasizmus Spanyolországban, kell rá a demokratikus cégér, hogy az a tőkés világ, amely életrehívta, támogat-

[illegible] orrát finnyásan. Ma

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP

1966 OKT 30

Megnyílik a megyei tárlat

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóján, november 7-én délelőtt fél tizenkettőkor megnyílik Székesfehérváron az István király Múzeum újabb képzőművészeti kiállítása, a megyei őszi tárlat.

A tárlaton, amelyet Sarkadiné, Hárs Éva művészettörténész nyit meg, 21 Fejér megyei képzőművész 68 alkotása kerül majd kiállításra, köztük számos olajfestmény, grafika és kisplasztika is.

tömegszervezeti munkára és
özvetlen a gazdasági irányí-
sra.

Szélesítsük a tömegkapcso-
tot, még jobban vonjuk be a
olgozó tömegeket, munkáso-
at, parasztokat, értelmiségi-
et a feladatok kialakításába
végrehajtásába, vonatkozó

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Hárs Éva

TOLNAMEGYEI NÉPUJSÁG
1965 MÁJ 7.

1021

Miről ír a Jelenkor májusi száma?

A folyóirat gazdag szépirodalmi részében többek között Bede Anna, Demény Ottó, Pákolitz István és Takács Tibor újabb verseit olvashatjuk. Elbeszélésekkel Borsos József, Fábián Zoltán és Simon Emil jelentkezett.

A Húsz év című rovat közli Csuka Zoltán felszabadulási Emlékezésének második részét, s Benke Józsefnek a barcsi Vörös Csillag Termelőszövetkezet történetéről írott dolgozatának befejezését. A képzőművészeti témakörben Hárs Éva tanulmánya mellett Andrássy Kurta János, a kiváló szobrászművész írt illusztrációkkal kísért érdekes műhelytanulmányt.

A hónapokkal korábban indult ifjúsági irodalmi vitához az új számban Harsányi István és Bauer Tiborné szól hozzá. Az irodalmi tanulmányok, kritikák sorában figyelemre méltó Hegedűs András Juhász Gyuláról, Sós Endre Sebestyén Károlyról és Váróczi Zsuzsa Váci Mihály verseskötetéről szóló írása.

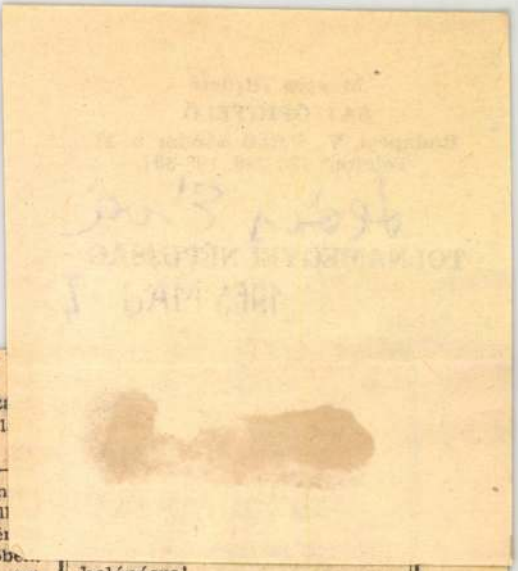

Villanyboy...
ciális és garancián túli javítását,
és csatornaszerelést és javítást
vid határidővel vállalja a Szeksz
Vasipari Vállalat szervízszolgál
Rákóczi u. 13. Telefon: 23—48.

Elcserélném Szekszárd központ
ban lévő egy nagy szoba, mell
helyiséges lakásomat Székesfehér
riért. Cím: a szekszárdi hirdetőbe...
(69)

Gyors- és gépíró munkahelyet vál-
toztatna azonnali belépéssel. Ajánla-
tokat „Szerkesztői" jeligére a szek-
szárdi hirdetőbe. (70)

900-as Wartburg eladó. Miklós Gyu-
la, Harc, tsz. Du. 2 órától. (39)

belépésre!
Kisiparost előnyben rész-
sítünk.
Jelentkezéseket **TOLNAI FÉMIPARI** és **SZERELŐ KTSZ** címre kérjük.
Telefon: 251. (40)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1 37 MÁR 3 1.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Hárs Éva

nyilvános!

— **Swierkiewicz Róbert** grafikáiból kiállítás nyílik ma es te fél hat órakor a Janus Pannónius Múzeum Rákóczi úti kiállítóhelyiségében. Megnyitót mond Hárs Éva művészettörténész.

— **Nem adta meg az elsőbb-**

egyminiaru devizatorint erte-
kű behozatalra szorulunk,

Hars György, épitész

Winkler Oszkárral együtt 1943-ban átépitést terveztek a soproni Kaszinó épületén./Liszt Ferenc Kulturház/. Modernizálni kivánták. 8.old

Winkler Oszkár: Sopron művelődési középületeiről. 1.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XII. 1958. Sopron

Hárs György

Georgi Brumov /kajz, repró/

Magyar Ifjúság 1963 XI. 2

Thaisz György

M.D.K.

Szabó István (repró)

N. L.: Költők kirándulásón
Élet és Irodalom, 1963. okt 5 - 11 lap.

M.D.K.

Hárs György, építész

készitett-szerző szerint-„mesteri tervet a soproni Várkerület-överte Belvároson és főleg a Fehér Rózsa szállón ás, terverett és sokat vitatott átvágásra.

Bergmann Pál: Sopron városfejlesztésének főbb irányelvei.

A Magyar Mérnök- és Epitész-Egylet Közlönye, Bp.
1939. 73. kot. 245. old.

M.D.K.

Hárs György, építész (Sopron)

. Király László val közösen készített tervével első díjat nyert a kecskeméti vágóhíd pályázaton. [Ugyanitt az utolsó tervükkel a harmadik díjat is ők nyerték.]

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1931. 65.köt. 74. old.

Hárs György

MDK

Két üvegezés tervezet, vf.

Hercegnovi részéet, paszt.

Curzolai részlet, "

Soproni Képzőm. Kör 30. kiáll. 1940. máj.

Hárs György MDK

~~szobrász~~ építész

Csatkai Endre: A 40 éves Soproni Képzőművészeti Kör története.

MDK

Hárs György,ép.
Szül. Doromlás,1898-ban

oklevél kelte: 1920
" száma: 6696

A m.kir.József Müegyetemen okl.-t, absolut.-t. vagy okl.honositást nyert épitészek névjegyzéke.1873-928.
21-ből 17.1. 1931 jan.15.

Hárs György

Szeged, Odessza-lakótelep IV. ütem. /Nagy János, Tükrössy Attila, HársxGyörgy/ - Magyar Építőipar, 1966. 15.évf. 1.sz. 6. l.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283. l./ 25o. l.

MDK

Hárs György, Králik László és Farkas Sándor épitészek

a kecskeméti vágóhid tervpályázatán közös terve

I. és III. dijat nyerte

Épitő Ipar-Épitő Müvészet, 1931. febr. 15. 23 l.

Hárs György MDK

I. és III. dij

A kecskeméti vágóhid tervpályázatá
Épitő Ipar - Épitő Müvészet 1931. febr. 15. 23.o.

Hárs György

Építész, de csendéleteket is festett.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962. 27.l.

Hárs György MDK

építész

Magyar Építőművészet. 1944. 234.o.
/Bérház a Lackner Kristóf utcában./

M.D.K.

Hárs György, építész

tervve 800 p. ös meg-
vételben részesült az OTI al-
bertfalvai emeletes kislakó-
sos házainak pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1942. LXIII. évf.
aug. 13. sz. 5. old.

Ι.Δ.Κ.

Margareta Harsin (Harssin)
habán neb
1665-1680 körött

Román János A Habánok Sárospatakon
Sárospatak 1959

27.

H ársné Szántó A ranka M.D.K.

Kötött otthoni ruha, repr.

Ipari művészet 1960. p.

H ársné Szántó Aranka M.D.K.

Kötött ruha 1959. repr.

" " " "

Ipari művészet Kp. 19 0.

MDK

Hársné Szánthó Ari

kötött

4. Orsz. Iparműv. kiáll. Műcs. 1959. dec.

MDK

Hársné Szántó Aranka

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs. 1965.

MDK

Hársné Szánthó Ari, kötött

4. Orsz. iparm. kiáll. Mücs. 1959.

MDK

Hársné Szanthó Ari

Hársné Szanthó Ari /kötött/ résztvett a IV. Orszg.Iparm.Kiall.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiallitas.Műcsarnok Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31.Kat.

Háesné Szántó Aranka

A rákospalotai gyárban a sik-
kötött anyagok és gyermekruha
modellek tervezője.

f.b. Tél '78
Nők Lapja, 1977 dec. 31-19 lap.

Hárszín Szántó Oszanka

„Fábián"

III. kategória, III. díj

Kovács Anikó: II. Ipari Textilművészeti Biennálé.
Művészet, 1975. augusztus - 27 oldal.

Hársné Szántó Aranka

/Budapesti Finomkötöttárugyár II. Gyára/
nyerte a tinédzserkategoria III. megosztott díját a
II ipari textilmüvészeti biennálén.

Magyar Hirlap 1975/219/6

Hársné Gráfik Aranka

"Fábián"

(Budapesti Finomkötöttárugyár
Rákospalotai Gyára)

III. kategória, III. díj.

I. Ipari Textilművészeti Biennálé,
Miskolc, 1975. A.

MDK

Hársa Tibor

Hazafelé, of.

Aratás, of.

Alkotás Művészház XIX. kiáll.

MDK

Hársa Tibor

Hazafelé

Aratás

Alkotás Művészház XIX. kiáll.

MDK

Harsa, Tibor, festő
Harafelé, of.
Avatás, of.

Alk. Művészkár, XIX. Kiáll. - 1943 okt. - Magy. Mesterek
Jegyz.

HARSAI ILONA

repr. "Kései sirató"

ld.Harton László

Sz.A.:József Attila és a képzőművészet.Kiállitás a Petőfi Irodalmi Muzeumban'
UJ TÜKÖR 1980./XVII/15.sz.24-25.o.

HARSAY Hona

Ziáll. Bp. Lajos u. Ziállhár, 1985

ism. Hajdú Éva: Harsay Hona Ziállítása. =
M. Nemzet, 1985. febr. 7. 7.

A komfort érzése
Génia92®
HÜVELYKÚP
Ha gondja van azért, ha nincs azért, hogy ne is legyen!
Kizárólag természe

gyógyhatás
megelőzés
higiénia
MI A GÉNIA 92 ?
Természetes a szervezetre ártalmatlan anyagokat tartalmazó gyógytermék, amely védelmet nyújt a hüvelyfertőzésekkel szemben, MEGSZÜNTETI A NEM FERTŐZÉSES HÁTTERŰ HÜVELYFOLYÁSOKAT és biztosítja a hétköznapok higiéniáját.
MIÉRT SZÜKSÉGES A HÜVELYHIGIÉNIA?
A hüvelyváladék normális összetételét, vegyhatását és flóráját különféle vegyi anyagok, enzimek tartják egyensúlyban.
A hüvelykúp olyan speciális tápmédium, ami fenntartja vagy helyreállítja ezeket az élettani feltételeket.
MIKOR INDOKOLT A KEZELÉS?
-A nem fertőzéses hátterű (fogamzásgátló tabletták, egyéb gyógyszerek, méhen belüli eszközök stb. okozta) hüvelyfolyások esetén.
-Hüvelyfertőzések megelőzése (pl.: új nemi partner).
HA A HÜVELYKÚP NÉHÁNY NAP, VAGY EGY KÚRA ALATT NEM CSÖKKENTI, ILLETVE NEM SZÜNTETI MEG A PANASZOKAT, FORDULJON A SZAKORVOSÁHOZ !
KAPHATÓ A PATIKÁKBAN!
Design: MacLINE studio

Szabaduljon meg titkától!

Továbbra is megértők és nyitottak vagyunk, várjuk azok vallomásait, akik titkukat nem mondhatják el senkinek, elmondják hát mindenkinek.

A férj, az orvos meg a remény

ILLUSZTRÁCIÓ: GÁBOS KÁLMÁN

Mindig azt hittem, hogy az orvos–beteg közötti kapcsolatból hiányzik az érzelem, a szeretet. A szerelem pedig kizárva. Velem mégis megtörtént (ami miatt még mindig szenvedek).

Ha megszülöd, kiváglak

Tizenöt évvel ezelőtt férjhez mentem, nem volt nagy a szerelem, de mindkettőnknek szüksége volt a másikra, hogy a rossz családi kötelékből kiszabaduljunk. Hamar terhes lettem. Aztán jött a katonaság, közben pedig a második gyerek. A férjem leszerelése után elkezdtünk építkezni. Ekkor kezdődött a párom ivási szenvedélye. Azt mondta, nem lehet 40 fokos melegben gürcölni, valami hűsítőre szüksége van. (Tíz éve a házban lakunk, de még mindig szomjazik, télen is, nyáron is.) Ha iszik, hangulatemberré változik. Hol bohóckodik, hol meg mindenbe beleköt, tör-zúz, és még az is előfordul, hogy kezet emel rám.

Tavaly ilyenkor terhes lettem. Reménykedtem, hátha örülne még egy gyereknek, és ezáltal talán ő is megváltozik. Ő azonban nem egyezett bele, csak annyit vágott a fejemhez: „ha megszülöd, a porontyoddal együtt kiváglak az utcára". Sokat törtem a fejem, mit tegyek.

Sehová nem fordulhattam. Nincs keresetem, nincs senkim. El nem tudtam menni, pedig megfordult a fejemben, hogy keresek albérletet a két gyerekkel. De ez felelőtlenség lett volna tőlem. Így hát nem maradt más, mint az abortusz. És itt kezdődik történetem, az orvos–beteg kapcsolat.

Ha gondom van

A kórházban egy addig ismeretlen orvos volt az ügyeletes. Nagyon magas, fiatalsága ellenére elég ritka hajzattal, aranykeretes szemüveggel, szépnek nem mondható külsővel. Mégis az első kézfogás, bemutatkozás után úgy éreztem, a legszimpatikusabb, legkedvesebb ember, akivel valaha találkoztam. Mielőtt hazajöttem, még ellátott jó tanácsokkal, és közölte, hamarosan meg kell műteni, mert a méhszájam sebes. Mondani sem kell, hogy úgy döntöttem, nem lesz műtét, nem megyek vissza a kórházba.

Igen ám, de pár nap múlva már csak rá tudtam gondolni, róla álmodtam, és vártam az újra találkozást. Örömömre mindig felmerült valami apró „nyavalya", amiért meg kellett keresnem. Szerencsére betegeivel felíratta ügyeleti beosztását, hogy megtaláljak őt, s magam is sok kórházi szokást megtudtam, mikor merre találhatom. Örültem minden percnek, amit a közelében tölthettem.

Szeretném megtalálni barátnőmet, Huszka Valériát és volt mesteremet, Troják Istvánt, akikkel Budapesten dolgoztam a Divatcipő Gyárban. Keresem még régi, jó ismerősömet, Ruppel Józsefet, aki a Dunántúlon lakott.
(név és cím a szerkesztőségben)

Keresem volt osztálytársaimat, Gerencsér Editet, Oláh Terézt, Kovács Terézt, Frigy Juditot, Sugár Gittát, Hárfai Zsuzsit és a többieket. 1965-ben végeztük együtt az általános iskolát.
Balázsné Gáti Judit
1037 Budapest, Toboz u. 13.

Keresem barátnőmet, Szilágyi Katalint, akit Cegléden a nagymamája nevelt. Ápolónőként dolgozott, és volt egy öccse, Attila. Kérem, aki tud róla, jelentkezzen.
(név és cím a szerkesztőségben)

Keresem Erzsébetet és Anitát, akikkel 1993 júliusában egy kórteremben voltam.
Kenyeres Rita
4440 Tiszavasvári,
Dózsa Gy. u. 13.

Keresem Bányácski Jánost, aki 1948. február 22-én született Sátoraljaújhelyen. 1965/66-ban Budapesten, a Könyves Kálmán körúti munkásszállón lakott.
(név és cím a szerkesztőségben)

olt magnó

zikakönyvek. Döbbenten tapasztaltam, hogy a lakásban nem volt magnó, de még rádió sem. Az pedig teljesen elvette a kedvem a szerelemtől, amikor megtudtam, hogy a srác nem szereti a zenét, táncolni se tud, a rock and rollt pedig kimondottan utálja.

(Kt)

András

hozzám képest: huszonhat éves – én még csak tizennyolc.

– *Hogyan ismerkedtetek meg?*

– Kaptam egy gitárt '56-ban, elkezdtem rajta pöntyögni. Kitaláltam egy-két melódiát, mikor a faterom meghallotta őket, azt mondta: „Te hülye vagy, ezek jók!" Véletlenül találkoztunk egy Loránd György nevű szövegíróval, az egyik dalomra kitalált valamit, amit a sanzonbizottság természetesen nem fogadott el. Loránd Gyuri azt mondta, itt egy tehetséges fiú, vonjuk be – ő volt Pityus. Így lett életem első nótája Payer–Loránd–S. Nagy szerzemény, a címe: Várj a kapu előtt lenn a téren!

– *Milyen aktuális ma is!*

– S. Naggyal rengeteget voltunk együtt, fel is léptünk. Ő nevezett el Öcsinek. Már kezdek Öcsi bácsi lenni.

– *Máshogy nem becéztek?*

– A fateromat Dugó bácsinak hívták, egy ideig én lettem a Kisdugó. Gondoljon mindenki, amit akar. Új kazettámon olyan dalokat énekelek, amelyekre megdobban a szívem. Eléneklem a faterom kedvenc nótáját is: Úgy nézek rád, mintha nem is idelenn a földön járnál…

(d. magyari)

ókat

– A hetvenes évektől „profilt" váltottam: bőrszobrokat, -portrékat készítek. Sok figurám Middelheim város múzeumában „lakik".

Ungvári Tamás (64) író, műfordító

FOTÓ: KALLUS GYÖRGY, ILLUSZTRÁCIÓ: DENNY DEFRANCESCO

Jó nő – mondják a férfiak, és csettintenek is. Aztán, ha megkérnénk őket: ugyan, mondanák már el az úgynevezett jó nő ismérveit, tizen húszfélét sorolnának. Még csak a sorrend sem volna azonos.

Szerencsére! Mert így legalább minden nő tetszik valakinek. Állítólag minden férfi szakértő. Megkértük Ungvári Tamást, hogy az alábbi skálán ikszelje be: szerinte milyen a jó nő (kék vonal). És azután jött a keresztkérés.

Arra kértük, hogy a felesége ismérveit, tulajdonságait is rajzolja fel (piros vonal). Örömmel tapasztaltuk, hogy teljes az azonosság.

–g–

A jó nő 21+1 ismérve

	nagyon fontos	fontos	mindegy	fontos	nagyon fontos	
magas	×					alacsony
karcsú	×					molett
dús keblű	×					fiús
hosszú combú	×					gömbölyded
kreol					×	fehér bőrű
szőke	×					fekete
duzzadt ajkú	×					vékony szájú
alt hangú	×					szoprán
víg kedélyű	×					melankolikus
kiegyensúlyozott	×					kellemesen őrült
türelmes	×					türelmetlen
szelíd	×					erőszakos
gyámolítást váró					×	önálló
kacér	×					szűzies
engedékeny					×	szigorú
éles eszű	×					butuska
művelt	×					átlagosan képzett
megalkuvó					×	büszke
megengedő	×					féltékeny
kezdeményező	×					visszahúzódó
beszédes	×					hallgatag
jópofa	×					

Istenes Istvánné (46) titkárnő. Szabad idejében egy piackutató ügynökség munkatársa.
férje: tömegsporttal foglalkozik.
gyerekei: Anna (23) banktisztviselő, Rita (18) főiskolás

hogy ez maga a sikertelenség. Lakótelep. De én itt fölneveltem a két lányomat. A nagyobbiknak jó állása van, s egy jómódú, csinos fiúval él boldogan. A kisebbik most felvételizett a Tanítóképző Főiskolára, és maximális pontot ért el. Számomra ez a legfontosabb.

Munka

– A lányaim fölnőttek, rengeteg időm lett. Nyolctól ötig egy nagyvállalat vezérigazgató-helyettesének a titkárnője, öt óra után pedig egy nagy nemzetközi hálózat munkatársa vagyok. Imádom ezt a munkát. Nagyszerű emberekkel találkozom mindennap.

Pénz

– Minden este tízig, tizenegyig dolgozom. Csak a pénzért nem tudnám csinálni. Bár az is fontos. Rengeteg tervem van. Úgy érzem, most fogom megcsinálni mindazt, amit negyvenöt éven át szerettem volna. Nem vagyunk gazdag emberek. Van egy telkünk, egy kilenc éves nyugati autónk, és most szeretnénk majd építkezni. Előttünk az élet, legalább ugyanannyi, mint amennyi mögöttünk van.

Egészség

– Ehhez az kell, hogy egészségesek legyünk. Erről azt gondolom, ha az ember derűs, jókedvű és sikeres, nehezebben lesz beteg. Szerintem sok fekély, migrén, megkockáztatom: daganat hátterében a rosszkedv, a stressz, a boldogtalanság áll. Szerintem nyavalyák ellen legjobb orvosság az élet szeretete.

zottként, anyám fizetett utánam. Nem emlékszem, hogy rossz lett volna. A szünidőket, a hétvégéket mindig máshol töltöttem. Zűrös családom minden tagjánál volt ruhám, pizsamám, fogkefém. Mindenem megvolt, csak simogatást, esti mesét, jó éjszakát-puszit nem kaptam sehol. Valószínűleg ezért mentem fiatalon férjhez.

Család

– Életem legboldogabb éve az volt. Izgalmas és nagyon okos emberekkel jártunk össze. Éreztem én, hogy nem egészen törvényes az, amit ezek az emberek csinálnak. A férjem barátai folyton politizáltak, de én még túl fiatal voltam, hogy megértsem, milyen veszélyes dolog az, amiről beszélnek. 1968. április 4-én tartóztattak le minket. A férjem hazaárulásért és izgatásért 15 évet kapott, én pedig, aki állítólag tudtam a dolgairól, kettőt. Mire kijöttem, elveszett mindenem. A letartóztatásomkor három hónapos csecsemőmet örökbe adták, a házunkat elkobozták, anyám disszidált. Egyedül voltam, akár az ujjam. A második férjem gyerekkori szerelmem volt. Már megszületett a nagyobbik lányom, amikor az elsőtől elváltam. Tíz évig albérletben laktunk. A második lányom születése után kaptuk meg a tanácstól ezt a szoba-konyhás, akkor még komfort nélküli lakást.

FOTÓ ÉS ILLUSZTRÁCIÓ: KRISTA GÁBOR

Munka

– A férjem nagyon rendes ember. De soha nem volt képes másra, csak becsületes munkára. Tette, amit mondtak. Nem is vittük semmire. Én mint férfiszabó, ki akartam váltani az ipart, de a politikai múltam miatt ezt sohasem engedték meg nekem. Így aztán beosztott varrónő maradtam, filléres fizetésért, egészen a leszázalékolásomig.

Most 11 640 forint nyugdíjat kapok. A férjem fizetése bruttó 24 000. A nagylányom varrni tanult, de már egy fél éve munkanélküli. A lakásban mindent kölcsönből csináltunk. Építettünk fürdőszobát, galériát. Most már elférünk, de nyögjük a részleteket. Mindez nem lenne baj, de a kisebbik lányom – sajnos – diszlexiás.

– Az apám hiányzott, ezért mentem férjhez tizenkilenc évesen egy nálam húsz évvel idősebb férfihoz.

A logopédus már egy évvel ezelőtt is négyszáz forintot kért háromnegyed óráért, a kislány mégis megbukott. Tavaly elvittük egy alapítványi iskolába, ahol nyolcvanezer forint volt a tandíj egy évre, és azt mondták, ez a diszlexiások egyetlen jó iskolája. Hazudtak. A gyerek semmit nem javult.

Egészség

– Azt kérdezte, mi lehet az igazi oka annak, hogy az egyik ember képes a boldogságra, míg a másik mindig boldogtalan. Azt hiszem, egyszerűen szerencse dolga. Vannak emberek, akiknek minden sikerül. Az én életem sikertelenségek sorozata. Az apám hiánya, az első házasságom csapdája, az első gyerekem elvesztése, egy későbbi halvaszülés, a börtön, a rengeteg izgalom és küszködés tönkretette az egészségemet. Négy évvel ezelőtt egy hatórás érszűkületműtét során műanyag csöveket építettek be mindkét combomba. Lehet, hogy még tíz évig jó lesz, lehet, hogy holnap felmondja a szolgálatot. Attól félek, hogy az én kicsi lányom is az én megromlott egészségem miatt lett diszlexiás. Hét hónapra, egy kiló ötven dekával született. Ki fog törődni vele? Azért írtam azt a levelet magának, mert végre mindezt már el kellett mondanom, különben tényleg megbolondulok.

DOGOSSY KATALIN

HIRDETÉS

A LEGKÉNYELMESEBB DIVATSZALON!

Szabás-varrás tanfolyam otthon

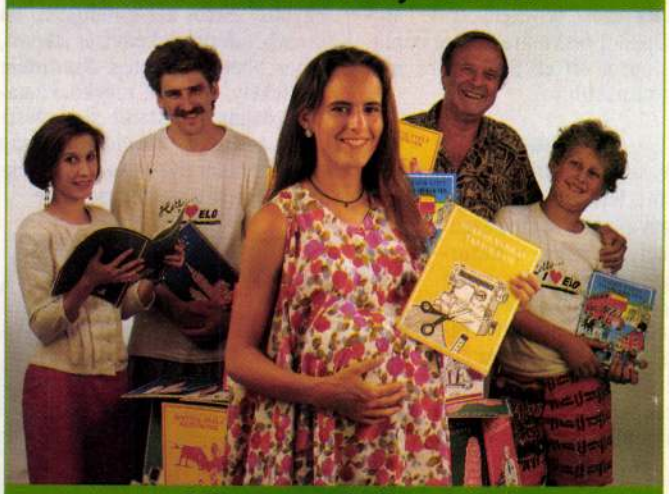

Mire megszületik a pici,
nem lesz gond a ruházkodás se neki, sem nekem.
A legtöbb holmit szeretném magam megvarrni.

AZ EURÓPAI LEVELEZŐ OKTATÁS TANFOLYAMAIN NYELVET, SZAKMÁT, HOBBIT TANULHAT.

SPECIÁLIS TANANYAG,
mely lehetővé teszi a stressz nélküli otthoni tanulást saját időbeosztás szerint.

MAGÁNTANÁR
az ELO-tól, aki javítja a házi feladatokat, felügyel és ellenőriz.

HANGKAZETTA
Idegen nyelvnél:
a tökéletes kiejtés megtanulásához.
Zenei tanfolyamoknál:
a gyakorlás ellenőrzésére.

15 PERC GYAKORLÁS
naponta, pár hónap alatt már egyszerű társalgásra is képessé tesz.

...az eredményes tanulás kellékei.

EURÓPAI LEVELEZŐ OKTATÁS
ELO
LEGELSŐ
LEGJOBB
LEGNAGYOBB

A TUDÁS LEVELEZŐ TAGOZATA!

TEGYEN EGY PRÓBÁT!
Kérje ingyenes próbaleckénket!

Kérem, küldjenek térítésmentesen egy próbaleckét! 8/C7A

❑ Angol kezdő	780 Ft/hó	❑ Menedzserképzés	1.250 Ft/hó
❑ Angol középhaladó	780 Ft/hó	❑ Titkárnőképzés	1.000 Ft/hó
❑ Német kezdő	780 Ft/hó	❑ Szabás-varrás	950 Ft/hó
❑ Német középhaladó	780 Ft/hó	❑ Könyvelői tanfolyam	900 Ft/hó
❑ Francia kezdő	780 Ft/hó	❑ Billentyűs hangszer (keyboard)	700 Ft/hó
❑ Francia középhaladó	780 Ft/hó		
❑ Olasz kezdő	780 Ft/hó	❑ Német üzleti nyelv	1.250 Ft/hó
❑ Spanyol kezdő	780 Ft/hó	❑ Angol nyelv gyerekeknek	950 Ft/hó

Nyelvi + zenei hangkazetta: 120 Ft/hó Áraink ÁFÁ-val értendők.

Név:

Irányítószám, helységnév:

Utca és házszám:

Levélcím: ELO 1243 Budapest, Pf.: 1100.

Szandi fiújánál nem v

– Nincs mindig szerencsém a fiúkkal. Egyszer régebben beleszerettem egy jóképű srácba. Szépen indult a kapcsolatunk, de amikor a fiú fölhívott magához, teljesen kiábrándultam belőle. Amikor beléptem az ajtón, már attól teljesen megrémültem, hogy az asztalán tornyosultak a matematika- és fi-

FOTÓ: LUKÁCS ISTVÁN

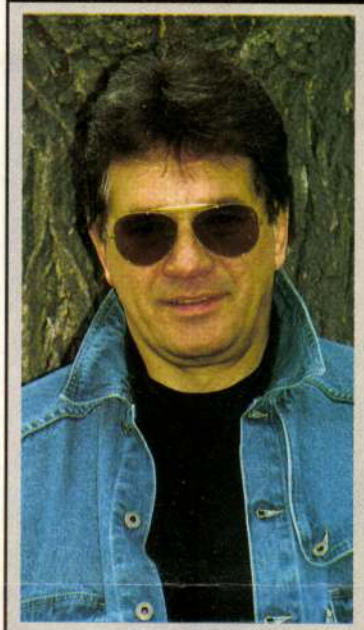

FOTÓ: KÁNYÓ BÉLA

– Ilyen nevet egynaposan kap az ember, ha van egy nagyobb testvére.

– Majdnem így történt. Gyerekkorom óta fölfelé barátkoztam, mindig négy-öt évvel idősebbekkel játszottam.

BECENEVES MŰVÉSZEK

Öcsi – Paye

Dugó bácsi fia

Serdülőként is a felnőttek társaságát kerestem, tőlük lehetett viselkedést, gondolatot ellesni. A szakmában ugyanez folytatódott. Mikor elkezdtem '59-ben, összejöttem S. Nagy Istvánnal, aki elég koros volt

HARSAY ILONA MESÉLI

Éjjel varrták a surran

Ferenczy Noémi-díjas iparművész (51). Férje Cserny József Kossuth-díjas formatervező. Fiuk: Márton a Képzőművészeti Főiskola hallgatója.

FOTÓ: DEMECS ZSOLT

– Az apám eltiltott a Képzőművészeti Szakközéptől. Nem akarta, hogy én is olyan farmeros, lógó pulóveres kamasz legyek, mint akik nyaranta hozzánk jártak Zalegerszegre, a művésztelepre. Inkább beirattak Budapesten egy egyházi leánygimnáziumba, a Knézitsbe. Hiába rajzoltam tehetségesen, a katolikus káderlap nem volt jó ajánlólevél a továbbtanuláshoz. Hogy javítsak rajta, elmentem segédmunkásnak a Duna Cipőgyárba.

Így már megfelelt a „származásom", fel is vettek a főiskolára. Diplomázás után visszamentem cipőtervezőnek a gyárba. Az igazgatóm sehogy sem akarta, hogy induljak az Országos Cipőtervező Pályázaton. A mai eszemmel tudom, félt, hogy elnyerem kedvence elől a kiugrási lehetőséget. Ezért délután négykor, amikor kiürültek a hivatalnokok szobái, a szalagmunkások egy emberként velem maradtak, és egyetlen éjszaka elkészítettük a pályamunkám. Tíz pár cipőt. El is nyertem az első díjat.

(mo)

Kistarsad 1994. szept. 6

Harsai Judit
iparművész

Rusztikus bőröveit mutatta be
a találon.

Geszti László: Szocialista országok.....
Művészet, 1971.augusztus - 26.oldal

M.D.K.

Harsány Lajos rajztanár

Kiállitást rendezett az Iparmüvészeti Muzeumban. A magyarországi kőrajzolók és kőnyomók szakiskoláját vezeti.
Hónapról-hónapra c. rovat.

Magyar Salon, Bp. 1905. aug. hó. 42. kötet.
1021. lap

Harsányi – Czélely

„Építs, dolgozz, termelj ...“

Ornágos Szabad Szakszervezet

Klösz Gy. és Fia Rt 1945 68/99 cm

– 14. reprodukció –

Politikai plakátok 1945–48

Bp. Kossuth Kiadó 1970

Harsányi - Székely

„Erre vártok?"...

Magyar Kommunista Párt Bp-i Területi Bizottsága

Athenaeum 1945 82/59 cm

- 3. a. reprodukció -

Politikai plakátok 1945-48

Bp. Kossuth Kiadó 1970

Harsányi

Nagybányai művészek

Magyar Nemzet, 1986. VIII. 16.

Harsányi A.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1907.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

Harsányi Andor

Egyptomi templombejárat
c. 54×68 cm lépe nerepelt
a Szent György Céh 1913 és
1914. évi aukcióni

A Gyűjtő. 1914. 184. l.

~~Apor Dezső – Nagy Béla: Hogyan~~

~~Készül? IX. 135.~~

Harsányi Andor

A Gyűjtő. 1914. 3-4 sz.
XVIII. aukció

752. HARSÁNYI ANDOR: Egyptomi templombejárat. 54×68 . . . 80

u. o. 1914. 5-6 sz.
XIX. aukció

Harsányi (?)

Zsuzsanna és a
vének, tollrajz
repr.

II. évf

Őserő 1936. 5. sz.
20. l.

Harsányi André

1918/19 I.

Ferképzomfoiskèvk

89. l.

MINDEN KORREKTURÁT
VISSZAKÉRÜNK!

KORREKTURA

Küldetett: 1934 OKT. 4.

Visszaérkezett:

PÉLDÁNYSZÁM? 121-160

A KÉZIRATOKTÓL ELTÉRŐ
SZERZŐI JAVÍTÁSOKAT
KÜLÖN SZÁMÍTJUK FEL!

MDK

Harsányi Andor

Egyiptomi templombejárat, olaj

Holdtölte a piramisok alatt, "

Szent György Céh XVII. ank. 1914. márc.

665 1.

Harsányi

A magyar plakátművészet nagy korszaka 1945-tel kezdődött. Ekkor készült Harsányi új építésre serkentő plakátja is.

Horváth György: A korral versenyben.
Művészet, 1980. április – 4 lap.

Harsányi ? MDK

Székely /István ?/
és Harsányi / ? /:

"Vár a Szabad Szakszervezet" 1945

"Épits, dolgozz, termelj!" 1946 ?

MAGYAR PLAKÁT-TÖRTÉNETI KIÁLLITÁS. Bp. 1960.

38.l.

MDK

Harsányi - Székely

Vár a Szabad Szakszervezet

Épits, dolgozz, termelj!

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Műcs. 1960.

Székely- Harsányi

plakát, 1945

Uj Irás 1975/4 boritón

MDK

Harsányi szűrszabó

(„A szűrszabó mesterség a debreceni Harsányi család utolsó sarjával kihalt")

Béres András — Szabadfalvi József: Fazekasművészet Nádudvaron.
Építünk, Debrecen, 1954 nyarán, V. évf. 2. sz. 77. l.

Harsányi fotomüvész

Két képet készitett Rippl-Rónai József festőmüvészről. Az egyik halála előtt, betegágyában készült, a másik mütermében ábrázolja festményei között, munka közben. Repr.

Délibáb, Bp. 1927. dec. 3. I. évf. 49. sz. 4. lap.

HARSÁNYI ANDOR

Egyiptomi templombejárat. Olajf. 54x68.
Holdtölte a piramisok alatt. Olajf. "

Szent György Céh XVII.aukc. 1914. márc. kat.
65.oldal

MDK

Harsányi Andor, festöm.

759. Egyptomi templombejárat.

A Gyüjtö. 1914. 5-6. sz. XIX. aukció. Kat. 184. l.

A vásárhelyisek munkáiból

1021

Harsányi Árpád: Töprengő

(Kul

Elkallódás helyett m

„Vevő" és „eladó" egyar

Az építészmérnöki kar legtöbb tanszéke olyan, mint a mesék kincsesbarlangja. Csak annyit mondj: „Szézám tárulj!" és a kincs máris napvilágra kerül.

Ami nagyon szépen hangzik, de nem egészen igaz.

Az az igaz, hogy a tanszékek szellemi kincsének nagyobb része prózaian afféle raktári elfekvő készlethez hasonlatos, amelynek előcsalogatására és hasznosítására még nem találták fel a hatásos varázsigét.

Hogy semmi félreértés ne legyen, elfekvő készleten nem a tanszékek által külső megbízók részére készített munkákat, nem is a legkülönbözőbb témakörökben folyó tudományos-kutatómunka eredményeit értem (ezeknek ugyanis, természetüknél és jellegüknél fgova egyenes és egyszerű útjuk van a felhasználásig, megvalósulásáig) — hanem kizárólag a hallgatói munkákat. Diplomaterveket, házifeladatként készített terveket, pályázatokra beküldött terveket, vagy éppen hogy felvázolt ötleteket, „félkész", de fantáziadús, merész gondolatokat.

Van belőlük bőven. S csak

igen elv
lyik lehe
takozásra

A Rajzi

most példa
szen e pro
dülálló) megpróbált már egyszer, és megpróbál ma is rést ütni e szellemi kincsesbarlang falán — méghozzá sikerrel. A tanszék és a XXII. kerületi Tanács által közösen kiírt szökőkút tervpályázatára 14 pályamű érkezett be. Az I. díjat, 1600 forintos pénzjutalommal *Jékely Zsolt*, V. éves hallgató nyerte el nyugodt, kulturált, mértéktartó, s kivitelezésre leginkább alkalmas tervével. A II. díjat 1000 forinttal *Marton Ákos* V. éves kapta, akinek tervére az egyszerűségre való törekvés jellemző, s ugyanakkor a szokványtól való eltérés. A többi 12 terv 200—200 forint jutalomban részesült (s ebből hármat a tanszék még külön is megdicsért), mert mindegyikben volt egy-egy szerencsés gondolat, hatásos

(Folytatás a 4. oldalon)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

— Ázsó

1021

A Vásárhelyi

Harsányi Árpád: Kalapos férfi

Harsányi Árpád

Fővárosi Művelődés
1969 V. 31

e kol… …ium nevel…

emünk pár
ülésén a k
tartalmi
di pont
elyettes
t a vb-
entés s
dést, a
ltott
zetül a
avaslata
i nevelőmu
a nevelőtanár
ti szervek legi
atók körében vég
unkát kell, hogy te
oszervezetek és a KI
orban ennek a feladatnak a s
ására koncentráljanak munkájuk o-

llégiumi vezetésben együttesen érvé-
az állami vezetés és az ifjúsági önkor-
t munkája. E tevékenység során töre-
kell *a politikai-nevelő és a szakmai-*
inyi munka hangsúlyozottabb kiemelé-
z együttműködés hatékonyságának fo-
érdekében javítani kell a kollégiumi
mi szervek és a nevelőtanári testüle-
ikai szellemét *személyekre és beosz-*
ló tekintet nélkül konzekvensen és

kell lé
ségrevo
—, mor

giumokb
politikai mu
at ró a kari p
kozik a tájéko
Kollégiumaink
nak be a „*Szoci*
s a „*Kiváló Kol*
mozgalmába. Tart
kollégiumi napok
pok hagyományait
zetek segítségével.
A határozat a
irányító- és nevel
elismerésének font
ti az egyes kollégiu
lőre még félig illeg
nyeit, amelynek fo
Minisztérium is fe
A határozat zár
zottabb védelméne
Fenti, rövid ism
jelentés minden o
légiumokban folyó
déseit és az eredm
ságok felmérése u
megfelelő — *érték*
párt-végrehajtóbiz

Magyar
SAJTÓFIG
Budapest, V., Petö
Telefon: 188-296,

Harsányi Árpád építész és festő

Vadas Zsuzsa: „Egy kiállítás képei."

Magyar Ifjúság, 1979. nov. 30.

„Kifejezni valamit színekben és formákban is..."

Harsányi Árpád hirtelenjében nem is tudja, minek örüljön jobban. Július elsejével kinevezték a Marx téri csomópont felelős építésvezetőjének. Fiatal mérnök ennél szebb, jelentősebb megbízatásról nem is álmodhat. Hozzá tartozik az aluljárók építése, a felszíni rendezés, minden. Műszaki karmesterként működhet közre a Marx tér újjáteremtésében. A kiállításon pedig festőként mutatkozhatott be. Örömét, büszkeségét látva önkéntelenül is kicsúszik a számon:

— *Lehet, hogy pályát tévesztett?*

— Azért, mert szeretek festeni? Talán Mátészalkán, ahol felnőttem, még motoszkált a fejemben, hogy meg kellene próbálni, hátha ez a nekem való? Mégis erősebb volt bennem a műszaki érdeklődés. Inkább az egyetemre jelentkeztem és nem bántam meg.

— *Ha egészen biztos lett volna abban, hogy sikere lesz a festői pályán, másként dönt?*

— Éppen ez az, hogy nem voltam biztos magamban. Úgy éreztem, hogy mérnökként sokkal nagyobbak az esélyeim. Ki tudja, hogy mint festő hagyhattam volna-e olyan maradandó értéket magam után, amilyen a Marx tér is lesz? Tehát tényleg nem bánt, hogy a festészet csak hobbi maradt és nem lett több.

Az egyetemnek kétszeresen is hálás.

— Olyan alapozást adott, amire építhetünk. Most például ezt a tervet. És tudja, hogy mi a legszebb? Az egyetem képzőkörében kaptam festőállványt és lehetőséget a fejlődésre. Jó iskola volt olyan értelemben is, hogy egy ösztönös készség állandó tökéletesítésére, a képzőművészeti ismeretek megszerzésére buzdított. Arra, hogy a kedvtelésemben se legyek igénytelen. Azóta is rendszeresen járok kiállításokra, mindent megnézek, nagyon szeretem a jó képeket. Leginkább a mai festészet érdekel.

— *Ez látszik a képein. Az egyik különösen kifejező. Papirok fölé görnyedő, idős munkásembert ábrázol.*

— Ez a bácsi haza ír levelet a munkásszállásról.

— *Sokáig lakott munkásszálláson, ez nyilván a témaválasztását is befolyásolta?*

— Ezeket a képeket még egyetemista koromban készítettem. Mátészalkai vagyok, a mi vidékünkről rengeteg embert szívtak el a nagy, országos építkezések. Tudom, milyen érzés hosszú időre elszakadni a családtól. Nem egyetlen figurát, ezeket az érzéseket próbáltam kifejezni, a magam módján. Az egyetem befejezése után, rögtön a metróhoz kerültem és nem értem rá a festegetésre. Hamarosan megnősültem, két kislányom született, építkeztünk. A festésről megint le kellett mondanom.

— *Végleg?*

— Szó sincs róla. Dunaharasztiban elkészült a házunk, a három szobából egyet műteremnek rendeztem be. Ma már egészen más izgat, szeretnék valami újat kifejezni színekben és formákban is, de a régiekhez is ragaszkodom. Előttem vannak mindig, végre helyet is kaphattak az otthonomban. Szeretem a munkámat. Mindazt megtalálom benne, amit az alkotás adhat csak meg. Nem azért festek, mert titokban azt remélem, hogy egyszer felfedeznek, mint nagy tehetséget. Ilyen ambícióim nincsenek és nem is lehetnek. Egyszerűen jólesik valami mást csinálni. Formába önteni egy elképzelést. Érezni, hogyan alakul a kezem alatt egy kép, ami belőlem van, a sajátom. Ha nem is hozok létre remekművet, számomra ezek a pillanatok a legértékesebbek...

Harsányi Árpád mérnök és az általa festett pasztellkép a levelet író munkásról

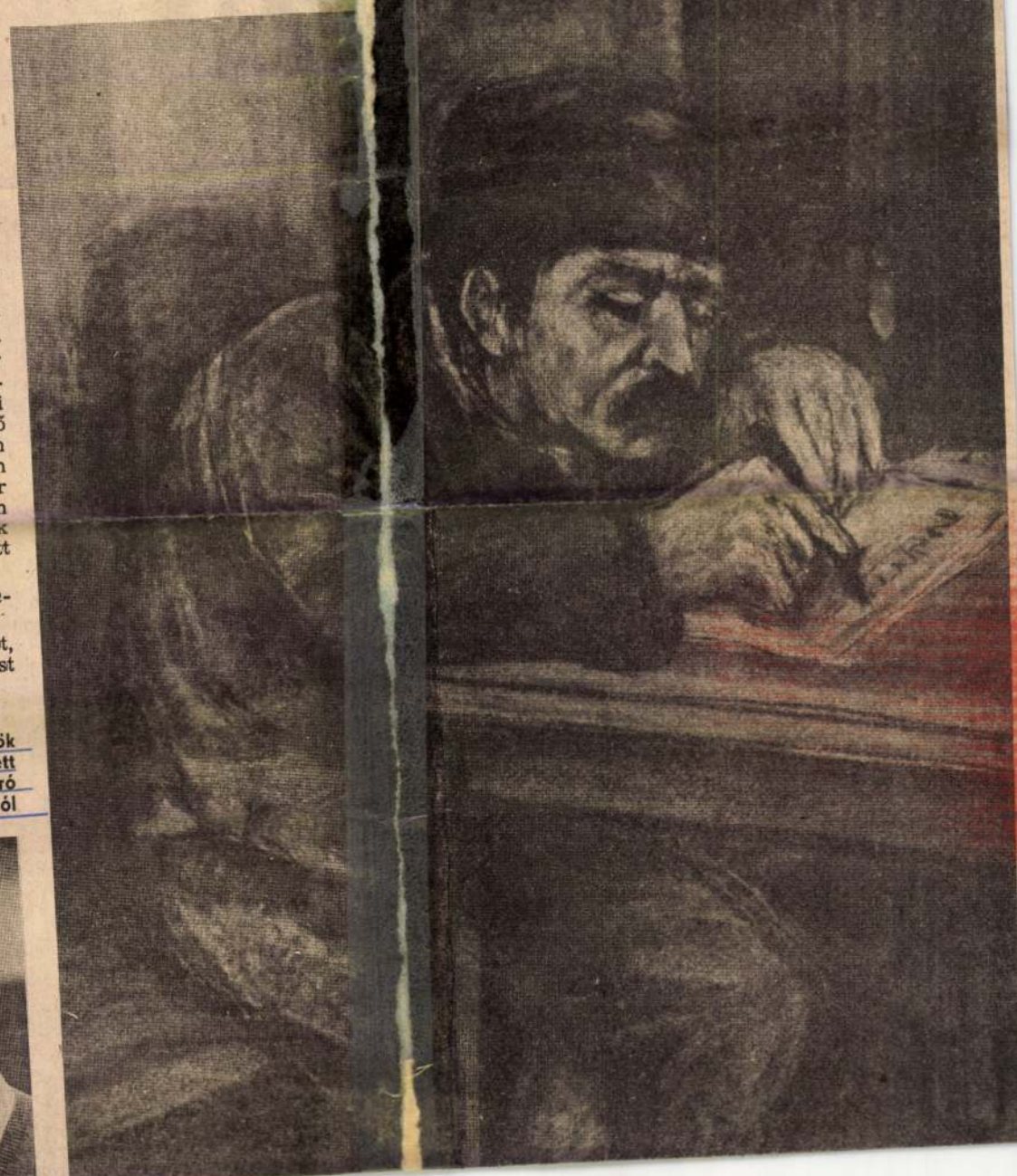

...nincs ra idonk, majd tavasszal elmegyünk — mondta a tanító néni őszintén, mert nem szabad becsapni a gyerekeket. — De a házi feladatot most kell megoldani, hiszen a gyárlátogatás az őszi tantervben szerepel.

Így a házi feladatot — némi kegyes csalással — közösen oldottuk meg.

A gyerek aznap sokat tanult. Megtanulta, hogy a feladatot mindenképp határidőre kell megoldani. Ha a gyakorlatban nem lehet, legalább papíron. Azonkívül, ha szükséges, külső segítséget is igénybe lehet venni, sőt ha a határidő úgy kívánja, egy kicsit csalni is szabad.

Nem panaszkodhatom. Ez esetben az oktatás nem rugaszkodott messzire a valóságtól. Az iskola az életre nevelt.

—enté—

Kár volt megépíteni...

Ott volt az egész osztály. Az egyik tanár vitt ki bennünket a szomszédos iskolából. Mindenki kapott egy kerékpárt vagy egy rollert. Felpattantunk rájuk és bejártuk a remekül kiképzett, táblákkal felszerelt közlekedési parkot.

Azóta már több mint tíz év telt el. A jelzőtáblák megritkultak, a fele sincs a helyén, van amelyik fejjel lefelé lóg. A biciklikölcsönzőt megszüntették és átalakították az öregek napközi otthonává. (Ez utóbbira tényleg nagy szükség van a XIII. kerületben.) A nagy értékű, főként társadalmi munkában készült parkban nincs már gyermekzsivaj. Két párhuzamos utca között átjárónak használják nappal, a sűrű bokrok pedig a kamaszok és szerelmesek kedvenc búvóhelyei.

Hokedlifüz

Előttem a szeg
Bútorgyár termék
kelt használati uta
már én keresztelte
kedlifüzet. Olvaso
lok. Közlik az ül
ságát, szélességét
ságát — gondolom
a vásárló ott hely
tizze: nem károsít
a kereskedő néhár
ter farosttal, amit
zugpiacon a mag
értékesíthet. Igaz
a vevő a kis kör
vásárlás után k
amikor már minde
gondolat, de azér
tudni — még ha
hogy például az á
tó szekrény ajtaján
talanul kell működ

Mielőtt bárki elh
véleményt alkotna
ezekben a füzetekb
kizárólag olyan t
fogalmaztak meg,
egy intelligensnek
drótszőrű foxi is
felsorol, hadd eml
a tudnivalók legfo
„használjuk ren
rűen".

Sok más hasonl
nú tudnivaló öss
után a gyártók jó
kívánnak és m
hogy a széket, a
megvásároltuk. Alá
Alföldi Bútorgyár
ja szerepel.

Tartok tőle, ho
könyvecskéhez a
nak semmi köze ni
miféle rosszul értel
írás — vagy egy
írás, amely fölött
ladt az idő — szült
mazványt. Csak az
latos, hogy miután a
sincs, hogy a bútor
gét is farostból k
papírra még mindi
ven. Írják ugyan a
hogy arra sem teli
már csak akkor h
látom. Azaz: ha n
ezeket a könyveke
persze ismét papír
szükség, amelyen m
is van...

Mak

Harsányi Benjamin

1819–1821

szünsége mester

Horvát Zoltán: Egy Mezőváros Ceres Ipara
Nagykőrös, 1943. 99. l

Harsányi Ferenc

MDK

Tüzérek a Don mellett, szénrajz

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Harsányi Ferenc MDK

Tüzérek a Dön mellett, szénrajz

Műcsarnok 1943.nov-dec.
Téli kiállitás

Harsányi Géza épitész M.D.K.

müegyetemi tanár.

Kaposvár, evangelikus templom Sándy Gyulával közösen alkotott terve, 1925.

Zádor Mihály: Kaposvár, Bp. 1964. 245.l.

Ka rsányi Géza M.D.K.

Ka posvár, a katolikus kör székháza, 1933.

Zdor Mihály: Kapovár, Ip. 1964. 245.1.

Harsányi Gábor

debreceni

iparmúvész szürszabó

Grőffy István dr

Magyar szépi hím-

zések. I. A cifraszúr

Bp. 1930. 3. l.

II.

Az eddig felsorolt kilenc emlék
vonhatunk: motivumuk és stilusuk összek
szźadi mag ar emlékanyagtól. Mielőtt az
foglalkozó elméleteket, valamint összev
kulturájának emlkéeivel, meg kell vizsg
tob va jon nem magyarázható-e kielégitő
vészet formakincséből ennek a motivumna

Ezt az ellenvetést Péter András
hogy az "ősi formák csak bizonyos haszn
hogy a kőornamentikában kimutatható nép
már "készen" az ázsai ornamentális elem
Vitába szállni ezzel a feltevéssel nem
hangzot tételt bizonyitani, ha egváltal

Harsányi Gábor

debreceni szűr-
szabó

Gyöffyszűr

136, 137, 140, 141

3, 149. l.

150. l.

153. l.

Ujabb divatu
gyermek szűr fenti
tot. kepe vagy

mo. 150. l.

154

Lépérrel

Harsányi Gábor

szürszabó Debrecen

1929-ben mégelt

és ~~máredmagával~~ már csak

folytatta mester-

ségét Debrecenben

Györffyszűr

137. l.

Fenti 1876-ban lett

tanuló Végh Mihálynál

~~Debrecenben~~ s 1880-ban

szabadult. Nagyváradon,

Gyöngyösön, Miskolcon

volt segéd. Debrecenben

lett mesterré, ahol

még 1929-ben is mű-

ködött

~~no~~ 137. l.

Harsányi Gábor

debreceni műszaki

l.

Groffy 3. l

1-ig.....9.43 " ; ugy hogy

A késedelmi kama

hogy a biztositó pénztárnak 1

kivetését, az abban foglalt t

voltunk kénytelenek, ezen fel

szitett ujabb kivetést azonba

hez. A biztositó pénztár minda

mert szerinte a fellebezésnek

ténnie.

Ezek után kérem,

kezeimhez kiutalni méltoztasse

266.69
7.71
9.43
283.83
41.72
1 melléklettel.
325.55

B u d a p e s t,

Harsányi Gábor

nürszabó

Debrecen

l.

Györffyszür

136. l. képpel-

Eletrajza u. o.

137. l.

Harsányi Gabor

debreceni szur-
szabó

vod

Görffy szur

140, 141 l.

Nejszkel

Harsanyi Gabor

kitünö virágozó
szürszabó Debre
cemben

Györffyszür

141-l.

Harsányi Gábor

vurszabó

l.

Gyöffyvar

154. l

Harsányi Gábor

1930-ban szürszabó műhelye állt Debrecen-ben.

Bérés András: Népi díszítőművészet Hajdú-Bihar megyében, Debrecen, 1955.

29.o.

Harsányi Gy. Lajos festőművész
1021

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG 5

SZIGET

Harsányi Gy. Lajos 1887-ben született, januárban múlt 87 éves. A magas, hajlott hátú öregember fest ma is. Több mint fél évszázada él Tiszakeszben.

„Ma már egyetlen igaz cimborám van: egye meg a fene, nem vitte semmire, pedig van olyan festő, mint akárhány kidekorált senkiházi, akik úgy izzadták ki a sok medáliát és kitüntetést. S ezek után, azt kéri tőlem, hogy öreg koromra még higgyek is valamiben? Hisz már alig élek! Ön még fiatal, megértem, hogy sikerre vágyik. De nekem már nincs más tennivalóm, mint csendesen lemorzsolni, ami még hátra van, s már rég nem lennék itt, ha nem szeretném kimondhatatlanul ennek az országnak a tájait". (Paul Cézanne J. Gasquet-hoz írt leveléből.)

Tiszakesziben egy fehérre meszelt régi-régi kúriában él és dolgozik a 87. életévét is betöltött Harsányi Gy. Lajos, festőművész. Az elmúlt évben kiköltözött műtermében, aki ott lakott, így zavartalanul alkothat az utolsó — minden bizonnyal utolsó — nagybányai festő.

Nem először kerestem fel magányában az idős művészt. És nem csupán képei miatt. Az ember erőt merít szívósságából, természetesen egyszerű életének erejéből. Olyasféle csodálat ez, mint amikor évszázados fa alatt áll az ember: sok vihart ért és ma is, mégis hajt. Mert az éles pengéjű tél nem tudta megölni, egyszercsak levelet hoznak a holtnak hitt ágak, s a mindenévi csoda, a tavasz feltámasztja.

— A hanyatlást csak úgy lehet elkerülni ilyen korban — mondta egyszer —, ha szakadatlanul dolgozik az ember.

Pedig a magára maradt embernek önmagát is le kell győznie az alkotáskor. A tiszakeszi öreg festő maga van. Elhaltak mellőle a társak. A mesterek is csak emlékezetében élnek, mint Hemingway öreg halászának álmaiban az oroszlánok. Egymás mellett az egykori nagyok portréi. Harsányi Gy. Lajos festette őket magának. Velük népesíti be szigetét: Szinyei-Merse, Ferenczi Károly, Thorma, aztán a franciák: Manet, Monet és ahogy ő mondja, a „nagyok nagyja" Cezanne.

A festő szigete a magány. Harsányi Gy. Lajosnak csak a természettel van igaz, „emberi" kapcsolata. A Tiszával, mely körbefogja szigetét, mely betölti tájképeit. A folyó amelynek partján hatalmas fák állnak még...

— De meddig? — sóhajt az öreg. A vízlépcső miatt megduzzadó folyó a nagyvén fák életét veszi. Az öreg festő úgy örökítette meg őket, hogy tudta, hamarosan elkorhadnak a legnagyobb, legerősebb fák is, de képein tovább magasodnak majd. Akkor is, amikor Harsányi Gy. Lajos sem fest már, mert örökre elhagyta szigetét, amit ezek az öreg fák őriznek tovább.

Meddig? Ki tudja? A por belepi képeit, s nem tudni akad-e hozzáértő, aki lefújja róluk.

Talán szomorúság árad ebből az írásból. Pedig a küzdelmes sors, a tiszteletre méltó munka nem sugallhat ilyesmit.

— Látja — mondja az öreg. — Új csavargóm van.

És mutatja a portrét.

— A kocsma előtt láttam. Még be kell fejeznem.

Szigete új lakóval népesedik hát. Igaz, a jövevény borostás, sötét szemében keserűség. Ám lehet, hogy belül, legbelül, a lefejthető, szétszedhető hártyák alatt, ott, ahová semmilyen műszer soha nem hatolhat, ott kék folyó ragyog a csavargóban is, park szunnyad az árnyban és ezüst halak játszanak villózva a felszín alatt.

Nyitray Péter

MA: MI? HOL? MIKOR

Rádió

KOSSUTH RÁDIÓ

8.22: Petress Zsuzsa operettdalokat énekel
8.35: A ma hullámhosszán
9.15: Népdalok, néptáncok
9.05: Húsz perc a levegőben
9.26: Zenekari muzsika
1.14: Gondolat
.35: Melódiakoktél
.09: Rádiónovella-pályázat
26: Munkásdal-feldolgozások
36: A népdalelőadás mesterei
10: Zengjen dalunk
.10: A megváltó amatőrök
30: A világgazdaság hírei
55: Három narancs szerelmese
13.20: „A kisember százada"
14.05: Az élő népdal
17.15: A magunk érdekében, a magunk védelmében
17.42: Bemutatjuk új felvételeinket
.1: Rádiószínház
18: Miért igen, miért nem?
35: Kritikusok fóruma
20.55: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót
21.13: Külpolitikai dokumentummüsor
21.14: Magnósok, figyelem!
22.15: Tudósítás a súlyemelő EB légsúlyú versenyéről, Veronából
22.30: A „Muzsikás" együttes játszik
22.40: Lengyelországi útibeszámoló
23.00: Tánczene
23.30: Haydn: h-moll vonósnégyes
0.15: Lenn a folyónál — részlet

PETŐFI RÁDIÓ

9.03: Ivan Szuszanyin
9.39: Jubileumi hétköznapok
10.00: Zenés müsor üdülőknek
12.00: A Berlini Rádió müsorából
12.07: Találkozásaim híres muzsikusokkal
13.03: Pécsi stúdiónk jelentkezik
13.20: Grieg: c-moll szonáta
14.00: Ifjúsági randevú — kettőtől hatig...
16.10: Csak fiataloknak
19.13: Faragó Laura és a Sebő együttes müsorából
19.31: Latin-amerikai históriák Bolívia születése
19.51: Uj könyvek
20.25: Közvetítés a Katona József Színházból. Medea
22.09: Hangversenynaptár
22.34: Rossini: Otello — részlet
22.39: Lajtha László: VII. vonósnégyes
23.10: Közvetítés a súlyemelő EB légsúlyú versenyéről, Veronából

3. MŰSOR

18.10: Iskolarádió
19.25: Pipkov: Momcsil
Közben:
19.38: Magyar irodalmi arcképcsarnok
19.58: Az operaközvetítés folytatása
20.50: Egy gyár — hatezer emberrel
21.41: Uj Eterna-lemezeinkből
22.38: Les McCann dzsessz-együttese játszik

A MAGYAR RÁDIÓ miskolci stúdiójának müsora
(a 189 m-es hullámhosszon 17.30—19 óráig)

17.30:
Müsorismertetés — hírek
17.35:
Emberek a gép mellett. — A munkások mondják
Térzene
18.00:
Borsodi Tükör:

Kiállítás

Miskolci Galéria: építészeti kiállítás. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Miskolci Képtár: Magyar festészet a XX. században és az új grafikai gyüjtemény kiállítása. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Szocialista városok gyermekrajz-kiállítása Kazincbarcikán. Megtekinthető egész nap.

Élelmiszeripari kiállítás az MHSZ-székházban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Bélyegkiállítás a 114. sz. Szakmunkásképző Intézet kollégiumában. Megtekinthető egész nap.

Mezőkövesdi Matyómúzeum: A matyó nép díszítőművészete. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Szakkörök kiállítása a miskolci úttörőházban. Megtekinthető egész nap.

Sárospataki Képtár. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Központi Kohászati Múzeum Hámorban. Nyitva délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

Rendezvény

Népzenekari müsor a Diósgyőri Vasas Klubban: a szocialista brigádvezetők fóruma zárórendezvénye, délután fél 3-kor.

A Magas-Tátrában — előadás a görömbölyi ifjúsági klubban este 7 órakor.

Három szegény szabólegény — a Déryné Színház előadása Encsen délután 2 és 5 órakor.

Játékest zenehallgatással a tapolcai Akropolisz-klubban este 7 órakor.

Álmodozni kötelező! — előadás a diósgyőri pinceklubban este fél 7-kor.

Térzene a miskolci bolgárföldi lakótelepen délután 5 órakor.

A gyümölcsfa szaporítása, oltása, szemzése — előadás az Ady Endre Művelődési Házban este 7 órakor.

Mozi

BÉKE
Kezdés: f. 4, hn. 6 és 8 órakor
SÖTÉT TORINÓ
Szí. olasz—francia film
KOSSUTH DE.
Kezdés: n. 10 és n. 12 órakor
AZ IMÁDSÁG MÁR NEM ELÉG!
Szí. chilei film
DU.
Kezdés: f. 3 és 5 órakor
RUSZLÁN ÉS LUDMILLA I—II.
Mb. szí. szovjet film
Másfél helyár!
HEVESY IVÁN FILMKLUB
Kezdés: f. 5 és f. 7 órakor
ANNA ÉS A FARKASOK
Szí. spanyol film
FÁKLYA
Kezdés: f. 5 és f. 7 órakor
ÉVA ÉS ÁDÁM
NDK-film
PETŐFI
Kezdés: f. 5 és f. 7 órakor
KOPERNIKUSZ
Mb. szí. lengyel film
SZIKRA

SAJTÓMEGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPIRÓ BUDAPEST, IX., Üllői út 51. Telefon: 138-068, 337-148, 340-726
HÍRSZAKMAI SZATOLÁS
1974. MÁJ. 10.

1974. MÁJUS 29-ÉN
feszültség alá került.

A fenti időponttól a vezeték érintése
TILOS
és ÉLETVESZÉLYES.

A Miskolci Pamutfonó
azonnal
FELVESZ
jó kereseti lehetőséggel, 16 évet betöltött **női munkaerőket fonó átképzősnek.**

Gyárunk csökkentett, 40 órás munkahéttel üzemel. Dolgozóink számára:
— természetbeni juttatás,
— kedvezményes étkeztetés,
— Balatonon üdültetés,
— kulturális szolgáltatások,
— sportélet
biztosított.

FELVESZÜNK
gyors-gépírót,
takarítót,
targoncavezetőt,
bádogost,
lakatost,
elektroműszerészt,
villanyszerelőt.
JELENTKEZÉS:
VIMELUX
Miskolci
Finommechanikai
Javító Vállalat,
Miskolc, III., Herczeg

Harsányi Gy. Lajos

munkája

Szlovák-Magyar szótár 1973/11 6 old.

Harsányi Gy. Lajos 1

Tiszakesziben született. Ott él most is. Iskoláit Debrecenben végezte, lakott Tokajban, aztán Nagybányára került. Mesterei Réti és Thorma voltak, de előbb Likedanz Vilmostól tanult és szívesen emlékszik Bosznai Istvánra is. Addig élt Nagybányán míg a háború miatt vissza nem került Tiszakeszire. Azóta ott fest. Mostanában a szélsőséges stilizálás a divat, ő pedig megállt a posztimpresszionizmusnál.

Nyitray Péter: A Tisza festője.

Észak-Magyarország 1973/11 Gold.

Harsányi Gy. Lajos 2

A tajak meredten álluak a falakon, ahogy a pillanat megörökítette őket. Víz mindegyiken szerepel. Halászok, málnaszedők, egy csavargó fizimiskája. Egész ciklusban örökítette meg a csavargókat. Bizony regen volt, amikor Miskolcon utoljára kiállított. Időbe kerülne most grafikai munkait rendszerezni. A festő nyolcvanezerre becsüli számukat.

Nyitray Péter: A Tisza festője.

Észak-Magyarország 1973/11 6 old.

Harsányi Gy. Lajos 3

1887-ben született Ebben a honapban töl-
ti be 86. életévét. A Mester dolgozik még.
Minden bizonnyal a csodálat közeppont-
jában állna, ha a fővárosban élne. Ö-
ügyanolyan természetességel dolgozik ma-
napság is, mint ahogy itt él több mint 50
éve az öreg kúria falai között, az imádott
Tisza közelében.

Nyitray Péter: A Tisza festője.

Észak-Magyarország 1973/11 6 old.

HARSÁNYI György Lajos (1887-1975) fuló

HOMÉVR. 35-36. 1997 770-772. ll

n. In honorem

de még ma is
t. Délnyugati
om árkádíven
torony sarkán
derékszögben
olt hengeres
ajdan állítólag

stag falakkal,

M.D.K.

HARSÁNYI György festő

1911-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott.

Réti: Nagybánya. Bp. 1954. 329.l.

Н.Э.К.

M.D.K.

HARSÁNYI György kitö

1910-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott.

Réti: Nagybánya. bp. 1954. 329.l.

HARSÁNYI GYÖRGY LAJOS

festőművész

(1887–1975)

Harsányi Lajos földbirtokos és Komjáthy Zsuzsánna gyermekeként tíz éves házasság után született, Tiszakesziben, 1887. január 19-én. Szülei – mint egyetlen gyermeküket – nagyon féltették. Vékony, minden betegségre hajlamos, gyorsan növő gyermek. Fiatal korában tüdőbajt is kapott, ezért a Tátrában kezelték.

Az elemi iskolát Tiszakesziben végezte, majd az I–V. gimnáziumi osztályt a debreceni Református Kollégium Gimnáziumában járta (1896–1901). Közepes tanuló. Szabadkézi rajzot az I–III. osztályban Bosznay István rajztanártól tanult.

Tanulmányait a debreceni, majd a miskolci Állami Felsőkereskedelmi Iskolában folytatta. 1906-ban érettségizett (érettségi elnöke Cholnoky Jenő volt).

Rajztehetségét már kisgyermek korában felismerték, s neki is nagy kedve volt a művészethez. Szívesen emlékezett vissza első rajztanáraira: Bosznay Istvánra és Sikedanz Vilmosra. Érettségi után szeretett volna festeni tanulni, de ezt a vágyát apja nem támogatta. Időközben a család egy időre Tokajba költözött, de néhány év múltán visszatértek Tiszakeszibe.

1909-ben meghatározó esemény volt életében, hogy eljuthatott az 1896-ban alapított nagybányai festőiskolába, ahol 1914-ig folyamatosan dolgozott. Mesterei Réti István és Thorma János.

Az első világháborúban fegyver nélküli szolgálatot teljesített Miskolcon. Visszaemlékezései alapján tudjuk, hogy a katonaságnál portréfestéssel is foglalkozott.

1920-ban ismét hazakerült Tiszakeszibe. 1927. nov. 3-án Miskolcon házasságot kötött másodfokú unokatestvérével, Maholányi Vilmával. Házasságukból gyermek nem született.

Tiszakesziben a régi családi birtokon gazdálkodott, amely időközben az egykori 1400 kat. holdról 93 kat. holdnyira fogyott.

A második világháború után föld nélkül maradt (a földosztást követően). Teljesen elszegényedve, szűkös anyagi körülmények között élt feleségével.

Az 1960-as években (felesége halála után) nagyon magányos lett. Idős korában Baranyi János és felesége gondozták hűséggel, haláláig (1975. február 21.).

Nagybányán két évig tagja a festőiskolának, később (a világháború kezdetéig) önállóan dolgozott.

Művészetének meghatározója a Nagybányán töltött időszak. Nagybánya a plein air (szabadban való) festészet irányzatának letéteményese Magyarországon.

Harsányi Gy. Lajos a Boromissza Tibor köré csoportosuló fiatalok egyike, akik a festőiskolát modernebb, a korábbitól eltérő módszerbeli alapokra kívánták helyezni. Tulajdonképpen nagyobb szerepet szeretett volna biztosítani a fiataloknak az egész telep vezetésében. Felfogásuk miatt élesen szembe kerültek Thormával, Rétivel, Ferenczyvel.

Nagybányai korszakából kevés képét ismerjük. 1911-ben készült a Szépasszony völgye – Nagybánya és Jézus a Gecsemáne kertben c. kép. 1912-ben festette az Égerfák című képet.

Legjelentősebb nagybányai alkotása a „Régi nóták" (1910. okt. 1.), amelyen menyasszonyával együtt örökítette meg magát. A kép festése közben Thorma bele akart a háttérbe javítani. Harsányi azonban „ne nyújon bele a munkámba" kijelentéssel elutasította a korrigálást. A mesteri bizottság az incidens után úgy döntött, hogy „Harsányit ki kell zárni a festőiskolából."

A nagybányai „kirekesztettek" között volt rajta kívül Tersánszky Józsi Jenő és Boromissza Tibor is, akikkel szoros barátság kötötte össze.

Harsányi György Lajos festő

Tiszakeszi 1993

Dr. Mezei Ottó művészettörténész a nagybányai festőiskola történetét (Boromissza Tibor nagybányai tevékenységét) kutatva 1982-ben Tiszakesziben megtekintette Harsányi nagybányai képeit, s azokról a következőképpen nyilatkozott: „Örömmel láttam azokat a képeit, melyek Tiszakesziben maradtak, melyek egy érdemes kvalitású, kereső-kutató művészre vallanak." A Régi nóták című képről a véleménye: „a festmény mindenképpen megóvást érdemel, nemcsak festői megoldása, hanem a nagybányai festőiskolában folyó tevékenység dokumentálása miatt is."

Azzal, hogy Harsányi (elvei miatt) kizárta magát a festőiskolából, elszigetelődött. Bár voltak olyan nagybányai festőtársai, akikkel tartotta a kapcsolatot: Boromissza Tibor, Káplár Miklós, Bálint József stb. Ők többször meg is látogatták Tiszakesziben.

1928-ban Boromissza Tibor, Bálint József és Harsányi Lajos szervezték meg a hortobágyi festőkolóniát, ahol mesterként tanítottak is. Ebből a korszakából több képe maradt fenn: Délibáb a fehéregyházi puszta felett (1930) az 1952. évi miskolci kiállításán elismerést és nagy feltűnést keltett.

1938–1943 között rendszeresen járt hozzá Csík Géza, Iglai József mezőcsáti tanár ill. fényképész.

Nagyon termékeny művész. Évtizedeken át festette a számára oly kedves tiszaparti tájat, a falut, az embereket (Szalonnasütők, Cigánysor, Rigós, Tiszapart stb.). De szerette a hegyvidéket is. Fel-felkereste a Bükköt. A Bükk hegységben című képét 1961-ben festette. Élete végéig Cezanne-t tartotta példaképének, magát posztimpresszionista festőnek vallotta. Utolsó évtizedeiben stílusa változott, de késő alkotásain is megcsillannak a nagybányai színek, tónusok.

Széles műveltségű, nagy tudású ember volt. Értékes könyvtárat gyűjtött, amely azóta szétszóródott. Gyűjteményében őrizte Szemere Bertalan óráját, Vasvári Pál egykori íróasztalán tervezte a Tisza szabályozását. Képkereteit maga faragta, még faszobrokat is készített (egyet az iskola- és községtörténeti múzeum őriz). Haláláig minden nap dolgozott, tett-vett, festett, sétált, hegedült, faragott.

Fiatal korától foglalkozott újságírással. Többszáz cikkei jelent meg (névvel, álnévvel ill. név nélkül).

Érdekelte Tiszakeszi és környéke múltja is. Meghatározta a szádzi sziget pontos helyét, bebizonyítva, hogy ott kelett állnia a híres apátságnak. Sokszor ki-kijárt a romokhoz, míg azok láthatóak voltak, (az 1920-as években még kivehető volt az alapfalak nyomvonala).

1987-ben, születésének 100. évfordulóján Dojcsákné Lazanyi Anna emlékkiállítást rendezett a községben fellelhető festményeiből, Tiszakeszi lakossága és tanulói előtt méltatva Harsányi Lajos munkásságát.

1993. júniusban kerül sor Tiszakesziben egy életmű-kiállításra, majd 1996-ban, a nagybányai festőiskola centenáriumán egy kiadvány megjelentetését tervezzük Harsányi Lajosról.

A nagybányaiak közül méltatlanul elfeledett művész munkásságát szeretnénk minél szélesebb körben megismertetni. Tiszakeszi lakossága megőrzi emlékét, büszke rá, tisztelettel adózik életművének.

Hasányi Gy. Lajos festményei

Régi nóták (Nagybánya, 1910. okt. 12.)

Égerfák (Nagybánya, 1912.)

Délibáb a fehéregyházi puszta felett (1930.)

Harsányi Gy. Lajos és felesége

Boromissza Tibor Harsányi Gy. Lajosnak dedikált fényképe

A volt Zsóry-kastély (Általános Iskola Napközi Otthon)

A volt Édes-kastély (Művelődési Ház)

Harsányi Szörty

Nagybányai k. k. 1912.

88

Őskori vastárgy Tk. 103

Hajpanyi Szoszy

1911 –

1910 bis – a n agybanyai

Nábad festonkalan

Nagybányai k.k. 1912.

86

Öskori bronzlemez-darab

IX. 122.

Harsányi Imre

1910 nagybányai iskola
1911. " "

Nagybányai kiáll. kat. 1912

Taurinum (Zimony) h. n. VI. 204.

Harsányi György Lajos

1928-ban tagja volt a hortobágyi festő kolóniának.

irod
2

Zoltai Lajos: Jelentés Debrecen sz. k. város múzeumának... 1928, évi működéséről. (Debrecen 1929.) 37. l.

M.F.I.

MAGYAR FILM IRODA
CZVEK GYULA
Telefon 45-5-10 BUDAPEST, VIII, SÁNDOR-UTCA 7 Piktári csekk: 35710

Müterem és laboratórium. Mütermi, müszaki és egyéb fényképfelvételek. Reprodukciók. Másolások. Nagyitások. Diapozitivek. Filmdiapozitivek. Amatörmunkák kidolgozása

Felveszünk mindennemü megrendelést néma- és hangosfilmfelvételek, cimfeliratok, reklám-, Trick-filmek és laboratóriumi munkák készitésére

T,

Müemlékek Országos Bizottsága

Drótháfa, minium
kréta olaj

Harsányi György festő. 1910. és 1911. a nagybányai festőiskolában végezte tanulmányait. (Börtsök–Réti, A nagybányai jub. kiáll. kat. Nagybánya 1912.)

Harsányi György

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

Szöveg : 160, 161,

Harsányi György festő

A hortobágyi telepalakulás 50 éve alapult, 1927-ben, négy taggal, Boromisza Tibor, Káplár Miklós, - Báliut József, és Harsányi György Lajos tagokkal. A művész tiszakeszi gazdálkodó volt.

Szabó Sándor Géza: Az első hortobágyi festőkolóniáról.
Hajdu-Bihari Napló, 1946. jún. 26.

Hadvidnyi Gy. Lajos.

tiszakeszi fotó

Miskolcon, a Borsodi Képzőművészek megyei kiállításán művével szerepelt.

Északmagyarország, Miskolc, 1952. Aug. 29

Harsányi György,

1910-ben az iskolában dolgozott.
1911-ben " " "

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 86, 88,

Harsányi György Lajos

Méltatás

Mezei Ottó: Boromisza Tibor akvarelljei
Művészet, 1981. május – 51 oldal.

Harsányi György Lajos

Tiszakeszi ben müködik,

Szerepelt a Képző és Iparművészek Szövetsége borsodmegyei csoportjának kiállitásán, amely 1951 okt 14-én zárult.

Északmagyarország 1951. okt. 3

Harányi Gy. Lajos

Újabb befektetési lehetőség

Budapest (MTI) – Újabb lehetőség a befektetőknek: az állam július 2-án 10 milliárd Ft névértékben bocsát ki értékpapírt Államkötvény 1995/F elnevezéssel.
A kötvény alapcímlete 10 000.- Ft, futamideje 2 év. Kamatozása évi bruttó 17 százalék, de a belföldi magánbefektetők kamatfizetésekkor számíthatnak az évi bruttó 1,5 százalék kamatprémiumra is. Az államkötvény összegének visszafizetése lejáratkor egy összegben történik, kamatfizetésre pedig évente egyszer kerül sor. Az első kamatfizetés időpontja 1994. július 2., míg a második kamatfizetés és törlesztés 1995. július 2-án esedékes. Államkötvényről lévén szó, a követelés teljesítéséért az állam garanciát vállal. Az MNB június 25-én a kötvény értékesítésére aukciót rendez, majd június 28-július 2. között az ott kialakult átlagáron, várhatóan a majdani piaci árnál kedvezőbben vásárolhatják meg a kötvényeket a befektetni szándékozók.

Heti földárverések

Miskolc (ÉM) – A B.-A.-Z. Megyei Kárrendezési Hivatal e héten is folytatja a földárveréseket. Ezúttal a Szikszói ÁG és az Aranykalász Mgtsz földjeire licitálhatnak Aszaló, Halmaj, Kiskinizs árverésre jogosultjai. Halmajon ma tíz és tizennégy órától. A mucsonyi Új Élet Tsz által kijelölt területeket árverezik a kárpótiásijegy-tulajdonosok között ezen a napon
Felsőtelekesen, ahol Alsótelekes, Felsőtelekes, Imola, Kánó, Ragály, Szuhogy térségeinek lakói licitálhatnak. Kedden Hangonyban (susai, szentsimoni és uraji földekre) valamint Bodrogkeresztúrban árvereznek. Szerdán Sátoraljaújhelyen és Ináncson lesz földárverés, mindkét napon tíz

A térség lehetőségeiből kell megélni

FEKETE BÉLA

Tiszaújváros (ÉM) – A Tiszai Vegyi Kombinát Rt. mérlegbeszámolóját megelőzően kétes megfogalmazású vélemények láttak napvilágot. A számvetés elkészült, amit a közgyűlés jóváhagyott. Ezek ismeretében kérdeztük Balázs Lajost, az igazgatótanács elnökét a társaság első évéről, várható lehetőségeiről. Az ismert szakember – a gondok ellenére – derűlátó.

❑ *Merre billent a mérleg nyelve 1992 végén?*

● A május 26-i közgyűlés lezárta a társaság első évét. Az elmúlt év árbevétele nettó 32 milliárd forint volt. Ennek nagyobbik része a 230 millió dollár értékű exportból és nem egészen fele belföldi értékesítésből származott. Összességében a vállalat tavalyi mérlege 540 millió forint veszteséget mutat.
Az adósságállomány ellenére, a 31 milliárdos saját tőke változatlan maradt, és az 5500-as átlaglétszámot alapul véve, az egy dolgozóra eső bruttó jövedelem elérte a 400 ezer forintot.

❑ *Milyen feltételek álltak rendelkezésre?*

● A társaság a korábbi években nagymértékben eladósodott, ami három okra vezethető vissza. A vállalat teherbíróképességét meghaladó beruházások, kötelezettségvállalások, a lízingelés erőltetése, aminek azért van előnye: hiszen e mögött termelőberendezések állnak. A másik, az ésszerűtlen pénzügyi befektetések, készpénz-akciók, amelyek a kamat elmaradásokkal együtt milliárdos nagyságrendű veszteséget okoztak. A harmadik ok, a pazarló gazdálkodás, a tartalék-

Balázs Lajos derűlátó
Fotó: Szőke Tamásné

lemtől. Arról nem szólva, hogy mi lenne a közel hatezer emberrel. Ezek ismeretében óriási dolognak tartom, hogy adósságállományunkat 2,5 milliárd forinttal csökkentettük. Amit hangsúlyozni kell, hogy értékesítési problémák a recesszió ellenére egy nagyon kemény munka folyt. Végsősoron két alapvető elem határozta meg azt, hogy gyakorlatilag konszolidált volt az 1992-es év. Sikerült a térségi koncepció kezdeti lépéseit megtenni, s az olajiparral 1 millió tonna közös érdekeltségű feldolgozásra jött létre megállapodás, amelyet azért tartok jelentősnek, mert ez a térségi koncepció – amiről már évek óta beszélek – ez idáig csak a sajtóig jutott el. A lényeg, hogy közös érdekeltségi alapon a MOL Rt. tiszaújvárosi finomítóval és a Tiszai Erőmű Rt.-vel közösen keressük a kiutat. Lényeges elem az embereknél a foglalkoztatottsemmire. Ez a legszilárdabb meggyőződésem.

❑ *Lehet privatizálni a TVK Rt.-t?*

● Vallom, hogy az ismert kondíciók mellett azt a privatizációs technikát kell alkalmazni, amit én úgy neveztem el, hogy projekthez rendelt külföldi tőkebevonás. Ez jelenleg 90-100 millió dollár. Ezek közül az egyik a koromgyár. Ez egy 5 milliárdos beruházás, amelyen belül 4 milliárd dollár tőke jött be apportként, illetve hitelként. Aláírásra került az ukrajnai Kalussal egy vegyes vállalati megállapodás. Ez egy 30 millió dolláros invesztíció, amely szintén külföldi tőkével jött létre. A poliolefin gyártás területén egy új üzemrész épül. Ha mindez megvalósul, a rendkívüli mély válság ellenére összességében 8-9 milliárd forintos fejlesztés megindulhat, és további 600 ember foglalkoztatottságát biztosítja. Ez az a privatizáció, amit én projekthez rendelek, miközben a TVK-ból, az alapvető tevékenységből nem adtunk el semmit. Persze vannak más elképzelések is.

❑ *Gyors egymásután a vezetésben személyi változások történtek...*

● Az igazgatóság 1993-ra is meghirdette a teljes foglalkoztatottság elvét, s előírta 80-100 kezdő fiatal felvételét. A másik, hogy bérfejlesztésre fedezetlenül nem kerülhet sor, s nem valószínű, hogy ebben az évben sikerül előrelépni. Azt azonban elfogadta az igazgatótanács, hogy lehetővé kell tenni a jövedelem korrekciót. Úgy vélem, hogy június, vagy július hónapban ennek első eleme realizálható lesz. A vezérigazgatónak és helyetteseinek 1992. december 31-én lejárt a mandátuma. Az igazgatóság úgy döntött, hogy a vezérigazgató megbízását

JEGYZET

Gúzsba kötve táncolni

BRACKÓ ISTVÁN

Máshol, máskor, más alkalomból hangzott el az az állítás, mely szerint nem lehet gúzsba kötve táncolni... De menetelni sem. Pedig mi most menetelünk Európa felé. Vár bennünket a Közös Piac. Vár bennünket a Közös Piac? A fene gondolta, hogy ez az út ilyen göröngyös. Ki hitte volna, hogy az elvi feltételek megteremtésével (szabad választás, demokratikus államberendezkedés, privatizáció, piacgazdaság) a vártnál csak kevésbé jutunk előre, s ráadásul mesterséges, ha úgy tetszik szándékkal emelt akadályok lassítják a haladást?

Most valahogy minden összejött. A gazdaság belső baja (munkanélküliség, leépülés, beruházási pangás) külső világ zordságával találkozott. A lista ismert és hosszú: világpiaci recesszió, bizonytalan politikai helyzet, s ebből következően a „hazait" előnyben részesítő és foggal-körömmel védő protekcionizmus felerősödése. A dolgok persze összefüggenek, s a határon belüli és kívüli – számunkra hátrányosnak tűnő – folyamatok hatása nemcsak összeadódik, hanem felerősödik. Mint amikor ötszáz ember egyszerre lép a hídon. A súlyt még csak elbírná a szerkezet, de az interferencia megropogtatja az eresztékeket. Ennek a kölcsönös hatásnak az oka, hogy a korábban sikeresnek ítélt termékeink kiszorultak a világpiacról, húzó ágazatok sorvadnak el, aranykezű mesterek keze kényszerül tétlenségre. És ott vannak az utólag beépített fékek.

Példaként elég megemlíteni a húskiviteli korlátokat. Túlságosan szigorúak a szabályok velünk szemben, s ez nekünk fáj, mert hátrányos. Panaszkodhatunk, de feljelentést csak ott lehet tenni, ahol az üdvözítő, paradicsomba-lépést en-

APROPÓ

Füst

DOBOS KLÁRA

Néha a művészet is árthat. A Miskolci Nemzeti Színház utolsó bemutatója, a Háromlevelű lóhere például kifejezetten káros volt az egészségre. No nem művészileg. Verebes István ugyanis egy rendezőt alakított, a rendezők fő ismérve pedig az előadás szerint, hogy szájukból nem esik ki a cigaretta...

De nem csak cigarettafüstöt nyeltem az utóbbi időben a színházban, koncerteken. Az előadásokat gyakorta telepumpálták műfüsttel. Vágni lehetett. Olykor szép ez, hiszen segíti a látványt, szétszórja a lézerfényt, olykor azonban nem érezni a funkcióját, a rendezők mégis eszüket vesztve fújatják a levegőbe. Hadd fuldokoljon a közönség! (Legalább nem látja, mi történik a színpadon).

Hogy témát ne váltsak: a minap betértünk fagylaltozni az egyik szirmabesenyői kocsmába. Az egyik vendég mit sem sejtve cigarettára gyújtott, ám mindjárt figyelmeztették: ez nemdohányzó helyiség... No, ennek örültem. De még jobban örülnék, ha mondjuk a Tüdőkórházban – ahol viszont azt írták ki, hogy dohányozni az intézmény egész területén tilos – sem eregetnék a füstöt. Úgyis olyan füstös, ködös a világ. Átláthatatlanok, elvesznek az értékek és mértékek. A füst sok mindent eltakar...

Esős parafrázis

Lufik a gombaszögi égen

A szlovákiai magyarok országos kulturális ünnepélyén

FILIP GABRIELLA

Gombaszög (ÉM) – Szombaton délelőtt még csak a hattyúk emelkedtek a magasba, de aztán a vurstlis leállította a szerkezetet, mert senki sem ült a műmadarak hátára. Üresen keringett a körhinta is, és a dodgem sem érdekelte a lassan gyülekező vendégeket.

– Mindig így van ez – fogad dr. Máté László, a Csemadok Országos Választmányának titkára, a szlovákiai magyarok XXXVIII. országos kulturális ünnepélyének egyik főszervezője. – De majd figyelje meg, mennyien lesznek itt délután. Tavaly 13 ezer fizetővendég volt, de a meghívottakkal és a fellépőkkel együtt lehettünk 17 – 18 ezren is. Persze, a jegyelővételek azt mutatják, hogy most nem jönnek el ennyien. Régebben a téesz-buszokkal jöttek a csoportok, de ezeket az idén hiába várjuk. A legtöbb szövetkezet csődbe ment. Nagyon magas ezen a környéken a munkanélküliség. A rozsnyói járásban 20 százalékos, a pelsőci körzetben eléri a 25 százalékot... Beszélgetnénk még, de a szervezőnek ezernyi dolga van, most a tombola miatt hívatják. A fődíj egyébként a zólyomi AGROZET ajándéka, egy 30 ezer korona értékű minitraktor lesz. Nem ér rá beszélgetni Csobádi József, a rozsnyói Bányászati Múzeum igazgatója sem. Előbb be kell indulnia a boltnak, aztán jöhet csak a „szórakozás". Mert Gombaszögre üzletemberként érkezett az igazgató, elsősorban magyarországi borokat árul, van mindenféle: tokaji, rizling és „leanka" 5,50-ért.

Utolsó próba a színpadralépés előtt

A nemzetiségért

A Püski Könyvesház sátránál találkozunk Szabó Rezsővel és Sidó Zoltán, a Csemadok országos elnökségének tagjaival. Ők ketten a Csemadok Országos Választmányának alelnökei. Szabó Rezsőt a Csemadok Országos Választmánya a Csemadok Országos Elnökségének elnökévé választotta, Sidó Zoltán pedig a Csemadok Országos Elnökségének tagja. Ők ketten a Csemadok Országos Választmányának alelnökei. Szabó Rezsőt a Csemadok Országos Választmánya a Csemadok Országos Elnökségének elnökévé választotta, Sidó Zoltán pedig a Csemadok Országos Elnökségének tagja.

alatt lévő szilikáttéglák helyére kerültek pléhdobozok. Ezeket az érsekújvári hűtőgépgyárból szerezte Sidó Zoltán, aki most a Csemadok országos elnökségének tagjaként érkezett a fesztiválra, de '81-'89-ig mint főtitkár szervezte ezeket az összejöveteleket. Azt mondja belefáradt a munkába. Nem, nem csalódott. Akkor most nem lenne itt, és nem lenne az országos elnökség tagja. De ez a szervezet a világ legnagyobb nemzetiségi csoportosulása. Jelenleg 505 alapszervezetben 82 ezer fizető tagja van a Csemadoknak.

Égi, földi parádé

Közben a nagyszínpadon próbálnak a gála szereplői. A Szlovák Televízió hatvanperces műsort sugároz a helyszínről. Ország-világ láthatja, mire képesek a szlovákiai magyar amatőregyüttesek. Remegő lábakkal egyébként sem lehet nemzetiségi politikát csinálni. Most a legtöbb erejét és idejét a komáromi Városi Egyetem fejlesztésére áldozza. Minél több pedagógusra lenne szükség, 2000-re éppen 2000 magyar tanító, tanár fog hiányozni a szlovákiai magyar iskolákból. Itt a fesztiválon is gyűjtenek aláírásokat az úgynevezett alternatív oktatás ellen, mely szerint a természettudományi tárgyakat szlovák nyelven oktatnák a nemzetiségi iskolákban. Épp' a napokban fogalmazták meg a tervezet elleni tiltakozó nyilatkozatukat a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségével együtt.

Afrikai neszek

Miskolc (ÉM) – A Miskolci Nyári Fesztivál következő rendezvényén, ma este fél kilenctől a Muzsikáló udvarban (Kossuth u. 11. sz.) Vallai Péter és Sipos András mutatja be Afrikai neszek című Petri György műveiből összeállított műsorát.

Vian-hét

Miskolc (ÉM) – Évadzáró hetet tartanak mától a miskolci Vian Klubban. A Tokaj Vendéglátóház szomszédságában működő szórakozóhelyen szombatig minden este 9-től koncertek lesznek. Ma a Cépégés csövesek, valamint a Kispál és a borz nevű zenekarok muzsikáját élvezhetik az érdeklődők.

Emlékkiállítás

Tiszakeszi (ÉM) – Harsányi Gy. Lajos festőművész Tiszakesziben született. A debreceni Református Gimnáziumban és a miskolci Állami Felsőkereskedelmi Iskolában tanult. Rajztanárai Bosznay István és Sikedanz Vilmos, nagybányai mesterei Réti István és Thorma János voltak. Példaképének Cezanne-t tartotta. Munkássága három korszakra osztható: nagybányai, hortobágyi festőiskola és a tiszai táj.

Június 29-én, kedden emlékkiállítása nyílik Harsányi Gy. Lajos szülőfalujában. A Poprádi u. 2. sz. alatti kiállítóteremben a tárlatot délelőtt 11 órakor Kecskeméti Törő Irén művésztanár nyitja meg. Ugyancsak ekkor hallhatják az érdeklődők dr. Csorba Csaba Tiszakeszi évszázadai című előadását.

Balaton-fesztivál

Keszthely (MTI) – Eseménygazdag hat nap után szombaton este a keszthelyi Festetics-kastély parkjában tartották meg a Nem-

HARSÁNYI GYÖRGY, tabakos

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két iratx a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik.263.old

/ 1,2./ V. tabakos. 266.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvar

MDK

Harsányi Gyula,

Szemér Mihály után: Pósa Lajos: Mariska mesél.

Dr. Szemlér Lőrinc gyüjt.-nek aukciója. Bp. 1936.
Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.
Árv. Közl. 1936. 5.rk.sz. 92.l.

mdk

Harsányi György szücsmester

1826-ban célba áll

Horváth Zoltán: Egy Mezőváros Cétes Spara
Nagykőrös, 1943. 100. l

Harsányi Gyula

"Zuzmara" cimmel téli erdőrészletet ábrázol a müvészi felvétel.
Repr.

Élet, Bp. 1919. jan. 26. XI. évf.
4. sz. 85. lap.

Harsányi István építész (Lakóterv)

A szigetvári konzervgyárat tervezte (szepők)

H. I.: Konzervgyár, Szigetvár

Magyar Építőművészet 1970/3

Harsányi István,

bronz munkákat állitott ki.

Szalay Imre: A művészi ipar az Országos Tárlaton.
Művészi Ipar.1885/86 évf. 144.l.

Harsányi István

H.J.: Kazánépület, Szombathely. Építész Harsányi István statikus Ivits Iván, gépész Varga László, mélyépítés: Dobrai Katalin. - Ismertetés, Bognár János fotóival.

Magyar Épmüv, 1971.4.sz.15-16.l.

M.D.K.

Harsányi István, asztalosmester

A debreceni szinház átalakitására Szlágyi János által készitett és 1898-ban elfogadott terv asztalos munkáit ő kapta meg. 194.o. 39.jegyz.

Sápi Lajos: A debreceni Csokonai szinház 100 éves története 161.o.

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve. 1965. Debrecen. 1966
Alföldi Nyomda. Debrecen

Harsányi István

Egyike az utolsó debreceni mézeskalácsmesterek.

Béres András: Népi díszítőművészet Hajdú Bihar megében, Bp. 1955.

41.o

Ø

Harsányi J.

bpesti bronzöntő

rod

Kel 1885

III. k. 2. f. 260. l.

Kath. G. sz. Kat.
Prot. Oktávián

CSÜTÖRT.

23

Kath. Viktórián
Prot. Frumenc

PÉNTEK

24

Kath. Gábor
Prot. Gábor

SZOMBAT

25

Kath. Gyüm. o. B.A.
Prot. Gyüm. o. B.A.

Izr. S. Vajakhel-Pekude

... hét. 1933 Március hó. 31 nap.

Harsányi István

a szombathelyi Latex Zazárkász
építészeként említve

Magyar építészet 1945-70
184. old.

A slágerlista alján

Újabb három labdarúgó-világbajnoki selejtezőre kerül ma sor Európában, de egyik mérkőzés sem tartozik az igazi slágerek közé. Két esetben (Észtország–Skócia, San Marino–Lengyelország) a vendégek, a Svédország–Ausztria összecsapáson pedig *a hazaiak számítanak abszolút esélyesnek.* Az első csoportban Skócia a legutóbb Portugáliában elszenvedett 5-0-ás vereség után Észtország ellen próbál javítani mérlegén. A második csoportban San Marino labdarúgói *történelmi tettet hajtottak végre* azzal, hogy pontot szereztek Törökország ellen. A hatodik csoportban az osztrákok legutóbb 3-1-re kikaptak Finnországtól, így valószínűleg *nem lesznek ott a vb-n.*

MAI TÉNY

• Torinóban ma este 20.15-kor játsszák le az UEFA Kupa döntőjének második mérkőzését. Az első találkozón a Juventus idegenben győzött 3-1-re a Dortmund ellen.

• Remekül szerepel a FIDE XIII-as kategóriájú madridi sakktornáján Lékó Péter. A fiatal magyar versenyző hét fordulóban szerzett négy pontjával a harmadik helyen áll.

• Olaszország nyerte Magyarország előtt az észak-olaszországi Vercelliben a 26. Bertinetti párbajtőr csapatversenyt. A magyar együttesben Kovács Iván, Fekete Attila, Kulcsár Krisztián, Hegedűs Ferenc és Totola Gábor szerepelt.

• Repül a, repül a... Győztes! A Camel Kupáért folyó országos motokrossz-bajnokság legutóbbi, bátmonostori futamán Sooty Zsolt végzett az első helyen, megelőzve Grillmayer Gézát és Kovács Gábort. Az eddigi három felvonás után favoritnak számító Balogi és Nagy F. meglepetésre kiesett.

• Ma Veszprémben 17.30-kor kezdődik a férfi kézilabda-bajnokság két győzelemig tartó döntőjének első mérkőzése a Fotex VSE és az Elektromos között.

Ma az Új Magyarország támogatásával: Magyarország–Horvátország

Pólósparti szárazon és vízen

Ünnepeltek tegnap a vízilabdázók. Méghozzá kettős ünnepet ülhettek a pólósok a margitszigeti Hajós Alfréd uszodában. Ekkor költözött be ugyanis a Magyar Vízilabda Szövetség a vadonatúj irodahelyiségébe, majd átadták a válogatott tagjainak jól megérdemelt jutalmukat az athéni Világ Kupán nyert ezüstéremért. S hogy a program teljes legyen: a sportág vezetői beszámoltak a Publica Rt. jóvoltából a lapunk által szponzorált ma esti Magyarország–Horvátország találkozó előkészületeiről.

A magyar vízilabda-válogatott nyilvános edzésével kezdődött a margitszigeti *Hajós Alfréd* uszodában a tegnap délutáni pólóprogram. Ezúttal élőben is láthattuk *Vincze* és *Gyöngyösi* bombáit, *Kuna* kapusbravúrjait, melyek révén ezüstérmet nyert a csapat a nemrégiben befejeződött athéni Világ Kupán. S lehet, hogy a hajdani „aranyidőkben" – mikor *Szívós, Faragó* és *Molnár Endre* tréningezett ugyanitt – erre a második helyre nem lettünk volna ennyire büszkék, ám az elmúlt évek kudarcai után most végre bizakodhatunk: a víz alól ismét a felszínre kerül a sportág.

S hogy erre minden lehetőséget biztosít majd az apparátus, arra bizonyíték: pár órával az edzés után *Princz Gábor*, a szövetség elnöke, a Postabank és Takarékpénztár Rt. elnök-vezérigazgatója és *Gallov Rezső* államtitkár, az OTSH elnöke felavatta a Magyar Vízilabda Szövetség vadonatúj irodahelyiségeit. A tanácstermet mindjárt fel is avatták, ugyanis délután ott ülésezett a sportág elnöksége.

Ezt követően – stílszerűen a medence partján, a tréninget követően – átadták a válogatott tagjainak a VK-ezüstéremért járó jutalmakat. A pihenésre, ünneplésre azonban nincs idejük a pólósoknak. Ma este fél 9-kor ugyanis a Komjádi uszodában vívnak barátságos találkozót *Horvátországgal*, a jövő héten pedig már Európa-bajnoki selejtezőket játszanak. A mai mérkőzést a *Publica Rt.* jóvoltából – csakúgy, mint tavaly – lapunk támogatja. *Horváth E. Zoltán*, a Publica Rt. elnöke elmondta: a sikertelen olimpiai szereplés ellenére nem bánták meg a tavalyi szponzorálást, s a csapat az athéni ezüstérmével bebizonyította: nem is olyan rossz reklámhordozó...

Minden esetre nem lesz sétagalopp a mai összecsapás. Igaz, a mieink összeállítása csaknem teljesen azonos a VK-n szerepelt együttesével, de még így sem a magyarok számítanak a mérkőzés esélyesének. A vendégek játékerejét mi sem jelzi jobban, minthogy négy olimpiai bajnokkal – *Paskvalin, Bukic, Vasovic* és *Bezmalinovic* – érkeztek Budapestre, s a tavalyi találkozón két góllal, 11-9-re legyőzték válogatottunkat. Idén is kiegyeznénk ezzel a különbséggel. A mi javunkra...

(sz–y)

A döntőért döntenek

Ma az Üllői úton (19 óra), valamint Békéscsabán (16.30) rendezik a labdarúgó Magyar Kupa két elődöntőjének visszavágó mérkőzéseit, és könnyen elképzelhető, hogy a döntő egyik résztvevője *másodosztályú együttes lesz.* A Nyugati csoportban élen álló Haladás ugyanis *3-0-ra nyerte az első találkozót* a bajnokságban remeklő Békéscsaba ellen. A szombathelyiek magabiztos győzelme meglepetés volt, hiszen a csabaiak folyamatos nagyszerű teljesítményükkel már a negyedik helyre léptek előre az NB I-ben. A másik összecsapáson a bajnoki találkozó után *újra egymás ellen lép pályára* az FTC és az MTK. A kék-fehéreknek *gólt kell rúgniuk az Üllői úton*, hiszen az esetleges gól nélküli döntetlen (1-1 volt az első meccs) Ferencvárosnak kedvez.

Új széllel a Balaton-partra

A sikert is hajkurásszák

Ha érezzük, ha nem, új szelek fújdogálnak a vitorlázók háza táján. Újítottak a nemzetközi vizeken is – leginkább a versenyszabályok terén –, nem maradhatnak hát el a hazai szélvadászok sem. Nemcsak a fuvallatokat kívánják a jövőben hajkurászni, hanem a sikert is. S ezt a hajkurászást kéretik a legjobb értelemben elfogadni.

Az egyik mozgatórugó *Wossala György*, aki nemcsak a Magyar Vitorlás Szövetség frissen megválasztott vezérkarának ügyvezető elnöke, hanem egyáltalán, nélküle *mindenféle pozíciótól függetlenül*, bajos lenne a honi vitorlázást elképzelni. Ami pedig magát a mozgolódást illeti, az természetesen *a hagyományos vitorlabontó ünnepséggel*, s persze versennyel kezdődik – vagy inkább a Velence-tavi nyitány után folytatódik – a Balatonon május 22. és 23. között. Ahogy illik, lesz tókoszorúzás, lesz elnöki beszéd – *Szabó Tamás* államtitkár jóvoltából –, lesz Hungexpo Boat Show Kupa, s ki tudja, mi minden még. A balatoni nyitány után az idei sűrű hazai programból kiemelkedik majd a *Kék Szalag* nonstop túraverseny, amelyen ebben az évben a *Symphonia Nagydíjért* versengenek július 2-án.

A parton sincs nyugalom. A szövetség az OTSH-val kötött megállapodást, amelynek értelmében a vitorlázók *korlátlanul használhatják* a balatonfüredi edzőtábort. Létrehoztak továbbá egy társaságot *Pálya Bt.* néven, amelynek a feladata *céltámogatások és hirdetési lehetőségek biztosítása* az egyes versenyekre. A sportág népszerűsítésére, a médiák tökéletesebb kiszolgálása érdekében pedig fölvették a kapcsolatot a *PublicPress*-szel, amely a nagyobb eseményeken külön sajtóstandokat fog felállítani.

A korai jó idő ellenére tehát mégiscsak érezni azoknak a bizonyos új szeleknek az egyre erősebb fújdogálását.

(nagy)

Kaszparovéknak kalapoztak

A Londonban megtartott sajtótájékoztatón Garri Kaszparov és Nigel Short cáfolták, hogy a Nemzetközi Sakk Szövetségtől (FIDE) történt elszakadásukkal ártanának a sportágnak. Amint ismert, a férfi egyéni sakkvilágbajnoki döntőre jogosult két nagymester létrehozta a Profi Sakk Szervezetet, s a FIDE szabályait, kiírását megtagadva, ennek az égisze alatt kívánják lejátszani 24 partiból álló páros mérkőzésüket.

Az összecsapás rendezési jogát a The Times című angol napilap nyerte el, s a szeptember 7. és október 30. közötti találkozó díjazása lapjául vb-döntőre még sosem látott összeget, 1,7 millió fontot (2,5 millió dollárt) „kalapoztak" össze.

Pihen a világelső

A szervezők módosították a Párizsban kezdődő francia nemzetközi teniszbajnokság kiemelési sorrendjét. A nőknél a lista élén sokáig a késéses merénylet áldozatául esett *Szeles Mónika* neve volt olvasható annak ellenére, hogy a korábbi diagnózisok *még többhetes pihenést jósoltak.* Igaz, az újvidéki születésű világelső egészen tegnapig *nem vonta vissza nevezését.* Tegnap az őt menedzselő *IMG-szervezet* képviselője közölte, hogy Szeles *nem vesz részt a francia bajnokságon.* Ezzel az új fejleménnyel a német *Steffi Graf* neve kerül a tábla tetejére.

Szemrebbenés és szemérmesség nélkül...

Bár közhírré tétetett, hogy a Magyar Olimpiai Bizottság erre az olimpiászra, vagyis a Barcelonától Atlantáig terjedő időszakra nem kívánja „elaprózni" az olimpiai ötkarika által biztosított marketing-lehetőségeket, s főleg az évi tízmilliós nagyságrendű, tehát tekintélyes támogatást kínáló szponzorokban gondolkodik, mégsem jellemző az ilyen és hasonló ügyletekre a teljes nyíltság. Mármint a szponzori pénzek korrekt precizítással történő világgá kürtölése... Tegnap ezért (is) ért kellemes meglepetés!

Hja, mondhatnám: az adidas és az egyre inkább nagykorúvá váló magyarországi képviselete, az adidas Budapest Kft. van akkora cég, hogy... Nos, ezért kockáztattam meg a címben is leírt két szó használatát, mert – szó szerint kell érteni!... Az adidas Budapest Kft. ügyvezető igazgatója, Kovács Attila – remélem jól láttam és megfelelően érzékeltem! – szemrebbenés és minden különösebb szemérmesség nélkül kimondta, amit mások többnyire finoman elhallgatnak, vagy csak csendben, „magunk között" hangoztatnak: a fix összeget!

A magyar sportban egy esztendő híján négy évtizede (az 1954-es berni atlétikai Eb volt a premier...) jelen lévő, az első hivatalos együttműködési szerződést épp negyedszázada (ezüstlakodalom!...) kötő háromcsíkos „multi" a két olimpia közötti négy esztendőben 300 milliót költ a magyar sportra (készpénzben és felszerelésben), s ebből mintegy 65 milliót ad a honi ötkarikás mozgalmat irányító szervezetnek. Nem semmi, mondhatnám pestiesen!

De lehet még fokozni! Jó is, ha szoktatjuk magunkat a kőkemény üzleti szemlélethez, ezért nem csekély elégedettséggel adnám közre: a forgalom (tavaly 1,6 milliárdos volt, erre az esztendőre 1,8 milliárdost prognosztizálnak!) és a szponzorálás aránya – világviszonylatban – nálunk a legoptimálisabb! Most is az, s az elkövetkező években is az lesz! Ajánlanám is ezen a mostani 25. „házassági évfordulón" az adidas számára, mint leendő slágert: számíthatsz rám, kedvesem! Kedves magyar sport! Kapacitálnálak arra, hogy ezt a szerelmet becsüld meg, ezt a kitartó, áldozat- és szolgálatkész partneredet ne csald meg... Nyertünk 175 érmet (köztük 49 aranyat!) negyedszázad alatt adidasban... Szeressétek még soká egymást! Érdemes!

(sp)

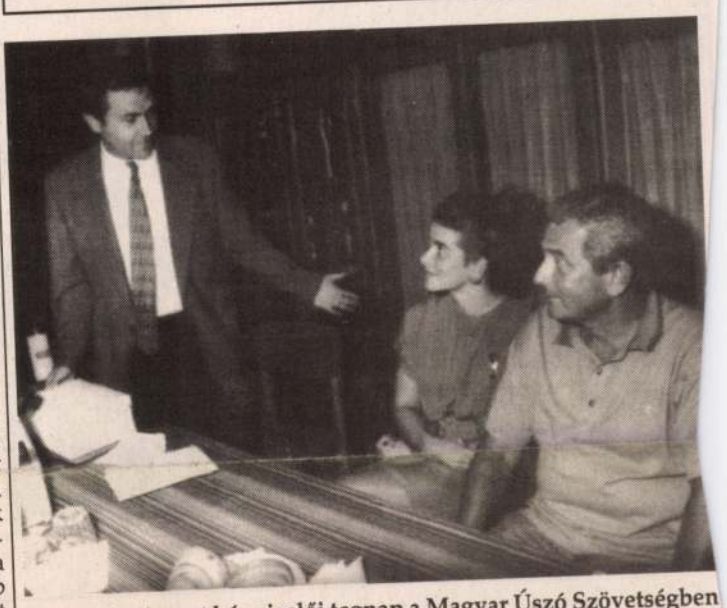

A honi úszósport képviselői tegnap a Magyar Úszó Szövetségben találkoztak az újságírókkal. Az ok: a nemrégiben megválasztott elnök, Gyárfás Tamás fontos bejelentést tehetett: egyesül a két úszótábor. Eszerint a Széchy Tamás, Kiss László, Tóth Ákos és – ez újdonság! – a főtitkárként a sportágba visszatérő Ruza József fémjelezte MÚSZ visszakapta a sportági szakszövetségnek kijáró státusát. A sajtótájékoztató keretében adta át Gyárfás Tamás, a Nemzetközi Sportújságíró Szövetség főtitkárhelyettese Egerszegi Krisztinának azt az oroszlánt ábrázoló porcelánszobrot, amelyet mint Európa legjobb sportolója érdemelt ki a kontinens sportújságíróinak szavazatai alapján. Képünkön balról: Gyárfás Tamás, Egerszegi Krisztina és Kiss László

Nemzeti Sport Fotóügynökség – Almási László felvétele

Selejteztek Svédországban

A göteborgi asztalitenisz világbajnokság tegnap selejtezőket játszottak. egyéni és három páros számban.

A magyarok közül sikeres volt a *Tóth Krisztina, Éllő Vivien* páros rajtja, egymás után két találkozón győztek, s *felkerültek a főtáblára.* Nem sok babér termett a magyar férfiaknak, egyedül *Németh Károly* jutott a főtáblára. A női egyesben a feljutott *Éllő* a francia *Le Lannic* ellen, *Bátorfi* a svéd *Pettersson, Tóth* a német *Struse*, és *Braun* a dán *Toelhöj* ellen játszik. A férfi párosban *Harczi* és *Bátorfi Z.* jutott tovább a selejtezőből. A vegyespárosban a *Németh, Braun*, a *Varga S., Éllő* és a *Varga Z., Johansson* (svéd) kettős is kiharcolta a főtáblán való részvétel jogát.

Sport, mindenekfelett

Zene volt füleimnek... Tegnap délután Óbudán, az MSZP sportfórumán többször és nyomatékosan kijelentették (kezdve a pártelnök Horn Gyulával, folytatva és befejezve számos hozzászólóval), hogy a sport mindenekfelett áll: független a pártérdektől, politikai hovatartozástól, egyéni szimpátiától stb. Miért örültem? Készséggel bevallom, kövezzenek bár meg érte: esküszöm, hogy nekem édesmindegy... Mármint az, hogy kicsoda, s milyen színű mezben tűzi zászlajára a sport ügyét. Csak tűzze!

Ha megengedik, meg is magyaráznám – meglehet: első „blickre" tán vitatható – álláspontomat. Kérem, tisztelettel: ha ezzel, tudniillik a magyar sport ügyének zászlóra tűzésével valaki politikai tőkét szeretne magának kovácsolni, esetleg népszerűségét kívánná növelni, ám tegye! Akkor ez – komolyan mondom – felérne egy idegnyugtatóval.. Tudniillik, következtetek – remélem – logikusan: ez esetben megközelítőleg sincs olyan siralmas helyzetben a magyar sport, mint oly sokan állítják!

Ha viszont... A helyzet valóban válságos, akkor – és önmagamat ismétlem – nekem, sporttal foglalkozó tollforgatónak (vagy csak mint egyszerű sportbarátnak) tényleg egyre megy: ki áll ki a magyar sportért? A fórumon különben egyfajta számvetést kaptunk: mit tett eddig a szocialisták parlamenti frakciója? Meg kaptunk egy programot (tervezetet) is, amely felfogható olyan összegzésnek, amelyet – esküszöm – bárki megfogalmazhatott volna, aki a honi sport közelében mozog. És ezt (mert ez az őszinte szándékom) tekintse akár dicséretnek az MSZP!

A múgy? Élsport kontra tömegsport, adóügyek, tulajdonviszonyok, értékrendek, tisztázatlan státusok és tisztátalan pénzek, nem sportbarát jogi környezet, támadható pályázati rendszer, az állam szerepvállalása, a szerencsejátékok bevételének sportos felhasználása stb. Napestig sorolhatnám azokat a témákat, amelyek szóba kerültek. Tegnap pont úgy, mint tegnapelőtt és úgy sejtem: visszaköszönnek még sokáig. Leszögezném: jó, hogy így van, jó, hogy beszélünk róluk!

Fórumon Óbudán, vagy más fórumon máshol... De ezt már mondtam: édesmindegy. Csak beszéljünk róla, csak legyen miről beszélni! Addig biztos lesz magyar sport!

S. P.

Dobjuk a dárdát

Ne tessék most holmi kacagányos kopjafás *erőfitogtatásra* gondolni, a szóban forgó eszközök hajigálását nem az ősapáktól örököltük. A darts – mert természetesen erről a szelíd „dárdácskáról" vagy inkább „nyilacskáról" van szó –, importként került hozzánk, és az óhazában, Angliában is kizárólag békés körülmények között – többnyire habzó sörök kortyolgatása mellett – használják őket.

Nos, tegnap óta nem szenvedhet hiányt sem a gyöngyöző nedűre vágyó, sem a dartsnak hódoló, ha a Hotel Normafába látogat. Itt nyitotta meg ugyanis kapuit az ország *legújabb s az egyik legszínvonalasabb pályája.*

Egyébiránt ne gondolja senki, hogy az apró nyilak célbadobálása csupán egyszerű időmúlató tevékenység. Olyannyira komoly sportág, hogy *rendszeresen világ- és Európa-bajnokságokat rendeznek*, s 48 tagja van a nemzetközi szövetségnek, amelyből már *nem hiányzunk mi sem.* Talán nincs is messze az idő, amikor „odaát" újra divatba jöhet a fohász: „A magyarok nyilaitól..."

(n)

Fegyverben a válogatott

A *Magyar Vívó Szövetség* tegnapi elnökségi ülésén kijelölték a július 1. és 10. közötti esseni felnőtt világbajnokságon szereplő magyar válogatottat.

A névsor: *Mincza, Mohamed, Jánosi, Stefanek, Lantos* (női tőr), *Szabó, Navarrete, Köves, Abay, Boros* (kard), *Érsek, Marsi, Kiss, Kun, Busa* (férfi tőr), *Szalay, Várkonyi, Horváth, Király, Nagy* (női párbajtőr), *Kovács, Kulcsár, Hegedűs, Szőke, Imre* (férfi párbajtőr).

Új MAGYARORSZÁG POLGÁRI NAPILAP

Főszerkesztő: FÁBIÁN LÁSZLÓ
Főszerkesztő-helyettesek: KISS GY. JÁNOS, KŐ ANDRÁS
Vezető szerkesztő: Takács István

Szerkesztőség: 1085 Budapest VIII. Blaha Lujza tér 3. Postafiók: 1410 Budapest, Pf. 199. Telefonok: 266-5009, 266-2804, (Hírlapkiadó: 138-2399, 138-4300, 138-3988.) Telefax: 266-2288 (napi szerkesztés), 267-3313 (titkárság).
Hirdetésfelvétel: 1959 Budapest, Blaha Lujza tér 3. Telefon: 138-2369, telefax: 138-3150.
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta, árusításban megvásárolható az alábbi terjesztők hírlapárusainál: Magyar Posta, Bikádi Kereskedelmi és Szolgáltató BT, Enyedi Könyv- és Lapterjesztő BT, Extra Hír Kft., Futár BT, Passz GMK, RH+BT, R. Pressz Hírlap- és Könyvterjesztő Kft.
Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a hírlapkézbesítőknél, postai hírlapüzletekben, valamint a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR); 1900 Budapest XIII. Lehel u. 10/A közvetlenül vagy postautalványon, illetve átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj egy hónapra 433 Ft, negyedévre 1299 Ft, fél évre 2598 Ft, egy évre 5196 Ft.
Külföldön terjeszti a Kultúra Kereskedelmi Vállalat H-1339 Budapest, Postafiók 149.
Kiadja a PUBLICA RT. a Hírlapkiadó Vállalat közreműködésével. Felelős kiadó: HORVÁTH E. ZOLTÁN elnök

Szikra Lapnyomda
Felelős vezető: DR. CSÖNDES ZOLTÁN vezérigazgató

ISSN 1215-0185 Bp.– ISSN 1215-1386 vidék

1 2 4 8 16

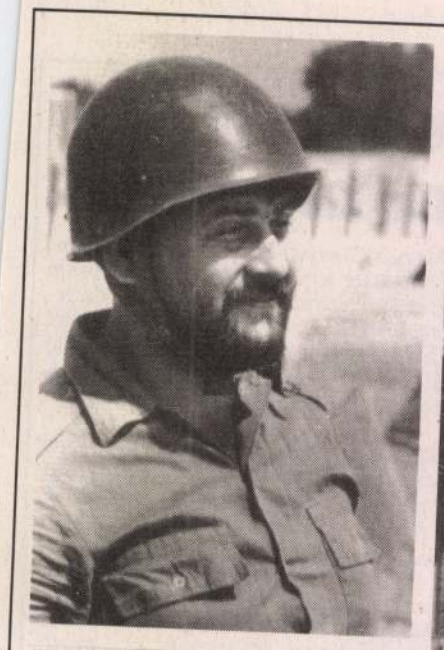

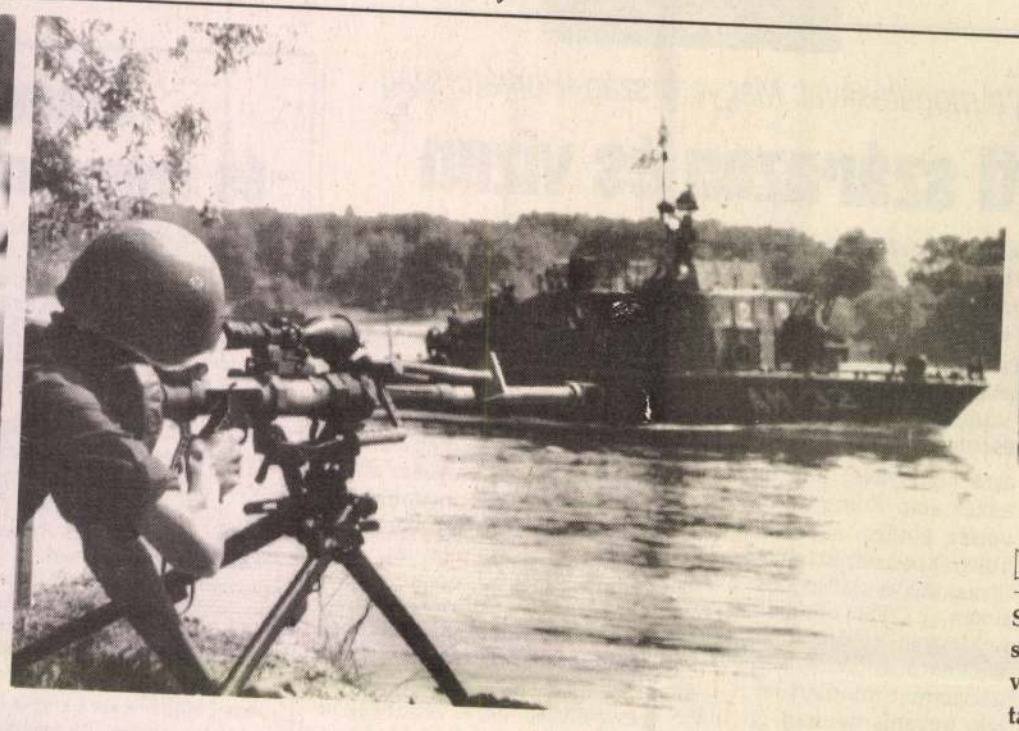

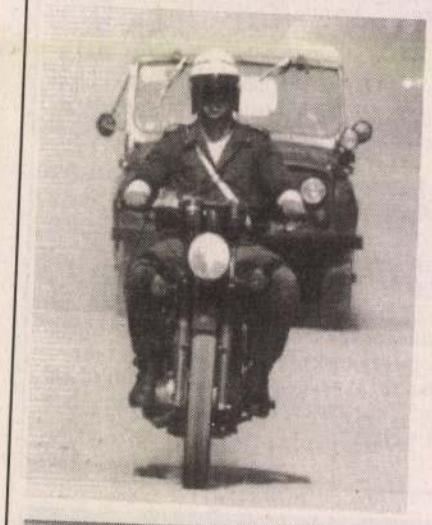

NAPTÉNY

Sárvíz '93 elnevezéssel sikeres műszaki törzsvezetési gyakorlatot tartottak tegnap Ercsi közelében. Az álellenséget természetesen legyőztük, a folyóra, mint természetes akadályra támaszkodó védelmünk szilárd. Telepítettek, illetve felszedtek aknákat, kipróbálták, mire képesek a szárazföldi csapatok és a flottilla; az együttműködés igen eredményes volt

Talum Attila felvételei

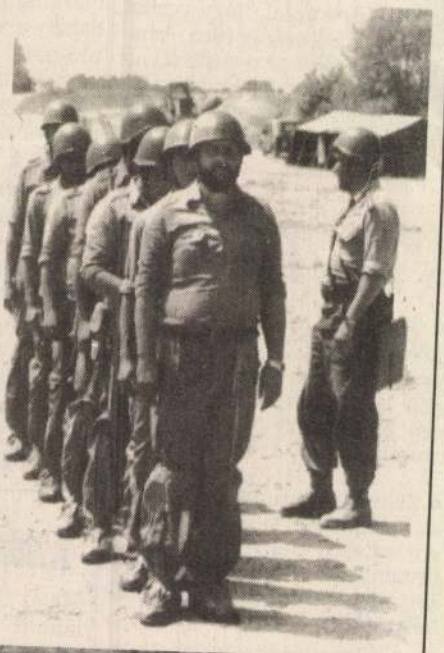

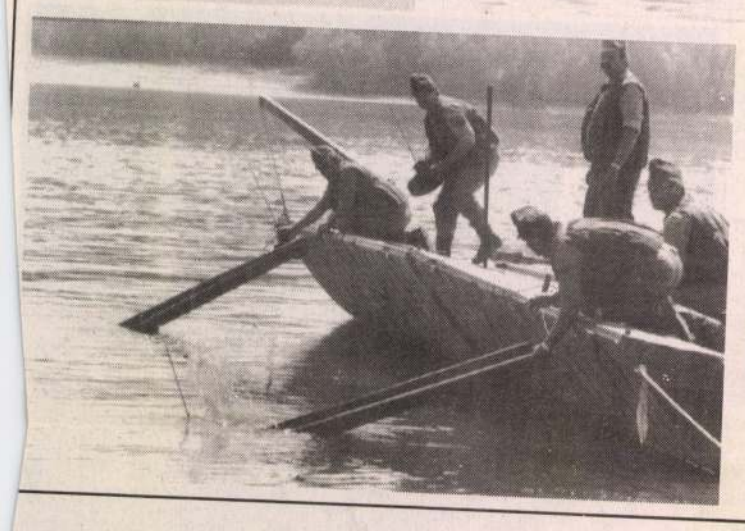

LEVÉLTÜKÖR

A bölcs tanítása az élet forrása

A „bölcsek mondásai" között olvasható jó tanácsok ajánlásaként leírt gondolat lehetne mottója a nemzeti alapterv sürgető bevezetéséhez, végre teljesülhessen a több ezer éves vágy: *„...hogy az igazságot taníthasd és megbízható feleletet adj, ha kérdeznek..."* (Példa. 22.21.) A kérdés nap mint nap elhangzik, de mi legyen a megbízható felelet a rendszerváltozás napjait megélt diákok részére? Mintegy 185 ezer pedagógus várja a döntést, a bölcs iránymutatást! *Medve Imola: Az alaptanterv nem lehet más, csak nemzeti* című cikkéből *(Új Magyarország,* 1993. május 7-i számában) kitűnik, hogy a körültekintő és bölcs előrelátással elkészített alapelvek országgyűlési jóváhagyása ma a legsürgetőbb feladat. A *Baranyi Károly* és csapata koncepcióját a pedagógusok magukénak vallják, a minisztérium pedig abban reménykedik, hogy lehetne még jobbat, bölcsebbet alkotni. De az idő sürget, hisz a tett hiánya mérhetetlen kár! Csupán azt kell belátni, hogy a törvényszintű alapelvek és az egységes vizsga- és követelményrendszer közé harmadikként társul a halhatatlan jelentőségű „szabadságfok", a helyi követelményekhez igazodó pedagógiai szabadság. És ez a lényeg! Így végre hát az oktatásban is teret kap az egyéni alkotó munka, a tudományok, a művészetek, a közismeret és az emberré nevelés, a haladó európai és a sajátos magyar kultúrhagyományokra épülő, minden egyes tantárgyban testet öltő, példaképet adó erkölcsi nevelés.

Legyen végre minden pedagógus számára a mielőbb elfogadott általános érvényű nemzeti alapterv a vezérfonal, s Dániel próféta látomása a legfőbb jutalom: *...s ezek igazságra tanítottak sokakat, tündökölnek örökkön-örökké, mint a csillagok." (Dán. 12.3)*

Tegye szívére kezét mindaz, ki az élet terheit hordozva tanáraira így emlékezik, s emelje kezét figyelmeztetésül a magasba, és sürgesse a nemzet jövendő letéteményeseinek; az ifjúság nevelésének iránymutatását, érezztetvén a halaszthatatlan cselekvés pillanatát. Ez most talán leginkább kultuszminiszterünk asztalát terheli, meg az országgyűlését, ha eljut odáig. Így hát szolgáljon iránymutatásul a salamoni mondás: *„Aki megveti a tanítást, az elpusztul... A bölcs tanítása az élet forrása..."* (Példa. 13.13-14)

Nemzetünk az életet választotta!

Harsányi István
építész

Egy felhívás kudarcáról

A következő levelet küldtem el az összes megyei munkaügyi központnak: „Cégünk, a HCC Komputer Kft. négy éve működik Budapesten. Tevékenysége: A számítástechnikai és egy speciális gyógyhatású szerrel kapcsolatos kutatás, fejlesztés és értékesítés. Országos hálózatot kívánunk létrehozni, melyhez megyei vezetőket és beosztottakat keresünk. Mivel a munka nem fizikai, nem igényel munkahelyre való bejárást, így terhes kismamák is végezhetik. Kérjük ezért, hogy tudassák munkanélküli segélyen lévő terhes kismama ügyfeleikkel, hogy érettségizetteket keresünk a fenti munkára. A munkát főfoglalkozású munkaviszonyban, a beosztástól függő, de viszonylag magas fizetéssel végeznék. Jelentkezni csak önéletrajzzal (mely a szülés várható időpontját is tartalmazza) lehet cégünknél. Cím: 1125 Trencsényi u. 19."

Azt vártam, hogy erre a csábító ajánlatra (amit írtam, igaz volt) tömegesen jelentkeznek az érintettek, s a mi gondunk az lesz, hogy a rengeteg ajánlkozó közül kiválasszuk a legalkalmasabbakat.

Nem ez történt. Két megyei központ jelezte vissza, hogy kitette levelünket a hirdetőtáblára. Egy értesítette az érdekelteket.

És az eredmény? Szinte semmi. Egyetlen megyéből jelentkezett három személy. És a többi? Úgy utasított el egy munkalehetőséget, hogy azt sem tudta: jó lenne-e számára vagy sem! Még egy levélírásnyi munkát és 17 forint bélyegpénzt se kockáztattak. Nyilván nem is akarnak dolgozni! Jobb tehát a semmittevésért felvenni a munkanélküli segélyt (és panaszkodni a munkanélküliségre)!

Hát tőlem ne vonják le a munkavállalói két és a munkáltatói öt százalékot a dolgozni nem akarók támogatására! Változtassák meg a jogszabályt, hogy az ilyenek ne kaphassanak munkanélküli segélyt! És akkor majd nem lesz „büdös" a munka!

Úgy legyen igaz a mondás: Aki nem dolgozik (bár lenne munkája és képes lenne végezni), az ne is egyék!

Dr. Simonyi Endre
Budapest

Nem voltak – hanem vannak!

„Nem voltak" gleccservölgyek a Balaton-felvidéken, hanem *vannak*! Nem *dr. Kókay József* az első, aki ilyen indulatosan tagadja a gleccservölgyek létét. Vajon mit vétettek nekik ezek a szegény gleccservölgyek?

Itt tények vannak. Ezekkel a tényekkel bárki, bármikor szembesülhet. Én a magam részéről kész vagyok bárkivel a helyszínre utazni, aki hajlandó a hóna alá csapni *Butzer: A földfelszín formakincse* című könyvét, és a helyszínen megbeszélni valamennyi részletkérdést. Érdekes módon a tényeket ilyen hevesen tagadók közül még soha senki nem vette magának a bátorságot, hogy velem a helyszínre utazzon, csak az íróasztal mellett üldögélve szórták villámaikat. Márpedig geologizálni a helyszínen kell, nem az íróasztal mellett üldögélve! Akik *Lóczy Lajosra* hivatkoznak, elfelejtik azt, hogy ő sem vehetett észre mindent. Itt az óriási méretek miatt nem olyan egyszerű bizonyos összefüggéseket felismerni. Azonkívül Lóczy Lajosnál nem ért véget a geológia! Annak ellenére nem, hogy ez nagyon kényelmes lehetőség lenne néhány íróasztal-geológus számára! Az, hogy a kézikönyvek, egyetemi tankönyvek stb. semmit nem írnak a Balaton-felvidéki gleccservölgyekről, az sokkal inkább e könyvek hibája, mintsem a gleccservölgyeké! Egyébként itt az ideje, hogy most már elkezdjék!

Abban igaza van Kókay úrnak, hogy nincsenek rovátkolt jégmedrek és karcolt kavicsok. De ezek nem azért nincsenek, mert az egykori gleccserek ezt nem produkálták, hanem azért, mert a permi homokkő fekü, a nagyfokú mállékonyságnál fogva ezeket a néhány milliméter mélységű bevésődéseket napjainkig nem őrizte meg! De ha gránitfekü lenne, akkor lenne ilyesmi is! Ha nem hiszi, akkor menjen ki a temetőbe, és nézze meg a permi vörös homokkő sírköveket, hogy 50, 60 év múlva hogy néznek ki rajtuk a feliratok!

Azt honnan veszi Kókay úr, hogy a területen nincsenek kárfülkék? Ez a kijelentés annál inkább meglepő, mivel hogy vannak ilyenek! Sőt, a megfelelő helyen vannak küszöbök, függővölgyek stb. is! Én szívesen mutatok neki ilyesmit! Ő eddig csak azért nem találta meg ezeket, mert a területet nem ismeri! De ha a területet nem ismeri, akkor miért mond róla ilyen magabiztos véleményt?

Végezetül csak azt tudom hozzáfűzni, hogy a helyszín ismerete, a tényekkel való szembesülés nélkül nincs értelme semmiféle véleménynyilvánításnak, mert ez szükségképpen csak fölösleges és értelmetlen szócséplés lehet. Remélem olvasták cikkemet olyan geológusok is, akik azt mindenképpen figyelemreméltónak tartják és további kutatásokra sarkallta őket.

Erdődi András
Budapest

„Fantasztikus" divatszó

Úgy érzem, a sok kifogásolni való mellett (rossz hangsúlyozás, magyartalan mondatszerkezet stb.) egy már régebben felkapott szó: a fantasztikus használatáról is szót kell ejteni. Mondhatnánk, divatszó ez is, amelyik idővel elfelejtődik. Igen ám, de ezzel a szóval jelöljük a megszokottól eltérő méreteket, teljesítményeket, eseményeket, fizikai és szellemi értelemben is, mint például fantasztikusan kicsi vagy nagy, fantasztikus színházi, zenei teljesítmény, sportesemény, táj, élmény stb. Figyeljük meg, naponta hányszor halljuk ezt a szót! Igen kényelmes, mindenre rávágható. Csakhogy fennáll a veszély, hogy ezzel szegényítjük nyelvünket, mert közben elfelejtjük, hogy az árnyalatok kifejezésére, fokozásokra mennyi szép magyar szó alkalmazható! Mint például: csodálatos, renkívüli, elragadó, pompás, lenyűgöző, elbűvölő, határtalan, párját ritkító, nem mindennapi. És még jó néhány kifejezés létezik ezeken kívül is!

Bacsó Antalné
Budapest

TELE5TAXI TELE5TAXI 155555

ECOART design SÁNTHA

Egy homlokzatfelújítás fordulatai

A Margit körúti ferences templom restaurálása

A budai városkép részben rejtőzködő, részben eltakart, mégis meghatározó épületegyüttese a budai ferencesek rendháza és a „két Szent István temploma"; az első vértanúról és Szent István királyunkról elnevezett XVIII. századi templom.

A templomot még az ágostonosok építették 1753-tól a területen korábban, 1707-ben épített lényegesen kisebb templomépület helyén. Az építkezés 1770. szeptember 23-án fejeződött be.

A korábban a víziárosi kolostorban élő ferencesek némi huzavona után 1785-ben költöztek át a mai Margit körúti templom melletti kolostorba – II. Józsefnek az ágostonosokat feloszlató intézkedése nyomán (korábbi kolostorukat ugyanis kaszárnya céljára akarta „hasznosítani"). Így a ferencesek jelenléte Budának ebben a körzetében 1785 óta folyamatos, itt voltak, bár korlátozott létszámban, az 1950-es szétszóratást követően is.

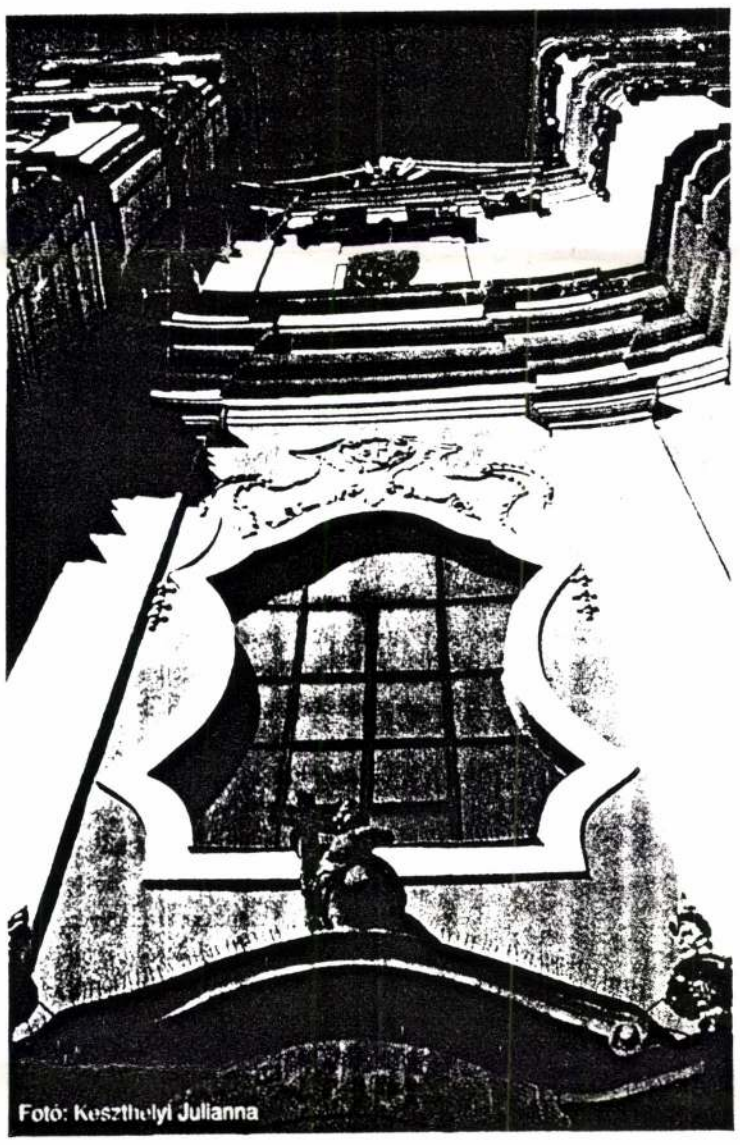
Fotó: Keszthelyi Julianna

A templom belső felújítása 1992-ben készült el, a mellékoltárok restaurálását 1998-ban fejezték be. A legutóbbi – 1979-ben végzett – „sortatarozás" óta az épület homlokzata jelentősen elszennyeződött, állapota leromlott, helyenként balesetveszélyessé vált.

Az 1998-ban megkezdett felújítás során az eredeti elképzelés szerint a vakolat részleges javításával és erősítésével számoltunk. A korábbi festékréteg eltávolításakor azonban nyilvánvalóvá vált, hogy a vakolat anyaga – feltehetően a II. világháborút követő 1951-es tatarozáskori kötőanyagszegény habarcs alkalmazása, és az 1979-ben felhordott párazáró festékanyag miatt – oly gyenge szilárdságú, hogy teljes mértékben és felületen leverendő. Ez, azon túl, hogy jelentős anyagtöbblet-felhasználást eredményezett, az eredeti ütemezést felborítva jelentősen megnyújtotta a kivitelezés időtartamát is.

Így különös figyelmet igényelt a kivitelezés során az a körülmény, hogy a vakolási munkák időszaka a legnagyobb kánikula idejére esett. A vakolat anyagaként alkalmazott Terranova KPS száraz vakolatból készített habarcskeverék a hagyományos mész-, illetve cementkötésű vakolatoknál gyorsabb kötésű. Ez sok esetben előny, meleg nyári időszakban azonban a hagyományos kötőanyagú vakolatokét meghaladó mértékű, szinte folyamatos felületnedvesítést igényel.

Megrendelő: Kapisztrán Szt. Jánosról nevezett Ferences Rendtartomány
A felújítás tervezője: Harsányi István, a Rendtartomány építésze
Kivitelező: Study Építőipari Tanácsadó és Fővállalkozó Kft., ügyvezető igazgató: Papp Károly, építésvezető: Karvalics Gábor
Műszaki ellenőr: Németh Béla, a Rendtartomány műszaki ellenőre
Közreműködők, illetve alvállalkozók:
Köretaurátor: Tóth Kálmán
Kőműves: Pilaszter Építőipari Vállalkozás
Festő: Happy-Bau Kft.
Asztalos: Kollár Faipari Kft.
Állványozás: Agram Szekszárd Ipari- és Kereskedelmi Kft.
Falmegerősítés: terv: Bauplan Kft., kivitelezés: Habbeton Kft.
Villámvédelem: Bog-Art Kft.
Anyagszállító: Terranova Weber & Broutin Hungary Kft.

építőMester
» OBSERVER «
OBSERVER Budapest Médiafigyelő Kft.
OBSERVER Budapest Media Monitoring Ltd.
1084 Budapest, Auróra u. 11.
Telefon: 303-47-35, Fax: 303-47-44
marketing@obserever.hu http://www.obserever.hu
99/4

Így készült...

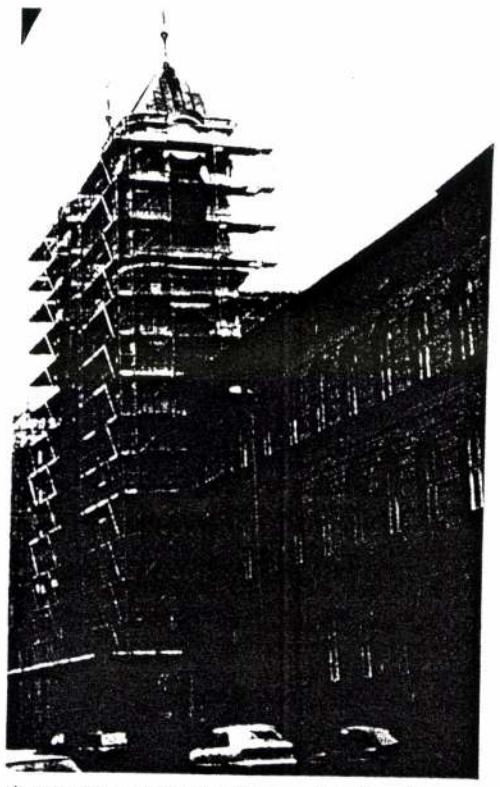

Az eredeti vakolatot teljesen eltávolították

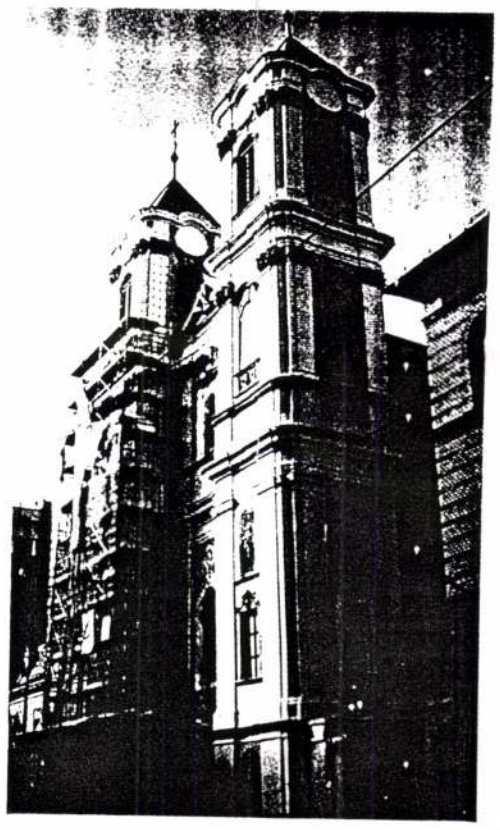

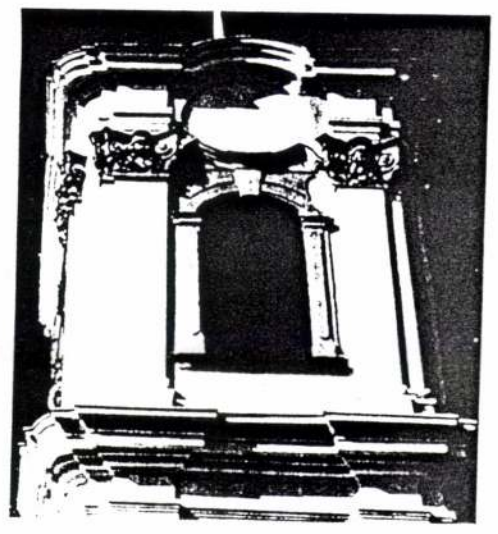

A párkányok nagy részének javítása nem igényelt teljes leverést, mivel ezeket nagyobb odafigyeléssel, a háborút követő ínséges idők ellenére a kötőanyagot nem sajnálva készítették. A profilok kialakítását a még épen maradt párkányrészek általában nem egészen szabályos keresztmetszete alapján határoztuk meg.

A falfelületek és lizénák egyenetlenségeit – melyek a korábbi építési méreteltérések következményei – nem állt szándékunkban abszolút sík, „steril" felületekkel felváltani. Az alkalmazott Terrasil festék azonban – úgy tűnik – a kelleténél és a vártnál jobban kiemeli a vakolat simító rétegének felületi egyenetlenségeit.

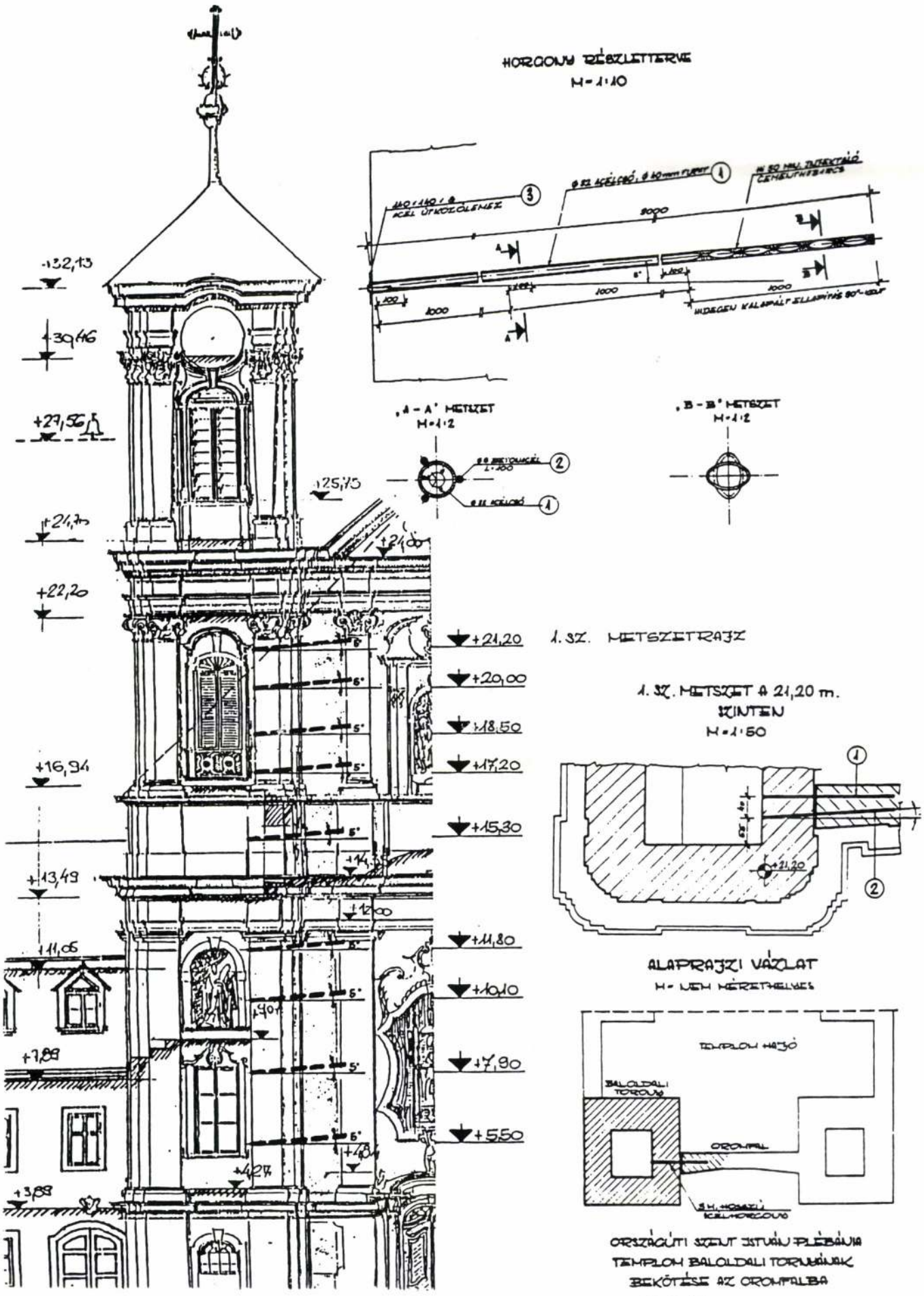

Cementhabarccsal injektált perforált acélcső horganyzással „varrták össze" a déli torony és az oromfal tömbjét

építőMester
» OBSERVER «
OBSERVER Budapest Építőipari Kft.
OBSERVER Budapest, Auróra u. 11.
1084 Budapest, Auróra u. 11.
Telefon: 303-47-35, Fax: 303-47-44
marketing@obserever.hu http://www.obserever.hu
9974

Így készült...

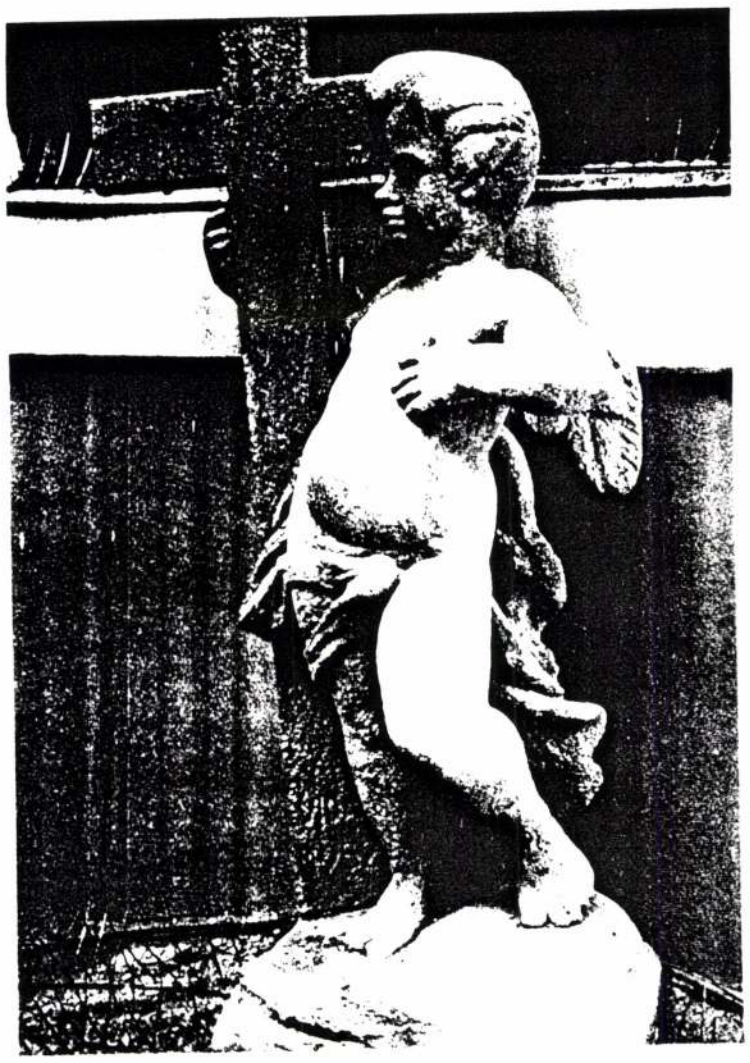

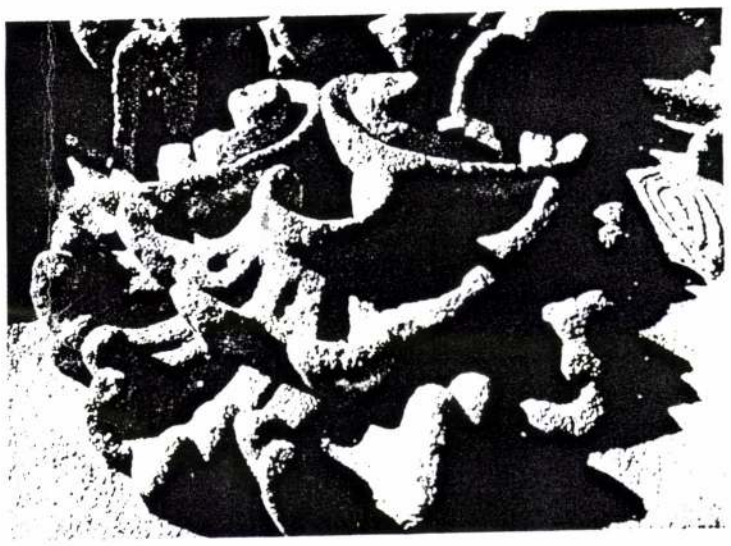

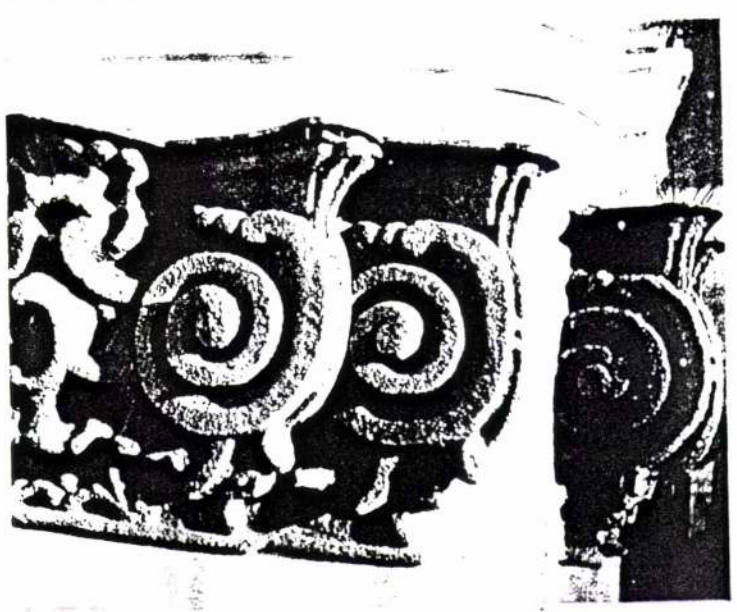

A galambok elleni védelmet a párkánylefedésekre forrasztott tüskesorokkal, a szoboríülkék előtt pedig wolfram szálak kifeszítésével oldották meg

A kőtisztítási munkákat – tekintettel a viszonylagosan lágy kőanyagra – nedves üzemű perlitszóró berendezéssel végezték. E szempontból némi gondot okozott a korábbi felújítás szakmailag erősen vitatható megoldása: a faragott lizéna fejezeteket mésztejben oldott, a gyakorlatban már sokszor alkalmazott „padlás-por" helyett mésztejben oldott korommal festették be, így adva „érett" felületi megjelenést azoknak. Ez a felületi bevonat makacsabbnak bizonyult a természetes – és a legújabb kori városi levegő által okozott – szennyeződésnél. A kőfelületek helyreállításánál alapelvként az eredetileg alkalmazott kő anyagának megfelelő kőszerű megjelenés visszaadását tűzték ki célul.

A homlokzat színezését a kutatások alapján egyértelműen igazolt korábbi „barokk sárga" visszaállításával oldottuk meg, a lizénák, tagozatok világosabb árnyalatú, csaknem fehérnek látszó kiemelésével. Mindkét színt a Terranova Terrasil nevű szilikát festékének alkalmazásával értük el; korábbi jó tapasztalataink alapján ugyanis ragaszkodtunk ahhoz, hogy egy termékcsaládhoz tartozó vakolat- és festékanyagot használjunk.

Az alsó szinten, földközelben a lábazat fölött, továbbá a párkányok fémlemez borítása fölötti lábazati sávokba Terrasan lélegző vakolat került. Felmerült az ötlet, hogy a járdáról elérhető sávban antigraffiti bevonatot alkalmazzunk. Ezt azonban elvetettük, mivel annak filmszerű bevonata jelentős mértékben gátolhatta volna a falazat lélegzését.

Szakmai figyelmet érdemel talán az az inter-

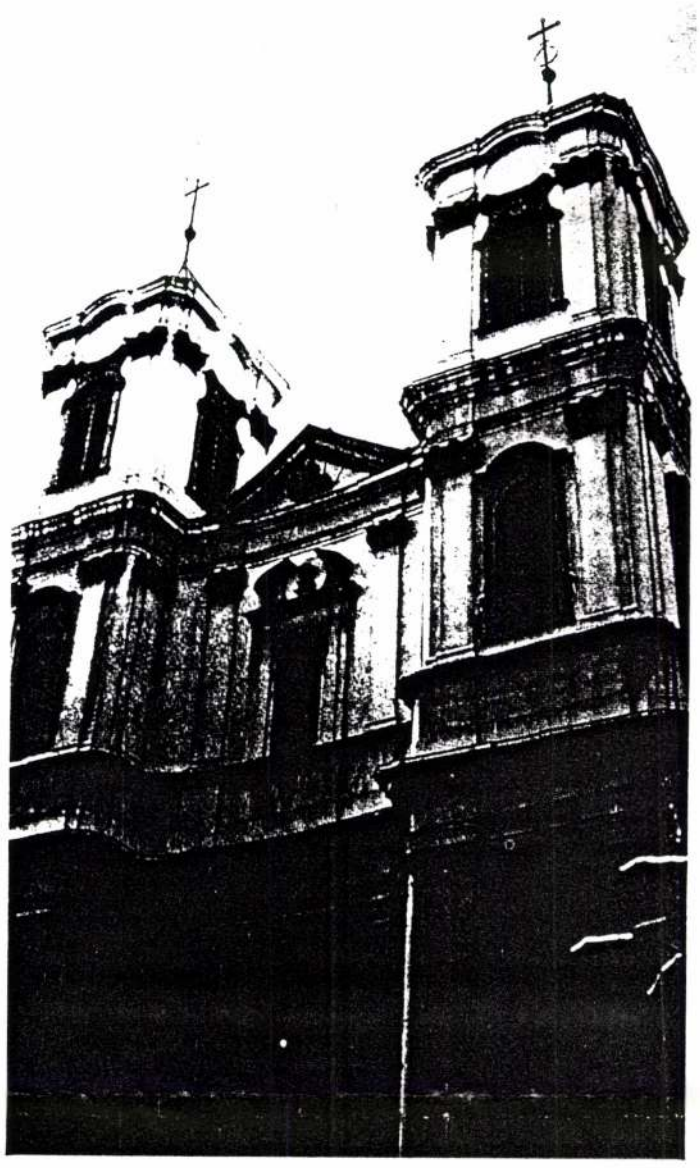

mezzo is, amely a jószándékú, minőségi munkára való törekvés jegyében – a vakolat egyenetlenségeit eltüntetendő – az építtető tudta nélkül, a festő szakmunkások önálló kezdeményezésére történt. A lélegző vakolatot festés előtt automatikusan, de szinte rajtaütésszerűen átglettelték, és mire ezt észleltük, a viszonylag kis felület szinte egésze át volt vonva. Ezért – kockáztatva a beállt hideg miatt a befejezési határidő csúszását – arra kényszerültünk, hogy a glettréteget eltávolíttassuk, hogy a vakolat majdani szellőzésének lehetőségét visszaadjuk.

Külön érdekesség, hogy a déli torony és a főhomlokzat oromfala nem kapcsolódott szervesen egymáshoz, mivel azokat külön-külön egy év különbséggel építették, és a falcsatlakozás egyszerű ütköztetéssel történt (a déli torony építésének ideje 1753, az északi toronyé és az oromfalé 1754). Az öklömnyi hézaggal csatlakozó falszakaszoknak az elmúlt több mint 200 év folyamán volt idejük megállapodni, így jelentős, látszó repedés a külső felületen nem volt érzékelhető, s normális körülmények közt nem is volt várható. Mégis úgy tűnt, hogy ha már ilyen nagy értékű homlokzati munkát készítünk, az esetleges földrengésekre is számítva (s nem hanyagolva a megnövekedett forgalomból adódó rezgések, dinamikus mozgások esetleges szerepét) a két épületrész kapcsolatát érdemes megerősíteni, biztosítani. Ezt a „falvarrást" a Bauplan Kft. tervei alapján a Habbeton Kft. végezte furatokba helyezett – cementhabarccsal injektált – perforált acélcső horganyzással.

A galambok elleni védelmet – mivel ez már korábban is bevált – a párkánylefedésekre forrasztott tüskesorokkal, a szoborfülkék előtt pedig wolfram szálak kifeszítésével oldottuk meg.

A főhomlokzat kora tavasszal befejeződő munkálatait – kellő anyagi források feltárása esetén – követi a templom oldalhomlokzatának, majd a plébánia épületének felújítása is.

Németh Béla

építőmester
»OBSERVER«
99/4

Harsányi József

repro-
felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1971. 12. számát
8, 9, 10, 11. l.

Harsányi József

Felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1971. 1o. számát

35.l.

H. Lányi Piroska

Írói összejövetelek Pest-Budán

A HAJDANI NÉMET PEST-BUDA EMLÉKÉT már csupán történelmi feljegyzések, néhány épségben maradt ház és elsárgult metszetek őrzik. A helyén világvárossá nőtt fel Budapest, a nyelvében és szellemében magyar főváros. A magyarrá válás folyamatára az irodalomtörténet ad választ. Íróink indították el, és ez talán az egész világ történetében egyedülálló jelenség. Kazinczy, Kölcsey, Fáy András és társaik tehetségükkel, törhetetlen akaraterejükkel a múlt század néhány évtizede alatt magyarrá formálták át a pest-budai polgár német szellemét.

Hogyan kezdték el? Hol jöttek össze, hogy megbeszéljék a tennivalókat? Kávéházak voltak ugyan, de oda legfeljebb Bihari muzsikájáért, vidám mulatozás kedvéért jártak el a tehetős pesti polgárok. Vékony pénzű írók nem engedhették meg maguknak ezt a fényűzést. Az irodalmi kávéházzá lett Pilvax-ig még hosszú az út. A múlt század elején a magyar megújhodás gondolata néhány lelkes ember álma volt csupán. Veszedelmes álom! Nem nyilvánosság elé való, hanem családi otthonok biztonságos falai közé, ahová nem férkőzhetnek be a Helytartótanács mindenütt összeesküvést szimatoló kopói. Nézeteiket eleinte bizonyára csak kettesben, hármasban fejtették ki. A hajóhíd, a Nagyhíd utca (mai Deák Ferenc utca) torkolatánál, kedvelt sétahelye volt akkoriban az íróknak. A szerzetes külsejű Virág Benedek is elballagott ide tabáni szerény otthonából. A fiatalabb írók csatlakoztak hozzá, s fel-alá sétálgatva vitatták meg problémáikat. De sötétedéskor lezárták a hajóhidat. Virág Benedek sietett vissza Budára, a többiek pedig Pestre, hogy Vitkovicséknál, Kultsáréknál, Fáyéknál, Bártfayéknál, Karacséknál folytassák a megkezdett vitát.

Fáy András Kalap utcai (a mai Irányi utca) háza

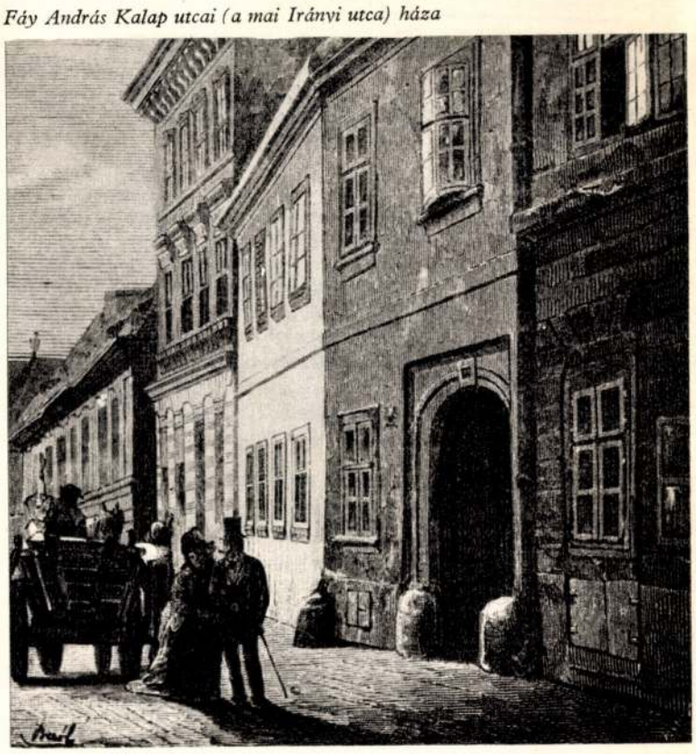

VITKOVICS MIHÁLY SZERB UTCAI OTTHONA (a mai Váci utca és Szerb utca sarkán) mindig nyitva állott írók, költők, tudósok, művészek előtt. Vitkovics ügyvéd volt, de nemcsak híve, hanem szorgalmas művelője is az irodalomnak. Szerb származása ellenére lelkes magyar. Otthonában vidám borozgatás közben hányták-vetették meg a nyelvújítás egy-egy kérdését, irodalmi problémákról vitáztak, és terveket szőttek a magyar színészet fellendítéséről. Vitkovicsné, a szép Theodóra úgyszólván reggeltől estig sütött-főzött, hogy el tudja látni a vendégeket. Házuknak gyakori vendége volt másfél évtizeden keresztül Virág, Kazinczy, Kölcsey, Fáy András, Berzsenyi, Garay, Vajda Péter és a két elmaradhatatlan jóbarát: Szemere Pál és Horvát István. A házigazda időnként a komoly problémákat vidám anekdotázásra, nótázásra, táncra fordította. Hadd higgyék a „spiclik", hogy Vitkovicséknál örökös duhajkodás folyik!

Ugyanez a társaság járt el *Kultsár István* otthonába is, a Hatvani utcai Horváth-házba (mai Kossuth Lajos utca). Kultsár eredetileg szerzetesnek készült, de a Bencés-rend eltörlése után tanár, majd grófi nevelő lett, és 1806-ban megindította az első nagyobb magyar hírlapot „Hazai Tudósítások" címmel. Később ő adta ki a „Tudományos Gyűjtemény" című folyóiratot is, és lapjaiban felkarolt minden nemes eszmét. Buzgólkodott a magyar színészet érdekében. Pályadíjat tűzött ki a magyar nyelv művelésére, s elsőnek adta ki Mikes Kelemen leveleit. Ez a lelkes ember 20 éven át gyűjtötte maga köré Pest-Buda íróit. Télen a Hatvani utcai házban, nyáron pedig a józsefvárosi Flórián utcában levő kertben és az ott épült nyári lakban folytak a sokszor késhegyig menő viták a konzervatív és a haladó szellemű írók között. Kultsár agglegény volt, házatáján mégis példás rend uralkodott, s barátai tiszteletére adott lakomáinak nem akadt párja Pest-Budán. Láthatatlan tündér varázsolta asztalára a jobbnál jobb étkeket. Köddé vált, amint megérkeztek a vendégek. Súlyos betegen feküdt Kultsár, amikor először beszélt erről az asszonyról. Magához hívatta háziorvosát, és megkérdezte tőle, vajon halálos-e a baja.

— Nem vigasztalást várok, hanem teljes őszinteséget. Halálom előtt ugyanis még egy kötelesség vár rám. Feleségül kell vennem azt a derék teremtést, aki évtizedek óta gondoskodik rólam.

Az orvos kitérő feleletéből is megértette, hogy nincs remény. Az esküvőt a betegszobában tartották meg, és a barátok szorongva várták halálhírét. De ez csupán évek múlva következett be. Állapota megjavult, és még több mint két évet töltött boldog házasságban. Özvegye, akit mindenki jóravaló, de egyszerű nőnek tartott, férje halála után megmutatta, hogy szellemileg is méltó társa volt Kultsárnak. Maga vezette tovább a kiadóvállalatot, és erélyével, hozzáértésével mind az írók, mind az üzletemberek elismerését kivívta.

AZ ÍRÓK EGY RÉSZE AZONBAN már Kultsár életében elmaradt az összejövetelekről, mert a házigazda Vitkovics körével némileg ellentétbe került. Ettől kezdve a Kultsár-ház szerepét *Fáy András* Kalap utcai (ma Irányi utca) háza, és Tavasz utcai (a mai József utca) kertje vette át.

Fáy agglegény korában is nyílt házat vitt, de amikor elvette gyámleányát, a paraszt származású Sziráky Zsuzsit, már az írók második otthona lett a háza. Zsuzsika 6 éves volt, amikor Fáy magához vette. Saját elvei szerint akarta nevelni, hogy művelt hölgy váljék belőle. Előbb Pesten fogadott melléje nevelőnőt, majd Bécsben taníttatta. Az apai szeretet később szerelemre váltott át, s egy napon Fáy feleségül vette a lányt. A titok azonban hamarosan kipattant, és az egykori veresegyházi kis parasztlány bebizonyította, hogy mint az előkelő és nagy műveltségű Fáy András felesége is meg tudja állni a helyét.

Nem volt olyan író, költő, tudós és művész, aki részt ne vett volna bizalmas estéiken. Dúsan terített asztaluk mellett valósággal testvériség alakult ki a szellem emberei között, és a házigazda gondoskodott arról, hogy ne legyen közöttük széthúzás. Itt került szóba először az „Auróra" című folyóirat megindítása is, és a Kalap utcai ház vendégeiből alakult meg később a „Nemzeti Kör", amely tanyáját a Sebestyén téri (mai Felszabadulás tér) „Csiga" vendéglőben ütötte föl.

AZ „AURÓRA" KÖRÉ TÖMÖRÜLT ÍRÓK és költők Kisfaludy Károlyt vallották vezérüknek. Ő irányította, buzdította őket. Csakhogy nagy számú hívei szegényes legénylakásán nem fértek el, s így elfogadta barátja, *Bártfay László*, a Károlyi-család titoknokának ajánlatát, hogy az Auróra-kör tagjai az ő lakásán, az Üllői út 17. számú házban jöjjenek össze. Itt beszélték meg terveiket, s vitáztak irodalmi és esztétikai kérdésekről. Vörösmarty többnyire itt olvasta fel legújabb műveit, és Kölcsey is itt szállt meg, valahányszor felrándult Szatmárból. Az Üllői úti lakás mindaddig otthont nyújtott az íróknak, amíg az 1838-as árvíz menekülésre nem kényszerítette a családot. Könyvtáruk, értékeik odavesztek. Sok más hajléktalannal együtt ők is a Károlyi palotába költöztek, és ott is maradtak végleg.

Még egy ház volt a régi Pesten, amelynek falai között írók, költők, tudósok, művészek, színészek vitatták meg a magyar megújhodás kérdéseit. *Karacs Ferenc* rézmetsző otthona volt ez az Ősz utcában (mai Szentkirályi utca). Karacs mérnöknek készült, de még a debreceni kollégiumban megtanulta a rézmetszést is. Később kiváló bécsi grafikusoknál képezte tovább magát, és mesterei nagy jövőt jósoltak neki. Fényes ajánlatokat kapott Münchenből, a Németalföldről és a cári udvartól is, de ő lemondott művészi álmairól és a vagyonszerzés lehetőségeiről. Hazajött Pestre, hogy térképek metszésével szolgálja a nemzeti megújhodás ügyét. Takáts Évát, a tudós Takáts Ádám gyöni református lelkész leányát vette feleségül, és benne méltó szellemi társra is talált. Népes családot kellett eltartania, mégis ingyen térképpel látta

PESTI LEVEGŐ

A fenyőerdők levegője jobb,
gyanta illata s oxigén pezseg.
S a völgy, amelyben kis patak locsog,
egy sikátornál tán százszorta szebb.

Itt vegyigyárak savas füstje száll
s üzemek felett szürkül a korom,
mégis, mikor az éj óráiban
szobámban ülök, nyitva ablakom

s egy kicsi szellő lopva besuhan,
frissnek érzem, mint széna illatát,
felpillantok és nézem boldogan
az égi s földi csillagok rajá t,

és elmerengek: jön a kikelet, —
városom kedves levegője mos,
— s az utcán cirpel, mint egész sereg
tücsök, a legutolsó villamos. (1952)

GYEREK FELÍRÁSOK

A lépcsőházban kanyarogva emeletről emeletre
feliratok és kaparások borítják a szürke falat.
Növekvő gyerek-nemzedékek, dinasztiák, urak, királyok,
felírták kék és piros színnel, mint egy diorit obeliszkre,
mit éreztek legfontosabbnak az életből, e tarka-barka,
kavargó és mindennapi és végtelen gyerekszobából.

Emeletről ha emeletre lekanyarodsz, mint a fúrófej,
jól láthatod növekedésük nagy földtani korszakait,
láthatod és emlékezhetsz, emlékezhetsz a magadéra,
mely messzebb már a sárga Holdnál és a Boldogok Szigeténél.

Ásatások találják így meg kihült koroknak kultúráját,
felíratos téglát, pecsétlő hengert, juhokról számadást.

Lásd, a nevüket kaparták fel, bár ceruzát még alig fogtak,
a vakolatra szép nevüket írták fel, gőgös nevüket.

Így kezdődött a történelmük, aztán a maguk neve mellé
gyengéden csak egy kezdőbetűt róttak fel. A többi titok.

És „Aki itt megáll, szerelmes" figyelmeztet a kiábrándult
gúnyos írás, mint „Mene, tekel" — a gyerekkor nyers nevetése.

„Bolond, aki olvassa!"
— vágja végül arcodba az a gyermek,
az a kamasz, kinek már pénzre s pihenésre van elég gondja,
s ki egyik lábával belépett a boldog, boldog férfikorba.

(1955)

VIRÁGOK, ÖREGEK, GYEREKEK

Van itt virág majdnem minden lakásban,
de az udvaron fűszál sem fakad,
az erkélyeken és az ablakokban
latinnevü növények virítanak.
Egyszer egy marék földből valaki
hajnalkát varázsolt a szürke falra,
zöld levelek közt kuncogó szirom
intett búcsut a munkábamenőknek.
Van itt a vázák öblében virág,
könnyen hervadó és kidobható,
de nem láttam még lenn az udvaron
a betonból egy fűszálat kibújni.

Van itt öreg majdnem minden lakásban.
Nyugdíjasok, elaggott nagymamák,
verébetető, rozzant özvegyek,
pelenkamosó, görcsös nénikék,
egyeneshátu bácsik és bottal
csoszogók. Várják a póstást, az ágy
mélyén nyitott szemekkel fekszenek.
Félnek, mert mind meghalunk egyszer
s ők előbb, előbb . . . a számítás szerint.

Gyerek is van itt, majd minden lakásban,
az egyik ép, másiknak füle fáj,
az egyik sikít, a másik verekszik,
bőgnek, szerelnek, rohannak a lépcsőn,
észre sem veszik a virágokat,
és azt sem, hogy fű nincs az udvaron,
és azt sem, hogy a fehér öregek
meghalnak egyszer s elmennek a földbe.

Láttam én mindent már ebben a házban,
káromkodó szerelmest és dühöngő
vidámságot, és hallottam sikolyt,
segítségkérést s elégedett nótát.
Mert minden megtörtént ebben a házban
a születés és a halál között.

De a gyerekek kórházban születtek,
az öregek az elfekvőben haltak,
és fűszál nem nőtt még az udvaron.

(1956)

JÖN A TÉL

A rend szerint, amely nem változott
és évezredek óta rendületlen,
ismét eljön a tél és néma felhők
csüggnek a földre.

Gondold meg, hogy az őrült rohanás,
a Naprendszer zuhanása az űrben,
csillag-örvénylés, csillag-szikrázás
szörnyű hatalma

hozza az őszt is, telet is, tavaszt is,
ez festi rőtre zöldjét a levélnek,
ez véteti ki (ha van) zálogházból
télikabátod;

ez rakta vastag hóval a Soractét,
kezedbe fúvat, szádról száll a pára,
ez tolja félre únottan a sarki
szép randevúkat.

Dobogva vered lábadat a földhöz,
lesed, hogy füstöt böffent-e a kémény,
míg a pincében rakja a kazánt és
kormos a fűtő.

(1954)

POROLÁS

A szelek fönn a felhőket kirázzák,
az asszonyok a szőnyeget kirázzák,
de lehetőleg tíz óra után,
mert akkor már tiltja a házirend.

Mert akkor van már egy kis alkalom
a kiabálásra, veszekedésre, —
szidni a fönti lakó apját-anyját,
és hallani, hogy őt is szidják lentről.

Hej, békétlenek itt az asszonyok,
vörösre dörzsölik a szemüket,
szívesen vennék, ha a férfiak
ölre mennének egymással miattuk.

De fáradtak ehhez a férfiak,
és jobb szeretik otthon a nyugalmat,
és azzal se törődnének talán,
ha föntről fejükre öntik a vödröt.

És mit bánják, hogy egyre hull a por,
a hatodikról le az ötödikre,
az ötödikről le a negyedikre,
a harmadikra s így tovább, tovább,

s még azt se bánnák, ha egy szép napon
nem tudnának felmenni a lakásba,
mert a földszintet ellepte a por,
akár Egyiptom piramisait.

(1955)

MAGÁNY

Egy nő vetkezik a függöny megett,
harmincéves már s nagyon egyedül van,
lehetne bárkinek szép szeretője,
de ő feleség s anya akar lenni,
anya akar lenni.

Albérlő. Külön kulccsal a lakáshoz.
Egy kis kamra, de egészen övé . . .
És hideg, hideg, rettentő hideg,
képpel, mackóval bárhogy díszítette,
bárhogy díszítette.

Ahogy vetkezik, végignéz magán.
Hát miért szültek engemet magányra?
Hol vannak a nekem-szült férfiak?
Miért cipelték háborúba őket?
háborúba őket?

Por nem ölelhet, nem adhat szerelmet,
nem lehet apja hízelgő gyereknek,
por nem ölelhet, nincs karja a pornak,
nem nézhet vissza, nincs szeme a pornak,
nincs szeme a pornak.

Egy nő vetkezik a függöny megett,
szép testét nézi, anya akar lenni.
Szerelem helyett könyvek jutnak néki,
ölelés helyett muzsika jut néki,
muzsika jut néki.

(1953)

Az egykori hajóhíd, amely a mai Deák Ferenc utca torkolatától indult Buda felé

el az iskolákat, és hosszú évek megfeszített munkája árán megalkotta az első magyar nyelvű Európa-atlaszt. Felesége nemcsak munkájában volt segítőtársa, hanem haladó szellemű cikkeivel mint az első magyar női publicista írta be nevét a magyar sajtó történetébe. Vagyonuk nem volt. Minden nappal megújuló küzdelmet folytattak a megélhetésért, mégis egy-egy pohár szadai bor és néhány szerény falat mindig jutott a vendégeknek. Kertre néző szobácskájukban szegény sorsú írók, költők, művészek húzták meg magukat. Itt lakott Katona József is, akitől színészi ambíciói miatt apja megvont minden támogatást. A Karacs-ház festetlen asztalán írta a „Bánk bán" nagy részét, s itt fejezte be „Jeruzsálem pusztulása" című drámáját is, amelyet hálából a ház asszonyának ajánlott.

NEM VOLT OLYAN ÍRÓ ÉS KÖLTŐ, aki fel ne kereste volna házukat, amelyet Virág Benedek „Karacs Tusculanum"-nak nevezett. Gyakran hajnalig folytak itt az irodalmi és nyelvújítási viták. Karacs Ferenc és Takáts Éva értett ahhoz, hogy összebékítse a szembenállókat. Házukban kerültek szorosabb kapcsolatba színészek és írók. Déryné, Kántorné, Benke József, Lendvayék, Murányi Zsigmondék s később Egressy Gábor és Laborfalvi Róza itt panaszolták el bajaikat. Itt kaptak buzdítást az íróktól, akik döntő fontosságúnak tartották az állandó pesti magyar színház megvalósulását.

Ezeknek a reformkorbeli pesti otthonoknak más volt a jellegük, mint a nyugati irodalmi szalónoké. Az írók nem azért jöttek össze, hogy kiéljék egyéni becsvágyukat, hanem hogy megteremtsék a magyar nemzeti életet. A személyes érdek azonos volt a közös céllal, és szinte szimbolikus jelentőségű, hogy a magyar megújhodást családi otthonokban készítették elő. Öreg pesti házak biedermeier lakásaiból indultak útnak az eszmék, amelyek magyarrá tették a Duna két partján fekvő várost, hogy a német Pest-Budából Budapest, a nemzet szellemi életének központja lehessen.

A Hatvani utcai Horváth-ház, amelyben Kultsár István vendégül látta a kortárs írókat. (A ház 1848-ban vált történelmi nevezetességűvé, mert itt volt a Landerer nyomda)

A kávéház helyén állott korábban a Csiga vendéglő, a mai Veres Pálné utcai Tiszti Ház területén (Harsányi József reprodukciói)

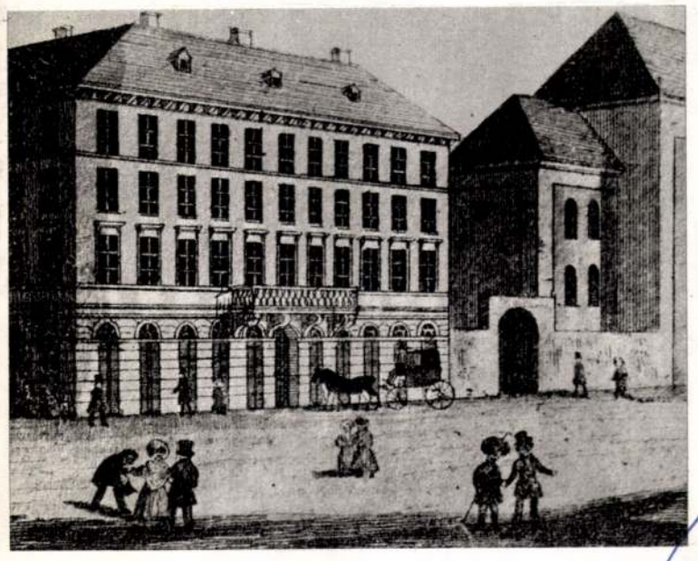

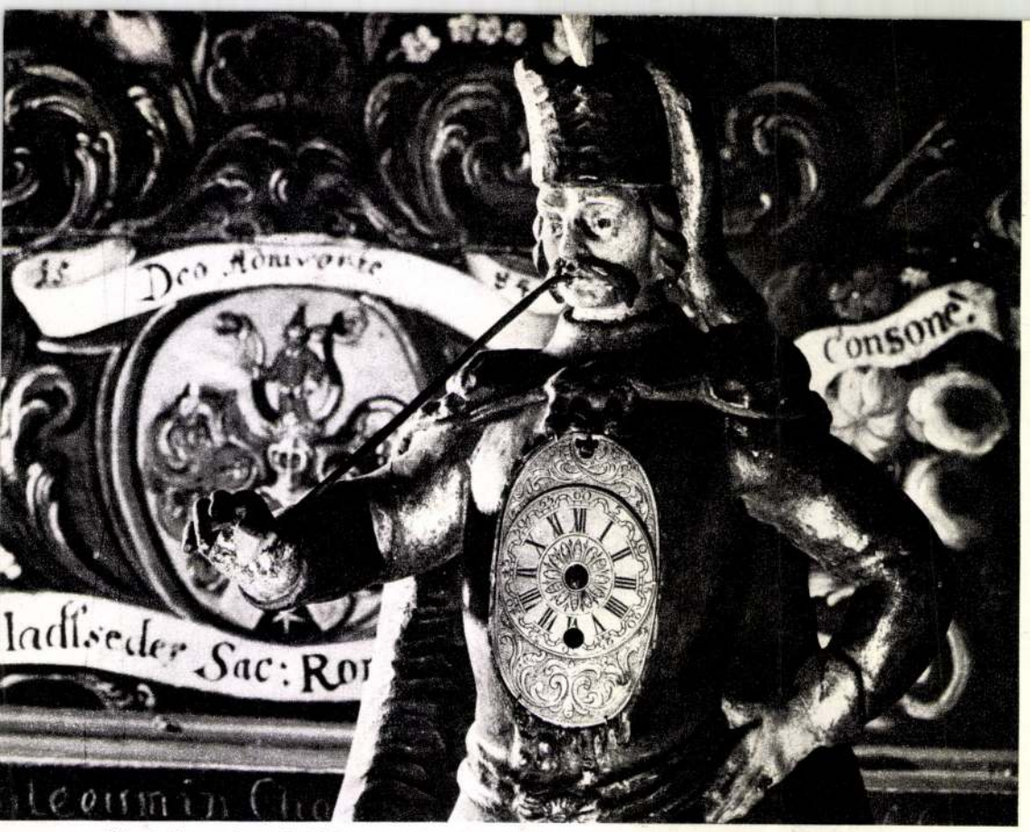

Két részlet a vágtapolcai könyvtárszekrényben kiállított anyagból

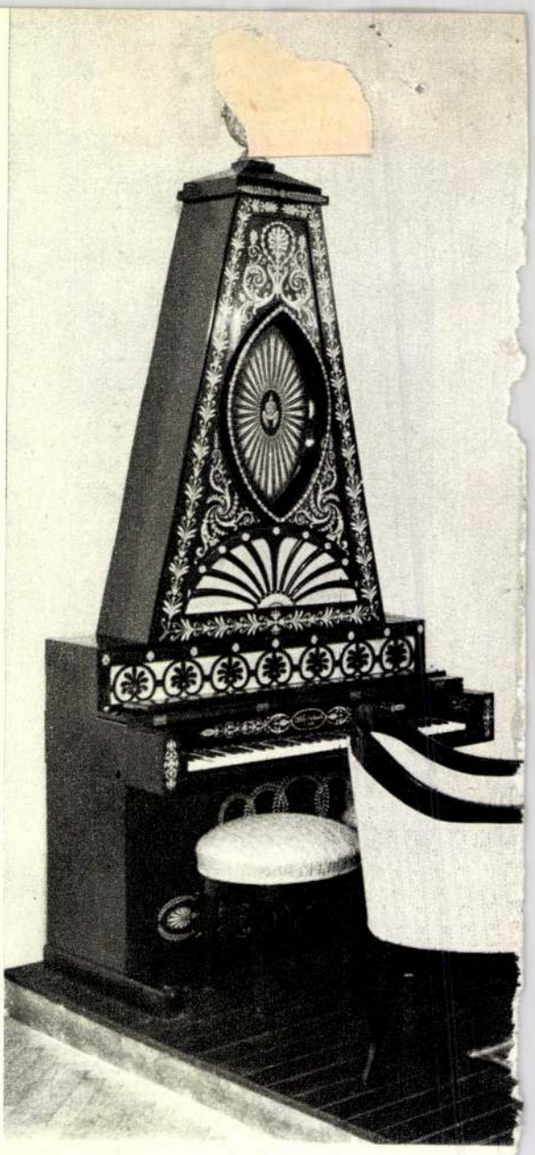

A Magyar Nemzeti

DÁVID KATALIN írása

A Rákóczi-szabadságharc leverését nem követte általános megtorlás. Az udvar békét akart a magyar uralkodó osztállyal, nagybirtokosaink pedig elfogadták Bécs gazdasági és politikai irányítását. A szatmári békét követő időszakban, tehát a XVIII. század első felében a török pusztítás nyomainak eltüntetése és a Habsburg gyarmati politika feltételeinek biztosítása volt a cél. Újratelepítették az elnéptelenedett területeket, a Rákóczi hívektől elkobzott birtokokat elsősorban idegenek, kisrészben királyhű magyar főnemesek kapták. Ezzel az udvar biztosította az uralkodó osztályon belül a Habsburgokhoz hű réteg hegemóniáját. A magyar arisztokrácia teljes megnyeréséhez szükséges volt a megakadt magyar művelődés fellendítése, tehát a gyarmatosítás által meghatározott gazdasági szervezés mellett a kulturális élet megindítása. Az anyagi feltételek az első évtizedekben ehhez még hiányoztak, így ezen a területen is az udvarnak kellett kezdeményeznie és azoknak az új nagybirtokosoknak, akik ebben az időben jutottak hatalomra. A század második fele, Mária Terézia és II. József uralkodása a művészetek felvirágzását hozta meg.

A budai királyi palota újjáépítése mellett a főúri kastélyok egész sora épült: Savoyai herceg ráckevei palotája, a cseklészi Eszterházy, a körmendi Batthyányi, az acsai Prónay kastély stb.

Annak ellenére, hogy a művészeti kezdeményezés Ausztria felől érkezett, a század közepétől mind a művészetekben, mind az életformában az

Harsányi József

felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1971. 9. számát

43.1

Harsányi József

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Harsányi József

felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1970. 9.számát

21. l. 27. l

Harsányi József

fölvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1970. 10. számát

42. l.

Harsányi József

felvételei illusztrálják ~~xxBudapest~~

1969, 12.

a Budapest c. folyóirat ~~1.97o.~~ 1. számát.

41. 1.

Harsányi József

felvételei illusztrálják

a Budapest. c. folyóirat 1974. 1. számát
35, 36. l. hátsó borító belső oldala

Rónay Mária

Harsányi József: Üvegablakterv /gyermekrajz/

12 éves

SZABAD MŰVÉSZET

1948. márc. 3.sz. 111.l.

/Vargha B.: A rajztanitás szabadsága./

M.D.K

Iharsányi József
fotós

A Budapesti Történeti Múzeum
felmérésére a budai Vár újjáépítésének
minden fázisát fotózta.

L.l.: Budai felmérés krónikája I.
Művészet, 1964. április, 14 lap

Harságyi József MDK

Borus nyári este, olf.
Tüzhányó, olf.
Tanya délutáni napsütésben, olf.
Csendes patak olf.

Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. 1933. máj.
Első tehetségkutató kiáll.

Harsányi József

felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1972. 3.számát

39–41.l. hátsó borító belső oldala

Harsányi József

felvételei illusztrálják a

Budapest c. folyóirat 1972.2.számát

40-41.l. hátsó borító belső oldala

Harsányi József

felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1972. 7.számát

hátsó borító belső oldala

HARSÁNYI József asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 134.

HARSÁNYI JÓZSEF, asztalosmester

Pesti asztalos kontár volt 1828-ban.-Ferencvárosi lakos.-Helyrajzi szám: 536.-Összeirási szám: 966.- 47.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old.

Az Iparműv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

Hársing József

Felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1972.5.számát

41. l.

Harsányi József

felvételei illusztrálják

a Budapest c. olyóirat 1972. 9. számát

39. 40 l.

Harsányi József

repro - és helyszíni

felvételei illusztráljál:

a Budapest c. folyóirat 1972. 1.számát

41. l.

MDK

Harsányi Kálmán, graf.

Négy ex-libris:Crane Walzer, Kassel,John, Harsányi Kálmán és Barkász Istvántól.

A Szent György-Czéh XI.aukciója.

Ex-libris Convulatumok.
1912. Kat. 264.l.

D

Hassányi Kálmán

nem művész, író és
l. numizmata

Szent György Cél

XII. aukc. 230. 4

Tek.

"

" Europa Filmy-Könyv és Lapterjesztö R.T.

Budapest V

Rothermere u 12.III.2.

Harsányi Károly

1923/24 – 1927/28.

Ferképzőmfoiskèvk

89.l.

BIANCHI-FERRARI, *Francesco*, modenai festő, 1460–1510 működött. Ercole Roberti és Costa voltak hatással reá, ő pedig a fiatal Correggióra. Legkorábbi neki tulajdonított képe: Krisztus a kereszten (Galleria Estense, Modena), 1500 előttről: Trónoló Madonna férfiakkal (Berlin). Főmunkája 1500 után: Trónoló Madonna Szt. Jeromos és Sebestyénnel, fenn 3 zenélő angyal (S. Pietro, Modena).

BIANCO, *Baccio (Bartolommeo) del*, olasz építész és festő, * Firenze 1604, † 1656. Madrid. 1620-ban II. Ferdinánd szolgálatában mint Giov. Pieroni katonai mérnök segédje az óvári, soproni és pozsonyi erődítményeknél dolgozik. Hasonló munkákat végez Prágában, majd Wallenstein palotáját festeti ki vele ugyanott. Hosszú vándorlás után Milánóba, majd Firenzébe kerül, hol műhelyéből építészeti, edény- és szőnyegtervek kerülnek ki. 1650-ben a toscanai nagyherceg a spanyol udvarhoz küldi. Itt IV. Fülöpnek ünnepélyekhez alkalmi díszítéseket és olaszos kerteket tervez. Építészi működésének súlypontja Génuára esik, ahol a Durazzo- és Balbi-palotákat s az Egyetemet (egykor jezsuita-kollégium) építette; az utóbbinak kapcsolt-oszlopos, árkádos udvara a XVII. század olasz építészetnek egyik legmonumentálisabb és legszebb emléke. Bár a barokk mesterei közé sorolják, művészete a szó római értelemben tulajdonképen nem barokk; inkább a késői renaissance formáiban dolgozik.

BIANCO SOPRA BIANCO, különleges módja a faienceok díszítésének, mely abban áll, hogy a tiszta fehér alapon az ornamentális vagy alakos díszítés ugyancsak fehér, de némileg kékbe, sárgába vagy zöldbe játszó réteg alkotja. Ez a művelet megfordítva, azaz úgy is történhetik, hogy a felrakott réteg a tiszta fehér. A

Harsányi Károly M.D.K.

Tapolczán (Zala m.) született 19o5-ben. Már régen került ki Amerikába. Sok és értékes kitüntetést kapott, amelyek közül kitünik a Washingtonban 1946-ban nyert aranyérme. JANUÁR c. olajfestményét mutatjuk, amely szintén dijnyertes.

Magyar album. Szerk.Incze Sándor. Elmhurst 1956, American Hungarian Studies Foundation. 59.p.

Harsányi Klára MDK

jelmeztervező

Budapesti Hirlap 1937. dec. 7.
Ellák.

Harsányi Klára

"A leány és az unokaöccs müvészi elindulása Harsányi Kálmán: "Ellák" c. tragédiájának reprizén" cimmel közli a lap Harsányi Klára, az iró leánya és Barsi Ödön, az iró unokaöccse pályafutását.
Harsányi Klára a Képzőművészeti Főiskolát végezte, ahol Réthy István és Sidló Ferenc tanitványa volt. Tanulmányai elvégzése után kosztümterveiből kiállitást rendeztek. Barsi Ödön az "Ellák" rendezője fedezte fel tehetségét, bemutatta Németh igazgatónak és igy lett a Nemzeti Szinházban atyja szinmüvének kosztümtervezője. Arcképét bemutatja a lap. Repr. Délibáb, Bp. 1937. dec. 11. XI. évf. 50. sz. 37-38. lap.

Harsányi Klára

Kosztümtervező

l.

A szaré. N. A.

159. l. – 222. l.

702. sz. Bulyovszkyné Szilágyi Lilla pongyolája
a „Kaméliás Hölgy"-ből. 1871.

Történeti Osztály.

Harsányi Klára

1925/26 - 1928/29

Ferkèpzomfoiskèvk

89. l.

Harsányi Károly

Gémeskút c. műve nagyobb a Kegyőműv. Főiskolo Székely Bertalan ~~Bay~~ Bajtársi Egyesületének képkiállításán (emlitve)

Nemzeti Lipság 1926 XII. 29.

Harsányi Lajos
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1964 APR 14.

Családias ünnepség Tiszakesziben

Megnyitották a II. Tiszamenti Művelődési Napokat

MÉG A TISZA is megcsendesedett vasárnap reggelre, így Balogh János, Tiszakeszi község vb-elnöke nyugodtan készülődhetett az ünnepélyes tanácsülésre. Ezen a tanácsülésen, — mely délelőtt 11-kor kezdődött —, dr. Szabó István, a mezőcsáti járási tanács elnöke átadta a község lakóinak az újjávarázsolt művelődési otthont, s egyben megnyitotta a II. Tiszamenti Művelődési Napokat.

A tanácsülés közönsége és a meghívott vendégek a kiállítási terembe vonultak, ahol megtekintették a község szülöttének, a 78 éves Harsányi Lajosnak, a nagybányai festőiskola egykori művésztanárának gyűjteményes kiállítását, a szomszédos teremben pedig a gyermekrajzkiállítást.

Délután elbeszélgettem az idős, de szellemileg teljesen friss Harsányi Lajossal. Kissé elszigetelten, a világtól elvonultan él falusi magányában, az ecset, a faragás, és a hegedű érdekli. Remetei magányában szeretettel beszél egykori nagy mestereiről, mindenekelőtt Ferenczi Károlyról.

Este került sor a dalostalálkozóra. A tavalyihoz viszonyítva, csökkent a környékbeli kórusok érdeklődése. A benevezett hat falusi kórusból mindössze egy, a hejőkürti vegyeskórus jött el és szerepelt szép sikerrel Kuik Károly tanító vezetésével. Nagy fejlődésről tett tanúságot Varga János karnagy tiszakeszi női kara.

Kedves színfoltja volt az estnek a helybeli úttörőkórus és leánytánckar szereplése.

Bensőséges, családias légkörben zajlott le az első nap programja. Április 26-ig minden este benépesül a megújult művelődési otthon, hogy tanítója, nevelője és szórakoztatója legyen a falu lakóinak. Az ismeretterjesztő előadások mellett helyet kapott a programban színházi előadás, az irodalmi színpad bemutatója, bábjáték, s egész sor, az embereket érdeklő olyan kérdés, mint családi ház építése és berendezése stb.

A PROGRAM összeállításában sokkal inkább a magukerejére támaszkodtak az idén, mint tavaly. Ez részben jó, részben azonban könnyebben megkörnyékezi a művelődési tanács vezetőit a provincializmus veszélye. Itt persze sokat számít az is, mennyire lehet a pénztárca mélyére nyúlni. Mindezt tekintetbe véve, a II. Tiszamenti Művelődési Napok programja sikeresnek igérkezik.

Borsodi Gyula

April[illegible] 19 [illegible]

pen e két fontos feltétel biztosításának hézagossága okozott sok gondot. Nem volt megfelelő számú traktoros, sokszor még a „sima" műszakhoz sem, nem szólván a kettős műszakról, az éjszakai munkáról. Több gép hetekig állt alkatrészhiány, illetve a javításhoz értő szerelő hiányában. Számíthatunk-e változásra ez évben, milyen intézkedések történtek az elmúlt évi hiányosságok megszüntetése érdekében? Erről beszélgettünk a legilletékesebbekkel, a gépállomások megyei igazgatóságának vezetőivel.

Ezerrel több traktoros lenne, ha...

Az elmúlt években feltétlenül a kevés számú és nem

járt megfelelő eredmén
Csupán 354 fiatal jelentk
a tanfolyamra. Azonban
sőzsolcán, Mezőnyárádon,
rán, Sárospatakon és Sá
jaújhelyen a kevés jeler
miatt nem indulhatott m
oktatás, így csupán
kezdték meg napjainkig a
nulást. Ez arra enged következtetni, hogy a fenti gépállomások körzetében a termelőszövetkezetek és a KISZ nem végeztek megfelelő munkát, nem vették komolyan az igen fontos feladatokat. Természetesen így is többszáz traktorossal többre számíthat a mezőgazdaság, mint az elmúlt évben, — ha a fiatalok egy része éppen a nem megfelelő foglalkoztatás, bánásmód következtében nem megy el az

pon
szö-
neg-
leni
ata-

kint a területen harítsák el a termelőszövetkezeti és gépállomási gépek hibáit a javítószolgálat szerelői.

A jobb szervezettség már megmutatkozott a téli és megmutatkozik most, a tavaszi gépjavítások idején is. Azonban — s ezzel a vezető szakemberek véleményét is idézem — mégsem lehetünk teljesen nyugodtak, ha például nem lesz megfelelő együttműködés a gépállomások és tsz-ek, illetve termelőszövetkezet és termelőszövetkezet között. Ez vonatkozik arra, hogy hatszáz kombájnra, hatszáz aratógépre a gépállomások igazgatósága nem képes vezetőt, kezelőt biztosítani. Ezért termelőszövetkezeteinknek feltétlenül segíteniük kell hozzáértő szakemberekkel a gépek üzemeltetését. De vonatkozik arra is, hogy minden termelőszövetkezetben kísérjék figyelemmel a gépek működését, s ha hibát észlelnek, illetve ha az üzemeltetés óraszáma egy-egy gépnél meghaladja az előírt maximumot, azonnal javittassák a gépeket, mert a késedelem, különböző nehezen beszerezhető alkatrészhiány akadályozhatja a további munkát.

A feltételek minden tekintetben jobbak, mint az elmúlt évben. Azonban csak úgy ke-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Harsányi Lajos

ESTI HIRLAP
1964 MÁR 23.

□ A MÁSODIK Tisza menti művelődési napokat április 12. és 26. között rendezik meg Tiszakesziben. Sor kerül dalostalálkozóra, Harsányi Lajos festőművész gyűjteményes kiállítására, a Miskolci Nemzeti Színház vendégjátékára, valamint az Ismeretterjesztő Filmszínház megnyitására.

ve 8,70 forint.

13+1-es szelvény is szép számmal akadt: összesen 18-

1
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1966 APR 24
ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG
Harsányi Lajos
1021

Ecsettel a magányban

Tiszakeszben a Rákóczi u. 15. számú házban él Harsányi Lajos festőművész. Alighogyan az országban keveset tudnak Tiszakesziről, ugyanígy a nyolcvan esztendős festő-remete is ismeretlen a nagyközönség előtt. Pedig ha valaki közelebbről szemügyre veszi képeit, megállapíthatja: nem egy tehetségben megkopott, műkedvelő szintű festőről van szó, hanem a színek és formák, a mesterségbeli tudás tökéletes ismerőjéről. Erről tanúskodnak az 1720-ból származó, elhagyatott épület előszobájában befelé fordított képek, amelyeket Harsányi Lajos csak ritkán fordít a nap felé, hogy megnézzék őket. Kis kamraszerű szobájának falait zsúfolásig takarják saját munkái, a természet rajongását példázó festményei. A súlyos olajképek közé beékelt néhány portrét is, elsősorban azoknak képmását, akiket nagyra becsült. Cezanne, Szinyei Merse, Lyka Károly, Ferenczy Károly olajba költött vonásai a biztató üzenetek, ha az idős mester ecsetet vesz kézbe.

Ebben az esztendőben jutott el nyolcadik évtizedének utolsó állomásához. Még mindig dolgozik: súlyos, nyikorgó festőállványa várja az idő jobbrafordulását, hogy ismét vászon kerülhessen rá.

Érdekes életút Harsányi Lajosé. Ma az országban jószerével senki sem tartja számon nevét. Amint mondotta: nem is tart rá igényt. Sohasem tartott. Számára a képzőművészet mindig komoly játék maradt csupán, mert őseitől örökölt földszeretete révén inkább a gazdálkodáshoz húzott. Világéletében arról álmodott, hogy jó gazda lesz, különösen az erdőt szereti majd. Veleszületett tehetségét, a színek imádatát megtartotta kellemes kísérő jelenségnek. Harsányi Lajos földről, birtokról álmodott, ahol kibontakoztathatja vélt képességeit, s mindössze 25—30 hold földet szerzett, ezen gazdálkodott évtizedekig. Volt egy darabka erdeje is, a fákat ápolta, gondozta, és ecsetjével meg is őrizte őket az utókor számára.

Ha sorsa más irányba terelt útját, úgy hiszszük, neve patinásabb. A nagybányai festőiskola történetének pontos ismerői találkoztak a Harsányi névvel. 1907-ben került Nagybányára, s hamarosan az iskola ismertebb nevű tanára lesz. Réthy, Thorma jóbarátai, együtt tanítják a motívumgazdag Nagybánya szépségeire, a természet felfedezésére a századforduló utáni művészgenerációt.

Harsányi Lajost hazahívta a föld, szorgalmasan gazdálkodott, gondozta erdejét, közben kiment a Tisza-parti fűzesbe és vászonra rakta a folyópart megragadó színeit, nagy, kék háttérrel. A nagybányai festőiskola egykori tanára végleg Tiszakeszben telepedett meg. A képek szépen árulkodnak erről a megállapodottságról. A Tisza-menti tájak és emberek fontos tényezőkké léptek elő a magányos festő életében. Mert Harsányi Lajos magányosan élt mindig. Művészetének kontrollja nem izgatta, a közönség visszhangja nem vonzotta. Eddigi életében mindössze egy nagyobb szabású kiállítást produkált, azt is nagy nógatásra — Tiszakeszi művészetpártoló vezetőinek kérlelésére. Vagy két esztendővel ezelőtt álltak meg képei előtt a falusiak, nézték jobbról, balról a képeket, érdeklődésüket betöltötte az ismerős táj felfedezése és a színek játéka.

Kezdetnek jó volt ez a barátkozás, de azóta Harsányi Lajos képei csak gyűlnek, gyűlnek, s nagy részük az elaggott előszobában befelé fordítva várják sorsuk jobbrafordulását. Az idős festő a fővárossal és a különböző nagyvárosokkal csak úgy tartja a kapcsolatot, hogy egy-egy izgalmas tárlat hallatán vonatra ül, és megnézi a kiállítást. A festésen kívül ez az egyedüli szórakozása. Körülötte alig van ember. Egy derék munkáscsalád vállalkozott gondozására, s amint hallottuk, Harsányi Lajos mindent megkap, amit csak kér.

A termelőszövetkezet nyugdíjat biztosít az idős festőművésznek. A nyugdíj nem nagy, de figyelmességnek feltétlenül jóleső. A tiszakeszi termelőszövetkezet szintén őrzi az idős mester néhány alkotását. Műgyűjtők néha felkeresik és vásárolnak tőle képeket. A vásárlás teljesen esetleges. Úgy tudjuk, a megyei tanács is nagyritkán vásárol tőle egy-egy képet.

Érdemes lenne Harsányi Lajost „felfedezni", mert bár képei tematikában kissé szűkösek, színmegoldás és mesterségbeli tudás tekintetében azonban figyelmet keltőek. Munkáit nem fűti fiatalos hév, mai terminológiával élve nem korszerűek, de precizek, és pontosan komponáltak. Véleményünk szerint a megye értékei közé számíthatjuk e magányos festőművész alkotásait is, csak bátrabban és nagyobb szeretettel kellene megközelíteni a felfedetlen nevű emberek munkásságát. A felfedetlenség még nem dilettantizmus, a magányosság, az ismeretlenség nem egyenlő a műkedveléssel. Bízunk benne, hogy Harsányi Lajos művészetére az elkövetkezendő éveiben nagyobb fénycsóva esik majd.

P. L.

Az üzemegészségügyről

— Egy sor üzemben hathatós intézkedéseket tesznek az egészségügy fejlesztéséért, a betegségek megelőzésére. A Pamutfonóban és a DIGÉP-ben például a szakszervezeti szervek és az üzemorvosok együttműködése nyomán figyeltek fel a tbc-s megbetegedésekre, s közös intézkedésekkel vetettek gátat további terjedésének.

Az üzemegészségügyi szolgáltatások technikai és személyi feltételei jelentősen javultak az elmúlt években. Megyénkben például az öt év alatti 23 millió forintos beruházási összegnek mintegy 20 százalékát fordították kommunális, szociális célokra. Ennek ellenére a tanácskozás úgy vélekedik, hogy a szociális viszonyok a munkahelyeken lassabban fejlődtek, elmaradtak az igények és az előírások mögött. A DIGÉP létszáma például megháromszorozódott — a fürdő kapacitása viszont maradt a háború előtti. A tanácsi ipar vállalatai zömmel nem tudnak eleget tenni a munkásvédelmi és egészségvédelmi előírásoknak. Mindez azt kívánja, hogy nagyobb erőfeszítéseket kell tenni a dolgozók egészségvédelmének biztosítására, jobban fel kell használni a belső, saját anyagi erőforrásokat is. *„Ahhoz — hangzott a tanácskozáson —, hogy a dolgozók egészséges munkakörülmények között dolgozzanak, nem elegendő csak a ne szoruljon háttérbe az egészséges, biztonságos munkafeltételek megteremtése sem."*

(csb)

a félrevezetésben igen já
propagandagépezete sem.
rendre, sorra gyengülnek
imperializmus pozíciói. N
kergetünk illúziókat a bé
harcban, hiszen az imperia

Fejlődik a bolgár ipar

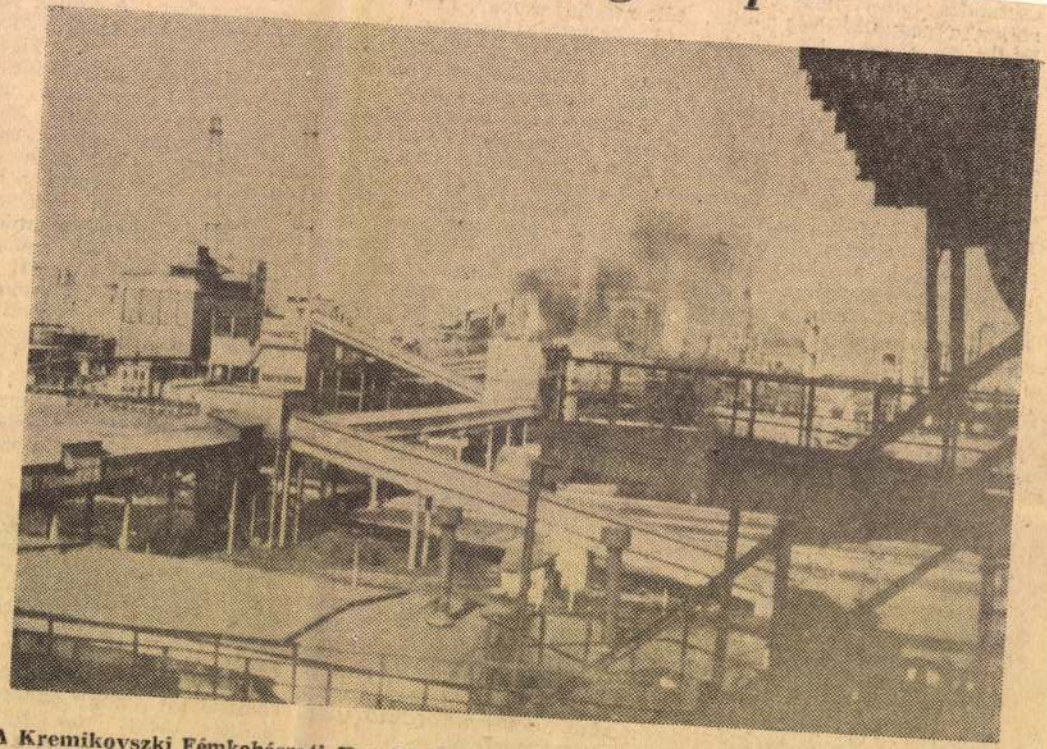

A Kremikovszki Fémkohászati Kombinát a bolgár ipar egyik büszkesége. Ebben az évben újabb termelőrészlegek kezdenek dolgozni a hatalmas gyáregységben.

Harsányi Lajos

P. L.: Ecsettel a magányban (Harsányi Lajos festőművészről. — Észak-Magyarország, 1966. ápr. 24.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./

257. l.

Harsányi Lajos, festő

Gyűjteményes kiállítását rendezik meg Tiszakeszi-ben ápr. 12. és 26. között.

— : □ A második Tiszamenti művelődési napok ...

2

ESTI LIBRAR

Bp. 1964. márc. 23.

MDK

Harsányi Lajos, tanár

1905 jun.22.-én nyilt meg az a kiállitás az orsz.iparm. Muzeumban, mely anyagának jórésze azokból a rajzokból került ki, amelyek a magyarországi "Senefelder Egylet" anyagi támogatásával fenntartott és Harsányi Lajos tanár vezetése XXXXXXX alatt álló kurzuson készültek. Számos litográfia van a kiállitáson, melyek jórészét a hallgatók készitették.

Körajzolók és könyomók. Kiállitás.
Iparmüvészeti Muzeum.
Magyar Iparmüvészet.1905. 223.lap.

Harsány Lajos

1897/98–1901/2, 1902/3 II.,
1903/4 I., és 1904/5 II.

Ferképzőmfoiskèvk

89. 1.

Digitized by Google

Harsányi Lajos

Festő nevelés

az iparmv. iskola tanrána?

Nemeth Sens. A magyar Grafikusok kiállítása. Vas Lap. 1905. 446 l.

Harsányi Lajos

szül. Szegváralon 1873

1899/900 T-II. vendégl.

Gyulavarsándi vándorkut. V. 302.

Harsány Lajos

Szul. Szegszárdon 1873

Rh.

1898/99 I-II. vendeglát.

Tóth József V. 309

Harsány Lajós

szül. Szekszárd
1873 márc. 11. Rk
6 polg.
1897/98 I. művezmér –
1897/98 II vendéftál

Domaszewski II. 77, 86, 90, 93, 98, 99,

Érkezett 1904 augusztus 16.

614/904 (Nyíregyháza 1904 augusztus 15. – 17. 07 a.)

Dr Csermi Béla jelentést tesz a nyíregyházi szabolcsmegyei múzeum rendezéséről (A 646 sz. folytán kéretett, tudomásul szolgál 1904 VIII/31)

Harsányi László épitén

Ellopták a Dunatorzót

Budapest (MTI) – A februári Magyar Filmszemlére készítette el a Fórum Film Alapítvány és az MTV Opál Stúdió – Csillag Ádám rendezésében – a Dunaszaurusz című film folytatását, a Dunatorzót, mely a folyó elterelésének történetét dolgozza fel 1991-től kezdődően. Csillag Ádám pénteken arról tájékoztatta az MTI-t, hogy a kész, több mint 4 órás film mintegy 50 percnyi anyagát a napokban egy autóból kilopták. A rendező elmondta, hogy a hiányzó részlet minőségileg pótolhatatlan. Ha nem kerül elő, akkor a filmszemlén az agyonhasznált munkapéldány másolatáról kell kiegészíteni a filmet. Az alkotók mindenesetre reménykednek, hogy a filmszemléig előkerül a hiányzó anyag, hiszen ez idegenek számára érdektelen.

Vállalkozó szellemű elítéltek

Miskolc (ÉM) – Nemrégiben kötött együttműködési szerződést a Miskolci Büntetésvégrehajtási Intézet a Miskolc és Térsége Vállalkozásfejlesztési Alapítvánnyal, hogy a magukat cigánynak valló, minimum a nyolc általános iskolát maguk mögött tudó fogva tartottakat a börtönidő alatt vállalkozóvá képezze – tudtuk meg a tegnapi sajtótájékoztatón dr. Tímár Iván intézetparancsnoktól. A tanfolyam fő célja, hogy a sikeres vizsga, illetve szabadulás után az elítélt képes legyen önálló, működőképes vállalkozást létrehozni. Az őrnagy elmondta, hogy a törvények már korábban lehetőséget nyújtottak a börtönökön belüli különböző oktatásokra, sajnos azonban a büntetés-végrehajtás anyagi keretei igen csak szűkre szabottak voltak, így ez idáig nem volt módjuk hasonló tevékenység beindítására. Igaz, korábban már próbálkoztak egy kosárfonó tanfolyammal, ám az jóval kevesebb ráfordítást igényelt.
A parancsnok után az alapítvány vezetője, Szabó István kapott szót, aki elmondta az elítéltek képzése decembertől folyik a megyei Cigány Vállalkozók Szövetségének támogatásával, illetve az Európai Unió Phare Programjának anyagi segítségével.

A busztragédia okait vizsgálják

Kaposvár (MTI) – A kaposvári kórház intenzív osztályán fekvő két taszári sérült állapota továbbra is súlyos, de nem életveszélyes, szövődmények azonban még felléphetnek – tájékoztatta az MTI tudósítóját pénteken az osztály ügyeletes orvosa. A balesetért a rendőrség a pótkocsis teherautó vezetőjét, a 22 éves Petró Csabát tartja felelősnek, aki jelenleg őrizetben van. Előzetes letartóztatásáról pénteken délután dönt az ügyészség. A tragédiát okozó pótkocsis teherautót, valamint az összeroncsolódott autóbuszt a Kapos Volán kaposvári telepére szállították. Pénteken az igazságügyi szakértő már megtekintette, de a vizsgálat, amelyen a balesetet okozó sofőr védőjének is jelen kell lennie, csak a jövő hétre várható. Az áldozatok közül a két rendőrt katonai tiszteletadás mellett kedden temetik el Csomán, illetve Attalában. A kaposváriaktól várhatóan szerdán búcsúzhatnak el a hozzátartozók.

Távközlési centrum

Nyíregyháza (MTI) – Korszerű, számítógépekkel felszerelt távközlési centrumot nyitott pénteken Nyíregyházán a Matáv debreceni igazgatósága. Az ügyfélszolgálati iroda az igénybejelentéstől kezdve, a készülékek felszereléséig minden szolgáltatást elvégez az előfizetőknek. A beruházás csaknem tízmillió forintban került. A Nyírségben egyébként a Matáv és a megyei közgyűlés által 600 milliós alaptőkével létrehozott Nyírtelekom Telefonfejlesztési Kft. a múlt év végén kezdte meg a távbeszélőhálózat kiépítését. A hétmilliárd forintos program megvalósítása Kisvárda térségében indult, ahol új telefonközpont épül, a hozzá tartozó vezetékrendszerrel együtt. A 500 millió forintos beruházás révén az év második felében Felső-Szabolcs és Bereg 65 települése kapcsolódhat be a távhívásba.

A „vidék bankja" Göncön is

Rendkívül korszerű biztonságtechnikai rendszerrel felszerelt

Bod Péter Ákos mondott beszédet a gönci takarékpénztár átadásán Fotók: Dobos Klára

Gönc (ÉM) – Bod Péter Ákos – mint tegnap a gönci Szövetkezeti Takarékpénztár székházának átadásán elmondta – másodszor járt Göncön. S mielőtt elindult, megnézte a karácsonyra kapott 17. századi térképén, vajon szerepel-e ott a település neve. Örömmel tapasztalta, hogy igen. Mint Szikszóé vagy Vizsolyé is. – Ez annak idején virágzó országrész volt, rögzítik a térképek – mondta a Magyar Nemzeti Bank elnöke. – Ma egészen más a vidék helyzete. Az ilyen megnyitók jó alkalmat adnak arra, hogy megismerkedjünk a vidék pénzügyi helyzetével. Ez fontos, hisz ha valamely területen nincs út, nincs iskola, telefonhálózat, pénzszolgáltatás, az gátolja az egész ország gazdasági fellendülését. A pénzszolgáltatás fejlesztése a meglévő takarékszövetkezetekre épül rá, ám ennek ki kell egészülnie nagyobb biztonsággal, nagyobb tőkeerővel és nagyobb szakszerűséggel. A „vidék bankja" fejlesztési koncepció célja, hogy helyben elérhetővé váljanak azok a szolgáltatások, melyek nélkül egy polgár ma már nehezen létezhet.
A Gönc és Vidéke Szövetkezeti Takarékpénztár elnöke, Bánszkyné Szepesi Éva az ünnepségen – ahol jelen volt Hörcsik Richárd országgyűlési képviselő is – elmondta a jelenlévőknek, hogy a telket az új központ felépítéséhez '91-ben vásárolták. Olyan létesítményt szerettek volna létrehozni, amely a jövő igényeit is kielégíti. Új szolgáltatásokat vezetnek be, így lehet majd itt valutát váltani, devizaügyeket intézni.
A rendkívül korszerű biztonságtechnikai rendszerrel, a páncélteremmel, a csőpostával és a számítógépes rendszerrel együtt 16 millió forint értékű a beruházás. Az épületet Harsányi László tervezte, a belsőépítészi munkáért pedig Molnár Jánost illeti az elismerés. Ő másolta az épület falára a Gönczi Takarékpénztár Rt. 1922-es 200 koronáról szóló részvényjegyéről a nőalakot is.

Szigorúan nyilvános adatok

A HM nem rejti véka alá azt, ami korábban titok volt

PÁSZTOR ZOLTÁN

Budapest (ISB) – A honvédelmi tárca immár másodszor adta közre a hadsereg szervezeti felépítésére, irányítására, létszámára, valamint a költségvetésére vonatkozó adatokat. A Honvédelem című kiadvány először 1992-ben jelent meg, a tavalyi év adatait tartalmazó füzet pedig nemrégiben került a nyilvánosság elé.
Ebből megtudható, hogy 1993-ban a honvédség létszáma százezer volt, amely több mint 13 ezer tisztet, 8500 tiszthelyettest, több mint 52 ezer sorállományú katonát és több mint 25 ezer közalkalmazottat jelent. A honvédségnek tavalyelőtt is százezer tagja volt, 1991-ben azonban több mint 121 ezren, 1990-ben pedig több mint 143 ezren mondhatták magukat a hadsereg egyenruhás vagy polgári „alkalmazottjának". Nem titok, hogy a harckocsik és a tüzérségi fegyverek száma meghaladja a nemzetközi szerződésekben engedélyezett keretet. Harckocsiból csaknem 365-tel, a tüzérségi fegyverekből pedig körülbelül százötvennel van több az engedélyezettnél: az előbbiből összesen mintegy 1200-zal, az utóbbiból valamivel kevesebb mint ezerrel rendelkezünk. Nem éri el viszont az engedélyezett szintet a páncélozott harcjárművek (1700 helyett körülbelül 1250), a harci repülőgépek (180 helyett mintegy 170) és a speciális harci helikopterek száma (108 helyett 39 van).
Fokozatos csökkenést mutat a honvédelmi kiadások részesedése a GDP-ből, vagyis a bruttó hazai összteremékből: 1990-ben 2,5 százalékot, 1991-ben és 92-ben 2,3 százalékot, tavaly pedig kevesebb mint 1,9 százalékot ért el. A honvédelmi kiadások összege enyhén növekedett az elmúlt években, tavaly 64,5 milliárd forint volt, a kiadások reálértékének alakulása azonban öt év alatt majdnem a felére csökkent. A Honvédelem 93-ból megtudható, hogy a kiadások 92,4 százalékát fenntartásra, 7,6 százalékát pedig fejlesztésre fordították.
Für Lajos honvédelmi miniszter a kiadvány előszavában leszögezi: a tárca elkészített egy hosszú távú haditechnikai fejlesztési tervet, valamint megkezdte gyors reagálású alegységek kialakítását és kiképzését. Az új felkészítési és mozgósítási koncepció alapján a minisztérium hozzáfogott a területvédelmi szervezetek új rendszerének kialakításához és honvédelmi dandárok szervezéséhez.
A kiadványban idézet olvasható az Országgyűlés által 1993. április 14-én elfogadott honvédelmi alapelvekből, mely kimondja: Magyarország azzal számol, hogy az európai kontinensen csak hosszabb idő múlva alakulhat ki az államok és népek közötti bizalom és együttműködés olyan rendje, amely szilárdan garantálja minden ország biztonságát. Ebben a helyzetben egyetlen állam, így Magyarország sem mondhat le az ENSZ alapokmányával összhangban lévő fegyveres védelem lehetőségéről. A fegyveres erőket ugyanakkor az országvédelem legvégső eszközének tekinti. Figyelembe veszi szomszédainak jogos biztonsági érdekeit, és nem tesz olyan lépést, amely bárkit is fenyegetne.

Aki dadog, az ne raboljon!

Edelény (ÉM – FJ) – Hogy milyen apró momentumok segíthetik a detektívek munkáját egy-egy bűncselekmény felderítésénél, arra remek példa alábbi esetünk:
Történt, hogy egy szendrőládi galeri tagjainak foga birkahúsra sajdult. Munkájuk, pénzük nemigen lévén, „legjobb" esetben is csak múltjuk bitang-dús tapasztalataira hagyatkozhattak. Ezt tették. Sebtiben kisütötték, a tőlük mintegy tíz kilométerre legeltető öreg juhászt fogják kirabolni. Miután mindent alaposan meghánytak-vetettek, zsineget vettek magukhoz, és vasárnap este elindultak juh-nézőbe. A Borivölgyi akol környékén lelket sem találtak, nekiláttak hát az épületek szisztematikus feltörésének. Csekély zsákmányuk egy elemlámpa, a juhász agyonhasznált gumicsizmája, no meg némi élelem volt. Márpedig birka az kell! – döntöttek, és az akolban meglapulva lestek a nyájával vaksötétben hazafelé botorkáló öregre. Szerencsétlennek talán még meglepődni se nagyon volt ideje kezdetben, hiszen a kormos estből elé toppanók egyike rögvest lesújtott rá egy karóval, majd szakavatott mozdulatokkal pillanatok alatt gúzsba kötötték, száját valami mocskos ronggyal betömték. Már a harmadik birka lábát ütötték el, abból kettőt meg is kötöztek, amikor motorzajra lettek figyelmesek. A „hős" haramiák bátorsága hamar a talpukba szaladt, csapot, papot hátrahagyva, ész nélkül kezdtek menekülni.
Talán még nem volt ember, aki annyira megörüljön munkaadója látogatásának, mint juhászunk, akit gazdája szabadított meg kötelékeitől, illetve szállította kulcscsonttörésével kórházba. A kivonuló edelényi zsaruk nagy vehemenciával vetették magukat a megátalkodott latrok után, ám kezdetben nem sok sikerre volt kilátásuk. Annál is inkább, mivel a nagy sötétség miatt semmilyen személyleírás nem állt rendelkezésükre.
Adatok híján pedig... Azazhogy valamit mégiscsak tudott a sértett. Nevezetesen, hogy támadói egyike Ferinek szólította társát – dadogva! Négy napi megállás nélküli nyomozás után csütörtökön aztán siker koronázta a derék rendőrök kitartó munkáját, és négyszer kettőt kattant a bilincs L. László, J.József, G.Ferenc, valamint a fiatalkorú G.T. csuklóján.
A gazfickók számára birkahús helyett marad a tanulság: Aki dadog, ne raboljon. De ha mégis, akkor némán!

SZOMBATI MŰSOROK

Mozi

Miskolc Béke: Zsarulesen 2. Színes amerikai bűnügyi vígjáték. Kezdés: f.4, hn.6 és 8 órakor. Béke Kamara: Arizonai álmodozók. Színes francia filmdráma. Kezdés: 4, 6 és 8 órakor. Béke Video: Vadliba vadászat 1. Mb. színes amerikai erotikus film. Csak felnőtteknek! Kezdés: 2 és 6 órakor. Vadliba vadászat 2. Mb. színes amerikai erotikus film. Csak felnőtteknek! Kezdés: 4 és 8 órakor. Miskolc Kossuth: Zsarulesen 2. Színes amerikai bűnügyi vígjáték. Kezdés: de.9, 11 órakor. Sose halunk meg. Színes magyar filmvígjáték. Kezdés: du.f.3 órakor. Árral szemben. Színes amerikai akciófilm. Kezdés: f.5, f.7, f.9 órakor. Hevesy Iván Filmklub: Where. Színes magyar filmdráma. 16 év! Kezdés: de.f.10, f.12 és este hn.9 órakor. Vigyázók. Színes magyar film. Kezdés: 3, 5, 7 órakor. Kazincbarcika Béke: Összeomlás. Színes amerikai bűnügyi film. Kiemelt helyár! Kezdés: 6 órakor. Ózd Béke: Felelősségünk teljes tudatában. Színes amerikai bűnügyi vígjáték. 16 év! Kiemelt helyár! Kezdés: 5 és 7 órakor. Mezőkövesd: Jessy Lee bosszúja-Posse. Színes amerikai westernfilm. 16 év! Kiemelt helyár! Kezdés: 6 órakor.
A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

Rádió

KOSSUTH: – 4.30–8.10: Reggeli Krónika. Benne: Félóránként hírek. – 5.40: Kertbarátok. – 8.25 Kopogtató. – - 8.50: „Járjatok fényben amíg van fény". – 9.00: Hírek. – 9.05: Családi tükör. – 9.35: Régi híres énekesek műsorából. – 10.00: Hírek. – 10.05: Ismét a javából! – 12.00: Déli krónika – 12.30: Kontinensek, szántóföldek. – 13.00: Hírek. – 13.05: Népdalkörök pódiuma. – 13.40: Tetten ért szavak. – 14.00: Hírek. – 14.05: Oxigén. – 15.00: Hírek. – 15.05: Nyitott tér. – 15.35: Előhang. – 16.00: 168 óra. – 17.30: Reklám. – 17.35: Lottósorsolás. – 17.40: Ravel: Spanyol rapszódia. – 18.00: Esti krónika. – 18.25: Szemle. – 19.00 Hírek. – 19.05: Sportvilág. – 19.40: Miska bácsi levelesládája. – Határok nélkül. – 20.00: Hírek. – 20.05: A tanítónő. Bródy Sándor színművének rádióváltozata. – 21.53: Chopin: Aszdúr noktürn. – 22.00: Késő esti krónika. – 22.20: Beszéljenek a számok a civilekről. – 23.00: Hírek. – 23.05: Klasszikus könnyűzene. – 24.00: Hírek. – 0.10: Himnusz.
PETŐFI: – 4.30: Hírek. – 4.33: Reggeli dallamok. – 5.00: Hírek. – 5.03: Nyújtózkodó. Benne: Félóránként hírek. – 7.30: A szeretet közösségei. – 8.05: Iránytű. – 8.30: Mindenütt jó, de... – 10.00: Kölyökzene. – 10.30: Hírvidék. – 11.00: Hírek. – 11.03: Tövisek és virágok. – 12.00: Jó ebédhez szól a nóta. – 13.00: Hírpercek. – 13.10: Tükörben. – 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. – 14.00: Szanzonok. – 14.30: Daráló. – 15.00: Hírek. – 15.03: Magunkat ajánljuk. Benne: – 15.05: Szórakoztató antikvárium. – 16.00: Szív küldi... – 17.00: Hírek. – 18.00: A Tavaszi széltől a Deres már a határig. – 19.00: Hírek. – 19.05: Talpalávaló – 20.00 Nemzetközi slágerlista. – 21.00: Hírpercek. – 21.10: Beszélgessünk! – 22.00: A BBC archívumából. – 23.00: Hírek. – 23.03: Sporthíradó. – 23.10: Máról holnapra – éjfél előtt. – 0.15: Máról holnapra – éjfél után. – 5.03: Csárdáscsokor.

Miskolci Rádió

A 71,3 tokaji, a 71,2 kékesi a 66,8 MHz-es URH és az 1.116 KHz-es középhullámon 9.00 Műsorismertetés, hírek, időjárás – Beszélgetés Bod Péter Ákossal. A riporter: Csonka László. Napjaink kérdései. Paulovits Ágoston jegyzete – Átadták tegnap az igazságügyi szakértői intézetet – Vállalkozók oktatása a börtönben – Környezetvédők fóruma Egerben. Reklám. Szerkesztő: Monos Márta. 17.30–19.30 A Miskolci Stúdió kereskedelmi-információs-zenés műsora a Rádemis Kft. menedzselésében.

Televízió

TV 1: – 6.25: Falutévé – faludoktorral. – 6.45: Híradó. – 7.00–8.15: Nap-kelte. – 8.15: Jó reggelt adj, Istenem! – 8.25–11.30: Kapcsolj be! – 8.25: Narnia krónikája. Angol filmsorozat. 18/18. rész: Az ezüst trón – 6. – 8.55: Tágasságot nekünk is... – 9.02: System '93. XIII/7. rész. – 9.27: MOST. – 9.57: Hagyományőrzők. – 10.10 ÁSZ. – 11.10: Jóga (ism.) – 11.30: Öregberény. VI/4. rész (ism.) – 12.00: Déli harangszó. – 12.02: Panoráma (ism.) – 13.02: Házi gondozás, ápolás. XII/2. rész. – 13.22: Telexpo '96. (ism.) – 13.47: Az Óperencián innen. 3. rész. – 14.17: Tájak, városok, emberek. .. – 14.47: Filmmúzeum. Szeleczky Zita sorozat. Azúrexpressz. Magyar film (1938, ff.) – 15.57: Magyar félmúlt. 2. rész (ism.) – 16.45: Műsoroló. – 17.10: „...az én váram". – 17.40: Belpolitikai műsor. – 18.25: Reklám. – 18.30 Szerencsekerék. – 19.02: Gyereksarok. – 19.24: Reklám. – 19.30: Híradó. – 19.55: Reklám. – 20.05: Telesport. – 20.10: Reklám. – 20.15: Fesztivál '94. – 21.45: reklám. – 21.50: Megáll az év! A szilveszteri adás ismétlése. – 22.20: Magánórák. Amerikai erotikus filmvígjáték.
TV 2.: – 6.30: Napra-forgó. – 8.00: Patrin – Üzenet – Vorba. – 8.25: Horvát nyelvű nemzetiségi magazin. – 8.50: Német nyelvű nemzetiségi magazin. – 9.15: Román nyelvű nemzetiségi magazin. – 9.40: Szerb nyelvű nemzetiségi magazin. – 10.05: Szlovák nyelvű nemzetiségi magazin. – 10.30: Közös múlt – közös jövő. – 11.00: Papiron SC – Kaposvári Somogy SC. Férfi röplabda-mérkőzés. – 13.00: Família Kft. – 13.30: II. Nemzetközi Zenei Fesztivál. – 13.55: Azok a csodálatos állatok. – 14.20: Vonzásban. – 15.00: Mrabi – a sárga levelek szelleme. – 15.50: Naturamagazin. – 16.20: Szelló szárnyán... – 16.55: Autó2. – 17.20: Reklám. – 17.55: Az új Lassie. – 18.16: Reklám. – 18.20: Műsorajánlat. – 18.25: Kék hírek. – 18.40: A hónap művésze. – 18.55: Reklám. – 19.00: Família Kft. – 19.30: Reklám. – 19.35: Zene-óra. – 20.35: Reklám. – 20.40: Oscar-díjas filmek. Férfiszenvedély. – 22.16: Reklám. – 22.20: Benny Green Trio.

Színház

NAGYSZÍNHÁZ: Kurázsi mama és gyermekei. Bérletszünet. Este 7 óra.
JÁTÉKSZÍN: Kapj el! Bérletszünet. Este fél 8.
KAMARASZÍNHÁZ: Hamupipőke. Bérletszünet. Du. 3 óra.

A külföldi és műholdas adások részletes műsorát a heti TV-Pluszban olvashatják.

HÉTVÉGI ÜGYELETEK

Orvosok

Miskolc (ÉM) – Körzeti orvosi ügyeleti szolgálat – csak sürgős esetekben – a következő helyeken található, Miskolcon a hét végén: az I. és II. kerületben lakóknak a Csabai kapu 9–11. szám alatt (bejárat a Bottyán János utcai oldalon), telefon: 412-422.
A III. kerületben lakóknak az Első utca 4. szám alatt (telefon: 412-422). Az Első utcai ügyelet péntek este 7 órától hétfő reggelig a bükkszentkereszti és répáshutai lakosokat is ellátja.
Gyermekorvosi ügyelet – 14 éves korig – a város egész területére a Hunyadi utca 21. szám alatt található. Telefon: 359-466. Szintén péntek este 7 órától hétfőn reggel 7 óráig fogadják a beteg gyermekeket.
A fogászati ügyelet (éjszakai, hétvégi) a Diósgyőri Rendelőintézet Kerpely A. u. 1. szám alatt található. Telefon: 356-033.
Az ideiglenesen Miskolcon tartózkodók a szálláshelyük szerint illetékes ügyeleti szolgálathoz tartoznak.

Gyógyszertárak

Miskolc (ÉM) – Péntek, szombat, vasárnap reggel nyolctól este nyolcig tart nyitva a Széchenyi utca 3–9. szám alatti (Pátria-ház) gyógyszertár (telefon: 326-651).
Az Avar utcai gyógyszertár mindhárom nap 08-tól 16.30-ig, míg a Szemere utca 14. szám alatti Fehér Holló Patika fél nyolctól egészen 20 óráig a lakosság rendelkezésére áll. Éjszakai ügyeletet a felsorolt gyógyszertárak egyaránt tartanak.

Mesterek ügyeletben

Háztartási hűtő-, fagyasztó- és automata mosógépszerviz: Privileg Bt., Miskolc. Tel.: 366-163, 314-532.
Háztartási gép (hűtő, fagyasztó, automata mosógép, stb.) javítása: GI-gant Bt. Miskolc, Vörösmarty u. 58. sz. Hibabejelentés: szombaton 8–12, más napokon 8–16 óráig. Telefon: 46/353-967.
Rádió-, televízió-, antennajavítás: Rtl. Bt., Bársony J. u. 17. Telefon: 346-708.
LEHELUX SZERVIZ
Lehel Hűtőgépgyár Kft.
LEHEL, ZANUSSI, ELECTROLUX
márkaszerviz. Telefon: 46/327-845.
Vízvezetékszerelés, duguláselhárítás.
Telefon: 365-381.
Rácz Elektronik tv-, videó-, kameraszerviz.
Telefon: 341-167, 318-590.

Kisiparosok

Autómentés: Péter János, Bertalan u. 31. Tel: 375-645.
Takarítás: Taksár Tibor, Stadion u. 63. Tel: 375-316.
Vízvezetékszerelés. Balogh Tibor, Klapka Gy. u. 17. Tel: 311-657.
Ruhaszárító-, fregoliszerelés, szögbelövés, falfúrás, ajtótok-rögzítés betonhoz. Pacher Károly, Régiposta u. 7. Tel.: 345-942.

Állatorvos

Ügyeletes állatorvos Miskolc város területén 1994. január 14-én (pénteken) 13 órától 1994. január 17-én (hétfőn) reggel 7.30-ig dr. Gönczi Károly körzeti állatorvos.
Lakása: Miskolc, Szebeni u. 8. Telefon: 368-805. Rendelés és bejelentés: 8–9, 13–14, 18–19 óra között.
Miskolcon a Major u. 104. szám alatti állatorvosi rendelő munkaszüneti napokon 8–12 óráig tart nyitva.
Telefon: 356-840. Rendelési időn túl készenlétet tart Dr. Dudás Gyula Miskolc, Baross G. u. 1/b. Telefon: 344-355. A rendelő területén lévő állatgyógyszertár 15-én (szombaton) 8–12 óráig tart nyitva.
A Szentgyörgy út 59. szám alatti állatorvosi rendelő munkaszüneti napokon 8–12 óráig, (telefon: 368-854), a Miskolctapolca Kiss J. u. 11. sz. alatti állatorvosi rendelő 15–20 óráig tart ügyeletet. Telefon: 362-703.
Ügyeletes állatorvosi gyógyszertár: SENA-MED patika – BENTO és RIGA rendelő 3794 Boldva István király u. 42. Telefon: 46/399-030. Nyitva péntek, szombat, vasárnap 8–18 óráig.

Drága fényképek a gyorshajtókról

Miskolc (ÉM) – Ma, szombat délelőtt Miskolc belterületén és Encs térségében mér a traffipax, míg 14-től 22 óráig az M3-as főúton Mezőkövesd környéke lesz a „vadászterület".
Vasárnap reggel szintén Kövesd közelében futhatnak egy méregdrága villanásba a száguldozók, délután kettőtől pedig a 35-ös út tiszaújvárosi szakaszán ajánlatos maradéktalanul betartani a közlekedési szabályokat.
És akkor még szó sem esett a követhetetlenül veszélyes (mármint a gyorshajtókra) travimóról...
A „műsorváltoztatás" jogát a rendőrség természetesen ez alkalommal is fenntartja.

Hosszú és rögös utat járt végig a tulipánosok pártja

NAGY JÓZSEF

Mile Lajos

Zambó Péter

Történelmi sorsfordulók idején természetes módon kerülnek előtérbe szimbolikus, érzelmi, hangulati elemek. Ha ez időben elhúzódik, akkor egyrészt visszatetszést kelt, másrészt eltereli a figyelmet a felvetődő gyakorlatias kihívásokról. Kezdetben jóformán csak az előző rendszer kritikája, a változtatás szándéka szervezte egy zászló alá az „ellenzékieket", a későbbi MDF-eseket, fideszeseket, szabaddemokratákat. Kik maradtak a demokrata fórum soraiban és miért? Mennyire képezték le a pártban zajló események az országosan ismert változásokat, s a korántsem hízelgő közvéleményi megítélés mellett hogyan készülnek most a parlamenti választásokra Borsod-Abaúj-Zemplén MDF-es szervezetei? A felvetődő kérdésekre Mile Lajos országgyűlési képviselő, a fórum megyei választmányának elnöke és Zambó Péter a párt megyei választmányának alelnöke válaszol.

M. L.: – Mi annak idején azért az MDF-nél kötöttünk ki, mert egy modern pártot képzeltünk el, amelyik bizonyos konzervatív értékeket is fel tud mutatni, mint például a hagyományőrzés és a történelmi folyamatosság. Ugyanakkor azt szerettük volna, hogy ez a párt képes legyen megfelelni az aktuális hazai és európai kihívásoknak is. A választások után miként a társadalomban, a pártban is bekövetkeztek bizonyos arányeltolódások, előtérbe kerültek azok a lélektani, érzelmi, alkalmasint hazafias tartalmak, amelyek felerősödése bizonyos mértékig nagyon is érthető, természetes volt.

❑ *Ez idő tájt Csurka István megnyilvánulásai érezhető hatással voltak a párt megyei szervezeteiben végbement változásokra, melynek következtében a tagság egy része jobbra, majd még inkább jobbra tolódott?*

Z. P.: – Az emlékezetes megnyilvánulások mögött utólag is kár ilyen tudatosságot keresni, még ha azt egyesek megfogalmazták is. Az viszont jól érzékelhető volt, hogy azok a miskolci, megyei MDF-es politikusok, akik a választások után a Parlamentbe kerültek, fokozatosan, egyre élesebben és árnyaltan látták mi történik, pontosabban érzékelték a körülöttünk zajló eseményeket. Azok viszont, akik itthon maradtak, magukat önsajnáló módon második vonalba tartozóknak nevezők, s köztük főleg az idősebb generáció tagjai, egy-egy rögeszme mellett álltak ki harcosan. A fiatalok megkísérelték, hogy érvekkel győzzék meg őket, mígnem rájöttek, itt egy gondolati szakadás van és nem egy párton belüli új irányzattal állnak szemben.

❑ *A szakadás be is következett.*

M. L.: – Az első lépést nem Csurka dolgozata jelentette, hanem az, amikor az író-politikus a Magyar Fórum című lap élére került. A józan, mérsékelt fórumosok, akik a szimpatizánsi kör egy részét alkották, vagy párton belül észlelték a számukra idegen és ijesztő hangot, megriadtak. Helyükre viszont kezdtek beáramlani azok, akik a demokráciát félreértelmezve keresték a helyüket: eddig mi féltünk, most féljenek mások! A nagy port kavart, erős visszhangot keltő országos változásokhoz képest ez nálunk különösebb megrázkódtatás nélkül zajlott le.

❑ *Ha csak azt nem számítjuk ide, amikor Furmann Imrével, Balázsi Tiborral együtt a nyékládházi szervezethez távoztak.*

Z. P.: – Ezt a lépést egy meggondolatlan kijelentés előzte meg, valaki a már említett hangoskodók közül a fórumot belülről szétverő, fizetett bérencnek nevezte a párt ismert megyei indíttatású politikusát.

M. L.: – Máig hálásak vagyunk a befogadó nyékládházi szervezetnek. Fönt a párt országos vezetésében tovább folyt a harc, s annak hatásait érezni lehetett még a megyében. Tőlünk is eltávoztak többen a hangos csoport tagjai közül, mások viszont elfogadták a higgadt érveket s maradtak. A dolgok visszatértek saját medrükbe. A megyei iroda havonta egy-egy új vidéki szervezet létrejöttéről adott számot.

❑ *A lakosság véleményét szondázók megállapításaira mennyire figyeltek a választási stratégia megválasztásakor? Hiszen ezek szegénységről, munkanélküliségről, rossz közbiztonságról szólnak és a felsorolás még így sem teljes.*

M. L.: – Érdekeink azt diktálják, hogy napra készek legyünk és ezekre hiteles válaszokat adhassunk. Közben remélem eljutunk a médiatörvény megalkotásáig, mert rettenetes lenne, ha ez a választás egyik alapvető gondolatává nőné ki magát. Csalódást keltene a társadalomban, ha a pártok ezen marakodnának. A közvéleményben most az elviselhetetlenül rossz, szakmailag gyenge tévés, rádiós műsorok úgy jelennek meg, mintha azokat az MDF-es befolyás alatt álló főszerkesztők, intézményvezetők készíttetnék. Ez hihetetlenül sokat árt nekünk.

Z. P.: – Visszatérve a választási előkészületekre, mi is nagy súlyt fektetünk a felkészülésre, ami több irányú és alapos. Mind a 13 körzetben indít képviselő-jelölteket a párt és új, hogy köztük immár hölgyeket is. Ez a választás más lesz, mint a 4 évvel ezelőtti volt, hiszen azóta sok változás történt az országban és tudjuk, hogy amikor a voksok leadásáról lesz szó, a ma könnyen nyilatkozók is alapos meggondolás után, megfontoltan szavaznak.

A kertet szeretni érdemes

Miskolc (ÉM) – A címben szereplő gondolatot választotta jelszavának az a sok kerttulajdonos, aki a mindennapi gondok közül kikapcsolódva örömét leli a kiskertjében levő virágai, gyümölcsfái között. Ez a környezet nyugalmat áraszt, még akkor is, ha a növények gondozása bizonyos munkát igényel.
Ekképpen gondolkodnak a nyolcvanfős miskolci Kocsis Pál Kertbarát Szakkör tagjai is, akik a kert iránti hűségüket, a növények szeretetét a szakmai tudásuk folyamatos fejlesztésével kívánják bizonyítani. Erre egyébként többféle módon találtak lehetőséget. Hétfő délutánonként kiváló szakemberek segítségével a kertészettel, a természetgyógyászattal, a gyógynövényekkel és a biológiai kertműveléssel foglalkozó előadásokon, tanulmányi utakon és bemutató foglalkozásokon vehetnek részt. A szakkör ezenkívül klubdélutánokat, különböző művelődési és szórakoztató programokat is szervez. Ezeken a találkozókon a témát kedvelő tizen- és huszonévesek éppúgy jól érezhetik magukat, mint az egyedülálló férfiak, illetve hölgyek, valamint a házaspárok. Az érdeklődők hétfőnként, a foglalkozások előtt, illetve utána – délután 3 és 7 óra között – iratkozhatnak be a szakkörbe. Az idei programsorozat január 17-én, hétfőn délután 4 órakor kezdődik a miskolci Ady Endre Művelődési Házban. A jelenlegi tagokat, valamint a szakkörbe beiratkozni szándékozó kertbarátokat várja a szakkör vezetősége.

Alapítvány egy laboratóriumért

Miskolc (ÉM) – A miskolci Semmelweis Kórház II. sz. belgyógyászati és haematológiai osztályán egy olyan, genetikai vizsgálatok végzésére alkalmas laboratóriumot kívánnak létrehozni, amely segítségével eredményesebb lehetne a leukémiás és nyirokcsomó-daganatos betegek gondozása és gyógykezelése. A Polimerase Chain Reakció (PCR) módszerrel azt is meg lehet állapítani, hogy nem kell-e az embernek leukémiától tartania, a már kialakult betegséget pedig nagy biztonsággal nyomon követi, így fontos kezelési információt ad a kezelőorvosnak. A PCR más betegségek időben történő felismerését is lehetővé teszi. A vizsgálóeljárás lehetővé teszi, hogy a vérből ki lehessen mutatni, kik azok az emberek, akik bizonyos betegségre hajlamosító génnel rendelkeznek. A laboratórium létrehozása érdekében létrehozták a Double Helix alapítványt, amely kuratóriumának elnöke dr. Takács István, az osztály adjunktusa. Az osztály regionális feladatokat is ellát, tehát nem csak a miskolci cégek és magánszemélyek adományait várják. A Double Helix Alapítvány számlaszáma a következő: Budapest Bank Rt. 271-994565 006/718.

Mentőkről a Miskolci Rádióban

Miskolc (ÉM) – Az Országos Mentőszolgálat megyei szervezete tizenkilenc mentőállomást üzemeltet. Köztudott, milyen nehéz gazdasági helyzetben végzik életmentő feladatukat nap mint nap. Ennek ellenére nem mondtak le a fejlesztésről: hamarosan új, Mercedes típusú gépkocsikat kapnak, Hidvégardón pedig átadják a legújabb mentőállomást.
Milyen gyorsan indulnak riasztás után a helyszínre? Hogyan változik az orvosi ügyelet rendszere? Ilyen és hasonló kérdésekre válaszol majd a Miskolci Rádió hétfő reggeli vendége, Theisz József, megyénk vezető mentőtisztje, akitől reggel hat és nyolc óra között a hallgatók is kérdezhetnek, mégpedig a 345-510-es telefonszámon.

SZDSZ-program: egészségügy

Miskolc (ÉM) – Kuncze Gábor, az SZDSZ listavezetője és dr. Szolnoki Andrea, a Fővárosi Önkormányzat Egészségügyi és Sport Bizottságának elnöke, az SZDSZ egészségügyi programját kidolgozó munkacsoport vezetője január 17-én (hétfőn) a miskolci Tudomány és Technika Házában fórumot tart az egészségügy aktuális kérdéseiről valamint az SZDSZ egészségügyi programjáról.
Meghívott előadók: dr. Orosz Éva közgazdász, dr. Varga Piroska radiológus és az SZDSZ Egészségpolitikai Műhelyének tagjai.
A délután 3 órakor kezdődő előadások, illetve a vitafórum témái között szerepel az egészségügyi intézmények finanszírozásának forrásai, az ápolási otthonok, a házi ápolás „home care" rendszere, a nyugdíjba készülő egészségügyi dolgozók részére létesítendő kiegészítő nyugdíjpénztár létesítése. Szó lesz az egészségügyi dolgozók jövedelméről, illetve az egészségügyi privatizációról is.

Előadás Nagy Imréről

Miskolc (ÉM) – Január 27-én, délután 4-kor a megyeháza dísztermében dr. Kopátsi Sándor nyugalmazott vezérőrnagy tart előadást Ki volt Nagy Imre? címmel a Nagy Imre Társaság szervezésében.

Gépi totó-lottó

Miskolc (ÉM) – Gépi totó-lottó játék indul január 19-től a Szerencsejáték Rt. 130. számú Totó-Lottó Kirendeltségénél (Miskolc, Széchenyi u. 26.).

Ifjúságpolitikai Egyeztető Fórum

Miskolc (ÉM) – A Miniszterelnöki Hivatal Ifjúsági Koordinációs Titkársága számos civil szervezet bevonásával, a Humán és Ifjúságpolitikai Kabinet Elnökének jóváhagyása alapján kidolgozta az együttműködés kereteinek megteremtésére hivatott Ifjúságpolitikai Egyeztető Fórum (IEF) működésének rendjét, felépítését.
Várják minden – alapszabályában ifjúsági, gyermek, valamint az ifjúságért, a gyermekekért tevékenykedő – felnőtt; önálló jogi személyiséggel rendelkező társadalmi szervezet jelentkezését, kivéve a több tagszervezetet tömörítő szervezetek helyi, megyei, regionális és szakmai tagszervezeteit.
A felvételüket kérő szervezeteknek írásban meg kell küldeniük jogi képviselőjük, illetve az alapszabályuk szerint jogosultsággal bíró tisztségviselőjük által aláírt részvételi szándéknyilatkozatot, valamint képviselőjük és a helyettesítését ellátó személy nevét, jelezve a helyettesítési jogkör mértékét. Alapszabályukat és bírósági bejegyzésüket csatolják!
A fent említett feltételeknek megfelelő szervezetek jelentkezését 1994. január 25-ig várják az alábbi címre: Miniszterelnöki Hivatal Ifjúsági Koordinációs Titkárság Budapest 1357, Pf. 2. Telefon: 268-3000, Telefax: 268-3050. A borítékra feltétlenül írják rá: Ifjúságpolitikai Egyeztető Fórum (IEF).
További információk Scherer Zsoltól kaphatók a 268-3178, 268-3177-es telefonszámokon.

Az Agrárszövetség szervezi

Encs (ÉM) – Az Agrárszövetség encsi szervezete az alábbi községekben tart lakossági fórumot: január 15-én 14 órától a vilmányi polgármesteri hivatalban és január 16-án a pányoki polgármesteri hivatalban.
A rendezvény előadója: Pataki László, a megyei Mezőgazdasági Érdekvédelmi Szövetség elnöke.

Munkáspárti fórum

Bodrogkeresztúr (ÉM) – A munkáspárti rendezvények sorában legközelebb január 16-án, délután 4-kor tartanak lakossági fórumot a bodrogkeresztúri faluházban.

Harsányi Margit

1920 jan. febr.

Kiáll. Nemzeti Színházban

Arckép tanulmány, olaj.

Vándorkönyvtárak V. 68, 69, 70, 71,

MD K

narsányi Mihály, ép.

6350?. Pataki Antal /III.Pusztaszeri-ut47./
u.o. toldalék.

Magánépitési engedélyek Budapesten.
Váll.Közl. 1908.ápr.1. 8.1.

MDK

Harsányi Mihály, ép.m.

6 35o7. Pataki Antal, Pusztaszeri ut 47. toldalék.

A magnép. bizotts. márc. 3o. tartott ülésén uj épitk. nyert engedélyt:. Ep.-Ip. 14. sz. 19o8. ápr. 5. 155. l.

MDK

Harsányi Pál

Képzőm.Társ. alapitói

Uj Magyarság Vasárnapja, 1936. jan. 5. kép

Harsányi Pál

MDK

Képzőm.Társ. igazg.választmánya 1863-ban.

Évk.KMT. 1928. 98 l. fénykép

MDK.

Harsányi Pál

1863. Igazgató elnöke a KT-nek

MDK-A-T.-1/63.

HARSÁNYI PÁL, magyar varga

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old
/ 1,2./ V. magyar varga. 266.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

MDK.

Harsányi Pál

1863. Marikó Károly életrajzát 1861/62. KT évkönyvben írja meg. (10. okk.)

MDK-A-T.-1/130.

MDK.

Harsányi Pál

1862 v. 1861. (?) KT. Igazgatósági tagja lett

MDK-A-I.-1/43.

MDK.

Harsányi Pál

1865. KT „(új) művészeti tanintézet" tervezési bizottságának tagja.

MDK-A-I.-1/258

Patak Jenő

Harsányi Pál festő/19.sz./ a Müegyl
let választmányi tagja.

Fővárosi Lapok 1864.I.VI.12.565.old

Harsányi Pál

M.D.K.

A művészeti oktatás kezdetei
Magyarországon.
Rabinovszky Márius

M.M.M. Évkönyve 1951. 69. oldal

MDK

Harsányi Pál

Vas. Ujs. 1963. 267 l.

Ø Harsányi Sándor
ev. lelkész.
Orosházán rajztanár

erőd
z
Lykakőrös
124. l.

Bull. d. l. Soc. d'anthrop. de
Bruxelles IV. 215.

Harsányi Szabolcs, [építész?] MDh

Nívódíjjal jutalmazott terv egyik kénítője.

—: Nívódíjat kaptak a legjobb regionális s városrendezési tervek alkotói

9

Népszabadság, Bp. 1967. máj. 5.

Harsányi Pál

Vas. Lyc. 1883. 145 l.

Nem művész

Elhunytak a közelebbi napok alatt: Harsányi Pál, volt országgyülési képviselő, a képzőművészeti társulat egykori igazgató elnöke, ki ifjabb korában Kossuth hirlapjába is több czikket irt, s később is igen buzgólkodott a közügyek körül, 78 éves korában, s a tót-komlósi családi sirboltban temették el.

PEST

KÁROLY-UTCA 3

CSKEMÉTI-UTCA 14

-SASHALOM

: 891-31

vezte Kner Albert

Ø Harsányi és Székely

mint cód

75 éves pub. postabélyeg, fenséh mivel

vód

Kozma Sajós

A bélyeg mivelsztéről

Budapest. 1946

336, (képpel)

338 l.

Harsányi Vere 151-112

1920 Bp. Atelier – Dallos – Mallász – graf. műhely – Paris 1946 – csak fényével fölej plasztika, freskó, kis kerámia, belső épít. játszótérre – „V. P. Székely" ~~[illegible]~~ egy rázművészet 10 tagl. modern belső architekturája – oltárok

Harsányi Vera
Jenő
XIV. Tüzér u. 14/a

MKSz 1947

Székely Péterné

Harsányi Vera

festő

l.

Szépmüvèszet

1942. 268. l.

Árfádbári B. Margit-
kép pályázaton
művét 7vették

MDK

Harsányi Vera, festö

pályamüvét a bizottság megvásárolta.

Az Árpádházi-Boldog Margit kép-pályázat eredménye.
Esti Ujság, 1942.XI.1. 4.l.

.D.K.

Harsányi Vera

Az 1948. Centenarium alkalmával kibocsátott általános forgalmu 11 cimletből álló bélyeg - sorozat terve.

Társtervező: Székely Péter

12 éc 20 filléres cimlet

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája.
Bp. 1967. 281- 1.

M.D.K.

A "milliárdos" általános forgalmu 3 értékből álló sorozat bélyegképének tere. 1946. repr.

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája.
Bp., 1967. 210.l.

Harsányi Vera M.D.K.

Az első magyar postabélyeg kiadásának 75 . évfordulójára kibocsátott feláras , 4 cimletből álló emlékbélyeg bélyegképének terve. repr.

Társtervező: Székely Péter

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája.
Bp. 1967. 197. l.

Harsányi Vera

A "billiós" általános forgalmu 14 értékből álló sorozat bélyegképének terve, 1946. repr.

Társtervező: Székely Péter

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája. Bpé. 1967. 211-213.l.

MDK

Harsányi Vera és Székely Péter festőm.

Boldog Margit imádkozása, festm.

Kihirdették az Árpádházi B.Margit... Magyarország 1942. szept. 3o.

MDK

Harsányi Vera és Székely Péter festőm.

Boldog Margit imádkozása, festm.

Kihirdették az Árpádházi B.Margit müv.pályázat eredményét. esti Magyarország, 1942.szept.3o. 6 l.

MDK

Harsányi Vera és Székely Péter

Boldog Margit imádkozása c. munkájukat megvásárolták

Boldog Margit-pályázat. Szépművészet 1942. 268.l.

MDK

Harsányi Vera

Pályamunkáját a főváros 2oo pengőért megvásárolta.

Az Árpádházi Boldog Margit képpályázat eredménye.
Pesti Hirlap 1942. okt. 1. 7.l.

M.D.K.

"arsányi Vera

Bélyegjubileumi bélygek terve, / a magyar bélyegek megjelenésének 75. évfordulójára /

1946.

Iránytü a bélyegek világában. "p. 1946. 84. l.

M.D.K.

Harsányi Vera

Bíliós / Galambos/ ált. forgalmü bélyegek terve. 1946.

Iránytü a bélyegek világában. Bp. 1964. 85. l.

M.D.A.

Harsányi Vera

Centenáriumi - ált. forg.- bélyegek terve

1848.

Irányító a bélyegek világában Bp. 1964. 87. l.

Harsányi Zoltán

Xantus Gyula festőművész kiállitása. Bp,Ernst Múz.
Ism: Harsányi Zoltán, Rajztanitás,1968.4.sz.23-24.l.
- B.P. Népmüvelés,1968.5.sz.37.l. - Miklós Pál,Élet
és Irodalom,1968.21.sz.8.l. - Tölgyesi János,Müvészet,
1968,9.sz.45-46.l.

Az 1968.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Müvtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l.

171.l.

Harsányiné Vladár ágnes, építész (OMF) 7.) Folytatás

Árpád-kori templom helyreállítása Bolaba. Építész: Harsányiné Vladár ágnes, építész munkatárs: Valdi Gyula (OMF).

7

7. A templom nyugati homlokzata helyreállítás után

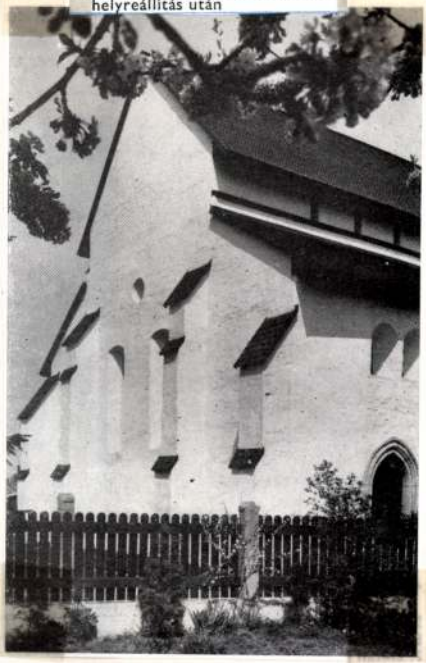

Magyar Építőművészet, 1986. 5., 47-old.

Harsányiné Vladár Ágnes, építész (DMF.) 6.) Folytatás.
Árpád-kori templom helyreállítása. Boldva Építész: Harsányiné Vladár Ágnes, építész munkatárs: Váldi Gyula (DMF)

5. A templom déli homlokzata helyreállítás után

Magyar Építőművészet, 1986.5., 47-old.

vált. A külső megjelenés teljes
csak fokozta az, hogy az új
készítésénél nem követték az
kális tömeg hármas tagolását,
en nagyméretű nyeregtetővel
rom hajót. Száz évvel később,
sztották ismét külön a tető-
lyek az elbontott 18. századi
agából készültek, és egészen
nűemléki helyreállítás kezde-
a templomon, akkorra már
szaki állapotban.
egészét jellemezte, ami a mű-
mellett ugyancsak időszerűvé
helyreállítást.
műemléki felmérést követő s

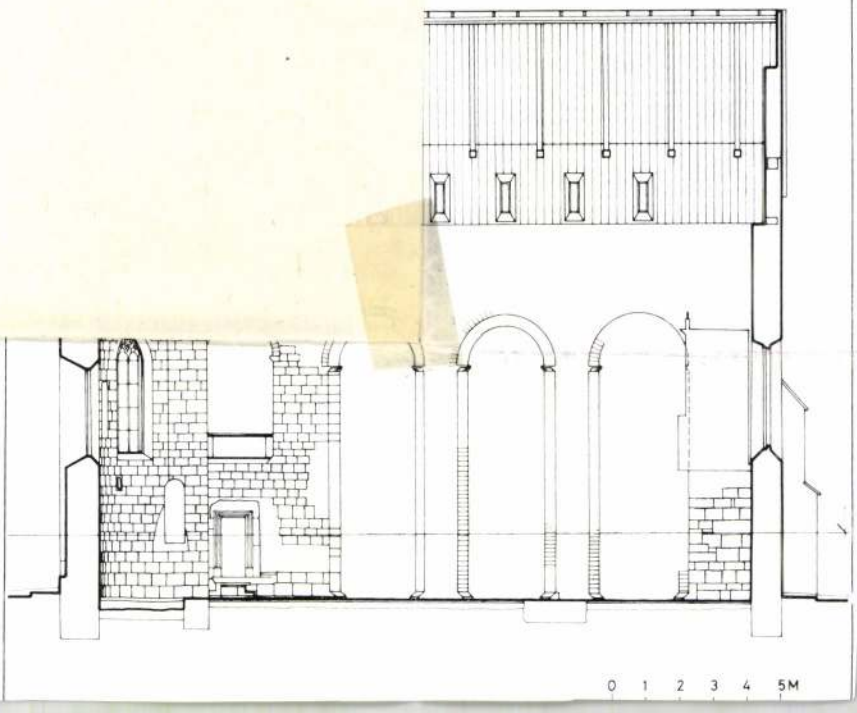

Harsányiné Vladár ágnes építész (OMF)

5.) Folytatás

Árpád-kori templom helyreállítása, Boldva, Építész: Harsányiné Vladár ágnes, építész munkatársi: Váldi Gyula (OMF).

6. Helyszínrajz

1. A román kori templom, 2. A 12. századi rotunda, 3. A monostor romkertként bemutatott feltárt falai, 4. Műemléki tábla, 5. Református parókia

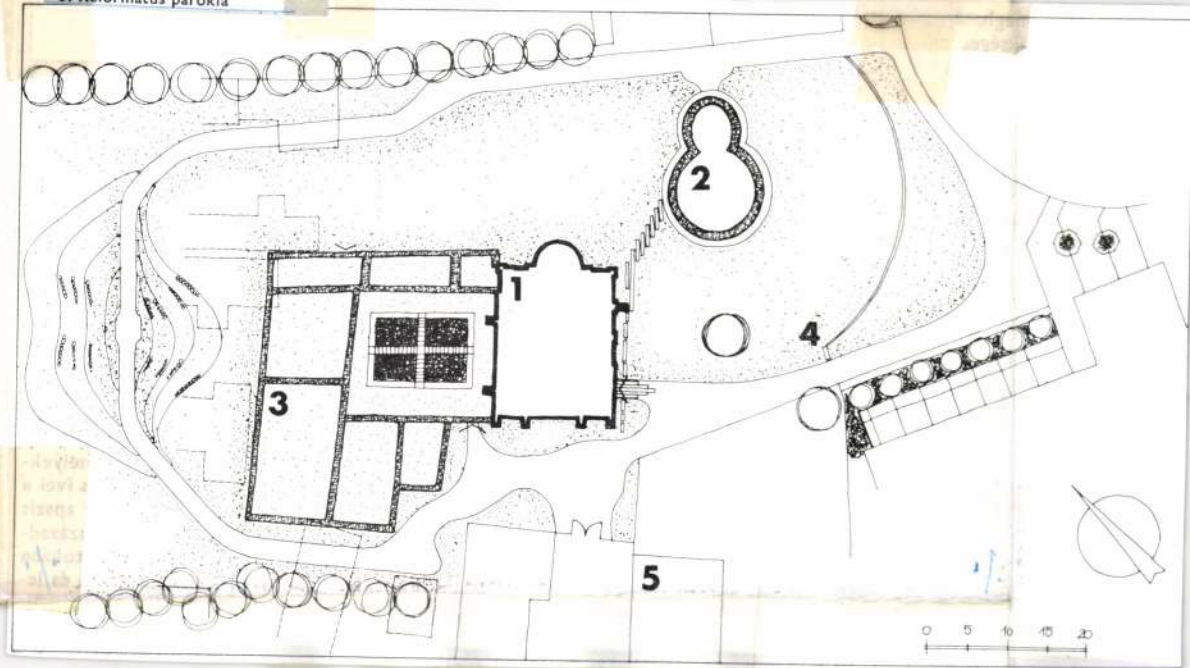

Magyar Építőművészet, 1986. 5., 47-old.

ás eredményei me
ítás célját: *A szük*
megerősítéssel össz

nagyon vékony habarcsmeszeléssel. Ez megfelel az eredeti felületképzésnek, amelyet a falkutatás során az épület nagy részén sike-

hetséges, hogy már akkor fa-karzattal tol-tották ki az egykori szentély és a hajó — tornyok közé eső — területét.

Harsányiné Vladár Ágnes, építész (OMF) 4.) Folytatás.

Árpád-kori templom helyreállítása, Boldva. Építész: Harsányiné Vladár Ágnes, építész munkatárs: Káldi Gyula (OMF)

1. Belső tér az apszis felé nézve. |repr.|
2. A templom hosszmetszete. |repr.|
3. Az északi toronyalj bejárata a pasztofóriummal. |repr.|
4. Belső a déli oldalhajóval. |repr.|
5. Keleti homlokzat. |repr.|
6. Északi -"- |repr.|
7. A keleti -"- részlete. |repr.|

Magyar Építőművészet, 1986. 5., 48-old.-49-old.

Harsányiné Vladár Ágnes, Ybl-díjas építész,
Sarlos Júlia összeállítása: Ybl-díjasok 88.

1938-ban született Budapesten. 1961-ben szerzett diplomát Bpesten az ÉKME Építészmérnöki Karán. – Az Ybl-díjat a műemlék-helyreállítások terén végzett építészeti alkotótevékenységéért kapta.

„Románkori templom, Zalaszentmihályfa". /repr./

Magyar Építőművészet, 1988., 4-5., 104-old.

Harsányiné Vladár Ágnes, építész (OMF) 3.) Folytatás

Árpád-kori templom helyreállítása, Boldva. Építész: Harsányiné Vladár Ágnes, építész munkatárs: Káldi Gyula (OMF)

Magyar Építőművészet, 1986.5., 46-old.

4

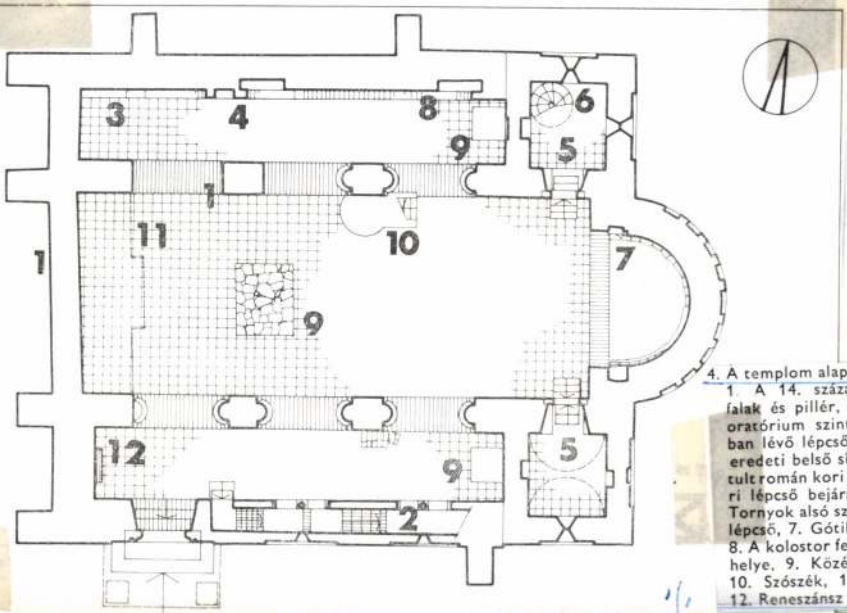

4. A templom alaprajza

1. A 14. században újjáépített falak és pillér, 2. A déli torony oratórium szintjére vezető, falban lévő lépcső, 3. Az északi fal eredeti belső síkja, 4. Az elpusztult román kori falban lévő egykori lépcső bejáratának jelzése, 5. Tornyok alsó szintjei, 6. Új csigalépcső, 7. Gótikus pasztofórium, 8. A kolostor felőli bejárat feltárt helye, 9. Középkori oltárlapok, 10. Szószék, 11. Orgonakarzat, 12. Reneszánsz sírkő

0 1 2 3 4 5

Harsányiné Vladár Ágnes, építész (OMF) 2.) Folytatás

Árpád-kori templom helyreállítása, Boldva. Építész: Harsányiné Vladár Ágnes
építész munkatárs: Váldi Gyula (OMF).

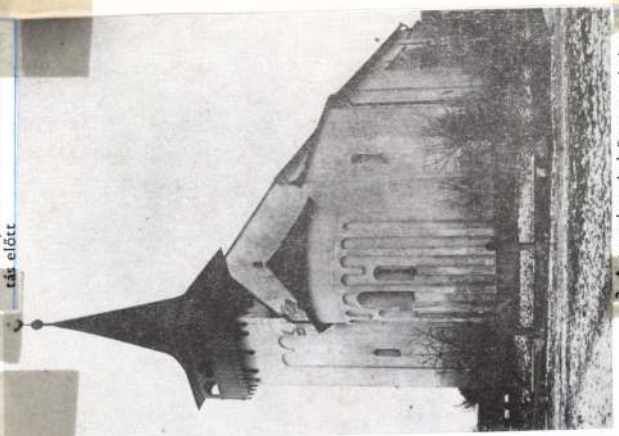

2. A templom keleti nézete a kutatás előtt

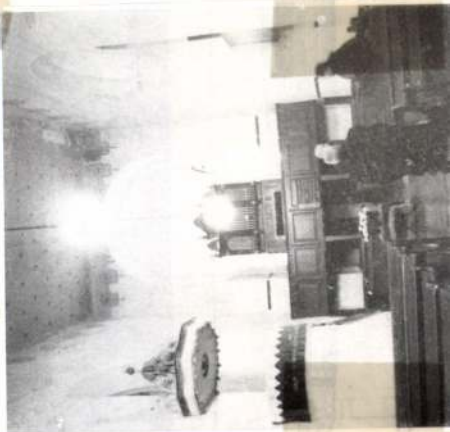

3. A templom belső tere a helyreállítás előtt

./.

Magyar Építőművészet, 1986. 5., 46-old.

Harsányiné Vladár Ágnes, építész (OMF). 1. Feldolgozás.

Árpád-kori templom helyreállítása, Boldva

Építész: Harsányiné Vladár Ágnes, építész munkatárs: Káldi Gyula (OMF

Magyar Építőművészet 1986. 5. sz. 46 - old.

1. A boldvai templom keleti nézete helyreállítás után

Harsay Ilona.

Az Iparművészeti Múzeum kiállítást rendezett az 1971. évi állami vásárlások iparművészeti anyagából, melyen szerepel műve: domborított bőr faliképe. (repr.)

Ez a Divat, Budapest, 1972. febr. 7.

Harsay Ilona iparművész

I. díjat nyert a Bőrípari Tudományos Egyesület cipőipari szakosztályával lábbeli pályázatán

Magyar Nemzet 1970 február 11
3. old

Harsay Ilona

Bőrövekkel, ékszerekkel szerepel a Férek Klubban rendezett divatbemutatón

Magyar Nemzet 1976 X. 18

Gold

Harsay Ilona

Említve

R. G. Egyéni kiállítások – csoportkiállítás

Nepszava, Bs. 1970. sep. 11.

Harsay Hona

Rövid méltatás

(farkas): Öt iparművész az
ejzi Képcsarnokban
Népújság, Eger 1970. sep. 18.

Harsay Ilona

„Mezitlábas hercegnő", falidíszkötv, 1971.
repr.

Mai
Magyar parmüvészet I.
Az parmüvészeti Múzeum Diallítása, 1972.

Horsay Ilona Ipar művész

Ipar művészeti Vállításon
szerepelnek munkái Egerben

Népszava 1970 szeptember 11
2. old.

Harsay Ilona

a Budapest centenáriumára kiírt pályázatra: kerámia csengői bőrdomborítású széles szalagon függnek, a bőrszalag dísze a főváros ímere (szulítve) a pályaműve.

Budapest, 1973. 12.

Harsay Ilona

„Merítlábas hercegnő", falidísz, bőr, 1971.

Mai magyar iparművészet I
Az Iparművészeti Múzeum kiállítása
1977.

Harsay Ilona

Börmű ukával (Mezítlábas hercegnő) szerepelt a Mai magyar iparművészet című kiállításon (Iparművészeti Múzeum).

Szilágyi Péter: Mai magyar iparművészet; Ipari Művészet, 1972/6. sz. 18. l.

Harsay Ilona (Bp. 1942-

textiles

1968-ban végezte az Iparművészeti Főiskolát

Művei szerepeltek az V. Fal és Tártextil Biennalén

1978-ban, Szombathelyen a Savaria Múzeumban.

- Katalógus a Könyvtárban -

Harsai Ilona

A Velemi Alkotó Mühelyt három éve alapitotta a Szombathelyi Savaria Muzeum textilmüvészek számára. "Egy kerti ünnepély – Velem" cimmel Frank János beszámol a mühely munkájáról és felsorolja a jelenleg ott müködő művészek nevét: Attalai Gábár, Bajkó Anikó textilmüvészek, Bánáti János belsőépitész, Bárkányi Attila formatervező, Bodnár Eszter, Erdős Julia, Gulyás Kati, Harsai Ilona, Holb. Margit, Kele Judit, Kelecsényi Csilla, Lovas Ilona, Sándor Eszter textilmüvészek, Schrammel Imre kerámikus, Szenes Zsuzsa, Szilasi Anna, Táboori Gabriella textilmüvészek, Somogyi Pál belsőépitész, Tóth Sándor textilmüvész. A mühely záróünnepélyének keretében háromnapos kiállitást rendeztek a müvészek munkáiból. A itteni részvétel egy pályázat megnyeréséhez kötött. Fenti c. kritikát lásd: Schrammel Imre nevénél.
Élet és Irodalom, Bp. 1977. nov. 27 26. XXI. évf 48. sz. 12. lap.

C. Harrach Erzsébet, építész

nyilatkozik a Fővárosi Levéltár kiadványáról

(farekas): Kontinensünk - könyvbe kötve. 3.

Esti Hírlap, Bp. 1977. máj. 25

Harsay Ilona iparművész

Harsay Ilona

iparművész

kiállítása

Megnyitja:
BÁLINT ENDRE

1977. április 5-én, kedden délután 6 órakor

Tisztelettel meghívja Önt a Fészek Művészklub igazgatósága.

A kiállítás nyitva: április 17-ig, naponta délután 2—8 óra között.

F. k. Galambos Tibor — 200 db — 77.39342 Rákóczi Nyomda

FÉSZEK MEGHÍVÓ

Harsay Ilona

iparművész

A Kiépcsarnok Vállalat győri bemutató termében állít ki Vén Edit iparművésnek körösen

Szocialista Művészet

1979 nept.

Harsai Ilona

Martyn Ferenc rajzainak állandó kiállitása Pécsett a Káptalan u. 6. sz. alatt,
Prohászka Margit és Ványai Katalin textiltervezők kiállitása a Kőszegi Zwingerben augusztus 18ø-tól,
Varga Nándor Lajos akvarelljeinek kiállitása a Csók Galériában augusztus 23.-ig, tekinthető meg.
Várnagy Ildikó a Nemzeti Galéria Mühely-sorozatában augusztus 23.-ig,
Harsai Ilona és Vén Edit a Győri Képcsarnok bemutató termében augusztus 30.-ig,
Eifert János fotómüvész a szegedi Bartók Müvelődési Központban szeptember 9.-ig szerepel müveivel a fenti kiállitó termekben.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. aug. 18. XXIII.évf. 33. sz. 8. lap.

Harsay Ilona

KETTŐS KIÁLLÍTÁS nyílt meg csütörtökön a győri képcsarnokban Harsay Ilona és Vén Edit iparművészek legújabb alkotásaiból. Harsay Ilona zsugorított bőrből készült tárgyakkal, Vén Edit pedig színes, népi hagyományokat követő kerámiáival mutatkozott be.

Magyar Hirlap 1979/192/8

Hasay Ilona, [ ]

L: Attalai G

K. Kovalovszky M.: V. Iol és Tártextil Biennálé 21.

Kritika, Bp. 1978. nov.

78/11

Harsay Ilona

A Vigadó Galériában van alkotása

Magyar

RÉGÓTA FIGYELEM — sikerért drukkoló együttérzéssel — *Harsay Ilona* bőrredőzési kísérleteit. Itt most két — nyolcrészes — falireliefjét láthatjuk. Bőrre fűzött plakettkollekciója távolabbról akár bronzéremsorozatnak tűnhetne. Közelebbről viszont nyilvánvaló, hogy nem anyagszerűtlen mindez, és nem valamiféle „fából vaskarika". Hiszen a művész jól ismeri és érzékelteti a bőr lágyságával vagy épp keménységével együttjáró, sajátságos és újszerű plasztikai hatást. Így válnak absztrakt kompozíció-rendszerei szemet gyönyörködtető, fantáziát mozgató látvánnyá.

Harsay Ilona

Egyéni meghivót kapott Bécsbe a Kézmüves Iparmüvészek Világtanácsa tárlatának idején, hogy munkabemutató és előadást tartson.

Magyar Hirlap 1980/8/26/6

Markevei Anikó: A kéz itelligenciája

Harsai Ilona, iparművész

L: Vén Edit

– Okiállítások

8

Esti Hirlap, Bp. 1979 aug. 16

Harsay Ilona, iparművész

□ HARSAY ILONA és Vén Edit iparművészek munkáiból nyílik kiállítás augusztus 16-án, csütörtökön délután 5 órakor Győrött, a Bajcsy-Zsilinszky út 35. szám alatt.

2.

-: □ Harsay Ilona

Esti Hírlap, Bp. 1979 aug. 9.

HARSÁNY ILONA

FÉSZEK MEGHÍVÓ

Harsay Ilona

iparművész

k i á l l í t á s a

Megnyitja:
BÁLINT ENDRE

1977. április 5-én, kedden délután 6 órakor

Tisztelettel meghívja Önt a Fészek Művészklub igazgatósága.

A kiállítás nyitva: április 17-ig, naponta délután 2—8 óra között.

F. k. Galambos Tibor — 200 db — 77.39342 Rákóczi Nyomda

Harsay Ibolya, iparművész

M–: Kortárs iparművészet

Déli Hírlap, 1977. okt. 6.

Harsai Ilona

A Fészek-Klub kisgalériájában mutatta be bőrből készült plasztikáit a művész.

Láttuk, hallottuk

1977. V. 1. Petőfi 16.50 Ka.

Harsay Ilona

Bőrdomborításaival szerepel
a tárlaton Harsay Ilona.

Szabó András: Iparművészeti alkotások.
Új Tükör, 1977. november 20 - 4 l ap.

Harsai Ilona

Öltözködési formatervező, részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1975. jún - júl.

Hansay Ilona

Hansay Ilona táskákat muta-
tott be.

Fekete Judit: Főiskolás tárlatvezetők.
Művészet, 1975. október - 38. oldal

Harsay Ilona, iparművész

Harsay Ilona iparművész munkája

Harsay Ilona: munkája 19.

Látóhatár, Bp. 1975. június

Harsay Ilona iparművész

Az Iparművészeti Múzeum II. kiállításon szerepel munkája, bőrparavánja. (említve)

Vadas József: Mai magyar iparművészet, Kritika, Budapest, 1975. márc.

Harsai Ilona

divattervező

Táska modellehet tervezett
a művésznő

(f.b.): Tartózek
Nők Lapja, 1976. okt. 16-20 oldal.

Harsay Ilona

Harsay Ilona bérplakát-
sorozatot mutatta be a
kiállításon.

Macht Ilona: Kortárs képzőművészek József Attiláról . . .
Művészet, 1980. június – 47. kép.

Harsay Ilona, iparművesz

L: Paizs László

Torday A: Taburholat, mályvasún vetés 2.

Esti Hírlap, Bp. 1980 aug. 23.

Harsay Ilona

NAI

Három magyar kiállítás nyílik a közeljövőben Varsóban. Harsay Ilona iparművész bőrből készült alkotásait február 28-tól a Varsói Magyar Intézet tárlatán, Schaár Erzsébet és Vilt Tibor szobrait a Zaheta kiállítóteremben március 5-től láthatja a lengyel közönség.

◆

Magyar Nemzet 1985. II. 23.

Harsay Ilona

Harsay Ilona bőrből készült műalkotásaiból nyílt kiállítás pénteken Berlinben, a Magyar Kultúra Házában. A bemutatón mintegy hatvan műtárgy látható, köztük kisplasztikák, babák, színházi kosztümök.

⊙

A logikátlanság

Magyar Nemzet 1986. 1. 27.

Harsay Hona

Fhenny Nöèmr dig 1994

adó részletezése „D"

emélyi onosító) szám: | | – | | | | | | | – | | | | |

ószám: | | | | | | | | | – | | – | | |

ldterület (kerekítés nélkül)

	Művelési ág és aranykorona értéke						
	szántó m^2	ak.	kert, szőlő, gyümölcsös m^2	ak.	gyep, nádas m^2	ak.	Összesen m^2

ykorona-érték (b)	Átlagos kat. tiszta jöv. (c)	Aranykoronánként fizetendő évi adó (Ft) (d)	Megállapított adó (forintban kifejezve) (e)

Terület	Mentesség lejáratának	Levonandó adó

Harsay Ilona iparművész

1942-ben Budapesten született.

1968-ban diplomázott a Magyar Iparművészeti Főiskolán. 1970-től számos egyéni és kollektív kiállításon szerepel itthon és külföldön- Budapest, Helsinki, Szófia, Prága, Antwerpen, Frankfurt, Linz, Moszkva, Ulan-Bator.

1970-ben az Országos Cipőtervező Pályázat első díját kapja.

1971-től készít színházi kosztümöket Schäffer Judit jelmeztervezővel: VII. Gergely, Bánk bán, Az a szép fényes nap, Zóra, Troilus és Cressida, Antigoné, Odysseus hazatérése, Lear király, Bakkhánsnők, Szúzai mennyegző.

Munkái találhatók:
Iparművészeti Múzeum, Szépművészeti Múzeum Budapest,
Middelheim-park Múzeum Antwerpen,
Városháza Győr,
Gundel Étterem Budapest.

„Ki kell nyitnunk a nézők szemét, hogy az előttünk lévő jelenségekben meglássák azt, ami valóban bennük van.

Valaha sámánok figyelmeztették hívőiket, most a művészekre vár ez a feladat.

Harsay - tudva mindezt - úgy figyelmeztet, hogy saját bőrét viszi vásárra.

Bőrből egyaránt formál üreges szobor-jelmezeket, melyek a mögöttes űrt töltik meg a magukban és magunkban hordott tartalommal és színpadra szánt jelmezeket, melyek a színész (sámán) gesztusait sokszorozzák totális hatásúvá."

Schrammel Imre

Harsay Ilona

iparművész

Tisztelettel meghívjuk
1993. november 4-én 17.00 órára,
a Városi Művelődési Központba
(Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 21.)

Harsay Ilona iparművész

bőrből készült alkotásainak kiállítására.

A kiállítást, Borbélyné dr. Török Mária
Zalaegerszeg város művelődési és
közoktatási osztályvezetője ajánlja az
érdeklődők figyelmébe.

Megtekinthető:
1993. november 3 - november 28-ig.
hétköznap 11.00-19.00-ig,
szombaton: 8.00-12.00-ig.

HARSAY ILONA

KIÁLLÍTÁSA

BUDAPEST GALÉRIA KIÁLLÍTÓHÁZA

III. Lajos utca 158.

1985. január 4 – február 10.

HARSAY ILONA BŐRBŐL KÉSZÜLT ALKOTÁSAIRÓL

Barna bőr alakzatok fogadnak bennünket Harsay Ilona műtermében. Falnak támasztva, függesztve, sarokba állítva, fektetve hevernek kusza össze-visszaságban ott; szépen elrendezve itt a kiállításon. Bőrből alkotott szobrok és jelmezek ezek.

Jobban szemügyre véve azt látjuk, hogy antropomorf bőr héjak állnak előttünk, héjak, melyek ráfeszülnek saját felületük, faluk, epidermiszük, bőrök határolta üregekre. Nézhetjük őket úgy is, mint sík lapokból emberi formákká hajlított, domborított, alakított képződményeket. Formailag tehát üreges, egyoldalas dombormüvek, melyeket bármely lapszerű anyagból csinálhatott volna alkotójuk.

Azonban kizárólag bőrből készült munkákat látunk.

Fontos tehát többet megtudnunk erről, hogy megérthessük Harsay üzenetét. Nem tekinthetjük véletlennek, hogy alkotója csak a bőrt választja nyersanyagnak.

A bőrt, mint nyersanyagot iparilag lappá alakítják, cserzik, préselik, kikészítik.

E sík lapokat alakítja tovább Harsay.

A bőr azonban, – mint minden anyag – emlékezik. Emlékezik és emlékeztet. Ezek a bőrlapok, bőrsíkok emlékeznek származásuk, eredetük történetére és nem engedik feledni, hogy történetünk saját történelmünk véresen komoly része. A bőr ráadásul élő anyag.

Két ország határa egy vékony vonal. Ebben a vonalban azonban sűrűsödik mindaz, ami az elválasztott területek jobb és bal oldalán eltérő jellegzetesség.

Tekinthetjük tehát a vonalat két különböző terület lényegi sűrítményének.

Térbeli alakzatok, így az élőlények határoló felülete, burka már alaktanilag is hatványozottan több tényezőt sűrít, mint a vonal. Ha elgondoljuk, hogy ez az élő szervezetet az élettelentől, az egyént a környezettől, a hímneműt a nőneműtől elválasztó pokolian sokrétű és bonyolult határréteg, választóvíz, láthatjuk milyen tömörített emlékezete lehet.

Nem tekinthetjük tehát a nyersbőrt pusztán nyersanyagnak.

Vessünk egy pillantást a bőr eredetére, hogy fejtegetéseink világosabbá váljanak.

A bőrt csak valamilyen élőlényről fejthetjük le. Magasrendű, komplikált működésű, bonyolultan strukturált térbeli alakzatot fosztunk meg így burkolatától és lapítunk síkká. Így nyerjük nyersanyagunkat. Ezzel azonban akarva-akaratlan birtokába jutottunk mindannak, amely ebbe a határoló felületbe sűrűsödött. Benne rejtőzik az élet kioltásának szükségszerű, mégis gyötrő dilemmája. Benne őrződik az a formai képesség is, hogy visszaváltozzon eredendő, háromdimenziós testté.

Történelmünk hajnalán, a művészetek eredete és a lenyúzott bőr rejtelmes szimbiózisban fejlődött. Szólásmondásainkban őriztünk meg valamit ebből és ezek is figyelmeztetnek, hogy nem vehetjük könnyelműen csak ipari nyersanyagnak a bőrt. „Örömében majd kibújt a bőréből"; „Nem fér a bőrébe"; „Több bőrt akar lenyúzni róla"; „Nem szeretnék a bőrében lenni"; „Hogy mentse a bőrét"; „Otthagyta a bőrét".

Alaposabb szemlélődéssel felfedezhetjük, hogy eleink a bőrt úgy tekintették, mint eredeti tulajdonságok továbbélő, örökítő, levethető, kölcsönözhető, cserélhető követét. Élőnek tekintették. Mindazt amit élővé akartak varázsolni, bőrbe öltöztették. Ezáltal élettelen tömbök, törzsek, sziklák, rögök nyertek feltámadást, varázslók, papok, kuruzslók váltak, változtak áhítozott, ép, erős és félelmetes lénnyé.

A bőr tehát elfedte, átváltoztatta, eredetének tulajdonságaival felruházta mindazt, melyre ráhúzták.

Technika uralta civilizált korunkban alig tudunk ezekről valamit. A bőrnek csak hasznossága érdekel bennünket. Nem mi ölünk érte, az ipar érezzen lelkifurdalást, ha valaha gondolunk is erre. Pedig a diszkókirálynők feszes bőrjelmezében ott rejtőzik ősi ösztöneinkből valami, de reagálásunk előjele nagyon is egyoldalú. Környezetünk egyre tragikusabb állapota, állatfajok kiirtásán érzett közönyünk jelzi a veszélyt. Figyelmeztetni kell kortársainkat. Ki kell nyitnunk a nézők szemét, hogy az előttük lévő jelenségekben meglássák azt, ami valóban bennünk van.

Valaha sámánok figyelmeztették hívőiket, most a művészekre vár ez a feladat. Harsay – tudva mindezt – úgy figyelmeztet, hogy saját bőrét viszi vásárra. Bőrből egyaránt formál üreges szobor-jelmezeket, melyek a mögöttes űrt töltik meg a magukban és magunkban hordott tartalommal és színpadra szánt jelmezeket, melyek a színész (sámán) gesztusait sokszorozzák totális hatásúvá.

Schrammel Imre

Született 1942-ben Budapesten
1968. Magyar Iparművészeti Főiskola – diploma
1970. Országos Cipőtervező Pályázat I. díja
1970-től számos egyéni és kollektív kiállítás itthon és külföldön. (Budapest, Helsinki, Szófia, Prága, Antwerpen, Frankfurt, Linz, Moszkva, Ulan-Bator)
1971-től színházi kosztümök Schäffer Judit jelmeztervezővel:
VII. Gergely, Bánk bán, Az a szép fényes nap, Zóra, Troilus és Cressida, Antigoné, Odysseus hazatérése, Lear király, Bakkhánsnők, Szúzai mennyegző...

MUNKÁI TALÁLHATÓK:

Iparművészeti Múzeum, Budapest; Szépművészeti Múzeum, Budapest
Middelheim-park Múzeum, Antwerpen;
Városháza, Győr; Gundel étterem, Budapest

A színházi bőrmunkák Schäffer Judit Munkácsy-díjas tervező jelmezeihez készültek.

A FEW WORDS ON ILONA HARSAY'S LEATHER CREATIONS

Brown leather figures in her studio welcome us. Some are lying on the floor, others are hanging on the wall, some are in the corner, all over the place. In the actual exhibition they are lined up in a neat row. They are leather statues and costumes. If we take a closer look, we see that they are anthropomorphic leather skins, skins stretched over hollows. The artist has created shallow reliefs out of flat skins of leather. We should understand Ilona Harsay's message. Her choice of material is not accidental.

In the workshops the leather was pressed, tanned, curried, embossed.

Here Ilona Harsay continues the process.

Leather, like other materials has a memory. Remembers and makes us remember. These sheets of leather carry their origin and history with them and do not let us forget that their history is a part of ours. What is more, the skin is a living material.

The border of the countries is a thin line. On the line itself everything to the left and to the right gels together. The things which envelope human beings contain more than just a line, and this line divides the living from the dead, the individual from society, the male from the female. It has a condensed memory. We cannot look at skin like any other material.

Let us examine the origin of the skin. We can only get skin by stripping it off a living creature. We tear away the covering of a superior complex being, and press it into a sheet. That is how we get our material, and possess everything that this covering once contained. The leather hides the dilemma of the taking of life and the ability to turn it back into a threedimensional form.

At the dawn of our history the origin of the arts and the stripped skin had much in common. Some of our archaic sayings remind us of this:

„He was so frightened he jumped out of his skin."

„He cannot be at peace in his own skin." „I would not like to be in his skin." „Saving his own skin."

The skin to our ancestors was a symbol of their very selves, something which could live. Evrything they covered with skin e. g. timber, rocks, earth, come to life they believed.

In our technological modern world we know nothing about this. We are only interested in how much a skin is worth. It is not us who kills for it, but the factory.

But in the tight gleaming costumes of the disco-queens something of our ancient past remains. We condone the tragic state of our environment and the humiliating slaughter of the animal species.

We must open our eyes to this wanton destruction of life.

Once upon a time it was the shaman's duty but now the artist says: Beware!

Ilona Harsay knowing this, risks her skin. She creates statue-like costumes, which fill the space behind themselves with meaning. These costumes, masks strengthen the actor's (the shaman) gestures to make a total effect.

Imre Schrammel

LIFE:

1942. Born in Budapest
1968. College of Applied Arts – Diploma
1970. National Shoe Design competition
From 1970 individual and joint exhibitions in Hungary and abroad. (Budapest, Helsinki, Sofia, Praga, Antwerpen, Frankfurt, Linz, Moscow, Ulanbator)
From 1971 she designs theatrical costumes together with the designer Judit Schäffer:
Gregory VII, Ban Bánk, That nice, shiny day, Troilus and Cressida, Antigone, The return of Ullysses, King Lear, Bacchanal, The wedding of Susa...

WORKS:

Museum for Applied Arts – Budapest; Museum of Fine Arts – Budapest
Middelheim- Museum park – Antwerpen;
City Council – Győr; Restaurant Gundel – Budapest.

The theatrical leather products were made to the costumes of Judit Schäffer.

Fotók: Koncz Zsuzsa és Cservenka Ferenc

Fk.: Zsigmond Attila főigazgató

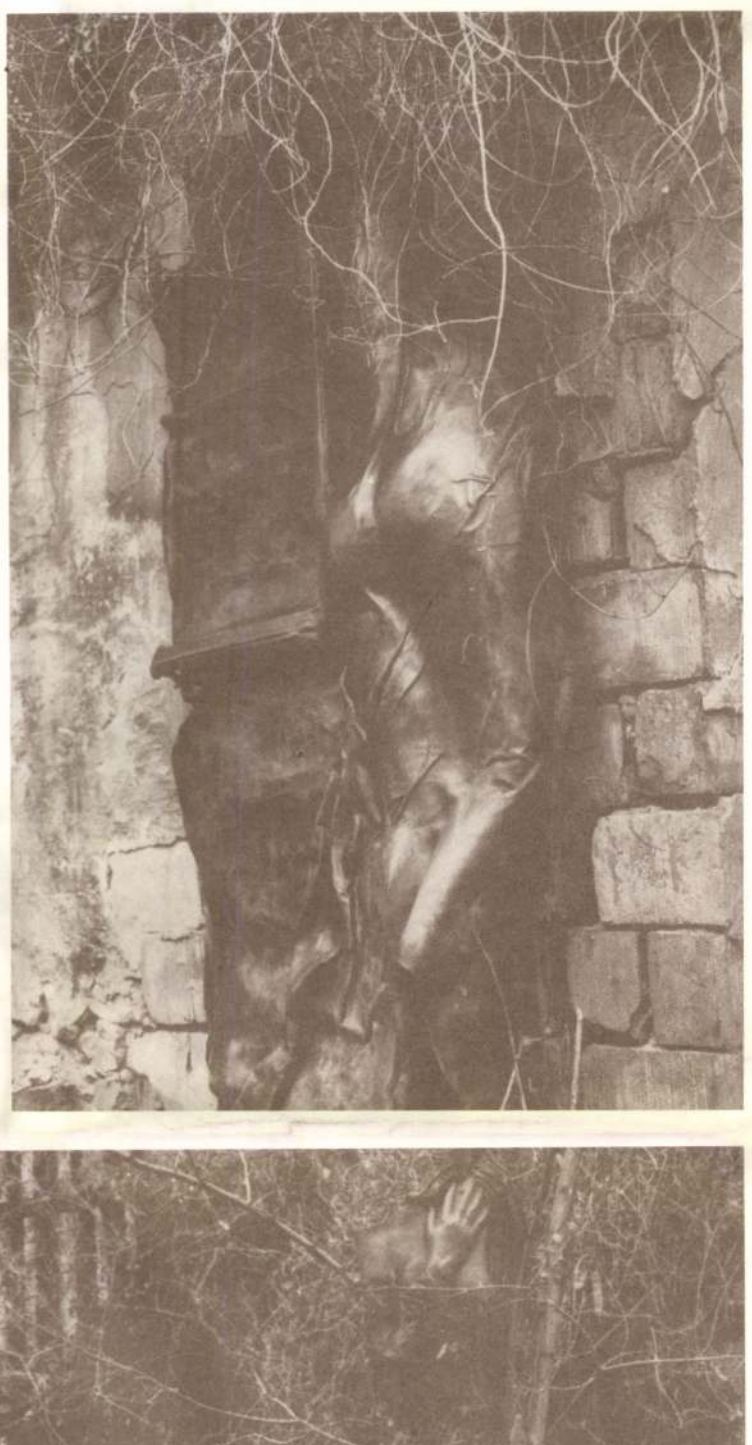

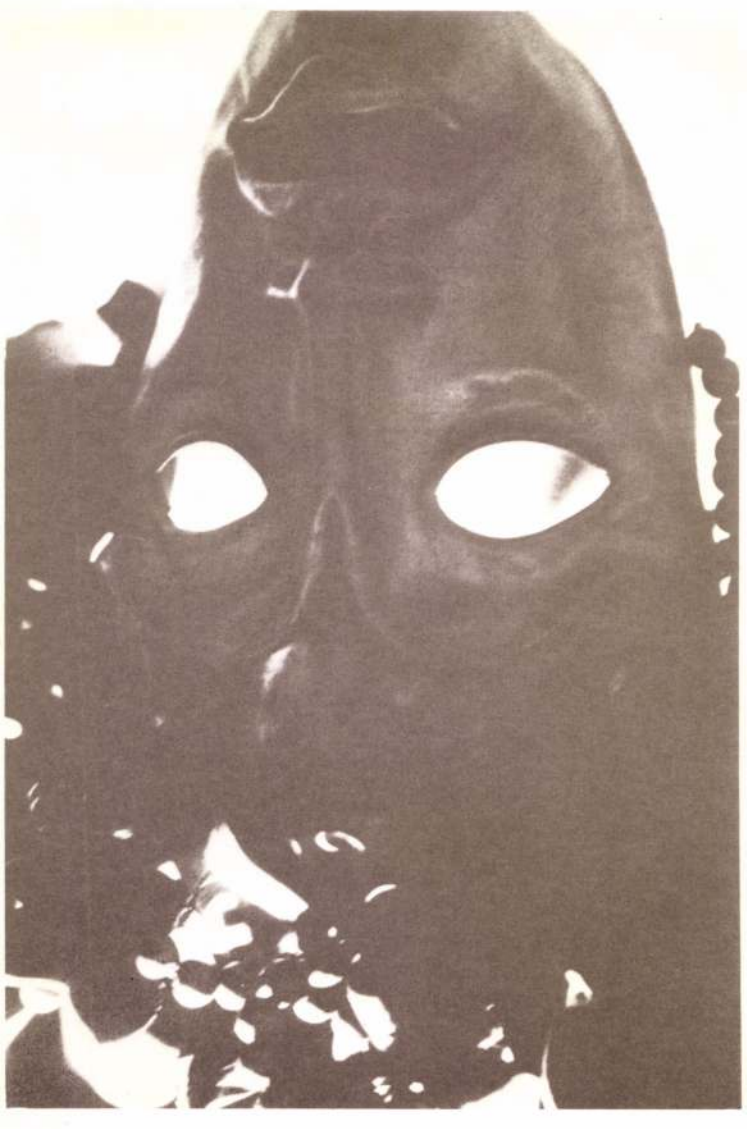

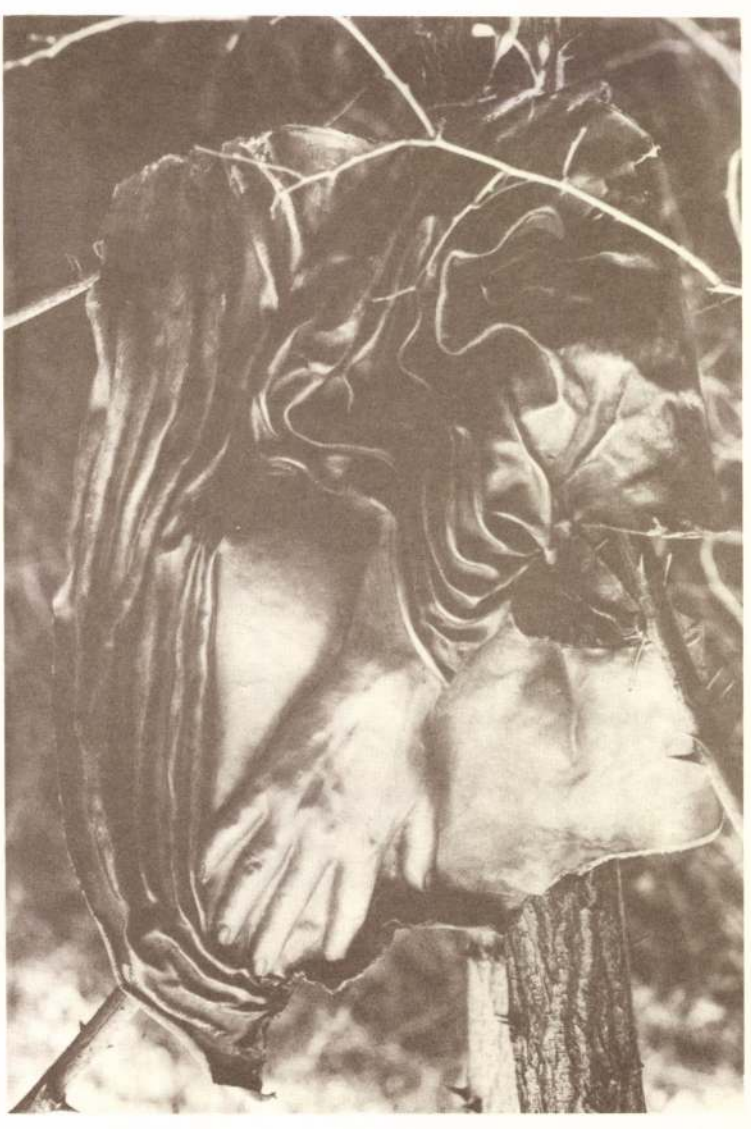

Harsfalum 1740 jelzéssel

„Jézus lecsendesíti a tengert"

o. v. 70 x 99 cm J. Harsfalum 1740.

(Restaurált) Védett.

Kikiáltási ár: 16000 Ft-

BÁV 43. Képaukció Budapest, 1977. szeptember

Horsch Ferdinánd

úvod

Lakatos Ottó

Arad tört. I. k.

1881

Der Kopf der Germania-Statue.

Brockmanns Nachfolger in Dresden.

Harsch Ferdinand
Fülöp gróf
cs. k. mérnök kari tá-
bornok
szül. 1704 † 1792

Márki Sándor dr

Az aradi vár építése.
Történelmi és Régészeti
Értesítő 1887. III. 4 évf.
4. füzet.

cretlag okv.

MOB kat. 4052

Harsch Ferdinánd

Fülöp gróf

cs. k. mérnökkari tábornok.

szül 1704, † 1792 XVIII. 4.

„aradi várépítő rendszere"

lásd

Márki Sándor dr:

Az aradi vár építése. Tört. és Rég. Értesítő. Temesvár, 1887. 189. és kv. ll. 194 i g.

Igen érdekes cikk! Fő

MOB kvt. 1454/III.

leg a véje csattanós! 4.

Harsch Ferdinánd

Fülöp gróf

mérnökari tábornok
várterverő

l-

Márki Sándor dr.

Arad és Aradvárme-
gye tört.

Ny

Kath. Euszták
Prot. Frida

CSÜTÖRT.

21

Kath. Máté
Prot. Máté

Ógörög Szept. 6. Kisasszonyn.
Izr. 5694. Újév 1. n.

PÉNTEK

22

Kath. Móric
Prot. Móric

Izr. Thisri 2. Újév 2. n.

SZOMBAT

23

Kath. Tekla
Prot. Tekla

Izr. S. Haaszinu

Harsch Ferdinand

Arad vár alapraja fenti tervei szerint 1781–1783-ban.

Repr.

Soós Elemér: A magyarországi várak történeti fejlődése. Bp. 1912. 27. l.

189-850
187-820
182-999

Zakariás
keresse sit
fonon és k
fejön, hivja
mellékállsu

Ghi. máj. 12.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

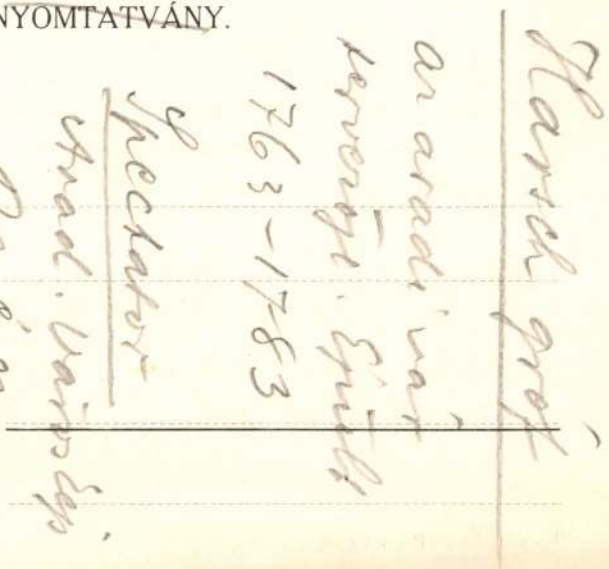

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Harsch de Geppingen

Michael

könyvmásoló 1427

l.

Magyar Könyvszemle

1881. 206. l.

207. l.

Budapest, IX. Högyes Endre-u. 10
Tel.: 186-556
360/1949

A soproni Épitésü
tában arról értesitette a Müemlék
Fegyvertár-utca 3.sz. házat Sopro
ta és a belváros folyamatban lévő
tására is sor kerül. A ház egyike
keinek, késő reneszánsz izlésü hom
ségtelen. Az épületnek romházzá n
Bizottsága értesitést nem kapott,
vunkat ellene.

A fenti számu áti
pület bontási munkálatai megközel
mennyiből a nem tulságosan sérült
lehetne.

Tekintettel az épül
ságos Bizottsága kéri az ügy ujb
Kálmán müszaki főtanácsosunk f.hó
niszteri tanácsos urat. ~~amennyiben~~
~~zös helyszini szemle megtartásána~~
~~ga részéről akadálya.~~

Budapest, 1949. junius 13.

Ø

Michael Harsch

de Geppingen

Königsmarsch

1427 ból.

? magar vonatk?

Lásd

M. Königsberg

1881. 206 l.

75. Hársfalva (Nelipina), g. k. fatemplom.
1747. „Ecclesia lignea in statu ruinoso." (O. L.; C. P. Tab. et Conscr. 1747. No. 8.)

1839. „Eccl. Lig. ad S. Parasceviam." (Schem. Munk. p. 53.)
1856. már kőtemplom. (Schem. Munk. p. 48.)

(Bereg m.)
Domfaép.

FIZETÉS.
N-TÁRSULAT
ntézet és könyvnyomdának

Gyüjtő neve : .....

Előfizető neve	

Hársfalva (Nelipina)

Bereg m.

Gör. kath. Templom

l.

Lebereglelkészségek

110. l.

3.

4.

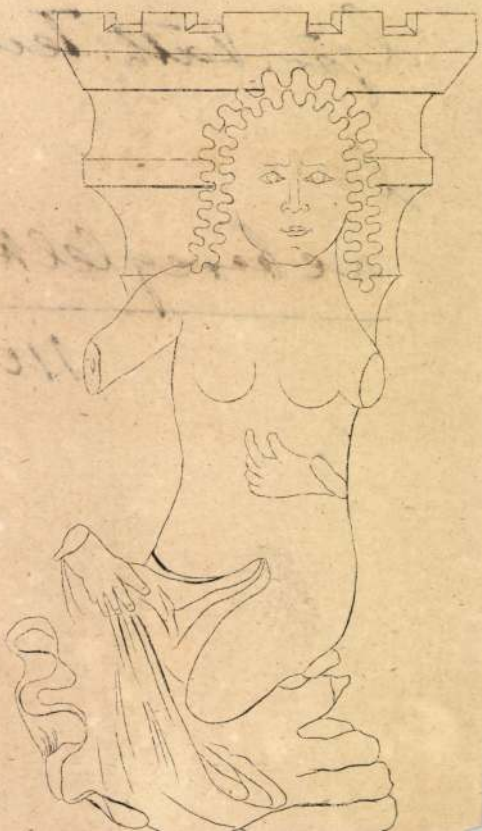

Rónay Mária

Hársfalvai Mihály: János vitéz/gyermekrajz/

13 éves

SZABAD MŰVÉSZET

1948.márc.3.sz. 109.l.

/Vargha B.: A rajztanitás szabadsága./

Hárspői (Kurz) Mártonné [nagymúvész?]

Egy állalan újra festett bölcső,

Repj

dr Boross Marietta: A hartai Bútorfestés 1160–1163

Élet és Tudomány, Bp. 1981. szept. 11. XXXVI/37.

Hársheggi Péter

Megbízást kapott Hársheggi Péter és Bossányi Elemér, hogy a Budapesti Hűtőipari Vállalat irodaházát plasztikus falburkolattal díszítse.

------Köztéri munkák.

MŰVÉSZET, 1979. július - 47. lap.

Hárshegyi Péter, belsőépítész

A Muzsikaház helyreállítása, Fertőd. Építész: Varga István.

Munkatársak: belsőépítész: Hárshegyi Péter, Vági Erzsi.

Magyar Építőművészet, 1984. 5., 32-old.

★

A *Pécsett* rendezett *országos bábjátékos napokon* felléptek ennél fejlettebb, anyagilag jobban elereszteti csoportok, bonyolultabb mozgásokra képes, szebb bábukkal, látványosabb díszletekkel, fordulatosabb mesékkel. Miért aratták mégis a legviharosabb sikert a karancskeszi gyerekek?

A szőke kis tanítónő, *Hárskuti Anna*, aki szinte eltűnt gyerekei közt, amikor a viharos taps a paraván elé követelte őket — a szükségből erényt csinált, s az ingyen nyersanyagból *igazi művészetet* csiholt ki. Ösztönösen-e, vagy tudatosan, de rátalált a bábozás egyik lényegére: a bábszínpad *nem nagy színpad kicsinyben*, hanem egy sokkal stilizáltabb, egyszerűbb világ, amely lényegesen nagyobb teret enged a néző fantáziájának. S a bábozó gyerekektől sem követelt színészi munkát, nem csinált kicsinyített dilettánsokat belőlük, hanem hagyta, hogy a látott-átélt valóság játékos megelevenítői legyenek.

★

jedelmi életmódja a bö

csak akkor buzgott a hazafias lelkesedés, amikor az Amerikai Egyesült Államok elnökének képmását *a dollár-bankjegyeken* látta.

Ha olyan nagyon rajongott az elnökért — emlékeznek Dallasban —, azt is meg lehet kérdezni, miért nem állt ott Jack Ruby a választási korteskörútra érkező Kennedy elnök bevonulását köszöntő tömegben?

Ruby mulatójának egyik női alkalmazottja egy újságírónak kijelentette: bár munkaadója roppant vérmes természetű volt, *mindig tudta, mit csinál.* Ha végre kellett hajtani egy tettet, nem ismert könyörületet. A tett végrehajtása előtt és után azonban *nagy hidegvérről* tett tanúságot. Jellemző, hogy, ha valamire készült, el akart valakit távolítani a mulatóból, előzőleg „tapintatosan mindig fel-

Harsia Tódor

Kolozsvári festő

lásd

Abrudan Péter

Új telefonszámunk

Budapest, 1942. feb

Földváry Miksa s.k.
ügyvezető-alelnök.

Harsia Tódor

festő

Irod

Művészet. 1942. 44. k. 35. l.

(Erdélyi román festők

Kolozsvárott.).

Harşia, Teodor

festő

l.

Puszterdromán

9, 10, 12, 13, 14, 16, 17,
20, 23. l.

Bibliograf.
l. n. o.
29-31. l.

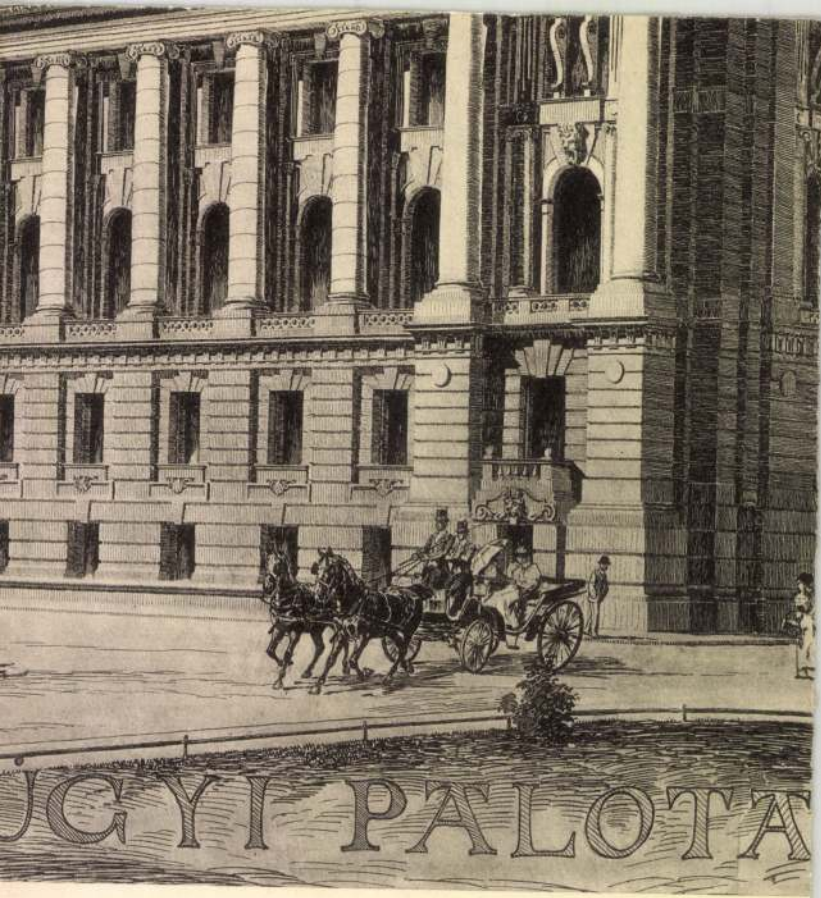

palota képe.

etemi tanár.

Horsia T

román festő

l.

Délvidéki Szemle

1944. 333 l

Harzia, Teodor (1914–)

Tora, Mircea: Harzia szülőföldjén.
= Utunk, 1985 január 18. 3,7.o.

45 utca

zwei Palästen (Esterhazy und Kaunitz) wurde kein einheitlicher Neubau durchgeführt sondern eine Gruppe alter Häuser zu einem neuen Komplex zusammengefaßt [1] und durch eine Fassade vereinigt. Es wurde daher dabei keine neue Idee seit dem Palais Lobkowitz gebracht. Ein ähnlicher Fall ist das Palais Harrach, bei dem aber doch eine klare Einheit erreicht wurde. Die wirklich große Einheit der Paläste wurde erst durch die drei großen Architekten erreicht.

Hárskút

Görnöv m

r. k. templom.

Myskovszky 1882.

1) alaprajz. 7 mm = 1 m templom déli oldala

2) falfestény vázlatok tines. —

17.

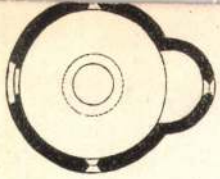

18.

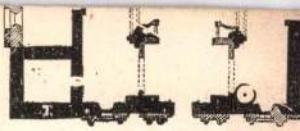

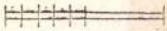

20.

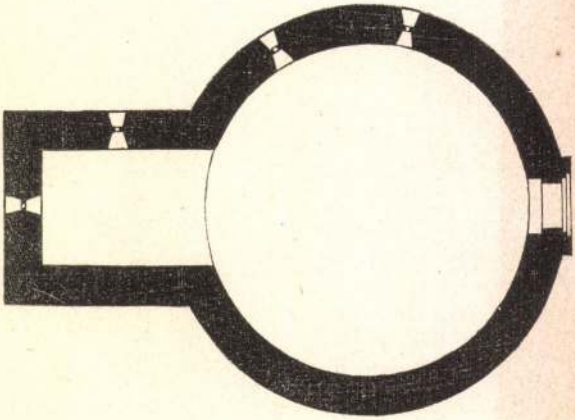

21.

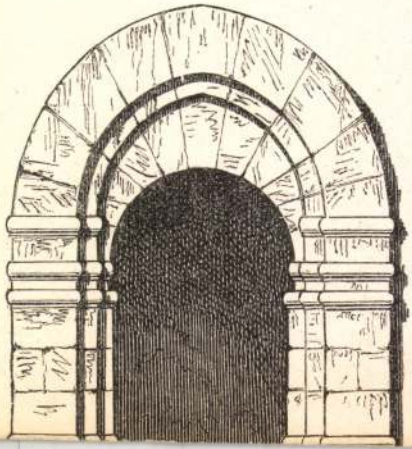

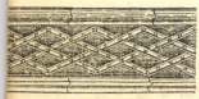

36.

HÁRSKÚT

Tpl. Prezhó

Folyóiratok szemléje. Akadémiai Értesítő, VI — 1895, 535 l.

Hárskúti kuplon

302. FREILIGRATH, FERDINAND, Imperial 4r. Ered. diszkts.

303. GÁNÓCZY, ANTONIUS, Disserta 1775. 4r.

304. GARAY JÁNOS összes költemény

305. GÁRDONYI GÉZA, Novellák. Bu

306. GERSTOCKER, ANTONIUS, Sac 4r. Bőrkts.

307. GÉVAY ANTAL, A budai pasák.

308. GREGOR, JOSEPH, und René Fi 1927. Nagy 4r. Ered. vkts.

309. GUSZTINI JÁNOS, Üdvösség ma Fbőrkötés.

310. (GVADÁNYI JÓZSEF Gr.) Aprek kiadás 1921-ből. Fvkts.

311. GVADÁNYI JÓZSEF, Tizenkettő Cimlap csonka.

312. GYULAI PÁL KÖLTEMÉNYEI.

e. Paris, 1899. 8r. Bőrkts. Szerző sk. ajánlósoraival.

keres nemzetségeiről. Pest, 1820. 8r. Fvkts. *Ritka.*

Histoire de la littérature Hongroise. Adapté du Hon-
2 kötet. Fbőrktsek.

7. 2r. Vktsek.

ea, az az Erdély Országa. 1734. „Most leiratott Otlik

élet. Budapest, 1892. 8r. Vkts. Szerző sk. ajánlásával.

. Budapest, 1910. 8r. Fvks. Szerző sk. ajánlósoraival.

una cum imaginibus. Argentinae, 1526. — *Hozzájárul:*
rum studiosus, hoc utare ceu magistro libello. Tubingae,
os magyar nyelvü jegyzeteivel.

rczeg Ferenc előszavával. Bpest, 1916. 4r. Ered. kts

k, 1790. Kolozsvárra hirdetett ... végzéseknek. Kolozs-

gyvennyolc. Budapest, 1898. Haránt ivrét, ered. kötésben.

Hárskuti rk. templom
falképei
(Gömör vm.)
Másolta Myskovszky
Viktor 1882.

l.

Gereczefalképek
497. h.

...öt. Tején caputiumot hord, haja rövid s
...Gyürüs jobb kezében biretumát fogja s
...rejának ligulája széles s reverendája felett
...a felett lánczot feszületet hord. Feliratа a
...sául:

...Vincze"

...lett: „Nyomt. Rohn és Grund. Pest. 1864."

...lak nagysága 28.5 c/m.

(chinai papiroson)

Hárskúti László

A textilterező művészképzés egyes kérdései címmel előadást tartott az Iparművészeti Főiskola Textil Tanszékének tudományos ülésszakán. A lap szemelvényt közöl belőle.

Ipari Művészet, 1968. 4. sz. 35–37. l.

Hárskuti László, iparművész

MDK

Gyapjúszöveteiből állítottak ki
a Bacsó Béla u.-i bemutatóteremben.

— : Az iparban tevékenykedő iparművészek
bemutatkozása

9.

Népszabadság, B.-i. 1970. okt. 3.

MDK

Hárskuti László

textil

4. Orsz. Iparműv. kiáll. Műes. 1959. dec.

Hárskuti László, textil

MDK

4. Orsz. iparm. kiáll. Műcs. 1959.

MDK

Hárskuti László

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs. 1965.

MDK

Hárskuti László

Hárskuti László /textil/ résztvett a IV.Orszg. Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31.Kat.

Kassa

Harstein Kristóf ütvös
1557-1564, Kassa

Arch.Közl.1899. XXI. 17.

Harszthy Brunecker Károly.

A Nemzeti Szalon kiállitotta müveit 1931-ben

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

M.D.K.

Hart J. épitést

bírta meg a városi törvényhatóság a temesvári uj kórház terveinek elkészítésével. A terveket a belügyminisztérium jóváhagyta.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1895. XVI.évf.

aug. 13. sz. 1. old.

MDK

Hart Róbert

három társával megvilágított hirdető-berendezés-tervei készített a Művelődésügyi Minisztérium és a Magyar Hirdető Vállalat által kiírt pályázatra. (repr.)

g. j.: Új hirdető „oszlopok".

Érdekes Ujság, Bp. 1957. december 21. 6. l.

Harta, Felix Albrecht

festő

szül. Budapesten 1884.

München, Parisban és Bécsben Lamb. Founded art association „Der Wassermann" in Salzburg 1917. Won national gold medal, Vienna 1920. Diplome d'Honneur at International Exposition Bordeux 1927. Works in Austrian Gallery and Albertina Vienna, Luxembourg Paris, Caspari, Münich.

Bobino c. Eépe kiállítva az osztrák modern festők csoportjában az alábbi kiállításon

Los Angeles 1932.

rta: Révhelyi Elemér 130 l. (Sajtó

iklós. (Előkészületben.)
Balogh Jolán és Révhelyi Elemér.

elvétele és térképe. Készíti: Csiky

IS NYOMDA RT. BUDAPEST

Horta F.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1906.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

HARTA, FELIX ALBRECHT

/ Bp. 1884 - /

Felix **Albrecht** Harta:
Bildnis Ernst Krenek.
Öl auf Leinw,, 91x69 cm.
Sign. und dat.: 1930.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
625. Kunstauktion
18. bis 21. Sept. 1979.
Katalogus 1133.sz., 127.old.

HARTA, FELIX A.
/1884-1967/

Felix Albrecht Harta: Frauenkopf.
Kohlezeichnung auf Papier, 40x30 cm.
Sign.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
442. Kunstversteigerung
24. bis 27 April 1979.
Katalogus 1001.sz., 104.old.

HARTA, FELIX A.

Felix Albrecht Harta: Der Ausritt.
Lithogr., Sign.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
442. Kunstversteigerung
24. bis 27. April 1979.
Katalogus 1002.sz., 104. old.

HARTA F. A.

/ Bp. 1884- /

Felix Albrecht Harta: Kleiner Park.
Aquarell auf Papier, 24x23,5 cm.
Sign.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
443. Kunstversteigerung
15 bis 18. Mai 1979.
Katalogus 1166.sz., 125.old.

Harta F.A.
Sniatyni vásártér, cer.

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. május O.M.K.T.
27 l.

Harta F.A.

3o7-312. Galicia, cer.

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918.máj. O.M.K.T.

27 l.

Harta F.A,
316-321. Galicia, cer.

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918.máj. G.M.K.T.
27-28 l.

Harta F.A.
Galicia, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
16 l.

Harta F.A.
Hadtápvágóhid, cer.

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
25 l.

Harta Félix Albrecht

magyar származási osztrák
művész.

1913. a Bund Österreichischer Künstler-nek a Művészházban rendezett kiállításán:

A festő arckeje, olaff.
Paris Gütersloh osztrák festő arckeje, olaff.
Magyar falu, olaff.
Péntek este, olaff
Csendélet, olaff.

Római telep, nagysitkei IV. 135.

Harta Felix Albert

festő és grafikus, kikeresztelkedett zsidó, szül. Bpest 1884. Bécsben nevelkedett és előbb a műegyetemen, azután Münchenben, később Párisban folytatta festeszeti tanulmányait. A Salon d'Automne-ban tájképeket állított ki, melyek Cézanne és van Gogh hatását mutatták. Budapesten, Bécsben, Berlinben és Párisban szerezett kiállításokon.

Ujv. Mzs L. 345. l.

Pozsider 1696 jelzet

Harta Félix

MAGYAR MŰVÉSZET
1925. 168-9.

Nagy-Várad.

A középtért elfoglaló v
vize kétkerekü malmot hajt, a
az előtérben pedig a vár felé
vezetők adnak felvilágositást.
gon:

GROS-WARDE

magyarázó szövegének kezdete: 1
fejezése: 6. die Vorstatt.

Rm., mér. a [redacted] vk. 18:

~~Halasi-Horváth István f.~~
h. 1904 dec. 9. Bp

~~Halász Ferenc f. 1895 aug 9. Vecskemét~~
~~kép-tőm Balló, Nóbre Vecsk. + 1938 febr 1.~~

~~Halász József f. gr. 1874 okt 8 lévé~~
~~Ungvár élt~~

~~Haller Kőrg f.~~ 1883 Mezőterem

~~Halmi Artur f. gr.~~ 1866 dec. 8. Bp + 1939 dec 8

~~Handel-Horváth Elemér f 1881 Kjpest + 1911~~

~~Hanula Józs~~ f (tót) 1863 ápr 6. + 1944 aug 22
Slovákia
1940. Turócsimántaba Tjel. Eutérezése

~~Harmos károly f. gr. 1878 nov 28 Som~~
~~Komáromban élt~~

~~Harsányi károly f 1905 nov 21 Bp. USA él~~
~~Benkhardtnál tanult~~

Harta Félix f. 1884 jul. 2. Bp. Bécsben él
tanár

Vollmer H: Allg. Kstlerlex
d. 20. Jhdts
II. K 1955

HARTA F. A.

Aukción:

F.A. Harta: Stilleben.
Öl auf Leinw., 73x93 cm. Sign.

WIEN, Dorotheum
637. Kunstauktion, Sept. 1982.
Kat.nr. 86. S.26. Taf. LXXXIII.

HARTA FÉLIX A.

Aukción:

F.A. Harta: Herrenportrait.
Lithogr., Handsign. Gr. Fol.I.

WIEN, Dorotheum
462. Kunstversteigerung, Okt.1982.
Kat. nr. 84. S.23.

48. **HARTA, FELIX ALBRECHT**
(Budapest, 1884 – Salzburg, 1967)
Két idős férfi
Olaj, vászon 80x100. Jelezve lent balra:
F. A. Harta 1910.

VÉDETT

120.000,-

85. Müvészeti Képaukció. Bp., 1991. aug.
BÁV

Tisztelt Edith Baumgartner!

Felix Albert HARTA festő-
művészről a következő adatok
állnak rendelkezésünkre:

Rövid életrajz: Új Magyar
Zsidó Lexikon Budapest, 1929
(Született 1884-ben Budapesten)
Részt vett 1913-ban a
Bund Österreichischer Künstler
a Művészházban rendezett
kiállításain:
A festő arcképe (olajfestmény)
Paris Gütersloh osztrák festő
arcképe (olajfestmény)
Magyar falu (olajfestmény)

Péntek este (olaszt)
Csendélet (olaszt)

Zs Adatok vannak róla
Vollmer H.: Allgemeine Künstler-
lexikon des 20. Jh. II.
kötetében (1955)

[redacted].

A münchen Képzőművészeti
Akadémia magyar növendéke,
1906-ban iratkozott be. (Jávfai
Sára: München und die
Kunst Ungarn 1800 bis 1945.
Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970.
pp. 10; 149)
Tanulmányok Párizsban és
[redacted] Bécsben is.

2

[redacted]

Alapító tagja a „Der Wassermann" művészeti társaságnak 1917-ben Salzburgban.

1920 Wien – aranyérem

1927 Bordeaux – nemzetközi kiállításon Diplome d'Honneur

Művei vannak ~~[illegible]~~ bécsi, luxemburgi, párizsi, müncheni gyűjteményekben. Bobino c. képe a ~~[illegible]~~ modern osztrák festők képeinek csoportjában 1932-ben volt Los Angelesben kiállítva.

A következő képei voltak kiállítva 1918 májusában Budapesten a Cs. Kir. Sajtó-hadiszállás c. kiállításon.

Hadtápvágóhíd (ceruza)
Galicia (olaj)
Galicia (12 rajz)
Sniatyni vásártér (cer)

1979-ben a bécsi Dorotheumban
4 képe került árverésre,
katalógusszámuk: 1166
1002
1001
1133

Ennyi adat van Hartáról
gyűjteményünkben, műveinek
hollétéről sajnos semmi.
~~[illegible]~~
Jó munkát disszertációjához.
Üdvözlettel:
M E
igh.

Frl. Edith Baumgartner
cim

Sehr geehrtes Fräulein Baumgartner,

In Beantwortung auf Ihren Brief vom 28.1. können wir Ihnen die folgenden, in unserer Sammlung befindlichen Daten über Felix Albert HARTA mitteilen:

- Kurze Biographie in: Uj Magyar Zsidó Lexikon /Neues Ungarisches jüdisches Lexikon/ Budapest, 1929. /geboren in 1884 in Budapest/;
- in 1913 nahm er an der Ausstellung teil, die vom Bund Österreichischer Künstler im Művészház /Budapest/ organisiert wurde, und stellte folgende Werke aus:
  -- Bildnis des Mahlers /Öl/
  -- Bildnis des österr. Mahlers Paris Gütersloh /Öl/
  -- Ungarisches Dorf /Öl/
  -- Freitag Abend /Öl/
  -- Stilleben /Öl/
- Daten über Harta in Vollmers Allg. Künstlerlexikon des 2o.Jh. /II.Bd., 1955/;
- H. war einer der ungarischen Schüler der Münchener Kunstakademie; sich 1906 eingeschrieben /s. G. Jászai, München und die Kunst Ungarns, 18oo bis 1945. In: Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 197o. S.1o und 149./
- Studienaufenthalte in Paris und Wien;
- 1917 Mitgründer der Salzburger Gesellschaft "Der Wassermann";
- 192o - Goldmedaille;

1.

- 1927 Bordeaux, diplôme d'honneur an der internationalen Ausstellung;
- ~~xxxBilderx~~ hat Bilder in Wiener, Luxemburger, Pariser und Münchener Sammlungen;
- ~~sein Bild mit dem Titel Bobino war~~ 1932 in der Gruppe österreichischer Maler aus- von Bildern moderner
- sein Bild ~~mit dem Titel xxxx~~ „Bobino" war 1932 in Los Angeles in der Gruppe von Bildern moderner österreichischer Mahler ausgestellt;
- an der Ausstellung des k.u.k. Pressequartiers /Budapest, ~~1918~~ May 1918/ waren vom ihm folgende Bilder ausgestellt:
  -- Schlachthofetappe /Bleistift/
  -- Galizien /Öl/
  -- Galizien /12 Zeichnungen/
  -- Marktplatz in Sniatyn /Bleistift/;
- 1979 im Wiener Dorotheum wurden vier von seinen Bildern verkauft; s. Auktionskataloge Nr. 1001, 1002, 1133, 1166.

10

~~xxxxxwirx Ihnen~~
~~So viel können wir von unserer Sammlung über den Mahler Harta anbieten.~~ Leider verfügen wir über keine Informationen bezüglich des Verbleibes ~~xxx der~~ von seinen Bildern.

Dies ist alles, was ~~xxxxxxxx~~ unsere Sammlung Ihnen ~~xx~~ über den Mahler Harta anbieten kann.

Mit vorzüglicher Hochachtung

1988. Tu 22
212/88
Ugyintéző: Kelényi Ö.
db

Edith Baumgartner
Bayernstr. 1/6
5020 Salzburg
Österreich

Salzburg, 10. Jan. 1988

Ungarische Akademie der Wissenschaften

Uri u. 62
Budapest I

Sehr geehrte Herren!

Ich studiere an der Universität in Salzburg, Österreich, das Fach Kunstgeschichte und arbeite an einer Dissertation über

LEBEN UND WERK DES MALERS F.A. HARTA

der am 2. Juli 1884 in Budapest als Sohn des Kaufmannes Moritz Hirsch und der Therese Hirsch, geborene Jonas, geboren wurde. Die Familie übersiedelte 1886/87 nach Wien.

Im Zuge der Recherchen war ich am 4. Jan. 1988 bei Frau Dr. Anna Szinyei Merse-Bajza in der Ungarischen Nationalgalerie. Mit ihrer Hilfe konnte ich 2 Graphiken im Szépmüvészeti Mùseum finden.

Frau Dr. Szinyei Merse-Bajza gab mir den Rat mich an Sie zu wenden. Ich bitte Sie sehr herzlich um Informationen, ob Sie über irgendwelche Unterlagen betreffend Harta verfügen.

Vielleicht könnte mir die Forschungsgruppe für Kunstgeschichte weiterhelfen. Harta hat auch im Müvéhàz in Budapest ausgestellt.

Weiters lege ich Ihnen eine Liste von Bildern bzw. Besitzern bei, die ich einem handgeschriebenen Werkverzeichnis Hartas entnommen habe. Vielleicht wäre es möglich, einige Personen oder ihre Nachkommen ausfindig zu machen und über den Verbleib der Bilder etwas zu erfahren.

Ich danke Ihnen sehr herzlich für Ihre Hilfe und erwarte Ihre Anwort.

E. Baumgartner

BUDAPEST

Datum des Verkaufes	Titel		Besitzer
1907	- Frühlingslandschaft	Öl	Hajos Zsigmond
1909	- Copie Velasquez Cavaliere	"	Hajos Zsigmond
	- Copie Greco San Pablo		Hajos Zsigmond
	- Copie Velasquez Buffo		Architekt Jonas
	- Copie Velasquez Phillip als Jäger		Architekt D. Jonas
	- Copie Greco Portrait		Architekt Zs.Jonas
1910	- Portrait Ignasz Jonas		Ignasz Jonas
1911	- Kinderbildnis		Klein Mathias
	- Portrait mit Großmutter		Klein Mathias
	- Portrait D. Jonas		D. Jonas
	- Portrait Zs.Jonas		Zsigmond Jonas
	- Frau Architekt Jonas		D. Jonas
	- Portrait des Großvaters pleinair		Zs. Jonas
	- Fresko Wandmalerei auf der Veranda der Villa Hajos		Zs. Hajos
	- Damenbildnis		Dr. Erevin ?
	- Portrait Advokat Vermes		Advokat Vermes
	- Portrait Frau Jenny Hajos		Jenny Hajos
	- Alte Männder (Brügge)		H.D. Borbas
1910	- Jan Eyck Platz in Brügge		H.D. Borbas
1925	- Blick auf den Bahnhof		Körmendy
	- Gartenlandschaft		Präsident Fuchs
	- Rosen		"
	- Feldarbeiter		"
	- Baum		"

HARTA, Felix Albert

mdk

Hartai asztalos mester
(helységnév)

munkája lovaskeppel díszített álló-
szekrény 1848-ból

48. ábra

Skolnoky Lajos: A Neprajzi M. 1961 évi tárgyggyűjtése

Nepr. M. Évkönyve 1962. 237. l.

Hartai Emilné Wagner Edith

grafikus.
1914 ápr 16 Bp

autodidakta

1939-1946 Délamerika

kiállított grafikái

Hartal (Hartauer) Gottfried

festő

M.D.K.

Nagy Ferenc festőműhelyében dolgozott.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1939

96 l.

Pfalzner Sennerin: Sepp [illegible] Bgr. 1937

MDK

Hartai (Hartauer) Gottfried

Nagy Ferenc (szegedi) műhelyében dolgozott. Neven kívül mást nem tudunk róla

Bálint Sándor: Az építőművészeti klasszicizmus és romantika szegedi korszaka. Tiszatáj, Szeged, 1956. aug. X. évf. 4. sz. 275-276. l.

MDK

Hartauer Gottfried

l.: Hartai Gottfried

Tiszatáj, Szeged, 1956. aug. X. évf. 4. sz.
275-276. l.

M.D.Y

Hartai Lukály
Jafanagó

Resit vett a tarlaton.

Dr. Harcos Ottó: Spar és népművészeti kiállítás
Dunántúli Napló, 1957. dec. 17 - 3 lap.

Hartai Hartauer Gottfried, festő MDK

A szegedi Nagy Ferenc mű helyéből ke-
rült ki. 187old.

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX.századi Képzőművé-
szetéhez. 180.old.

A Móra Ferno Múzeum Évkönyve. Szeged.1957. Szegedi
Nyomda Váll.1957

Hartai

Szerepel az alábbi tárlaton

Márkus László: A „Magyar egyházi kultura" kiállítás Rómában és Bp-en

Vigila 1909 VII. sz. 484 old.

Hartai (Hartauer)

Gottfried

negedi festő

lid

Kassai Vidor emlé-

kerési 77. l.

100. l.

A GRAFIKAI LAP

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Pestmegyei Hirlap
Hartai Zsuzsa
1975 JUN 15

sok ugrottak a bácsi mellé. A és letette a kagylót.

1021 Belső udvar leanderrel

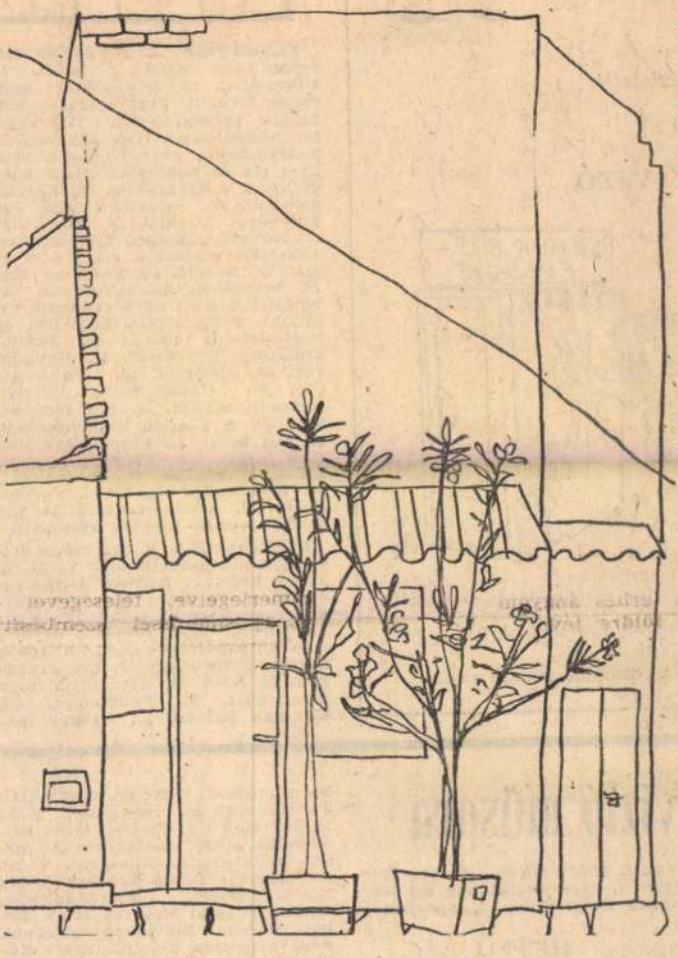

Hartai Zsuzsa rajza

ban lükt

Zsoldos Sándor rajzai

VÍZSZINTES: 2. Az idézet első része (zárt betűk: Z, K, I). 13. Borzadály. 15. Dél-afrikai nagy folyó, ford. 16. Franciaország harmadik városa, y—i. 17. Friss. 18. Német személyes névmás. 19. Szarvasfajta, névelővel. 20. Lengyel író és publicista. 21. E havi. 24. Csak félig azonos. 25. Keresztülhatol. 27. Szlovákul igen. 28. Folyóágy. 30. MO. 31. Sors! 33. ... Novák, világhírű filmsztár. 34. Vezetéknevekben a c-t így is írják. 35. Nevelő. 36. Ruhának van. 39. Fonetikus mássalhangzó. 41. Mutatószó. 43. Üttörő egynemű betűi. 44. Félig elrak. 46. NBV. 48. Szolmizációs hang. 49. Júniusi mulatság, névelővel. 52. Ugyanaz röv. 53. Mellékel. 55. Önhitt, gögös. 57. Határozószó, kevésbé használt alakja. 58. Sár lesz belőle. 60. A Zagyva mellékfolyója. 61. Fát betűi. 62. Finom, egyszerű (két szó). 65. Erődítmény. 66. Lusta, tunya. 68. Hangtalan pár. 69. Kicsinyítő képző. 70. Forgatmány. 71. Ártalmára törő. 74. Leszármazottaik (népies változat).

FÜGGŐLEGES: 1. Az idézet második része (zárt betűk: V, M, Z, T). 2. Lég ..., Szilvási Lajos regénye. 3. Zongora része! 4. Fordított mutatószó. 5. VY. 6. Nyugat-európai nagy folyó. 7. Személyes névmás fordítva. 8. A görög mitológia fő istene. 9. Zenei hangok. 10. NNA. 11. Azt állítja, hogy nem igaz. 12. Felügyelet. 14. Gyorsan haladó. 17. Azonos ma-

levízió műsora

énekel. 22.00: Hírek. 22.05: Telesport. 1. Férfi kosárlabda EB. Közvetítés Belgrádból. 2. Sporthírek.

HÉTFŐ

KOSSUTH RADIO

4.25—7.50: Jó reggelt! Zenés műsor. 8.00: Hírek. Időjárásjelentés. 8.05: Műsorismertetés. 8.11: Budapest és a vidék kulturális programjából. 8.15: Mit ...

bolcs műsora. 18.21: Operettfinálék Johann Strauss műveiből. 18.58: Hallgatóink figyelmébe! 19.00: Esti Krónika. 19.30: Közvetítés az országos öttusabajnokságról. 19.35: Az Ifjúsági Rádió műsora. 22.00: Hírek. Sport. Időjárásjelentés. 22.20: Az Ipari Szövetkezetek Erkel Ferenc Művészegyüttesének népi zenekara játszik. 22.40: Róbert László műsora. 23.00: Sosztakovics: IV. szimfónia. 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. 0.10: Earl Hines együttese játszik. 0.25: Műsorzárás.

PETŐFI RADIO

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÁJÉKOZTATÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Pestmegyei Hirlap

1975 APR 27

Hartai Zsuzsa

1975. ÁPRILIS 27., VASÁRNAP

1021

Hátsó kapu

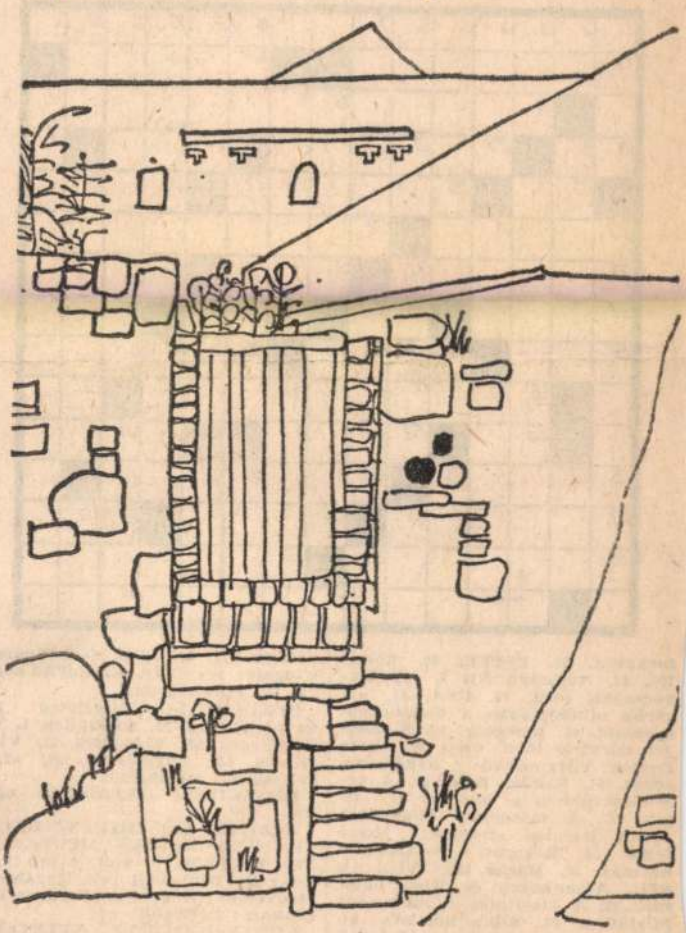

Hartai Zsuzsa rajza

ESZTREJTVÉNY

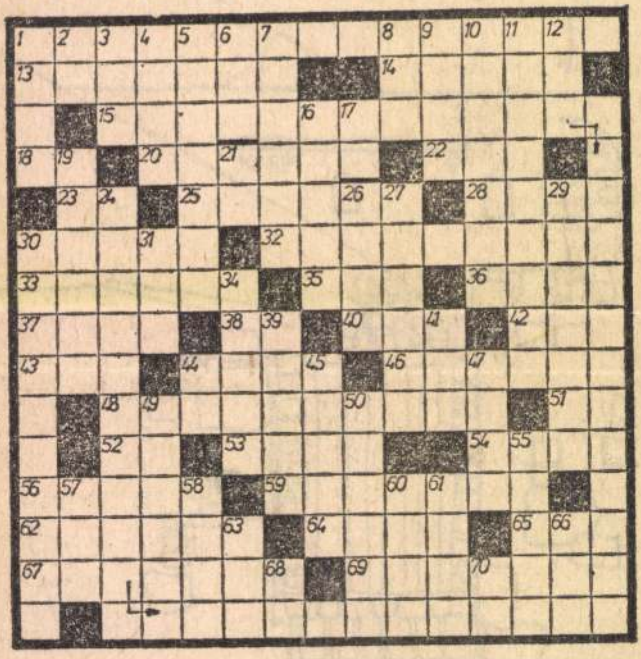

torkutya. 38. EEEEE. 40. Római 102. 42. Népszerű NB I. labdarúgócsapat, ford. 43. ÜSÁ. 44. A görög mitológiában a történetírás múzsája. 46. Betegség. 48. A szovjet televízió idén ezen a címen rendez világméretű népdalversenyt. 51. Sándor Béla. 52. A vezetéknevekben a cs-t így is írják. 53. A második világháborúban jelentős szerepet játszó folyó. 54. Ragozott vonatkozónévmás. 56. Magas hegyvidék a SZU, Afganisztán és Kína határán. 59. A vízszintes 1. számú sor folytatása. 62. Ritka női név. 64. Pályaudvarok egyik oldalának mássalhangzói. 65. Angol határozott névelő (a). 67. Vasúti teherkocsik. 69. Az egyik déi-európai nyelven.

het. 61. Út. 63. ROÖ. 66. Vonóshangszer része. 68. Kicsinyítő képző. 70. Fordítva ás.

BEKÜLDENDŐ: Vízszintes 15. és függőleges 24. Vízszintes 1. és függőleges 59. Vízszintes 32. Vízszintes 48. Függőleges 30. számú sorok megfejtése.

MEGFEJTÉSI HATÁRIDŐ: egy hét.

ÁPRILIS 13-I KERESZTREJTVÉNYÜNK HELYES MEGFEJTÉSE: Vidám és jó volt, s tán konok; Ha bántották vélt igazában; Medvetánc; Döntsd a tőkét, ne siránkozz; Lebukott.

KÖNYVJUTALMAT NYERTEK: Budavári Károly (1192 Bp., Mészáros Lőrinc u. 32.), Schulhóf János (1145 Bp., Törökőr u. 47.), Petrovics Józsefné (2760 Nagykáta, Kassai u. 19.), Váradi Imréné (213

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1975 JUL 13

Hartai Zsuzsa
1021

1975. JÚLIUS 13., VASÁRNAP

Tetőterasz

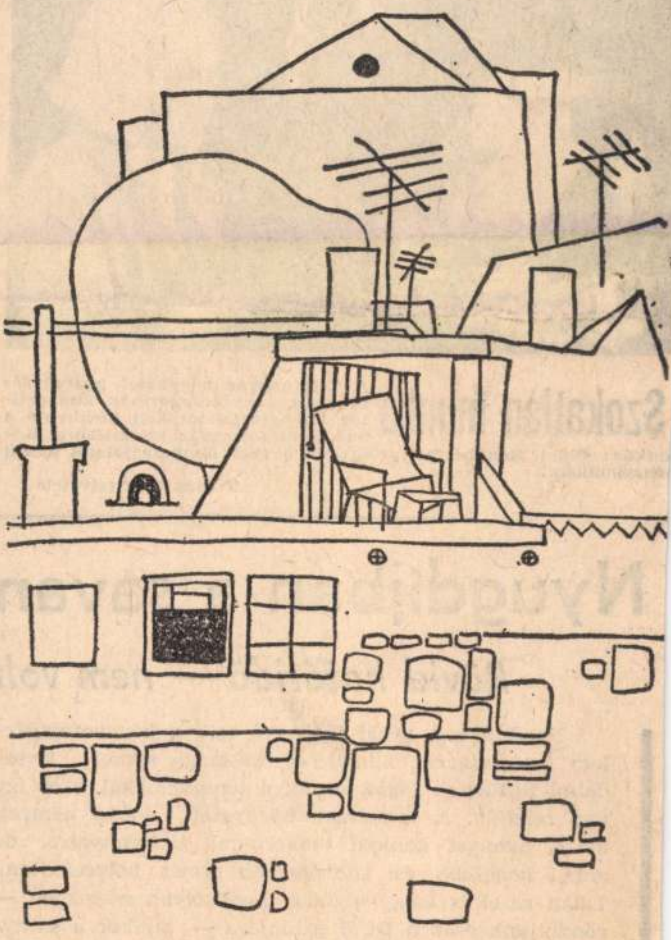

Hartai Zsuzsa rajza

Szokatlan munka A Telefongyár nagykátai gyáregységében a szerelőcsoportnak átmenetileg lámpafoglalatot kell készítenie a budapesti törzsgyár kisegítésére. Képünkön: Oldal Menyhértné présgépén 5 ezer lámpafoglalatot készít műszakonként.

Tóbiás Irén felvétele

Nyugdíjban a savany

Rövid határidő — nem volt

Napjainkban mind több szó esik a környezetvédelem fontosságáról, állami és hatósági szervek, társadalmi testületek foglalkoznak a tennivalókkal, s ez így van rendjén. A természeti környezet valóban nemzeti kincs, amelyet könnyű tönkretenni, beszennyezni, de annál nehezebb és költségesebb ismét helyreállítani. Talán ezzel is magyarázható, hogy olyan esetekben — gondoljunk csak a DCM példájára —, amikor a szennyezés mértéke megengedhetetlen méreteket ölt, hosszú évekig vajúdik a megoldás, máskor a szükségesnél is erélyesebben intézkednek az illetékesek.

Dallam és látvány

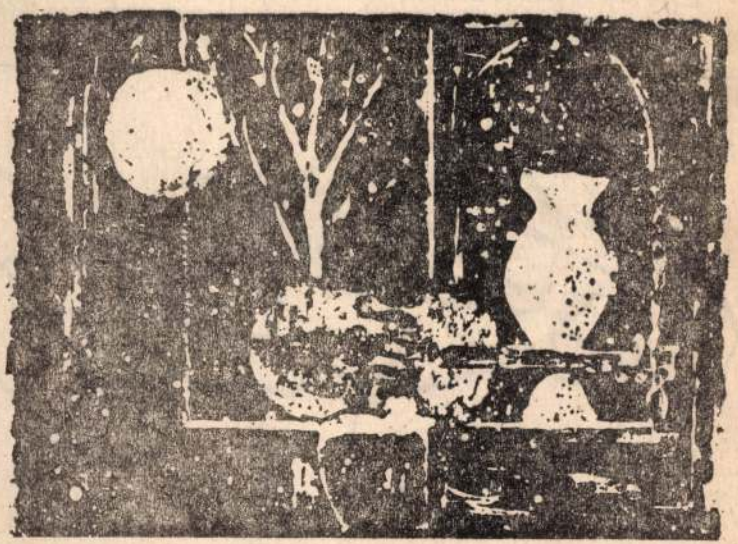

Ábrázolható-e — és miként — a dallam, vagyis a zenei élmény a vizuális művészetben? Pontosabban: lerajzolható-e, lefesthető-e a zeneirodalom egy meghatározott darabja; átültethető-e egy, az időben terjedő médium a térben létező médiumba?

Ezek a gondolatok bontakoznak ki *Hartal Pál* montreali művész *Painted Melodies (Megfestett dallamok)* című elméleti-gyakorlati dolgozatából. A mű alapvető törekvései azt a problémakört elevenítik fel és viszik tovább, amely *Leonardo, Dürer, Kandinszkij, Klee* és *Mondrian* munkásságában is fontos helyet foglalt el.

A kérdésfelvetés első pillanatra nonszensz, hiszen joggal merül fel egy szinte megoldhatatlan elméleti nehézség, tudniillik, hogyan ábrázolható a zene a képzőművészetben, ha elfogadjuk az általános tételt, mi szerint a zenei közlés nem közvetít közvetlen tartalmakat, vagyis kifejez, de nem ábrázol. A múlt vonatkozó gyakorlatától eltérően Hartal elveti a szín—hangszín klasszikus analógiáját, s a kérdést *Wittgenstein*nek „a forma a struktúra lehetősége" hangzású megállapítása tükrében kizárólag formameghatározásokra vezeti le. Ennek értelmében a dallam vízszintes, míg a harmónia függőleges koordinátaképződmény. Erre a két „tartópillérre" épülnek rá azok a jobbára intuitív és tetszőleges benyomásképek, amelyek részben figurális, részben pedig absztrakt formai képződményeknek képezik szerkezeti vázát.

Hartal kísérlete a zene-képzőművészet kérdéshalmazt interdiszciplináris kategóriaként tudatosítja, minek vetületében egy, a korral adekvát féltudományos problémakezelés letéteményesének bizonyul.

Szombathy Bálint

HARTAL Pál
Élet és Irodalom, 1990. június 22.
12.p.

kiegészíti a hiányos feljegyzéseket saját logikus következtetéseivel, némi fantáziával. Így magára veszi a krónikás szerepét, a krónikásét, aki azonos vele, S. Gy.-vel, de towianista hívő is: egyetlen mondatban sem kezdi ki a messianisztikus, misztikus tanokat. Az újramondás egésze maga a cáfolat. Tizenöt év aprólékos akcióiról, intrikáiról, a pápai udvartól az angol, francia, török emigrációig, sőt, a frankfurti zsidó gettóig, a palesztin erecig mindenről számot ad. Látjuk a vilnaiak és warsóiak ellentétét, a demokratákét és a királypártiakét, a misztikusokét és a katolikus klérusét, a kegydíjból nyomorgókét és az otthoni küldeményekből jólélőkét. Látjuk a költők — például Mickiewicz és Slowacki — rivalizálását, s még azt a belső poklot is, amiben a Vátesz költő felesége él. Megannyi kicsinyes apróság, szánalmas részlet. Ugyan mit ér a trónusról mondott alaptézis a hatalmat birtokló franciáknak? Ugyan mit ér a lengyel légió 1848-ban Rómának azzal a huszonöt fővel? Ugyan mit számít a fényes portának az a néhány lengyel misztikus, akik a cár ellen „segíteni" jönnek? És vallami szebb, mint szelárnyekban éldegélni.

Ugyanezt bizonyította Boguslawskival az Ikszekben, amit most a Mickiewicz-életrajznak ható A Jövevénnyel. Bevallom, hogy sem Spiró nyelvi ötleteinek, sem kompozíciós elvenek változását nem észlelem. Ragyogóan ír, mélyen gondolkodik, szemérmesen szeret. Tökéletesen igaza lesz mindazoknak, akik újra ráuszulnak: ha így lehet írni egy még nem öreg kortársunknak, akkor kétségbe vonható számos írónak mondott tollforgató létjoga. Tehát rajta: bizonyítsuk be, hogy nem is volt soha Potrykowski hadnagy, soha nem járt Ram Jeruzsálemben, Towianski Rómában. Spiró Párizsban. Csípjünk ki egy ironikus megjegyzést, és bizonyítsuk be, hogy sárba tiporta a nemzeti érzéseket, megsértette a nemzeteket, s egyáltalán: coki a literaturából Spiróval!

Azaz nem csinál*juk:* csinál*ják* csak azok, akik nem képesek másként feltűnni, mint úgy, ha egy tehetségre rászívják magukat. Mi, jámbor olvasók — olvassuk. Spiró György új regénye segít az életünket tartalmasabbá élni.

dig gyanús, veszélyt hordoz magában: túlságosan kitalált lehet, valószínűtlen. Az ember nem úgy él, hogy héttől nyolcig a gyermekeit szereti, nyolctól tízig Annát, akkor délig istent, majd ebéd után a múlton rágódik, akkor bemászik a strand-

nem szabad felaprózni. Mikent egy verset, a legjobb prózai részleteket sem szabad ebből a könyvből elmesélni, mert nem lehet. Hrabal anyjának szőke haja a *Sörgyári capriccióból* mennyire más haj az anva *részeként,* s mennyire más levág-

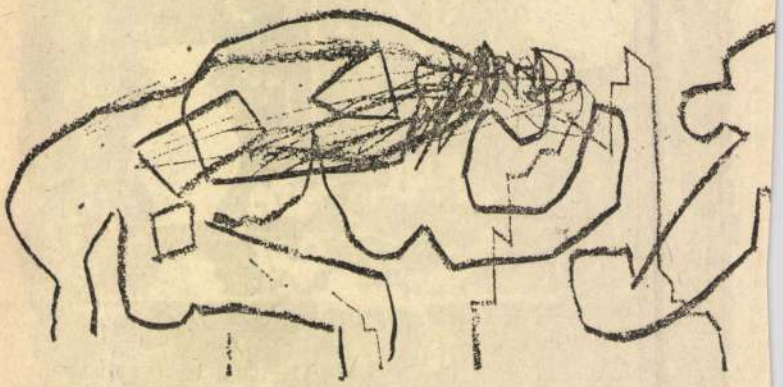

Kis Mihály rajza

921. H. B. jelű mester (Hartay B.).

A XIX. századból.

Győry Sándor.

Derékon alólig, kissé balrafordultan ülve és tojásdad medaillonban van ábrázolva. Jobb kezének mutatóujját az asztalra támasztott könyvbe tette, melyet bal kezével is tart. Haja, szemöldöke, bajusza és körszakálla őszbevegyült, szeme barna. Csokorra kötött nyakkendője, nyitott magas mellénye és zsinóros kabátja fekete, ingének gallérja lehajtott és kézelői látszanak. Jelzése a bal vállnál: »H. B. *1868.*« és a könyv fedelén: »H. B. *1873*«.

Vászon, méretei 89·3 : 73·8 cm. — Lelt. sz. 921. — Vétetett 1902 márczius 29-én Halász Olivértől 500 K-án (138–902). — Kifizettetett 1902 április 12-én. — Elszámoltatott 1903 márczius 1-jén (195–903). — Az elszámolást jóváhagyta az 1903 július 4-iki 13903 (449–903) és az 1903 október 15-iki 18308 (710–903) szvsz. határozat.

Jegyzet. A kép hátán három sorban ezt olvassuk: »GYŐRY SÁNDOR a m. t. academia rendes tagja«.

Hartay B.

937. Hartay B.

Működött a XIX. század derekán.

Árpád.

Az Etelközbe megérkezett magyar vezérek élén, mint megválasztott fejedelem van ábrázolva, a ki szembe néz, tollas sisakot és prémes palástot visel és a ki a többiekkel a vérszerződést köti meg, a minek jeléül a balról elhelyezkedett főemberek egyike felhasított bal kezét tartja az egymásra rakott köveken elhelyezett cserépedény fölé, a mely vérét fogja föl, másika pedig köntösének ujját gyűri fel, hogy ugyanezt tegye. Az előtérben egy vén tölgy köti le figyelmünket, a háttér pedig hegyes vidék tábori sátrakkal és várral. Jelzése alól jobbfelől: »*Festé Hartay B. 1860*«.

Vászon, méretei 78·5 : 94·5 cm. — Lelt. sz. 937. — Értéke 80 K. — Egy magát meg nem nevező úr ajándéka 1903-ban. — Bejelentetett 1904 január 30-án (19–904).

Hartay Béla
festő

Per álltört képes
147, 503. l.
152. l.

Hartay Béla

festő

l.

Pereguyi

Tört. Képes.

Leltárt

152 l.

Hadik Mária grófnő (Goldern József grófnő)

festőnő * 1790. Ausiuw

Siscia - cyplet IV - 38.

Hartay B.

Encsen élt 1859-ben

Magyar történeti tárgyú

képeket festett.

Lásd. Képmúr Mu-

aktát 1929. elején.

Sohár László X. 171.

Ylartay B. festő a 19. sz. derekán. Árpád c. olaj-
festménye a M. Tört Képcsarnok tulajd. E kép jelzése: [illegible]
[illegible] „Festé Hartay B. 1860." (Peregriny J., Szépm.
Muz. állagai. IV. M. Tört. Képcsarnok. Bp 1915 152. l.)

~~Bronzkori öntöminták köböl~~

~~VI.129.~~

Hartburger József

l.

Schoenkörpvárosh

110. l.

Hartel Hans Georg

Könnres

1721-22.

Vizakna.

Schuller Zwei

414, 415 l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

MDK

Hartel Jakab kőmives

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

M.D.K.

HARTELMEYER Anton festő

Klimo püspök arcképe

Garas XVIII. 97. 222. l.

Hartelmayer Anton

festő

1764-ben készítette Klimo György pécsi püspök archépét, vöröskréta rajz. Jelenleg a pécsi egyetemi ~~püspöki~~ könyvtár igazgatósági szobájában. Alábbi szerző más adatot nem talált e festőről, kinek művét művészinek tartja. Reproduk-ciója a cikk mellett kulön lapon. Helyi festő közepes kvalitású művének tartom.

Entz Géza ifj.: Klimo György pécsi püspök kulturális tevékenysége. Kny. a Pannonia 1940. ápr.–jun. számából

Pécs, 1940. 11. l.

latt szerezte-e meg felkérem

~~alatt álló intézetnél~~ alkalmazo

mellékelt minta szerint kimutat

nap alatt küldje meg.

Budapest, 1908. ép

A min

A Müemlékek Orsz. Bizottságán

~~D~~ Hartenecck, Jacob von

városi ~~épület (?)~~

~~vár~~ épületekre felügyelő

1713. Nagyszeben.

Herbert

396. l

nem kell építészet
lennie

M.D.K.

Harter János, egri kőmüves

az 1707. május 3-i bejegyzés szerint 30 cöes korában meghalt.

Heves megye müemlékei I. rite Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó. 337. old.

Harter József, kosárfonó

Győrben polgárjogot nyert 1774. máj. 25. Szentmargitbányáról jött. kath. Taksa 24 Ft./Album Neo-Civium 1743-1838. Győrv. lvt./.100.o

Lengyel Alfréd: Sopronmegyei családnevek Győr város polgárkönyveiben. 97.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XII. 1958. Sopron

Harter János

Erustumvés

Bp. VII Sip u. 13.

Nemesférk 1941

198-l.

Vászon, méretei 150 : 90 cm. — Mündler: XIV. 55.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1835: VIII. 4. *N. Gonzalez:* Johann der Täufer. — 1844: VII. 13. *N. Gonzalez:* Johannes der Täufer. — 1865, 1866, 1867, 1869: XIV. 55. Keresztelő János.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: XIV. 55. *B. Gonzalez:* Keresztelő János. — 1873: XIV. 12. *B. Gonzalez:* Johannes der Täufer. — 1876, 1878, 1879: XVI. 671. *B. Gonzalez:* Keresztelő szent János. — 1881: 768. *B. Gonzalez:* Keresztelő szent János. — 1888: XXII. 804. *B. Gonzalez:* Keresztelő szent János. — 1896, 1897: XXII. 804. *B. Gonzalez:* Keresztelő szent János. — 1897: XXII. 804. *B. Gonzalez:* Der heilige Johannes der Täufer. — 1898: XXII. 804. *B. Gonzalez:* Saint Jean Baptist. — 1901, 1904: XXII. 804. *B. Gonzalez:* Keresztelő szt. János.

L. N. Gonzalez:

Härter János

Härter János ezüstművesmester,
VII. Síp-u. 13. 223-229

Budapest, 1940. szept

M.D.K.

Ionannes Harth Stannarius/ónöntő/

1750-51-ben "in domo Fürstina"müködik. Payerről ezután az okmányok nem szólnak. 430.o."Austriacus Viennensis Stannifusor".1750-ben győri polgár.1763-ig adót fizet. 431.o.

Weiner Mihályné: Művészi kézmüiparok Győrben.429.o.

Arrabona,7.1965.A Győri Múzeum Évkönyve.Győr.1965. Győr-Sopronmegyei Nyomda.Győr.

Harth János címöntő"

Bécsből származott és 1750-ben Győr város polgárjogát nyerte el.

Weiner Tibor: Zinngießer, Zinngefäße aus Ungarn. Acta Historiae Artium, Budapest, 1969. 1-2 sz. 154 l.

MDK

Harthné Kecskés Riza

Labdarózsák, of.

Károlyka, paszt.

Tavasz, o.f.

Pécsi Képzőmüv. és Mübar. Társ. kiáll. 1937. máj.

MDK

Harthné Kecskés Riza

Névnapi üdvözlet, of.

Peoniák, of.

Pécsi Képzőm. Társ. 25-ik kiáll. 1939. október.

MDK

Harthné Kecskés Riza

Mária szobor, of.

Rózsák, of.

Orgonák, of.

Pécsi Képzőm. Társ. 25-ik kiáll. 1939. október.

Harthné Kecskés Riza MDK

Vadvirágok, olf.
Csendélet, olf.
Pünkösdi rózsák, olf.
Sárga virágok, olf.

Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. 1937.
Őszi kiállitás

MDK

Harthné Kecskés Riza

Muskátli korsóban, of.

Margaréták, of.

Tanulmányfej, paszt.

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. nov.

12. l.

MDK

Harthné Kecskés Riza, festő.

Ünarckép. of

Tanulmányfej. pantell

Pesti Vigadó. - A Pecsi Képzőm. és Műbar. Társ. - X. kiáll. -

1932 III. 27 - IV. 5. - Kat. 20. l.

Harthné Kecskés Riza, festöm.

A kiállitással kapcsolatosan vette föl a rendezőség a Gebauer-Martyn- féle festőiskola növendékeinek csoportkiállitását. Egyes részeiben kiváló eredményeket mutatnak fel.

Nikolszky Géza: A pécsi képzőművészek őszi tárlata. Pécsi Vigadó.- Emlékkiállitás Weber K.Ferenc képeiből és a Gebauer-Martyn festőiskola növendékeinek munkáiból Dunántul. 1929.okt.2o[illegible]. 8.l.

Harthné Kecskés Riza MDK

Orgonák, olf.
Csendélet, olf.
Cserje virágok, olf.
Szobarészlet, olf.
Tanulmányfej, olf.

A Pécsi Képzőm. és Mübarátok Köre 15. kiáll.
Pécs 1934. Belvárosi Kath. Kör.

MDK

Harthné Kecskés Riza

Rózsák, of.

Gyermekfej, paszt.

Tanulmányfej, "

Andik Ilona urleány arcképe, of.

Pécsi Képzőművész. és Műbar.Társ. 12.tav.kiáll.
Pécs, 1933. ápr. 5. l.

Hartung János
festő

M.D.K.

Részt vett a tárlaton

– di –: Jegyzetek a tireinkelemek kiállításáról.
Dunaújtuk Napló, 1958. okt. 15 - 5 lap

MDK

Hartlné Kecskés Riza

Kiserdő széle a Makártetőn, of.

Nagyapám arcképe, of.

Pécsi Képzőművészek és Mübarátok Társ. 11. őszi kiáll. 1932. dec. 2. l.

MDK

Hartlné Kecskés Riza

Parasztcsendélet, of.

Tanulmányfej, of.

Pécsi Képzőművészek és Mübarátok Társ. 11. őszi kiáll. 1932. dec. 2. 1.

MDK

Harthné Kecskés Riza

Tanulmányfej II.,Paszt.

Őszirózsák, of.

Pécsi Képzőm. és Mibarátok Társ. 1934. évi kiáll.
Pécs. 1934. okt.-nov. 15.1.

MDK

Harthné Kecskés Riza

Csendélet, of.

Leányarckép, of.

Tanulmányfej I. paszt.

Pécsi Képzőm. és Mibarátok Társ. 1934. évi kiáll.
Pécs. 1934. okt.-nov. 15.1.

MDK

Harthné Kecskés Riza

Peoniák, olaj
Fehér rózsák, olaj
Tanulmányfej, paszt.

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. kiáll. Pécs, 1936. jun. 16 l.

tornyal, egyszerű homlokzattal.
ves szentély. Épült 1775-ben.

MDK

Harthné Kecskés Riza

Önarckép, olaj
Tanulmányfej, paszt.

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. kiáll. Pécs, 1932. márc. 2o 1.

Harthné Kecskés Rózsa

Pécsi kiáll. 1936. jún.
tavasz kiáll.

Peoniák, olaj.
Fehér rózsák, olaj.
Tanulmányfej, pasztell
vegy.

Oroszlános vár VII. 243

Hartkné Kecskés Riza

Pécsi kiáll. 1942. nov
Öszi kiáll

Szines krizanteinek, olaff

Törpe krizanteinek, olaff

Barackfa virág, olaff

Csendélet, olaff

Stuttgart
W. Spemann
1882.

2. Die Bildnisse der Römischen Kaiser und ihrer Angehörigen. I. Das Julisch-Claudische Kaiserhaus. Mit 35 Lichtdrucktafeln und 59 Illustrationen

I. – XIV. + 1. – 438. ll., I. – XXXV.
repes tabla ——————— Berlin u. Stuttgart.
W. Spemann
1886.

II. Von Galba bis Commodus. Mit 69 Lichtdrucktafeln und 8 Textillustrationen

I. – XII. + 1. – 266. ll., ,
I. – LXIV + I – V. repes tabla

Stuttgart, Berlin, Leipzig
Union
1891.

162.
Harthné Kecskés Riza
Öreg férfi fej
magántulajdon

180.
Harthné Kecskés Riza
Csendélet
80 P

181.
Harthné Kecskés Riza
Pécs látképe a Tettyéről
50 P

153.
Harthné Kecskés Riza
Falusi csendélet
50 P

Pécsi kiáll. 1929. ősz.

KIÁLLÍTÁSI TÁRGYMUTATÓ

HARTLNÉ KECSKÉS RIZA

69. Orgonák, olajf. ..... 80 P
70. Labdarózsák, olajf. ..... 80 „
71. Parasztcsendélet, olajf. ..... 80 „
72. Tanulmányfej, pasztell ..... mgt.

Hartlné Kecskés Riza

Pécsi kiáll. 1933 nyár

Hartné Kecskés Riza

HARTHNÉ KECSKÉS RIZA

46. Őszirózsák, olajf. ..... 80 P
47. Chrizantémok, olajf. ..... 80 "
48. Tanulmányfej, olajf. ..... mgt.

Pécs, kiáll. 1933. tél

76. Őszi tájl. pasztell
77. Sárga fákk. pasztell
78. Víz áll a réten. pasztell
79. Muros, pasztell
80. Jegenyefák. pasztell

Harthné Kecskés Rita

festő

Pécsi kiáll. 1935. dec.

Őszi kiáll.

Krizantémok, olaj

Szeptemberi rózsák, olaj.

Gyermek fej, pastell

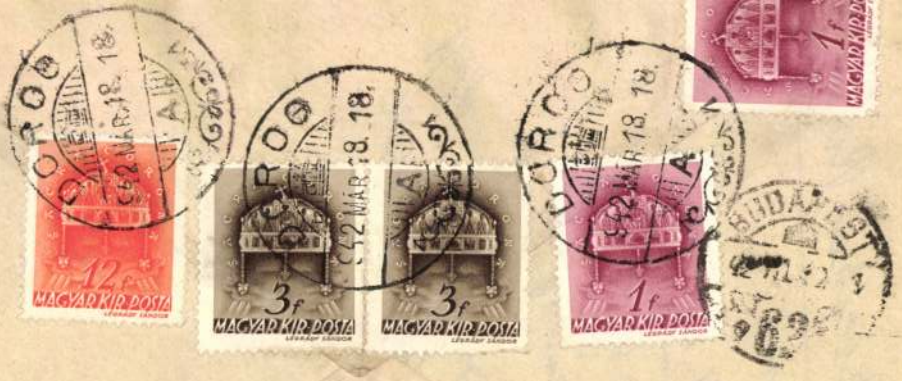
12f
MAGYAR KIR. POSTA
3f
MAGYAR KIR. POSTA
3f
MAGYAR KIR. POSTA
1f
MAGYAR KIR. POSTA
1f

Hartné Kecskés

Rita

festő

l.

Pécsi kiáll. 1941 ősz

937 APR. -2. 11
112

BUDAPEST
937 APR. -2. -1.
2

Hartlné Kecskés Rita

festő

l.

Pécsi Képzőm. Társ

1933 nyár

Harthné Kecskés Riza

festő

2 csendélettel és egy tanulmánytéjjel, olajfestmények, vett részt az alábbi kiállitáson

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága. Kiáll. tárgymutató. 1933. tél.

Hartig Arnold

6 háborus emlékplakett, bronz

Árverési Csarnok aukció katalógus. 1933. október.

3.sz. 42 l.

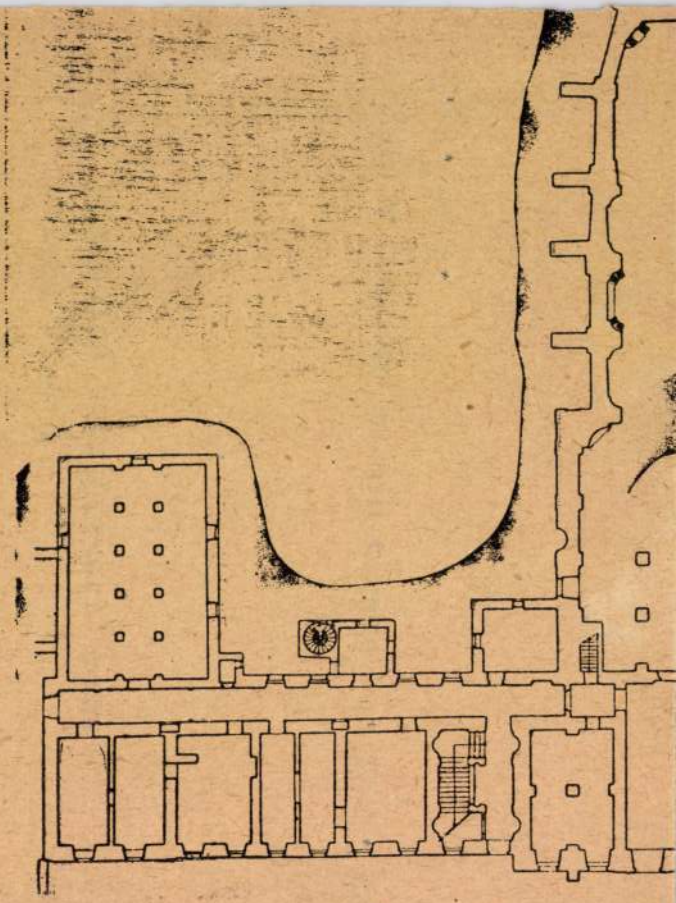

394. kép. Csorna. Volt premontrei p

MDK

Hartig Sándor építész

Beöthy Zs: Az ujabb m. müépitészet. Budapesti Szemle 1919. febr. 128 l.

MDK

Hartig Miklós

Szerepelt a dec. 2-án megnyilt kiállitáson.

Gádor Emil: A csepeli képzőmüvész kör gyüjteményes kiállitása az Egressy Klubban.

CSEPEL 1963 dec 13.

Hartinger A

Pozsony. T. 6105.

A Herrn Mathias Pablas Directors der Oberrealschule részére 1856. márcz 15-én kiállitott ~~xxxxxx xxxxx~~ oklevelen alól a háttérben Pozsony vidékét szemlélhetjük a Dunán ~~xxxxx~~ gőzhajóval. Diszes keretén oldalt két szárnyas alak lebeg kezökben , paizszsal melyre NEWTON, GAUSS, LIEBIG, BUCH, HUMBOLDT, LINNE, GUVIER és WERNER nevét irták föl. A fa tövében, melyre az okiratot akasztották, különféle állatok tanyáznak, a föld belsejében pedig barlangok vannak, a hol tudósok és bányászok foglalatoskodnak. Jelzése:

alól jobbra: Lith. Anst. v. A. Hartinger in Wien
és e fölött: CHB. 1856.

Kny., alányomással, mér. a vk. 35.5: 52 cm.

Szn. 745-98.
343-98-22.

a VEREIN FÜR NATURKUNDE ZU PRESBURG által

Hartinger, A. Grünpendorf

festö"

Der Ungar 1843. júl. 18.
(Sz.: Pesther Salon 1843.)

Kalmán

Gümpendorf

Hartinger
„festo"

Der Ungar 1843. jul. 29.
(Sz.: Perther Salon 1843.)

Kalmán

M.D.K.

Hartl András ötvösmester

neve szerepel az 1788-i jelentésben felsorolt nagváradi és várad-olaszii ötvösök között. Szerény viszonyok között élt, de a mesterséget legjobban értette.

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18. Jahrhundert. Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.

269. old.

Hartl Éva, festő,

a pedagógusok szakszervezete most először szervezett Kőszegen nyári művésztelepet. Hartl Éva, aki erdőteleki igazgatóhelyettes 3. hétig marad a telepen, sok vázlatot készít. Fest portrét, tájképet, akvarellt.

Fényi András: A nyár palettája.
Pedagógusok Lapja, 1977. aug. 24.

Hartl Éva, pedagógus, festő

Kőszegen, a Pedagógus Művésztelepen minden évben jelentkezik, – az erdőteleki iskola igazgatóhelyettese. – Fest portrét, tájképet, akvarellel dolgozik.

Szakály Éva: Kőszeg – pedagógusrajzokon.

Vas Népe, 1977. júl. 16.

Hartl Éva rajzpedagógus (Erdőtelek).

Gyulán negyedik alkalommal nyílt meg a pedagógus, alkotóműhely, melynek munkájában részt vesz Hartl Éva és Macsi Sándor. — 25 évé tanít rajzot a Heves megyei Erdőtelken.

„Gyulai táj" (repr.)

Fényi András: Tájak, képek, művészek.

Pedagógusok Lapja, 1975. aug. 24.

Hartl Éva

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Grafikusművész

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1984-10-8

1021

ember 18-án nyílt
ibor Jolán festőr
nez Árpád fafara
ása. Az alkotóka
művészettörténész
özönségnek. A
-án zárult.

AZ ARCKÉPI
LÁGA címmel
ndít a Magyar
és a TIT buda

AZ ÉDES ANYANYELV
most megjelent harmadik számából, amely az előzőekhez hasonlóan változatos tartalmú, a többi közt az ifjúság beszédkultúrájával foglalkozó cikkeket emeljük ki.

film" címmel.

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM gazdag programmal várja az érdeklődőket az év hátralevő hónapjaiban is. A kiállítások mellett továbbra is szervez múzeumi délelőttöket, szabadidős foglalkozásokat és múzeumi órákat általános iskolásoknak. A középiskolások számára pedig új-

Hartl Éva: Kőszegi részlet

Hartl Éva, festő, pedagógus

A kőszegi művésztelepre harmincan érkeztek az idén, melyet a Pedagógusok Szakszervezete Közp. Vezetősége szervez. – Itt van például Karczagi Emőke, Pécsről-ő főiskolás és Hartl Éva Egerből.

Szakály Éva: A művésztelepen: pedagógusok ecsettel.
Vas Népe, 1983. júl. 21.

MDK

Hartl János
első kupola boriték

Bpesti Szt.István-templom. Épitő Ipar. 1905.
nov. 2o. 391-94 l. képek.

Hartl Jakab, harangöntőmester,
1518., Bártfán dolgozott.

Tört. Tár
1884., 542.
Abel: Műtörténeti adatok.

MDK

Hartl János

kőfaragó munkák

A szt. István tpl megnyitása. Vállalkozók Közl. 1905.nov. 22. 3-5.l.

Hartl János

Kőfaragó

Hartl János †, az első kupolaborítékot.
t. i. a 1868 ~~előtt~~
Eit

Thold Orbán Imre. A bpesti szent István templom. Bpest 1905. → 53. l

Saftleven (Lafs-Leven) Cornel
Állatvásár 102 (1005) 138 (981), 4303 (912). — B
lang belseje 456 (648), 1105 (37).

Hartl János kőfaragó az 1860-as években Pesten, ahol ő készítette a lipótvárosi sz. István templom első kupolaboritékát. (Thold – Orbán J., A budapesti sz. István-templom. Bp 1905 53. l.)

~~Bronzkori gombok IX. 74.~~

HARTL, Jozef, pozsonyi könüvenegért

J. H., Maurergesell, 9 éves fia meghalt. (1843, 488 l)

—

U. az, 8 hónapos lánya meghalt. (1844, 263 l)

—

U. az, 9 napos lánya meghalt. (1843, 112 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Hartfl Zakab

harangontó!

1518 – bom egy harangot ont a bártfaiak részére. Lehet, hogy bártfai származásu volt, azidétt Kazimirczben tartozkodott. (Kármér, Kassa mellett?)

Abel Jenő, Műtörténeti adatok a XV és XVI. századból. Történelmi Tár. 1884. évf. 531, l. és 542. l.

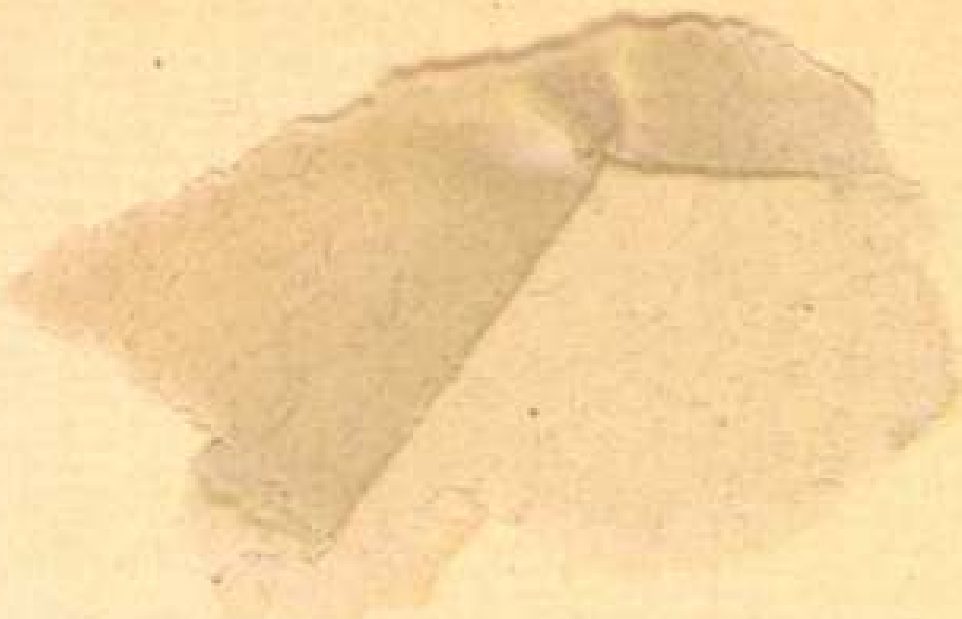

Arzt Károly

festő

Ylartll Jakab harangöntő. A bártfaiak részére 1578. egy harangot öntött. Ez időben Kazimirben (Rassa mellett?) tartózkodott. (Ábel J.: Tört. Tár. 1884. 531, 542. l.)

~~Bronz sobrocska, római VI. 130.~~

~~Öblö V. 33~~

Hartl Lambert

ötvös

Gentmüeml.

69. l.

1777-1793

Urmuhadója (1800) pesti Tarázv. Engl

Vorstand des Kunsthistorischen Institutes des Bundesdenkmalamtes.

Wien.
VIII. Auerspergstrasse 1.

Hochverehrter Herr Professor!

Mit Bezugnahme auf Ihr wertes Schreiben vom 9. Dezember d. J. teile ich Ihnen mit, dass die ungarische Landeskommission der Baudenkmäler das 1. Heft der neuen vom Bundesdenkmalamte Wien herausgegebenen Zeitschrift für Denkmalpflege dankend erhielt. Der reiche Inhalt des Heftes und die rühmliche Zahl der mitarbeitenden Gelehrten begründen die schönste Hoffnung für Gedeihen des wichtigen wissenschaftlichen Unternehmens. Die ungarische Landeskommission der Baudenkmäler begrüsst es herzlichst und indem sie den grössten Wert darauf legt, dass die alten Beziehungen mit der wegweisenden Denkmalpflege der deutschen Länder nicht nur

Hartl, Lambert

ötvös.

Pest 1777 - 1793

Horváth, Dr Heinrich:

Pester Goldschmiede-Barokk.

A Műgyűjtő

1931. 5. sz. 133-1.

Hartl Lambert

anonymus

Post 1777 - 1793

Horváth - Szentpéteri

253. l.

Hartl Lambert

ötvös

1777 febr. 22 Pest.

Magyaróvári ötvösök 18 l.

Lelet, esztergomi VI. 132.

Hartl Lambert.

ötv.

l.

Königsötvej 73.l

484.7

F. A. Kaulbach

Hartl Lambert

pesti ötvös

l.

Schoenterézvárosi

10. tábla
14. tábla

15. lap

800

balra nézve. Teje elől kopasz, s ~~[illegible]~~
ajuszt és körszakált hord. Nyakkendője
ort mellénye s lehajtott gallérú kabátja pe-
ata a recés talapzat felett:
SUTH"

29.8
ssága ~~[illegible]~~ cm.
ki ereklyemuzeumból. 107/95.

107/95.

Hartl Lambert

ötvös Pest

Kőmagyötvy 73. l.

I. 131

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....l.

Név: Hartl Lambertus

Foglalkozás: arszgrüves

Szárm. hely: Pest

Hitfelekezet: R. k. Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1777 II 22

A polgárjogért fizetett összeg forintban: H

HARTL LAMBERT

pesti ötvös mester a XVII. század végén.

Budapest régiségei XIX. évf. 1959 237. l.

Hartl (Härtl) Lambert Pest

(Valószínűleg azonos Lamprecht bécsi ötvössel.) 1764—65-ben említik először. Tanult Hillebrant Károlynál 1765. V. 18-tól. 1777. január 30-án a pesti ötvöscéh mestere. 1777. febr. 22-én pesti polgárjogot nyer. 1792. decemberben mesterjogát eladja legényének, Nagerl (Negerle) Péternek. 1793-ban hamis hitelesítő bélyegzőit a céh megsemmisíti. 1774-ben Egerben kér letelepedési engedélyt. Neve 1796—1805 között szerepel Egerben, a Maczky Valér utca 3—5. számú házban lakik. *Inasa:* 1780. X. 31. Zaih Tádé 6 évre. *Legénye:* Negerle Péter 1793-ig.

Pest-Buda 1977

III. 270. p.; Heves megye muchlicker; A. B.: 4.; 10a. p. Dombi.

Hause (Hauser) József Pest. Ar.

Szül.: 1792. Prága. Említve 1831—1864-ig. 1832. XII. 8-án mutatta be remekrajzát. 1836. VI. 1. pesti polgár. Műhelye 1842-ben a Schlangengasseban volt. *Inasa:* 1833. III. 12. Patits Ferenc 6 évre; 1833. VIII. Holdman Károly; 1836. IX. Pukkart János; 1841. X. 4. Kraus Ferenc; 1841. VI. 1. Schönwiesner Károly; 1844. IV. 10. Bajer Ferenc 5 évre; 1846. I. 1. Bemmer Ágost; 1847. V. 22. fia (?) Alajos; 1851. IV. 6. Aldenburger.

Művei:

LH 256	 111	„G“ 194	Gyertyatartópár 1778—1781 között 1936-ban a Nemz. M.-ban. Lappang
	 119(?)	„L“ 199(?)	Kanna 1795 körül Egykor Árokalján magángyűjteményben. Lappang
		IB 179	Monstrancia, ar. ezüst Felirat: „Gemacht Lambertus Hartl Aº 1800.“ 1800 Bp. terézvárosi templom
		IB 179	Tálca Egri érseki kápolna
		IB 179	Szenteltvíz-merő kanál Egri érseki kápolna
		IB 179	Cukorszóró Magántulajdon
		IB 179	Fogadalmi tárgyak Egri volt Minorita templom Madonna-képén

Irodalom:

Bp. Tört. M. Haubt-Protocol 1777. I. 30., 1793. BFL a pesti arany- és ezüstműves céh vegyes iratok; Schoen; Kapossy; Kőszeghy; Horváth H.: I. 250. p.; Patakyné III. 270. p.; Heves megye műemlékei; A. B.: 4., 10a. p. Dombi.

173

Füleskanna
1865
Bp. Tört. M.

174

Ezüstfeszület
1866
Pesti Szent Rókus kápolna

176

Ostyatartó felirattal
1868 (?)
Sámsonházi ev. templom

Irodalom:
BFL IX/14. Meister-Buch 1836. III. 9.; Horváth H.: I. 250. p.; Mihalik: I. 33, 3. p.; Wegweiser 1839—1852.; Expos: 1934., 1935. 118, 123, 130, 136, 150, 151.; Kőszeghy; Bp. Műemlékei: I.; Nógrád megye műemlékei; Patakyné: II. 210—211. p.; Schoen: Bp. kórházainak és emberbaráti intézményeinek kápolnái. Bp. 1940. 28. p.; M. Nemz. M.; Bp. Tört. M.; Iparm. M.; A. B.: 37a. p.; Földes.

Halisch (Hawlitsch) József — Pest. Ar.

Említve 1851-ben. Műhelye 1851-ben a Schlangengasse 423-ban volt.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Horváth H.: I. 250. p.; Wegweiser 1851.

Haller Gyula — Pest. Ar.

1842. V. 1. Heuffel András inasa.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Horváth H.: I. 251. p.; A. B.: 45. p.

Pest

HARTL, Mathias, pozsonyi kőműveszegéd

M. H. Maurergesell, 4 és fél éves fia meghalt.
(1769, 39. szám, 4l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

HARTL, Sebastian, pozsonyi könyvkötőmester

S. H., bürgerl. Buchbinder, katonát állít. (1796, 894 l.)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Poszony. 1765. Landerer Mátyás, könyvnyomtató.

Pressburger Zeitung

1765, 95. sz.

Hartl Mátyás, kőművessegéd,
1765, Pozsony.

Pressburger Zeitung
1765, 95. sz.

Ø Hartl Rezső

Jómodu családból szár-
mazott, szobrásztalentum,
de megszökött hazulról és
betörő lett. A gyűjtőfogházban
sokáig ült és ma is
őrzik ott azokat a szép szob-
rokat és apróságokat, ami-
ket unalmában készített.
Strobl mester iskolájából
szökött meg annak idején.

irod

Kiszekerült betörők. Pesti
Hirlap 1910. nov. 11.

U. 195 -

Hartl Rezső

nobrán

U. 195.

Betörő lett.

Neu Eckl.

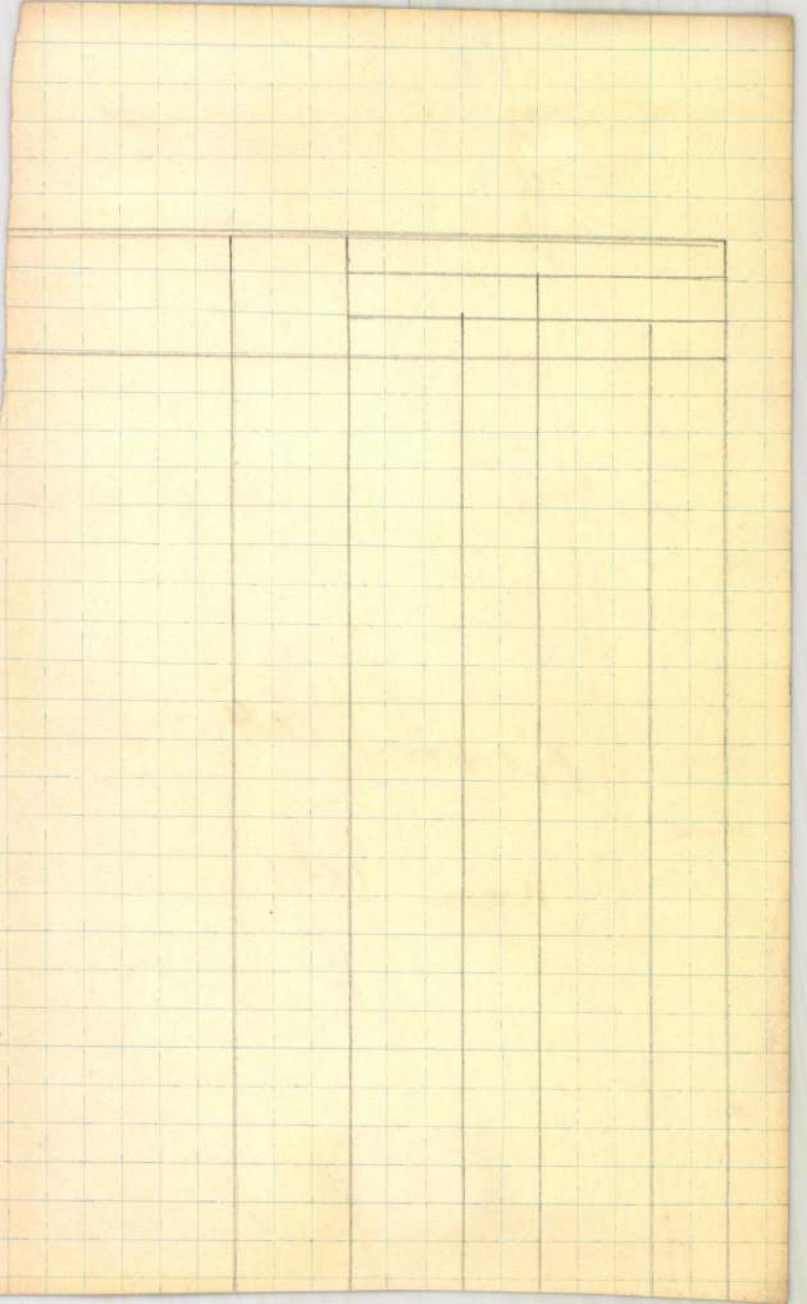

M.D.K.

Hartl Lampert, pesti aranyműves

Pesten 1777-ben céh mester.
Egerben 1794-ben polgárjogot nyert
és letelepedett. Működése 1796-
tól 1805-ig kimutatható itt.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsányi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

337. old.

M.D.K.

Hartl Lambert. crüstnüver

részére Eszterházy bécsi ügyvőkének jelentésére, – akkor csak Lamprecht argentifaber néven – 1764-ben 3700 ft-t utaltak ki különféle munkákra. Hartl néven 1777-ben jelenik meg Pesten s ill. működik 1793-ig. 1794-ben Egerben kér letelepedési engedélyt.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

266 old.
+ 337. "

HARTL Lambert ötvös —+ Lambert ötvös. Egerben Maczky Valér u.3/5.sz.házban lakik /hrsz.287, 288./ 1805-től.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

HARTL LAMPERT pesti aranymüves. Egerben 1794-ben polgárjogot és letelepedési engedlyt kér. 1796-1805-ig szerepel az adókönyvekben, a város II. negyedének 4. fertályában lakik, háza és szőlője van. 1800-ban az összeirásban ötvösként emlitik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

MDK

Hartl Lambert

Nagymező utca. Terézvárosi r.k.pléb.templom urmutatója, 1800

GenZakBpest. Bp. müeml. jellegü ép. jegyz. 1949. 59. l.

M.D.K.

Hartl Lambert ötvösmester

1777-1793-ig a pesti ötvöscéh tagja.

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18. Jahrhundert.
Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.

272. old

MDK

Hartl Lambert

Urmutató, Pest. 1800.

A terézvárosi r.k. plébániatemplomben /Nagymező utca/.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 141.l.

Ø Hartleben C. A

Pest felülről. Rajz.
Hartleben C. A.
28 X 17.5 cm. Bedő
Rezső tulajdona.

Kremmegi Bp. 71. l

Tévedés lesz, mert
fenti csak kiadó volt.

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gula
min. titkár ismerős

Budapest

Lenke

Pest felülröl. Rajz. Hartleben C. A.

28 x 17·5 cm,

Bedö Rezsö tul.

Kr. ②. 305.

Hartleben C. A.

Hartleben

litogr.

lind

Lay Bpestiparmurkiall

62. l.

LÓR

GYÜJ

M

Felelős kiadó: Fränkel József. Európa nyomda

MDK

Hartleben Adolf.

könyvkiadó

visszavonulásával megszűnik az Europa zerte ismert „A Hartleben és Comp. Pest-Wien-Leipzig cég, mely zerény kezdetből fejlődött ki nálunk Budapesten, illelve Budán a jelen zázad elején és idővel a bécsi és lipcsei könyvpiacok egyik elsőrangú kiadó cége lett.

—: Vegyesek. Hartleben Adolf Grafikai Szemle 1892. 10.-166 l

MDK

Hartlné Kecskés Riza

Tanulmányfej I. o.f

Tanulmányfej, II."

Pécsi KépzőműV. és MűBar. Társ. kiáll. 1933.

jun. 29 l.

ML

.08-

.

zonos.

odik fele/: olasz v. francia származá-

MDK

Hartlné Kecskés Riza

Pünkösdi Rózsák, of.

Ősz i szinek a Pius körül, paszt.

Pécsi Képzőműv. és Műbar. Társ. kiáll. 1935.
jun. 29 l.

rogio da Milanoval

Ambrus /14.sz. m
su

HARTMADER, Joseph Töfaragó

(1752-57)

KOPPÁNY Tibor: A Balaton környékének
műemlékei. Bp. : OMvH, 1993 50.

Sárosi Bálint 117
Sárvári Márta 117, 260, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 375, 405, 422, 424, 1749
Sárváry Katalin 2600
Sáry István 1263
Sas Péter 2362
Sass Ervin 1058
Sass Géza 2601
Sass István 1058
Sauvage, Jean Pierre 1216
Savulescu, Constantin 1418
Schaár Erzsébet 533, 1773
Schäffer Judit 2602
Scheiber Hugó 1580
Scheiber Sándor 141, 632
Schemper-Sparholz, Ingeborg 1092
Schéner Mihály 2720, 2748
Schenk Lea 1891
Scherer, Anton 132
Schick, Hans Christian 203
Schildmayer Ferenc 1328
Schillerová, Jana 698
Schirmer, Lias 344
Schlégl István 2469
Schlieder, Wolfgang 742
Schmeller-Kitt, Adelheid 302
Schmidt Béla 1953
Schmidt, Friedrich von 1332
Schmitthenner, Paul 1329
Schneider Károly 1444
Schneller István 91, 92
Scholz Erik 2603
Schöffer, Nicolas 2604
Schönberger Armand 1581, 2605

Hartmader József, kőfaragó

Keszthelyen közös sirkő alatt fekszik 1757-1775 között elhunyt 4 kőfaragó. O és Holeck Ferenc, Schluger Antal és Naderer Tamás. A temető egyik legszebb fájdalmas Krisztus alakjával diszitett sirban. 345.old

Pécsely Piroska: Egy szentmargitai kőfaragó családja Keszthelyen 345.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XV. 1961. Sopron

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Hartmader József, kőfaragó

Lehetséges, hogy az ő keze alól került ki Keszthelyen az 1749-ben készült Nepomuki Szt. János és az ~~XXXX~~ 1772-ben készült Szt. Florian szobor. Siremlékével rokon. 345. old

Pécsely Piroska: Egy szentmargitai kőfaragó család Keszthelyen 345. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XV. 1961. Sopron

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Mdk

Hartmadar József, Schluger Antal
Váderer Tamás, Holesk Ferenc
Kőfaragók

Fájdalmas Krisztust ábrázoló barokk
síremlékük 1775-ből

115. Rep

Temető
Keszthely Műemlékei 1962, 135. l.

HARTMANN, pénzverőmester

1545. május 6-án Hartmann pénzverőmester részére adott utasitás az osztrák rajnai forint aranytartalmát 18 karát 4 grănre szállitja le./O.7639/. 13.old.

DR. KUPA MIHÁLY: Pénzrendszereink áttekintése 1526 óta. 8.old.

AZ ÉREM. A M.R.M. és Éremtani Társ. folyóirata. XXIV. évf. 1968. 43-44. szá. Bp.

Hartmann

nürnbergi mester építette a budavári palota vízvezetékét és szivattyúját 1416-ban.

z.l.: Középkori diszkutak Budán.

Budapest, 1972. 6. sz. 22-25. 1.

Hartmann Antal

Az esztergomi Tanácsház (Bottyán-ház) udvarának részlete. (fénykép.)

Zolnay László – Lettrich Edit: Esztergom. h.n., é.n. – 295 l., 162 t. (Panoráma.) 225. l.

Hartmann Antal

épitette 1778-ban az Esztergom, Bottyán János utca 1. számú, egyemeletes iskolát. Óratornyát (ma a Tanácsház bal szárnyán), 1779-ben Schaden Lukács építész tervezte.

Zolnay Sándó – Lettrich Edit: Esztergom.
h.n., é.n. – 295 l., 162 t. (Panoráma..)
231. l.

Hartmann Antal

18. századi esztergomi építőművész épi-
tetta az Esztergom, Széchenyi tér
műemlékei csoportjának mértéktartó
épületeit

Zolnay László - Lettrich Edit: Esztergom.
h.n., é.n. - 295 l., 162 t. (Panoráma)
- 96. l.

Hartmann Antal

által az entergomi Bottyán-házon végrehajtott átépítés érdekessége, hogy a földszint 5-5 ívből álló árkádjára 6-6 tengelyes megoldást alkalmaztok anélkül, hogy az aszimetria zavaró lenne. A hosásíves főkapu felett hullámos alaprajzú kőerkély, fonatos dívű faragott mellvéddel. A főkapu mellett két félhöríves fülke, az egyhori örség „könyöklői".

Zolnay László – Lettrich Edit: Entergom. h.n., é.n. – 295 l., 162 t. (Panoráma..) 228. l.

Hartmann Antal

építén hajtotta végre az esztergomi ú.n. Bottyán-ház átépítését. (Széchenyi tér 1., ma a Városi Tanács épülete). Az egyemeletes, mansárdtetős, tömör pilléreken nyugvó barokkozi ~~lábás~~ lábas-ház homlokzatának timpanonjában Esztergom városcimere és az 1773-as érmám látható. (utóbbi az átépítés befejezésének időpontját jelöli).

Zolnay Lánló – Lettrich Edit: Esztergom. h.n., é.n. – 295 l., 162 t. (Panoráma.) 227–228. l.

Hartmann Antal

épitette az Esztergom, Deák Ferenc utca 3. sz. alatti egyemeletes barokk lakóházat 1767-ben. Közelmultban helyreállították.

Zolnay László - Lettrich Edit: Esztergom. h.n., é.n. - 295 l., 162 t. (Panoráma.) 234. l.

Hartmann nürnbergi vízmester.

A mai Gbl Miklós tér helyén állt Vízibástyájába a vízmester egy kaposómalmos meghajtású vízszivattyút épített. Művével 1416-ra készült el.

Galuzy Károly: Búcsú a középkor Budájától.

Budapest, 19[illegible]. jan.

Hartmann mester

nürnbergi építén készítette az első budai vízmüvet 1416-ban

/s.l./: Régi idők első emberei.
Budapest, 1971. 4. sz. 48. l.

Hartmann, festőm. MDK

a kitünő állatfestő „egy Újbirkás" képpel szerepel.

A Pécsi Müvészek és Mübarátok Társaságának tagjai jöttek Veszprémbe és állitották ki képeiket.

Pécsi festőmüvészek kiállitása. - Veszprémi Hirlap. 1943. febr.3.

Hartmann

MDK

Repr:Budavára 1470 előtt

/fametszet Hartmann-Schedel: Liber cronicarum c. művéből/

12.o. 1 kép.

Csemegi: Budavári. XVI. 1955.

Hartmann MDK

kőfaragó

Erdélyi Muzeum 1933.446-461.o.
Biró József: A kolozsvári Bánffy-palota.

Hartmann MDK

"A budavári főtemplom 1470 előtt"

/Hartmann-Schedel fametszetének részlete/.

17.o. 5. ~~Kép~~! kép.

Csemegi : Budavári. 1955.

Hartmann Ágnes, [amatőr képzőművén]

L: Varga Ildikó

Molnár Gabriella: Fiatal édesanyák klubja 2.

Esti Hírlap Bp. 1982 jan. 7.

Hartmann Antal esztergomi épitőmester MDK

A Mária Terézia féle vártemplom építkezését
vezette

Pálinkás László: Esztergom XVIII. su.i müv. emlékei. Bp. 1937. 53 l-

Hartmann "ntal épitész M.D.K.

Pálinkás László a Gróh-házzal és a Tanácsházzal közös stilusjegyek alapján neki tulajdonitja a Fogarassy-Obermayer-ház /Deák Ferenc u. 3. / épitését.

repr.

B. Wallon Emma: Az esztergomi Széchenyi tér. Bp. 19

24.25.1.

Hartmann Antal épitész M.D.K.

Esztergomban sokat foglalkoztatott mester.

Neki tulajdonitható a Széchenyi tér 7. számu kis rokokó palota.

repr.

B. Wallen Emma: Az esztergomi Széchenyi tér Bp. 1963

21., 23.1.

Hartmann Antal épitész M.D.K.

Az esztergomi Tanácsház Bottyán János utcai szárnya, egykori jezsuita gimnázium. /1778/

Tornyát Schaden L. és Kirchhoffer A .emelte.

B. Wallen Emma: Az esztergomi Széchenyi tér.
Bp. 1963. 34.l.

Hartmann Antal építész M.D.K.

Az esztergomi Tanácsház tervezésével kapcsolatban legtöbbször sz ő nevével találkozunk

B. Wallen Emma: Az esztergomi Széchenyi tér Bp. 19
32.l.

MDK

Hartmann Antal, edényfestö

1890-töl összesen kb. 56 éve a Zsolnay gyár dolgozója.

/ Az 1949. ápr.12.-i kimutatás szerint 56 éve./

Nikelszky Géza beszámolója Dr.Szentiványi Gyulának:
A Zsolnay gyár müvészei és kivitelezöi.
Pécs. 1948.nov.16.

MDK

Hartmann Antal, edényfestö.

189o-töl össz.kb. 56 évig dolg itt.

Nikolszky Géza: A Zsolnay gyár művészei és kivitelezöi. Péc.1949.ápr.12.

MDK

Hartmann /Hortmann/ Antal
építőmester

Pálinkás László: Esztergom XVIII.s ázadi müvészeti emlékei. Bp. 1937.63-76.o.

MDK

Hartmann Antal

Edényfestő a Zsolnay-gyárban.

a "Tutenkamen" figurális rajzok kivitelezője.

46.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Hartmann A.

MK

Porcelánfestő

Szül: Oslava 1878

A Zsolnay gyárba lépett: 1890

74.o. 16. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

K. D. U.

HARTMANN A. építész

Esztergom, Bottyán J. u. 1. iskola

(178)

Gerő László: Építészeti skiccek

Bp. 1957.

92. C

K. D. K.

HARTMANN A. épített

Esztergom, Városi Tanácsháza

(1770 - 1773)

Gerő László: Építészeti tükrök

Bp. 1957. 92. l.

M. D. K.

HARTMANN A. építész

Esztergom ~~Johai u. 1.~~ Széchenyi tér 7. Egyemeletes lakóház (1768)

Gerő László: Magyar építészet haladó hagyományai Bp. 1951. 45. l.

M. D. K.

HARTMANN A. épélen

Esztergom Városháza (1729) Bottyán János palotájának átalakítása (1770-73)

Gerő László: Magyar építészet boladó hagyományai Bp. 1951. 34. e.

Hartmann Antal

MIK

eozin edényfestő

A Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött

1890.

66.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

MDK

Hartmann Antal esztergomi épitőmester

Pálinkás L: Esztergom XVIII.sz.-i müvészeti emlékei. Bp., 1937. 5-8 l.

K. D. K.

HARTMANN Antal építész

Esztergomi mester

Magyar építészet, Bp. 1954. 24. l.

Hartmann A

A vár hegyen 1768-71 lázt ~~meg~~ az ö veretése alatt épült meg az egytornyos, Terentkejós tpl.

Zádor Anna: Az esztergomi főszékesegyház
Bp Corvina 1970 6. old

Hartmann A.

a másolatában fennmaradt tervvázlat érzékelteti a tervezett építkezés legfőbb jellegzetességeit.

Zádor Anna: Az esztergomi főszékesegyház
Bp Corvina 1970 5. old

Hartmann Antal

Kőfaragó. Született Kolozsvárott 1773. március 31-én; meghalt 1821 előtt. 1798-1811: a Toldalagi-Kopda ház kőfaragó munkájának egy részét végzi.

B. Nagy Margit: Renaszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970. 304 l.

Hartmann Antal

1798-99: Kolozsvár, a Teleki ház hiányzó kőfaragó munkája: erkélytartó oszlopok, urnák, felső párkány. 1804: Marosvásárhely: Kendeffy ház, 25 szekérnél több faragott követ képzit.

B. Nagy Margit: Renezánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970. 304 l.

Hartmann Antal

1805: Koronka. Toldalagi kastély, kőfaragó munka. 1808. Kolozsvár, Bethlen Pálnénak dolgozott. 1809–1811. Uo. Wesselényi ház: erkély és urna. 1813. uo ifj. Majer Ignác kőműves pallérral dolgozott. B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970. 304 l.

Hartmann Antal építén M.D.K.

Alakitotta át 1770-73 között Esztergomban Bottyán János házát. Ma városi tanácsház.
A Gróh v. Szerencsés ház (u.o.) valószínüleg az ő műve. 1768 körül. Széchenyi tér 7.

Genth. Müeml. 1959 I. 88

M.D.K.

Hartmann Antal épitén

1778-79 ben épitette az esztergomi gimnazium épületét, Bottyán János u 1.

Genth. Müeml. 1959 I. 84

M. O. L.

HARTMANN Antal kőfaragó

~~HARTMANN Antal kőfaragó szobrász és festő~~

Szül. 1773.

1788 - 1789. Kolozsvár, Toldalagi - Korda.
házon dolgozott

1798 - 1799. Kolozsvár, Teleki - palotán
dolgozott

Aggházy: Barokk szobrászat ... Bp. 1953.
I. 207. l.
II. 146. l.

Hartman Antal építész M.D.K.

1767 ben építette az esztergomi
Obermayer házat. Deák Ferenc u. 3.

Gerth. Müem. 1955 I. 85

le. D. K.

HARTMANN által épített

Esztergom. Iskola. (A Városi Tanács-
ház balszárnya), 1778.

Magyar építészet. Bp. 1954. 74. l.

M. D. K.

HARTMANN Antal építész

Esztergom: Városi Tanácsház (Bottyán János palotája) átalakítása, 1770-1773.

Magyar építészet. Bp. 1954. 74. l.

M.D.K.

HARTMANN által épített

Esztergom. Széchenyi-tér 7. Emeletes lakóház (Groh- v. Szerecsen-ház), 1768.

Magyar építészet. Bp. 1954. 86. l.

Hartmann Antal építén M.D.K.

Entergom, Deák Ferenc u. 3. lakóház
1767 ből

A városi tanácsháza (Vak Bottyán háza) homlokzatát 1770-73 között H.-H. tervei szerint alakítják át.
Valószínűleg ő építette a Széchenyi tér 7. n. lakóházat 1768 körül

Entergom műemlékei és városképi vizsgálata. Bp. 1951, 9, 14, 15

Hartman Antal építén M.D.K.

Esztergomban dolgozott a 18. század ban.

Bottyán János u. 1. Iskola épülete. 1778 ból

Esztergom városképi és műemléki vizsgálata. Bp. 1951 12, 7,

Hartmann Rudolf

pécsi állatfestő

Részt vett az alábbi kiállításon

Veszprémi Hírlap

1943. febr. 3.

(Pécsi festőművészek kiállítása [Veszprémben]).

Hartmann Antal

Kolozsvári kőfaragó

XVIII-a.

l.

Arch. Ert. 1934

126, 127. l.

Csonkfü, római VIII. 148.

Hartmann Antal

Kőfarajó 1798

l.

Birógernyeszegi

91. l.

U. a.: A kolozsvári
Bánfy-palota
Erd. Muz. 1933.

453, 454. l

Hartmann Antal

Kolozsvári Kőfaragó

1799

d.

Bürgermeisteri

23. l. 1938

91

Gyula.

A bástyákkal megerősite
egy katona áll, ki bal kezéve
látszik. Felirata a mondatsza
tól tartott rojtos draperián

GYVLA

fölül jobbra: 30.
alól középütt: p.
a lap hátán pedig német nyomt

Rm., mér. a vk. 16.

131-91-72

Hartmann-Antal építén M.D.K.

az esztergomi polgári-városi építészet vezető mestere

„... az egykori Török generális háza, a Gróf Sándor ház, Groh-vagy Szerencsés ház, Obermayer-ház, Vencések rendháza együtt alakítják ki Esztergom 18. szarad második felének városmagját."

dr Kardoss György: A magyar barokk és zopf építészet rövid összefoglalása. Mérnöki Továbbképző Intézet előadás-sorozatából. M. 19

16. l.

HARTMANN Antal (1741-1791) építész

PROKOPPNÉ Stengl Marianna: Esztergom-Belváros : Műemléki sóta. Esztergom : Gran Tours, 1993
42-43.

MDK

Hartmann Anton magister muratiorum

/Barkóczy primás alatt./

AHA.1956.Tom.III. Fasc.1-4. 27.l.- Balogh:La capella Bakócz di Esztergom. 1-198.l.

MDK

Hartmann Anton

az esztergomi érőd és katedrális rajza.

1763-65.

/repr./

AHA.1956.Tom.III. Fasc.1-4. 32.l. - Balogh: La capella Bakócz di Esztergom. 1-198.l.

Hartmann Anton építőmester MDK

Repr: Tervrajz az esztergomi uj székesegyházhoz és akörnyező épületekhez.
Anton Hartmann másolata Franz Anton Hillebrandt után. 1764. Eszterg. Főszékesegyház. Mintaterem.

21.kép. v.ö. 16. o. és 114.o.

Balogh Jolán: Bakócz kápolna

Barkócz primás megbizásából felvételi rajzot készitett a Szent Adalbert székesegyház alapfalairól (1763-65). Talán erről készült Schmid kőrajza. 17.o. (repr. J.Schmid kőrajza. 20.kép)

V.ö. 116.o.

~~////~~ Hartmann , Anton építőmester MDK

Repr: Az esztergomi vár és benne a Sz Adalbert székesegyház alaprajza. Csintalan J. kőnyomata Anton Hartmann felvételi rajzai(1763-65) után.
25. kép
A kép leirása. 116.o.

Balogh Jolán: Bakócz kápolna

M. D. K.

HARTMANN Antal életéről

Esztergom.

Esztergom Obernayer-ház (1769)
" Városháza (1770 – 1773)
" Gimnáziuma (1778)

Genthon István: Az egri líceum 8. l.

re. D. K.

HARTMANN Antal építész

Esztergom:

Bottyán-ház (ma Városi Tanácsház)

pomlokzata 1770-73. (144-145. kép)

Gyrák vagy Szerencsés ház (~~Bottyán~~ Széchenyi ~~Tomos~~ tér 7. sz.) (?) 1768 körül. (147. kép)

Esztergom. Bottyán J. u. 1. sz. (Tanácsháza) 1778.

Dercsényi Dezső - Zolnay László: Esztergom

Bp. 1956. 85. l.

H. D. A.

HARTMANN Antal építőmester

Esztergom Bottyán-ház

" Mai Széchenyi tér városközpontjá-
nak megépítése XVIII sz

Dercsényi Dezső – Tolnay László: Esztergom Bp. 1956.
42.,

Hartmann Antal

esztergomi cpilesz

XVIII-ik

irod.

Csem Pálinkás Esztergom

74. l

Cannevale és Hillebrandt dánitvére

Hartmann Antal

1761-ből áll. bizty.

gróf Barkóczy primás

építőmestere.

1767-ből a kamara

épitkeresiét vezeti Esztergban

dót, előzőleg is dolg. mária várban

Hillebrandt mellett, a szérescsárán tervek

kel kapcsolatban.

Fox III. Béla

IV. l.

Palmirás szer.

ő terverte az esztergi-i

Vak Bottyán-kuria átalakítását

1755 k. és az egitk vezetésében is vezető szerepet vitt

HELYSÉG

ZÁGON.

VÁRMEGYE

Háromszék.

SZAKCSOPORT

KOR

MÉRET

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

TÁRGY

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS)

FÉNYKÉP, RAJZ

Hartmann Antal

épitess

Gentmüeul

302, 303 (többr.),
304. l.

pengőt folyósithatok, mely
a hivatalos órák alatt az a
ta ellenében felvehető.-

Hartmann Antal

épített

Esztergom 1787

l.

Gerő László: Meg-

előző műemlék

védelem. Bp.

1950. 3. l.

ábrával

ok
bizottságának

Budapest.

várromokhoz vezető sétautak karbantar-
adóhivatalnál 1908 évre felvett 60 korona
ásáról szóló és 4 drb. okmánnyal sze-
amozás és felülvizsgáltatás végéből be-
lmentvény megadását. –

Hartmann Antal

épitéz

1763

l.

Lepold-Homor-Esztergom

37. l.

Lepold-Lippay-Esztergom

15. l. 90. l.

A növény neve: Ciklámen

Hartmann Antal

esztergomi építőmester

Városháza
gimnázium (1778-79)
Grok (termics) ház
tréch. tér 7)

Láid

Pálmkas (1767-70 cöcle) László

Esztergom XVIII. századi
Minvészeti emlékei.
Apest, 1937 6. l.

53

63, 64, 66, 67
70-76

Hartmann Antal

esztergomi építőmester

XVIII. sz.

Hillebrandt A. F. tervei alapja ~~[illegible]~~ épitette az esztergomi vár-beli Mária Terézia templomot, melyet 1771-ben fejezték be.

Palinkás László

Esztergom XVIII. századi művészeti emlékei

Brext, 1937. 53. l.

~~TÁRGYMUTATÓ~~

A szóban forgó (esztergomi várbeli Mária-Terézia templomot ~~el~~ a XIX. században ~~[illegible]~~ lebontottáki

VÁSÁRLÁSI SZABÁLYOK.

Az összes kiállító művészeket kötelezték utolsó s
áraik kitírására, ennek folytán a kifüggesztett eladási ár
semminemű engedmények nem tehetők.

Ezen eladási árak minden terem sarkában vagy bejárata n
kifüggesztvék. *Az eladásokat Lesskó János műtárnok é*
lyettese Szarvasi Kornélia titk. hiv. tisztviselő intézi. Az ír
adandó vételbejelentések záros határidőn belül feltétlen fiz
köteleznek. A vételár $^1/_4$-e a vásárlás aláírásakor; $^3/_4$-e
legkésőbb a tárlat bezárásáig fizetendő meg.

Az összes műtárgyak csakis tűzkár ellen vannak biztosí

A megvásárolt műtárgyakat a Társulat a Szépművészeti
zeum helyiségében köteles átadni. A házhoz szállítás, cso
lás, biztosítás, írásbeli rendelkezés alapján, feltétlenül a m
tulajdonosát terheli. A Társulat felelőssége a műtárgy átadá
illetve a Múzeumból történt elszállításával feltétlenül megs

A Képzőművészeti Tá
Igazgatósága.

Hartmann

nürnbergi csökovács. 1414-16 között luxemburgi Zsigmond megbízásából épitette a mai Ybl Miklós tér helyén állott vízművet (nivallyúval működött, ólomcsövekben vezette a vizet a középkori palota szapérudvarának natornáskútjába).

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 214 kép.

25.1.

Hartmann Antal

1767-ben épített az esztergomi Domonkos megyei levéltárat.

Cseke László: Dunakanyar, Budapest.

1973 139 l

Sol

Hartmann Antal

1768-ban alkotta az esztergomi Bécheyi tér 7. p. a. házat.

Acke László: Dunakanyar, Budapest, 1973. 139 l.

781

Hartmann Antal

tervei szerint épitették az esztergomi

Bottyán J. u. 1. sz. a. házat /1778/.

Csekc László: Dunakanyar, Budapest,

1973 1391

791

HARTMANN, Anton építőmester

a székesegyház alapfalainál végzett feltárásai

Horler Miklós: A Bakócz-kápolna
megmentése.... - Műemlékvédelem
Szemle. 1993/1. 99. ill

MDK

Hartmann Ferenc kőfaragó

Lévai tanitóképző kőfaragómunkái

Versenytárgyalások eredm. Epitő Ipar 190?.aug.1. 282 l.

Hartmann Ferenc, szobrász

a Felvidéken ~~Erdélyben~~, mint oltárfaragó müködött a 18.sz.végén.

A magyarországi művészet története I. 448.l.
Bpest, 1961. II kiadás.

Hartmann Ferenc

szobrász

A Felvidéken faragott oltárokat.

Barokk mester.

A magyarországi mű. tört. I. 299.
Corvina 1970.

Hartmann Ferenc

szobrász XVIII.sz.

LD K

A Felvidéken széleskörü oltárfaragó tevékenységet fejtett ki.

Magy.Müv.Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 404.o.

D Hartmann Irene

festő

1898.

Minsk 1930.84.1

Hartmann Ferenc

képzőművész

l.

Budiparapisk

1933. 34. 32. P.

I. 131

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....I.

Név: Hartman Ferencz

Foglalkozás: rézmüves mester

Szárm. hely: Pest

Hitfelekezet: R. k. - Csal. állapot: hidzos

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1841 IV 20

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 6

MDK

Hartmann Frigyes, Miskolc.

1868. Prof. Georg. Pein-dij.

Bécsi Képzőm. Akad. magyar ösztöndijasainak névsora.
Fleischer, Bécs. 1o4.1.

MDK

Hartmann Frigyes, Miskolc

Haggenmüller-dij 1867

Bécsi képzőm. akadémia magy.ösztönd. névsora
Fleischer Bécs.
105.1.

MDK

Hartmann Frigyes, Miskolc

Prof. Georg Pein-dij 1868

Bécsi képzőm. akadémia megy. ösztönd. névs.
Fleischer Bécs. 1o4. 1.

MDK

Hartmann Frigyes, Miskolc.

1867. Haggenmüller-dij.

Bécsi Képzőm. Akad. magyar ösztöndijasainak névs.
Fleischer, Bécs. 105.1.

M. D. K.

HARTMANN, Fridrich

Vogel alkalmazottja 1802

L. S. Vogel 205.

Hartmann Fülöp

ezüstműves

1824-ben 28 éves

lásd

Fleischer Bécs 49. l.

Hartman Gáspár, puskamüves Besztercebánya, 1634

Kálmán János közlése

222a; 223b; 224b (2); 225a (2, Szent Péter); *226a; 226b; 227a; 227b; 228b; 229a; 229b (2); 230b; 231a; 231b; 232a; 232b; 233a; 233b; 234b* (kékbetű, angyal); *235a* (vörösbetű); *237a; 237b; 238a; 238b; 239b; 240a; 240b; 241b (5); 242a; 242b; 243a; 243b; 244a; 245a; 245b; 246a; 246b; 247a; 247b* (Keresztet tartó Krisztus); *248a; 248b; 249a; 249b (3); 250a; 251a; 251b; 252a; 252b (3); 253a; 254b; 255a (2); 255b (2); 256a; 256b; 257a; 258a (2); 258b; 259a; 259b (2); 260a; 260b (2); 261a; 261b (2); 262a; 262b (2); 263a (2); 263b (2); 264a; 264b (2); 265a (2); 265b (2); 267a (4,* vörösbetű, angyal, lovasok); *267b (3,* férfi, szarvas); *268a (3); 268b* (4, medve); *269a (2); 269b (2); 270a (7); 270b (2); 271a (3); 271b (5); 272a (3); 272b (3); 273a (4); 273b (2); 274a (4); 274b (3); 275a; 275b (7); 276a (4); 276b (3); 277a (4); 277b (2); 278a (2); 278b (3); 279a (2); 279b (7); 280a (3); 280b (4); 281a (3); 281b (4); 282a (2); 282b (2,* kékbetű); *283a (2); 283b (3); 284a (2); 284b (2); 285a (2); 285b (2); 286a (3); 286b (2); 287a (4); 287b (3); 288a (3* két vörösbetű); *288b (3); 289a (4); 289b (2); 290a (3); 290b (4); 291a (4); 291b (3); 292a (3); 292b (3); 293a (2); 303b; 327b; 340a; 342b; 356a; 360a.* Összesen: *667.* (353. és 354. kép.)

1b lap: Kaligrafikus modorban festett kék iniciálé (55×52 mm) belül fehérfejkendős nő mellképe, híg festékkel festve. Hasonló kék, vörös, zöld betűk, levél, férfifej, imádkozó nő, angyal, medve, majom, oroszlán stb., díszítésekkel még a

Hartmann Gáspár

hires pusztamüves

Besztercebánya

1634.

l.

Arch. Ert

1911. 210. l.

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

—

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szálltam szemb
mely a mai veszedelmes külpolitikai he
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a képv
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább kü
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gazd

Én tehát felveszem a harcot, am
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizm

„Istenért, Ki

Hartmann Gáspár

besztercebányai puska-
műves 1634 körül

l.

* Arch. Ért. 1911 - Zio l.

Arch. Ért. 1878. 183. l.

* lásdokv. a
jegyzetet

vagy nálam
Magyar puskaművesség
alatt

ANTIK MEDAILLONOK.

A két felső thyatirai, bronzból. — A két alsó aranymedaillon a bregetioi leletből.

M. D. K.

HARTMANN Gottfried kőfaragó

(1730–1784.)

fl. Ansel kőfaragó apja

Kolozsvár, Bánffy-palotán

Boroghida, Bánffy-kastély kőfaragó

munkáin dolgozott

Aggházy: Barokk szobrocskat ... Bp. 1959.

I. 207. l.

II. 26. o.

Hartmann Gottfried

1777-84: Kolozsvár: Bánffy palota, a kőfaragó munka egy része. XVIII. század második fele. Bonchida: Bánffy kastély, renoválását végzi.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben. Bukarest, 1970. 304 l.

Hartmann Gottfried

(+1789) Köfaragó. Antal apja 1730-ban-pületett. A család Csehországból került Kolozsvárra 1729-ben. 1773.: Hadad, Wesselényi kastély, az épithezés vicepolléra

B. Nagy Margit: Renezánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970. 304 l.

Hartmann Gottfried

- Gindtner Franz vicepallérjá - a hadadi Wesselényi kastélyon dolgozott 1773 körül.

B. Nagy Margit: Renezánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

18 of

Hartmann Gottfried

kőfaragóval együtt dolgozott Blaumann Johann Eberhad a kolozsvári Bánffy palota építkezésénél 1770 körül.

D. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

206/.

Hartmann Gottfried

köfaragó

XVIII. sz

l.

Birógernyeszegi

91. l.

Hartmann Gottfried

kolozsvári kőfaragó

l.

Arch. ÉA. 1934.

126.-l.

~~Csonttü, öskori VIII. 172~~

Hartmann György

Krisztinavárosi antalos

l.

Szokolay ujlaki

62. l.

Hartmann Gottfried

A kolozsvári Bánffy palota és Bonchidán a Bánffy-kastély kőfaragó munkáit végezte a XVIII. sz. közepén. Meghalt kolozsvárt 1784 jul. 20 54 éves korában.

h. 1730

Lood

Birokolozsvárszilikály

25, 26. l.

Lásd bővebben (itt Antalról van szó, nem róla!)

Biró József: A kolozsvári Bánffy-palota és tervező mestere Johann Eberhard Blaumann. Erdélyi Múzeum 1933. 10–12. sz.

Knirr Henrik, Jestö, stb. marad,

1. 405. old.

MDK

Hartmann János Mihály kőmives inas, kőmives legény

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért, 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

Hartmann, Johann
Ehrenfriedt
kolozsvári könyvkötő
l. Magyar Könyvkötő-
Ujság 1910. 1. 2

LYI FOLYÓ ÉRMEK.

lag is külön korszakot képez. A tallérverés birodalmi pénzláb szerint életbe lép. Magyar- háttérbe szorulnak; az ország czímere leg- ıellén alkalmaztatik vagy szűz Máriával együtt Rudolf alatt eltünik szent László képe is s ɔglalja el. Szent László képe többé sohasem

rszágtól. A nemzeti fejedelmek pompás érem- pénzláb szerint. Az éremfajokat — 100, 10, 5, 1

III. Károly alatt is dolgozott még, (nagy szt. Schuler György véstek érmeket (Stainville-ér pedig különféle barátság-érmeket. Pozsonyb Terézia alatt Körmöczön Donner Ignácz, II. I készítettek medáliákat. Ez utóbbiak művészet termékeny volt és számos munkájuk foro Keresztelő-érmeket és naptárérmeket is készít dinánd alatt Bécsben a magyar származású E itthon Fruman A. (Bezerédy-plakett) és Fer (VII. Pius, Hunyadi) készítettek magyar vona lékérmeket. A modern magyar emlékérmek sorozata már e retrospektiv összefoglalás kereté

Sok olyan érmünk van, koronázási czímeres és egyéb alkalmi érmek, melyek itt tek, de mestereiket nem ismerjük. Ilyenek r bányai keresztelő-tallérok 1629-ből és 1643-ból erdélyi fejedelmek medáliái és tíz aranyos, mec menő nagy érmei is. Említenünk kell Varou nolens volens, véste Körmöczön II. Rákóc remek érmeit. — A külföldi mesterek neveit gyar vonatkozású medáliákat véstek, kötele ismerjük itt felsorolni; sok szép és érdekes m volt alkalmunk kiállításunkon gyönyörködni. közül Leone Leoni, A. Fontana, Cesare da

Hartmann Ehrenfriedt

János

Kolozsvárra elvándorolt
könyvkötő levele a
gr. Teleki család levél-
tárában. 1711. máj. 6.

lásd

Erdélyi Múzeum

1942. 772. l. 473. l.
474. l. 475. l.
Életrajzi adatokkal.

A budapesti kir. magy. Pázmány Péter Tudományegyetem művészettörténeti és keresztényrégészeti intézetének dolgozatai.

1. *Péter András:* Árpádházi Szent István, Szent Imre és Szent László a középkori művészetben. 1925. (Kézirat).
2. *Mihalik Sándor:* A kassai dóm Erzsébet-oltára. 1926. (Kézirat).
3. *Stöhr Géza:* Az egyházi ruhák története, különös tekintettel Magyarországra. 1926. (Kézirat).
4. *Genthon István:* Magyar művészek Ausztriában a mohácsi vészig. Budapest, 1927.
5. *Wolf Rózsi:* Gioacchino Pizzoli, a bolognai magyar-illir kollégium freskófestője, Budapest, 1928.
6. *Berkovits Ilona:* A budapesti Egyetemi Könyvtár Dante-kódexe és a XIII. és XIV. századi velencei miniaturafestészet története. Budapest, 1928.
7. *Huszár Lajos:* Körmöcbányai éremvésők és emlékérmek a XVI. és XVII. században. Budapest, 1929.
8. *Ticharich Slava:* A velencei barocchetto festészete. Budapest, 1929.
9. *Edvi-Illés Gyula:* Az esztergomi főszékesegyház, 1822—1869. Budapest, 1929.
10. *Bíró Béla:* Kovács Mihály, 1818—1898. Budapest, 1930.
11. *Boócz Ilona:* Az olasz manierista festészet. Budapest, 1930.

Hartmann E.

festō

l.

Csatkaisoprom müeml

III. 114. l.

M.D.K.

Hartmann János, kassai szobrász

---

művének tulajdonítják — stiluskritikailag — a bélapátfalvai Szt. Imre oltár -(1748), a miskolci Mindszenter főoltára (1744) -, és az egri ex-jezsuita templom Szent Kereszt oltár (1738 k.) plasztikus díszítését.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsányi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

337 old.

HARTMANN János kékfestő. Eger, Dózsa György tér 4.sz. ház /hrsz.471, 474./ tulajdonosa 1810-37 között.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Hatfmon János, ács mester

az egri trinitárius kolostor feloszlatásakor 1785-ben, az épület egyik becsüse, Povolni Jánossal együk.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 335. old.

Hartmann János

Nobrass

Boldogságos Szűz

Kalocsai Nékescsyhár

XIX sz. 2 fele

Iml.

Haynald érsek

állíttatta.

~~Farék, nigethózi VIII. 148.~~

64. *M. Takács Marianna:* A budavári Mátyás-templom. Budapest, 1940.
65. *Ambrózy György:* A magyar csatakép. Budapest, 1940.
66. *Mőbius Izabella:* Deák-Ébner Lajos, 1850—1934. Budapest, 1940.
67. *Radocsay Dénes:* Madarász Viktor, 1830—1917. Budapest, 1941.
68. *Szalay Karola:* A tánc a művészetben. Budapest, 1941.
69. *Szuchy Tibor:* Liptóújvári Ströbl Alajos. Budapest, 1941.
70. *Szántó Irén:* Császár község plébániatemploma. Budapest, 1941.
71. *Garas Klára:* Kracker János Lukács, 1717—1779. Budapest, 1941.
72. *Laurisin Lajos:* A m. kir. Opera. Budapest, 1941.
73. *Pintér Imre:* A kalocsai főszékesegyház 1000—1942. Budapest, 1942.

25. *Voith Pál:* Az egri főszékesegyház Eger, 1934.
26. *Nagy Zoltán:* A magyar litográfia története a XIX. században. Budapest, 1934.
27. *Schanzer Mária:* Mednyánszky. Bp., 1935.
28. *László Gyula:* Adatok az avarkori műipar ókeresztény kapcsolataihoz. Budapest, 1935.
29. *Gerevich László:* A kassai Szent Erzsébet-templom szobrászata a XIV—XVI. században. Budapest, 1935.
30. *Ernst Mihály:* A dunántúli falfestés árpádkori emlékei. Bp., 1935.
31. *Takács Mária:* Jankó János, 1833—1896. Budapest, 1936.
32. *Domanovszky György:* Magyarország egyházi faépítészete. Bereg megye. Budapest, 1936.
33. *Grandpierre Edit:* A kolozsvári Szent Mihály-templom. Bpest, 1936.
34. *Molnár Ernő:* A nagyjenő-tüskevári páloskolostor. Budapest, 1936.
35. *Szőllősi Magda:* Alessandro Tiarini bolognai festő. Bpest, 1936.
36. *Rudnay Gyula:* Warou Dániel körmöcbányai főnésnök. 1674—1729. Budapest, 1936.
37. *Dutka Mária:* Esztergomi gobelinek. Budapest, 1936.
38. *Péter Kornélia:* Marastoni Jakab, 1804—1861. Budapest, 1936.
39. *Szabó Ferenc:* Borsod megye árpádkori templomai. Miskolc, 1936.
40. *Müller N. Béla:* A budai-vízivárosi Szent Flórián-kápolna. Budapest, 1937.
41. *Romhányi Károly:* A magyar könyvkötés művészete a XVIII—XIX. században. Budapest, 1937.
42. *Pálinkás László:* Esztergom XVIII. századi művészeti emlékei. Budapest, 1937.
43. *Hunyady József:* A magyar könyvkötés művészete a mohácsi vészig. Budapest, 1937.

Pintér Imre:
A Kalocsai Főszékesegyház.
Bp. 1942.

XI.

A FŐSZÉKESEGYHÁZ KÜLSŐ ÉPITÉSZETI KI= KÉPZÉSE

A jelenlegi székesegyház tájolása kelet=nyugati irányú. Körü= lötte jellegzetesen magyar barok festői tér alakult ki. A kellemes benyomást még hangsúlyozzák a kanonoki házak, a Szentháromság= szobor és az érseki palota szép homlokzata.[84] A mai barok=székes= egyházról az első benyomás után kevesen gondolnák, hogy románkori templom alapjain épült fel.

A jelenlegi székesegyháznak egy hajója van, ehhez kétoldalt négy=négy mellékkápolna csatlakozik, melyek közül az egyik a déli oldalon bejárat céljaira szolgál. A sokszögű záródású szentély fel= tűnően hosszú, ami szintén a középkori alapok mellett bizonyít. Ugyanez a helyzet a budapesti Belvárosi plébániatemplomnál is, azzal a különbséggel, hogy szentélyét nem alakították át barok= formára.[85]

A szentélyből kétoldalt egy=egy sekrestye nyílik; az északi oldalon a kanonoki sekrestye, amelyben egy oltár is áll, a déli oldalon a plébánosi sekrestye. A sekrestyék nyugati oldalából vezet a két= karú oratóriumi lépcső. A plébánosi sekrestye felett kincstár, a kanonoki sekrestye felett pedig a káptalani levéltár van. A félkörű szen= tély körül vonul a középkori hagyományokhoz híven életre hívott kápolnakoszorú, 5 különálló helyiséggel. Közülük kettő a sekrestyék mellett bejáratul szolgál, a középső lejárat az érseki kriptába, e mellett a leckeoldal felé van a keresztelő kápolna, márvány keresztkúttal, a kanonoki sekrestye felőli oldalon pedig a Szent István=kápolna, ahol a szent király ezüst hermáját őrzik. A kanonoki sekrestye külső oldalán a központi fűtés kazánházába lehet lemenni.

A nyugati oldalon lévő főbejáratot a két 63 méter magas torony fogja közre. A déli toronyban vannak a gyakrabban használt harangok, ezért van a harangozó részére mind a templom teréről, mind a kórus alsó feléből bejárat.

A barok érseki palotától a templom felé haladva szembetűnik a székesegyház impozáns barok homlokzata, két magas tornya.

A főhomlokzat vízszintes tagozását két erősen kiugró főpárkány emeli. Az alsó főpárkány a főbejárat felett ívesen megtörik, alatta dombormű foglal helyet, Andréka József alkotása. A felső főpárkány összekapcsolja a két tornyot, középső szakaszán balluszter sor vonul, melyet három szobor postamensei törnek meg. A harmadik vízszintes tagozat a főbejárat felső harmadát metszi és a tornyok tengelyében kisebb íves kiképzést nyer.

A főhomlokzatot vertikálisan három mezőre oszthatjuk, a két toronynak és a közöttük lévő domború főhajóhomlokzatnak megfelelően. A függőleges vonalat az oszloprendek adják. A köteges pillérek felfelé finomodnak, könnyedebbek, karcsúbbak lesznek. A függőleges tagozottságot még hangsúlyozza az ajtók és az ablakoknak közös keretbe való foglalása. Az oszlopok nem klasszikus, hanem újszerű fejezeteket kaptak. A főpárkány alattiak magyarosak és a bejárati oszlopok a klasszikus fejezetekhez közel állanak. A hosszúkás ablakok mellvédje balluszterszerű kiképzést nyert, íves kiüléssel, mely alatt kagylós motívumok helyezkednek el.

A főbejárat felett félkörű záródású nagyobb ablak és egy ovális ablak nyujt az énekkarzatnak világosságot. Ez utóbbi felett egy relief, majd Gróf Patachich Gábor érsek címere következik. A két torony közötti oromzatot három életnagyságúnál nagyobb szobor, középütt Szűz Mária (Hartmann János müncheni szobrász műve), jobboldalt Szent Pál, baloldalt Szent Péteré dísziti. A két utóbbit Gróf Klobusiczky Ferenc 1751—1760 között készíttette. A művész neve ismeretlen. Lendületes barok szobrok, gazdag ruharedőzettel, markáns profillal, hullámosan, csigásan kiképzett hajjal.

A tornyok vonalában felfelé haladva, a földszinten kisebb ajtónyílásokat vágtak, felette a kórus magasságában íves záródású ablak, efelett közös keretben egy-egy ovális nyílás. Az első, illetve a második főpárkány felett íves, illetve félkörös záródású toronyablakok nyílnak. A toronyfal legfelső részén két hatalmas órát látunk. A nyugtalan vonalú két toronysisak valamikor rézzel volt fedve és dúsan aranyozva.

A homlokzaton különösen szépen kiemelkednek a szürkés-sárga mészkőtagozatok, melyekről Foerk a restaurálás alkalmával a vastag vakolatréteget eltávolíttatta. A falfelületi mezőket sárgás kőporos vakolattal látták el.

A két oldalhomlokzat úgyszólván teljesen egyező. A főhajó főpárkányának vonala a tornyokon is folytatódik és mély árnyékhatásával mintegy összefoglalja az egész templomot. A magasított

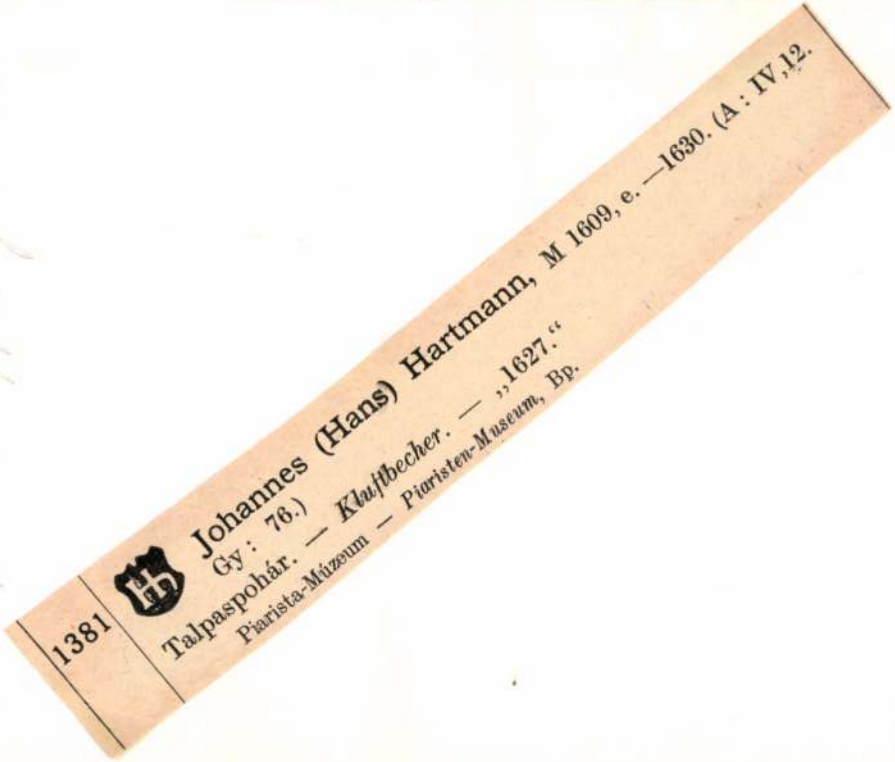
1381
Johannes (Hans) Hartmann, M 1609, e. —1630. (A : IV, 12.
Gy : 76.)
Talpaspohár. — Klaftbecher. — „1627."
Piarista-Múzeum — Piaristen-Museum, Bp.

Hartmann János
ötv.

l. Kőmagyötvj
1381. ny.

Hartmann János

erdélyi könyvkötő

XVIII. sz.

Lásd

Magyar Könyvszemle

1941. 363. l.

Könyvtárunkban

t díszszel.

)SSZÉK, diófa, faragott, selyemdamaszt kárpitozással.

yozott bronzverettel.

DIÓFA.

EKRÉNY, diófa.

y üveges ajtóval, diófa.

ıi fa.

iszitéssel, felsőrésze kétajtós, alsórésze háromfiókos. Holland

Mahagoni fa. Empire.

és aranyozott barokos díszitéssel.

HARTMANN JÁNOS, textilfestőmester

1819.-Sok vidéki mestert, kik hosszabb ideje a pozsonyi céhben voltak, a budaiak maguknak igényeltek, mert a Helytartó Tanács nem határozta meg pontosan a budai céh területét 1813-ban.-E mesterek egyike volt:
Hartmann János, Egerből. 130.old

DOMONKOS OTTÓ Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

JOH. H A R T M A N N , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Könial: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név: 254.-Herr Joh. H A R T M A N N
Felvétel ideje: 1808. 24. Apl.
Hová vették fel: Erlau, /Eger/. 159.old

DOMONKOS OTÍ: Magyarországi festőcéhek V. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. évkönyve. 16. Győr, 1974

Fizetet Nãgot mint követk.

Anno 1653. Die. 13. Aprilisban. Kefz penzel	*fl* 81	*ß* 78
Anno 1654. Die. 15. Julÿ. Kefz pẽzel	« 32	« 96
Die. 10. Augasti. Kefz pénzel	« 100	« —
Die. 3. Novembris. Kefz penzel	« 90	« —
Anno 1655. Die. 20. Maÿ kesz penzel	« 54	« —
Tefzen az Fizetés	*fl* 358	*ß* 74
Restal megh Nagot	*fl* 174	*ß* 68

Nagoth Alazatos Szolgaia
Roth Gáspar m. p.

Egész íven a báró Perényi-családnak a Nemzeti Múzeumban elhelyezett levéltárában.

H. L.

ADAT RÉGISÉGEINK PUSZTULÁSÁNAK TÖRTÉNETÉHEZ. Régen tudjuk, hogy művelődéstörténeti emlékekben való szegénységünknek majdnem olyan mértékben oka az újabb idők nemtörődömsége, mint a belső háboruk pusztításai. Ime egy rövidke adat, mint vesztek el az ősrégi kassai székesegyház középkori bútorai.

Kassán, 1869. évi november 20-án. Leltár a székesegyház melletti bódéban levő kőfaragó anyagok és szerszámokról stb.

22. szám. Két gótstílü asztal zár nélkül.
23. szám. Három gót ízlésü szék.
24. szám. Egy gót ízlésü mosdószekrény víztartóval.
25. szám. Egy gót izlésü etager.

(Kassa város levéltára.)

E bútorokból ma egyetlen egy darab sincs meg. Vagy tűzre kerültek, vagy ugyanakkor, a mikor a lebontott Szathmáry-kápolna remek faragású gótikus köveit gróf Wilczek Jánosnak eladták, ezek is idegenbe vándoroltak.

Miután müvelődéstörténeti emlékeink sorában épen a középkori bútorneműek vannak legszerényebben képviselve (így pl. gót stílusú középkori széket eddig hazánkból egyet sem ismerünk), érdemes lenne a békésebb idők bekövetkeztével nyomozást indítani abban az irányban, mi történt a kassai dóm e korai tárgyaival.

Kemény Lajos.

KASSAI ÓNMÍVESEK ÉS KÉSESEK. Miként az ötvösművekre, az anyag jósága okából az ónművekre is «nemes város pecsétjét» reáütötték. Erről a gyakorlatról szólnak az alábbi jegyzőkönyvi kivonatok:

«*1612. Május 17.*

Az kannagyártó céhmester jelenti, hogy az ő mesterségének az próbáját az mi illeti, hogy az fontnak negyedik része legyen az fogatóban és sotókban, nem lehet olyan ón, mint az edényekben. Azért könyörög, hogy azt is megspecificálják az articulusokban, hogy ne legyen valami defectus bennek. Legyenek[1] *csak az edények igaz próba szerint való ónból csináltatván, az mi az fogatóját illeti kannáknak és az sotókat, azt is úgy csinálja, ha az próbát fel nem éri is, megengedtetik nekiek, csakhogy bona conscientia cselekedjenek, mérték szerint, módjával.*»

«*1657. szeptember.*

Joachimus Hartman supp. jelenti, hogy az praedecessori igen gyatra ónból munkálkodván, ő azon gyarló munkát az eperjesi céh ellen s maga mestersége ellen is nem mivelhetné, azért méltóztatnék az nemes tanács őtet reászabaditani, hogy az köz ónbeli munkára csak az maga pecsétjét üsse; az jó és tisztább ónműre penig az nemes város pecsétjét is; annak felette az eperjesi kannagyártó céhnek impetitiója ellen is oltalmat kérvén. Deliberatum: Régi continuus ususához és szokásához tartsa magát.»

A város fizetőtisztje kezén, tehát a városi pénztárban, az 1697. évben a következő edények voltak:

«*Egy ón mosdó korsójával egyült.*
Két virágtartó ónedény.
Két ón gyertyatartó.
Ón tányérok numero 19.
Ón tál numero 3.
Ón mosdó numero 1.»[2]

A város által tartott lakomákra szolgáltak vagy mint valamely árva vagyonát őriztek a városházán.

Néhai Grosz János főbiró hagyatékában az 1709. évben volt két nagy ólomtál, öt kisebb, hat annál is kisebb, egy ólom mosdókanna, két ólom abroncs, tál alá való; huszonnégy ólom tányér, egy ólom öreg palaczk, egy ólom sótartó, egy ólom gyertyatartó.[3]

Az 1629. év november hó 8-án «valami késcsinálók supplicálnak, hogy lenne szabadságok arra, *ujkeresztény* késeket csinálhassanak». A tanács határozata: «*Mostan elhalad másszorra*».

Kemény Lajos.

[1] Innét a tanács válasza.
[2] Kassa v. lvt. 19,628. sz.
[3] U. o. 12,872. sz. a.

Arch. Ért
1918–19.

HARTMANN, József szobrász

Pamiatky a Múzea, 41, 1992, 5/6.
Tematikus szám: Barock in der Slowakei.

Lelen, Premonteitpl. 1744-50 90. Zeji
—"— —"— terv rajz. 173. Zeji

HARTMANN József szobrász

FEHÉR József: Megyénk Nepomuki Szent János szobrai. - A Miskolci Herman Ottó Muzeum Közleményei, 26. (1989) 191.p.

Sátoraljaujhely, rk. templom mellékoltára

MDK

Hartmann József, főfestö.

A listán szereplö Hartmann: Antal ki szintén edényfestö .189o-töl össz.kb. 56 évig dolgozott a Zs.gyárban.

Nikelszky Géza beszámolója Dr.Szentiványi Gyulának.
A Zsolnay gyár müvészei és kivitelezöi.
Pécs. 1948.nov.16.

Hartmann József

égető, müvezető

MDK

Született: Oslava 1875

A Zsolnay -gyárban dolgozott: 1888-1924

39.o. és 75.o. 30. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár müvészete.
Pécs. 1959.

Hartmann József

MDK

majolika- festő
művezető

A Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött

1897-1924.

66. o

NIKELSZKY GÉZA: A ZSOLNAY-GYÁR MŰVÉSZETE;
Pécs. 1959.

Ⓓ Hartmann Jenő

Kül. 1883. Esti tanf.
ötvösség.

Krausz Bernát Ekszerészné

Értémisk 1900/1901.
39. l.

Weinwurm - czég VIII. 70.

Hartmann Serennias Zassai mester

Gefangó

A varannói pálosok vele dolgoztatal

— emlitve

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

402-403.old

Hartman József

ötvös

1828 Óbuda

Hapmagyarországi ötvösök 36 l.

4504. Ruggero Bracco:

Alkonyat. A pal

~~Olyképen~~ Ivan ábrázolva
~~viz fölön~~ Több sirák röp
olyképen
~~part~~ mentis ~~levő~~ házak ablakaib
felületü vizben nemcsak ~~a~~ a
is visszatükröződik. Jelzése a

Vászon, mér. 79:13
600 K.-- Gróf Andrássy Dén
(631-913).-- A Magyar Nemz
~~Átvétetett 1913 április 3~~
1914 márczius 30-án (345-9

Hartmann József

épitéz

Gentmüerul

154, 172, 179. l.

összeg f. évi október hó 2.-től kezdve
alapitvány irodájában szabályszerü nyug-

Kiváló tisztelettel:

főgondnok.

M. D. K.

HARTMANN József ~~asztalos~~ asztalos
jezsuitu laikus

megh. 1735.

Budán lépett a rendbe.

1726 - 1727. Trencsén, novicius

1729 - 1731. Nagyszombat

1732 - 1735. Ungvár

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I 69. 208., 272. l.

II. 192., 294., l.

– 1 –

M. D. K.

HARTMANN József szobrász

megh. 1764.

segédje: Lernecker Mihály, Schmid József

1756-ben nyert Kassán polgárjogot

1755-től a városi tanács tagja

1744 előtt. Navannó, pálos templom,

Szt. János-oltár 88,– forintért

Nagyida, Flórián- és Nep. János-

szobrokért 80,– forintot kap

Agghány: Barokk szobr. ... Bp. 1959.

./.

I. 207. l.

233. l

269.

 M. D. K.

HARTMANN József szobrász

Rozsnyó, ferencesek, főoltárért 500,- forint

Sátoraljaújhely, plébániatemplom, mellékoltár 100,- forint

Sárospatak, fő- és mellékoltárért 300,- for

Nagyida, plébániatemplom, főoltárért 256,- forint

Sebes, Szentiványi-kastély, kapolnaoltár Rep. 80,- forint

Krompach, r. k. templom főoltárért 300,- "

Jászó, premontreieknek 3 képráma 32,- "

Aggházy: Barokk szobr. ... Bh. 1959. I. 204. l.

M. D. C.

HARTMANN József szobrász

Lelesz, premontrei templom, szárnyak és antependium 118,– forintért

Kassa, dominikánusoknak Szt. József-oltár 820,– forintért

1744 után. Debrecen, piaristáknak végzett munkáért 230,– forint

Szomolnok, v. k. templom főoltár ért 800,– forint

Aggházy: Barokk szobr. . . . Rp. 1959.

I. 207. l.

/.

 M.D.K.

HARTMANN József szobrász

Kassa, konviktusba 4 oltárért 200,- forint

mecenzéf, plibániatemplomba végzett munkákért 200,- forint

Szilvásújfalu, r. k. templom, három oltár és szószékért, 460,- forint

Varannó, pálosoknak végzett munkákért 770,- forint

Svedlér, r. k. templom, fő- és kit mellékoltár meg szószékért (Repr.) 534,- forint

Agghány: Barokk szobr.... Bp. 1959. I. 207 l.

/.

 M. D. K.

HARTMANN József szobrász

Hertnek, Klobusiczkyaknak, faragott ágy 23,- forint

Tarcal, Grassalkovich-kápolna, oltár 180,- forint

Öcs vára, oltár 50,- "

Topolóka, oltár 100,- "

Mislye, jezsuitáknak házi kápolna oltár 48,- forint

Bodácsra, Klobusiczkyaknak képráma 10,- forint

Aggházy: Barokk szobr. Bp. 1959. I. 207. l.

./.

M. D. K.

HARTMANN József szobrász.

Kassa, orsolya apácáknak trónus 25,- forint

Szomolnok, r. k. templom 2 angyalszobor és 6 gyertyatartó 35,- forint

Miskolcra, női szobor ért 7,- "

Varanno, oltáraész faragás és feltámadt Krisztus 12,- forint

Szomolnokra feszület 8,- "

Sárospatak, trinitáriusoknak feszület és faszobor 15,- "

Nagyida, templomi szék és Mária szobor 24,- "

Aggházy: Barokk szobr. ... Bp. 1959. I. 208. l.

 M.D.V.

HARTMANN József szobrász

Csécs, feszület és feltámadt Krisztus 11,– forint

Kassa, konviktus, ajtó fölötti címer 45,– "

Helmec, két feszület 24,– "

1750. Varannó, pálosok, Nep. János-oltárra 2 angyal

1751. Kassa, Florián-szobor (ma a dóm elő csarnokában) 130,– forint

1753. Eperjes, Szt. Miklós-templom, bom-lokzatszobor

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

./. I. 208. l.

 M. D. K.

HARTMANN József szobrász

1754–1755. Eperjes, minoritáknak István és László a templom homlokzatra 60,- tor. végy szobor és stukkómunkák

1761. Füzér, plébánia templom, Szt. István-oltár László és Imre szobrával, két oldalt az ajtók fölött Borbála és Katalin, az oszlopokon Gábriel és Raphael 200,- forintért, 1 hordó borért és 5 köböl búzáért

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 208. l.

./.

 M.D.K.

HARTMANN József szobrász

1762. Sztrapkóra Szt. Ferenc-szobor

1763. Nádasd, 8 szobor és 1 antependium 120,– forint

Kassa, dóm, barokk szószék felállítás és díszei (Alhatatosság, Igazságosság) 300,– forint

1764. Hertnekre szobrokat kezdett még meg, de utolsó munkáit már segédei fejezték be – Segédje: Fech Ferenc szobrászat fejezője

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 69., 131, 132–135, 191., 207–208, 233, 269. l. ./.

II. 59., 98., 117., 125., 129., 130., 131., 132., 155., 175.,

 M. D. K.

HARTMANN József szobrász

Miskolc, ~~volt minorita templom~~ Mindszenti v. k. plébánitemplom, főoltárkép drapéviáját tartó 2 nagy és 2 kisebb lebegő angalszobor (?)

~~Abonádasd~~ Abaujnádasd R. k. templom számára számos szobor faragását kezdi meg, de Fech Ferenc fejezi be 1763.

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1957.

II. 175., 176., 184., 234., 237., 239., 275., 278, 279., 282. l.

II-5.,

./.

 M.D.K.

HARTMANN József szobrász

Alsómecenzéf, R.k. templom, oltárát 1744 után szállítja 200,— forintért

Debrecen, 1744 után. a pieristáknak szobrász-munkát végzett 230,— forintért

Eperjes, Szt. Miklós-plébániatemplom. Homlokzatszobor, 1753.

Kassa, Szt. Flórián-szobor, 1751.

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

II. 8., 66., 78., 159., 231., 256., 288., 300. l.

CCIII. CCIV. CCV.

- 94 -

m. D. K.

Hartmann József, szobrász 1719-1764

meghapja a kassai polgárjogot 1750-ben, Kassán működik.

Anna Pátrová-Pleskova: Slovenské výtvarné umenie obdobia národného obrodenia. Bratislava, 1966. 35. old

H a r t m a n n József szobrász
/Kassa, 1750./

M Ű V É S Z E T
XII. évf. 1913.
238.
"Kassán polgárjogot nyert művészek"

HARMANN? Joseph szobrász

GRANASZTÓI Györgyné: Magyar oltárok a XVIII. században. In: A barokk kor műemlékei. Bp.,1992

70.

M.D.K.

Hartmann, Joseph, szobrász

1740-től kezdve szélesköru mu-
ködést fejt ki Kassán, Miskolcon és a
környéken. Szerző közli a műrelyéből
származó miskolci Mindszent-templom fő-
oltárának egy angal figuráját (1740 k.), kassai
Szt. Florián szobrát (1751), két jellegzetes konsol-
fejét az egykori sebesváraljai Szentiványi kastely-
kápolnából (1744-1750), és két purgatórium fig-
uráját a Budapesti Szepmüvészeti Múzeumból.

Agghézy Mária: Barockplastik in Ungarn.
Übers. Barbara Faragó

Bp. 1959. 29 l. 185 t. 17. old.
237., 238., 240-244. á.

MDK

Hartman József képfaragó

1760. Kassán polgárjogot nyert
1764. máj. 12. meghalt Kassán

Kemény L: Adatok müvészetünk fejlődéséhez. Müvészet, 1915. 430-431 l.

Hartmann József MDK

kassai kőfaragó

Divald Kornél: Eperjes ujabb templomai.
Müvészet 1904.195-197.o.

MDK .

Hartmann József, szobrász

munkássága a Felvidéken jelentős.

A magyarországi művészet története I.
Bpest, 1961. II. kiadás. 466.l.

M.D.K.

Hartmann József szobrász

A kassai dóm restaurálás előtti szószékének készitője. Cikk: Ladányi Béla "A Budapesti Hirlap Tárcája"

Budapesti Hirlap,1896.III.12.

Mak

Hartmann József szobrász

végezte a kőfaragó munkát 300 forint.
(18 sz. közepe)

Mikalik József. A Kassai Szent Erzsébet Templom
Épest 1912. 88. l

Hartmann József MDK

Visegrád

Öregasszony

Villa Borghese Roma

Tanulmányfej
Ponte dei sospiri

Podolini Volkmann Arthur tanitványainak kiáll.
1926. ápr. Váci ut 15.

Hartmann József

MDK

Fejtanulmány

Pasztellek és grafikák

Podolini Volkmann Artur tanitványainak kiáll.
1926. ápr. Váci ut 15.

Hartman Josef

Zobor

laid

Arch. Ert

1910. 266

Italienisch.

1581 KÉT KAROSSZÉK diófa, magas,

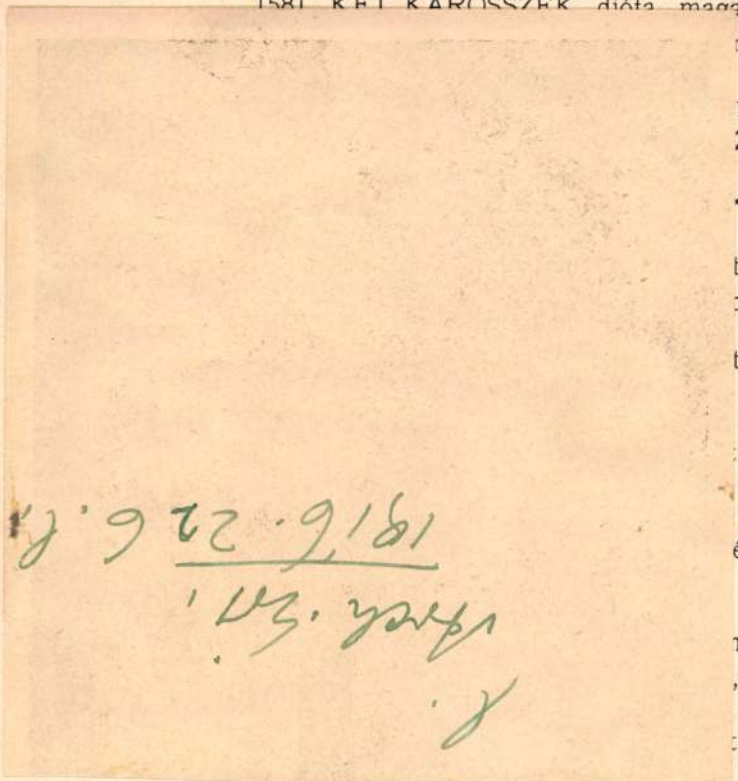

gos berakással, hajlott lábakkal. Olasz, XVIII. sz. —
lintarsia und geschweiften Füssen. Italienisch, XVIII. Jh.

diófakeretben. Empire. — Wandspiegel, in vergoldetem
Empire.

ermeier. — Vitrine, Kirschholz. Biedermeyer.

iermeier. — Vitrine, Kirschholz. Biedermeyer.

Bidermeier. — Kleine Vitrine. Biedermeyer.

szitésü bőrkárpitozással. Olasz, renaissance-stilus. —
ierung mit Golddekor. Italienisch, Renaissancestil.

nyozott fa, barok diszitéssel, zöld bársony kárpitozással.
uhl mit Schnitzerei, Vergoldung und Barockdekor. Mit
. XVIII. Jh.

aranyozott Louis XVI. diszitéssel, nagy ovális támláján
k. Olasz, XVIII. sz. — Grosser Tron, reich geschnitzt
r, auf der grossen ovalen Lehne das Auge Gottes und
VIII. Jh.

álló alakkal és gyermek faunokkal. Zöld bársonykárpi-
Armstühle, mit Schnitzerei, zwei Figuren und Kinder-
ierten Lehne Wappen. Italienisch.

Hartmann József

szobrász

Kassa 1750-tól

l.
Arch. Ert.
1916. 231. l.

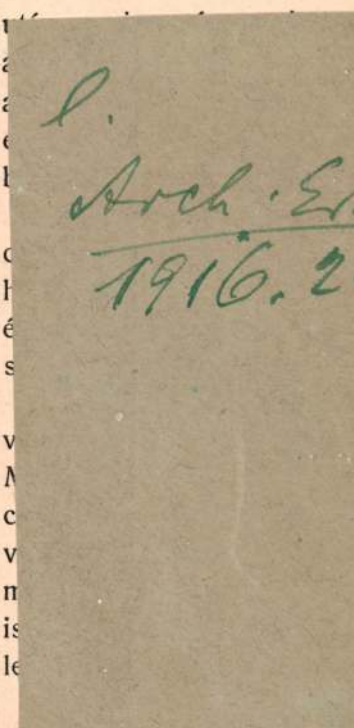

glalt t
1 —
biroc
szlet
gyar
agya
leg
en z
danc
lmas
is, h
. cs.
yi é
nak
tett
önn
ánva
és
fi i
agy
tartományokban, és országokban, . . . a f
legszt. cs. és kir. felségtől, aztán ennek
dicsőült Lipót, császárok és királyok ág
utódokra, ausztriai főherczegekre, az Ő le

ároly halála után — mint tudva van —
s porosz király vezetése alatt hét európai
támadt hűtlenül az elismert örökös: MÁRIA
irálynő ellen. Csak a magyar nemzet állt
fjú királyné oltalmára. A pozsonyi ország-
«Életünket és vérünket!» kiáltással feleltek
előterjesztésére, s a kitört örökösödési,
gynevezett hétéves háborúban sokszoro-
tüntették vitézségüket a német és franczia
en. A dinasztia és a magyar nemzet közt
eme benső viszonyra vonatkozólag kétség-
k legérdekesebb emlék a bécsi állami levél-
az okirata, mely hivatalos fogalmazványban
a szeretett ifjú királynénak 1741. szep-
-én az országgyűlésen tartott következő
latin) be-

knek szo-
ndenkitől
állapota
ogy a te-
ójáról, és
, szemé-
agyatva

PROCLAMATIO.

Csáfzári fzállásomon, Schönbrunnban, Pünkösd' hav. 15-dik' napján, 1809.

MAGYAROK!

Az Auſztriai Csaſzar megſzegven a Békességet, mellyet Velem kötött, 'a nem gondolván azon nagy-lelküséggel, mellyet már három ízben, név ſzerént pedig az 1808-dik eſztendőben háború végével; iránta mutattam; megtámadta hadi népemet Viſzſzavértem Én az igazságtalan megtámadót; az Isten, ki a gyűzedelmeket adgya és a háladatlanokat 'a hitſzegüket megbünteti, ſzerentsésekké tette fegyveréimet; elfoglaltam Auſztria' fővá-

Hartmann József

kassai kőfaragó

– XVIII. sz –

l.

Arch. Ért. 1917

197. l.

Manuscrit daté

Poésies, poèmes

- XVIII, 34

f.

Autol. Ms. 1817

187 : f.

Hartmann József

Fejtanulmány

Szabad képzőművészeti rajz- és festőiskola kiállítása. 1926. 2 l.

Hartmann József

Visegrád

Öregasszony

Villa Borghese Roma

Tanulmányfej

Ponte dei sospiri

Szabad képzőművészeti raja- és festőiskola kiállitása. 1926. 1 l.

Alkotás Művészház XVI. kiállitása. 1943.
aug. 1.

M. D.K.

HARTMANN József nobrász

Garas XVIII. 19. 251. l.

Hartmann Józef

nobráz

1754

l.

Genthon-Szentivanyi

Abaty-Torna vármegye és Kassa műemlékei

Bp. e. n. 8. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
453/408
ÉB. VII/14

A m.kir. vall. és közokt.minisz
kelt s a zilahi kir.adóhivatalh

Utasitom az adóh
templom helyreállitási munkálato
Kikeli Sándor szatmári lakosok,
és 1904.jul. hó 18-án 19 n.c. a
egyezer 1000 K. értékü 4 %-os m

HARTMANN *József*, szobrász, * 1700 k., † 1764. Kassán, hol 1750. nyert polgárjogot. Felsőmagyarországi templomok részére számos barokk oltárt és egyházi szobrot készített. Művei közül jelentékenyebbek: a kassai domonkosok templomának Szt. József-oltára, a szomolnoki templom főoltára, a svedléri templom főoltára, a Szt. Flórián-szobor Kassán (1751), a rozsnyói ferencrendiek templomának főoltára, a szilvásújfalui, varannói, sárospataki, nagyidai, krompachi templomok oltárai és (Frey Ferenc szobrásszal együtt) a kassai Szt. Erzsébet-templom szószéke (1763).

K.-gy. I. 1431

Hadsereg:

Lovas
~~[illegible]~~-és
Körülök a
~~ad~~ kissé
Kod~~ra~~ik s figyel a
puskájának a
taréjjal s „Tπ."
és hajtókával,
~~a derekán szor~~
~~Kája rövid szor~~
forgóval, szür
ilyen nadrág s
~~fekete s kardja~~
alatt:

Aus
1. Trooper o
of Che
2. Chasseu
Count

s legalól Középü
& J. Booth
Rézkar

Hartmann Józef

Kanéy L: H. J.

Müvészet 1915.

~~240,~~ 430, 431.

Laid over

Sik Sándor dr. VI. 184.

Hartmann József gyermekrajzoló

első díjat Zapott a Körletedi.

Múzeum gyermekrajz Viallitián

Magyar Nemzet

1969 jan. 26

Hartmann Józef

Kassai nobiliar
1750

Nód
2

Germanyi univerzellenie
476 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Hartman József

szobrász.

1762. összeírás. Kassa.

Kemény Lajos: Műtörténeti adatok Kassa múltjából. Arch. Ért 1906. 59. l.

Kamatszámok		Napok	s idéje
Kövtel	Tartozik		

tszámítás

Kamatszá

Tarp és H.

	Tőke P	f	A kamatozás id
T.	5000	–	1928. okt. 31 – 1928. n
K	7090	14	
K	2090	14	" nov. 9 – " "
T	20000	–	
T	17909	86	" " 23 – " "
T	4812	–	
T	22721	86	" " 29 – 1928
T	13680	–	
T	36401	86	1928 febr. 17 – "

Hartmann József

kassai nobrász

a wékiseggyház 1764-
ben készült s azóta
eltávolitva nőneke
pentitöt

Iml -

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/2 5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Hartmann József

Kassai nobrán

1754.

l.

Kemkassanmeml

21. l. 25. l.

1692-909-11
Irodai-helyiség.

268. Szék.

Egy darab hajlitott faszék háttamlaján és kerek ülőkéjén préselt diszszel, a melyben álarcz és szárnyas alakok láthatók.

Méretei: ~~magassága a tamlával~~ 87 cm. magas, 40.5 széles és ~~a átmérői az ülőkének~~ 40.5 cm. mély. — Becsértéke.....6 K

Hostmann Josef

Művészet 1904

195

Hartman József

Művészet 1913

238

Sárvíz (Zala vm.) h. u. / VI. 148.

Hartmann József

nobrazz

+ Kassa 1764.

lásd

Művészet 1915, 240 l.

Hochwasser Kriegl

Hochwasser

† Juni 1769.

Kriegl

Hochwasser 1910. Juni

Hartmann József

nobrász

Karsa. 1764.

lárd Frey Ferenc
nobrázt

lród

Mik. Erzsébet 88. l

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Hartmann Józef

Kassai szobrász

1754

l.

Kőszeghy Elemér

Kassa műemlékei

Bp. 1939. 19. l.

Officina

hatul 3. l.

Hartmann József

Művészet 1904. 195

– 1913. 238

– 1915. 240, ~~430, 431~~

Ruijsdael Jacob Salomon:
ma előtt 63 (1003), 137 (981), 4264 (886). —
kép 454 (648), 3837 (528). — Táj
hintával 78 (1004), 137 (981), 4279 (897).

Hartmann József

kassai vobrász
1754

cred
z
Kemény Lajos:

Kassai képfaragók
és vobrászok.
Kassai Ujság

1927. jan. 30

BIBLIOTECA JURIDICA
DE LA
FACULTAD DE DERECHO
U. A. N. L.

Hartmann József

Kassai kőfaragó
1754-ben készített
Kassai Flórián-szobra.
1904-ben ezt a szobrot az
Orbán torony déli falához
állították. 1912-ben a torony
körül épített vérzben temet-
tői kápolnához hasonló fül-
kébe került. Újabban a
dóm déli kapuverandájába
helyezték.

Mihalik Sándor: Öt év
műemlékvédelmünk és mu-
zeumi munkája. (1938-1943.)
Új Magyar Museum 199. l.
1943. III. k. II. f.

11

2. *Keresztlevétel*
(Külső kép.)
Fa, tempera, 74·5×49·5 cm. Kétoldalt festett
szárnykép

Hartmann József

kassai képfaragó

XVIII sz

kassai Szent Florián - szobra

erőd

Wick Béla dr. A

háromszáz éves kassai

szent Orbán - torony -

1628 - 1928. Košice

1928. 14. l -

Corchorus capsularis
juta

Hartmann ~~[illegible]~~ József

Kassai kéjfaragó

Tőle a Kassai Szent Florián

nobor 1754-ből

Müködési köre Kassán

kivül Abauj-Torna,

Zemplén Sáros, Szepes

és Gömör vm.

Sziklay Kassa

230 l.

Ecikkben „Simon"

keresztnévvel.

Hartmann Józef

Kassai szobrász.

XVIII. sz.

Szent Flórián szobra
1754

l.

Wick Béla dr

A kassai szt. Flórián-
kápolna. Kassa 1923.
12. l. 13. l.

~~Szalay Gyula II. 229~~

Hartman József

kepfarago

1762. készitette a kassai
szt. Erzsébet templom
uj szószéket. Utóbb a
kassaujfalusi templomba
került

Wick kassa kathumenel

g. c.

86 1923

Szükségbanko, 1849-iki Kisszebeni II. 180.

Hartmann József

Kassai képfaragó

Tőle 1754-ből a szt Florián szobor Kassán az Orbány torony déli falán.

Wick Béla dr. A Kassai Immaculata-szobor története. Košice-Kassa 1928. 6. l.

tollakkal.

Fa, méretei 176 : 117 cm. — Mündler : XIV. 67.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok :

a) Az Esterházy-Képtárban. 1844 : XII. 10. *A. del Sarto :* Heilige Familie. — 1865, 1866, 1867, 1869 : XIV. 67. *Del Sarto Andrea :* A szent család.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871 : XIV. 67. *Del Sarto Andrea :* A szent család. — 1873 : XIV. 65. *Nachahmung A. del Sarto's :* Die heil. Familie. — 1876, 1878, 1879 : V. 196. *A. del Sarto utánzása :* A szent család. — 1881 : 89 A). *Másolat A. del Sarto után :* Mária és Anna a gyermek Jézussal.

Hartmann József

kassai szobrait

1753-és 59-közott a eperjesi minorita templom homlokzatára faragta szent István és szent László köszobrait

Ruby József. Az eperjesi kir. kath. főgymnasium története a jezsuita-rend eltörlésétől a jelenkorig (1773-1890)

Az eperjesi kir. kath. főgymnasium 1889-90-tanévi értesítője. Eperjes 1890. 11. l.

A kiadásért felelős: Domanovszky Sándor dr., egyetemi tanár.

23.640. — Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest. (F.: Thiering Richárd.)

Hartmann József

kassai nobrás
kent Flórián - nobr.
1754

wód
2

Wick Béla: A
jezsuita rend története Kassán.
Bratislava - Pozsony
1931. 28. l.

186 Suplum ad 10
188

14			Kurzinsky, Ausgrabungen v. A
15			Diefenbach, Hl. Elisabeth
16			Széll, Bessenyey-czabád
17			Torma, Repertorium
18			Ebhardt, Burgenfahrt
19			Reber, Kunstgeschichte des
20			Frölich, Notitia
21			Caumont, Abécédaire
22			Rupp, Magyarország hegyajzi
23			Wiegand, Altchr. Hauptpor
24			Lenormant, Anfänge der

IV JÓZSEF

LUXOVÁ, VIERA: PRÍSPEVOK K TVORBE JOZEFA HARTMANNA.

NRS 9-10. 1975-76, 53-78

PETROVÁ-PLESKOTOVÁ, ANNA:
BRATISLAVSKÍ VÝTVARNÍ UMELCI
A UMELECKÍ REMESELNÍCI 18.
STOROCIA
ARS 4. 1970, 1-2. DR

Hartmann József
Kassai szobrász
+ 17 by
Kassai szt. Florián
szobor

Wick Béla dr

Kassa régi sirenlelei.
XIV–XVIII. század
Košice, 1933 63. l.–

Szanda k. n. II. 194.

Hartmann József

nobrán

+1764

l.

Wickkassai dom

134, 141, 201, 380, l.

1936

35369. Községi nyomda, Budapest.

Hartmann József

szobrán 1754

Wick Kassatört és

műcelemei

151. l 1941

368

412

Köriratából csupán a felírás bekezdését mutató „Hic“ = „itt“ latin szónak kezdőbetűje vehető ki.

*

1912

A síremlékek sorában álló szt. Flórián szobor Hartmann József († 1764) neves kassai képfaragó műve. Talpazatának dedikációs latin felirata:

HONORI SANCTI FLORIANI MARTYRIS INSIGNIS
CONTRA IGNES NOCVOS PATRONI PIO EX VOTO
POSVIT REGIA AC LIBERA CIVITAS CASSOVIA

Magyarul: „Szent Flórián vértanu, az ártalmas tűzek ellen jeles pártfogó tiszteletére, kegyes fogadalomból állította Kassa szabad királyi városa“. A számjelző betűk összege a 1754 év számát adja.

E szobor egykor a dóm cincturájában, a templom északi falánál állott. Előtte a XVIII. században évenkint, május 4-én, ünnepélyes szentmisét s az egész oktáva alatt este 7 órakor litániát végeztek. Ezt az ájtatosságot időközben a dómba helyezték át s itt a szt. Flórián oltárnál végezték a fogadalmi misét és litániákat.

Később a szobor a szt. Mihály kápolna előtti szabad térre jutott. Innét 1896. szept. 7-én a kápolna mellékhajójának külső bejárati falához állították. Itt volt egész 1904-ig, a szt. Mihály kápolna restaurálásáig. Ekkor a szent Orbán harangtoronyhoz helyezték s a kampanile alsó részének 1912-ben történt körülkerítése alkalmával kapta a mai loggiaszerű környezetet.

14.

Beck, latinosan Pistor (pék) Miklós kassai szenátor síremléke 1592-ből.

Anyaga: szepesi homokkő. Méretei: 121×80 cm.

Az emlékkő felső részén derékon átkötött római tunikába öltözött férfi és nő alakja címerpajzsot tart, a melyen N és B betűk, az elhúnyt szenátor nevének (Nicolaus Beck) kezdőbetűi láthatók. A kő alsó része síriratot tartalmaz.

A köriratból csupán a következőket betűzhetjük ki:

. . . . DOMINI NICOLAI BECK SEN(atori)
. . . . M. D. XC. II. DIE XXVII FEBR . . .

Magyarul: Beck Miklós senátor úr (sírköve) . . . aki 1592. febr. 27 napján (halt meg.)

A sírkő alsó mezején lévő elkopott feliratból csupán annyit betűzhetünk ki, hogy az elhúnytat Katalin nevű felesége gyászolja gyermekeivel együtt:

A Beck családról a Kassa-városi titkos levéltár 1596—1611-ig 4 drb okmányt tartalmaz. Ezeken kívül a nyilvános archívumban a következőket találjuk: 1590—4153; 1593—4368; 1595—4471, 4525; 1596—4561, 4615; 1597-4687.

15.

Gatthy Kornél síremléke 1640-ből.

Vörömárványból készült. Nagysága: 174×85 cm.
A síremlék körirata:

. . . . ISS ET CLARISS DIVUS CORNELIUS GATTHI
CH(ristisequus) FIDELIS CIVIS HONESTUS
PHARMACOPAEUS CIRCUMSPECT. OECONOMUS
PROVID. ET MARITUS (su)AVI(ss) MORTALIA
QVAE SECU(m) GESSIT IN FOSSA(m) HANC
DEPOSUIT POSTEAQUAM PIE CASSOVIAE
OBIT DIE 31 DEC. ANNO CHRI 1640 AE(tatis) . . .

Magyarul: „. . . . és nagyságos boldogult Gátthi Kornél úr hűséges keresztény, tekintélyes polgár, körültekintő gyógyszerész, gondviselő házigazda és legkedvesebb férj, halandó részét, melyet magával hordozott, a sírnak adta, miután Kassán jámborul elhúnyt dec. 31-én Krisztus 1640. évében, életkorának . . . .“

A sírkő belső mezején lévő címerpajzson lombos fát támogató oroszlán, a sisakdíszen a pajzsalak látható. A címer alatt a következő, nagyrészt distichonban írt emlék-sorokat olvassuk:

Wick Béla dr.: Kassa régi sír-emlékei XIV–XVIII. sz. Košice 1933.

galt. Ezt a hazamat penigh mikor mindenestul foguam meghuettem volt az en hugomtul Czuka Margittól, eörök aron, az en feleségemnek Ilonanak ket szaz eötven forintiat attam, az en hugomnak Czuka Margitnak az hazbeli rézeert, melj penz az en feleségemnek Ilonanak saiat maga penze volt. Az mi keues penzem és ezust marhaczkam vagionis mind aztis hagiom az en szerelmes feleségemnek Ilonanak. Uagion egj hitues Eöczem, kit Matius Janosnak hinak, mostan Nagy Ferencz Uramnal szolgál, ennek hagiok egy pontos labas ezust pohart, es egy cziklos ezust parta eővet, hogy ezekkel az en szerelmes feleségem Ilona, a mikor keuannia adgia kezeben minden haborusag nélkül.

Mazodszor errölis akarok emlekeznj, az en Istenben el niugot elebeni feleségem Anna, az eő Attiafiainak Tehanj Palnak szakaztua hagiot volt, egj vegh kizniczer posztoth, es egy szokiat, az poztoth neki megh attam, az szokiat penigh hogy neki megh nem attam oka az volt, mert ennekem az megh nevezet Tehani Pal mind leaniaval egietemben, sok kart tettenek, milliet hogy megh ertettem, kemeni szokai eöket feniegetuen, harom aranj giurot (gyűrűt) hoztanak vizza ennekem, melire Barkoly Janosne azzonomis rea emlekezik.

Utolszor, Uueges Antalne vetet volt ennekem es az en elebeni megh holt feleségemnek Annanak szalogban, hetuen het forintban es hetuen penzben, egy ezust araniaszot parta eőuet, es hat arani giurot, illien conditioual, hogy ha ez megh neuezet Summa penzt ennekem, megh adgia, ez Uueges Antalné, avagj ez eö maradéki, megh adiam nekj ez eövet es az arani giuroket, melj summa penzt mind ez oraigis ennekem megh nem attanak. Uueges Antalnenak penigh holta utan, Czizmadia Pal akaruan megh haszasulni, kert felette igöen hogy eö neki az arani giuröknek egieket megh adnam enis latvan io indulattiat, Istenemetis tekintuen, nekem semmit sem adot, az egik arani giuorot melieben Gamaho volt nekie mgh attam, mert immar czak eöt arani giuro maradot nalam Hagiom azert az en feleségemnek Ilonanak hogy az felul megh speficalt hetuen het forintot es hetuen penzt megh adgia, az Czizmadia Pal, adgia megh neki az ezust aranioszot partha eöuet es eöt aranj giurőket.

Illien modon vegezte ell Barat Balas az eő Testamentomat myh neuezet szemeliek elot, mely Testamentomoth peczetunkel es kezunk Irasaval megh erositettunk.

Actum Cassoviae, Anno, Mense die supra notato.

Tanczos Pal mp. Eöttuös Janos mp."[1]

A Kassa-városi archivumban a Barath családra vonatkozó okmányok : CC. 1. 2. sz. (titkos levéltár); 1562—3229; 1591—4249; 1633—6468; 1695—10987.

11.

XIV. századbeli emlékkő.

A bolti fülke belső falán. Csaknem teljesen épségben maradt reánk. Trachitból való. Felírása nincs.

Belső mezején csupán egy dupla kalapács alaku mesterjegy s ennek baloldaláról a keretig nyuló csúcsív dombormű faragása látható.

12.

Egy ismeretlennek címeres síremléke a XVII. századból.

Ugyancsak a bolti fülke falára van illesztve. Három részre osztott belső mezejének közepén címer van, melynek csupán szárnyas sisakdíszéből s a címertakaróból láthatunk valamit.

Köriratának német szövegéből is csak néhány szó olvasható le: „(ges)TRENGE HER UND AVGHWOB . . . . . VEMER S. ST IN WAREM GLAVBEN VN..."

13.

XIV. századból való sírkő.

A kampanilehoz épített bolti fülke délkeleti falán. A dóm egyik pillérének alapfalában találták.

A kő belső mezején félköríven álló, pajzzsal ellátott kereszt van, felső ágain liliomvégződésekkel és orrdísszel ékítve.

Hartman József, szobrász, szub. 1700 K, megh. 1764. Kassán, hol 1750. nyert polgárjogot. Felsőmagyarországi templomok részére (Kassa, Szomolnok, ~~Szedlér~~ ~~stb~~ Rozsnyó stb) szamos barokk oltárt) készített.

(és egyházi szobrok

16684-88. Posner, Budapest.

Hartman József, magyar szobrász; szül. a XVIII. század elején, megh. 1764 május 12-én Kassán, hol 1750-ben nyert polgárjogot. Ugyanitt 1755-től haláláig a városi közgyűlésnek is tagja volt. Felsőmagyarországi templomok részére számos oltárt és egyházi szobrot készített. Művei közül említésre méltók: † a szomolnoki templom főoltára, a svedléri † főoltár, szent Flórián szobra Kassán (1751), a rozsnyói ferencrendiek templomának † főoltára és a kassai szent Erzsébet-templom szószéke (1763).

† a kassai domonkosok templomának szent József oltára,

† a szilvásújfalúi, a varannói, a sárospataki, nagyidai és a krompachi oltárok

Archaeologiai Értesítő 1899 115, 1906 59, 1910 266. — Művészet 1904 195, 1913 238, 1915 430, 431. (240,

gz

HARTMANN József szobrász

LENGYEL László: A theatrum sacrum a magyarországi barokk művészetben. = Agria XXV/XXVI. (1990) 631-632.p. és ill.

de bien vouloir nous re

Centre de Création Indus

35, boulevard de Sébasto
75001 PARIS
Hélène LARROCHE

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848. II. 118. l.

Név: Hartmann Johann

Foglalkozás: üveges (Glaser)

Szárm. hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1734 X. 29

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

HARTMAN József

G.Györffy Katalin: Adatok Hartman József kassai szobrász tevékenységéhez. = Ars Hungarica, XII. évf. 1. sz. 1984 51 - 66.p. ill.

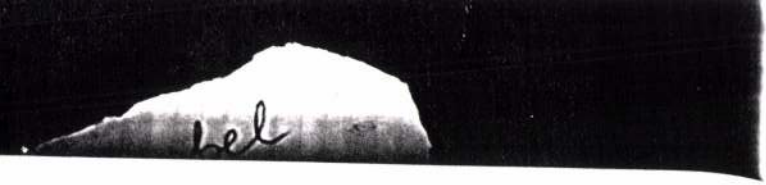

broadening end of the handle shows an apostle in a cartouche on the top side, surmounted by an engraved inscription: S.TOMAS. On the reverse side there is a child St. John the Baptist dressed in a gown, and the date 1596. The finial of the prismatic handle is a Christ figure, his hand raised in blessing.

Cat. 1971, fig. 8.
Purchased from BÁV, a Budapest antique dealer.
Inv.No. 70.63
I.M.

176.

Knife and fork
Germany, second half of the 16th century,
Unmarked

Silver, with niello decoration; steel blade and fork
Knife L. 17 cm Fork L. 16.4 cm
Fair condition

The blade is made of steel; it narrows from both ends. The head of the fork is also steel; its handle, like that of the knife is flat, prismatic and decorated with Renaissance ornaments. The finial is semicircular, with a small button.

Cat. 1907, p.374, No.23; Cat. 1971, p. 6.fig. 6.
Gift of Frigyes Glück in 1912
Inv.Nos. 3068,3069
I.M.

 M. D. K.

Hartmann Simon, szobrasz.

Kassán működik a XVIII. sz. II. felében.

Anna Petrová-Pleskovà: Slovenské výtvarné umenie obdobia národného obrodenia.
Bratislava, 1966. 35. old.

G. Györffy Katalin

Ars Hungarica 1984/1

ADATOK HARTMAN JÓZSEF KASSAI SZOBRÁSZ TEVÉKENYSÉGÉHEZ

A kassai levéltárban őrzött specifikáció[1] egyedülálló forrása Hartman József szobrászi tevékenységének. Hartman 1757. február 18-án a feleségével folytatott per során leírja, hogy házasságkötésüktől kezdve, 1744. szeptember 13-tól különválásukig, 12 évi együttélés alatt, 1744 és 1757 között, kiknek, hova és mennyiért készített oltárt, szobrot, egyéb kő- és fafaragó munkát. A 12 év alatt 45 megrendelést elégített ki. 10 főoltár, kb. 17 mellékoltár, 2 szószék, számos szobor, képkeret, címer, ajtódísz szerepel a felsorolásban. A megrendelők között találjuk a kassai ferenceseket, domonkosokat, orsolyitákat, a nemesi konviktust, a városi tanácsot, Rozsnyón a ferenceseket, Eperjesen a minoritákat, Debrecenben a piaristákat, Sárospatakon a trinitáriusokat. Találkozhatunk a Csáky, Szentiványi, Klobusiczky, Szirmay, Splényi családok nevével a specifikációban.

Ez az izgalmas irat, bármilyen gazdag is Hartmanra vonatkozó adatokban, pontos információkat mégsem ad. Nem közli, hogy az egyes megrendelések melyik évben készültek, s mekkora volt Hartman szerepe a munka kivitelezésében. Sok esetben az sem derül ki, hogy milyen tárgyról van szó.

Az 1757-es jegyzékben szereplő, varannói és svedléri katolikus templom oltárainak kiemelkedő művészi színvonalú szobrászi megformálására már Schürer és Wiese[2] is felhívta a figyelmet. Aggházy Mária a svedléri Immaculata-szobor elemzésénél a sziléziai kapcsolatokra, Thomas Weissfeldt hatására utal.[3]

E két oltáregyüttes mindmáig eredeti helyén és többé-kevésbé eredeti állapotában áll. Érdekes módon éppen a varannói, svedléri oltárok létrejöttét, Hartman szerzőségét más források segítségével is igazolni lehetett.

A varannói pálosok 1742-ben szerződést kötöttek[4] Hartman Józseffel a pálos templom egyik mellékoltárának, a Nepomuki Szt. János-oltár (34. kép) elkészítésére 280 rajnai forintért, amelyhez Gersei Pethő Zsigmondné Csáky Rozália biztosította a pénzösszeget.[5] Az 1743-ban felállított oltárhoz[6] Hartman 1750-ben még két angyalszobrot szállít.[7] A Remete Szent Pál-oltár (35. kép) Barkóczi László adományából készült 1749-ben.[8] Alkotója ennek is Hartman.[9] A Krisztus szenvedése mellékoltár készülésének időpontjáról és készítőjének személyéről nem adnak felvilágosítást a pálos rend számadáskönyvei, de stíluskritikai alapon ez az oltár is Hartman műhelyének munkái közé sorolható. Ennek elemzésével, valamint a főoltár problémájával most nem szándékozom foglalkozni.[10]

A svedléri római katolikus templom főoltárát (36. kép) és két mellékoltárát (38. kép) a svedléri plébánián található Historia Domus[11] tanúsága szerint Hartman József készítette 1751-ben. A két templom oltárainak típusa, díszítő faragványai és különösen a szobrok megformálása segít Hartman stílusának a meghatározásában, az 1757-es jegyzékben szereplő művek azonosításában, és az 1744 előtt, valamint 1757 után készült alkotások felkutatásában.

Hartman József 1744 előtti munkásságáról kevés adat áll rendelkezésünkre. Az 1742-es varannói szerződés magyarországi tevékenységének legkorábbi forrása. Ezt követően 1743-ban két kőszobor, Szent Flórián és Nepomuki Szt. János kifaragására kötött szerződést[12] a Csáky család Kassa közelében levő, nagyidai kastélyának kertjébe 140 rajnai forintért és két köböl búzáért. 1744-ben Kassán megnősült, ahol 1750-ben a polgárjogot is elnyerte. Hartman 1764-ben bekövetkezett haláláig kassai életére és működésére vonatkozó néhány adat már ismert[13]. Az 1757-es összeírásban szereplő megrendelések nagyrészt olyan helységekbe kerültek, amelyek ma Szlovákia területén találhatók. Viera Luxova tanulmányában[14] megkísérelte a felsorolt objektumok azonosítását. Néhány alkotás ma is eredeti helyén található,[15] sok elpusztult,[16] vagy máshova került,[17] egyes művek csak részben őrzik eredeti állapotukat.[18] Luxova véleménye szerint a műhelymunka, a segédek fontos szerepe, egyelőre nem teszi lehetővé Hartman saját kezű műveinek pontos meghatározását. Az 1757-es irat 45 megrendelése közül hét került a mai Magyarország területére. Tanulmányomban elsősorban ezekkel szeretnék foglalkozni.

A felsorolásban második helyen szerepel: „Bey denn Piaristen zu Debreczin 230–" A debreceni piaristák Szent Anna-temploma Csáky Imre gróf, kalocsai érsek, Bihar megyei főispán adományából épült 1719-től. Az érsek 1732-ben bekövetkezett halála után, testvére, Csáky Miklós nagyváradi püspök építtette tovább a templomot és szentelte fel 1746-ban. A templom belső díszítése és berendezése 1729-től folyamatosan készült.[19] Így Csáky Imre halálakor a főoltár és az evangéliumi oldal első kápolnájában a Szent Háromság-mellékoltár (ma Alacoque Szt. Margit) már állt. Ez utóbbit maga Csáky Imre állíttatta, címere a stipesen látható. A számadáskönyvek tanúsága szerint a többi oltár a templom felszentelésének éve, 1746 körül[20] került kivitelezésre.

Különösen sok adat áll rendelkezésünkre két oltárra vonatkozóan. A templom leckeoldalán a szentély felőli első és második kápolna Immaculata-, valamint Calasanci Szent József-oltárának munkálataira több alkalommal fizetnek kassai szobrászoknak és az oltárképek festőinek. 1749-ben megállapodtak egy bécsi festővel a Calasanci Szent József-oltárkép[21] megfestésére. 1750-ben a bécsi piaristák vicerectora elküldte az elkészült képet. 1750-ben különböző részletfizetések szerepelnek a pénztárkönyvekben. 1750 I. 19-én fizették az első összeget a kassai szobrásznak.[22] Majd még ugyanebben az évben kétszer is említik a Calasanci Szent József-oltárral kapcsolatos kiadásokat. Az egyik bejegyzés utal arra, hogy az oltár szállítását külön számolják[23] el. A Kassán elkészült oltárt tehát Debrecenbe szállították, ahol felállították, és valószínűleg csak a helyszínen színezték. Az oltár (37. kép) teljes kifizetése[24] 1751-ben történt meg. Az Immaculata-oltár 1753-ban készült el.[25] A szobrász 130 rajnai forintot kapott. Az oltárkép ekkor még befejezetlen és az oltárt sem szállították még Debrecenbe. A bejegyzések ennél a munkánál szintén kassai szobrászokra utalnak, egy alkalommal név szerint megemlítik Simone Grimiale szobrászt.[26]

A két oltár felállítása tehát arra az időszakra esik, amikor Hartman is a debreceni piaristák számára dolgozott. A két oltár azonos felépítésű, mindkettő a ritkán előforduló architektúra nélküli típust képviseli. A nagyméretű oltárképeket különleges, rendkívül dús, áttört faragványtömeg kereteli, amely volutaszerű, csiga alakú, bőségszaruhoz hasonló alakzatokból, valamint naturalisztikusan megformált sás vagy pálmalevelekből, gyümölcs-és virágfüzérekből áll. A kép alatt a hasonlóan dúsan faragott predella az oltárasztalra támaszkodik, amelynek koporsó alakú stipesét kagyló formájú ornamentika, illetve a Calasanci Szt. József-oltáron gyümölcsfüzérek díszítik. Mindkét oltáron az oltárkép két oldalán egy-egy, a predellához szervesen kapcsolódó konzolon angyalszobor áll. Az Immaculata-oltáron a szobrokat is beleértve a matt és fénylő aranyfelületek ellentétének festői és ünnepélyes hatása érvényesül. A Calasanci Szent József-oltár különlegességét színezése is fokozza, amely eltér az Immaculata-oltárétól. A fa felületére alapozás nélkül festették a zöld, szürkészöld, a gyümölcsökre a lazúros piros, sárga és kék színeket. Az angyalok drapériái is szürkészöldek, a testfelületek sem aranyozottak, hanem testszínűek. A megegyező felépítés, a faragványok hasonló kiemelkedő minősége arra enged következtetni, hogy mindkét oltárt azonos mester vagy műhely faragta. A két oltár angyalpárjának a stílusa eltér egymástól. Az Immaculata-oltár kontraposztos testtartású angyalain a ruharedők lendületesen fogják körbe a figurákat, nem követik a testformákat, lágyabb törésekkel, sima felületeket hagynak szabadon. A Calasanci Szt. József-oltáron az angyalok szintén kontraposztos testtartásban állnak. A drapérián, amely felső testüket félig szabadon hagyja, a ruharedők átlós irányban élesen törnek meg, nagy sima felületeket zárva be. A szabadon levő vállak, karok, izmosabbak, csontosabbak, mint a másik oltár lágy szobrain. Ez utóbbiak ovális, finom arca, keskeny orra, karcsú nyaka eltér a Calasanci Szt. József-oltár angyalainak kifejezőbb arcától (39. kép). Ezeken a széles nyergű orr, a nagy szemek, a kis nyitott szájak, a tincsekbe összeálló haj Hartman József szobrainak jellegzetességei.

A piarista rend számadáskönyvei szerint Simone Grimiale szobrász közreműködött az Immaculata-oltáron. Simone Grimiale nevű szobrászt Kassán nem ismerünk. Azonban a név igen hasonlít Griming Simon kassai szobrász nevéhez, aki 1723-tól 1759-ig, haláláig a város polgára.[27] Kevés műve ismert. Legjelentősebb alkotásai közé tartoznak a kassai Mária-oszlop szobrai. A szobrok nagy része már új, így nehéz az Immaculata-oltár és a pestisemlék szobrai között stílusösszefüggést megállapítani. Felmerül a kérdés, hogy két, majdnem teljesen megegyező faragványokkal díszített oltár készülhetett-e más-más mester műhelyében. Hartmannak a kassai műhelye valóban műhelyként létezett, amelyben segédekkel[28] „sorozatszerűen" készítették az oltárokat és a szobrokat. Könnyen elképzelhető, hogy Hartman megrajzolta mindkét oltárt, a felépítmény faragványai esetleg az ő műhelyében készültek és csak a szobrok Grimiale „Griming" alkotásai. Griming (Grimiale) műhelyének tevékenységéről nincs adat. 1753-ban Kassán Hartman volt a legjelentősebb szobrász. A debreceni Szent Anna templom számára, az általa 1751-ben készített oltárnak a másolatát rendelték meg az Immaculata-oltár esetében. Hartman 230 fl.-ért dolgozott a piaristáknak. A Calasanci Szent József-oltárra kiadott részletfizetéseket összeadva 195 fl.-os összeget kapunk, tehát Hartman még más munkát is végzett Debrecenben. A debreceni piarista templom evangéliumi oldalán álló oltárok közül a szentély felé eső a már említett Szent Háromság-oltár, amely 1732-ben már megvolt és a templomot építtető Csáky Imre állíttatta.

A másik kettő a Szent József- (40. kép) (volt Nepomuki Szent János) és Kis Szent Teréz-(41. kép) (egykor Szent Joahim-) oltárok megegyező felépítésűek, csak részleteikben különböznek. Mindkettőnek gyönyörűen díszített stipese és jó arányú, finoman tagolt oszlopos retablója van, amelyen két-két közel életnagyságú szobor helyezkedik el. A kvalitásos szobrok, a plasztikai dísz gazdagsága, művészi érzékkel rendelkező kitűnő mester közreműködését tételezi fel. A Szent József-oltár kannelúrás oszlopai, az oszlopfők, a párkányok tagolása, rozetta dísze, a képkeret feletti áttört rács és pajzs megegyezik az egri, volt jezsuita templom 1742–44 között készült Loyolai Szent Ignác- és Xavéri Szent Ferenc-oltárának motívumaival. A Kis Szent Teréz- (volt Szent Joahim-) oltáron számos olyan díszítő elem és architektúra részlet van, amelyek az egri jezsuita templom Mária- és Szent Anna-oltárán is felfedezhetők.

Néhány adat felbukkan a piarista levéltári forrásokban, amelyek vonatkoztathatók esetleg a két oltárra. 1736-ban három kisebb mellékoltárhoz falépcsők készülnek.[29] 1742-ben oltárrajzokért fizetnek egy szobrásznak.[30] Ugyanekkor egri szobrász is kap egy részösszeget.[31] 1745-ben Csáky Miklós számadásaiból megtudjuk, hogy a debreceni oltárok festésére[32] 200 forintot küldenek. Valószínűleg a két mellékoltárról, esetleg a ma már nem álló főoltárról lehet szó, hiszen a többinek ismerjük készülési időpontját. A debreceni Szent Anna-templom homlokzatát egykor 12 szobor díszítette, amelyeket 1723–24-ben egri szobrász faragott. A mester nevét nem ismerjük, de feltételezhetően az egri püspök szolgálatában tevékenykedő Johannes Baptista Carlone építésszel, a templom építőjével együtt került Debrecenbe.[33] A templom és a rendház elhúzódó építkezésének, valamint Carlone további jelenlétének köszönhető, hogy az egri mesterekkel sokáig élénk a kapcsolat. Mint már említettem, az 1742-es oltárrajzot is egri szobrász készítette. Érdekes megfigyelni, hogy a templom felszentelését követően a további munkáknál már kassai szobrászokat alkalmaznak. Az 1740-es évek elején Egerben működött egy szobrász, aki kvalitásos oltárokat készített a debreceni piarista és az egri jezsuita templomban is.

Az 1757-es felsorolás 11. tétele a következő: „H.Comitats Notarium Tiszta Paul nacher Szendő 80" – Item 6 Kübl frucht" Hartman tehát Tiszta Pálnak készít valamit 80 fl.-ért és 6 köböl gyümölcsért. Tiszta Pál Abaúj megye alispánja 1738-tól, 1751-től a megye országgyűlési követe.[34] A lipstini és selyebi Tiszták 1652-ben kaptak nemességet II. Ferdinándtól. Mária Terézia 1750-ben néhány abaújvármegyei községet adományoz Tiszta Pálnak,[35] aki ugyanebben az évben megvásárol több, a szendrői uradalomhoz tartozó falut Csáky Antal gróftól.[36] A Csákyak egyik legfontosabb birtokközpontja Szendrő, ahol Csáky István, a debreceni piarista templomot építtető Csáky Imre testvére, Antal nagybátyja új kastélyt építtet és az 1636-ban betelepített ferencesek templomépítését is támogatja. A Csáky kastélyban levő kápolnában a plébánosi teendőket 1766-ig szintén a ferencesek látják el.[37] 1788-tól a ferences templom plébániatemplom lesz. A kastély kápolnája barokk formájában ma már nem létezik,[38] de áll a volt ferences templom teljes barokk berendezésével. A templom barokk korszakának felszentelési időpontja 1759[39] körül lehet. Az 1829-es egyházlátogatási jegyzőkönyv számol be először a plébániatemplommá lett egykori ferences templomról részletesen. A főoltáron kívül négy mellékoltárt említenek, ezek ma is a templomban találhatók.[40] A hajóban a leckeoldalon álló, egyik mellékoltár stipesén (42. kép) a Tiszta család címere látható, egy másik, eddig még nem azonosított címer társaságában. A Lorettói

Szűz Máriának szentelt oltár viszonylag kis méretű. Az oszlopos retabló közepén, törtívű keretben oltárkép, felette volutás oromzati rész, amelyet rocaille-os keretű Mária-monogramos pajzs és két szépen faragott virágfüzér díszít. Az oromzat párkányán lebegő puttópár Mária koronájára mutat. A predellában Nepomuki Szent János halottként ábrázolt szobra látható. Az oszlopok mellett egy-egy női szent alakja helyezkedik el. A jobb oldalt álló Szent Borbála jobb kezében kelyhet, bal kezében kardot tart. A figura kontraposztos testtartása, széttárt karjai, magyar főúri viselete, ruhájának gazdag redőkezelése megegyezik Hartmannak 1751-ben, a svedléri főoltárra készített női szent szobrával. (43. kép) A másik női szent, akinek egyik attribútuma hiányzik, szintén hartmani figura, igaz, valamivel vaskosabb. A fekvő Nepomuki Szent János átszellemült, finom alakja a varannói Nepomuki Szt. János-oltár Szent Jánosával és a svedléri templom szentélyében álló Szent Jánossal közeli stílusrokonságban van. A szendrői oltárért a 80 fl.-os honorárium és a hat köböl[41] gyümölcs esetleg kevésnek tűnik, ha azonban figyelembe vesszük, hogy a Szentiványiak sebesváraljai házi kápolnájába szintén 80 fl.-ért szállított oltárt, valamint Szirmay László gróf számára a Homonna melletti Tapoly-Hanusfalvára 100 fl-os oltárt készített,[42] akkor elfogadhatjuk, hogy a jegyzékben szereplő mű ez az oltár lehet.

A Tiszta család másik tagja, Tiszta János, a Csákyakkal szintén szoros kapcsolatban állt. Az 1752-es számadáskönyvekben „secretari"-ként[43] szerepel. 1760-ban a szepesi kamara protocollistája, 1770-ben titoknoka. Tiszta János saját kezű aláírása látható a Csáky levéltárban található, igen szép oltárrajzon [44] (44. kép), amelyet Baranyai Béláné közölt.[45] Baranyainé szerint az oltárrajz Tiszta János szignált műve. A név, saját kezű aláírása jelentheti-e egyértelműen azt, hogy ő a szerzője a rajznak, abban az esetben, ha ez a személy nem szobrász, asztalos, fafaragó? Elképzelhetőnek tartom, hogy Tiszta János, aki az 1750-es években Csáky Antal grófnál Kassán alkalmazásban lehetett, esetleg a rajz átvételét igazolta aláírásával. Az oltárrajz számos olyan részletet tartalmaz, amely arra utal, hogy Hartman köréből származik. A stipes faragványainak típusa és elrendezésének módja, az oszlopfők díszítése, az oromzati rész megoldása, a rocaille és faragott gyümölcs, valamint virágdíszek előfordulnak a svedléri, varannói, debreceni oltárokon. Az oltárrajz szerzője képzett, jó felkészültségű mester lehetett. Az Országos Műemléki Felügyelőség fényképtárában található több felvétel az egykori kassai múzeum barokk szobrairól. Ezek közül néhány Hartman körébe sorolható. Az egyik, férfi szentet ábrázoló szobor rajzi előképének tekinthetjük a Csáky-féle oltárrajz bal oszlopa előtt álló Szent Péter alakját.

„Vor einen Seithen Altar in die Pfaar Kirche zu Ujhell 100"– Extra 1 Mass Wein." Így szól az 1757-es irat 14. tétele. Tehát a sátoraljaújhelyi plébániatemplom számára egy mellékoltár készült. Sajnos a plébániatemplom barokk kori berendezése 1768-ban, tűzvész során, minden valószínűség szerint elpusztult.[46] Hartman mellékoltára is ennek eshetett áldozatul. Hartman később, 1757 után is kapcsolatban áll az újhelyi plébánossal. Csák kanonokkal, sőt további szobrokat készít[47] a számára, amelyek ma már a templomban szintén nem találhatók. Az új, XVIII. század végéről, XIX. század elejéről származó berendezéstől eltér az egyik mellékoltár koporsó alakú stipese, amelyen rokokó keretben Szent Imre festett képe látható. A stipes egykor a főoltárhoz tartozhatott, hiszen a templom Szent Imrének volt szentelve. Hartman egykori műveivel nem hozható kapcsolatba.

Sárospatak kétszer szerepel a Hartman-féle jegyzékben: a 16. tétel „Potok vor einen Hoch- und Seithen Altar Item 1 Kübl Wein 300″–." és „P.P. Trinitarien zu Potok ein Crucifix dan eine Höltzerne Statue zusammen 15″–." a 43. tétel. Az első adat minden valószínűség szerint a plébániatemplomra vonatkozik. Az új fő-, és mellékoltár felállítására azért volt szükség, mert az 1737-es tűzvész megrongálta a berendezési tárgyakat is. Később, 1781-ben a pataki templomot rossz állapota miatt bezárják, kiürítik, majd 1787-ben helyreállítják. A hat mellékoltár szétbontáskor, régiségük miatt darabokra esett,[48] s ezért visszahelyezésükre nem került sor. Ezek között lehettek a Hartman által készített oltárok is. A helyreállított templomban felállítják a budai karmelita templomból származó, gyönyörű főoltárt és a közben feloszlatott trinitárius rend templomából áthoznak két mellékoltárt, amelyet a mellékhajóban helyeznek el.[49] A trinitáriusok is Hartman megrendelői közé tartoztak, egy feszületet és faszobrot szállít nekik 15 fl. értékben. A trinitáriusoktól származó két mellékoltár a plébániatemplom déli mellékhajójában áll. A rendkívül szép rocaille és növényi ornamentikával díszített egyszerű architektonikus felépítésű retabló oltárok közül a Szent Család-oltár oromzati részén látható évszám, valamint a stipes belső oldalán levő felirat igazolja, hogy 1771-ben, Egerben készült és mestere az egri szobrász Steinhäuser Antal.[50] A Mária-oltár felépítése, faragványai megegyeznek a Szent Család-oltárával. Két angyalszobra finomabb és kifejezőbb a másik oltár száraz szobrainál. Valószínűleg ez is Steinhäuser műhelyében készült. Így Hartman sárospataki tevékenységének emléke sajnos nem maradt.

A jegyzék 24. tétele: „Kay. König. Maria Theresia Capellen zu Tarczall in Wein gebühr einen Altar 180″–." Tarcalon a Grassalkovichok által 1749–50-ben építtetett szőlőhegyi Teréz-kápolna berendezése, egykori oltára, sajnos ma már nincs a templomban. Aggházy Mária még látta az 1950-es években Nagy Szent Teréz álló szobrát, Nepomuki Szent János és Flórián térdelő alakját, valamint az oltár törmelékeit egy tarcali padláson.[51] A szobrok hollétéről sajnos ma már a plébános sem tud, így valószínűleg azok megsemmisültek.

Miskolc város a következő mai magyarországi hely, a jegyzékben a 38. tétel. „dan auf Miskolcz ein frauen bild 7″–" A meglehetősen kis összeg alapján nem feltételezhetjük, hogy nagy szobrot szállított Miskolcra. A jegyzékben következetesen Statuen-t használ szobrok esetében. A bild kétszer fordul elő, és mind a két alkalommal igen kis pénzösszeget kapott érte. Esetleg Mária kis méretű szobráról, vagy domborműről van szó.[52] Aggházy Mária Hartman miskolci kapcsolatából kiindulva jut arra a megállapításra, hogy a miskolci, mindszenti Péter Pál-templom főoltárának (45. kép) angyalszobrai a svedléri és varannói szobrokkal, s így Hartman, valamint a sziléziai Thomas Weissfeldt művészetével mutat rokonságot.[53]

A miskolci oltárnak nemcsak szobrai érdekesek a számunkra, hanem az egész hatalmas építmény. Olyan típust képvisel, amely 1730 után kezd Magyarországon, elsősorban az egri egyházmegyében elterjedni. A típus lényege az architektúra nélküli felépítés, ahol a nagyméretű törtíves keretű vagy esetleg ovális képet baldachinból aláhulló, hatalmas, rojtszegélyű, faragott drapéria kereteli (46. kép). A drapériát felül egy-egy lebegő angyal vagy puttó vonja szét, az oltárképet alul, egy-egy szintén lebegő angyal tartja. A miskolci mindszenti templom főoltárán levő angyalok testtartása, karjainak, lábainak megformálása, tokás álluk, ovális arcuk, távol ülő szemük, erőteljes orruk, éles

törésekkel kavargó ruharedőik, olyan jellegzetességek, amelyek Hartman szobrainak sajátuk (47. kép). Az oltár többi faragványa, a kép két oldalán lecsüngő, hatalmas naturalisztikus virágfüzérek, a stipes gazdag szalagdíszítése, a pompás tabernákulum olyan mester alkotása, aki az oltárt minden tartozékával együtt egységes látványként fogta fel, mondhatnánk színpadnak tekintette. Hartman művészetének egyik fontos értéke az oltáregyüttesek ilyen módon való megjelenítése. A szobrok kiemelkedő szerepet töltenek be a kompozícióban, egységet alkotva az oltárképpel, de a tabernákulum, a gyertyatartók, a stipes és képkeret is hangsúlyt kap gazdag díszítése által.

Az első baldachinos, drapériás oltár Magyarországon a pozsonyi Szent Háromságtemplom Mária-oltára, az ún. Zichy-oltár, amely 1736-ban Donner műhelyében készült.[54] A miskolci oltár előképe azonban nem a pozsonyi oltár, hanem minden valószínűség szerint a wrocławi irgalmas rendi templom főoltára, amelyet Matthias Steinl osztrák építész, szobrász tervezett 1715-ben, de Thomas Weissfeldt kivitelezett. A főoltár felállítására csak 1724-ben Weissfeldt halála után került sor.[55] A boroszlói oltárhoz igen hasonló az ausztriai Langenzerdorf[56] templomának főoltára, amelyet Pühringer-Zwanowetz stíluskritikai alapon Steinl alkotásai közé sorol. Mindkét oltár rendkívül szoros stílusösszefüggést mutat a miskolci oltárral. A hatalmas oltárképeket voluta kereteli és mögötte helyezkedik el a faragott függöny, amelyet a langenzerdorfi oltáron két puttó tart felül és két angyal ül a képet keretelő volután az oltárképre mutatva, vagy azt tartva. A miskolci, ausztriai és lengyelországi oltárok koncepciója teljesen azonos. Az oltárkép által bemutatott jelenet előtt húzzák szét az angyalok a függönyt, mintha színpad lenne. Steinlnek már legkorábbi oltárain megjelenik a függönymotívum és későbbi művein is állandóan visszatér, majd a wrocławi és langenzerdorfi oltáron bontakozik ki teljes, hatalmas függönnyé, elérve így a „festői" barokk csúcspontját.[57] Hartman oltárait a színpadszerű, teátrális ábrázolás mellett, szintén a festői hatásokra való törekvés jellemzi. A miskolci oltár és az említett Steinl-oltárok felépítésével és plasztikai díszítésével megegyezik a Miskolc közelében levő, Harsány község templomában álló Mária születése-főoltár (46. kép). A baldachinból induló hatalmas aranyozott drapériát egy-egy, a szentély pillérére támaszkodó aranyozott angyal vonja szét, az igen kvalitásos Mária születését ábrázoló oltárkép alsó sarkait egy-egy lebegő angyal tartja. A többszörösen törtívű képkeret két oldalán gyönyörű arany virágfüzérek lógnak. Hartman szobrainak stílusa jellemzi a négy angyal alakját. A fölső angyalpár drapériája keményen, viharosan kavarog, az alsó angyalpáré éles lapos törésekkel törik meg, mindkét redőkezelési mód megtalálható Hartman szobrain. A varannói angyalok hosszú kinyújtott karja, az előszeretettel szabadon hagyott lábszárak, a kissé ormótlan lábfejek, a gyönyörűen megfaragott hatalmas szárnyak és a már ismertetett arcok a miskolci és harsányi angyalokon egyaránt felfedezhetők.

A miskolci templom építése 1728-ban kezdődött el, Máriássy Sándor egri kanonok, tapolcai apát és tinnini címzetes püspök fejezteti be 1743-ban és szenteli fel a templomot a főoltárral együtt 1744-ben.[58] A főoltár stipesén Máriássy Sándor címere látható. A miskolci főoltár 1744 előtt, Hartman házasságkötését megelőzően elkészült. Ezért nem szerepel az 1757-es peres iratban.

A harsányi templomot[59] Vagner József egri kanonok, az egri papi szeminárium prefectusa építtette 1736-ban. Harsány község ekkor az egri szeminárium és a Dőry család megosztott birtoka. A templomot 1738-ban a főoltárral együtt ugyanaz a személy

szenteli fel, mint aki a miskolci mindszenti templomot: Máriássy Sándor. Az 1746-os egyházlátogatási jegyzőkönyv[60] szerint a kitűnő állapotban levő templomban Mária születésének szentelt főoltáron kívül két mellékoltár és szobrász által készített szószék áll. Az 1738-ban felszentelt főoltáron és a két mellékoltár stipesén is Barkóczy Ferenc egri püspök négy mezőre osztott, oroszlános koronás, angyalfejes címere látható. Barkóczy 1745-től egri püspök. Harsány mellett építtette második számú nyaralóját azt követően, hogy a község a birtokába került.[61] A harsányi templomot és esetleg a berendezést is mint kegyúr javíttatta. Ekkor kerülhettek a címerek a stipesekre. Az igen kvalitásos Nepomuki Szt. János-szobor konzolján szintén Barkóczy címer látható. A főoltár 1736–38 között készült, stíluskritikai alapon egyértelműen Hartman oeuvre-jébe sorolható. A két mellékoltár[62] közül ma már csak az egyik van a templomban. Az egyszerű oszlopos retabló volutás, baldachinja megegyezik a főoltáréval. Két puttó vonja szét a baldachinból induló drapériát és mutat az oltárképre. A szószék hangvetőjének volutái különös fejdíszű, szárnyas angyalban végződnek. A figura szobrászi megformálása igen hasonló a főoltár angyalaihoz. Feltehetően a szószék, a mellékoltárok és a Nepomuki Szt. János-szobor is Hartman műhelyének alkotása.

A tornaszentandrási r. k. templom Mária-oltára (48. kép) érdekes és kedves társa a miskolci és harsányi drapériás oltároknak. Az egész oltárépítmény egyetlen nagy drapériából áll, amely előtt Mária megkoronázása szoborcsoport helyezkedik el, kétoldalt Joahim és Szent Anna álló szobrával. Két lebegő puttó tartja a hatalmas függönyt. Mária földgömbön álló, bájos alakja, a svedléri Immaculata-oltár Máriájához hasonlóan, a késő gótikus Madonnák leszármazottja. Az 1740-ben újjáépült tornaszentandrási templom[63] Mária-oltára a helyi hagyomány szerint a kegyúri család, az Esterházyak birtokközpontja, Bódvaszilas templomából került Tornaszentandrásra.

A baldachinból aláhulló drapériás oltárok igen szép példája a szendrői volt ferences templom főoltára (49. kép). A törtívű oltárkép feletti, különös formájú baldachinból hatalmas, rojtszegélyű drapéria függ, amelyet két lebegő puttó húz szét. Az oltárkép két oldalán egy-egy angyalszobor áll, amelyeknek testtartása, mozdulata a varannói Nepomuki Szent János oltár lendületes angyalaira emlékeztet, de zömökebbek, esetlenebbek. A két magyar szent király is bábszerű, merev figura, habár magyar nemesi ruhájuk megmintázása alapján a Hartman-féle Szent Lászlók és Szent Istvánok közé sorolhatnánk. A szentély végfalát betöltő hatalmas oltárépítmény nagyvonalúan megoldott és gazdagon díszített tabernákulumával, színpadszerű kialakításával rendkívül festői hatást nyújt. A drapéria festetlen, tabernákulum által takart felületén a következő felirat olvasható: „1760 Antonius Csáky curavit, decoloravit hanc aram". Csáky Antal Abaúj-vármegye főispánja, Szendrő ura, számos abaúji, zempléni, borsodi, sárosi birtok tulajdonosa állíttatta a ferences templom főoltárát, az egyházlátogatási jegyzőkönyv szerint 1752 körül.[64] Ugyanebben a templomban a Szent Antal-mellékoltár stipesén a Csákyak profilos férfifejet ábrázoló címerét láthatjuk. Mindkét mellékoltár azonos felépítésü, jó arányú architektonikus, kecses oltár. Felépítésük érdekes módon a debreceni Szent Anna-templom Szent Háromság- (ma Alacoque Szt. Margit-) oltárához hasonló. A predellarész vájatolt csavart volutás konzoljait a tornaszentandrási oltáron fedezhetjük fel. A Szent Antal-oltár Szent Rókus-szobrának analógiája Debrecenben a volt Szent Joahim- (ma Kis Szent Teréz-) oltár Szt. Rókusa. A szendrődi főoltár és két mellékoltár mesterei egészen bizonyosan kapcsolatban álltak a kassai Hart-

man-műhellyel. A Csákyak mint már láttuk Hartman állandó megrendelői közé tartoznak, mondhatnánk ők a szobrász legfőbb mecénásai. A jegyzékből,[65] valamint más levéltári forrásokból[66] is kiderül, hogy kapcsolatuk folyamatos volt. Hartman négy segéddel dolgozott. A szaporodó nagy mennyiségű megrendelést csak segédek aktív közreműködésével tudta kielégíteni. Ezt igazolja a szendrői főoltár nagyvonalú, egységes elgondolása, másrészt egyes szobrok és faragványok esetlensége. Lehetséges, hogy Hartman csak megtervezte az oltárt, de más faragta ki. Matthias Steinl, akiben Hartman mesterét véljük felfedezni, nemcsak szobrász, hanem építész is volt, rendszeresen szállított oltárterveket megrendelőinek, amelyet azután egykori, bécsi faszobrász műhelyének szobrászai vagy mások készítettek el. Steinl bécsi műhelyében nemcsak a szobrokat faragták ki, hanem az oltárok asztalosmunkáit, valamint a faragványokat is kivitelezték. Hartman kassai műhelye, ha egyszerűbb formában is, de Steinléhez hasonló lehetett. A segédek egyre nagyobb szerepet kaptak a munka kivitelezésében ahogy Hartman öregedett és betegsége fokozódott. A műhely meglétét és a szobrok sorozatszerű faragását igazolhatja az a 24 gipszszobor is,[67] amely Hartman végrendeletében szerepel. Feltételezem, hogy ezek a Hartman által készített gipszszobrok szolgáltak mintául az álló, lebegő, térdelő, oltárképet tartó vagy arra mutató angyalokhoz, a szinte mindig azonos testtartású és ruházatú Szent István-, Szent László-, Nepomuki Szent János-, Szent Borbála-, Szent Sebestyén-, Szent Rókus-hoz. A Hartman műhely jelentőségét és Hartman stílusának kedveltségét bizonyítja, hogy halála után is készülnek még drapériás oltárok az egri egyházmegyében. Fáj római katolikus templomának főoltárán[68] (50. kép) az architektonikus retabló együtt szerepel a baldachinból alá-hulló nagy függönymotívummal, amely előtt felhőkön Szentháromság-csoport helyezkedik el. A Tarnamérához tartozó Pusztafogacson a kápolnában a kis méretű, architektúra nélküli oltár[69] puttók által szétvont drapériája előtt Nepomuki Szent János, varannói előképéhez hasonlóan, háromnegyed profilban felhőkön térdel. A fáji oltár valószínűleg Feeg Ferenc sziléziai származású, 1771-ben Kassán polgárjogot[70] nyert szobrász tevékenységével hozható kapcsolatba, aki Hartman halálakor annak félbehagyott műveit is befejezte. A drapériás oltárok késői, 1770-es években való előfordulása nem ritka. Ez a típus Sziléziában az 1750-es évek után terjed el.[71] 1772-ben Johannes Nepomuk Hartman, aki talán a kassai Hartman József unokatestvére (Heinrich Hartman, aki a kassai Hartman testvére lehet, bardói szobrász fia), Opawica[72] templomában szintén drapériás oltárt állít.

A drapériás oltárokon kívül figyelemre méltó egy másik oltárcsoport az egri egyházmegyében. Az egri volt jezsuita templom szent Kereszt-oltárának stipesében tisztítótűz-jelenet látható (51. kép). A teljes körplasztikában kifaragott lángok között kerülnek bemutatásra.[73] Szoros stílusösszefüggés van e között a csoport és a Nemzeti Galériában található purgatóriumi csoport között, amelyről Aggházy Mária megállapította,[74] hogy Hartman körébe sorolható. A hat mellszoborból és két fejből álló Kassáról származó együttes egy oltár predellájában vagy az egri példához hasonlóan az oltárasztalban lehetett. Az egri Szent Kereszt-oltár tisztítótűz jelenete is hat mellszoborból áll. A tisztítótűz figuráin kívül az oltár többi szobra és egyéb faragványa is igen érdekes Hartman itteni tevékenysége szempontjából. Szent András analógiáját a varannói Remete Szent Pál-oltáron megtalálhatjuk. Mária, Magdolna, Borbála és Ker. Szent János feje az ovális arcú, lágy vonásokkal megmintázott, tokás állú, laposan hátrafésült, hul-

lámos hajú nőalakokat juttatja eszünkbe. Az egri volt jezsuita templom többi mellékoltára is igen kvalitásos. Az első benyomások alapján a kápolnákban felállított oltárok eltérőknek tűnnek, de alaposabb vizsgálatok után meglepő felfedezéseket tehetünk. Handler Ignác egri kanonok 1743- és 1744-ben adományozott pénzösszegeiből állították a Szent Ignác és Xavéri Szent Ferenc oltárokat.[75] A teljesen megegyező felépítésű, mozgalmas, de nem túl zsúfolt, oszlopos architektonikus oltár oromzati részén a baldachinból aláhulló, rövid függönyt puttók tartják. Az aranyozott stipesen domborműves jelenet látható. A nyugodt testtartású, aranyozott Szent György- és Szent Márton-szobrok ruharedői ugyanolyan párhuzamos vájatokból állnak, mint a varannói angyalok drapériái. Arcuk megegyezik a svedléri Szent László arcával. Igen jellegzetes a szakáll két kis körben végződő kifaragása, amelyet az egri szobrokon is felfedezhetünk. A koldus kis alakja a Szent Kereszt-oltár tisztítótűz figurája is lehetne. A Szent Ignác- és Xavéri Szent Ferenc-oltárokhoz hasonló Szent Alajos-oltárt[76] is egri kanonok, Kilián Dániel állíttatta. Ezektől részben eltér a Szűz Mária- és Szent Anna-oltár (53. kép). A csavart oszlopos, hullámzó párkányokból, volutákból álló, szobrokkal gazdagon díszített két oltár minden részletében megegyezik, jóllehet az egyiket Kovács György levéltáros 1744-ben, a másikat Ambrosovszky Mihály egri kanonok donációjából állították fel 1754-ben.[77] A két oltár egyértelműen ugyannak a mesternek az alkotása. Az oltárképeket két-két térdelő angyal tartja. Meglepő a hasonlóságuk a harsányi és miskolci angyalokkal. A Szent Anna-oltár angyalai inkább a harsányiakkal megegyezőek. A kéz- és lábtartás, az arc, a ruházat, a szárnyak, a redők lapos, éles törései azt bizonyítják, hogy azonos mester műhelyében készültek. A Mária-oltár angyalainak viharosan kavargó ruharedői a miskolci angyalokhoz hasonlóak. Kéz- és lábtartásuk ficamszerű. Ha a harsányi és miskolci oltárokat Hartman művei közé soroljuk, akkor ezek az oltárok is az ő műhelyében készülhettek. A Szent Anna-oltárral kapcsolatos 1754-es adat, amely szerint 600 rajnai forintot adományozott Ambrosovszky kanonok, nem jelentheti azt, hogy az oltár teljes egészében 1754-ben készült. Az oltárképet Kracker János Lukács festette, s lehetséges, hogy az adományozott összeget részben a festményre fordították. Ez annál is inkább valószínű, mert a jezsuiták Historia Domusa szerint 1754-ben az oltár „eleganti opere". Tehát ekkor már áll, feltehetően festésére ekkor kerül sor, fehér, márványozott- és aranyozottnak említik.[78] A Szent Anna-oltárra vonatkozó 1754-es adattól eltekintve, a jezsuita templom összes oltára 1744 előtt, vagy még abban az évben elkészült. Ha elfogadjuk, hogy Hartmannak fontos szerepe volt a megalkotásukban, nem csodálkozhatunk, hogy nem szerepelnek a peres iratban, hiszen a szobrász csak az 1744 után készült munkáit sorolja fel. Az egri Szent Ignác- és Xavéri Szent Ferenc-oltár a debreceni volt piarista templom Kis Szent Teréz- (volt Szent Joahim-) és Szent József- (volt Nepomuki Szent János-) oltáraival is rokonságban van. Tudjuk, hogy ezeket feltehetően az 1740-es évek elején egri szobrászok készítették.

Hartman házasságának idején 1744–1757 között készült néhány olyan mű, amelyek Hartman jegyzékében nem fordulnak elő, de mégis valamilyen szerepe lehetett megalkotásukban. Lehetséges, hogy csak megtervezte ezeket az oltárokat, vagy esetleg műhelyének valamelyik tagja készítette. 1751-ben állították fel a feldebrői r. k. templom Szent András-mellékoltárát [79] (52. kép). A volutás baldachin, a széthúzott kis függöny és az oltárképet tartó, hatalmas volutákon térdeplő angyalok az egri oltá-

rok társává teszi a feldebrői oltárt. Az angyalok megmintázása azonban sokkal gyengébb. A lábfejek ormótlanok, a ficamszerűség még hangsúlyossab, a redőkezelés ellaposodik, a testhez viszonyítva a fejek túl kicsik és kifejezéstelenek. A svedléri Máriával egyidőben készült szobroknál ilyen mértékű színvonalkülönbség csak úgy képzelhető el, hogy az oltár szerzője nem Hartman, hanem olyan mester, aki nála dolgozott vagy nála tanult.

Nehezebb a kérdés a diósgyőri római katolikus templom oltárainak[80] esetében. Az egyházlátogatási jegyzőkönyvek szerint a régi római katolikus templom helyreállítását 1743-ban kezdték el, 1752-ben folytatták és fejezték be, majd 1753-ban Barkóczy Ferenc egri püspök szentelte fel.[81] A templom oltárai olyan koncepcióval készültek, amely Hartman művészetére jellemző. A főoltár két különleges, levelekből csavarodó oszlopa közötti retabló nem oltárképet, hanem szoborcsoportot fog közre. A jelenet teljesen színpadszerű. A lépcsős trónuson ül Mária, ölében a kis Jézussal. Előtte térdel Szent István, felajánlva koronáját és Szent László. A gazdag ornamentika, az együttesbe belekomponált tabernákulum, a puttók által tartott függöny, Hartman oltárainak visszatérő motívumai. A középső szorborcsoport Hartman saját kezű művének tűnik. Az oldalsó volután térdelő angyalok hartmani típusok, de a feldebrőihez hasonlóan a túlzottan hangsúlyos végtagok, a kemény ruharedők más kéz munkájának látszanak. A Szent Kereszt-oltár is ezt a kettősséget tükrözi.

Voit Pál stíluskritikai alapon Hartman oeuvre-jébe sorolja a bélapátfalvai volt ciszetercita templom Szent Imre-mellékoltárát is.[82] Szent István és Szent László kecses rokokó faszobrai valóban sok hasonlóságot árulnak el Hartman műveivel, elsősorban a svedléri Szent István- és Szent László-szobrokkal. Püspöky András kanonok állíttatta 1748-ban az oltárt. Püspöky az egri volt jezsuita templom oltárainál is adományozóként szerepelt. A kapcsolat elképzelhető. A Hartman-féle jegyzékben Bélapátfalva nincs föltüntetve. A bélapátfalvai oltár problémájával kapcsolatban felvetődik a kérdés, hogy vajon Hartman összes 1744 és 1757 között készített műve szerepel-e a jegyzékben? Voltak-e olyan megbízásai, amelyeket valmilyen okból kihagyhatott a felsorolásból, esetleg műhelye vagy társai készítettek? A műhely szerepe döntő fontosságú lehetett, máskülönben nem tudta volna nagyszámú megrendelőjét kielégíteni. De hogyan működött a műhely? Nyilvánvaló, hogy fafaragó, szobrászi feladatok mellett az asztalosmunkát is ott készítették. Adatok állnak rendelkezésünkre, amelyek azt bizonyítják, hogy Hartman kassai tartózkodása ideje alatt Schwaitzer Henrik festővel és aranyozóval dolgozott együtt.[83]

Hartman Magyarországra kerüléséről és itteni tevékenységének a kezdeteiről csak feltételezéseink vannak. Hartman sziléziai származását bizonyítja az a kapcsolat, amely a wrocławi irgalmasrendi templom oltára és a miskolci, harsányi oltárok között fennáll. Hartman Weissfeldt és Matthias Steinl körében tanult és tőlük egy életre szóló impulzusokat kapott. A szobrok megformálásának módját Thomas Weissfeldtől sajátította el, de az oltárok színpadszerű kialakítása, a függönyök, baldachinok gyakori szerepeltetése, a virág- és gyümölcsfüzérek alkalmazása Steinl műveire is mindvégig jellemző. Ha Steinl valóban a langenzerdorfi oltár tervezője és esetleg kivitelezője is, akkor felmerül a kérdés, hogy vajon nem hozhatott-e magával segítséget Wrocławból, s Hartman József nem így került-e Ausztriába, majd Steinl közvetítésével Bécsbe. Ismeretes, hogy a török hódoltság után egész Magyarországon fellendülő templomépítkezés szá-

mos mestert vonzott Magyarországra. Az egri püspökök Egerbe való visszaköltözésével óriási lendülettel indul meg az elpusztult templomok újjáépítése, valamint a szerzetesrendek betelepítésével új templomok építése. Ehhez kapcsolódóan a kereslet szobrászok, fafaragók, festők és asztalosok iránt is igen megnőtt. Csáky Imre, Erdődy Gábor, majd Barkóczy Ferenc rendkívül fontos szerepet töltött be ezeknél az építkezéseknél. Sokat foglalkoztatott építészük, az Egerben letelepült Johannes Baptista Carlone építette az egri volt jezsuita, a debreceni piarista és a miskolci minorita templomot.[84] Az Ausztriából származó híres Carlone család tagja valószínűleg Ausztriából toborozta munkatársait, s talán Hartmant is ő hívta Egerbe, ahol korlátlan mennyiségű feladat várt a szobrászokra, fafaragókra.

Hartman első magyarországi műve az egri volt jezsuita templom Szent Kereszt-oltára, ezt követően 1738-ban készült a harsányi főoltár, majd 1742–43-ban a miskolci mindszenti templom főoltára, esetleg szószéke is. Ugyanezekben az években az egri jezsuita templom többi oltára is felállításra került, párhuzamosan a debreceni Szent Anna-templom oltáraival. Hartman 1743-ban már Nagyidán és Varannón dolgozott a Csákyak megbízásából. Hartman távozása Egerből talán Carlone halálával függ össze. 1744-től folyamatosan Kassán találjuk, s ettől kezdve 20 éven keresztül állandóan a Csáky családnak és kiterjedt rokonságának, akik között a Barkóczyakat, Szirmayakat, Szentiványiakat is megtaláljuk – dolgozott, olyan oeuvre-t hagyva maga után, amelyet még nem tudunk pontosan körülhatárolni. További kutatások fogják megkülönböztetni Hartman saját kezű alkotásait a segédek, esetleg követők munkáitól.

JEGYZETEK

1. Kemény Lajos kassai levéltáros közölte 1915-ben először az iratot. KEMÉNY L.: Adatok művészetünk történetéhez. Művészet XIV (1915) 430. Aggházy Mária is foglalkozott Hartman jegyzékével, valamint a szobrász magyarországi tevékenységével. AGGHÁZY M.: A barokk szobrászat Magyarországon. Bp., 1959. I. 132–135. 207–208. Legújabban Viera Luxova szlovák művészettörténész foglalkozott nagy tanulmányban Hartmannal és így a jegyzékkel is, amelyet német eredetiben közölt. LUXOVA, V.: Prispevok k tvorba Jozefa Hartmanna, ARS 75/76, 1–4. 75–76.
2. SCHÜRER, O.–WIESE, E.: Deutsche Kunst in der Zips. Brünn 1938, 86. 213.
3. Aggházy i.m. I.k. 133.
4. Htt.lt. E 153 Acta Paulinorum, Rakt. sz. 105. Liber Vitae. Baranyai Bélánénak szeretném köszönetemet ezúton is kifejezni, hogy cédulaanyagát rendelkezésemre bocsátotta.
5. Uo., valamint az MTA művészettörténeti kutató csoportjának forráskiadványai XIV. Documenta Artis Paulinorum 3. füzet. A magyar rendtartomány kolostorai T-Zs. Bp., 1978. 171.
6. Htt. lt. E 153. Acta Paulinorum. Rakt. sz. 105. Liber Vitae „...erecta est Ara S. Johannes Nep. in qua duabus fere Annis Statuarius Josephus Hartmannam duobus sodalibus in victu Conventu nostri Laboravit. Ara haec satis existeret Magnifica... sine deauratione"
7. Az MTA Művészettörténeti Kutató Csoportjának forráskiadványai XIV. Documenta Artis Paulinorum 3. füzet. Bp., 1978. 168.
8. Uo. 172.
9. Lásd 4. jegyzet „1753, Conventum est cum statuario Mag. Cassoviensi Josepho Hartmann aliunde jam prius in duabus aris Ecclae nostrae S. Pauli pr. E. et S. Joannis Np.-i probato, pro novo labore arae in gradibus novi aedificiis colorandae, item pro duabus listis..." Hartman 1753-ban tehát újabb feladatot kap, mégpedig a kolostorban levő Mária-oltár elkészítésével bízzák meg. Az 1786-os felosztáskor az inventárium említi az oltárt. „In ambitu inferiori: ..... 1 ara ad gradus B.V.M., cujus sub vitro figura et infra hanc imago S. Josephi continetur, in que ministro latere S. Ladislai,

dextro S. Stephani regum figurae ligneae inauratae, a supra vero 2 angelorum aeque inauratorum figurae, necnon a lateribus cyradae sculptili labore confectae inauratae, infra porro gradus per crucem e duro ligno confecti dantur." Documenta Artis Paulinorum id. kötete 186. l. Az oltár mai létezéséről nincsen tudomásunk.

10. A főoltár elkészítésére 1762-ben Caspar Erndt eperjesi szobrásszal kötnek szerződést. Documenta Artis Paulinorum id. kötete 169.170.

11. „Ara major et duae laterales BMV et Sti Josephi sunt per sculptorem Cassoviensem Josephum Hartmann anno 1751 paratae; Imaginem vero pinxit pictor Cassoviensis Henricus Schweitzer". Luxova közli említett tanulmányában 76.

12. Országos Levéltár, Csáky család levéltára. P 71. Rakt. sz. 55. Fasc. 150. „Contract. Es verspricht der Steinmötz meister namens Casimir Wagner mit der herr bilthaurn josöbh Hartman, auf der Herrschaft Nag Ida zwey statua, als S. Johan Nepomoceno und Sant Florian, beide statua 6 Schuch hoch sambt denen gehörigen Gesimbse ..... vorwelche stein-mötz und bilthaur Arbeith 140 Rönischen Gulden und 2 Kibel Wattzen von Seithen der hohen herrschaft Richtich wiert bezalt Werdten, ..."

13. Kemény L. i.m., valamint KEMÉNY L.: A renaissance és a rokokó Kassán. A.É. XIX. 1899, 114. KEMÉNY L.: Kassán polgárjogot nyert művészek. Művészet, XII (1913), 238., KEMÉNY L.: Műtörténeti adatok Kassa város levéltárából. AÉ. XXX. (1910) 166.

14. Luxova i.m. 53–73.

15. Például a varannói és svedléri oltárok.

16. Szilvásújfalu, Mecenzéf, Rozsnyó, Korompa, a kassai domonkos rendi templom oltára.

17. A kassai Szent Flórián-szobor ma máshol áll, a kassai konviktusból két oltár Koksov Baksába, az eperjesi volt minorita templomból a szobrok a plébániatemplom főoltárára, Sebesváraljáról konzolfejek a Kelet Szlovákiai Múzeumba és a Nemzeti Galériába kerültek.

18. Nagyida, r. k. templom főoltár, Tapoly-Hanusfalva r. k. templom főoltár, Finta r. k. templom főoltár.

19. BARANYAI BÉLÁNÉ: Újabb adatok a debreceni Szent Anna-templom berendezésének történetéhez. Ars Hungarica (1980) 149–153.; LÁNG N.: A debreceni Szent Anna-templom. Debrecen, 1930. 3–16. A templom építésének történetére vonatkozóan igen sok adat található; MÁLNÁSI Ö.: Gróf Csáky Imre bíbornok élete és kora. 1672–1732. Kalocsa, 1933.

20. Baranyainé i.m. 150., 151.

21. Baranyainé i.m. 153. Az oltárkép festője ismeretlen. A bécsi piaristák ajánlására vették fel a kapcsolatot a festővel. A bécsi Maria Treu-templom építését 1753-ban fejezték be. A Theklatemplom a Wieden negyedben 1754–56-ban épült. Az 1750-es évek második felében a piaristák sokat foglalkoztatott festője Felix Ivo Leicher. Leicher 1754-ben fejezte be tanulmányait a bécsi Akadémián. A piaristákkal szoros kapcsolata volt mindvégig. A debreceni kép stílusa eltér Leicher 1756 után ismert szignált műveitől. Véleményem szerint Paul Troger körében lehet keresni a debreceni Calasanci Szt. József-oltárkép szerzőjét.

22. Baranyainé kutatásai. Piar. O. lt. Számadáskönyvek. Debrecen.

23. Uo. „1750. III. 27. Pro commoditatibus devehentibus altare D. Fundatoris, 31.20"

24. Baranyainé i.m. 153.

25. Baranyainé i.m. 153.

26. Uo.

27. Aggházy i.m. I.k. 131., 202.

28. Aggházy i.m. I.k. 132. Lernecker Mihály, Schmidt József, egy Veith nevű szobrász.

29. Piar. O. lt. Debr. Liber Benef. „1736 accesserunt 3 minora altaria gradus ex asseribus." Baranyainé kutatása.

30. Uo. „Sculptori pro delineatione Altari 4,80' "

31. Uo. „1742. IV. 27. Statuario agriensi ad rationem 13, 20' "

32. O.L. Csáky család levéltára. P. 71. Fasc. 156. Rakt.sz. 58. p. 555. „Pro decoloratione Alteris R.R.P.P. Piaristis Debreczinensibus Sub. Nº 55. 200 fl.".

33. SZABÓ E.: Johannes Baptista Carlone. Művészettörténeti Értesítő, 1968, 3–4. sz. 219.

34. NAGY I.: Magyarország családai czímerekkel és nemzedékrendi táblákkal. XIV. kötet. Pest, 1865, 228.

35.Magyarország vármegyéi és városai I. kötet Abaúj-Torna vm. és Kassa. Bp., 1986. 549.
36.O.L. Csáky család levéltára. P. 71, Fasc. 27., p. 207.
37.1766 augusztusától van plébános Szendrőn, aki a várban (kastélyban) lakik. O. L. Csáky levéltár. P. 72. Fasc. 84/a. Rakt. sz. 14. Eszterházy Károly és Csáky Antalné levelezése. A ferences rend feloszlatása után, 1788-ban hagyják el végleg a templomot. Egri Főegyházmegye egri érsekség levéltára. Visitationes Canonices, Szendrő 1829. (P. L. Filmtár 21960 tekercs)
38.Az egri püspökség egyházi levéltára. Canonica visitatiok. 7. Borsodi kerület visitatioja. 1769. „In praenominato oppido Szendrő pro Ecclesia deservit Sacellum, In Residendia Illustris Familia Comitum Csáky existens, Aram unam, Portatili integro instructam continens. In hac datur tabernaculum..... In sacello hoc datur Fons Baptismalis, in vase cupreo, ligneo pedi insitente..."
39. Egri Főegyházmegye egri érsekség levéltára, Visitationes Canonices, Szendrő 1829 (OL. Filmtár, 21960 tekercs). A templom építését 1636-ban kezdték el, tűzvészek és „rebelles"-ek pusztításai után 1741-ben készült el. „Ecclesiam hanc Consecratam non fuisse usque annum 1759."
40.Uo. „Ara sunt quinque Principalis ad praesentem statum anno circiter 1752 deducta est honoribus S. Francisa Indulgentis sic dictae Portiuncula a B. Virgine recipientis dicata, 2^{a}. E.fr. S.Antonii, 3^{ia} S.Anna, 4^{a} Nati Salvatoris, 5^{a} BV.Lauretanae que communiter S. Joannis Nep. dicitur, eo quod etiam hujus Imago sculpta ibidem sit, omnes aras habent debite proportionatas mensas, et gradus ligneos."
41.LEDERER E.: Régi magyar űrmérték. Századok LVII évf. 1–6. sz. 1923. 143., 317. A kassai köböl búza a XVII. század végétől 125, 06 l-nek, a kassai köböl bor 13,5 l-nek felel meg.
42.Hartman 1757-es jegyzékében ezek is szerepelnek.
43.O.L. Csáky család levéltára, P. 72. Fasc. 560. 83. csomó „1752. Cassa ausgab von gelt von 15 januarii."
44.O.L. Csáky család tervtára, T–66, No. 44.
45.Baranyai Béláné: Mesterek és műhelyek az észak-kelet-magyarországi barokk szobrászatban. Magyarországi reneszánsz és barokk. Művészettörténeti tanulmányok, Bp., 1975, 404.
46.A Művészettörténeti Dokumentációs Központ forráskiadványai V. Acta Cassae Parochorum. Egri egyházmegye 2. füzet. Bp., 1969, 353, 355.
47.Luxova i.m. 75. Hartman végrendeletében a 21. pont: „Bey H. Canonica Csak alls noch Ujhelyer Pfarrer habe zu spendiren Rf. 18. welche jetziger H.Pfarrer v.Kovacs zu verabfolgen hat, weilen aber annoch in Ujhely sich 2 fertige Statuen befinden welcher erwönter H.Csak lassen machen, welche aber H.Kovacs nicht annehmen will, so müssen selbe Statuen von Ujhely abgehollet Werden".
48.DÉTSHY M.: A sárospataki római katolikus templom történetének okleveles adatai. Magyar Műemlékvédelem, 1969–70. Bp., 1972, 92.
49.Uo. 96., 101.
50.Az Országos Műemléki Felügyelőség Tervtárában levő restaurálási dokumentációban Bleicher Nándor restaurátor közli (120 ltsz.) a stipes belső oldalán talált feliratot. „Antoni Steinhäuser Erlau 160 f."
51.Aggházy i.m. II. 282.
52.Garas Klára hívta fel a figyelmemet, hogy a „Frauen" használata Miasszonyunkat, tehát Máriát jelenti.
53.Aggházy i.m. I. k. 133.
54.MALIKOVA, M.: Die Schule Georg Raphael Donners in der Slowakei. Sonderdruck aus den „Mitteilungen der Österreichischen Galerie 1973". 80.
55.PÜHRINGER-ZWANOWETZ, L.: Matthias Steinl. Wien–München 1966, 93. 237. Valamint Die Kunstdenkmäler der Provinz Niederschlesien. Die Kunstdenkmäler der Stadt Breslau. III. Theil. Die kirchliche Denkmäler der Altstadt. Breslau, 1934. 145.
56.Pühringer-Zwanowetz i.m. 93.235,236.
57.Uo. 93.
58.Az egri püspökség egyházi levéltára, Canonica Visitatiok. Borsod megye visitatioja. 1746. (O.L. Filmtár, 1687-es tekercs.)
59.Uo.
60.Uo. „habet aras tres quar major est consecrata in honorem B.V.M. Natae in ejus medio imago

picta Nativitate Virginis representans..." Az oltáron ma is az eredeti igen kvalitásos oltárkép látható, amelynek mestere Martino Altomonte körében keresendő, olasz iskolázottságú, osztrák művész lehetett. „...cathedram per statuarius eleganter elaboratans".

61. Az egri püspökség egyházi levéltára. Canonica visitatiók. Borsod megye visitatiója. 1768. (O. L. Filmtár. 1689-es tekercs.) „Patronus Ecclesiae Harsaniensis est Excellmus Ordinarius Dioecesanus." Az oltárok készüléséről lényegében ugyanazt írja, mint az 1746-os visitatio. „... Una cum ara majore ritu solemni Consecratam, praeter hanc duas altre aras portatilibus integris et non violatis instructas habentem, actualis status illius Fabrica est bonus. In ara major habetur tabernaculum elegans ex toto inauratam."

62. Eredetileg Szt. Istvánnak és Szent Lászlónak voltak szentelve. Az 1829-es visitatio (Egri főegyhm. egri érsekség levéltára. Vis. Can., O. L. Filmtár 21952-es tekercs) a következőképpen ismerteti: „Arae sunt 3, Major cum imagine Nata Reginae Angelorum B. M. V. ex utraque parte Angelis e ligno sculptis inauratis ornata, altera in honorem S. Stephani Regis H., Tertia in honorem S. Ladislai Regis H. locatain lateribus navis Ecclesiae. Omnes tres arae mundis, et integris Tegumentis et crucifixi effigie provisis sunt. Mensae altarium sint ligneae antipendis instructae, omnes 3 Arae cum tabernaculo gypso tincta..." A Szent István-oltár 1977-ben elégett, a Szent László-oltár ma Szent Keresztnek van szentelve.

63. VALTER I.: A tornaszentandrási r. k. templom kutatása. BÉRCI L.: A tornaszentandrási Mária-oltár és Mária-szobor restaurálása. Herman Ottó Múzeum Évkönyve, XIX. kötet, Miskolc, 1980, 106., 107., 143.

64. Lásd 40. jegyzet

65. Luxova i.m. 76. „Bey Ihro Excell.H.grafen Anton v. Csaky (pl. titl.): alhier wehrend meiner Ferschieden dahin gemachte arbeith eingenohmen 130."

66. 1756-ban „Hartman bildthauer" 8 fl.-os összeggel szerepel a Csákyak pénztárkönyvében. Rendszeresen fizetnek „képfaragó"-nak vagy „bildthauer"-nek. O. L. Csáky család levéltára P. 72. Fasc. 560. 83. cs.

67. Luxova i.m. 74. A végrendelet 11. tétele: „Von gipss vormirte figuren 24."

68. Fáj római katolikus temploma 1774-ben épült. Az oltár készítésének időpontját nem ismerjük. Aggházy i.m. II. 87.

69. A kápolnát Almásy János építtette 1766-ban. Magyarország műemléki topográfiája, Heves megye műemlékei III.k. 607. Az oltár eredeti kecses arányait egy későbbi átalakítás eltorzította.

70. Aggházy i.m. I. 191.

71. Chrzanowski, T.: Die Schlesische Barockskulptur um 1700. Durchbruch und Stabilisierung. Barockskulptur in Mittel und Osteuropa, Poznan 1981, 91–94.

72. Uo. 94.

73. Voit Pál felhívja a figyelmet a Hartmannal való kapcsolatra. Magyarország műemléki topográfiája, Heves megye műemlékei II. k. Bp., 1972. 547.

74. Aggházy M.: Purgatórium ábrázolások a XVIII. században. O. Sz. M. Bulletin X (1957) 5., 102.

75. Magyarország műemléki topográfiája. Heves megye műemlékei, II. k. Bp., 1972. 543–544.

76. Uo. 546.

77. Uo. 544, 545.

78. Az egri jezsuita templomra vonatkozó adatokat Baranyai Béláné bocsátotta rendelkezésemre, akinek ezúton is kifejezem köszönetemet. „...R. D. Ambrosovszki Can. Agriensis 600 Rhenenses Constulit pro ara Laterali S.Annae eleganti opere confecta maxime ex parte, ... erigetur et partim colore albo, politom marmor imitante, partim auro copiose vestitur."

79. Magyarország műemléki topográfiája. Heves megye műemlékei II. Bp., 1972, 716.

80. Köszönetemet fejezem ki Aggházy Máriának, hogy felhívta figyelmemet erre az oltáregyüttesre.

81. Az egri püspök egyh. levéltára. Can. Vis. 7. Borsodi kerület vis. 1769. O. L. Filmtár, 1689-es tekercs. „...Ecclesiam anno 1752 ex solidis materialibus, partim a Capitulo nostro agriensi, partim a Dnis Ladislao Faji et Joanne Almásy dominium hocce, ad temporis sub hypotheca speciali tenentibus restauratam, in honorem Nominis B. M. Virginis..... Anno 1753 per immediatem antecessorem nrum optima Memoria Comitem Franciscum Barkóczy de Szala consecratam..."

82. Magyarország műemléki topográfiája. Heves megye műemlékei. I. Bp., 1969. 539.

83. Luxova i.m. 75.1. „dem Heinrich Schvajtzer wart ich schuldig in allen Rf. 117x36. worauf

seinen Sohn Frantz Schwajtzer in meiner behaussung erleget Rf. 50. der Contract aber zurück geblieben" Lásd 11. jegyzet, valamint Kemény Lajos: Műtörténeti adatok Kassa város levéltárából A. É. XXX. (1910) 266.

84.Szabó E.: i.m. 215., 219., 220., 221., 222., 228.

34. Varanno, Nepomuki Szent János-mellékoltár

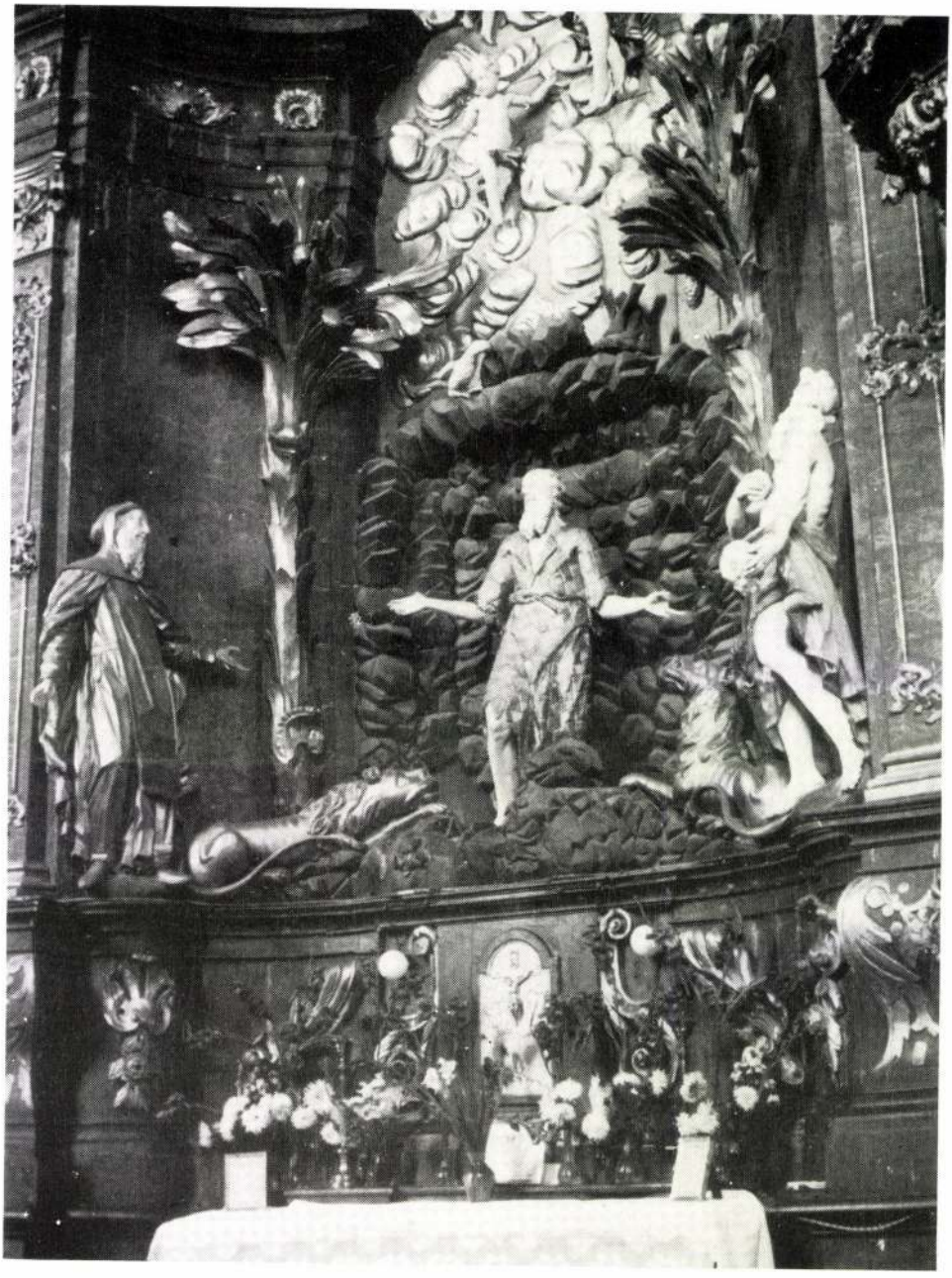

35. Varannó, Remete Szent Pál-mellékoltár

36. Svedlér, főoltár

37. Debrecen, Szent Anna-, volt piarista templom, Calasanci Szent József-mellékoltár

38. Svedlér, Immaculata mellékoltár

39. Debrecen, Szent Anna-templom, részlet a Calasanci Szent József-oltárról

40. Debrecen, Szent Anna-templom, Szent József-, volt Nepomuki Szent János-oltár

41. Debrecen, Szent Anna-templom, Kis Szent Teréz-, volt Szent Joahim-oltár

42. Szendrő, római katolikus templom, Loretói Szűz Mária-mellékoltár

43. Svedlér, főoltár, részlet

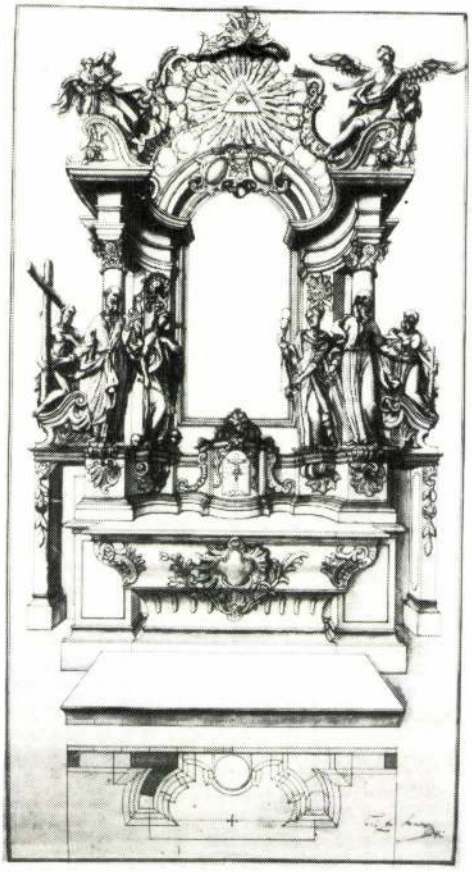

44. Oltárterv a Csáky család levéltárából

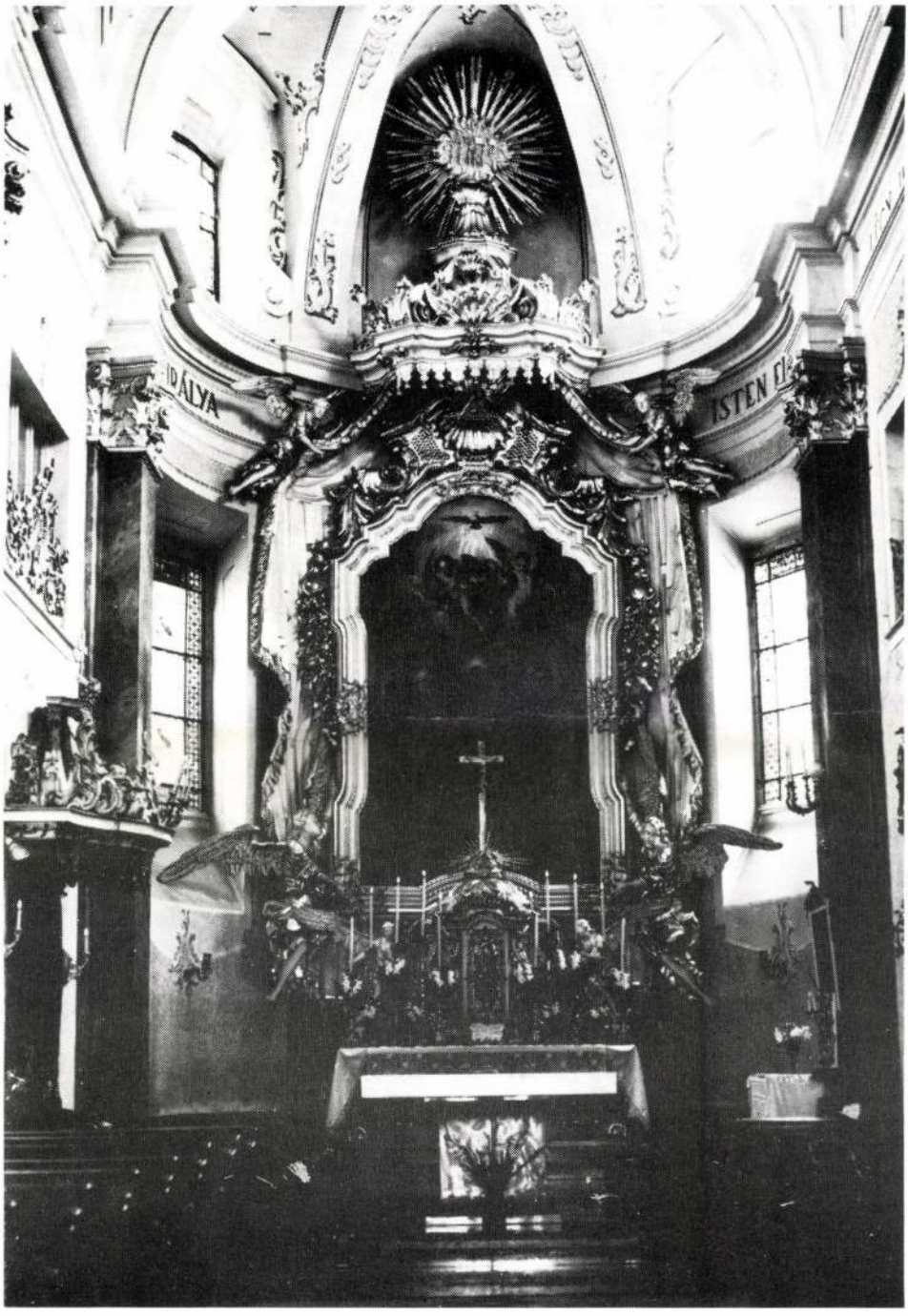

45. Miskolc, Péter-Pál-templom, főoltár

46. Harsány, római katolikus templom, főoltár

47. Miskolc, Péter-Pál-templom, főoltár, részlet

48. Tornaszentandrás, római katolikus templom, Mária-mellékoltár

49. Szendrő, római katolikus templom, főoltár

50. Fáj, római katolikus templom, főoltár

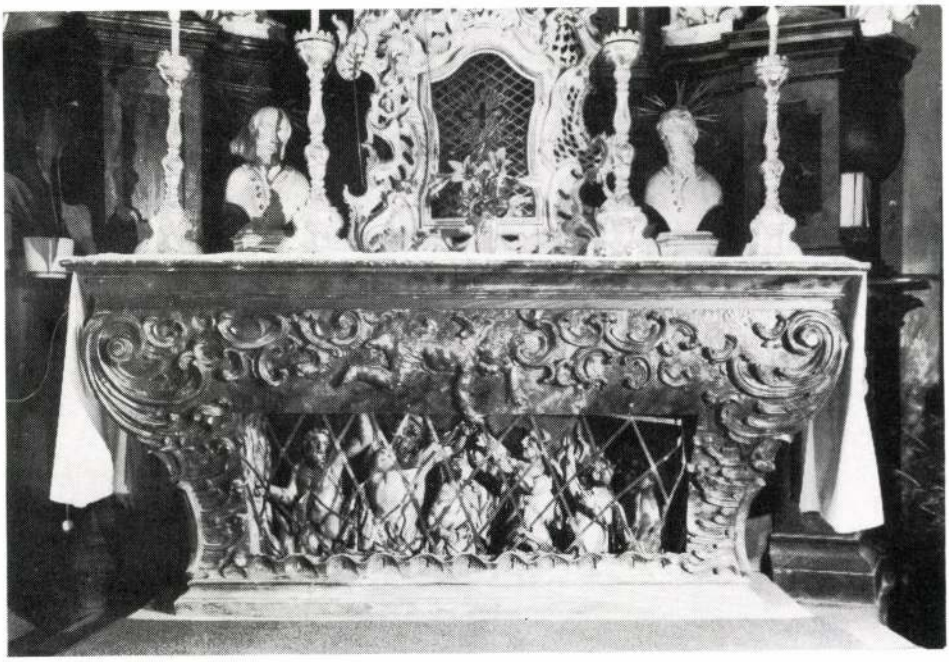

51. Eger, volt jezsuita templom, Szent Kereszt-mellékoltár, oltárasztal

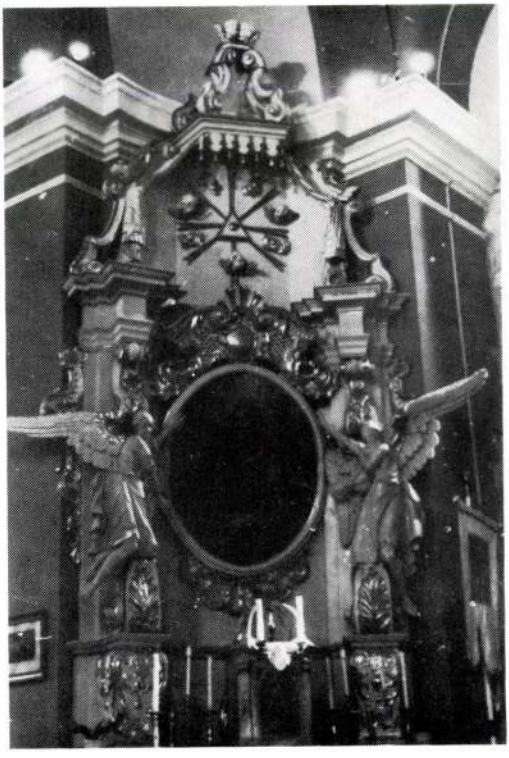

52. Feldebrő, római katolikus templom, Szent András-mellékoltár

53. Eger, volt jezsuita templom, Szent Anna- oltár

HARTMANN KITTY festő Somogyi Hírlap 1996. július 2

Napraforgóba lehelt álmok

Szász Endre ajánlotta a művészetbarátok figyelmébe Hartmann Kitty képeit FOTÓ: LANG RÓBERT

Nem mindenkinek adatik meg annyi tehetség, mint amivel Hartmann Kitty rendelkezik. Korához képest bámulatosan bánik az ecsettel, művei remek kezű alkotóról tanúskodnak — hangzott el tegnap a fiatal alkotó kiállításának megnyitóján. A kaposvári városi művelődési központban bemutatott képeket *Szász Endre* festőművész ajánlotta az érdeklődők figyelmébe. A tárlaton 26 festmény kapott helyet. A posztimpresszionista stílusban fogant képek egyéni látásmódot tükröznek. Az alkotásokon többször visszatér a napraforgó, és a virág témája, amely jellegzetes hangulatot árasztva gondolkodásra készteti a szemlélődőt. Portréi mély emberismeretről, szeretetről tanúskodnak. Látszik, hogy a fiatal alkotó igyekszik elkerülni a sablonos megoldásokat, nagy figyelmet szentel az apró részleteknek is.

H. M.

Mérhetetlen fájdalommal tudatjuk a rokonokkal és ismerősökkel, hogy

FIAS JÁNOS

kaposvári lakos életének 70. évében elhunyt. Temetése július 3-án, szerdán 13.30 órakor lesz a kaposvári Nyugati temetőben.

Gyászolják: felesége, fia, leánya, menye és unokái

Hálás szívvel mondunk köszönetet a rokonoknak, ismerősöknek, kedves szomszédoknak, barátoknak, a Füszért és a Corvina vezetőinek, dolgozóinak, hogy

TÖLÖSI GYÖRGY

temetésén részt vettek, virágaikkal és együttérzésükkel gyászunkban osztoztak.

Gyászoló család

Mély fájdalommal tudatjuk

...avi: 10.958,-Ft-tól!

SIÓTOUR IRODA 8640 Fonyód, Ady E. u. 2. Telefon: 06/85/ 361-850
SIÓTOUR IRODA 7400 Kaposvár, Fő u. 1. Telefon: 06/82/ 320-537
Telefax: 06/82/ 312-459

DIGITAL

MŰSZAKI ÁRUHÁZ

PÉCS, CITROM UTCA PASSAGE ÜZLETHÁZ Tel.: 72/313-382
Ha áruházunkban vásárol 1000 Ft útiköltséget térítünk Önnek.

CSEREAKCIÓ!

ÜZMEKÉPTELEN HŰTŐSZEKRÉNYE MOST **15000 FT-OT ÉR**

160/80 Kombinált hűtőszekrény vásárlásakor.

~~61.990 Ft~~ csere esetén **46.990 Ft**

CSERÉLJÜNK PORSZÍVÓT!

ÜZMEKÉPTELEN PORSZÍVÓJA MOST **4000 FT-OT ÉR**

1100 W Porszívó 13.990 Ft csere esetén **8.990 Ft**
1200 W Porszívó 19.990 Ft csere esetén **15.990 Ft**
1400 W Porszívó 19.990 Ft csere esetén **15.990 Ft**

TAKARÍTÓGÉP VÁSÁRLÁSÁNÁL

Csere beszámítás **10.000 Ft**

- VIZET KIFÚJ VISSZASZÍV
- NORMÁL PORSZÍVÓ

~~35.990 Ft~~

25.990 Ft

Hartmann

nürnbergi mesterrel Zsigmond Király építtette meg a budai palota első művatlyús vízvezeté-két az 1410-es években.

Zolnay László: Városépítés, város-szépítés Budán.
Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 2-23. l.

8.l.

M.D.K.

Hartmann Leopold

ács

1829-ben a templomot újrafedették Hartmann ácsmesterrel.

Bachó László: A gyöngyösi templomok története. 40 l.:
A Szent Bertalan templom története

Mauno Runar Hartman, finn szobrászművész
Dorottya-utcai kiállítóterem.

Mauno Runar Hartman
(Finnország) szobrászművész kiállítása.
1984. október 7.-ig.

Műcsarnok és Kamaraterme, 1984. október.

Mauro Rumar Hartman, szobrászművész
Dorottya-utcai kiállítóterem

A finn szobrászművész az 1981-es V. Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás díjazottja. Ezt az önálló gyűjteményét a VI. Budapesti Kisplasztikai Kiállítással egyidejűleg rendezték tiszteletére.

1984. szept. 7 - okt. 7.

Műcsarnok és Kamaratermei, 1984. szeptember.

Mauno Runar Hartmann, finn szobrász-festőművész

A Műcsarnokban rendezték meg a VI. nemzetközi kisplasztikai kiállítást. Szép szokás szerint az idén is külön kamarakiállításon mutatják be az elmúlt 1981-es nemzetközi kisplasztikai triennálé díjazottjának, a finn Mauno Runar Hartmannak a szobrait, vázlatait, festményeit. Ez a kollekció a Dorottya u.-i kiállítóteremben látható.

L.M.: VI. nemzetközi kisplasztikai kiállítás.
Delmagyarország, 1984. szept. 29.

Hartmann Lukács

festő (?)

Berekalom

l.

Korrespondenzblatt

1896. 48. l.

I. kötet

1. – 374. l.

Nyitra
1896
Thuróczy István

Hartmann Mihály

beresbalmi festő

1715

l.

Rotherdszarmy

157. l.

* IV. Band, dritte Auflage)

I.-XXXIII. + 1.-424 U.

Stuttgart u. Leipzig
Deutsche Verlags-
Anstalt
c'. n.

Hartmann Lukas

Foto?

1715

Land

Korrespondenzblatt

1914. 117. f

KERESKEDŐ
— TOLNANÉMEDI —

Hartmann Mihály

1751.

Arch. Ert. 1917. 95.

Mázoló

Mihaglán

Hartmann Mihály

~~[illegible]~~ berethalmi festő
1757.

l. Arch. Ért. 1917
95. l.

AZ ÖTVÖSMŰVESSÉG EMLÉK

ek kisérletek az új műízlés meghonosítása
isa alatt élt első korszaka azonban csak
nultával csakhamar megszünt, még mielőtt
ságokhoz idomult volna. Innét származik,
— tovább haladt a maga régi traditióival,
y, hogy azok zöme — átlag a XVI. század
ntetében csúcsíves marad, ha részleteiben

i könnyű, mert Olaszországgal való rövid
ivált Augsburgban — a csúcsíves műízlés
a XVII. század végéig maradt divatban.
következménye, hogy hazánkban tiszta
ce ízlésű XVI. századbeli művel csak ritkán
nk.

orozatban, mely a kiállításunkon a renais-
ület földszinti és elsőemeleti termeiben volt

közszemlére kitéve, kronológia szempontjából az özv. gróf PEJACSEVICH MÁRKNÉ úrnő által kiállított s aranyozott ezüstből készült korsó és tál áll legelül, mert a XVI. sz. kez-

Hartmann Mihaly

asztalos és festő

Hierher gehört auch der Altar in Taterloch, der ursprünglich in Seiden aufgestellt war. Die Inschrift „Michael Hartman Birthalmensis Fecit Anno 1715" bezieht sich auf die in Abschau erregender Weise durchgeführte Erneuerung und Vernichtung der irod alten Gemälde.

Rothkunstgew. 169 l.

_____ *műhely.*

főnökség!

_____ hó___n történő kifize-

_____ indokából személyesen meg nem

_____ szamu _____

m.

évi _____ hó_____

_____

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Hartmann Józef

műasztalos

† 1735 aug. 4.

László

Schoenjezsuita

281. l

Vyázgatósága

Bpest.

IX. Rákos-u. 10.

M. D. U.

HARTMANN József órás

Az eszterházai kastély toronyórájának kivételére nyújt be ajánlatot 1768

Az Iparmüvészeti Múzeum Évkvei II. 1955. valkó Arisztid: Ismélő és ütő toronyórák hajdani Esterházy kastélyokon 284. l.

MDK

Hartmann Karl

Ülő félalak, az arcát jobb kezére támasztva. 1843. Weimar Akvarell.

Abg. Schrader. S. 58

Dr. André Csatkai: Versuch einer Franz Lint Ikonographie. - Sonderabdruck aus d. „Burgenländischen Heimatblättern". Jahrg. 1936. Hft. 2.

S. 56.

MOK

MDK

Hartmann Lajos festő

„Őszi tájkép"-ét a Term. Muzeum megvette 1872.

MDK-A-I-1/646.

M.D.K.

Hartmann Lipót, gyöngyösi ács

nevét említi Kálik Ferenc kőművesek kap-csolatban

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsányi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó.

348. old.

M.D.K.

Hartmann Lipót, gyöngyösi ácsmester

1833-1847-ig működik gyöngyösön és környékén.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. AkadémiaiKiadó, 337. old.

plébániaházat épiti --+ Fischer Mihály gyöngyösi kőmüvesmesterrel, együtt --+ Száz János épitészplébános tervei szerint. A zaránki templom toronysisakját 1840-ben állitja helyre és résztvesz 1844-ben a Gyöngyösön leégett katonai lak ujjáépitésében. Ugyancak megyei épitkezés 1845-ben a megyei magtár melletti régi istálló igazitása és 1846-ban a katonai laktanya előtti őrbódé épitése. A kisnánai plébániaházat végülis 1847-ben --+ Fischer Mihály gyöngyösi kőmüvesmesterrel együtt épiti fel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

HARTMANN Lipót gyöngyösi ácsmester, aki --+ Rabl Károllyal együtt építi a megyei kvártélyház hullakamráját 1835-ben, majd 1836-ban a megye különböző épitkezéseinél szerepel. A markazi plébániaház épitésénél --+ Kalik Ferenc kőművessel együtt működik, 1833-ban. A vámosgyörki templom toronykiépitésénél szintén --+ Rabl-al együtt dolgozik 1837-ben, majd 1839-ben a nagyfügedi

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

HARTMAN, Mauro Runar

Mauno Runar Hartman (Helsinki) [kiállitása, Dorottya utcai Kiállitóterem, 1984 szeptember 7.-október 7./ [bev. Mauro Hartman] ; [a kiáll.rend. Dobai Ágnes]. - Bp. : Műcsarnok,1984 [16] p.,ill.

HARTMAN, Mauró

(bán): Nosztalgikus és ironikus fakasából:
Mauro Hartman és Oros Péter kiállítása.
= MN XLVII. 232. 1984. szept. 3. 7.

Bp. Dorottya u. Mauro Hartmann szobrász

Bp. Studió Galéria, Oros Péter

dieses Gebiet dennoch unter dem Einfluss und der Anziehungskraft von Byzanz. Aber die weite Entfernung und seine Lage am Meer — welche ihm zuerst Sicherheit und dann Wohlstand brachte — hatten zur Folge, dass hier eine eigene unabhängige Regierung gebildet werden konnte. Im Jahre 697 wurde der erste *Doge* (vom lateinischen dux = Herzog) von der Volksversammlung gewählt, doch erst 810 wurde auf das Inselchen Rivo Alto das Gebiet jener Hauptstadt der Republik verlegt, die Venedigs Ruhm in all Welt tragen sollte.

Beherrscherin des Adriatischen Meeres geworden, konnte es nicht ausbleiben, dass sich Venedig mit den Muselmanen vom Mittelmeer messen muste. Je mehr sich seine Macht festigt, desto zahlreicher werden Kriege und Streitigkeiten mit den Nachbarn auf dem Festland : Padua, Pisa, Robert Guiscards Normannen. Im Jahre 1172 tritt Venedig der Lombardischen Liga gegen den deutschen Kaiser bei; aus Dank übergibt der Papst dem Dogen jenen Ring, welcher seine « Hochzeit mit dem Meer » versinnbildlicht.

Geschick und Tüchtigkeit der venezianischen Kaufleute brachten es zuwege, dass Abenteuergeist und Begierden jener Freiherrn gehörig ausgenützt wurden, die in den 4. Kreuzzug zogen. Er wurde von seinem eigentlichen Zweck und Ziel entfernt und auf Konstantinopel gelenkt, das am 13. April 1204 von den Kreuzrittern unter dem über 94jährigen Dogen Enrico Dandolo eingenommen wurde. Dieser Sieg sicherte Venedig die Oberherrschaft über die Reste des byzantinischen Reiches. Die Ausdehnung seiner Macht gegen Osten brachte Venedig allerdings in Konflikt mit der anderen grossen Mittelmeer-Republik : Genua. Ab 1255 nahmen die Kämpfe heftige Formen an, das Kriegsglück wechselte mehrmals bis zur endgültigen Niederlage Genuas im Jahre 1380.

Im 15. Jh. besass die Republik, ausser ihres Gebietes auf dem Festland, noch zahlreiche weitere Städte, die von aus Venedig gekommenen Gouverneuren verwaltet wurden. Dies war die glanzvollste Epoche der venezianischen Geschichte, doch derart unersättlicher Machtanspruch rief die Feinde auf den Plan : Auf Grund der Liga von Cambrai (1508) verlor die Republik einige ihrer Festlandseroberungen, und trotz des Seesieges von Lepanto (1571) wurde die Vorherrschaft Venedigs auf dem Mittelmeer durch die Türken stark erschüttert. Ausserdem legte die Entdeckung des Seeweges um Afrika (1497) Venedigs

HARTMAN, Mauno

kiáll. Bp., Mücsarnok, 1984
ism. SZVERLE Mária: Kötődés a fához. = Művészet, 26, 1985, 1. 19. ill.

Casella G.,Fascicolo XII della Società per la Conservazione delle Bellezze Naturali ed artistiche del Cantone Ticino,1922.
Cavarocchi F.,Itinerari del Ceresio,estratto da :'Rivista Como', n.4,inverno 1971.
Robertini A.,Artisti opere e sorprese nella chiesa di S.Stefano, in:Giornale del Popolo (pagina di giornale senza data).
Tettamanti C.,Numero unico per il trasporto della Madonna del S. Rosario,Arogno 7 febbraio 1943.Opuscolo introvabile. Tuttavia Bernasconi F. ammette di averne trascritto praticamente tutti i brani.Cfr.op.cit.
Toppi S.,Robertini A.,Giambonini R.,Il Comune,Lugano 1971.

HARTMAN, Mauno Runar

Wagner István

Epos - taplantikából

[Mauno Runar Hartman finn novella]

97/218

Magyar Hírlap, 1987. szept. 16. 4.

Tüskék és múmiák

Orosz Péter kiállítása

Háromszáz év természettudósai beskatulyáztak minden élőlényt. Makacs az a füvész, aki még képes újat bejegyezni. Annál több pusztul ki, szinte naponta, a növények közül is. A művészettörténészek, esztéták hasonlóképpen lajstromozni kezdték a legújabb kor izmusait, irányzatait. Legutóbb a *ressource*-ot, korábban az *arte poverát*. Ha ma virágzóak is ezek a törekvések, ha az alkotók felelősségérzete ideig-óráig élteti ezeket, kihalnak majd bizton. Orosz Péter bölcsessége, hogy nem merül el egyikben sem, saját útján jár. Talált is magának egy speciális „fát", a *gledicsiát*, azt „mintázza" előszeretettel. Igen hosszú, erős tüskés ágai jól hajlíthatóak, koronát is font már belőle az örök emberi lelemény. A népnyelv ezért kétezer éve krisztustövisnek nevezi.

A töviskoronát mívesebb korokban fából faragták ki az oltárok fafeszületén, újabban vasból divat megformálni. Orosz Péter úgy használja, olyan leleménnyel építi in-

humorral elgondolt műve
hogy az installáció meg tud
a sors végzetes fordulatán
Orosz Péter beleérző képessé
és műve érvényességének b
téka.

A *Gesztus kereszt* keletiese
háncsfoszlányai Hencze Ta
sötét doboz drótja Szikora
az ősfésű-ráspoly *Etalon*
Gyula tevékenységének
mégis komoly sűrítéskísérle
utóbbi szerszám például be
hető a kínzóeszközök Or
bibliai tárházába is. A bot
vége hasonlít arra a *halpuco*
közre, amit a leleményes no
söröskupak lécre szegezésév
elő. Mindig csodáltam er
tárgynak a trivialitását. Mos
pektussal egészítettem ki a

Michael Hartmann Birthalbensis MDK

1715-ben átfestette az 15o8-i zsidvei, később a tatárlaki templomba került oltár képeit.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei.
Bp.1955.465.l.

HARTMANN PÁL,festőművész

1896 telén,a Hódmezővásárhelyen,az agyagipari gyakorlóiskolában tanitott.Maksa István tálasnak Judit nevü leánya is nála tanult,igen nagy sikerrel. 118.old

KRESZ MÁRIA: Maksa Mihály,tálas,/1851-1908/ 115.old

A MÓRA FERENC MUZEUM ÉVKÖNYVE, 1964-65, 1. Szeged, 1966

MDK

Hartmann Pál

Csakó E.: Iparművészeti kiáll. Arcéen. Magyar Iparművészet 1905. 212.l.

Ø Hartman Pál

festő

l

Közlezrkiáll

1396 l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

M.D.K.

Hartmann-Schedel

Mátyás király budai palotájának egykori metszete 1499-ben Nürnbergben kiadott Világkrónikájában maradt fenn.

Dr. Lechner Jenő: Budapest műemlékei, Bp. 1924. 41.
dr. Gárdonyi Albert: Budapest története

M. D. K.

HARTMANN Vilmos orgonaépítő

T. Henyczai János u. 12. sz. alatt

házat építtet

Zaraviás G. Sándor: Adatok Buda

építésrétéhez a XIX. sz. első felében

Tanulmányok Bp. multjából XII.

Bp. 1957. 307. l.

HARTMANN Vilmos

GÁT Eszter: Pest-budai zongorakészitők. = Tanulmányok Budapest Multjából XXIII. Bp., 1990 172.p.

MDK

Hartmann Vilmos

budai orgonakészitő

Schoen Krv.1916. 69 l. 1937.

Hartmann Vilmos

orgonakészítő

l.

Schoentabain

4.-l.

Budapest. III. 193.

Hartmann Vilmos

orgonakészítő

Budán

1793 – 1800-ig is-
mételten javítja a
varbeli főtemplom
orgonáját.

Isoz Rp 2one

96. l.

v, 1907. szept. 16.

Hegedüs Árpád
tanári könyvtáros.

Hartmannné Barakonyi Klára

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 DEC 17

SOMOGYI NÉPLAP

Kaposvár

— Kiállítás a csurgói művelődési központban. A csurgói járási művelődési központban szombaton nyílt meg Hartmannné Barakonyi Klára festőművész tanár kamarakiállítása. A fiatal művész—pedagógus rövid életrajzát, munkásságát Lendvai Antal gimnáziumi tanár méltatta.

Hartmannné Barakonyi Klára

HARTMANN Vilmos orgonaépítő

Gát Ester: Régi történetek levéltárok melyéről. = Hangszervilág, 4, 1992, 2. 17-18.

A **SANTA MONICA-*i* KAMA**

az MTA KONGRESSZ

(Budapest, I ker. Ors

2004. Július 29-

Műsor: *MOZART: "La finta giardinera", K*
J.S.BACH: 1. Brandenburgi verseny
MARIA NEWMAN: "Lux Aeterna

J.M.MOLTER: 2. Trombitaverseny
DVORAK:"Two Cypresses" (vonósz
J.HAYDN: C-dúr Szimfónia No.6.

Szólisták: *MICHAEL EMERY, Hegedűművé*
MARK WAMHOF, Trombitaművé

Vezényel: ALLEN ROBERT GROSS

Sze

Belépés ingyenes!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Hartmannné Barakonyi Klára, képzőművész

Dunántúli Napló

1974 MÁR 12
1021

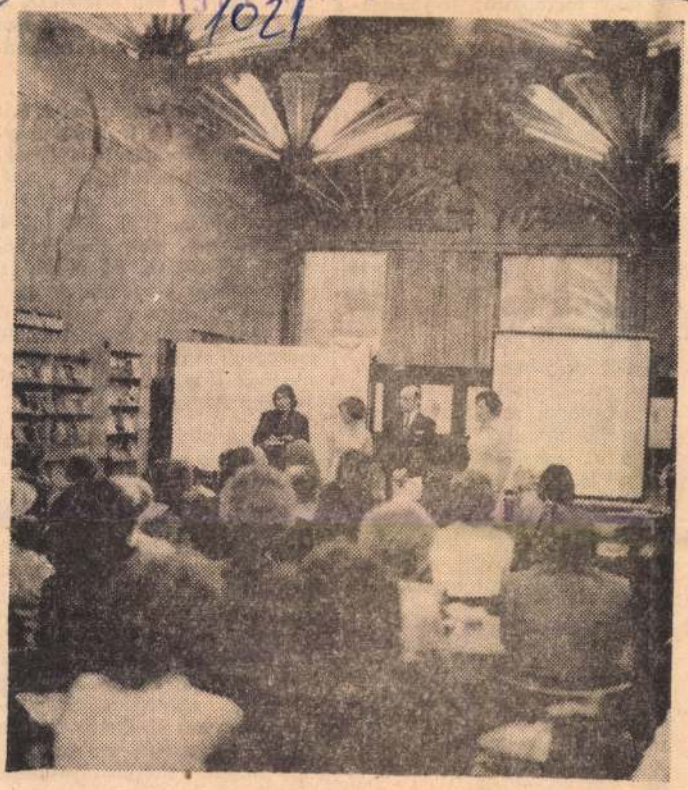

Tegnap este nagyszámú közönség előtt nyitották meg Hartmann-né Barakonyi Klára kiállítását a Kisgalériában, m[illegible]yen Pandur József főiskolai adjunktus mondott megnyitó beszédet.

A fiatal képzőművésznő 1963-ban végezte a Tanárképző Főiskolát, majd 1969-ben a Képzőművészeti Főiskola festőszakán diplomázott. Jelenleg a Pollack Mihály Műszaki Főiskola épülettervezési tanszékén tanársegéd.

A kiállításon látható csipkeszerű, aprólékos — s ezért csak közelről élvezhető — tusrajzai baranyai népmondákhoz, népballadákhoz fűződő élményeit fejezik ki. Barakonyi Klára egy év óta foglalkozik a népmondák, balladák világának grafikai ábrázolásával.

Kiállítása március 29-ig tekinthető meg.

reső foglalk
ra képtelen,
kaképességé
harmad rés

- akit a sorkc
ból a kato
összefüggő
vagy betegség miatt leszereltek;
- akit fizetési kötelezettségének ideje alatt a fegyveres erők vagy a fegyveres testület hivatásos állományába felvettek; végül
- akit tanulmányi, egészségi vagy kiképzési okokból, a sorkatonai szolgálatból legalább tizenegy hónap szolgálat teljesítése után szereltek le.

Annak a sorkötelesnek, aki bevonulása előtt honvédelmi hozzájárulást fizetett, — közben katonai szolgálatra bevonult és legalább 2 hónap, vagy annál több katonai szolgálatot teljesített, az addig befizetett honvédelmi hozzájárulást az állandó lakhely szerint illetékes tanács pénzügyi osztálya a kiegészítő parancsnokság igazolása alapján a 24 hónapot meghaladó összeget visszafizeti.

5 Milyen indokok alapján lehet a tartalékos hadkötelesek ideiglenesen mentesíteni kiképzésre, illetőleg továbbképzésre történő behivás alól? A mentesítési kérelmet hova kell beadni és a [illegible] kérdésében ki

A tartalékos katonai kiképzésre, illetőleg továbbképzésre való behivás alól ideiglenesen

védelmének kiterjesztését juttatja kifejezésre a Munkaügyi Miniszter 9/1973. (VIII. 28.) MüM. sz. rendelete, mely többek között a 6/1967. (X. 8.) MüM. sz. rendeletet is kiegészíti és rendelkezik a leszerelt sorkatonák (évi rendes szabadságán felüli) rendkívüli szabadságának biztosításáról (Magyar Közlöny 1973. évi 58. száma).

A fenti miniszteri rendelet úgy rendelkezik, hogy a „leszerelést követő évben" kell biztosítani a rendkívüli szabadságot, amely alatt nem naptári év értendő, hanem a leszerelés napját követő 365. nap. A rendelet a kihirdetés napján lépett hatályba, vagyis 1973. augusztus hó 28-án. Mindazokat megilleti a rendkívüli szabadság, akiknek a leszerelését követő 365 nap, — 1973. augusztus 28-ig — még nem telt el, illetve a biztosítandó rendkívüli szabadság a 365 napon belül érvényesíthető.

A rendkívüli szabadság mértéke:

- a sorkatonai szolgálat alatt a kiváló szint vagy tiszthelyettesi rendfokozat (őrmester, törzsőrmester, főtörzsőrmester), illetőleg zászlós, vagy tartalékos tiszti rendfokozat elérése esetén hattól tizenkét napig,
- élenjáró, osztályos szint vagy tisztes rendfokozat (őrvezető

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1975 SEP 8

Hartmannné Barakonyi Klára
1021

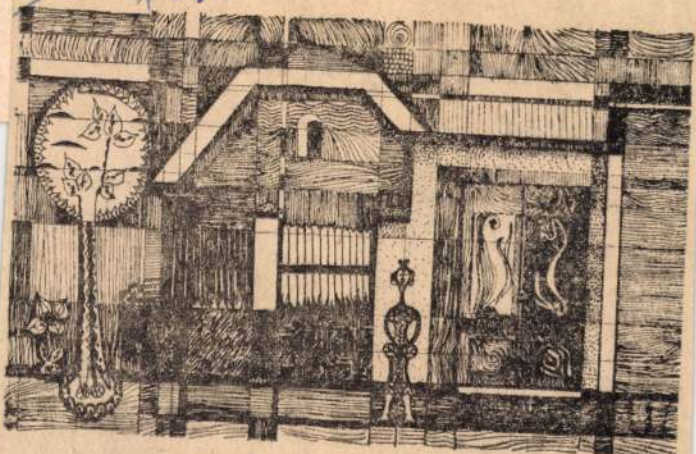

Hartmannné Barakonyi Klára: Virágok

Hadtud
Szolnokon

Régi igény és törekvés, hogy a pedagógusok felkészültségének gyarapításában érdekelt intézmények összegezzék erőfeszítéseiket, terveiket, tevékenységüket. Az ésszerű és hasznos együttműködésnek jó — és követendő — példája volt a Hadtudományi Nyári Akadémia, amit a TIT Hadtudományi Választmánya és az Országos Pedagógiai Intézet szervezett a Magyar Pedagógiai Társaság Hazafias-Honvédelmi Nevelési Szakosztályával a katonai integrációs — v
zolták az iskolai adaptáció l
hetőségeit is. A foglalkozás
jelentősebb része olyan tém
kat dolgozott fel, mint a h
zafias és honvédelmi nevel
módszertani kérdései; a haz
fias és honvédelmi nevelés t
pasztalatai Szolnok megyéb
és Marcaliban; a KISZ felad
tai az ifjúság hazafias és ho
védelmi nevelésében; a ha
történelem szerepe a hazafi
és honvédelmi nevelésben;
haditechnikai ismeretek hel

Hartmannné Barakonyi Klára grafikus

Grafikai tárlata márc. 11-30.
között volt megtekinthető Pécsett.

— : A Jelenkor krónikája 383-384.

JELENKOR, Pécs, 1974. április XVII/4.

Hartmudth cég

bécsi cég
1870-s évektől a tatai kemény cserépgyár
tulaj donosa.

P. Brestyánszky Ilona: A kerámia és a porcelán története
Bp. 1966.

104.o.

HARTNER, kéményseprőmester

1845-ben id.Storno Ferenc Sopronba érvén betért a Bécsi-kapu közelében lévő "Az utolsó garashoz"cimzett kocsmába.Ott leült a kéményseprőcén jelvényével ellátott asztalhoz,ahol Hartner kéményseprőmester borozgatott.Az felfogadta Stornot segédnek.

BECHT REZSŐ: Évfordulók a Stornó-házban 267.old

SOPRONI SZEMLE, Helytörténeti Folyóirat, XXVI.évf. 1972. 3.szám

HARTNER- család, kéményseprőmesterek

Az 1848-ban élt Hartner kéményseprőmester semmiféle kapcsolatban sem áll az ugyancsak kéményseprőmesterséget folytató mai Hartner-családdal. 269.old

BECHT REZSŐ: Évfordulók a Stornó-házban 267.old

SOPRONI SZEMLE, Helytörténeti Folyóirat, XXVI.évf. 1972. 3.szám

Háry Gyula (1864 - 1946)

56. Trencsén vára 1900 akv. 243x198 mm
Ltsz. 1901 - 37

57. Trencsén vára 1900 akv. 289 x 182 mm
Ltsz. 1901 - 38

58. Kassa tus. fedőfek. 245 x 185 mm
Ltsz. 1902 - 993

XIX. sz. városképek és utinapok MNG 1976

M. D. K.

HARTRATH, Friavil

Vogel alkalmazottja 1802

L. S. Vogel 205.

Hartyáni egyház

kelyhe

l.

Csányi Ernst úparm

12. l.

104. sz.

BUDAPEST
10 f
MAGYAR KIR. POSTA
2 f

NICOLAUS HEINRICH HARTUNGH, választó

Említve:-11.-1673.-1674.III.13.A szepesi kamarának a városi tanácshoz intézett levelében"...posteaquam certos in domo hac cusoria Nagyban substituerimus officiales et quidem egregium dnum Leopoldum Mittermajer minear, inceptorem et Vardain seu metallor, separator, et alterum Nicolaum Henricum Hartungh in Conservator, Domus Cusoriae, seu proventuum wxinde subveniendor, perceceptorem..."-1677.XI.18."Nicolaus Henricus Hardungh Domus Cusoriae et Bonorum provisor"aláírása szerepel. 62.old.

SZÁSZ KÁROLY: Adatok a nagybányai pénzverőház alkalmazottairól /1660-1828/ 61.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LX-LXI.évf. 1961-1962. Akad.Kiadó, Bpest. 1962

Hartung János festő. MDR.

Dunaútúli Népszava. 1945. I. erf. szept. 30.
„Vasárnap nyílik meg a Sebauer festőiskola kiállítása". 6. l.

M.D.K

Hartung János
festő

A pécsi TIT Klubban tartott
kiállítást.

— : Hírek
Művészet, 1963. május — 47 lap.

MDK

Hartung János vonatkisérő

Pécsi és bonyhádi Képzőm. Szabadiskolák kiáll. /66/. Pécs 1950. máj.

Kastung János MDK

A Képcsarnok Vállalat Kossuth Lajos utcai üzletében megnyílt kiállításon bemutatott művekről.

Pécsi és Baranya megyei képzőművészek kiállítása
Napló, 1964. máj. 30. 3. lap

Hartung János
festő

MDK

A TIT Bartók klubjában rendezett kiállításán bemutatásra kerültek „Pihenő nő", „Női fej" c. képei, valamint üveghare-illusztrációi

— : Négy művész egy teremben

Napló, 1963. márc. 5. 5. lap

MOK

Kartung János
festő

A TIT Bartók Béla
klubjában nyílt meg
kiállítása.

—: Négy művész egy teremben.
Napló, 1963. máj. 5. 5. lap

MDK

Hartung János munkás

Erdei Táj, of.

Pécsi és baranyai munkásfestők és szobrászok.kiáll.
Pécs, 1948,dec.

Hartung János MDK

Résztvett a TIT Bartók klubjában rendezett kiállitáson.

—: Négy kiállitás nyilkk ma Pécsett.

Dunántuli Napló, 1963. márc. 3.

Ha rtung János MDK

szerepelt a B pécsi Bartók klubban rendezett kiállitáson.

"Női fej"

--: Négy müvész egy teremben.
Dunántuli Napló. 1963. márc. 5.

Hartung János MDK

Négy képzőművész állitotta ki munkáit a TIT Bartok-klubjában. !Zsámár, Vata, Hartung, Tóka!

"Illusztráció" üvegkarc

i.é. Három festő és két szobrász kiállitása. Esti Pécsi Napló. 1963. márc. 4.

M.D.K.

Hartung János

Pécsi művész, ex libriseket készitett. 309.o.

Romváry Ferenc: Az ex libris története Pécsett. 309.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1965. Pécs, 1966

M.V.A.

MDK

Hartung János

szerepelt a Képcsarnok Vállalat Kossuth Lajos üzletében rendezett kiállitáson.

--:Pécsi és Baranya megyei képzőművészek kiállitása.
Dunántuli Napló 1964. máj. 30.

Hartung János MDK

Megemlitve mint kiállitó.

-di- : Jegyzetek a "tizenkilencek" kiál itásáról.

Dunántuli Napló 1958. okt. 15.

Hartung János festő MDK

Neve megemlítve

Martyn Ferenc „Pécsi munkás festők és szobrászok kiállítása"

Dunántúli Napló 1948. V. évf. dec. 18 4. l.

Hartung János festő. MDk.

Neve megemlítve.

„A képzőművészeti szabadiskola sikere"

Dunántúli Napló 1950. VII. évf. máj 25. 6. l.

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748/340-726

Hartung Sándor
grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 DEC 7

1021

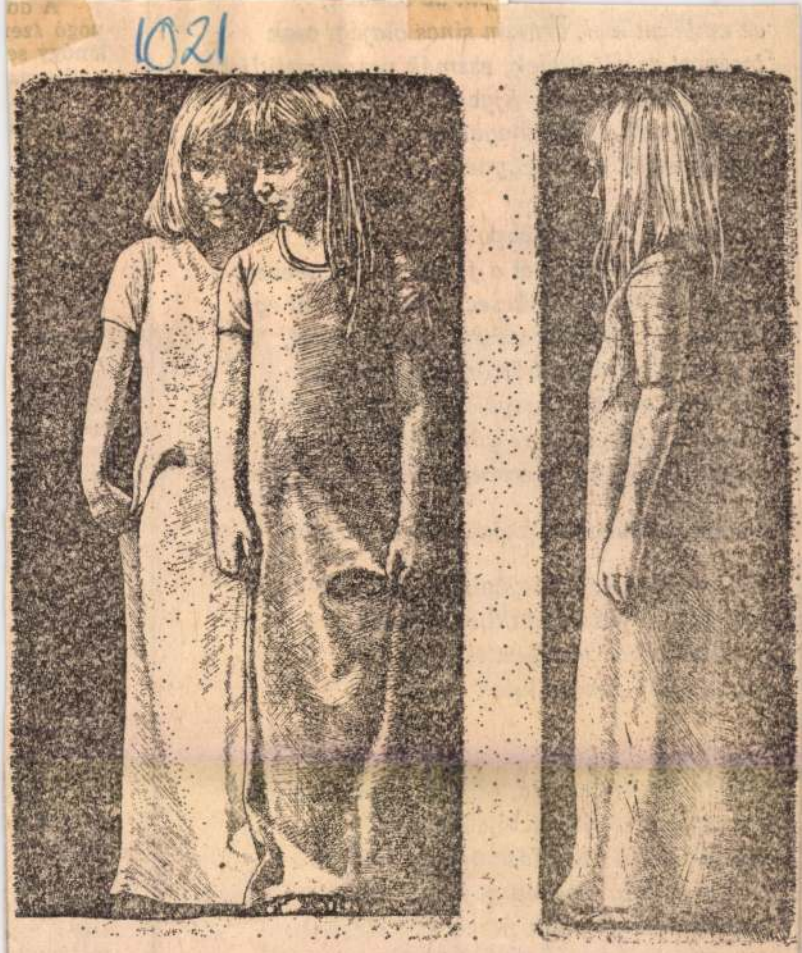

Hartung Sándor: Testvérek

az emlékművek orma
lerágott zászlónyelek
lerondított kódis í
szent kövek mégis m
baldachinját a remén

gyarmat a tejüveg k
elacsarkodja magától
borzadályban lombik
nép, hivén, alibi létezéssel is kijövőzhet,
ó, e fojtó búrában börtön-mécs a Nap,
halottakünnepi gyertyákon hordjuk szét
kanócra dőfve, vörös gömbjében fehér
törpe ül és faggyút onanizál álmatagon.

Lassan otthonossá lakjuk a katasztrófát.

Kilázasodott bibliai csipkebokrok
kétfelől, virrasztó ölükben a múlt
feketedoboza: elrettentőn megülik
mindenféle címerállatok —
Roppant
hegykaréj-foglalatban az igazság
tengerszem-pillanata, túl a menny tömérdek
kökényese, ámító sűrűjében egy
sziréna mély némulása örjöng e l e i t ő l
f o g v a, míg a csönd pajzsain innen
eluralkodik a konok percegés fölöttünk:
készül a halál európai robotképe.

var...
A bír
Azután k
lénkének,
den rend
az igazi, a
ta, micso
és simoga
fontos, ho
Napo
ledve olyl
lékezéseit,
nevet, élv
vértanúsá
— Ko
egy szúrá
megmond
okom pan
bólint —,
fiam, hogy
A bír
ját. Nálam
legyél.

A kis
baidős a
szony mos
tréfálkozá
káját.
— Ma
jünk a pi

Hartung Sándor, grafikus

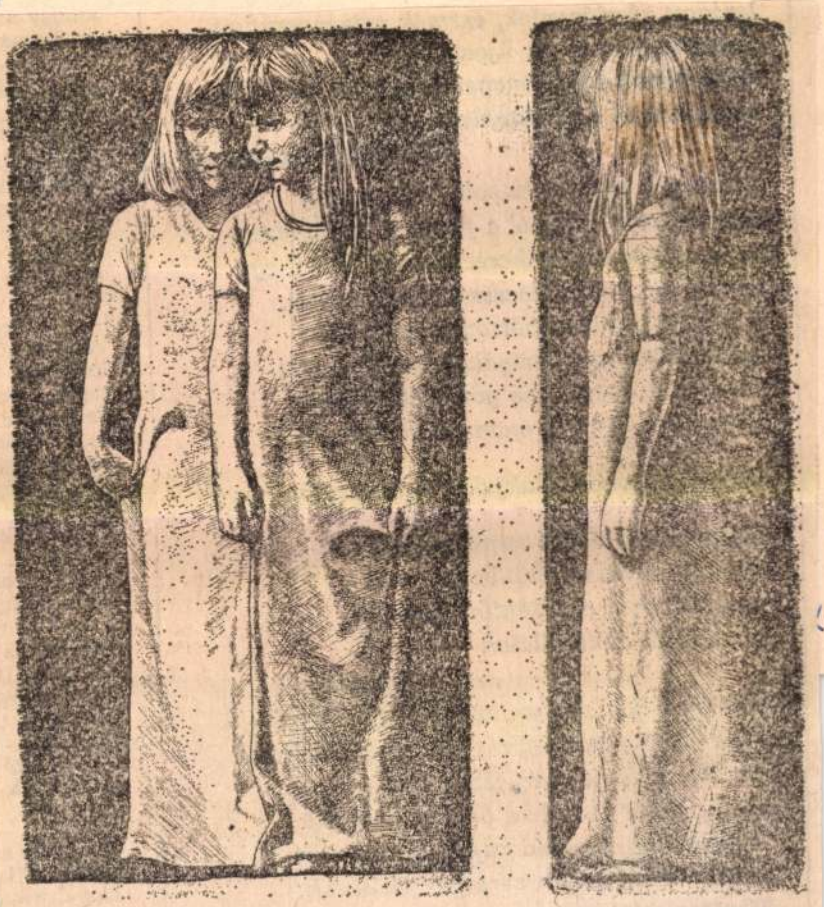

Hartung Sándor: Testvérek

Hartung

13

Élet é

VIII/49

koppant
hegykaréj-foglalatban az igazság
tengerszem-pillanata, túl a menny tömérdek
kökényese, ámító sűrűjében egy
sziréna mély némulása örjöng e l e i t ő l
f o g v a, míg a csönd pajzsain innen
eluralkodik a konok percegés fölöttünk:
készül a halál európai robotképe.

okom panas
bólint —, a
fiam, hogy
A bíró
ját. Nálam
legyél.

A kis n
baidős a k
szony mosd
tréfálkozás
káját.
— Mar
jünk a pin

Hartung Sándor

Rajz

Magyar Nemzet 1985. IV. 4.

Hartung Sándor: Kutyakaparó

Magyar Nemzet
1985. IV. 6.

HARTUNG SA'NDOR

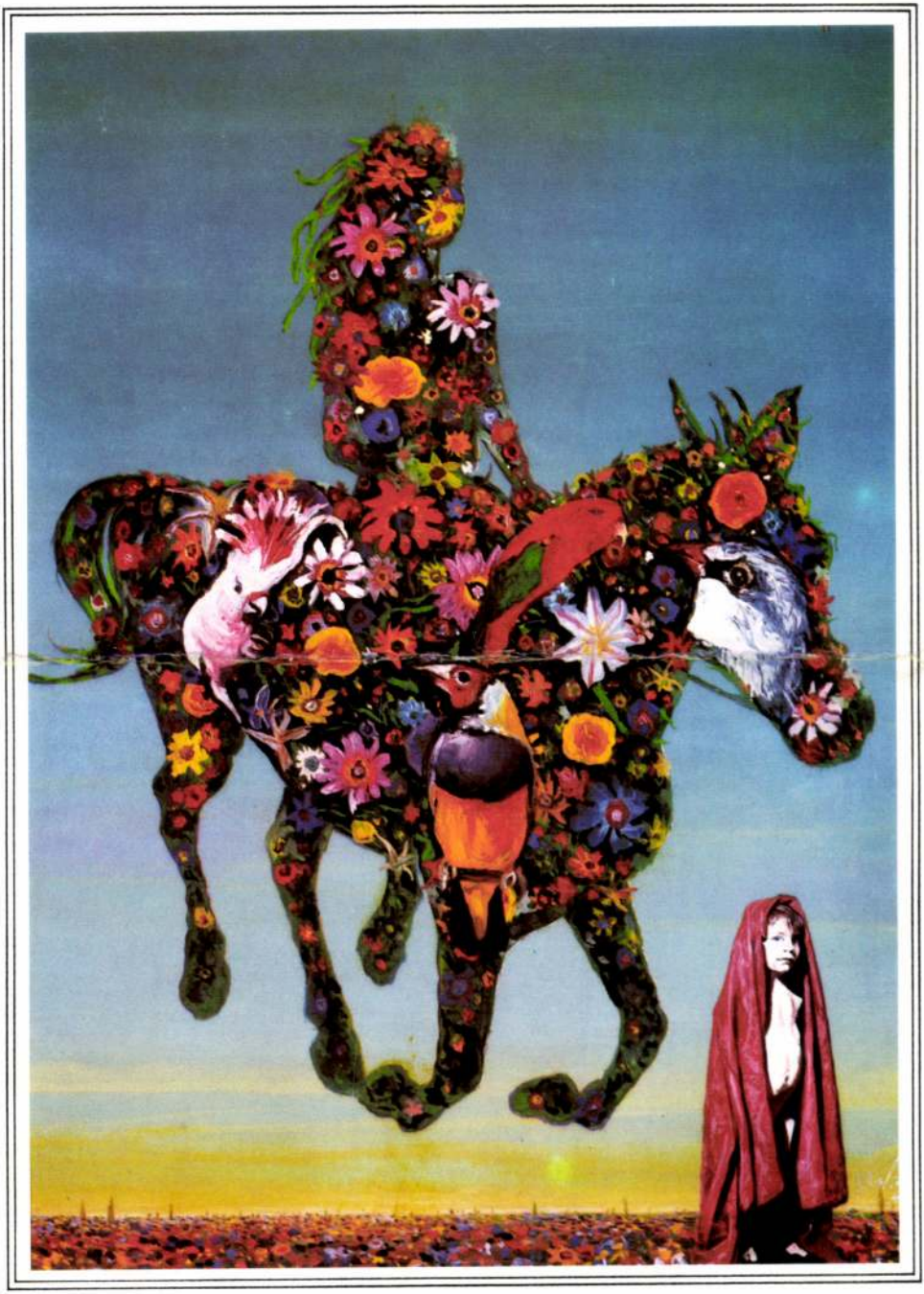

Önéletrajz

1962-ben születtem Budapesten. 1986-ban végeztem el a Képzőművészeti Főiskolát festőművészként, tagja lettem a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának és a Fiatal Művészek Stúdiójának. 1986-ban elnyertem a Szőnyi István ösztöndíjat. A festészet mellett grafikával is foglalkozom, főleg rézmetszéssel. 1987 óta három könyv jelent meg illusztrációimmal.

Egyéni kiállítások:

1985. Budapest, Csili Galéria
1986. Budapest, Nagy Balogh János Kiállítóterem
1988. Budapest, Kisduna Galéria

Csoportos kiállítások:

1986. Pesterzsébeti Tavaszi Tárlat – festészeti fődíj
Franciaország – UNICEF kiállítás
Kazincbarcika – Zichy Galéria
1987. Budapest, Vigadó Galéria – „Együtt a békéért" kiállítás
Olaszország – Ex libris kiállítás
Berlin – Intergraphik
Budapest – Csontváry Terem
1988. Pesterzsébeti Tavaszi Tárlat – grafikai fődíj
Budapest, Ernst Múzeum – Fiatal Képzőművészek Stúdiója
Budapest, Artexpo
Hódmezővásárhely – Alföldi Festők kiállítás
Budapest, Csontváry Terem – Szőnyi ösztöndíjasok kiállítása

Autobiography

I was born in Budapest in 1962. I graduated from School of Arts as a painter-artist in 1986 and enroled as the member of the Art Foundation of the Hungarian Pepple's Republic and the Young Artists' Studio. I won the schoolership „István Szőnyi" in 1986. Besides painting I deal with graphic art, too expecially with copperplate. There were 3 books have been published since 1987.

Individual exhibitions:

– 1985 Budapest, „Csili Gallery"
– 1986 Budapest, „János Nagy Balogh" Exhibition Hall
– 1988 Budapest, „Kisduna Gallery"

Collective exhibitions:

1986 – Budapest, Spring Art-exhibition in Pesterzsébet main prize of painting
– France, UNICEF Exhibition
– Kazincbarcika, Zichy Gallery
1987 – Budapest, Vigadó Gallery „Together for Peace" Exhibition
– Italy, Ex libris Exhibition
– Berlin, Intergraphik
– Budapest, Csontváry Hall
1988 – Budapest, „Spring Art exhibition" in Pesterzsébet – main prize of graphic art
– Budapest, Ernst Museum – Young Artists' Studio
– Budapest, Artexpo
– Hódmezővásárhely, Exhibition of Lowland Painters
– Budapest, Csontváry Hall – Exhibition of the „István Szőnyi" Scholars.

HARTUNG SÁNDOR: ÉGI LOVAS
olaj, fa 1988 30 x 40

HARTUNG SÁNDOR

Meghívó

A Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériája

szeretettel meghívja Önt és barátait

HARTUNG SÁNDOR
festőművész

kiállításának megnyitására

1989. augusztus 25-én, 16 órára

Megnyitja: *DR. ENZSÖL ELLÁK*

A kiállítás helye: Gaál Imre Galéria,
Bp. XX., Kossuth Lajos u. 39.

Nyitva: szeptember 15-ig,
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig

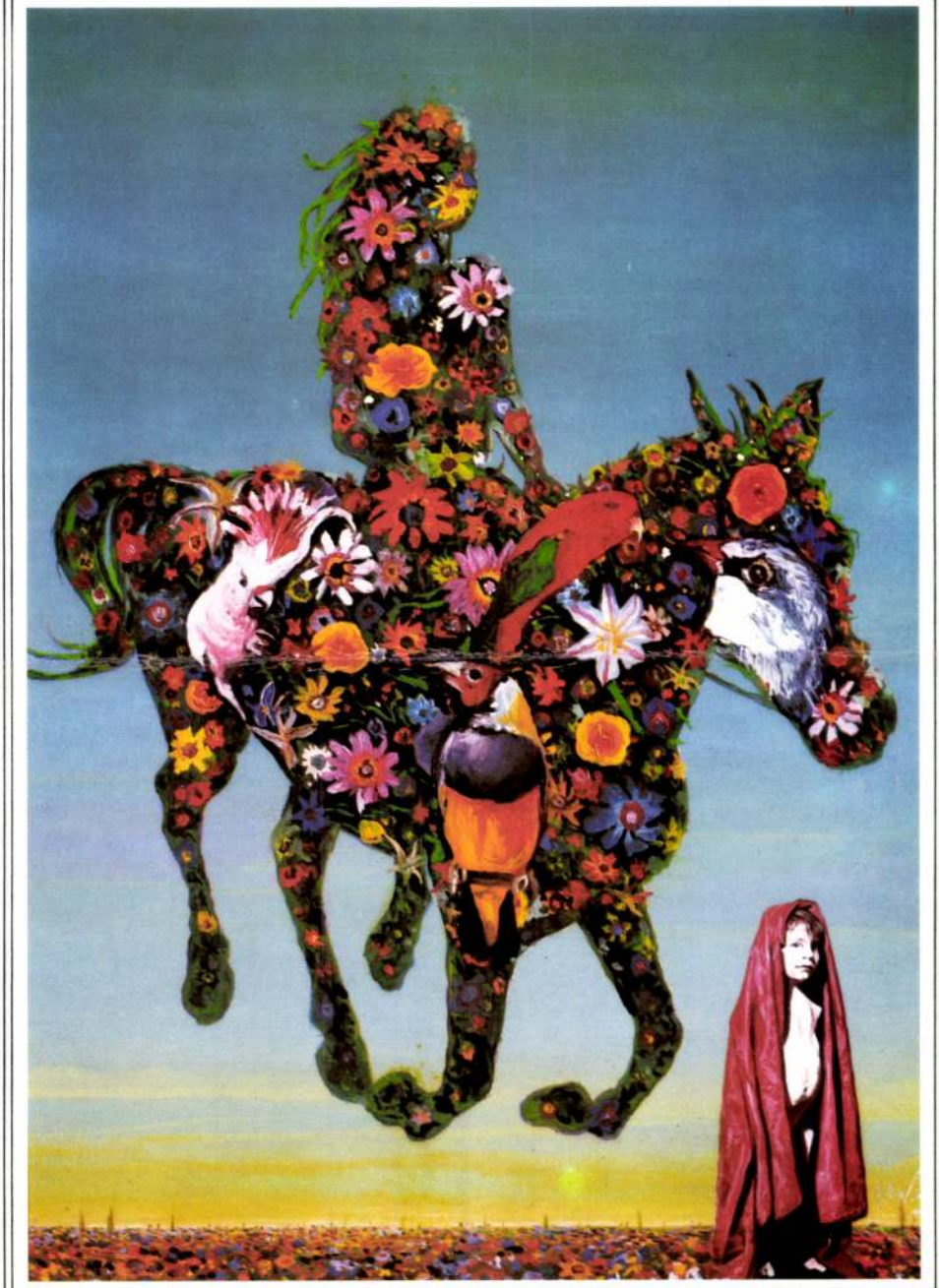

Önéletrajz

1962-ben születtem Budapesten. 1986-ban végeztem el a Képzőművészeti Főiskolát festőművészként, tagja lettem a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának és a Fiatal Művészek Stúdiójának. 1986-ban elnyertem a Szőnyi István ösztöndíjat. A festészet mellett grafikával is foglalkozom, főleg rézmetszéssel. 1987 óta három könyv jelent meg illusztrációimmal.

Egyéni kiállítások:

1985. Budapest, Csili Galéria
1986. Budapest, Nagy Balogh János Kiállítóterem
1988. Budapest, Kisduna Galéria

Csoportos kiállítások:

1986. Pesterzsébeti Tavaszi Tárlat – festészeti fődíj
Franciaország – UNICEF kiállítás
Kazincbarcika – Zichy Galéria
1987. Budapest, Vigadó Galéria – „Együtt a békéért" kiállítás
Olaszország – Ex libris kiállítás
Berlin – Intergraphik
Budapest – Csontváry Terem
1988. Pesterzsébeti Tavaszi Tárlat – grafikai fődíj
Budapest, Ernst Múzeum – Fiatal Képzőművészek Stúdiója
Budapest, Artexpo
Hódmezővásárhely – Alföldi Festők kiállítás
Budapest, Csontváry Terem – Szőnyi ösztöndíjasok kiállítása

Autobiography

I was born in Budapest in 1962. I graduated from School of Arts as a painter-artist in 1986 and enroled as the member of the Art Foundation of the Hungarian People's Republic and the Young Artists' Studio. I won the schoolership „István Szőnyi" in 1986. Besides painting I deal with graphic art, too expecially with copperplate. There were 3 books have been published since 1987.

Individual exhibitions:

– 1985 Budapest, „Csili Gallery"
– 1986 Budapest, „János Nagy Balogh" Exhibition Hall
– 1988 Budapest, „Kisduna Gallery"

Collective exhibitions:

1986 – Budapest, Spring Art-exhibition in Pesterzsébet main prize of painting
– France, UNICEF Exhibition
– Kazincbarcika, Zichy Gallery
1987 – Budapest, Vigadó Gallery „Together for Peace" Exhibition
– Italy, Ex libris Exhibition
– Berlin, Intergraphik
– Budapest, Csontváry Hall
1988 – Budapest, „Spring Art exhibition" in Pesterzsébet – main prize of graphic art
– Budapest, Ernst Museum – Young Artists' Studio
– Budapest, Artexpo
– Hódmezővásárhely, Exhibition of Lowland Painters
– Budapest, Csontváry Hall – Exhibition of the „István Szőnyi" Scholars.

HARTUNG SÁNDOR: ÉGI LOVAS
olaj, fa 1988 30 x 40

HARTUNG SÁNDOR

HARTUNG SÁNDOR

Meghívó

A Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériája

szeretettel meghívja Önt és barátait

HARTUNG SÁNDOR
festőművész

kiállításának megnyitására

1989. augusztus 25-én, 16 órára

Megnyitja: *DR. ENZSÖL ELLÁK*

A kiállítás helye: Gaál Imre Galéria,
Bp. XX., Kossuth Lajos u. 39.

Nyitva: szeptember 15-ig,
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig

Hartung Sándor

A Pesterzsébeti Múzeum rendezésében megnyílt Hartung Sándor festőművész kiállítása a Csili Galériában (XX., Baross utca 55.). A tárlat június 21-ig tekinthető meg, szombat és vasárnap kivételével 15 órától 19 óráig.

◆

Magyar Nemzet 1985. VI. 6.

Hartung Sándor

Hartung Sándor festőművész munkáiból rendezett kiállítás látható a Csili Galériában (XX., Baross utca 55.). A tárlat június 21-ig, szombat és vasárnap kivételével délután 3 és este 7 óra között tekinthető meg.

Magyar Nemzet 1985. VI. 7.

Hartung Sándor, grafikus

Hartung Sándor: Idill

1.

márc. 22. XXI X/12

Kérdések

Te, én mostanában már azt s
udom, hogy történelemtudaton
iú-é, avagy lány, mondja har
ninchatodik évében járó tanár ba
átom, s legújabban *Nagy Kázmé*
ikke kapcsán a kérdések özöné
údítja rám (Élet és Irodalom, már
cius 8. *Jégvirágos forradalom*). A
szerző egyebekben kifejti, a nemze-
ti bizottságoknak negyven eszten-
dővel ezelőtt „... meg kellett elé-
gedni a fűtetlen városházák, köz-
ségházák jégvirágos ablakaival,
amelyekről hamar lehervadtak s
könnyként csorogtak le a jégrózsák
és a csillagok". Ráadásul: „S ve-
lük együtt ezek a plebejus bizott-
ságok is, amelyeket 1949 elején úgy
vertek szét, hogy még azt is elfe-
lejtették mondani az embereknek:
köszönjük."

Tanár barátom kérdései: Mire
jó, kinek jó, s milyen alapállásból
történik ez a túlfűtött, torz meg-
közelítésmód? Voltak talán negy-
venötben, akik fölhízva, fűtött iro-
dákban terpeszkedtek? Milyen csil-
lagok hová csorogtak le könny-
ként? Netán a Horthy-fasizmus kö-
vetkezett? Kik verték szét 1949-

József Színházban, és Hernadi
Miklós novellája az Új Írás feb-
ruári számában. A szendergő nő
eszményi kultikus tárgy: az iste-
nek köszönyével viszonyul imádójá-
hoz. Pontosabban: kellemesen *nem*
viszonyul hozzá, tekintettel arra a
körülményre, hogy kómaszerű nya-

cius 8-i számában *Polonyi Péter*
beli mondatszóval kapcsolatosan
egy kínai zenekutató megállapítá-
sairól tájékoztat (egyebek közt).
Eszerint Északnyugat-Kína török
és mongol nemzetiségeinek nyelvé-
ben is megtalálható a *beli* szó, il-
letőleg annak különböző alakválto-

Az 1991-es tárlaton díjat kaptak:

Bodnár Ede *grafikusművész*
Morvay László *grafikusművész*
Pánti Imre *festőművész*

A kiállításon alkotásaikkal bemutatkoznak a következő művészek:

Bata László festő
Bálványos Gabriella grafikus
Bodnár Ede festő és grafikus
Budehelyi Tibor szobrász
Bunda János István festő
Czétényi Vilmos festő és grafikus
Czina Mónika festő
Dékány Ágoston grafikus
Goda Zsuzsa festő
Gombosné B. Éva festő
Gulyás László festő
Gyeney Judit festő
Gyólai Gabriella festő
Hartung Sándor festő és grafikus
Hernádi Paula grafikus
Horkay István festő és grafikus
Kadarkuti Richárd festő
Kalmár György festő
Kemenesi Zsuzsanna grafikus
Kocsis Előd szobrász
Kováts Borbála grafikus
Lacza Márta grafikus
Ledniczky Gyula festő
Lóska Mari festő
Lukács József grafikus
Mokrai Orsolya grafikus
Morvay László grafikus
Nagy Vera grafikus
Németh Miklós festő
Orbán Nándor grafikus
Pánti Imre festő
Pleva Ilona festő
V. Pleva Margit szobrász
Rácz Edit szobrász
Szűcs Miklós grafikus
Temesi Péter grafikus
Tóth Kristóf grafikus
Tóth Orsolya grafikus
Traurig Lőrinc grafikus
Vizsolyi János szobrász
Gy. Vad Erzsébet festő
Volni Veronika festő

A Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériája
szeretettel meghívja
Önt és barátait a

27. Tavaszi Tárlat

megnyitására

1991. március 18-án du. 16 órára

Megnyitja: **Perlaki Jenő**
Pestszenterzsébet–Soroksár
polgármestere

Megtekinthető: 1991. április 29-ig
hétfő kivételével naponta 10-18-ig

Gaál Imre Galéria
1203 Budapest, Kossuth Lajos utca 39.
Telefon: 127-8017

HARTUNG Sándor festö. graf.

HARTUNG SÁNDOR 1201 Budapest, Vörösmarty u. 80.

1962. július 23-án születtem Budapesten. 1980-ban érettségiztem a Képző- és Iparművészeti Gimnázium Játékkészítő grafika szakán. 1985-ben végeztem a Képzőművészeti Főiskola festő tanszékén. Mesterem Kokas Ignác volt.
1985 óta vagyok tagja a MK Művészeti Alapjának és 1986 óta a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának.
1986-ban Szőnyi ösztöndíjat nyertem el.
1987–88-ban Kárpáti Kamil regényét és Fekete István elbeszéléskötetét illusztráltam.

I was born on July 23, 1962 in Budapest.
I graduated from the toy-making graphic course of the Training School of Industrial and Fine Arts in 1980. In 1985 I graduated from the painting course of the Hungarian College of Fine Arts. My master was Ignác Kokas.
I've been a member of the Hungarian Foundation of Fine Arts since 1985 and the Studio of Young Artists since 1986.
In 1986 I received the „Szőnyi" Scholarship.
In 1987–88 I made the illustrations of the book written by Kamill Kárpáti and the book of short stories written by István Fekete.

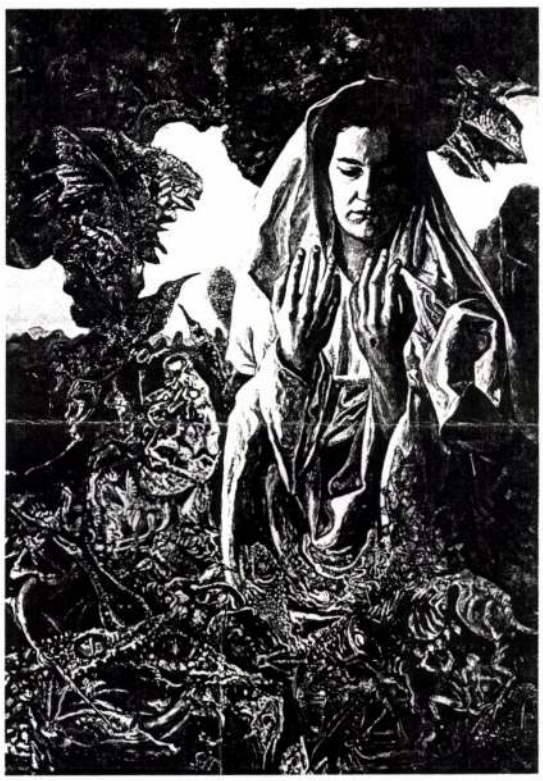

A jel, olaj fa, 1990

Egyéni kiállítások/Individual Exhibitions:

1985. Csili Galéria, Budapest
1986. Nagy Balogh János Kiállítóterem, Budapest
1988. Kisduna Galéria, Budapest
1989. Gaál Imre Galéria, Budapest
Rotterdam-Schiedam, Hollandia
1990. Stuttgart-Weinstadt, NSZK

Csoportos kiállítások/Group exhibitions:

1985–90. Pesterzsébeti Tavaszi Tárlat, Pesterzsébet
1986. UNICEF Kiállítás, Franciaország
1987. Vigadó Galéria, Budapest
Ex libris, Olaszország
Intergraphik, Berlin

HARTUNG Sándor

HARTUNG Sándor

5. – 22. p. Stúdió 83

Új Művészet 1992

s ezt Esterházy Pál,
Mária-képpel is ki-
mellszobor fölötti,
— egykor — Szűz
rházy nemcsak itt,
épületének bejárata
Grosshöflein) udvar-
lvari kapuja fölött
ép)
rem (11. kép) meny-
tervezte épületeken
Tencala készített.
l felépített falkép-
nete, a középmező
szerint, az Ester-
ázasságait dicsőíti.
sz és barokk művé-
oni fakép-tematika
anyalmájának tör-
például a trauten-
lik tematikai réteg
peciálisan magyar,

szág egykori nagy-
zték fel, akik a haj-
olt országrészeket,
ép) Általuk idézte
oan és a 17. századi
hatalmas Magyar-
török kiűzésével
nt uralkodó Habs-

A RÉT GALÉRIÁBAN

(BUDAPEST, 1118 TÖRÖKUGRATÓ U. 9. TEL: 1735253)

1995. április 15-én 18 órakor

HARTYÁNDI JENŐ

„VIRTUÁLIS VALÓSÁG – avagy a másik ÉN"

című kiállítását megnyitja:

BAKÁCS TIBOR SETTENKEDŐ

A kiállítás május 3-ig tekinthető meg.

„Minden a Föld közepe felé törekszik – gondoltam magamban –, amikor megláttam csecsen maffiózóktól ár alatt beszerzett, ékekben végződő, fonott szakállát. E szőrzet azonban szinvallásra készteti az embert. Ha mosolyogsz gyapjának ezen köszáli költészetén, elvesztél. Ha nem, van esélyed..."

/Bakács Tibor Settenkedő/

Hartyányi Istvánné

Halálozás

Lánya, Bártfai Miklósné
és családja
SZENTGYÖRGYI ÁRPÁD
halálának 25.,
születésének 100. évfordulóján,
soha el nem múló szeretettel
emlékezik!
Örökké szívünkben él.
(345010/1K)

Megrendüléssel tudatjuk, hogy
drága édesanyánk
ÖZV. VÁRADY ANDORNÉ,
a kiváló sportember,
életének 74. évében elhunyt.
Felejthetetlen halottunkat
a Csepeli temetőben
1996. február 16-án
13 órakor helyezzük
örök nyugalomra.
Gyermekei: Andor, Icu.
(345024/1K)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy
VÁRADI BÉLÁNÉ
született Lendvay Magdolna,
életének 75. évében elhunyt.
Ezúton értesítjük tanítványait
és barátait.
Földi maradványait
1966. február 20-án 11 órakor
a Farkasréti temető főkapujánál
lévő ravatalozóból helyeztetjük

52 **éves gépészmérnök** vezetői állást keres. „Aktív NSZ 345031" jeligére a Blaha Lujza téri közönségszolgálatba. (345031/1K)

☎ **Gellért** Szálloda felvételre keres szakképzett kárpitost, cukrászt és péket. Jelentkezés személyesen a Gellért Szálló munkaügyén, Budapest XI., Kelenhegyi út 4. szám alatt. (A013918)

A TÚRI FAZEKAS Kft.
gépkocsival rendelkező
ÜGYNÖKÖKET KERES
kerámia termékei értékesítéséhez
Veszprém, Fejér, Komárom
és Pest megyében.
Tel.: (56) 350-974, fax: (56) 350-099.
Felvilágosítás: Osvald Márton
ügyvezető igazgatónál.

☎ **A Dulór** Kft., Budapest XVIII., Vaslemez utca 25. sz. alatti telephelyére felvesz 1 fő hegesztési ismeretekkel és vizsgával rendelkező, férfi munkaerőt, lángvágó munkakörbe. Jelentkezni lehet a 292-4445 telefonszámon, a vezető üzletkötőnél. (A013989)

A MÁV Kórház, Budapest, Podmaniczky u. 111. idegsebészeti osztályának neuroophtalmológiai szakambulanciája adminisztrátori munkakörbe 4 órás munkaidőre keres számítógép-felhasználói ismeretekkel és egészségügyben némi jártassággal rendelkező munkatársat. Bérezés: havi 14 000 Ft bruttó. Érdeklődni: telefonon munkaidőben, a 269-5656/1513 telefonszámon, dr. Somlai Judit főorvosnál.

A Technopress Trend Kft.
KERES
jó üzleti kapcsolatokkal
rendelkező
TEXTILTERMÉK-MENEDZSERT.
Feladat:
a legjobb minőségű férfi és női konfekció, formaruha és egyéb textiltermékek magyarországi forgalmazásának kibővítése, kapcsolattartás.
Rövid szakmai önéletrajzot a 1374 Bp. 5., Pf. 579.

☎ **Importőr** nagykereskedelmi kft. felvesz bolt- és raktárvezetőt, rakárost, szállítót. Feltétel: max. 45 éves életkor. 212-2662, Tót János, Szapár András. (A013823)

☎ **Irodaszereket** forgalmazó kft. kereskedelmi képviselőt keres (nem ügynöki munkára). Feltétel: max. 30 éves életkor, felsőfokú végzettség vagy kereskedelmi gyakorlat. Tel.: 212-2662. (A013824)

☎ **Jó kereseti** lehetőséggel francia illatszerek értékesítésére üzletkötőket, illetve viszonteladókat keresünk. Tel.: 175-5826. Kaució szükséges. (A014170)

☎ **Kereskedelmi** vezetőt keres anyagmozgatás és csomagolás eszközeit forgalmazó 20 fős kereskedelmi társaság. Feltételek: felsőfokú végzettség, angol és/vagy német felsőfokú nyelvvizsga. Életkor: 30–45 évig. Jelentkezés: 1108 Budapest, Újhegyi sétány 12. Tel.: 265-1140. (A013730)

FÉNYKÉPÉSZ üzletkötőket keres. Telefon: 06 (30) 513-184. (343940/1K)

☎ **Keressen** pénzt kötetlenül, intelligensen képzett, befektetési tanácsadóként. Tel.: 187-3985, 06 (30) 424-446, Révész. (A014372)

Keresünk angol, illetve német levelezőt heti 2x4 órára. „Számítógépes kapcsolattartás" jeligére, a kiadóba. (F)

Ipari termékeket forgalmazó, osztrák tulajdonú, budapesti kft. keres
tapasztalt, jó kapcsolatokkal rendelkező, műszaki beállítottságú eladót.
Németnyelv-ismeret szükséges:
"Vegy- és gépipar"
PubliCity Kft.
1537 Budapest 114, Pf. 453/418.

☎ **Kft.** keres felvételre mérlegképes könyvelői vizsgával rendelkező munkatársat, aki a munkaügyi és bérszámfejtő feladatokat is ellátja. Németnyelv-tudással előnyben. Érdeklődni: Startex Kft., Gödöllő, Rét u. 18/A, tel.: 06 (20) 346-918. (A014083)

☎ **Kizárólag** vállalkozói igazolvánnyal, profi gépírási és helyesírási tudással, referenciákkal rendelkező

Közlemények, információk

Elveszett

☎ **Cégünk pecsétje** 1996. február 9-én elveszett. A pecséten az alábbi szöveg található: ADJUTUM Kereskedelmi és Tanácsadó Kft. 1137 Bp., Szent István krt. 16. I/5. Adószám: 12005820-2-01 1. Használata 1996. február 9-től érvénytelen. (A014309)

Utazás

☎ **Autóbusz-rendelés,** mikrobuszbérlet: 132-1997, 132-2996. (A011937)

Csak ötórányira a perzselő nyár! Az IBUSZ Tours Kft. elröpíti Önt és kedves családját a Kanári-szigetekre, ahol már 18 000 Ft/fő/hét áron is pihenhet. Apartmanok, három- és négycsillagos szállodák között választhat. Indulás április 12-ig minden pénteken, jelentkezés bármely IBUSZ irodában. (F)

EGYIPTOMI KÖRUTAZÁS Alexandriától Abu-Szimbelig. Március 29.–április 12. Ár: 108 000 Ft. NOUVELLES FRONTIERES – 1062 Aradi u. 5. Tel.: 111-7416. (F)

EGZOTIKUS TÁRSASUTAK: JAPÁN, 11 nap/9 éj, ápr. 26. – 219 900 Ft. DOMINIKAI KÖZTÁRSASÁG 10 nap/8 éj, márc. 22., ápr. 12. – 219 900 Ft. MEXIKÓ 11 nap/9 éj, ápr. 1. – 214 900 Ft. FÜLÖP-SZIGETEK–HONGKONG 13 nap/10 éj, ápr. 28. – 269 900 Ft. SZINGAPÚR–AUSZTRÁLIA 2 hét márc. 10., ápr. 20. – 329 900 Ft. **TANTÚRA,** 1065 Budapest, Lázár u. 6. Tel.: 266-1386, 131-5368; 6722 Szeged, Kálvária sgt. 16. Tel.: (62) 325-488. (F)

ISZTAMBUL repülővel – autóbusszal, velencei karnevál 3890 Ft, vacsorával. Isztambul Travel. Telefon: 131-6761. (344946/1K)

Jelentkezzen látnivalókban gazdag, **marokkói körutazásra** április 2-től hetente indul Budapestről, 138 000 Ft/fő árban. A részletekről érdeklődjön irodánkban: ORBIS BUDAPEST KFT., 1051 Bp., Vörösmarty tér 6. Tel.: 117-0532, fax: 117-1474, telex: 22-4033.

KEDVEZMÉNYES UTAK: THAIFÖLD 2 hét, febr. 22-től – 139 900 Ft, további utak

MERCEDES, 49 és 18 személyes autóbuszok bérelhetők. Tel.: 06 (30) 424-768. (343820/1K)

Ne járja körbe Budapestet, ha hozzánk fordul, áttekintheti az összes utazási iroda ajánlatát, és katalógusaron lefoglaljuk önnek a kiválasztott utazást. Repülőjegyét telefonon is megrendelheti, nálunk kapja a legolcsóbban! ANK-AIR az Anker közben: 267-8521, 141-3712. (F)

☎ **NÍLUSI HAJÓÚT** 1996. március 8–15., 78 900 Ft-tól, **EGYIPTOMI KÖRUTAZÁS** 1996. március 8–15., 79 900 Ft-tól, **NÍLUSI HAJÓÚT** 1996. március 15–29., 5 napos hurghadai üdüléssel: 97 900 Ft-tól. 8 és 15 nap 3, 4 csillagos szállodákban és 5 csillagos luxushajón, fél-, illetve teljes pánzióval, programokkal, transzferekkel, Egyiptomon belül is repülővel. Jelentkezés: **FOCUS TRAVEL,** 1081 Budapest, Köztársaság tér 10. Telefon: 114-1613, 114-0459, 134-0966. (A014023)

Siút egyedülállóknak: 166-2115.

☎ **SUNDAY-jal** egész évben, minden héten GRAN CANARIA-ra, a március 1-jei járatra kedvezmény!!! TÉLI PROGRAMOK TELJES VÁLASZTÉKA EGYÜTT EGY HELYEN, a SUNDAY-UDVARBAN, Bp. V., Petőfi S. u. 5. Tel.: 118-5069, 266-5792. (A013628)

TÖLTSE VELÜNK A TAVASZI ÜNNEPEKET: KÖRUTAZÁS DÉL-LENGYELORSZÁGBAN, március 13., április 4., május 24., autóbusszal, 5 nap szállodában, félpanzióval 19 990 Ft, **ERDÉLYI KÖRUTAZÁS,** március 14., április 4., május 1., autóbusszal, 5 nap, szállodában, félpanzióval 22 990 Ft, **MORVAORSZÁGI VÁRTÚRÁK,** április 4., május 1., autóbusszal, 5 nap, szállodában, félpanzióval 22 990 Ft, **LONDONI VÁROSLÁTOGATÁS,** április 4., május 23., 6 nap, repülővel, családoknál, teljes ellátással 64 990 Ft. Jelentkezés a **BUDAPEST TOURIST RT.** irodáiban (tel.: 342-6521, 155-7167), Sopron (tel.: 317-404), Győr (tel: 311-671), Eger (tel.: 310-019), Debrecen (tel.: 414-284) és viszonteladóinál! **BUDAPEST TOURIST RT. – AZ UTAZÁSI IRODA.**

☎ **Utazási** ajánlat a tavaszi ünnepekre: Párizs március 13. 30 990 Ft. Prága március 14. 9590 Ft. Erdély április 4. 16 500 Ft. Lengyelország március 14. 12 500 Ft. Tunézia hetente 42 900 Ft-tól. Kanári-szigetek 53 000 Ft-tól, Kréta 26 690 Ft-tól. Cím: Újpest Travel. Kápolnatér

☎ **INTENZÍV ANGOLTANFOLYAMOK,** heti 5x4 és 3x3 órában, február 19-étől, minden szinten az **INTERNATIONAL HOUSE** világszervezet budapesti intézetében. RSA/Cambridge nemzetközi tanárképző tanfolyam február 26-tól. **KÜLFÖLDI** nyelvtanfolyamok valamennyi világnyelven. Beiratkozás, szintfelmérés naponta 9–18 óráig: Budapest II., Bimbó út 7. Tel.: 212-4010. INTERNATIONAL HOUSE – **Öt kontinens 90 városában.** (A010715)

MÉRLEGKÉPES könyvelői tanfolyam állami bizonyítvánnyal, kedvezményekkel, álláslehetőségekkel. Gépírásoktatás! Tel.: 217-5192, 251-6585. (344437/1K)

☎ **Mérlegképes** tanfolyamok a Kálvin térnél. Nálunk még 1997-ben is '95-ös árakon tanulhat! Délelőtti, délutáni intenzív képzés. Részletfizetés. Szofisztika, 215-2318. (A011178)

Számítógép-kezelő, Winword 6.0 szövegszerkesztő és Excel 5.0 táblázatkezelő intenzív tanfolyam indul kezdőknek 1996. február 19-én, nappali, esti és hétvégi formában a Bosnyák térnél. EUROTREND, Komócsy u. 5. Tel.: 251-8455.

TIFFANY technológia. Díszműüveg-készítő tanfolyam. Telefon: 28-28-708. (344525/1K)

VITORLÁSHAJÓ-, kisgéphajó-vezetői tanfolyamot szervezünk február 13-án. Jelentkezés: **COLOMBUS SE.** 319-4970. (57582/1K)

Egyéb

☎ **1000 Ft-ot** fizetünk olyan humoros történetekért, amelyek maximum 1000 karakterből állnak. 4000 Ft-ot fizetünk szerelmi, sci-fi vagy bűnügyi történetekért, amelyek 4000 karakteresek. A sztorikat egy 1996 elején megjelenő új lapban tesszük közzé, a beküldők nevével. Kérjük, levelében tüntesse fel nevét, címét, telefonszámát. Címünk: PAN-EX Bt., 1131 Budapest, Menyasszony u. 91. (A013961)

A REAL-HOLDING Kft., mint a Csernák Tej Kft. f. a. felszámolója nyilvános értékesítés céljából

SZÍNHÁZI ESTÉK

Szenvedélyek és pénz

Angol reneszánsz drámák Pesten

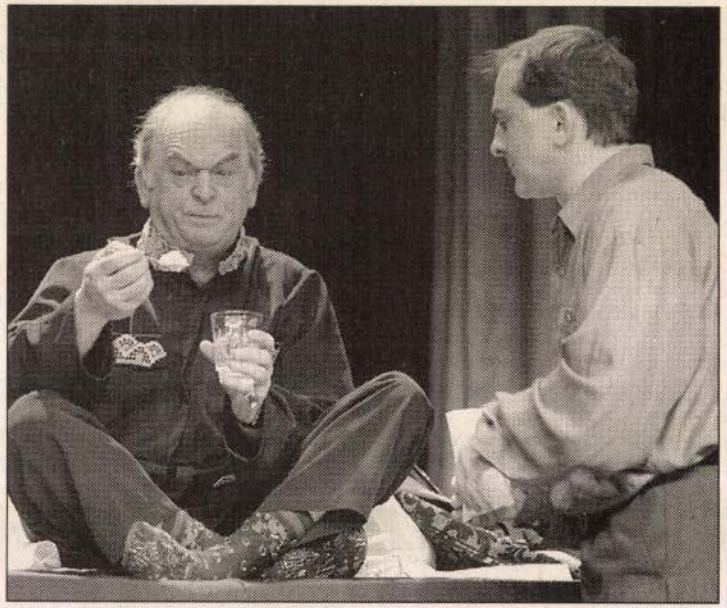

Bodrogi Gyula és Józsa Imre a Volponéban MTI-FOTÓ

Shakespeare, amikor sírásójával azt mondatja, hogy Hamlet őrülete Angliában fel se tűnne, mert ott mindenki olyan őrült, mint ő, lehet, hogy drámaíró kortársaira gondolt. London [illegible] akkoriban tombolt minusokkal csillogtatja tudományokban való jártasságát. Ferdinándhoz való viszonyában a precízen őrjöngő *Scott Handyvel* egy bensőséges testvéri kapcsolat elfajulását ábrázolják. A Bíboros figurájában a minden érzésből és er- [illegible]

CIKKÜNK NYOMÁN

A népi írók kiadóiról

„A szorgalmas munkával, a feladatvállalással és a szolgálattal" legendateremtő Püski Sándor születésnapi köszöntőjét olvasva (*Népszabadság*, 1996. febr. 3.) jutott eszembe a népi írók másik nagy kiadója, a 82 esztendős *Hartyányi István*, akit a legutóbbi két évtizedben a könyvtárlátogatók ismerhetnek jól. Hiszen több mint két évtizede immár, hogy minden idejét a könyvtárakban töltve, sikerült összegereblyéznie a Szabó Dezső-, Németh László-, Erdélyi József- stb. bibliográfiákat. Most, miután e vaskos kötetek napvilágot láttak, végre megírta (a Szenci Molnár Társaság pedig kiadta) az *Egy könyvkiadó emlékei* című memoárjait.

Mint a debreceni egyetem bölcsészhallgatója, Hartyányi 1940-ben került kapcsolatba Móricz Zsigmonddal, akinek javaslatára jött fel Budapestre, s lett hamarosan az ekkor már működő Turul Szövetség könyv- és lapterjesztő vezetője. A népi írók műveinek terjesztése mellett csakhamar azok kiadását is megkezdte, s gyors egymásutánban összesen 58 kiadványt jelentetett meg, közte Erdélyi József, Győrffy István, Kodolányi János, Németh László, Móricz Zsigmond, Oláh Gábor, Szabó Pál, Sinka István, Szentiványi Kálmán, Szíj Rezső, Várkonyi Nándor, Veres Péter műveit.

Memoárjaiban meleg hangon emlékezik munkatársaira, köztük Arany Bálintra, Gombos Gyulára, Kovách Aladárra, akik „olyan emberek voltak, akik nagyon szerették az irodalmat. A népi irodalmat pedig úgy ítélték meg, hogy abban a magyar valóság testesül meg. Diplomás, kiváló emberek voltak ezek, akik a maguk területén előkelő helyet vívtak ki. És szerettek volna valami nagyot és szépet tenni. Ez volt a »betegségük«. A vállalati munkában kifejezett föladatot nem is vállaltak volna. De az adott pénz után sem tartottak igényt sem haszonra, sem kamatra. Tehát minden beadott és megfiadzott pengő az irodalom, a vállalat fejlődésének ügyét szolgálta. A siker maga érdekelte őket..."

Könyvében Hartyányi említést tesz a népi írók többi kiadójáról is: Püski Magyar Élet kiadója mellett a Bolyai Akadémiáról, Karácsony Sándor körének vállalkozásáról, az Exodusról, a MEFHOSZ-ról, továbbá arról is, hogy rajtuk kívül „igen fontos volt ismerni azokat a műveket is, amelyeket a népi mozgalomhoz tartozó írók, tudósok írtak ugyan, de különböző okokból máshol adták ki. (Athenaeum, Dante, Franklin, Nyugat, Révai, stb.)"

Bizonyára merő véletlen, hogy a fenti felsorolásból a Cserépfalvi Kiadó kimaradt, hiszen mint Berda József, Cs. Szabó László, József Attila, Katona Jenő, Kovács Imre, Szabó Zoltán, Remenyik Zsigmond, Tersánszky J. Jenő, továbbá – amíg a tisztességtől nem kanyarodtak el – Málnási Ödön és Matolcsy Mátyás művei (jórészt) a Cserépfalvinál jelentek meg.

Az olvasó azonban nem tudja – honnan is tudhatná? –, hogy e kiadók, mégpedig kivétel nélkül mindegyik, *zsidó tulajdonban* voltak. Ez itt most azért is fontos, mert Salamon Konrád Püskit köszöntő írásában így ír: „... az 1930-as években előretörő szélsőjobboldaliság hatására ijesztőbbé váltak azok az árnyak, amelyek az 1919-es ellenforradalom antiszemitizmusa óta eleve gyanakvóvá tették a hazai zsidóságot minden nemzeti mozgalom iránt. Ebből következően a népi mozgalmat is e félelemből fakadó türelmetlenséggel és ellenszenvvel fogadták."

Tudom, jogállamban élünk, Salamon Konrádnak joga van mindazt, ami e vonatkozásban velünk, zsidókkal Magyarországon történt, *ijesztővé vált árnyaknak* minősíteni, mégis, bevallom, kissé (azaz nem is kissé) csodálkoztam, hogy e sorok a Népszabadságban 1996-ban napvilágot láthattak: nem lenne jó megszokni, hogy a hazai zsidóságot büntetlenül rágalmazhatják, vádolhatják, megalázhatják ilyesmivel. Különösen elszomorítónak tartom, ha történész vélekedik így.

Méltatlan lenne ez alkalommal bizonygatni, hogy mi, magyar zsidók a nemzeti, a népi mozgalmakat csak akkor nem szeretjük, ha azt a fogalmat, hogy „magyar", bárki olyan értelemben használja, hogy „nem zsidó". Én például nem marasztalnám el azt a zsidó könyvkiadót, aki saját jószántából nem jelentetné meg a Solymosi Eszter vére költőjének más műveit sem.

Varga Sándor
obsitos könyvárus

M.D.K.

HARTVICH Franciscus

muraviorum magister

Losonc - Tugár

1952)

Művért. Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. 135.l.

H. D. K.

HARTWICH

Soproni szobrász – rajza szerepel PÁMER GYÖRGY jogász albumában a 18. szd. közepén

CSATKAI E., a soproni műgyűjtés történeti. Budapest, 1958. 13 o.

K.D.K.

HARTWICH J. Gottlieb szobrász

Sopronban

1753. Sopron városának képkeret Mária Terézia képével

1754. Sopron, ferencesek szószékén IHA(?) jelzés valószínűleg őt jelenti

1756. Sopron, Palmer György emlékkönyvében vázlat: szobrászműhely, rokokó díszek stb.

Agghásy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I.125., 209.l.

mdk

Hartvik győri püspök író

István király életirója a 12 sz. elején tanúsítja hogy fejedelmi székhely maradt Veszprém a honfoglalás után is (Koppány lázadás)

Gutheil Jenő: Veszprém Szt Imre Városa

V. 1930.

8. l

I. Ferenc József, mellkép,
Könyomat, Hartwich
rajza a 60-as évekből.
49-55 cm.
Kim S. Arch-jegyz. (32.) 206.

TB. kit H-ot ismer:
1., Emil Hermann építész,
Brandenburg mellett, stúl
1801-1879 Berlin-ben-
másik, Hermann,
* New-York 1853-
Th-B. XVI. 90. p.-

mintegy a szentek /alsó kép/ extáziast,vizióját/felső rész/ adja.Az apostolok csoportjába más alakokat is beleső,akiknek kompozicionális szerepük van,mint pl.a nyavalyatörős ifjut.A felső csoporttal gesztusok által köti össze a földön állókat.Az alsó csoporton nyilvánvalóan észrevehető Michelangelo hatása,a felső rész is nozgalmas és drámai, de itt több liraiság van.-- A Keresztvitel /1517/ /Lo spasimo di Sicilia/ jelenete nem felelt meg az ő művészi zsenijének.Sok alakot ad, változatos gesztusokkal,a főalak szinte elvész a kompozicióban.Vannak benne lirai részek /Mária és Magdolna alakja/,amelyek jobbak.A kompozicio az övé,de a kivitel nyers;Giulio Romanora vall.

A különböző európai muzeumokban még több táblakép ismeretes Rafael neve alatt,ezek azonban legfeljebb csak az ő tervei,vagy vázlatai szerint készültek.Ilyen [illegible] I.Ferenc Madonnaja a Louvreban, Madonna del divin amore Nápolyban,stb.

Hartwich

I.Ferenc József,mellk.kőnyom.HARTWICH
rajza a 60-as évekből.49-55 cm.
Kun S.32.-206.

lk.
cm.

et-

Hartwich soproni nobrász.

Pámer György soproni érő emlékkönyvében (1756) nobrász-műtermet ábrázoló rokokó rajz tőle.

Csatkai Endre: A nyugatmagyarországi barokk-nobrászat problémái. MTA II. Társ.-tört. Tud. Ont. Közl. II. köt. 1.n. (1951) 98. l.

Hartwig kőfaragó

1478 XV, 27

Iv Eperjes 310. l

a várost
3. vegedé
ben,
háza
van

Hartwig
eperjesi kőfarago
1478.

l. Ivan

Mus. Kot. Ert
1917. 241. l.

u.o 1918. 36. l.

Hätwig

Kofarago

1778

Mus. Kor. Ist

1918.36. l.

Pozsonyi Szépítő-Egylet

IX. 88.

Hartwigck Joh. Gottlieb

szobrász ?

rajza Pamer Gy. I.

emlékkönyvében

Csatkközl

Hartwig kőfaragó 1478. Eperjesen. (Iványi B.,
Műv. Kut. Ét. 1917 241. l.)

Blatt

„Plan der Königlichen Ung. Freyen Hauptstadt Pesth, wie im Jahre 1820 die Gässen benant und die Nummer der Eckhauser bestanden." – Gedruckt in der Steindruckerey des Ed. Hartwig. – Entworfen und in Stein gestochen St. – Sinerett helysinrajz. 593/346 m/m.

Lauft. Gyüjt 142. € – ~~Ma~~ Szfo. Mur. Kat. 22. II. tolyosó

Hartwig E.

Hartvig Ede

Pesten, Greipel császári tanácsos s Brudern báró részére könyomású munkákat készitett s csupán számadási táblázatokat készit 1821-ben.

Isoz Kálmán. A cenzura és az első pest-budai könyomdászok. Historia 1928. 24. l.

Ha művészi lapokat nem: készitett, nem Ell.

1, szám

P e s t - B u d á t á b r á z o l ó k ő r a j z o k j e g y z é k e:

Pest határtérképe a körülötte fekvő községekkel 1820-ból. Szinezett kőnyomat. "Ungebungen von Pesth zum Lager im Jahre 1820" felirattal. - Főv.Muz.Kat.II.25.sz.

Plan der Königlichen Ung. Freyen Hauptstadt Pesth, wie im Jahre 1820 die Gässen benant und die Nummer der Echhauser bestanden." - Gedruckt in der Steindruckerey des Ed. Hartwig. - Entworfen und in Stein gestochen St. - Szinezett helyszinrajz 593/346 mm. Lanfr. Gyüjt.142 - Főv.Muz.Kat.22.II.folyosó.

Hartwig, Ed.

-LEVÉL. *Budapest, 19* 13 XII/6

FRIGYES

Postatakarékpénztári cheque-számla 10.493.

A TIVADAR)

utcza 32. (Városháztér, Haris-bazár mellett).

orszagos Bizottsága

ájus 17-én 32018. sz. a. kelt és a budapesti kir. pénzügy-
telmében.

Folytatásul!	kor.	fill.	Visszaküldés alkalmával e szállító-lapot mellékelni kérjük.
er	9	60	

A meg nem tartott könyvek szives visszaküldését lehetőleg 8 nap

HARTWIG EDE kőnyomdász Pesten, 1820-ban. L. P-B.

jegyz. —

Hartwig Ede

Plan der Königlichen Ung. Freyen Hauptstadt Pesth, wie im Jahre *1820* die Gässen benannt und die Nummer der Eckhauser bestanden." — Gedruckt in der Steindruckerey des *Ed. Hartwig.* — Entworfen und in Stein gestochen *St.* — Színezett helyszínrajz 593×346 mm. Lanfr. Gyüjt. 142. — Föv. Múz. Kat. 22. II. folyosó.

Wagner lito 66.1.

(68) Athenaeum, i. h.
(69) *Wurzbach:* Allg. Lex.
(70) Főv. Kvt. B. 655/1/1841.
(71) B. 655/1/1842.
(72) *Sz-Szi.* Lex. I. 603. l.
(73) *Faragó Miksa:* A Kossuth-bankok kora. Bp. é. n. és

Hartvig Ede csupán számadási táblázatokat készített. A Lanfranconi Gyüjtemény (Szfv. Muz.) őriz egy általa kivitelezett térképet, amelynek rajzolója Straub. Egyéb müveinek eddig nem sikerült nyomára akadni.

M. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉR

BUDAPEST

Hartwig Ede litografus M.D.K.

könyvmásu munkákat készitett

Gerszi, A magy. körajz. 1960 13

M.D.K.

Hartvig Ferenc, losonci ácsmester

Dorogházán a plébánia ácsmunkát végzi [évszám és adatforrás nélküli bejegyzés, Bné.]

Heves megye müemlékei I. rita Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó.

337. old.

HARTVIG Ferenc losonci ácsmester. Dorogházán
a plébánia ácsmunkáinak kivitelezését végzi.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

Tízmillió hazai múzeumlátogató

MUNKATÁRSUNKTÓL

Évek óta tízmillió körül – inkább kicsit alatta, mint fölötte – van a hazai múzeumlátogatók száma. A legújabb Magyar Statisztikai Zsebkönyv adata: tavaly 9 millió 895 ezren keresték föl 812 múzeumunk, kiállítóhelyünk valamelyikét. A listavezető – akár csak a megelőző két esztendőben – az egri Dobó István Vármúzeum a maga 430 ezer látogatójával. A második hely az Ópusztaszer Nemzeti Történelmi Emlékparké 343 ezer, a harmadik a Közlekedési Múzeumé 335 ezer érdeklődővel – közülük az előbbi 1996-ban és 1997-ben, az utóbbi 1995-ben listavezető volt. Meglepő, hogy a Szépművészeti Múzeum csak a hatodik, a Magyar Nemzeti Múzeum a hetedik, a Magyar Nemzeti Galéria a tizennegyedik a sorban. A tavalyi legjobb tízben van a tihanyi Bencés Apátsági Múzeum, a pécsi Janus Pannonius Múzeum, a gödöllői Királyi Kastély Múzeum, a Budapesti Történeti Múzeum és a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum. A tízes toplistán szereplő intézményeket a legutóbbi időben összesen körülbelül hárommillióan keresték föl évenként. Az újonnan megnyílt gyűjtemények közül 140 ezer látogatóval a budapesti Bűnügyi és Rendőrség-történeti Múzeumé a pálma.

Az egri Vármúzeum annak ellenére őrizte meg látogatószámát, hogy tavaly felújítás miatt bezárt a megelőző húsz esztendőben 10 millió hazai és külföldi érdeklődőt vonzó, a vár történetét bemutató állandó kiállítás. Amint ezt Veres Gábor igazgatóhelyettestől megtudtuk: a megőrzött látogatószám titka három 2000-ben létrehozott bemutató volt. Az egyik a Szent István-korabeli templom frissen föltárt romjaival ismertette meg a közönséget, a másik Heves megye első ezer éve címmel a millennium előtt tisztelgett, a harmadik egy kilencnapos rendezvénysorozat volt. A Végvári vigasságok haditornával, müezzinnel, hastáncosnőkkel, török ételekkel, dallal, muzsikával idézte föl a püspökségnek, majd érsekségnek, a várnak a Szent Istvántól Rákócziig ívelő históriáját. Az idei évben sem lesz kevesebb látnivaló: a várbéli gótikus palota emeletén augusztus 17-én nyitják meg a felújított állandó történeti kiállítást.

Arccal a szemétnek

Az ASA gyáli hulladéklerakó telepének irodaépülete

Klasszikus újságíró-feladat. Oknyomozás, felderítés, tényfeltárás, kutatás, Pulitzer-díj. Egy fiatal újságíró álma. A várt kiugrási lehetőség: multinacionális vállalat által létrehozott regionális hulladéklerakó telep irodaépülete Gyál határában. Szemét – a jóléti társadalom legnagyobb biznisze. Szemét – ami körül valami gyanús dolog mindig van. Szemét – ami New Yorkban az olasz bevándorlócsaládok nemzedékeinek nyújtott és nyújt a mai napig gazdagságot. Szemét – ami bűzlik. Beszélhetnek majd nekem EU-normákról, ezer évig biztonságos szigetelőrétegről, rekultivációról, parkosításról, a keletkező biogáz hasznosítására szolgáló technológiákról, elektronikus figyelőrendszerről. Én meg csak csendben bólogatok. Aztán egy óvatlan pillanatban Greenpeace-overallt rántok és kitágult orrlikakkal, felgyorsult pulzussal, homloklámpával a fejemen, mintavevő lombikokkal a hónom alatt eredek holmi gyanús vashordók, tejeszacskóhegyek, sárga, nyúlós iszapok után. Igen, biztosan így lesz.

Aztán nem így lett. A Hartvig Lajos építész tervezte, a hulladéklerakó telep adminisztrációs és szociális funkcióinak elhelyezésére szolgáló gyáli irodaépület révén megjelenített építészeti gondolat egy gyökeresen ellenkező minőségű értékrendet kommunikál. Félreértés ne essék! Nem arról van szó, hogy a szemetes multi a negyvenhektáros telep egyetlen épített egységét amolyan Potemkin-faluként, holmi piár-felületként használva, valamilyen oltári disznóságot próbál takargatni. Nem! Ahhoz ez a ház túlságosan jó. Annyira jó, hogy képes beszélni arról a mérnöki minőségről, amely képes – ha a szükség úgy diktálja – biztonságosan bánni még olyan veszélyes elemmel is, mint önnön szemetünk. Annyira jó és modern ház ez, hogy képes azt a hatást kelteni: a mérnök szakma komolyan és felelősen tud az elkövetkező generációk természeti értékeinek megóvásáért tenni. Olyan építészet ez, ami bármilyen közhelyesen is hangzik, nemcsak a mának épít.

De mit is tud ez a léptékében igencsak visszafogott kétszintes épület? Szemben az újabb keletű elővárosi ipartelepekkel, ahol eldobált, grandiózus „tetrapack dobozokat" látunk, a gyáli épület tervezésénél az építészek jól használták ki a nyílt, beépítetlen terület nyújtotta lehetőséget. Egy ilyen területen szinte bármilyen épületkonstrukciós megoldással élhettek. Nem kellett az illeszkedés szorító maximáját korlátként megélniük. Felszabadulhatott a stiláris képzelőerő. Ennek következtében az épület szerkezeti dinamikájának fő karakterjegyét az a virtuóz fogás eredményezi, amely a homlokzat erős horizontális tagolását oldó tömegformálásra vonatkozik. A konzolos épületszerkezet alsó szintjén túllógó emeleti szint, majd az azon is túlérő áttört tetőgerendázat egy, a szokványostól eltérő szerkesztést szemléltet. Ez a rendhagyó szerkesztés akkor válik még erőteljesebbé, ha felfigyelünk a vízszintes szintvonalakat átmetsző, téglalap alakú falrátétekre. Vagy a „konzolhatást" fokozó ugyancsak vertikális oszlopsorokra. Ezek a rátétek, kiegészítések, tartó és támasztó szerkezetrészek, kiszögellések a tömegstruktúrát jellegzetes módon mozgatják meg. A soktényezős tömegkonstrukció olyan egységes következetességgel fut végig az épületen, hogy a ház alsó szintjén kilépő, anyagában elütő alumíniumkéményszerkezet sem hat zavarólag.

A hulladéktelep irodaépülete szimbolikus épület FOTÓ: DOMANICZKY TIVADAR

Finom érzékre vall, hogy a konstrukció ritmikáját egy helyen megbontó, de funkciójánál fogva nem nélkülözhető lépcsőház kiszögellése a kevésbé hangsúlyos hátsó frontra került. A lépcsőház két, középfolyosós alaprajzú szintet köt össze, amelyek belső tereit imitt-amott a főhomlokzatnál megfigyelhető oszlopelemek törnek át. Ezek az oszlopok mintegy beviszik a házba a konstrukciós alapmotívumokat. Ugyanezt teszi a felső szint mennyezeti metszetén átérő tetőgerendázat bordastruktúrája is.

Ne felejtsék, még mindig a gyáli szeméttelep irodaépületében vagyunk! És nem egy divatos, modernista, esztétizáló budai villában.

A külső szerkezetből belépő épületelemek sorába kívánkoznak azok a mozgatható napellenző lamellák, amelyek a külső rátétekkel rokon módon, a falsíktól kissé elhúzva, a homlokzaton kerültek szerelésre. Viszont az épületbelsőből nézve is dekoratívak, stílusosan ritmizáltak.

Talán ennyiből is kiderült, hogy a gyáli hulladéktelep irodaépülete szimbolikus épület. Szimbolizálja azt a viszonyt, amelynek környezetvédelem és ipari technológia között minden esetben fenn kell állnia. Azt a viszonyt, amely félelmeinket a mérnöki odafigyelés teremtette minőségben oldja fel. Ugyanakkor megnyugtató szimbólum is egy új évezred küszöbén – Csernobil, a tiszai cián vagy éppen a garéi vashordók után.

Martinkó József

az OCTOGON építészetkritikai műhely tagja

Egy hírről – a menekültek világnapján

A június elsejei Népszabadság 6. oldalán informatív cikk olvasható Afganisztán „rettenetes hétköznapjairól", a vallási terrorról, a nők, a más vallásúak üldöztetéséről. A cikket fénykép illusztrálja, amelyen afgán menekültek láthatóak. Ugyanezen lapszám 21. oldalán a Hírek rovatban arról olvashatunk, hogy „húsz afgán illegális határátlépőt" állítottak elő a debreceni rendőrkapitányságra. A tálibok uralta országot elhagyó afgánok mindenütt a világon menekülők, menekültek. Hogyan lesz belőlük Magyarországon és a Népszabadság hasábjain illegális határátlépő?

A közleményből az derül ki, hogy a rendőröket azért hívták ki a debreceni menekülttáborba, „mert az afgánok tiltakoztak az elhelyezésük ellen". A verekedés végül elmaradt, „a határátlépőket elszállították a nyírbátori menekülttáborba". A tájékozatlan olvasó akár úgy is vélheti, hogy a tiltakozók egy másik, esetleg jobb körülményeket biztosító menekülttáborba kerültek.

A Népszabadság rendszeres olvasói ellenben – hiszen erről már számos hír, riport és publicisztika jelent meg az országos napilapokban – tudhatják, hogy Nyírbátorban nem menekülttábor, hanem úgynevezett közösségi szállás működik, magyarán börtön, amelyet a külföldiek másfél évig nem hagyhatnak el.

Némely olvasó még arra is emlékezhet, hogy az Európai Bizottság 2000-es országjelentésének emberi jogi fejezete a roma kisebbség diszkriminációja és a börtönök túlzsúfoltsága mellett éppen a menedékkérők huzamos fogva tartását bírálta a legélesebben.

Ennyi információ – és ennyi válaszra váró kérdés – alapján az újságíró akár meg is próbálhatná kideríteni, mi is történhetett. De nem lenne könnyű dolga. Mindenki mást mondott, mindenki cáfolt valamit. Az egymásnak ellentmondó állításokból végül mégis kirajzolódik a történet – nagyjából.

Tény, hogy május 31-én a BM Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal – röviden: BÁH – debreceni befogadóállomásán (közkeletű nevén a menekülttáborban) tartózkodó afgán menedékkérők nyugtalankodni kezdtek. Kitódultak a tábor elé, éhségsztrájkkal fenyegetőztek. Az is tény, hogy kiszállt a rendőrség. Nyírbátorba azonban az afgánok közül ezúttal senkit nem szállítottak át.

Az elégedetlenség nem az elhelyezés körülményei miatt tört ki, hanem azért, mert az afgánok, különösen az asszonyok azt követelték, hogy családtagjaikat, akikkel együtt menekültek el a vallási fanatikusok uralta hazájukból, és akikről úgy tudták, hogy Nyírbátorban tartják őket fogva, hozzák át – illetve vissza – a debreceni táborba.

Az elmúlt hónapokban egyre szaporodtak a hírek, hogy számos menekülőt nem a keleti vagy a déli zöldhatáron, nem is kifelé menet, az osztrák határon fogtak el, hanem a befogadóállomások közvetlen közelében. A múlt év november 30-án a Győri Határőr Igazgatóság határőrei a bicskei befogadóállomásnál vettek őrizetbe és szállítottak a győri közösségi szállásra hat afrikait. A nyírbátori közösségi szálláson idén áprilisban egy sor külföldi mondta el, hogy Debrecenből hozták őket Nyírbátorba. Egy Sierra Leone-i menedékkérő dokumentumot is mutatott: az idegenrendészeti határozat szerint a határőrök a Sámsoni út – itt van a debreceni menekülttábor – térségében igazoltatták, majd onnan vitték a közösségi szállásra. „A debreceni Menekültügyi Befogadó Állomás környékén portyázó határőrök (!) – írta a Kelet-Magyarország – április 18-án fél kilenc után Hajdúsámson irányából közeledő gyalogos csoportra lettek figyelmesek. Nyolc afgán férfit állítottak meg, akikről kiderült, hogy illegálisan érkeztek hazánkba. Az idegenrendészeti akcióban a határőröktől rendőrök vették át a feladatot. Csütörtök reggel a befogadóállomáshoz három taxival érkező újabb afgánt már ők fogták el."

A genfi egyezmény 31. cikke értelmében valamennyi szerződő állam (1989 óta Magyarország is) kötelezi magát arra, hogy az országba való jogellenes belépésük vagy tartózkodásuk miatt nem sújtják büntetéssel a menekülteket, feltéve, hogy haladéktalanul jelentkeznek a hatóságoknál. A menekültügyi hatóság értelmezése szerint azok a menedékkérők, akik Magyarországra érkezésük után késlekedés nélkül megjelennek a BÁH valamelyik befogadóállomásán, eleget tesznek ennek a feltételnek. A genfi egyezmény azt is kimondja, hogy a szerződő államok ilyen esetben nem korlátozzák a menekültek mozgási szabadságát „a szükséges mértéket meghaladóan".

A határőrség tudja, hogy eljárása nem jogszerű, ezért azzal védekezik, hogy az idegenrendészeti ellenőrzések célja az embercsempészek elfogása. Csakhogy ezt az embercsempészek is tudják, és nem mennek a befogadóállomás közelébe. A menedékkérők azonban kénytelenek odamenni. És az biztos, hogy ott sokkal könnyebb elfogni őket, mint a sok száz kilométeres zöldhatáron.

A hírek szerint azok sincsenek biztonságban, akiknek sikerült túljutniuk a befogadóállomás bejáratán. A határőrség és a rendőrség annyit ismer el, hogy a befogadóállomások közelében idegenrendészeti ellenőrzéseket hajtanak végre. A Bicskéről elhurcolt afrikaiak ellenben határozottan állították, hogy a tábor kapujából, sőt a táborból vitték el őket. A Bicskén elfogott afrikaiak közül ketten jegyzőkönyvbe mondták: „Nem értem, hogy Bicskéről – ahol menedékjogot kértem – miért hurcoltak ide a rendőrök".

Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága, amelynek feladata, hogy figyelemmel kísérje a genfi egyezmény érvényesülését a szerződő államokban, határozottan fellépett az új keletű idegenrendészeti gyakorlat ellen. A Magyar Helsinki Bizottság a Belügyminisztérium szerveitől, a legfőbb ügyésztől és az állampolgári jogok országgyűlési biztosától kérte a leírt esetek kivizsgálását. Az afgánok lázongása valószínűleg nem volt hiábavaló. A menekültügyi hatóság szilárdan eltökélte: nem fogja tűrni, hogy az idegenrendészeti hat[illegible] menedékkérőket a tábor[illegible] kapujából vigye el a közösségi szállásra, jóllehet – állítják – efféle eljárásra eddig sem volt bizonyíték. (Érdemes megjegyezni, hogy a menekültügy éppúgy a BÁH főhatósága alá tartozik, mint az idegenrendészet.) Ez persze nem jelenti azt, hogy a táboron kívül, különösen olyan helyen, ahová már nem látni el a tábor kapujából, ne lehetne idegenrendészeti ellenőrzést tartani.

Miközben a debreceni rendőrség egy része az afgánokkal volt elfoglalva, más debreceni rendőrök éppen ellenőrzést tartottak. Aznap tizenhat afrikait fogtak el és szállítottak Nyírbátorba. Ezt a két eseményt kapcsolta össze – tévesen – a sajtó.

A külföldi szándékait nehéz kifürkészni. A bicskei eset kapcsán a BÁH főigazgatója leírta: „utólag nem lehet megállapítani, hogy a külföldiek milyen célból tartózkodtak Bicskén, menedékjogi kérelmet kívántak-e benyújtani, vagy ott-tartózkodásuknak esetleg más célja volt". Június elején egy csoport afgánt a határtól nyolc kilométerre fogtak el. „Meghallgattuk őket – mondta a határőrség ezredese –, de nem kértek menedékjogot. Így kitoloncolásra kerültek Ukrajnába." Valamit azonban csak akarhattak: a kitoloncolásuknak megpróbáltak fizikailag ellenállni, sőt kétségbeesésükben alaposan megrongálták a határőrség szállító járművét. A határőrök mégsem indítottak ellenük eljárást, holott a hivatalos személy elleni erőszakot ritkán szokták megtorlatlanul hagyni. Talán szívjóságból tettek ezúttal kivételt, talán azért, mert úgy érezték, még sincs minden rendben ezzel a kitoloncolással. A BÁH menekültügyi igazgatóságát mindenesetre nem tájékoztatták az esetről.

Budapesten éppen ez idő tájt nyílt meg a BÁH és az ENSZ Menekültügyi Főbiztosság nemzetközi konferenciája a menekülők védelmének néhány jogi problémájáról

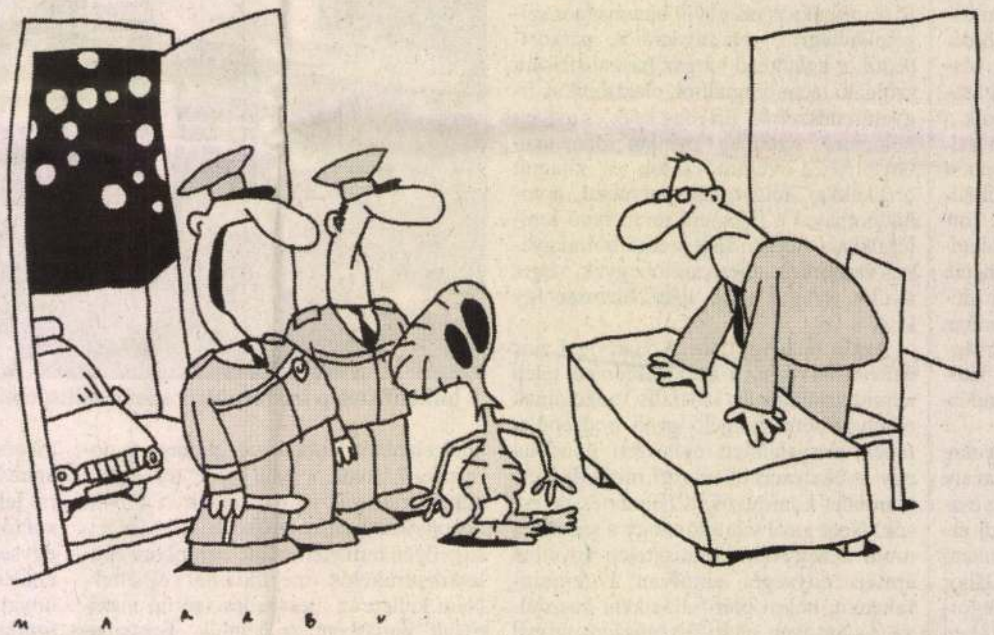

– Jelentem, ezt az idegent illegális behatoláson értük tetten. Sajnos bűntársainak sikerült egy nem azonosított járművön elhagyniuk a helyszínt. MARABU RAJZA

HARTVIG Lajos

10.76.

Új Művészet 1992

MDK

Hartwig Miksa

Április hóban, o.

Szépmûv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

Hartwigck János Gottlieb, Sopron nobrán

1756 körül tevékeny

Csatkai Endre: A nyugatmagyarországi barokk-zobrászat problémái.
MTA II. Tdn.-tört. Tud. Ont. Közl. II. Zöt. 1. n. (1951.) 101. l.

M. D. K

HARUM ~~Tamás~~ (HARM) Tamás szobrász

Sopronban

1719. Sopron, Szt. Mihály-templom anya könyvében két feleségének halála szerepel

1721. Sopron, elülső kapunál kintószer kiegészítéséné 1,– forintos munkát végez

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 209. l.

Hárry Géza

építész

a szegedi templom-tér
rendezésére kiírt
pályázaton III. díj

Erdély magyar egyetemre

Kolozsvár 1941.

345.1.

Mechanik Zoiner – – –

Wiedzy Ruiz!

Háry Géza

építész

az alábbi terop

III-dij

MAGYAR • EPITOMUVESZET

1928. 2. sz (A szegedi Fogadalmi templomtér környéke rendezésének terópályázata)

műszaki vajzokkal

23
Kat. Ediltrud
Prot. Zoltán

Ho dtölte 23 ó. 59 p.

CSÜTÖRTÖK
24
Kat. Ker. Ján. szül.
Prot. Iván

PÉNTEK
25
Kat Vilmos hv
Prot Vilmos

SZOMBAT
26
Kat János és Pál
Prot. János, Pál

...zr.: S. Balak

26. HÉT • 1937. JUNIUS HÓ • 30 NAP.

Háry Géza

épitész

az alábbi tervpályázaton III díj

Tér és Forma 1928

16. sz. (A magy. kir. vallás- és közokt. minisztér tervpályázata a szegedi fogadalmi templom körüli tér rendezésére, képekkel)

Hárý Jezá

az alábbi tervpályázaton III. ik díj.

Jbl Ervin: A szegedi Fogadalmi templom környékének művészi kiképzése. Magyar Mérnök és Építész Egylet Közlönye. 1928.

38. l.

1928 május 14-én, május 21-én, június 4-én és j
nius 11-én ... 1
1928 június 18-án ...
Jelentés a szakosztályoknak 1927—28. évi működ
séről ...
1928 jún. 25-én ...
1928 július 2-án (működő bizottság ülése) ...
Jelentés a szakosztályoknak nyári működő bizot
sági üléseiről ... 2
1928 szept. 24-én, szept. 14-én és szept. 17-én ...
1928 okt. 1-én és okt. 15-én ...
1928 okt. 22-én ...
1928 okt. 29-én ...
1928 nov. 5-én és nov. 12-én ...
1928 nov. 26-án ...
VIII. *Vegyészmérnöki szakosztály ülései:*
1928 jan. 21-én a bányászati és kohászati szakosz
tállyal együtt rendezett vitaestje ...
IX. *Közgazdasági szakosztály ülései:*
Szakosztályi elnökválasztás ...

*

Amerikai útépítők szövetségének ezerdolláros pályázat
Bánya-, kohó- és erdőmérnöki doktorátus és magántа
nári intézmény ügye ...
Bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola kereteinek k
bővítése Sopronban ...
Bemutató előadás a Martos és Demény cég részéről ...
Czekeliusz Aurél 1844—1927 †. (Nekrológ. Írta: *D
Gállik István.)* ...
Debreceni osztály tisztikara ...
Egyetemes ülés 1928 január 19-én ...
Egyetemes ülés 1928 május 3-án ...
Előfizetési felhívás a Tüzeléstechnikára ...
Északafrikai tanulmányút ...
Felhívás a bánya-, kohó- és erdőmérnöki karhoz ...
Felhívás az építészekhez a balatoni szövetség részéről
Felhívás a Kossuth-közgazdasági pályaművek szerzőihe
Felhívás 50 éves találkozóra ...
Halálozások ... 1
Hegesztési, 17.500 dolláros pályadíj ...
Jelölő értekezlet ...

Hány Géza.

építőművész

A szegedi Fogadalmi templomtér terrpályázatát harmadik díjjal tüntette ki a bírálóbizottság.

Pesti Napló, 1928. febr. 26.

Háry Géza.

A szegedi fogadalmi templom környékének rendezésére kiírt pályázat harmadik díjjával jutalmazta pályaművét a bírálóbizottság.

Magyarság, 1928. jan. 11.

Hány Géza.

építész

A szegedi fogadalmi templom tér rendezésének pályázata III. díjának nyertese.

Nemzeti Ujság, 1928. jan. 14.

MDK

Háry

A föv. kiáll. a Mücsarnokban. Magyarsgg, 1924. febr. lo. 14. l.

Háry , festő

nagyméretű pesti látképe szerepelt az 1828 őszén Stockholmban, Göteborgban, Oslóban és Nürnbergben rendezett reprezentatív magyar képzőművészeti kiállításon

Liber Endre: A főváros részvétele a magyar képzőművészet külföldi reprezentativ kiállitásain. Városi Szemle, XV.évf. 1929. 532.old.

MDK

Háry (festő)

Egy Budapest összképét mutató olajfestménye szerepelt a Svéd-Magyar Társaság kezdeményezésére 1928. őszén [redacted] Stockholmban és más svéd városokban rendezett magyar kiállításon, a székesfőváros gyűjteménye keretében.

Líber Endre: A főváros részvétele a magyar képzőművészet külföldi reprezentatív [redacted] kiállításain.

Városi Szemle, Budapest 1929. 532. l.

MDK

Hárý

György K: A iparm. a párisi kiáll.on. MI 1900, 233-237. l.

M.D.K.

Háry

zománcos ékszertervek kivtelező: Hibján

György Kálmán: az iparművészet a párisi kiállításon
A világ iparművészete Párisban. 1900. Szerk. Pittler Kamill és György Kálmán
Klny. a Magyar Iparművészet 1900. évi folyamából 27.1.

MDK

Háry

Műveivel szerepelt a Nemzeti [redacted] sonyi
művasáran.

Cikk: A Nemzeti Szalon karacso[redacted]

Uj Idők, 1904-5.XI. 11.sz. 27[redacted]

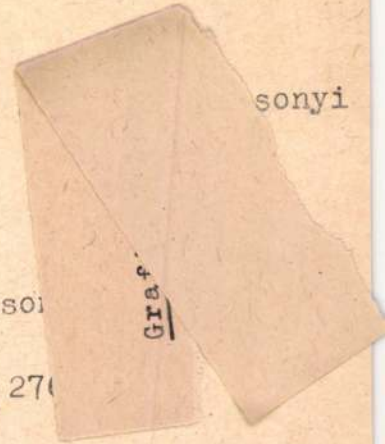

MDK

Háry

Művei, az 1901.évi tav.nemzetk. kiallitason.

Lyka Károly: Tavaszi mútárlat.

Uj Idők, 1901. VII. 50, 51.l.

mdk.

Háry és Jantyik

illusztrálták Sókoi „A Nagy Ellenség c. elbeszélését, a Vasárnapi ujság ujévi számában

Kirek

Pestmegyei Hirlap 1894. 3. sz jan. 11.

MDK

Háry Géza, ép.

a közgyülés megejtett választása alapján 2 évre a tiszt
tikar tagja lett, mint az épitési és közügyek bi-
zottságának elöadója, Ligeti P.ép. ügyv.mester mellett

A MÉSZ. tisztujitó közgyülése. 1934 máj. 29.
Vállalkozók Lapja. Bp. 1934. jun.6. LV.évf. 45-46.sz.
4.l.

Háry Géza, ép.
Szül. Budapest, 1892-ben

oklevél kelte: 1921

" száma: 6823

A m.kir. József Müegyetemen okl.-t, absolut.-t vagy okl. honositást nyert épitészek névjegyzéke. 1873-1928-ig. ÉI-ÉM. 1931 jan.15. 17.1.

Háry Géza

[illegible]. MDK

Ecseg vára

MOB rajztár 205/1932.

187.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

HÁRY Géra építész

1932-ben a MOB-nak egy 19. sz-i rajzat – Bágyon, lebontott templomo – ajándékozott

MvSz 1996/1. 40. és ill
42.

Gyógy > Diód
Gyógyi-család 215
- István, Lukács fia 98, 296, 5
- Lukács 296, 522
Gyöngyösi Gergely 21, 57, 63, 37
Györffy György 21, 44, 56, 63, 6
275, 287, 293, 294, 296, 297, 29
525
György ács 300
György, Apa fia 282
György asztalos 116, 333, 355
György, Bartalos fia 75, 431
György cserepes 186, 269
György domonkos perjel (Beszterc
György domonkos perjel (Kolozsvá
György domonkos perjel (Kolozsvá
György domonkos perjel (Segesvár
György, Illés fia 481
György káplán 434
György kerékgyártó 353
György kovács 116, 333
György kőműves 148, 149, 168, 1
György, László fia plb (Szászrége
György, Mátyás fia 489
György mészáros 172, 272
György oltárigazgató 375
György órás 179

Grafika, rajz

Budai városrészletek /Háry/

Müvészet
VIII.évf.1909.
345-351.l.

Grafika, tajz

Betléri parkrészlet /Háry/

Müvészet
VIII.évf.1909.
345-351.l.
Illusztr.:352 .l.

Grafikk, rajz

Narni látképe /Háry/

Müvészet
VIII.évf.1909.
345-351.l.
Illusztr.:361.l.

Grafika. rajz

Zebegényi fahid /Háry/

Müvészet
VIII.évf.1909.
345-351.l.
Illusztr.:349.l.

Grafika, rajz:

Venezia, Calle Rampani, /Háry/

Müvészet
VIII.évf.1909.
345-351.l.
Illusztr.:360.l.

Grafika. rajz:

Venezia, Piazza San Marco /Háry/

Müvészet
VIII.évf.1909.
345-351.l.
Illusztr.:357.l..

Grafika, rajz

Venezia, Canale grande /Háry/

Müvészet
VIII.évf.1909.
345-351.l.
Illusztr.:356.l.

Grafika, rajz

Trafoi /Háry/

Művészet
VIII.évf.1909.
345-351.l.
Illusztr.: 348.l.

Grafika, rajz

A tatai parkból /Háry/

Müvészet
VIII.évf.1909.
345-351.l.
Illusztr.: 353.l.

MDK

Háry

Uj mütárlat. Vas. Ujs. 1904. 48.sz. 823. l.

MDK

Háry

Magyar Iparművészet, 1900. 122-126 l. képek

MDK

Háry, festö

szinesmalas tájképpel szerepel.

Pipics
Zoltán dr.:A képzömüvészek egyesületének jubileumi kiállitása.-Mücsarnok.-U.M.1934 dec.8. 21.l.

MDK

Háry, festö-grafikus

kitünö munkákkal szerepel.

Pipics Zoltán dr.: A képzömüvészek egyesületének jubileumi kiállitása. - Mücsarnok. - U.M. 1934 dec. 8. 21.1.

MDK

Háry

Czakó E.: Iparmüvészeti kiáll. Aradon. Magyar Iparmüvészet 1905. 211.l.

MDK

Háry, festő

R.Sz.I: Akvarellkiáll. a Főv. képtárban.
Uj Magyarság, 1941. aug. 3. 15 l.

Székesfehérvár

Széchenyi utca 13. Ház, földsz

MDK

Háry

rajzok

L.K: Magyar mükincsek. Mücs. 1899. 7-8 l.

Háry Géza

MDK

III. dij

A szegedi fogadalmi templom-tér rendezésére kiirt tervpályázat.
A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye 1928. II. 19.53.o.

Háry Géza MDK

épitész a Kamara uj tagja

XXXXXXXXXX

A Magy.Mérnök és Épitész Egylet Kötlönye 1930.164.o.

M.D.K.

Hárry Géza, építész

2000 pengős harmadik díjat nyert a szegedi Fogadalmi templom környezetének városrendezési pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1928. XLIX. évf.

jan. 18. sz. 6 old.

MDK

Háry Géza, építészmérnök

Kamara uj tagjai. MMDK 1930.jun.8. 228.l.

M. D. K.

HÁRY Gyesa építész

A szegedi Templom-tér kialakítására 1927-ben kiírt pályázaton III. díjat nyerte

(Mai Belviannisz, azelőtt Dóm-tér)

Nagy-Papp-Börtsök: Szeged Pn. 1960. 197.

Háry
festőművész

Téli Tárlat - a Műcsarnokban - képével szerepel.-

Pesti Napló 1931.XII.20.